

Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2023

Sešit C

Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu

Obsah

I.	Souhrnné hodnocení výsledků hospodaření státního rozpočtu	1
1	Cíle rozpočtové politiky v roce 2023, rozpočtové priority	1
2	Rozhodující změny rozpočtu v průběhu roku	3
3	Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	4
II.	Příjmy státního rozpočtu	9
1	Celkové příjmy státního rozpočtu	9
2	Daňové příjmy státního rozpočtu (bez pojistného)	11
2.1	Daň z příjmů fyzických osob	12
2.2	Daň z příjmů právnických osob	15
2.3	Daň z přidané hodnoty	20
2.4	Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (spotřební a energetické daně)	22
2.5	Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	27
2.6	Správní a soudní poplatky	28
2.7	Daň z hazardních her a odvod z loterií a jiných podobných her	28
2.8	Ostatní daňové příjmy	29
3	Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	30
4	Daňové nedoplatky	32
4.1	Daňové nedoplatky v evidenci České správy sociálního zabezpečení	33
4.2	Daňové nedoplatky v evidenci Finanční správy ČR	35
4.3	Daňové nedoplatky v evidenci Celní správy ČR	36
5	Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	37
5.1	Nedaňové příjmy	39
5.2	Kapitálové příjmy	43
5.3	Přijaté transfery	44
III.	Výdaje státního rozpočtu	53
1	Hlavní tendence ve vývoji výdajů státního rozpočtu	53
2	Mandatorní a quasi mandatorní výdaje	57
2.1	Mandatorní sociální výdaje	60
2.1.1	Sociální dávky včetně souvisejících výdajů	61
2.1.2	Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	70
2.1.3	Výdaje na odškodnění podle příslušných právních předpisů	70
2.1.4	Doplňkové penzijní spoření a penzijní připojištění	70
2.1.5	Platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění	71
2.1.6	Sociální dotace a příspěvky zaměstnavatelům	72
2.1.7	Státní politika zaměstnanosti	73
2.2	Další mandatorní výdaje vyplývající ze zákona	74
2.2.1	Výdaje na obsluhu státního dluhu	74
2.2.2	Majetková újma peněžních ústavů	74
2.2.3	Státní podpora stavebního spoření	74
2.2.4	Výdaje na volby a příspěvek politickým stranám a politickým hnutím	75
2.2.5	Výdaje podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi - Finanční náhrada	76
2.2.6	Dotace na obnovitelné zdroje energie	76
2.3	Ostatní mandatorní výdaje	76
2.3.1	Odvody a příspěvky do EU	76
2.3.2	Transfery mezinárodním organizacím	76
2.3.3	Výdaje na realizaci státních záruk	76
2.3.4	Výdaje na správu a vedení účtů vládních úvěrů	76
3	Běžné výdaje	77
3.1	Výdaje na platy a obdobné a související výdaje (OSS)	77
3.2	Čerpání prostředků na platy ve vládou regulované sféře	78
3.3	Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje	83
3.4	Neinvestiční transfery soukromoprávním osobám	86
3.4.1	Neinvestiční transfery podnikatelům	86
3.4.2	Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám	93
3.5	Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám	100
3.5.1	Neinvestiční transfery rozpočtům ústřední úrovně	100
3.5.2	Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně	102
3.5.3	Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	106
3.6	Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám	112
3.6.1	Sociální dávky	112
3.6.2	Náhrady placené fyzickým osobám	112
3.6.3	Ostatní neinvestiční transfery fyzickým osobám	112
3.7	Neinvestiční transfery a související platby do zahraničí	113
3.8	Neinvestiční půjčené prostředky	113

3.9	Neinvestiční převody Národnímu fondu	113
3.10	Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu	113
3.11	Ostatní neinvestiční výdaje	114
4	Kapitálové výdaje státního rozpočtu	114
5	Výdaje realizované prostřednictvím programového financování	122
6	Vyhodnocení souhrnných rozpočtových vztahů k rozpočtu EU a finančních mechanismů	125
6.1	Výdaje na programy spolufinancované z prostředků Evropské unie (bez společné zemědělské politiky)	125
6.2	Společná zemědělská politika a společná rybářská politika	127
6.3	Finanční mechanismy EHP a Norska, Program švýcarsko-české spolupráce	128
6.4	Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci v rámci čerpání výdajů na společné programy ČR a EU/FM	140
6.5	Odvody vlastních zdrojů do rozpočtu Evropské unie	143
6.6	Čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU	143
7	Rezervní položky kapitoly VPS	145
8	Nároky z nespotřebovaných výdajů	146
9	Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění	151
10	Výdaje státního rozpočtu na podporu výzkumu, vývoje a inovací	160
11	Vyhodnocení projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru	162
12	Vyčíslení salda systému důchodového pojištění	163
13	Výdaje spojené s výkonem českého předsednictví v Radě Evropské unie	164
	Příloha: Zpráva o opatřeních cenových orgánů v oblasti cen	166

Seznam zkratk

API	Agentura pro podnikání a inovace
a.s.	Akciová společnost
ATC	Anatomicko-terapeuticko-chemická klasifikace léčiv
AV ČR	Akademie věd České republiky
b. c.	Běžné ceny
CAU	Sekce cenové a úhradové regulace
CEN	Evropské normy (European Committee for Standardization)
CZ PRES	Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie
ČD	České dráhy, a.s.
ČEPS, a.s.	Česká energetická přenosová soustava a.s.
ČEZ, a.s.	České energetické závody a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČNUS	Čisté náklady univerzální služby
ČR	Česká republika
ČSOB, a.s.	Československá obchodní banka a.s.
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
DIA	Digitální a informační agentura
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EBS	Evidence bytů a smluv
EDS/SMVS	Evidenční dotační systém/Správa majetku ve vlastnictví státu
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
EMAS	Emergency Assistance
EP	Evropský parlament
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ERÚ	Energetický regulační úřad
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
EUA	Emisní povolenky (European Union Allowances)
EUAA	Emisní povolenky v letectví (European Union aviation allowances)
EU ETS	Evropský systém pro obchodování s emisemi
FM	Finanční mechanismy
FÚ	Finanční úřady
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
GŘC	Generální ředitelství cel
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
ICT	Informační a komunikační technologie
JTF	Fond spravedlivé transformace
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NGEU	Next Generation EU
NNV	Nároky z nespoteřebovaných výdajů
NT	Neinvestiční transfery
NV	Nařízení vlády
OKD	Ostravsko-karvinské doly, a.s.
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům
OP	Operační program
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPPP	Ostatní platby za provedenou práci
o. p. s.	Obecně prospěšná společnost
OSFA	Operace státních finančních aktiv
OSS	Organizační složky státu
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OTE	Operátor trhu s elektřinou
OZE	Obnovitelné zdroje energie
p. b.	Procentní bod

PCR	Polymerázová řetězová reakce
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
Phmax	Maximální týdenní počet hodin vyučování v rozsahu podle rámcového vzdělávacího programu financovaný ze státního rozpočtu
PO	Příspěvková organizace
PRV	Program rozvoje venkova
RgŠ	Regionální školství
RISPF	Rozpočtový informační systém programového financování
RIS ZED	Rozpočtový informační systém zjednodušené evidence dotací
ROP	Regionální operační program
RRF	Nástroj pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility)
s. c.	Stálé ceny
SD	Státní dluh
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SJT	Sytém jednotného tarifu
s. o.	Státní organizace
s. p.	Státní podnik
SR	Státní rozpočet
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SÚKL	Státní Ústav pro kontrolu léčiv
SVJ	Společenství vlastníků jednotek
SZ	Sociální zabezpečení
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
UK	Univerzita Karlova
UV	Usnesení vlády
ÚOSS	Ústřední orgán státní správy
ÚSC	Územní samosprávné celky
VPS	Všeobecná pokladní správa
VRR	Vládní rozpočtová rezerva
VŠ	Vysoké školy
VVI	Výzkum, vývoj a inovace, Veřejné výzkumné instituce
ZEK	Zákon o elektronických komunikacích
ZNHČ	Zahlazování následků hornické činnosti
ZP	Zákoník práce
z. s.	Zapsaný spolek
ZSS	Zákon o státní službě

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Predikce základních makroekonomických indikátorů (srpen 2022)	1
Tabulka č. 2: Rozpočet 2023 ve srovnání se skutečností a rozpočtem 2022 (mld. Kč)	2
Tabulka č. 3: Základní přehled o výsledcích hospodaření státního rozpočtu (mld. Kč)	7
Tabulka č. 4: Mimořádné příjmy a výdaje státního rozpočtu spojené s vysokými cenami energií (mld. Kč)	7
Tabulka č. 5: Celkové příjmy státního rozpočtu (mld. Kč)	11
Tabulka č. 6: Příjmy státního rozpočtu z daní z příjmů fyzických osob (mld. Kč)	12
Tabulka č. 7: Celostátní inkaso daní z příjmů právnických osob (mld. Kč)	15
Tabulka č. 8: Průběh příjmů státního rozpočtu z daní z příjmů právnických osob podle čtvrtletí (mld. Kč)	17
Tabulka č. 9: Vývoj celostátního inkasa daně z příjmů právnických osob z příznání (mld. Kč)	17
Tabulka č. 10: Výběr daně z příjmů právnických osob z příznání dle finančních úřadů (mil. Kč)	18
Tabulka č. 11: Podíly TOP 100 a TOP 20 poplatníků na inkasu daně z příjmů právnických osob z příznání (mld. Kč)	18
Tabulka č. 12: Důvody a dopady změn vyměřené daně z příjmů právnických osob z příznání (mld. Kč)	18
Tabulka č. 13: Vývoj celostátního inkasa daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou (mld. Kč)	19
Tabulka č. 14: Výběr daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou dle finančních úřadů (mil. Kč)	19
Tabulka č. 15: Příjem státního rozpočtu z DPH (mld. Kč)	21
Tabulka č. 16: Celostátní inkaso DPH dle údajů finančních a celních úřadů (mil. Kč)	21
Tabulka č. 17: Vývoj celostátního inkasa DPH dle finančních úřadů (mil. Kč)	22
Tabulka č. 18: Spotřební a energetické daně a jejich struktura (mil. Kč)	23
Tabulka č. 19: Odebrané tabákové nálepky na tabákové výrobky celkem (mil. ks)	25
Tabulka č. 20: Změny sazeb spotřebních daní z tabákových výrobků během tříletého harmonogramu	27
Tabulka č. 21: Vývoj sazby spotřební daně z motorové nafty (a jejích přímých substitutů) a bezolovnatého benzínu (a jeho přímých substitutů) v letech 2022 a 2023 (Kč/1000 l)	27
Tabulka č. 22: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z hazardních her a odvodů z loterií a jiných podobných her (tis. Kč)	28
Tabulka č. 23: Povinné a dobrovolné pojistné na sociální zabezpečení (mil. Kč)	30
Tabulka č. 24: Vývoj dobrovolného pojistného (mil. Kč)	31
Tabulka č. 25: Rozdělení pojistného na SZ a příspěvku na st. politiku zaměstnanosti podle částí sazby pojistného (mil. Kč)	31
Tabulka č. 26: Rozdělení pojistného na SZ a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle plátců (mil. Kč)	31
Tabulka č. 27: Stav a vývoj nedoplatků daňových příjmů (mld. Kč)	32
Tabulka č. 28: Vývoj nedoplatků pojistného a příslušenství od roku 1993 (mil. Kč)	33
Tabulka č. 29: Nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (tis. Kč)	33
Tabulka č. 30: Nedoplatky na pojistném včetně pokut a penále v územním členění (tis. Kč)	35
Tabulka č. 31: Vývoj nedoplatků v evidenci Finanční správy ČR (mil. Kč)	35
Tabulka č. 32: Vývoj stavu nedoplatků vnitrostátních spotřebních daní a energetických daní k 31. 12. (mil. Kč)	36
Tabulka č. 33: Vývoj nedoplatků podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu – celní řízení (tis. Kč)	36

Tabulka č. 34: Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery v roce 2022 a 2023 (mil. Kč)	38
Tabulka č. 35: Nejvýznamnější neinvestiční převody z Národního fondu v roce 2022 a 2023 (mil. Kč).....	45
Tabulka č. 36: Nejvýznamnější investiční převody z Národního fondu v roce 2022 a 2023 (mil. Kč).....	46
Tabulka č. 37: Příjmy z EU/FM určené na krytí výdajů na společné programy ČR a EU/FM v roce 2022 a 2023 (mil. Kč)	48
Tabulka č. 38: Srovnání příjmů z EU/FM a výdajů SR (bez národního podílu) na společné programy ČR a EU/FM v roce 2023 (mil. Kč).....	49
Tabulka č. 39: Příjmy státního rozpočtu za programy/projekty EU z Národního fondu za rok 2023 za operační programy z období 2021-2027 (mil. Kč)	50
Tabulka č. 40: Příjmy státního rozpočtu z Národního fondu za rok 2023 za operační programy z období 2014-2020 (mil. Kč)	51
Tabulka č. 41: Vyčerpání původní alokace operačních programů 2007-2013 (EU podíl v EUR, stav k 31. 12. 2023).....	52
Tabulka č. 42: Výdaje státního rozpočtu (mld. Kč)	55
Tabulka č. 43: Mandatorní výdaje (mil. Kč)	59
Tabulka č. 44: Quasi mandatorní výdaje (mil. Kč)	60
Tabulka č. 45: Sociální transfery a výdaje na služby zaměstnanosti (mil. Kč).....	61
Tabulka č. 46: Dávky důchodového pojištění v roce 2023 (mil. Kč).....	63
Tabulka č. 47: Dávky nemocenského pojištění (mil. Kč).....	64
Tabulka č. 48: Dávky státní sociální podpory a dávky péčovské péče (mil. Kč).....	66
Tabulka č. 49: Vývoj registrované nezaměstnanosti dle MPSV	67
Tabulka č. 50: Odškodnění a podobné náhrady obyvatelstvu podle zvláštních předpisů	70
Tabulka č. 51: Státní politika zaměstnanosti (mil. Kč)	73
Tabulka č. 52: Výdaje na platy a obdobné a související výdaje OSS (mil. Kč).....	77
Tabulka č. 53: Prostředky na platy a OPPP (OON) ve vládou regulované sféře (mil. Kč)	80
Tabulka č. 54: Počet zaměstnanců ve vládou regulované sféře	81
Tabulka č. 55: Průměrné platy ve vládou regulované sféře (v Kč).....	81
Tabulka č. 56: Porovnání průměrných platů/mezd podle sfér hospodářství (přepočtené osoby).....	82
Tabulka č. 57: Neinvestiční nákupy a související výdaje (mil. Kč)	83
Tabulka č. 58: Běžné výdaje na provoz organizačních složek státu – užívané výdaje (mil. Kč).....	86
Tabulka č. 59: Neinvestiční transfery podnikatelům (mil. Kč)	87
Tabulka č. 60: Neinvestiční transfery podnikatelům v kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu (mil. Kč)	88
Tabulka č. 61: Neinvestiční transfery podnikatelům v kapitole Ministerstvo zemědělství (mil. Kč)	92
Tabulka č. 62: Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám (mil. Kč)	94
Tabulka č. 63: Příspěvky vyplacené politickým stranám a politickým hnutím v roce 2023 (tis. Kč)	98
Tabulka č. 64: Neinvestiční transfery rozpočtům ústřední úrovně (mil. Kč).....	100
Tabulka č. 65: Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně (mil. Kč)	104
Tabulka č. 66: Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (mil. Kč).....	107
Tabulka č. 67: Největší příjemci kompenzačních slev z jízdného (tis. Kč).....	114
Tabulka č. 68: Struktura a podíl na objemu kompenzací podle kategorií cestujících (v %)	114
Tabulka č. 69: Vývoj a plnění kapitálových výdajů státního rozpočtu (mil. Kč).....	115
Tabulka č. 70: Kapitálové výdaje podle podkladové jednotky (mil. Kč).....	116
Tabulka č. 71: Čerpání kapitálových výdajů podle kapitol SR (mil. Kč).....	118
Tabulka č. 72: Výdaje realizované prostřednictvím programového financování (mil. Kč)	122
Tabulka č. 73: Výdaje na programové financování podle jednotlivých modulů (mil. Kč)	123
Tabulka č. 74: Výdaje kapitol státního rozpočtu na programové financování v roce 2023 (mil. Kč).....	124
Tabulka č. 75: Programy s nejvýznamnějším čerpáním v roce 2023 (mil. Kč)	125
Tabulka č. 76: Společná zemědělská politika (tis. Kč).....	127
Tabulka č. 77: Výdaje na financování společných programů EU a ČR (bez SZP) dle víceletých finančních rámců v roce 2023 (tis. Kč) – 3 strany.....	130
Tabulka č. 78: Výdaje na financování společných programů EU a ČR (bez SZP) dle kapitol v roce 2023 (tis. Kč) – 6 stran	133
Tabulka č. 79: Výdaje na financování Společné zemědělské politiky v roce 2023 (tis. Kč)	139
Tabulka č. 80: Výdaje na financování společných programů v rámci finančních mechanismů, Programu švýcarsko-české spolupráce a prostředků ČR v roce 2023 (tis. Kč).....	139
Tabulka č. 81: Počty a platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci v rámci společných programů ČR a EU/FM v členění dle kapitol	142
Tabulka č. 82: Vývoj čisté pozice ČR vůči EU v letech 2004-2023	144
Tabulka č. 83: Rezervní položky kapitoly VPS a jejich čerpání na úrovni kapitol k 31. 12. 2023 (Kč).....	146
Tabulka č. 84: Přehled nároků z nespoteřovaných výdajů v roce 2023 (mil. Kč)	148
Tabulka č. 85: Přehled vývoje stavu nároků z nespoteřovaných výdajů v průběhu roku 2023 po kapitolách (mil. Kč)	149
Tabulka č. 86: Nejvýraznější dopady čerpání NNV do výdajových podseskupení v roce 2023 (mil. Kč)	150
Tabulka č. 87: Podíly stavu NNV k 1. 1. 2023 na schváleném rozpočtu výdajů v roce 2023 (mil. Kč)	150
Tabulka č. 88: Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění (mld. Kč)	151
Tabulka č. 89: Dopad výdajů na společné programy EU/FM a ČR vč. SZP (národní i EU podíl) do jednotlivých odvětví (mld. Kč)	152
Tabulka č. 90: Výdaje státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace podle kapitol (mil. Kč).....	161
Tabulka č. 91: Přehled koncesních smluv územních samospráv podle předmětu smlouvy.....	163
Tabulka č. 92: Výpočet salda systému důchodového pojištění v roce 2023 (tis. Kč)	164
Tabulka č. 93: Výdaje státního rozpočtu spojené s výkonem českého předsednictví v Radě Evropské unie (tis. Kč)	165
Tabulka č. 94: Výše celkových plánovaných regulovaných cen pro rok 2023 v Kč/MWh bez daní (zajišťování distribuce elektřiny, složka ceny na podporu elektřiny, systémové služby a činnosti operátor trhu)	170
Tabulka č. 95: Výše celkových plánovaných regulovaných cen pro rok 2023 v Kč/MWh bez daní (distribuce plynu a operátor trhu).....	171
Tabulka č. 96: Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v Kč/GJ k 1. 1. 2023 (bez DPH) včetně meziroční změny 2023/2022	173
Tabulka č. 97: Výše odhadovaných celkových cen elektřiny pro rok 2023 v Kč/MWh bez daní a odhadovaná meziroční změna celkové ceny elektřiny bez daní 2023/2022	174
Tabulka č. 98: Výše odhadovaných celkových cen plynu pro rok 2023 v Kč/MWh bez daní	174

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj salda státního rozpočtu (mld. Kč).....	4
Graf č. 2: Kumulovaný průběh prostředků víceletého finančního rámce 2014-2020 a 2021-2027 (mld. Kč)	5
Graf č. 3: Vývoj celkových příjmů a výdajů státního rozpočtu od roku 2014 (mld. Kč).....	6
Graf č. 4: Faktory meziroční změny příjmů a výdajů státního rozpočtu v roce 2023 (mld. Kč).....	6
Graf č. 5: Vývoj salda systému důchodového pojištění a jeho podíl na příjmové složce (mld. Kč; %)	9
Graf č. 6: Vývoj základních složek příjmů státního rozpočtu (mld. Kč), spojnicový graf meziroční změna (%)	10
Graf č. 7: Struktura celkových příjmů státního rozpočtu od roku 2014.....	10
Graf č. 8: Vývoj daňových příjmů státního rozpočtu od roku 2016 (mld. Kč)	12
Graf č. 9: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daní z příjmů fyzických osob (mld. Kč).....	12
Graf č. 10: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob placené plátcí (mld. Kč).....	13
Graf č. 11: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky (mld. Kč)	14
Graf č. 12: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou (mld. Kč).....	15
Graf č. 13: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daní z příjmů právnických osob (mld. Kč).....	16
Graf č. 14: Vývoj příjmů státního rozpočtu z DPH (mld. Kč)	20
Graf č. 15: Vývoj příjmů státního rozpočtu ze spotřební daně z minerálních olejů (mld. Kč)	24
Graf č. 16: Vývoj příjmů státního rozpočtu ze spotřebních daní z tabákových výrobků (mld. Kč)	24
Graf č. 17: Vývoj inkasa pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (mld. Kč)	30
Graf č. 18: Vývoj nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů v letech 2014-2023 (mld. Kč).....	38
Graf č. 19: Vývoj kapitálových příjmů v letech 2013-2023 (mld. Kč)	43
Graf č. 20: Vývoj hlavních složek výdajů státního rozpočtu k 31. prosinci (mld. Kč), pravá osa meziroční změna (%)	56
Graf č. 21: Výdaje státního rozpočtu za rok 2023 (%)	56
Graf č. 22: Vývoj mandatorních a quasi mandatorních výdajů ve vztahu k celkovým příjmům SR a srovnání jejich tempa s tempem příjmů SR (mld. Kč; pravá osa v %)	57
Graf č. 23: Podíl mandatorních a quasi mandatorních výdajů na celkových příjmech a výdajích státního rozpočtu (v %).....	57
Graf č. 24: Vývoj mandatorních výdajů v letech 2018-2023 (mil. Kč).....	60
Graf č. 25: Sociální dávky vyplacené v roce 2023 (v %)	62
Graf č. 26: Vývoj výdajů na dávky důchodového pojištění v letech 2018-2023 (mil. Kč).....	64
Graf č. 27: Hlavní složky dávek nemocenského pojištění a jejich vývoj v letech 2018-2023 (mil. Kč).....	65
Graf č. 28: Dávky státní sociální podpory a dávky péčovské péče v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)	66
Graf č. 29: Podpory v nezaměstnanosti v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)	67
Graf č. 30: Státní příspěvek na doplňkové penzijní spoření a penzijní připojištění v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)	71
Graf č. 31: Platba státu za státní pojištěnce v letech 2018 až 2023 (mil. Kč).....	72
Graf č. 32: Státní podpora stavebního spoření v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)	75
Graf č. 33: Vývoj nominálních mezd v letech 2022 a 2023 (v Kč)	82
Graf č. 34: Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám v letech 2015-2023 (mil. Kč).....	94
Graf č. 35: Platba státu za státní pojištěnce (mld. Kč)	100
Graf č. 36: Neinvestiční transfery státním fondům v letech 2013-2023 (mil. Kč).....	101
Graf č. 37: Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně v letech 2016-2023 (mld. Kč)	103
Graf č. 38: Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím v letech 2015-2023 (mld. Kč)	106
Graf č. 39: Kapitálové výdaje a jejich podíl na celkových výdajích (mld. Kč; pravá osa %)	116
Graf č. 40: Vývoj struktury kapitálových výdajů státního rozpočtu v roce 2023 podle jejich určení (v %).....	117
Graf č. 41: Čerpání kapitálových výdajů SR v jednotlivých měsících let 2022 a 2023 (mil. Kč)	118
Graf č. 42: Výdaje kapitol státního rozpočtu na programové financování v roce 2023 (mld. Kč).....	124
Graf č. 43: Vývoj stavu NNV k 1. 1. a 31. 12. od roku 2014 a jejich skutečné čerpání (mld. Kč)	147
Graf č. 44: Struktura jednotlivých druhů výdajů na stavu NNV k 1. lednu (%)	148
Graf č. 45: Struktura výdajů podle jednotlivých odvětví v letech 2017 až 2023.....	152
Graf č. 46: Podíl výdajů na obranu na HDP v běžných cenách (mld. Kč, pravá osa %)	158
Graf č. 47: Výdaje státního rozpočtu na VVI a jejich podíl k HDP (mld. Kč, pravá osa %)	161
Graf č. 48: Průměrné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v Kč/GJ (bez DPH) uplatňované k 1. 1. 2023 (předběžné) a v roce 2022 (výsledné)	173
Graf č. 49: Průměrné ceny dodávky elektřiny v letech 2022–2023 pro zákazníky v ČR na hladině nízkého napětí v Kč/MWh bez daní	174
Graf č. 50: Průměrné ceny služeb dodávky plynu v roce 2022–2023 pro zákazníky kategorie maloobchod a domácnost v ČR v Kč/MWh bez daní	175
Graf č. 51: Vývoj průměrného nárůstu cen pro vodné a stočné	177
Graf č. 52: Výdaje na skupiny individuálně připravovaných léčivých přípravků v letech 2021–2023 (mil. Kč)	193
Graf č. 53: Výdaje na individuálně připravované léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití v letech 2021-2023 (mil. Kč)	194

I. Souhrnné hodnocení výsledků hospodaření státního rozpočtu

1 Cíle rozpočtové politiky v roce 2023, rozpočtové priority

Státní rozpočet na rok 2023 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR 30. listopadu 2022 zákonem č. 449/2022 Sb. **Východiska** pro sestavení státního rozpočtu na rok 2023 byla následující:

- Programové prohlášení vlády České republiky.
- Schváleným rozpočtem na rok 2022 se rozumí rozpočet ve znění schváleném PSP ČR zákonem č. 344/2022 Sb. ze dne 18. října 2022.
- Makroekonomická predikce České republiky (zpracovaná Ministerstvem financí v srpnu 2022).

Tabulka č. 1: Predikce základních makroekonomických indikátorů (srpen 2022)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
										predikce	predikce
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	4 346	4 625	4 797	5 111	5 411	5 791	5 709	6 108	6 799	7 356
	<i>růst v %, b.c.</i>	4,9	6,4	3,7	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,3	8,2
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	2,3	5,4	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,2	1,1
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	1,4	3,9	3,8	4,0	3,5	2,7	-7,2	4,1	0,5	0,5
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	1,0	1,8	2,5	1,8	3,9	2,5	4,2	1,5	0,8	1,3
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	3,3	9,7	-3,0	4,9	10,0	5,9	-6,0	0,7	6,1	3,4
Příspěvek čistých vývozů k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-0,4	-0,2	1,4	1,2	-1,2	0,0	-0,4	-3,6	-1,0	0,9
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	1,0	0,9	-0,3	0,5	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	1,3	-1,2
Deflátör HDP	<i>růst v %</i>	2,6	1,0	1,1	1,3	2,6	3,9	4,3	3,3	8,9	7,0
Průměrná míra inflace	<i>%</i>	0,4	0,3	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	16,2	8,8
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	0,8	1,4	1,9	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	-0,7	0,2
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	6,1	5,1	4,0	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,5	2,6
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	3,9	5,0	5,7	9,2	9,6	7,8	0,1	5,8	9,8	7,9
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	0,2	0,4	1,8	1,5	0,4	0,3	2,0	-0,8	-4,6	-4,0
Předpoklady:											
Měnový kurz CZK/EUR		27,5	27,3	27,0	26,3	25,6	25,7	26,4	25,6	24,6	24,4
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	1,6	0,6	0,4	1,0	2,0	1,5	1,1	1,9	4,1	4,2
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	99	52	44	54	71	64	42	71	105	88
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	1,4	1,9	1,8	2,8	1,8	1,6	-6,5	5,2	3,0	1,2

Zdroj: MF

Rozpočet na rok 2023 byl ve znamení pokračujících nejistot, přičemž jeho **hlavními cíli** byly:

- dostatečná podpora obyvatelstva v souvislosti s inflací a dopady energetické krize a
- pokrytí výdajů v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině.

To vše za předpokladu zachování solidarity v nerovnoměrném rozložení mimořádných příjmů, které realizovaly a těžily z nich vybrané segmenty v rámci hospodářství.

Na výdajové straně bylo možné uvedené priority nalézt mimo jiné:

- v sociální oblasti zejména v navýšení důchodů, v posílení sociálních dávek a ve zvýšeném životním a existenčním minimu,
- v zohlednění výdajů na kompenzace plynoucích ze zastropování cen silové elektřiny a plynu pro maloodběratele a na další nástroje na řešení energetické krize,
- v posílení výdajů na obranu určených na pokračování v nezbytné modernizaci Armády ČR a rozvoj jejích obranných schopností.

Ruku v ruce s posílením výdajové strany na zvládnání dopadů energetické krize šlo i navýšení příjmů mimořádného charakteru, které plynuly ze zavedení dočasné daně z neočekávaných zisků a ze zastropování tržních příjmů.

Základní charakteristiky státního rozpočtu na rok 2023 bylo možné vyjádřit takto:

- **příjmy** státního rozpočtu v roce 2023 dosáhnou výše **1 928 mld. Kč**, což bylo o 249,7 mld. Kč více oproti schválenému rozpočtu na rok 2022;
- **výdaje** státního rozpočtu v roce 2023 dosáhnou **2 223 mld. Kč**, meziročně se zvýší o 169,7 mld. Kč;
- **saldo** státního rozpočtu v roce 2023 dosáhne **295 mld. Kč**, což znamenalo ve srovnání s rokem 2022 jeho snížení o 80 mld. Kč.

Následující tabulka naznačuje tendence základních ukazatelů nově schváleného rozpočtu na rok 2023 ve srovnání s rozpočtem a skutečností roku 2022.

Tabulka č. 2: Rozpočet 2023 ve srovnání se skutečností a rozpočtem 2022 (mld. Kč)

	2022		2023	Rozdíl	Rozdíl	Index v %	Index v %
	Schválený rozpočet	Skutečnost	Schválený rozpočet	SR 2023- SR 2022	SR 2023- Skut. 2022	SR 2023/ SR 2022	SR 2023/ Skut. 2022
	1	2	3	3-1	3-2	3/1	3/2
Celkové příjmy	1 678,3	1 624,4	1 928,0	249,7	303,5	114,9	118,7
Daňové příjmy (bez poj. na SZ)	775,2	789,7	947,2	172,0	157,5	122,2	119,9
DPH	351,4	345,2	381,8	30,4	36,6	108,7	110,6
Spotřební a energetické daně	158,6	153,5	157,3	-1,3	3,8	99,2	102,5
DPPO	131,4	151,5	157,2	25,8	5,7	119,6	103,7
DPFO	118,8	123,6	134,7	15,9	11,1	113,4	109,0
Mimořádné daně *)			100,0	100,0	100,0		
ostatní daňové příjmy	15,0	15,9	16,1	1,2	0,3	107,7	101,9
Pojistné na SZ	635,4	637,7	688,3	52,9	50,6	108,3	107,9
Nedaňové a ost. příjmy	267,6	197,1	292,5	24,9	95,4	109,3	148,4
z toho: prostředky přijaté z EU/FM	194,0	117,5	139,2	-54,8	21,7	71,8	118,5
Celkové výdaje	2 053,3	1 984,8	2 223,0	169,7	238,2	108,3	112,0
z toho: EU/FM výdaje **)	194,0	161,1	139,2	-54,8	-21,9	71,8	86,4
Běžné výdaje	1 838,1	1 798,8	2 020,9	182,8	222,1	109,9	112,3
Sociální dávky ***)	775,1	768,0	858,1	83,0	90,1	110,7	111,7
Kapitálové výdaje	215,2	186,0	202,1	-13,1	16,1	93,9	108,6
Saldo SR	-375,0	-360,4	-295,0	80,0	65,4	78,7	81,9
Saldo bez EU/FM prostředků	-375,0	-316,8	-295,0	80,0	21,8	78,7	93,1

*) zahrnuje odvod z nadměrných příjmů a daň z neočekávaných zisků

**) výdaje, které jsou ze státního rozpočtu předfinancovány a jsou součástí žádostí o platby finančních prostředků z EU a FM

***) pouze položka rozpočtové skladby 5410 "Sociální dávky" (tj. bez souvis. výdajů, které jsou z hlediska závazných ukazatelů také soc. dávkami)

Zdroj: MF

V porovnání s rozpočtem roku 2022 předpokládal schválený rozpočet na rok 2023 s růstem celkových příjmů o 249,7 mld. Kč, tj. o 14,9 %, s růstem celkových výdajů o 169,7 mld. Kč, tj. o 8,3 %, a s plánovaným schodkem ve výši 295,0 mld. Kč, tj. o 80,0 mld. Kč nižším než v roce 2022.

Na změně rozpočtu celkových příjmů se podílely **příjmy z daní a poplatků** předpokládaným nárůstem o 172,0 mld. Kč, tj. o 22,2 %. Přepokládané tempo růstu daňových příjmů vycházelo z lednové makroekonomické predikce spojené s očekávaným mírným ožíváním ekonomiky při zachování vysoké úrovně zaměstnanosti. Nejrazantnější růst se očekával u výnosů daní z příjmů právnických osob včetně mimořádných daní, které zahrnovaly odvod z nadměrných příjmů a daň z neočekávaných zisků (+125,8 mld. Kč, +95,8 %), daně z přidané hodnoty (+30,4 mld. Kč, +8,7 %) ovlivněný zvyšováním spotřebitelských cen a daní z příjmů fyzických osob (+15,9 mld. Kč, +13,4 %). Naopak nižší inkaso se očekávalo u spotřebních daní v důsledku předpokládaného prodloužení snížené daně z motorové nafty o 1,5 Kč na litr po celý rok 2023 (-3,8 mld. Kč).

Plánovaný výběr **pojistného na sociální zabezpečení** se proti roku 2022 zvýšil výrazně o 52,9 mld. Kč (+8,3 %) v důsledku aktualizace makroekonomické predikce předpokládající meziroční růst objemu mezd a platů pro rok 2022 o 9,8 % a pro rok 2023 o 7,9 %.

Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů se meziročně zvýšil o 24,9 mld. Kč, tj. o 9,3 %. Na nárůstu se podílely výhradně kapitálové příjmy (+62,0 mld. Kč), v nichž byly zahrnuty zejména příjmy z obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v kapitole Ministerstvo životního prostředí ve výši 82,5 mld. Kč, z nichž 50,0 mld. Kč bylo příjmem z povolenek původně určených jako zdroj Modernizačního fondu na základě změny příslušné legislativy (navýšení oproti roku 2022 o 62,6 mld. Kč). Rozpočtované příjmy

z rozpočtu EU a FM meziročně klesly o 53,9 mld. Kč (-27,9 %) na 139,2 mld. Kč. Tato částka odpovídala plánovaným výdajům na společné programy EU/FM a ČR, u kterých se předpokládalo následné proplacení z EU nebo FM. V rámci transferů se pro rok 2023 počítalo i s příjmy ze zvláštních účtů MF ve výši 45,0 mld. Kč v kapitole Všeobecná pokladní správa, což bylo o 21,0 mld. Kč více než ve schváleném rozpočtu na rok 2022.

Výdajová strana státního rozpočtu počítala proti rozpočtu 2022 s **vyšším čerpáním běžných výdajů** o 182,8 mld. Kč (+9,9 %), naopak **kapitálové výdaje by měly klesnout** o 13,1 mld. Kč (-6,1 %).

Rozpočet **běžných výdajů** se zvýšil především u mandatorních výdajů (+118,0 mld. Kč na 1 195,4 mld. Kč) a u quasi mandatorních výdajů (+43,5 mld. Kč na 435,4 mld. Kč). Podíl mandatorních a quasi mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu tak dosáhl 73,4 % (+1,7 %). Mandatorními výdaji jsou především výdaje na sociální transfery vč. ochrany zaměstnanců a mandatorních sociálních dotací, platba státu do zdravotního pojištění, výdaje na dluhovou službu, odvody a příspěvky do rozpočtu EU, dotace na obnovitelné zdroje atd. Quasi mandatorními výdaji jsou především platy zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací, výdaje kapitoly Ministerstvo obrany, zahraniční a humanitární pomoc.

Výdajová strana rozpočtu na rok 2023 počítala se 100 mld. Kč odhadovaných na zastropování cen silové elektřiny na cca 6 Kč/kWh včetně DPH a cen plynu na cca 3 Kč/kWh včetně DPH pro maloodběratele. Na příjmové straně tuto položku kompenzoval mimořádný příjem 100 mld. Kč, který se skládal z mimořádného zdanění neočekávaných zisků velkých firem v energetickém a těžebním sektoru, petrolejářství a bankovníctví a z odvodu z nadměrných příjmů výrobců elektřiny.

Plánovaný objem **kapitálových výdajů** byl v roce 2023 tvořen z téměř 63 % výdaji financovanými z národních zdrojů; ty dosahovaly výše 126,4 mld. Kč (růst o 37,4 mld. Kč, +42,0 %). Kapitálové výdaje, které byly kryty příjmy z rozpočtu EU a FM, byly rozpočtovány v částce 75,7 mld. Kč, tj. docházelo k jejich meziročnímu poklesu o 50,5 mld. Kč (-40,0 %). Projevovalo se zde postupné ukončování projektů programového období 2014-2020 a náběh programového období 2021-2027.

2 Rozhodující změny rozpočtu v průběhu roku

V průběhu roku 2023 došlo ke změnám, které měly vliv na výši celkových příjmů i výdajů, ovšem bez vlivu na schodek schválený rozpočtem.

Rozpočet celkových příjmů i výdajů byl 91 rozpočtovými opatřeními souvztažně **navýšen** u 18 kapitol **o 28,2 mld. Kč**, a to na základě zmocnění ministra financí podle § 24 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „rozpočtová pravidla“). Uvedené zmocnění se týká financování programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU. Nejvíce byl souvztažně navýšen rozpočet u kapitol Ministerstvo životního prostředí (o 12,6 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (o 4,4 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (o 3,9 mld. Kč), Ministerstvo průmyslu a obchodu (o 3,0 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (o 1,9 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (o 1,3 mld. Kč) a Ministerstvo vnitra (o 643 mil. Kč).

Rozpočet celkových příjmů tak byl během roku 2023 navýšen na 1 956,1 mld. Kč, celkových výdajů na 2 251,1 mld. Kč a rozpočtový schodek zůstal nezměněn (295,0 mld. Kč).

V průběhu roku 2023 dále došlo k řadě rozpočtových opatření, která znamenala přesuny mezi jednotlivými kapitolami či položkami v rámci jedné kapitoly (bez vlivu na rozpočet celkových příjmů, výdajů a schodku). **Celkem bylo v roce 2023 evidováno 1 372 rozpočtových opatření**, což bylo o 278 více než v roce 2022. Kapitole Ministerstvo zemědělství bylo **povoleno překročení výdajů** o 1 250 mil. Kč, z toho 750 mil. Kč se týkalo organizační složky Státní pozemkový úřad na financování pozemkových úprav (kryto převodem finančních prostředků z fondu zakladatele národního podniku Budějovický Budvar a státního podniku Lesy České republiky) a 500 mil. Kč bylo povoleno ústřednímu orgánu kapitoly Ministerstvo zemědělství k zajištění úhrady podpor lesního hospodářství (převod prostředků z fondu zakladatele státního podniku Lesy ČR). Povolené překročení výdajů se podobně jako při zapojování nároků z nespotebovaných výdajů minulých let případně dalších mimorozpočtových zdrojů promítá nikoli do rozpočtu po změnách, ale do tzv. konečného rozpočtu. Podrobněji se rozpočtovým opatřením věnuje část **III.1** tohoto sešitu.

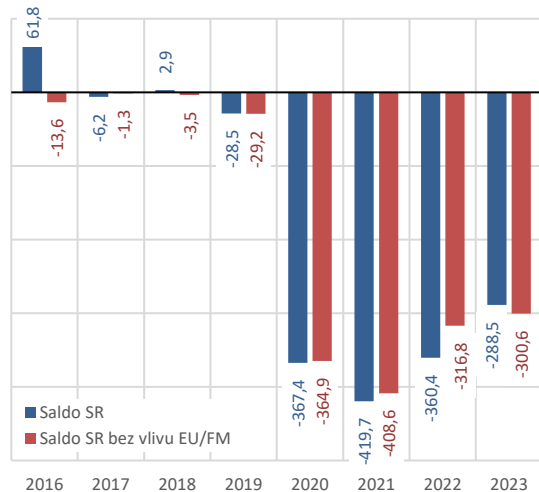
3 Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Hospodaření státního rozpočtu skončilo v roce 2023 **deficitem ve výši 288,5 mld. Kč (97,8 % rozpočtu)**. Dosažený schodek byl proti plánu nižší o 6,5 mld. Kč a navrhuje se vypořádat zvýšením stavu státního dluhu o 292,4 mld. Kč a zvýšením stavu na účtech státních finančních aktiv o 3,9 mld. Kč.

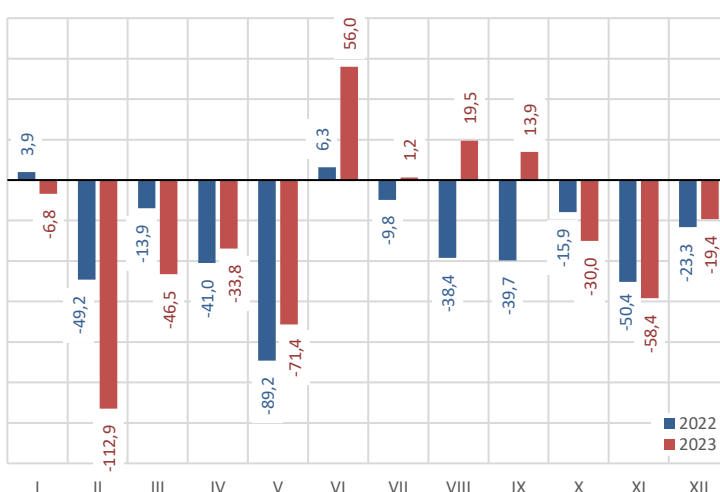
Dopad příjmů z Evropské unie a finančních mechanismů a výdajů předfinancovaných na tyto společné projekty byl kladný ve výši 12,1 mld. Kč (v roce 2022 záporný 43,6 mld. Kč) a bez těchto prostředků, které jsou ve schváleném rozpočtu zahrnuty s neutrálním dopadem, by schodek činil 300,6 mld. Kč (101,9 % rozpočtu). Vývoj salda státního rozpočtu od roku 2016, jakož i meziroční srovnání nekumulativních sald jednotlivých měsíců zobrazují následující grafy.

Graf č. 1: Vývoj salda státního rozpočtu (mld. Kč)

Vývoj salda od roku 2016

Nekumulativní saldo v měsících

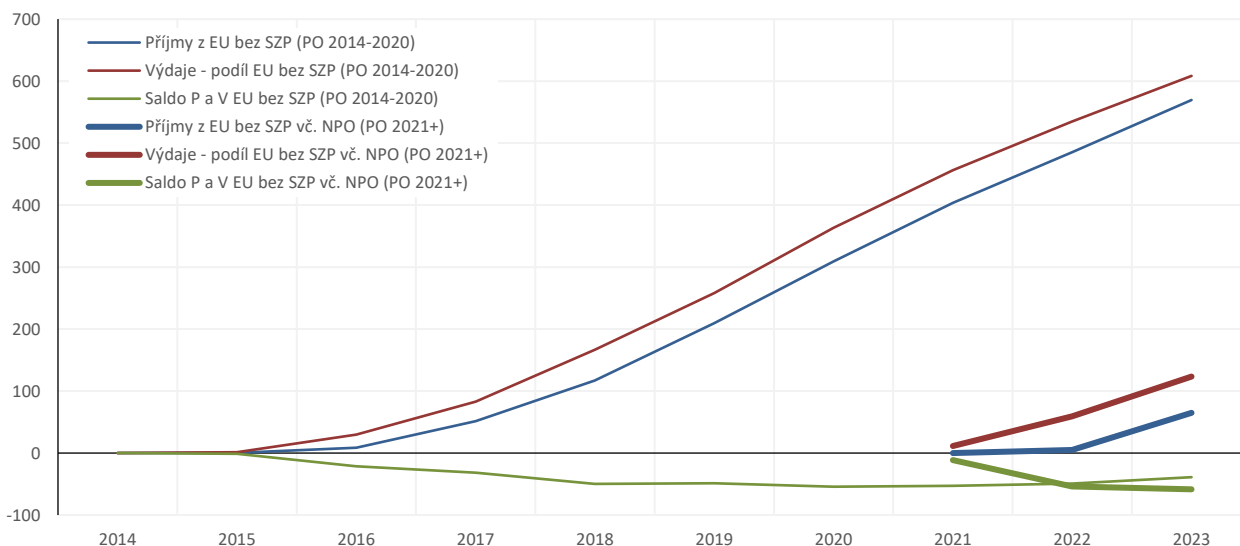
Zdroj: MF

Celkové výdaje, u nichž se očekává refundace z EU a FM, dosáhly v roce 2023 objemu 161,1 mld. Kč, což zejména zásluhou vyššího předfinancování programů víceletého finančního rámce 2021-2027 (+16,3 mld. Kč) představovalo meziroční růst o 1,0 mld. Kč. Příjmy z EU a FM inkasované v objemu 174,3 mld. Kč vzrostly meziročně výrazně o 56,8 mld. Kč, především za přispění refundací prostředků vydaných do programů Národního plánu obnovy v objemu 45,2 mld. Kč (v roce 2022 byly nulové).

Za pozitivním rozpočtovým dopadem prostředků z EU a FM o 12,1 mld. Kč stály především toky peněžních prostředků u programů Národního plánu obnovy v kladném saldu 15,9 mld. Kč, když v roce 2022 naopak měly negativní dopad 29,1 mld. Kč. Peněžní toky spjaté s víceletým finančním rámcem končícího programového období 2014-2020 ovlivnily výsledek rozpočtu také kladně (+10,6 mld. Kč), stejně jako programy společné zemědělské politiky (+5,6 mld. Kč). Naopak proplácení předfinancovaných projektů z programů finanční perspektivy 2021-2027 v roce 2023 zaostalo o 20,4 mld. Kč. Objem a vývoj předfinancování výdajů na společné programy EU a ČR a refundace prostředků do příjmů rozpočtu je výrazně ovlivněn fází programového období, respektive plněním cílů a milníků v případě Národního plánu obnovy.

Následující graf dokumentuje náběh předfinancovaných výdajů i proplácení příjmů v této oblasti odděleně za víceletý finanční rámec 2014-2020 a 2021-2027 (včetně Národního plánu obnovy). Nižší objem příjmů z EU proti předfinancovaným výdajům na společné projekty vychází z časově náročné administrace žádostí o jejich proplácení, ale i z faktu, že část prostředků je ze strany EU uvolněna až po kontrole závěrečných podkladů při procesu uzavírání operačních programů.

Graf č. 2: Kumulovaný průběh prostředků víceletého finančního rámce 2014-2020 a 2021-2027 (mld. Kč)

Zdroj: MF

Výsledek hospodaření státního rozpočtu bez vlivu prostředků EU a FM na příjmové i výdajové straně překročil plánovanou výši deficitu o 5,6 mld. Kč. Takto očištěný rozpočet příjmů nebyl dodržen zejména zásluhou nenaplnění příjmů z Modernizačního fondu (vliv 50 mld. Kč) o 48,9 mld. Kč. Úspory na straně očištěných výdajů činily 43,3 mld. Kč i přes zapojení a čerpání nároků z nespotřebovaných národních výdajů minulých let v objemu 71,8 mld. Kč.

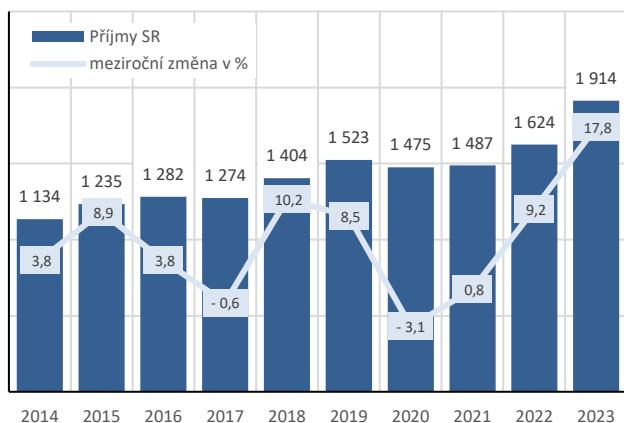
Snahy vlády o rychlejší snižování deficitu rozpočtu byly v průběhu roku 2022 i 2023 zpomaleny dopady vnějších faktorů, zejména válečným konfliktem na Ukrajině, jejichž hlavním důsledkem byl vysoký nárůst cen energií a motorových paliv implikující vysokou míru inflace napříč odvětvími a snižování reálné kupní síly obyvatelstva s negativní dopady i do výkonu ekonomiky. Vysoký růst cen na jedné straně přináší státu i územním rozpočtům neplánované přírůstky daňových výnosů, na druhé straně jsou však více než kompenzovány rostoucími nároky na výplatu sociálních dávek, pomocí státu v boji s vysokými cenami energií, podporou válečných uprchlíků a Ukrajiny v boji ruskou agresí či pořizováním strategických státních hmotných rezerv. Vysoké ceny zdražily i běžný provoz státu a cenu investičních projektů.

Do meziročního snížení deficitu hospodaření státního rozpočtu o 71,9 mld. Kč se pozitivně promítla především změna bilance prostředků z EU a FM (+55,7 mld. Kč), která byla v roce 2023 kladná 12,1 mld. Kč, zatímco v roce 2022 dosáhla záporné hodnoty 43,6 mld. Kč. Po očištění těchto prostředků klesl deficit státního rozpočtu o 16,2 mld. Kč důsledkem vyššího tempa růstu příjmů (+15,5 %) nad výdaji (+11,9 %) o 3,6 p. b.

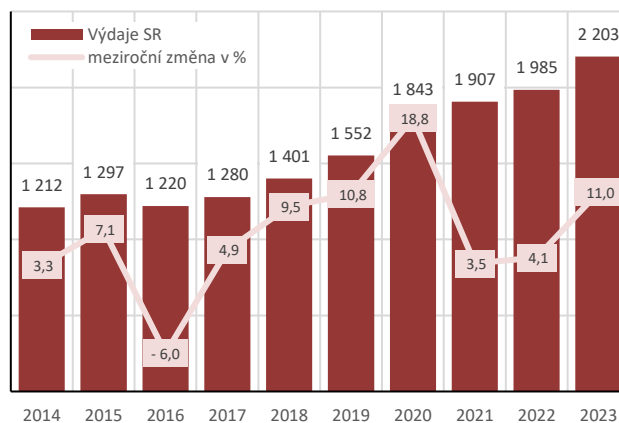
Přehled o **vývoji celkových příjmů i výdajů státního rozpočtu** z delší časové perspektivy ukazují následující grafy. Z nich je patrný výrazný odklon vývoje příjmů a výdajů v letech 2020 a 2021 po vypuknutí epidemie covidu-19. Zatímco objemy příjmů v těchto letech nedosáhly úrovně roku 2019, výdaje roku 2021 za dva roky vzrostly o téměř 23 %. Pozitivnější trend přineslo hospodaření v letech 2022 a 2023, kdy tempo příjmů překročilo růst výdajů o 5,1, resp. o 6,9 p. b. Ve srovnání s „předcovidovým“ rokem 2019 však příjmy rozpočtu vzrostly pouze o 25,7 % (+390,9 mld. Kč), zatímco výdaje o 41,9 % (+650,9 mld. Kč). V tomto čtyřletém období tak růst příjmů nepokryl ani navýšení výdajů na sociální transfery (+269,1 mld. Kč), příspěvku státu do systému veřejného zdravotního pojištění (+66,9 mld. Kč), podpory regionálního školství (+59,3 mld. Kč), obsluhu státního dluhu (+28,8 mld. Kč) a odvodů do rozpočtu EU (+14,5 mld. Kč), tedy oblasti, které označují současné i minulé vlády za prioritní nebo jejich financování vyplývá ze zákona.

Graf č. 3: Vývoj celkových příjmů a výdajů státního rozpočtu od roku 2014 (mld. Kč)

Příjmy

Výdaje

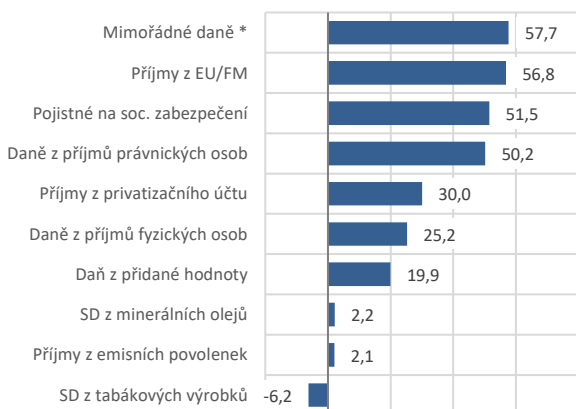

Zdroj: MF

Následující grafy zobrazují nejvýznamnější položky ovlivňující meziroční změny celkových příjmů a výdajů státního rozpočtu v roce 2023.

Graf č. 4: Faktory meziroční změny příjmů a výdajů státního rozpočtu v roce 2023 (mld. Kč)

Příjmy (+289,7 mld. Kč)

Výdaje (+217,8 mld. Kč)

*) Daň z neočekávaných zisků a odvod z nadměrných příjmů

Zdroj: MF

K růstu **celkových příjmů o 289,7 mld. Kč (+17,8 %)** přispěly nejvíce **daňové příjmy včetně pojistného** vyšší o 199,9 mld. Kč (+14,0 %). Jejich vysokému tempu napomohlo především zdanění příjmů právnických osob, které do státního rozpočtu odvedly o 50,2 mld. Kč více (+33,1 %) a prostřednictvím mimořádného zdanění v podobě daně z neočekávaných zisků a odvodu z nadměrných příjmů přispěly navíc dalšími 57,7 mld. Kč, které nebyly v roce 2022 inkasovány. Tempo nad úrovní plánu i s ohledem na stále vysokou úroveň zaměstnanosti a více než 8% růst objemu mezd a platů vykazovalo i inkaso daní z příjmů fyzických osob (+25,2 mld. Kč, +20,4 %) a příjmy z pojistného na sociální zabezpečení (+51,5 mld. Kč, +8,1 %). Výnos daně z přidané hodnoty přispěl státnímu rozpočtu o 19,9 mld. Kč více, ovšem nenaplnění plánu o 16,7 mld. Kč, tj. o 4,4 %, bylo důsledkem nižší než očekávané spotřeby domácností v souvislosti s vysokým růstem cen. Spotřební a energetické daně zůstaly také pod svým plánem (-9,1 mld. Kč) a jejich meziroční pokles o 5,3 mld. Kč, tj. o 3,4 %, ovlivnily především výnosy daní z tabákových výrobků (-6,2 mld. Kč), na jejichž inkaso měly v roce 2023 značný dopad efekty zahraničních nákupů a stále větší obliba alternativních produktů s nižším či nulovým zdaněním. Z **ostatních příjmů** nedaňového charakteru vyšších o 89,8 mld. Kč měly značný dopad příjmy z EU a FM (+56,8 mld. Kč) navýšené zapojením prostředků Národního plánu obnovy v objemu 45,2 mld. Kč a také převod z tzv. privatizačního účtu (+30 mld. Kč), na který se mimo jiné soustředí dividendy akciové společnosti ČEZ. Obě tyto položky překročily úroveň danou rozpočtem po změnách o 6,9 mld. Kč, resp. o 9 mld. Kč, nicméně pro nedosažení úrovně daně rozpočtem po změnách o 33,8 mld. Kč byl rozhodující efekt nulového plnění příjmů z Modernizačního fondu plánovaných v objemu 50 mld. Kč.

Tabulka č. 3: Základní přehled o výsledcích hospodaření státního rozpočtu (mld. Kč)

	2022	2023					Rozdíl skutečnosti	Index 2023/2022
	Skutečnost	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	% plnění	Rozdíl SK proti RpZ		
	1	2	3	4	5=4:3	6=4-3	7=4-1	8=4:1
Celkové příjmy	1 624,4	1 928,0	1 956,1	1 914,1	97,9	-42,0	289,7	117,8
Daňové příjmy (bez poj. na SZ)	789,7	947,2	947,2	938,1	99,0	-9,1	148,4	118,8
DPH	345,2	381,8	381,8	365,1	95,6	-16,7	19,9	105,8
Spotřební a energetické daně	153,5	157,3	157,3	148,2	94,2	-9,1	-5,3	96,6
DPPO	151,5	157,2	157,2	201,7	128,3	44,5	50,2	133,1
DPFO	123,6	134,7	134,7	148,8	110,5	14,1	25,2	120,4
Mimořádné daně *)	0,0	100,0	100,0	57,7	57,7	-42,3	57,7	.
Ostatní daňové příjmy	15,9	16,2	16,2	16,6	102,5	0,4	0,7	104,5
Pojistné na SZ	637,7	688,3	688,3	689,2	100,1	0,9	51,5	108,1
Nedaňové a ost. příjmy	197,1	292,5	320,7	286,8	89,5	-33,8	89,8	145,6
z toho: prostředky přijaté z EU/FM	117,5	139,2	167,4	174,3	104,1	6,9	56,8	148,3
Celkové výdaje	1 984,8	2 223,0	2 251,1	2 202,6	97,8	-48,5	217,8	111,0
z toho: EU/FM výdaje *)	161,1	139,2	167,4	162,2	96,9	-5,2	1,0	101,6
Běžné výdaje	1 798,8	2 020,9	2 033,9	1 992,2	97,9	-41,8	193,4	110,7
Sociální dávky **)	768,0	858,1	871,2	868,2	99,7	-3,0	100,2	113,1
Kapitálové výdaje	186,0	202,1	217,2	210,5	96,9	-6,7	24,5	113,2
Saldo SR	-360,4	-295,0	-295,0	-288,5	97,8	6,5	71,9	80,1
Saldo bez EU/FM prostředků	-316,8	-295,0	-295,0	-300,6	101,9	-5,6	16,2	94,9

*) zahrnuje odvod z nadměrných příjmů a daň z neočekávaných zisků (windfall tax)

***) výdaje, které jsou ze státního rozpočtu předfinancovány a jsou součástí žádostí o platby finančních prostředků z EU a FM

***) pouze položka rozpočtové skladby 5410 "Sociální dávky" (tj. bez souvis. výdajů, které jsou z hlediska závazných ukazatelů také sociálními dávkami)

Zdroj: MF

Výdaje státního rozpočtu meziročně vzrostly o 217,8 mld. Kč, což představovalo relativně vysoký růst o 11,0 %, který v roce 2023 determinovaly především výplaty sociálních dávek (+100,2 mld. Kč) navýšené i podporou válečným uprchlíkům a také pomoc státu s vysokými cenami energií (+57,9 mld. Kč). Ta byla ve schváleném rozpočtu zahrnuta s neutrálním dopadem, neboť její náklady měly být kompenzovány mimořádnými příjmy ve stejné výši (100 mld. Kč). Skutečný dopad na rozpočet je uveden v tabulce. Je z ní patrné záporné saldo příjmových a výdajových opatření v roce 2023 ve výši 18,4 mld. Kč.

Tabulka č. 4: Mimořádné příjmy a výdaje státního rozpočtu spojené s vysokými cenami energií (mld. Kč)

	2022	2023	Celkem
Příjmy	.	57,7	57,7
Daň z neočekávaných zisků	.	39,1	39,1
Odvod z nadměrných příjmů	.	18,5	18,5
Výdaje *	18,2	76,1	94,3
Podpora podniků v energeticky náročných odvětvích	0,8	4,6	5,4
Úsporný tarif - státní příspěvek	17,4	0,0	17,4
Kompenzace za dodávku elektřiny a plynu na ztráty (NV č. 463/2022)	.	10,9	10,9
Kompenzace za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům (NV č. 5/2023)	.	41,9	41,9
Dotace provozovateli přenosové soustavy	.	18,7	18,7
Saldo	-18,2	-18,4	-36,6

*) nezahrnuje dotace na obnovitelné zdroje energie včetně dočasných odpuštění poplatků na podporu OZE platného od 1. 10. 2022 do 31. 12. 2023

Zdroj: MF

Mandatorní výdaje představovaly 54,0 % (-0,2 p. b.) celkových výdajů, resp. 62,1 % (-4,1 p. b.) celkových příjmů státního rozpočtu. V případě započtení i kvazimandatorních výdajů tvořených především platy v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích včetně regionálního školství činily tyto podíly 73,6 % (-0,9 p. b.) celkových výdajů a 84,7 % (-6,3 p. b.) celkových příjmů.

Kapitálové výdaje překročily úroveň roku 2022 o 13,2 % (+24,5 mld. Kč) a představovaly 9,6 % (+0,2 p. b.) celkových výdajů. I přes nenaplnění rozpočtu po změnách o 3,1 % se jednalo z hlediska objemu o nejvyšší uvolnění investičních prostředků ze státního rozpočtu (210,5 mld. Kč). Rekordní byla jak úroveň zapojení prostředků financovaných výhradně z národních zdrojů (103,9 mld. Kč), jejichž objem meziročně vzrostl o 13,4 mld. Kč, tak i výdajů spolufinancovaných z prostředků EU/FM a ČR v celkové výši 106,6 mld. Kč (+11,0 mld. Kč). Končící finanční perspektiva období 2014-2020 vedla ke zvýšení výdajů především u Integrovaného regionálního operačního programu (+7,8 mld. Kč) a u OP Podnikání a inovace pro

konkurenceschopnost (+5,7 mld. Kč). Z nového programového období 2021-2027 výrazněji vzrostly investice do projektů OP Životní prostředí (+4,0 mld. Kč). Kapitálové výdaje bez spoluúčasti EU nebo FM nejvíce vzrostly u transferů Státnímu fondu dopravní infrastruktury (+9,1 mld. Kč), které i přes to z důvodu nižšího zapojení společných programů EU a ČR meziročně klesly o 10,0 mld. Kč na 66,7 mld. Kč. Na investicích financovaných výhradně z národních prostředků se významně podílela i kapitola Ministerstvo obrany (26,7 mld. Kč, +2,2 mld. Kč) s hlavním zaměřením na udržení a rozvoj schopností Armády ČR. Z hlediska druhového členění nejvíce vzrostla investiční podpora státu územním rozpočtům (+8,4 mld. Kč), nákupy a související výdaje (+7,3 mld. Kč) a transfery příspěvkovým organizacím (+6,9 mld. Kč).

Běžné výdaje meziročně vzrostly o 193,4 mld. Kč (+10,7 %). Více jak polovinou se na tempu růstu podílely sociální dávky včetně souvisejících výdajů (+100,3 mld. Kč, +13,0 %). Z nich rostly nejvíce dávky důchodového pojištění (+97,2 mld. Kč, +16,5 %), zejména starobní důchody (+86,1 mld. Kč, +17,5 %), do jejichž navýšení se kromě mimořádných navýšení v roce 2022 promítla řádná valorizace o 4,7 % od 1. ledna 2023, mimořádná o 3,9 % od června 2023 a také nově přiznaný příspěvek 500 Kč měsíčně za vychované dítě. Další dávkou, kterou výrazně ovlivnila inflace, respektive důsledky vysokých cen energií, byl příspěvek na bydlení (+9,3 mld. Kč). Ze stejných důvodů navýšovala výdaje státního rozpočtu i mimořádná pomoc domácnostem a firmám s cenami energií v objemu 76,1 mld. Kč (+57,9 mld. Kč), resp. 94,4 mld. Kč při započtení dotací na podporu obnovitelných zdrojů energie (+49,4 mld. Kč). Růstově na běžné výdaje působily i transfery rozpočtům územní úrovně (+23,0 mld. Kč) navýšené zejména podporou školství (+16,8 mld. Kč) mimo jiné ve formě navýšení objemu prostředků na platy pedagogických pracovníků o 4 %, příspěvkem krajům na nouzové ubytování osob z Ukrajiny (+4,3 mld. Kč) a spolufinancováním sociálních služeb (+2,6 mld. Kč). Zdražení obsluhy státního dluhu (+18,6 mld. Kč) souviselo s lednovou výplatou úrokových výnosů plynoucích z protiinflačních státních dluhopisů a také s financováním schodkového hospodaření posledních let za zhoršujících se úrokových podmínek. Navýšení objemu platů u organizačních složek státu o 11,6 mld. Kč souviselo především s navýšením objemu platových prostředků pro příslušníky bezpečnostních sborů a vojáky schváleném o 8 %. Důsledky válečného konfliktu na Ukrajině navýšovaly nejen sociální dávky a transfery krajům, ale i platbu státu veřejného zdravotního pojištění za tzv. státní pojištěnce s celkovým růstem o 9,3 mld. Kč.

Naopak pokles se promítl například u transferů Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (-12,9 mld. Kč) a u položek, které dosáhly mimořádně vysokých hodnot v roce 2022, tj. u úhrady čistých nákladů představujících nespravedlivou finanční zátěž držiteli poštovní licence, tedy České poště s. p. (-6,0 mld. Kč), u pořizování státních hmotných rezerv (-5,9 mld. Kč) či u nákupu vakcín (-4,9 mld. Kč).

Výdaje státního rozpočtu mohou být výrazně ovlivněny i čerpáním nevyužitých prostředků předchozích let nad rámec schváleného rozpočtu. Stav tzv. **nároků z nespoteřovaných výdajů** (dále také NNV) k 1. lednu v posledních deseti letech dosahoval v průměru téměř 160 mld. Kč. K 1. lednu 2023 vzrostl jejich stav o 47,3 mld. Kč na 210,1 mld. Kč, zejména nerealizací značné části kompenzací za vysoké ceny energií (30 mld. Kč) alokovaných až listopadovou novelou státního rozpočtu na rok 2022 a také mnoha výdajů spojených s Národním plánem obnovy (+18,4 mld. Kč). V souladu s rozpočtovými pravidly organizační složky státu v průběhu roku 2023 ukončily 5,1 mld. Kč NNV a do svých rozpočtů zapojily 162,9 mld. Kč. Z nich **125,7 mld. Kč** (77,1 % zapojených) **skutečně čerpaly** k financování svých potřeb. Zbývající prostředky, tj. nezapojené a zapojené nevyužité, v objemu 80,0 mld. Kč tvoří část stavu NNV k 1. lednu 2024, jejichž objem společně s prostředky nespoteřovanými v roce 2023 dosáhl 212,0 mld. Kč. Detailnější analýza vývoje stavu, struktury a čerpání NNV je uvedena v samostatné kapitole tohoto sešitu.

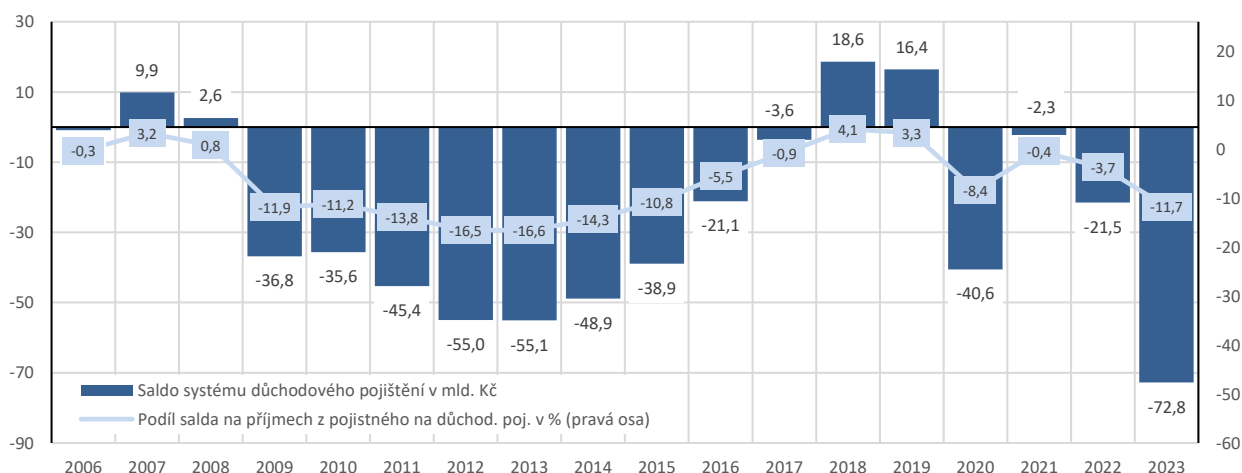
Přímé výdaje státního rozpočtu v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině vyčíslili správci kapitol (kromě údajů majících charakter utajované informace dle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů) v roce 2023 na 24,3 mld. Kč při meziročním růstu o 2,4 mld. Kč. Největší část těchto prostředků tvořila výplata humanitární dávky (7,0 mld. Kč), kompenzační příspěvek na nouzové ubytování osob z Ukrajiny (6,0 mld. Kč), zvýšená platba státu veřejného zdravotního pojištění za válečné uprchlíky (4,3 mld. Kč), podpora školství (2,0 mld. Kč) a příspěvek pro solidární domácnost (1,2 mld. Kč). Sumarizované výstupy jsou součástí sešitu G – Tabulková část.

Analýza vývoje inkasa jednotlivých druhů příjmů a čerpání výdajů státního rozpočtu je podrobněji uvedena v dalších částech této Informace.

Součástí výsledku hospodaření státního rozpočtu je i **saldo systému důchodového pojištění**. Z níže uvedeného grafu je od roku 2013 patrný pozitivní trend zlepšování salda systému důchodového pojištění až k přebytkovému v letech 2018 a 2019. Rok 2020 zatížený nejen propadem příjmů z pojistného, ale i nadstandardní valorizací důchodů a mimořádnou výplatou jednorázového příspěvku důchodci v objemu 15 mld. Kč skončil výsledkem, který z pohledu časového vývoje znamenal návrat na úroveň roku 2015. Rok 2021, tažený více než 10% růstem započítaných příjmů a ovlivněný i zvýšenou smrtností související s nemocí covid-19, byl zakončen výsledkem blízcím se vyrovnanému saldu. Do první poloviny roku 2022 kopíroval tento ukazatel vývoj roku 2021, ovšem po mimořádných valorizacích důchodů v červnu a září s dopadem 27 mld. Kč došlo k prohloubení salda na 21,5 mld. Kč.

V roce 2023 se i přes solidní růst příjmové části důchodového pojištění o 8,1 % propadl systém do **deficitu 72,8 mld. Kč**. Do růstu výdajové strany systému důchodového pojištění o 16,4 % se plně promítly všechny mimořádné valorizace důchodů v průběhu roku 2022, řádné navýšení v lednu 2023, mimořádná valorizace z června 2023 a výplata 500 Kč za vychované dítě. Celkové příjmy z pojistného na důchodové pojištění včetně pokut a penále i příjmů z dobrovolného důchodového pojištění činily 619,5 mld. Kč (+46,3 mld. Kč, +8,1 %) a výdaje na dávky důchodového pojištění, včetně výdajů na správu ve výši 7,0 mld. Kč, dosáhly 692,3 mld. Kč (+97,6 mld. Kč, +16,4 %).

Graf č. 5: Vývoj salda systému důchodového pojištění a jeho podíl na příjmové složce (mld. Kč; %)

Zdroj: MF

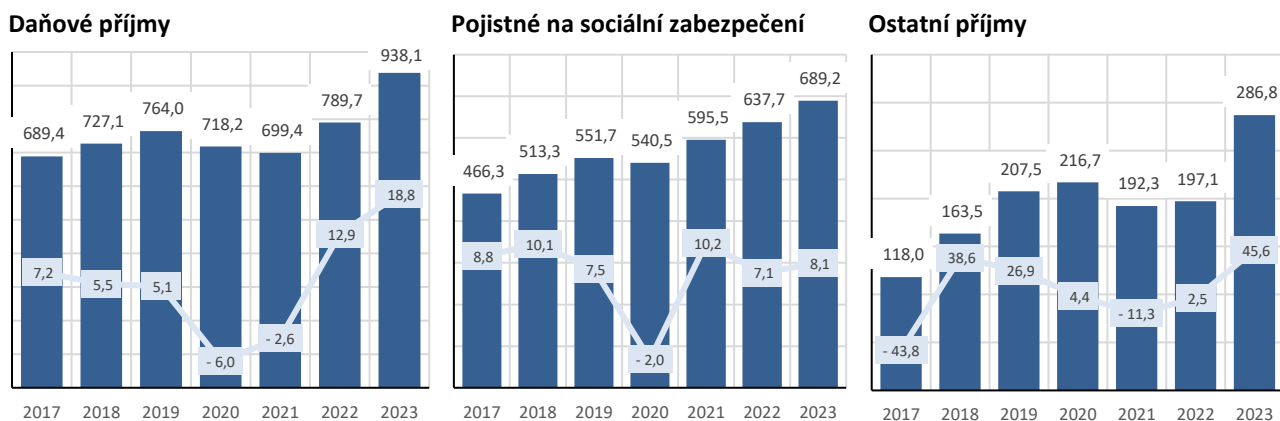
II. Příjmy státního rozpočtu

1 Celkové příjmy státního rozpočtu

Zákonem č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023, ze dne 30. listopadu 2022 schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR příjmy státního rozpočtu ve výši 1 928,0 mld. Kč. V rozpočtovém růstu příjmů o 249,7 mld. Kč (+14,9 %) se výrazně promítl předpoklad inkasa daně z neočekávaných zisků a odvodu z nadměrných příjmů (100 mld. Kč) jako zdroje financování pomoci státu s vysokými cenami energií. Proti úrovni dané novelizovaným rozpočtem pro rok 2022 měl růst i výběr pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (+52,9 mld. Kč, +8,3 %), DPH (+30,4 mld. Kč, +8,7 %), daní z příjmů právnických osob (+25,8 mld. Kč, +19,6 %) a daní z příjmů fyzických osob (+15,9 mld. Kč, +13,4 %). Na předpokládaném růstu ostatních příjmů nedaňového charakteru o 24,9 mld. Kč (+9,3 %) se, i přes plánovaný pokles příjmů z Evropské unie a finančních mechanismů (-54,8 mld. Kč, -28,2 %), podílely očekávané příjmy z emisních povolenek ve výši 82,5 mld. Kč (+62,6 mld. Kč) a převod z tzv. privatizačního účtu v objemu 45 mld. Kč (+21 mld. Kč).

Celkové příjmy státního rozpočtu dosáhly za rok 2023 objemu 1 914,1 mld. Kč, což představovalo **97,9 % rozpočtu po změnách a nárůst o 137,2 mld. Kč**, tj. o 9,2 %, oproti výsledku roku 2022. Jak ukazuje následující graf, na růstu se podílely všechny hlavní složky příjmů rozpočtu.

Graf č. 6: Vývoj základních složek příjmů státního rozpočtu (mld. Kč), spojnicový graf meziroční změna (%)

Zdroj: MF

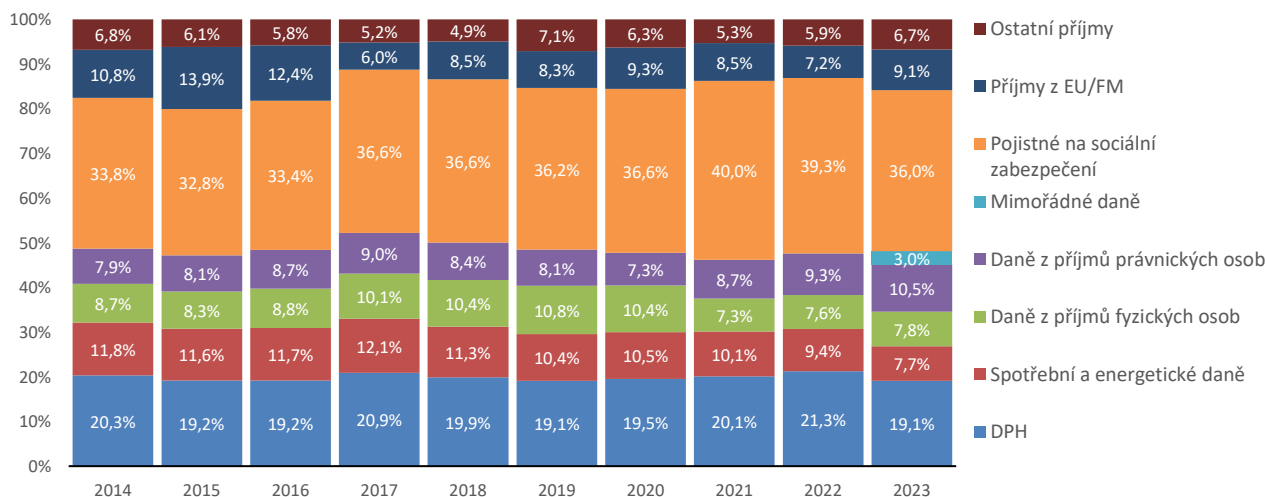
V absolutním vyjádření nejvíce rostly **příjmy z daní a poplatků** (+148,4 mld. Kč), jejichž objem byl na rozdíl od roku 2022 navýšen výnosy daně z neočekávaných zisků (39,1 mld. Kč) a odvodu z nadměrných příjmů (18,5 mld. Kč). Současně výnos těchto dvou mimořádných daní určoval nenaplnění rozpočtu daní o 9,1 mld. Kč, neboť jejich výběr zaostal za plánem ve výši 100 mld. Kč o 42,3 mld. Kč. Ziskovost zejména energetického sektoru ovšem stála za nad očekáváním vysokými příjmy rozpočtu ze zdanění firem s růstem inkasa o 50,2 mld. Kč při překročení plánu o 44,5 mld. Kč. Zdanění výdělků fyzických osob, do kterého se promítal více než 8% růst objemu mezd a platů, ale i úrokové výnosy korespondující s rostoucí inflací, přineslo státnímu rozpočtu meziročně o 25,2 mld. Kč navíc při překročení úrovně dané rozpočtem o 14,1 mld. Kč. Naopak inkaso daní odvislé především od vývoje spotřeby pod vlivem vysokého tempa cen očekávání nenaplnilo. Za plánovanou výši zaostal i přes meziroční navýšení o 19,9 mld. Kč především výnos daně z přidané hodnoty (-16,7 mld. Kč). Inkaso spotřebních daní meziročně snížilo hlavně zdanění tabáku, které do rozpočtu pod dopady přeshraničních nákupů a změny ve spotřebitelském chování přispělo méně jak proti předchozímu roku (-6,2 mld. Kč), tak proti plánu (-12,1 mld. Kč).

Výběr **pojistného na sociální zabezpečení** determinovaný objemem mezd a platů mírně převýšil plánovanou úroveň (+0,9 mld. Kč) a meziročně tak vzrostl o 51,5 mld. Kč, tj. o 8,1 %.

Na růst celkových příjmů státního rozpočtu měly značný dopad **ostatní příjmy nedaňového charakteru**. Meziroční navýšení o 89,8 mld. Kč ovlivnily především o 56,8 mld. Kč vyšší příjmy z EU a FM a také příjmy z tzv. privatizačního účtu (+30 mld. Kč) naplněného v průběhu roku především výnosem vyplývajícím z majetkové účasti státu v akciové společnosti ČEZ. Za nedodržení rozpočtu ostatních příjmů o 33,8 mld. Kč stálo především nenaplnění plánovaných příjmů z Modernizačního fondu v objemu 50 mld. Kč.

Následující graf a tabulka přibližují detailněji strukturu celkových příjmů státního rozpočtu.

Graf č. 7: Struktura celkových příjmů státního rozpočtu od roku 2014

Zdroj: MF

Tabulka č. 5: Celkové příjmy státního rozpočtu (mld. Kč)

	Skutečnost 2022	2023					Meziroční rozdíl	Index 2023/2022
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	Plnění (%)	SK proti RpZ		
Daňové příjmy	1 427,3	1 635,5	1 635,5	1 627,3	99,5	-8,2	199,9	114,0
Příjmy z daní a poplatků bez pojistného	789,7	947,2	947,2	938,1	99,0	-9,1	148,4	118,8
Daně z příjmů fyzických osob	123,6	134,7	134,7	148,8	110,5	14,1	25,2	120,4
Daň z příjmů fyzických osob placená plátcí	94,1	105,2	105,2	111,1	105,6	5,9	17,0	118,1
Daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky	9,0	7,0	7,0	9,7	138,0	2,7	0,7	107,5
Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou	20,6	22,5	22,5	28,1	124,9	5,6	7,5	136,6
Daně z příjmů právnických osob	151,5	157,2	157,2	201,7	128,3	44,5	50,2	133,1
Daň z přidané hodnoty	345,2	381,8	381,8	365,1	95,6	-16,7	19,9	105,8
Spotřební a energetické daně	153,5	157,3	157,3	148,2	94,2	-9,1	-5,3	96,6
Spotřební daň z minerálních olejů	71,8	69,2	69,2	73,9	106,8	4,7	2,2	103,0
Spotřební daň z tabákových a souvisejících výrobků	59,4	65,2	65,2	53,1	81,5	-12,1	-6,2	89,5
Spotřební daně z piva, lihu a vína a meziproductů	14,0	14,1	14,1	14,0	99,0	-0,1	0,0	100,0
Energetické daně vč. odvodu z elektřiny ze slunečního záření	8,4	8,8	8,8	7,2	81,8	-1,6	-1,2	85,7
Daň z neočekávaných zisků (windfall tax)	0,0	85,0	85,0	39,1	46,0	-45,9	39,1	.
Odvod z nadměrných příjmů	0,0	15,0	15,0	18,5	123,5	3,5	18,5	.
Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	2,2	2,2	2,2	2,4	109,0	0,2	0,2	109,3
Správní a soudní poplatky	3,3	3,5	3,5	3,3	95,0	-0,2	0,0	100,3
Daně z hazardních her	8,0	7,7	7,7	8,8	114,4	1,1	0,8	109,7
Ostatní daňové příjmy (dopočet do celku)	2,4	2,8	2,8	2,1	74,7	-0,7	-0,3	88,3
Pojistné na soc. zabezpečení a příspěv. na státní politiku zaměstnanosti	637,7	688,3	688,3	689,2	100,1	0,9	51,5	108,1
z toho: Pojistné na důchodové pojištění	572,9	615,8	615,8	619,2	100,5	3,3	46,3	108,1
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	197,1	292,5	320,7	286,8	89,5	-33,8	89,8	145,6
Nedaňové příjmy	31,8	21,9	22,0	32,5	148,0	10,6	0,7	102,2
Příjmy z vlast. činnosti a odvody přebyť.organiz.s přímým vztahem	19,1	13,1	13,1	18,1	137,8	5,0	-1,0	94,7
Přijaté sankční platby a vratky transferů	4,5	2,8	2,8	5,4	196,7	2,7	0,9	119,4
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ost. nedaňové příjmy	4,1	3,1	3,1	5,5	177,6	2,4	1,4	133,6
Přijaté splátky půjčených prostředků	0,8	0,5	0,5	0,5	101,7	0,0	-0,3	60,6
Příjmy sdílené s EU	3,2	2,5	2,5	3,0	120,3	0,5	-0,2	92,8
Kapitálové příjmy	19,4	84,7	84,7	21,4	25,2	-63,3	2,0	110,1
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ost. kapitálové příjmy	19,3	84,7	84,6	21,3	25,2	-63,3	2,0	110,4
Příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku	0,1	0,0	0,0	0,0	107,7	0,0	0,0	40,0
Přijaté transfery	145,8	185,9	214,0	232,9	108,8	18,9	87,1	159,7
Neinvestiční přijaté transfery	89,0	110,2	118,4	121,1	102,3	2,8	32,1	136,1
Investiční přijaté transfery	56,9	75,7	95,7	111,8	116,9	16,2	55,0	196,7
Příjmy státního rozpočtu celkem	1 624,4	1 928,0	1 956,1	1 914,1	97,9	-42,0	289,7	117,8

Pozn.: V zájmu meziroční srovnatelnosti dat byl výnos daně z neočekávaných zisků vyčleněn z inkasa daní z příjmů právnických osob a odvod z nadměrných příjmů z inkasa daně z elektřiny

Zdroj: MF

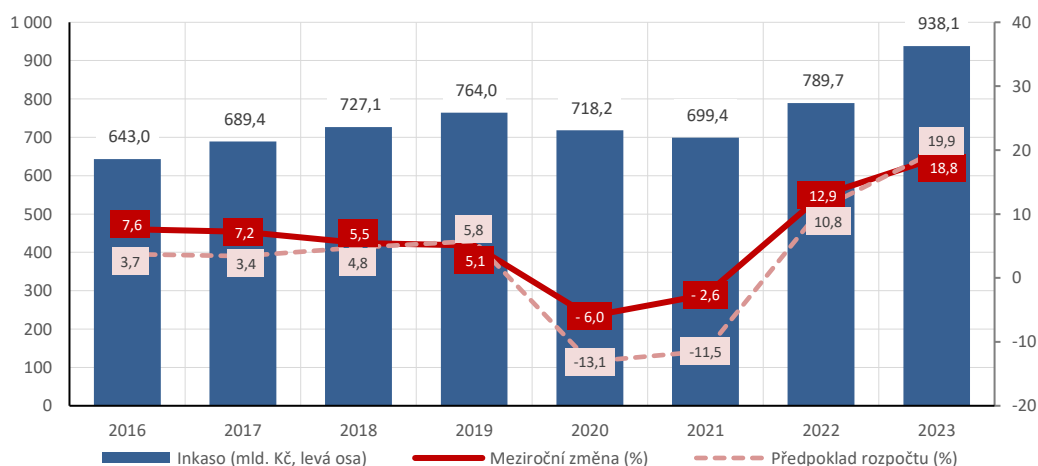
Detailnější analýza faktorů, které ovlivnily inkaso jednotlivých příjmových složek státního rozpočtu, jsou uvedeny v následujících pasážích.

2 Daňové příjmy státního rozpočtu (bez pojistného)

Schválený rozpočet příjmů státního rozpočtu z daní a poplatků bez pojistného předpokládal proti skutečnosti roku 2022 meziroční nárůst o 157,5 mld. Kč, tj. o 19,9 %. **Skutečné inkaso** ke konci roku 2023 dosáhlo **938,1 mld. Kč** při plnění rozpočtu na 99,0 % (tj. nenaplnění o 9,1 mld. Kč) a meziročním růstu o 148,4 mld. Kč, tj. o 18,8 %. Mírné nedodržení plánu vyplynulo především z nenaplnění mimořádných příjmů legislativně ukotvených jako zdroj financování pomoci státu v boji s vysokými cenami energií. Jejich očekávaný výnos v objemu 100 mld. Kč nebyl dodržen o 42,3 mld. Kč a bez těchto prostředků by daňové příjmy státního rozpočtu překročily očekávání o 3,9 % (+33,3 mld. Kč) a meziročně by vzrostly o 11,5 % (+90,8 mld. Kč).

Jak ukazuje následující graf, dvouciferné tempo růstu daňových příjmů dosažené v letech 2022 a 2023 kompenzovalo výpadky způsobené zejména příchodem pandemie nemoci covid-19 s největšími negativními dopady v letech 2020 a 2021. I přes řadu legislativních změn s dalšími nepříznivými dopady na výši inkasa (především zrušení tzv. superhrubé mzdy a daně z nabytí nemovitých věcí) vzrostl jejich výnos proti „předcovidovému“ roku 2019 o 22,8 %, tj. průměrně o 5,3 % ročně.

Graf č. 8: Vývoj daňových příjmů státního rozpočtu od roku 2016 (mld. Kč)

Zdroj: MF

2.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob patří do skupiny sdílených daní, tedy její výnos je rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Oproti roku 2022 nedošlo ke změně rozpočtového určení daní. Tato daň zahrnuje daň z příjmů fyzických osob placenou plátcí, placenou poplatníky (z přiznání) a vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně.

Celkový výnos daně na úrovni veřejných rozpočtů dosáhl dle stavů na účtech ČNB 235,3 mld. Kč, což bylo o 39,8 mld. Kč, tj. o 20,4 %, více než v roce 2022.

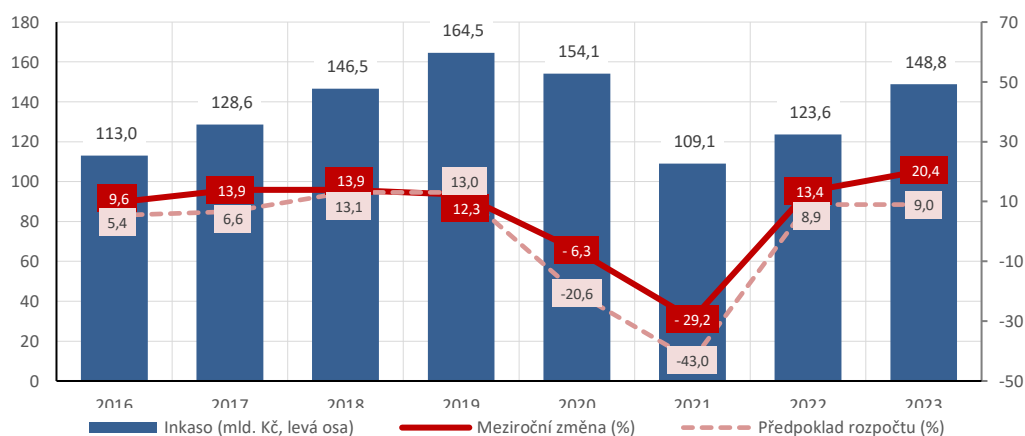
Na úrovni státního rozpočtu byly daně z příjmů fyzických osob rozpočtovány ve výši 134,7 mld. Kč, ve skutečnosti však inkaso činilo **148,8 mld. Kč**, tj. 110,5 % rozpočtu. Výnos těchto daní tak byl meziročně vyšší o 25,2 mld. Kč, tj. o 20,4 %. Následující tabulka a graf ukazují celoroční plnění inkasa z hlediska státního rozpočtu.

Tabulka č. 6: Příjmy státního rozpočtu z daní z příjmů fyzických osob (mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2022	2023			Meziroční změna	Index 2023/2022
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost		
	1	2	3	4	5=4:3	7=4:1
Daně z příjmů fyzických osob celkem	123,6	134,7	134,7	148,8	110,5	120,4
Daň z příjmů fyzických osob placená plátcí	94,1	105,2	105,2	111,1	105,6	118,1
Daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky	9,0	7,0	7,0	9,7	138,0	107,5
Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou	20,6	22,5	22,5	28,1	124,9	136,6

Zdroj: MF

Graf č. 9: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daní z příjmů fyzických osob (mld. Kč)

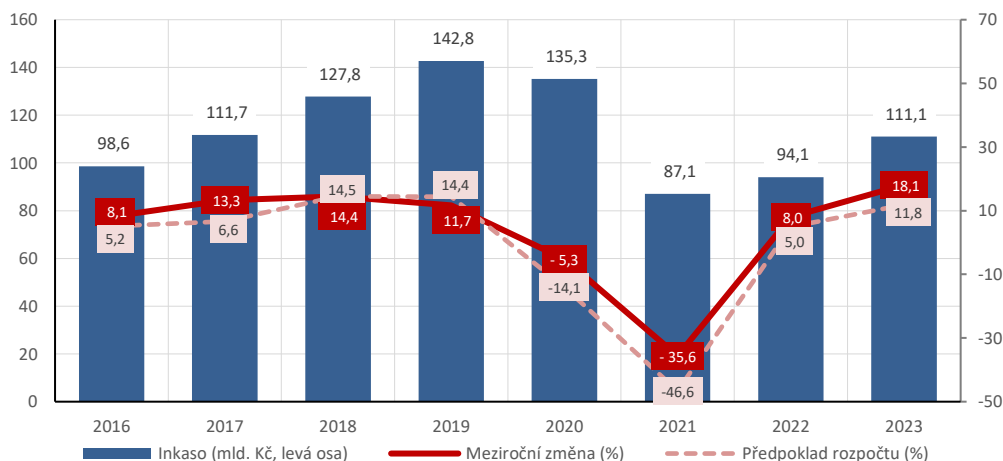

Zdroj: MF

2.1.1 Daň z příjmů fyzických osob placená plátcí

Příjem státního rozpočtu z **daně z příjmů fyzických osob placené plátcí** (odvedené zaměstnavatelem za zaměstnance) dosáhl v loňském roce výše **111,1 mld. Kč**, tj. při naplnění rozpočtu na 105,6 % byly tyto příjmy meziročně vyšší o 17,0 mld. Kč, resp. o 18,1 %.

Graf č. 10: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob placené plátcí (mld. Kč)

Zdroj: MF

Meziroční nárůst inkasa byl ovlivněn mimo jiné ukončením poskytování přímé podpory ve formě výplat kompenzačních bonusů. V roce 2022 byla tato forma podpory poskytnuta ve výši 4,1 mld. Kč (2,6 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu).

Inkaso bylo dále pozitivně ovlivněno zvýšením minimální mzdy a růstem zaměstnanosti a mezd v soukromém sektoru.

Naopak na inkaso této daně v roce 2023 negativně působilo snížení procentuální částky vstupní ceny z 1 % na 0,5 %, ze které se stanoví výše příjmu ze závislé činnosti plynoucímu zaměstnanci v souvislosti s bezplatným poskytnutím motorového nízkoemisního vozidla zaměstnavatelem zaměstnanci k používání i k soukromým účelům s odhadovaným negativním dopadem pro rok 2023 ve výši 0,2 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu (zákon č. 142/2022 Sb.).

Na inkaso dále negativně působily i vlivy z roku 2022, které se projeví až v roce 2023 v rámci ročního zúčtování záloh na daň a daňového zvýhodnění za rok 2022. Jedná se zejména o zvýšení limitu pro slevu na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení pro rok 2022 oproti roku 2021 z důvodu růstu minimální mzdy (z částky 15 200 Kč pro rok 2021 na částku 16 200 Kč pro rok 2022) či možnost uplatnění daru jako nezdanitelné části základu daně až do výše 30 % základu daně v případě darů poskytnutých Ukrajině na podporu jejích obranného úsilí nebo tamním neziskovým organizacím. Tyto změny mohly být aplikovány až v rámci ročního zúčtování záloh na daň a daňového zvýhodnění za rok 2022.

Na inkaso dále negativně působila opatření zavedená v minulých letech jako například zrušení stropu pro uplatnění daňového bonusu, zvýšení daňového zvýhodnění na druhé, třetí a další dítě, apod.

Lze rovněž predikovat, že v rámci ročního zúčtování záloh byly z důvodu růstu úrokových sazeb u hypotečních úvěrů uplatňovány vyšší částky odpočtů dle § 15 odst. 3 a 4 zákona o daních z příjmů z titulu úroků z úvěrů na bytové potřeby.

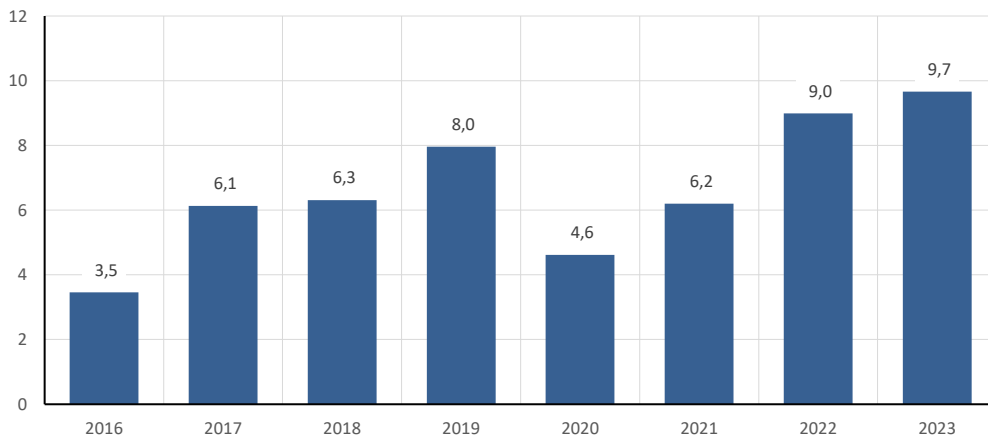
2.1.2 Daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky

Daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky zahrnuje veškerou daň odvedenou na základě podaných daňových přiznání, tj. v zásadě získanou z jiné než závislé činnosti. Projevují se tu jak příjmy ze samostatné činnosti, tak i příjmy z kapitálového majetku, nebo příjmy z nájmu či ostatní příjmy. Zahrnuje také případné vyrovnání části daně ze závislé činnosti odvedené po podání přiznání, zejména při souběhu závislé a jiné výdělečné činnosti, popř. při souběhu několika zaměstnání. Od roku 2021 zahrnuje také platby záloh na daň

z příjmů fyzických osob u poplatníků v paušálním režimu. V roce 2023 bylo na zálohách zaplacen celkem cca 125 mil. Kč na úrovni na státního rozpočtu.

Příjem z **daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky** náležející státnímu rozpočtu dosáhl výše **9,7 mld. Kč**, tj. o 2,7 mld. Kč více, než činila úroveň schváleného rozpočtu pro rok 2023. Meziročně byly tyto příjmy vyšší o 0,7 mld. Kč, tj. o 7,5 %.

Graf č. 11: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky (mld. Kč)

Zdroj: MF

Nárůst inkasa byl ovlivněn mimo jiné růstem dílčího základu daně z příjmů ze samostatné činnosti a vyšším inkasem daně ze samostatného základu daně.

Na inkaso roku 2023 negativně působily následující faktory:

- zvýšení slevy na poplatníka na 30 840 Kč od roku 2022 s odhadovaným negativním dopadem 0,4 mld. Kč,
- rozšíření paušálního režimu od 1. 1. 2023, kdy došlo ke zvýšení limitu pro možnost vstupu do paušálního režimu na 2 mil. Kč,
- zvýšení limitu pro slevu na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení pro rok 2022 oproti roku 2021, jehož příčinou je růst minimální mzdy (z částky 15 200 Kč pro rok 2021 na částku 16 200 Kč pro rok 2022),
- dočasné zvýšení limitu pro uplatnění daru jako nezdanitelné části základu daně až do výše 30 % základu daně v případě darů poskytnutých Ukrajině na podporu jejích obranného úsilí nebo tamním neziskovým organizacím,
- vyšší částky odpočtů dle § 15 odst. 3 a 4 zákona o daních z příjmů z titulu úroků z úvěrů na bytové potřeby z důvodu růstu úrokových sazeb u hypotečních úvěrů.

Na inkaso dále negativně působila opatření zavedená v minulých letech jako například zrušení stropu pro uplatnění daňového bonusu, zvýšení daňového zvýhodnění na druhé, třetí a další dítě apod.

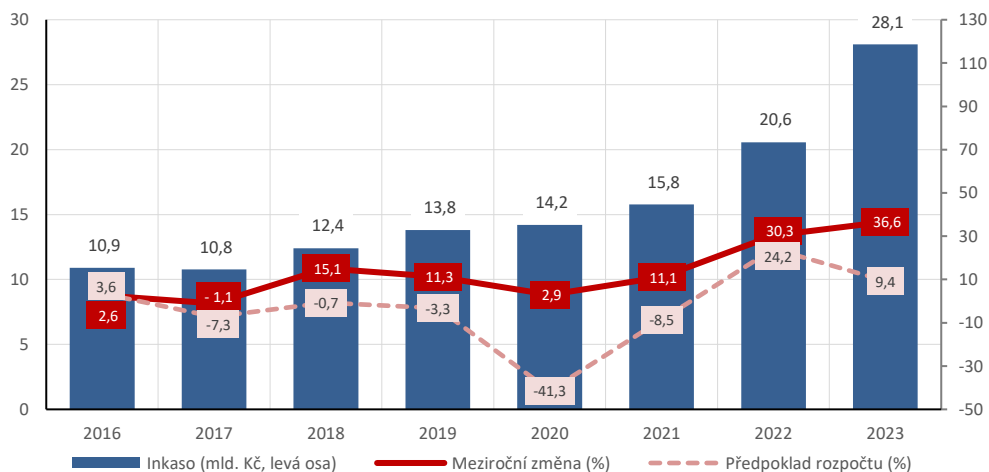
2.1.3 Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou podle zvláštní sazby daně

Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou zahrnuje daň z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, případně i daně z jiných příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně.

Na této dani inkasoval státní rozpočet 28,1 mld. Kč, tj. meziročně o 7,5 mld. Kč více (+36,6 %). Proti úrovni daně schváleným rozpočtem se jednalo o překročení o 5,6 mld. Kč, tj. o 24,9 %. Hlavním důvodem vysokého meziročního růstu inkasa byl růst úrokových sazeb v průběhu roku 2022, přičemž úroveň vyšších úrokových sazeb byla zachována po celý rok 2023.

Z diskrečních faktorů na inkaso negativně působilo osvobození výnosů ze státních dluhopisů emitovaných od roku 2021 (zákon č. 609/2020 Sb.).

Graf č. 12: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou (mld. Kč)

Zdroj: MF

2.2 Daň z příjmů právnických osob

Inkaso daně z příjmů právnických osob je tvořeno dvěma složkami, a to daní srážkou podle zvláštní sazby plátců daně a daní ze zisku a kapitálových výnosů odváděnou samotnými daňovými poplatníky ve formě běžných záloh a ročního vyrovnání daně (dále také „daň z přiznání“).

Daň z příjmů právnických osob patří rovněž do kategorie daní, jejíž výnos je rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Od 1. 1. 2021 je z jejího celkového výnosu určeno státnímu rozpočtu 64,38 %, rozpočtům obcí 25,84 % a rozpočtům krajů 9,78 %.

Od roku 2023 daně z příjmů právnických osob zahrnují také dočasně zavedenou daň z neočekávaných zisků, která je pouze příjmem státního rozpočtu. Pro rok 2023 byl součástí rozpočtové částky daně z příjmů právnických osob také odvod z nadměrných příjmů, nicméně jeho skutečný příjem byl následně přiřazen k položce příjmů z daně z elektřiny a je tudíž komentován v části 0 Spotřební a energetické daně.

Z hlediska příjmů státního rozpočtu nelze výnos daně z příjmů právnických osob členit na inkaso z přiznání a vybírané srážkou. Z tohoto důvodu vycházejí některé následující komentáře a údaje v tabulkách z celostátních výnosů daně (bez inkasa daně z příjmů právnických osob placené obcemi a kraji) dle stavů na účtech Česká národní banka. Inkaso a plnění rozpočtu je pro jednotlivé součásti daně z příjmů právnických osob posuzováno samostatně.

Vývoj celostátního výnosu daně z příjmů právnických osob (bez daně z neočekávaných zisků a daně z příjmů právnických osob placené obcemi a kraji) je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 7: Celostátní inkaso daní z příjmů právnických osob (mld. Kč)

	Skutečnost 2022	2023				Meziroční rozdíl	Index 2023/2022
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	Plnění (%)		
	1	2	3	4	5=4:3	6=4-1	7=4:1
DPPO celostátní výnos (účty ČNB)	235,3	244,2	244,2	313,3	128,3	77,9	133,1
daň z přiznání	228,7	.	.	304,1	.	75,4	133,0
daň vybíraná srážkou	6,7	.	.	9,2	.	2,5	137,4
DPPO státní rozpočet (IISSP)	151,5	157,2	157,2	201,7	128,3	50,2	133,1

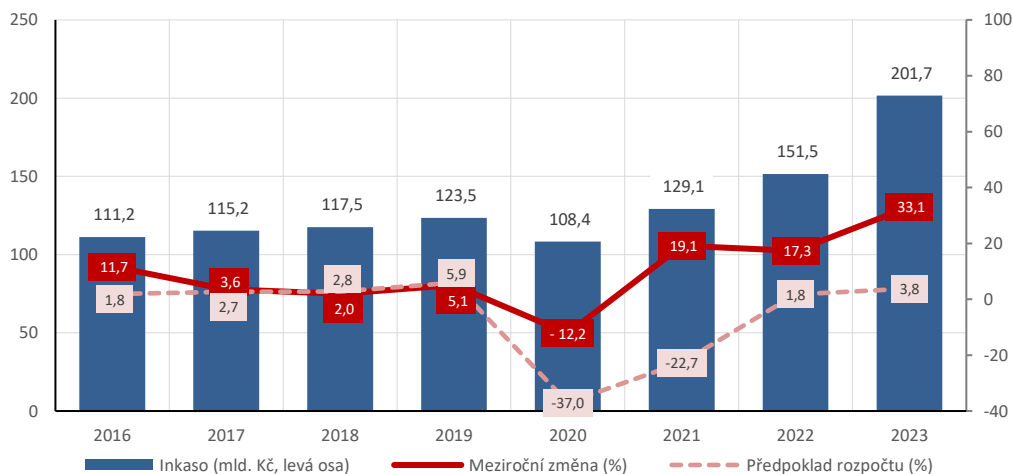
Pozn.: Celostátní výnos je uveden bez výnosu daně z neočekávaných zisků a inkasa daně z příjmů právnických osob placené obcemi a kraji, které v roce 2022 dosáhlo 7,1 mld. Kč a v roce 2023 9,9 mld. Kč.

Zdroj: MF a účty ČNB

Celkový celostátní výnos daně z příjmů právnických osob vybraný finančními úřady v České republice v roce 2023 činil 313,3 mld. Kč, tj. 128,3 % rozpočtu. Oproti roku 2022 to představuje nárůst o 77,9 mld. Kč (o 33,1 %).

Z celostátního výnosu daně z příjmů právnických osob připadlo **státnímu rozpočtu 201,7 mld. Kč**, což bylo o 50,2 mld. Kč, resp. o 33,1 % více než v roce 2022 a o 44,5 mld. Kč (o 28,3 %) více než stanovil rozpočet.

Graf č. 13: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daní z příjmů právnických osob (mld. Kč)

Zdroj: MF, uvedeno bez daně z neočekávaných zisků

Důvodem výrazného překročení rozpočtované částky je především vyšší než původně očekávaná ziskovost firem, tj. vyšší než predikované doplatky vyrovnání daně za zdaňovací období roku 2022 splatné v roce 2023 a následně vyšší zálohy na daň.

Nárůst inkasa daně z příjmů právnických osob se projevil zejména u podniků působících v energetickém sektoru, dále v oblasti finančního zprostředkování, výroby chemických látek a chemických přípravků, v sektoru rostlinné a živočišné výroby, myslivosti a souvisejících činností, či v odvětví těžba a úprava černého a hnědého uhlí. Na inkasu se naopak negativně projevilo ukončení vlivu změny v posuzování rezerv tvořených v pojišťovnictví.

Dopady legislativních změn na vývoj inkasa daně z příjmů právnických osob v roce 2023

Z hlediska platné legislativy by měl být obecně výběr inkasa daně z příjmů právnických osob v průběhu roku 2023 ovlivněn v prvním a druhém čtvrtletí zálohami odvozenými z daňové povinnosti za zdaňovací období roku 2021 a daní zaplacenou za zdaňovací období roku 2022. Inkaso ve třetím a čtvrtém čtvrtletí by pak mělo být běžně ovlivněno také daní zaplacenou za zdaňovací období roku 2022 a zejména zálohami na zdaňovací období roku 2023 vyplývajícími ze zaplacené daně za zdaňovací období roku 2022.

Zákonem č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, byla provedena relativně významná změna zákona o daních z příjmů spočívající v rozšíření osvobození na všechny příjmy plynoucí z výnosů dluhopisů podle zákona upravujícího dluhopisy vydaných Českou republikou a jiným členským státem Evropské unie či státem, který tvoří Evropský hospodářský prostor (do konce roku 2020 byly osvobozeny pouze úrokové příjmy nerezidentů, které jim plynuly z dluhopisů vydávaných v zahraničí poplatníky se sídlem v České republice nebo Českou republikou). Změna v rozšíření osvobození příjmů z výnosů dluhopisů byla provedena již s účinností od 1. 1. 2021, ale jelikož se týká dluhopisů vydaných až od 1. 1. 2021, mohla mít dopad i na snížení inkasa daně z příjmů právnických osob za rok 2023 vybraného na přiznání.

S účinností od 28. 5. 2022 byl schválen zákon č. 128/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s podporou Ukrajiny. Tímto zákonem byla prodloužena možnost odečíst podle § 20 odst. 8 zákona o daních z příjmů od základu daně bezúplatné plnění ve zvýšené výši 30 % základu daně sníženého podle § 34 zákona o daních z příjmů ještě na zdaňovací období skončené od 1. 3. 2022 do 28. 2. 2023 (typicky zdaňovací období 2022). Vedle toho byly pro účely odpočtu ještě rozšířeny tituly bezúplatných plnění, a to na bezúplatné plnění za účelem podpory obranného úsilí Ukrajiny nebo na bezúplatné plnění poskytnuté přímo Ukrajině, jejím územně správním celkům nebo právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území Ukrajiny (vč. např. vojenského materiálu apod.). Rozpočtovaný negativní dopad tohoto opatření pro rok 2023 je odhadován na 0,2 mld. Kč.

Dále bylo možné podle zákona č. 128/2022 Sb. za daňově uznatelný výdaj považovat i výdaj na bezúplatné nepeněžitě plnění poskytnuté v roce 2022 na pomoc Ukrajině, jejím územně správním celkům nebo právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území Ukrajiny v souvislosti s ozbrojeným

konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace na účely, pro které lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění.

Zákonem č. 142/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, byla s účinností od 1. 7. 2022 přijata v rámci podpory elektromobility změna spočívající v přetřídění tzv. wallboxů a samostatně stojících stanic z 3. do 2. odpisové skupiny. Rozpočtovaný negativní dopad tohoto opatření pro rok 2023 je odhadován na 0,1 mld. Kč.

Na inkaso daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou v roce 2023 legislativní změny významný vliv neměly. Vyšší inkaso této daně mohla způsobit vyšší výplata dividend v roce 2023 oproti roku 2022.

Další významné faktory, které měly vliv na inkaso daně z příjmů právnických osob

V souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace mělo na hospodářskou situaci některých subjektů napříč sektory zásadní vliv omezující opatření Nařízení Rady (EU) 2022/328 ze dne 25. 2. 2022, kterým se mění nařízení (EU) č. 833/2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině – zákaz prodeje, dodávek, převodu nebo vývozu zboží a technologií dvojího užití jakékoli osobě, subjektu či orgánu v Ruské federaci.

Daný konflikt měl ovšem také významný dopad na nárůst prodejních cen energií v této oblasti, tj. u subjektů zabývajících se výrobou a distribucí energetických komodit došlo k významnému nárůstu inkasa daně z příjmů právnických osob, když růst tržních cen energií dosáhl historického maxima.

V oblasti finančního sektoru se projevil pokles inkasa daně z příjmů právnických osob vlivem způsobu zdanění technických rezerv v pojišťovnictví (vazba na roky 2020 a 2021, kdy došlo k nárůstu daňové povinnosti vlivem dodanění rozdílů mezi stavem účetních technických rezerv a technických rezerv dle Solvency II-zákon č. 364/2019 Sb., kterým došlo ke změně podmínek tvorby a daňové uznatelnosti technických rezerv u pojišťoven a zajišťoven). U pojišťoven tak došlo k meziročnímu poklesu inkasa o 9,2 mld. Kč.

Nárůst inkasa u bank ovlivnilo zejména zvýšení repo sazeb České národní banky a s tím související nárůst v oblasti úrokového výnosu. Bankám nicméně následně rostly i úrokové náklady z titulu úročení vkladů klientů.

Tabulka č. 8: Průběh příjmů státního rozpočtu z daní z příjmů právnických osob podle čtvrtletí (mld. Kč)

DPPO státní rozpočet	I.Q	II.Q	III.Q	IV.Q	Celkem
2019	27,7	41,5	29,0	25,2	123,5
2020	28,2	23,7	27,1	29,4	108,4
2021	27,0	48,1	28,1	26,0	129,1
2022	28,7	59,0	32,4	31,4	151,5
2023	34,8	73,7	50,6	42,5	201,7
Rozdíl 2023-2022	6,2	14,7	18,2	11,1	50,2

Zdroj: MF, uvedeno bez daně z neočekávaných zisků

2.2.1 Daň z příjmů právnických osob z přiznání

Na **dani z příjmů právnických osob z přiznání** bylo v roce 2023 vybráno **304,1 mld. Kč**, což představuje oproti předcházejícímu roku nárůst o 75,4 mld. Kč, tj. o 33,0 %.

Z následující tabulky vyplývají meziroční změny celostátního inkasa daně z příjmů právnických osob z přiznání:

Tabulka č. 9: Vývoj celostátního inkasa daně z příjmů právnických osob z přiznání (mld. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skutečnost	166,1	175,6	156,0	196,0	228,7	304,1
Meziroční změna (mld. Kč)	4,3	9,5	-19,7	40,0	32,7	75,4
Meziroční změna (%)	2,7	5,7	-11,2	25,6	16,7	33,0

Zdroj: účty ČNB

Při meziročním celorepublikovém nárůstu inkasa této daně byl zaznamenán v působnosti všech finančních úřadů ČR rovněž nárůst, jak vyplývá z následující tabulky:

Tabulka č. 10: Výběr daně z příjmů právnických osob z příznání dle finančních úřadů (mil. Kč)

FÚ	2022	2023	Rozdíl 2023-2022	Index 2023/2022
Specializovaný finanční úřad	105 690	161 418	55 727	152,7
Hlavní město Praha	49 206	56 653	7 447	115,1
Středočeský kraj	10 507	11 584	1 077	110,3
Jihočeský kraj	4 815	6 041	1 226	125,5
Plzeňský kraj	5 113	6 104	991	119,4
Karlovarský kraj	1 456	1 516	60	104,1
Ústecký kraj	4 009	4 320	311	107,8
Liberecký kraj	2 864	2 980	117	104,1
Královéhradecký kraj	3 983	4 935	952	123,9
Pardubický kraj	3 847	5 355	1 508	139,2
Kraj Vysočina	4 221	4 890	669	115,8
Jihomoravský kraj	14 261	16 305	2 043	114,3
Olomoucký kraj	5 025	6 313	1 288	125,6
Moravskoslezský kraj	8 639	9 902	1 263	114,6
Zlínský kraj	5 040	5 771	731	114,5
ČR celkem	228 676	304 087	75 411	133,0

Zdroj: účty ČNB

U prvního sta poplatníků s největším objemem inkasa daně z příjmů právnických osob z příznání došlo v roce 2023 v porovnání s rokem 2022 k nárůstu celkového objemu inkasa o 45,1 mld. Kč (z 69,0 mld. Kč na 114,1 mld. Kč).

Současně se ale meziročně zvýšil jejich podíl na celkovém objemu inkasa daně z příjmů právnických osob z příznání z 30,2 % na 37,5 %. Přitom u prvních dvaceti poplatníků s největším objemem inkasa daně z příjmů právnických osob z příznání byl zaznamenán meziroční nárůst o 40,8 mld. Kč (z 35,3 mld. Kč na 76,1 mld. Kč). Na tomto podílu se promítla výše daňové povinnosti u jednotlivých daňových subjektů, které za zdaňovací období roku 2022 vykázaly vyšší daňovou povinnost daně z příjmů právnických osob oproti roku 2021, a tím došlo i ke zvýšení zálohové povinnosti v roce 2023.

Tabulka č. 11: Podíly TOP 100 a TOP 20 poplatníků na inkasu daně z příjmů právnických osob z příznání (mld. Kč)

Celostátní výnos DPPO z příznání (účty ČNB)	2020	2021	2022	2023
Inkaso DPPO - ČR	156,0	196,0	228,7	304,1
Inkaso DPPO - TOP 100 poplatníků	57,4	59,5	69,0	114,1
Inkaso DPPO - TOP 20 poplatníků	33,0	30,5	35,3	76,1
Podíl TOP 100 poplatníků na celostátním výnosu DPPO	36,8%	30,4%	30,2%	37,5%
Podíl TOP 20 poplatníků na celostátním výnosu DPPO	21,1%	15,6%	15,4%	25,0%
Podíl TOP 20 poplatníků na výnosu TOP 100 poplatníků	57,5%	51,3%	51,1%	66,7%

Zdroj: Finanční správa ČR

Důvody změn vyměřené daně z příjmů právnických osob v porovnávaných zdaňovacích obdobích

Celková částka daně z příjmů právnických osob vyměřené z příznání za zdaňovací období započatá v roce 2022, splatná v roce 2023, dosáhla 273,73 mld. Kč, oproti částce 217,12 mld. Kč za zdaňovací období započatá v roce 2021, splatné v roce 2022 (nárůst o 56,61 mld. Kč).

Tabulka č. 12: Důvody a dopady změn vyměřené daně z příjmů právnických osob z příznání (mld. Kč)

Důvody změn vyměřené výše daně z příjmů právnických osob v porovnávaných zdaňovacích obdobích	Dopad
a) nárůst celorepublikového úhrnu účetních zisků (po úpravě o metodické vlivy) o 466,18 mld. Kč	88,57
b) nárůst odečtu daňových ztrát o 12,70 mld. Kč	-2,41
c) nárůst objemu snížení základu daně u neziskových poplatníků o 0,48 mld. Kč	-0,09
d) nárůst bezúplatných plnění poskytnutých na zákonné účely o 2,03 mld. Kč	-0,38
e) nárůst uplatněných slev na dani	-0,03
f) nárůst zápočtů daně zaplacené v zahraničí	-0,39
g) nárůst odečtu na vědu a výzkum o 3,37 mld. Kč	-0,64

Zdroj: Finanční správa ČR

2.2.2 Daň z příjmů právnických osob vybíraná srážkou

Inkaso daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou (celostátní výnos) v roce 2023 činilo **9,2 mld. Kč**, tj. o 2,5 mld. Kč více než v roce 2022. Nárůst inkasa této daně v meziročním srovnání souvisel jak s výplatou úhrnného objemu podílů na zisku podléhajících dani z příjmů vybírané srážkou, tak i s ostatními vlivy, například s vývojem srážkové daně z příjmů plynoucích do zahraničí.

Tabulka č. 13: Vývoj celostátního inkasa daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou (mld. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skutečnost	7,9	7,2	4,6	4,6	6,7	9,2
Meziroční změna v mld.	-1,0	-0,6	-2,7	0,0	2,1	2,5
Meziroční změna v %	-10,9	-8,0	-37,2	1,1	45,0	37,4

Zdroj: účty ČNB

Inkaso daně vybírané srážkou souvisí především s ekonomickou stabilitou a rozvojem subjektů. Dividendová politika podnikatelských subjektů je závislá na jejich interních rozhodnutích.

Meziroční vývoj inkasa daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou v roce 2023 podle územního rozložení vyplývá z následující tabulky.

Tabulka č. 14: Výběr daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou dle finančních úřadů (mil. Kč)

FÚ	2022	2023	Rozdíl 2023-2022	Index 2023/2022
Specializovaný finanční úřad	4 463	6 756	2 293	151,4
Hlavní město Praha	1 531	1 480	-51	96,7
Středočeský kraj	140	104	-37	73,9
Jihočeský kraj	35	42	7	120,9
Plzeňský kraj	54	36	-18	66,1
Karlovarský kraj	27	25	-1	94,8
Ústecký kraj	85	91	6	106,5
Liberecký kraj	46	69	23	150,3
Královéhradecký kraj	25	52	27	204,3
Pardubický kraj	45	186	141	411,1
Kraj Vysočina	33	37	4	110,5
Jihomoravský kraj	68	160	92	234,8
Olomoucký kraj	18	20	2	111,3
Moravskoslezský kraj	80	80	-1	99,3
Zlínský kraj	189	26	8	140,5
ČR celkem	6 670	9 164	2 494	137,4

Zdroj: účty ČNB

Pokud se jedná o meziroční vývoj inkasa v územním členění, byl pokles zaznamenán u pěti finančních úřadů, u ostatních došlo k nárůstu daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou.

2.2.3 Daň z neočekávaných zisků

Příjmy státního rozpočtu v roce 2023 byly zvýšeny o dočasně zavedenou daň z neočekávaných zisků, která byla do zákona o daních z příjmů implementována zákonem č. 366/2022 Sb. Správcem této daně je podle zákona o daních z příjmů Specializovaný finanční úřad. Daň je podkategorií daně z příjmů právnických osob a v zákoně o daních z příjmů je pro ni vymezen samostatný okruh poplatníků.

Skutečná výše inkasa daně z neočekávaných zisků v roce 2023 činila **39,1 mld. Kč**. Oproti rozpočtovanému plánu, který počítal s 85,0 mld. Kč, tak došlo k naplnění tohoto plánu na 46,0 %.

Koncept daně z neočekávaných zisků je založen na porovnání mimořádných, neočekávaných zisků poplatníka s jeho „běžným ziskem“ dosahovaným v předchozích letech. Je tedy porovnáván základ daně poplatníka dosažený v období dosahování neočekávaných zisků (tzv. srovnávaný základ daně) se základem daně z období, kdy poplatník dosahoval „běžného zisku“ (tzv. srovnávací základ daně), který je následně valorizován o určitou částku (upravený srovnávací základ daně) a zprůměrován z několika předchozích období. Sazba této daně činí 60 %.

Na začátku července poskytly dotčené subjekty oznámení o výši záloh na tuto daň na rok 2023 se splatností v září a v prosinci tohoto roku, tj. ve stejné lhůtě jako u standardní daně z příjmu právnických osob. Skutečná výše zaplacených záloh byla ovlivněna vývojem ziskovosti dotčených subjektů v roce 2023 a s tím související úpravou výše záloh dle rozhodnutí správce daně.

Pro společnosti obchodující s energiemi a pohonnými hmotami byl rok 2022 mimořádný, protože v souvislosti s válkou na Ukrajině a celosvětovou energetickou krizí došlo k mimořádnému nárůstu prodejních cen u kritických komodit (energie, plyn, pohonné hmoty). V roce 2023 začalo docházet ke zklidnění na trhu a s tím souvisel i propad prodejních cen těchto komodit a pokles zisku jednotlivých společností.

V oblasti finančního sektoru se tato daň týkala celkem šesti bank. Vlivem zvyšování úrokových sazeb vyhlášených Českou národní bankou v průběhu roku 2022 zaznamenaly banky významný nárůst úrokových výnosů, ale také úrokových nákladů, jejichž růst významně převýšil růst úrokových výnosů. Z důvodu vyšších úrokových sazeb docházelo k přesunu finančních prostředků střadatelů z běžných účtů na účty spořicí, tedy lépe úročené. To (spolu s vyššími úrokovými sazbami) mělo za následek výrazný růst úrokových nákladů bank, které rostly rychleji než jejich úrokové výnosy. Jako další důvod nízkého inkasa daně z neočekávaných zisků u bank lze uvést vliv změny daňového režimu u státních dluhopisů vydaných od 1. ledna 2021. V roce 2023 došlo u bank k výraznému nárůstu objemu vyplacených osvobozených výnosů ze státních dluhopisů. Banky tedy nedosáhly předpokládaného mimořádného zisku.

2.3 Daň z přidané hodnoty

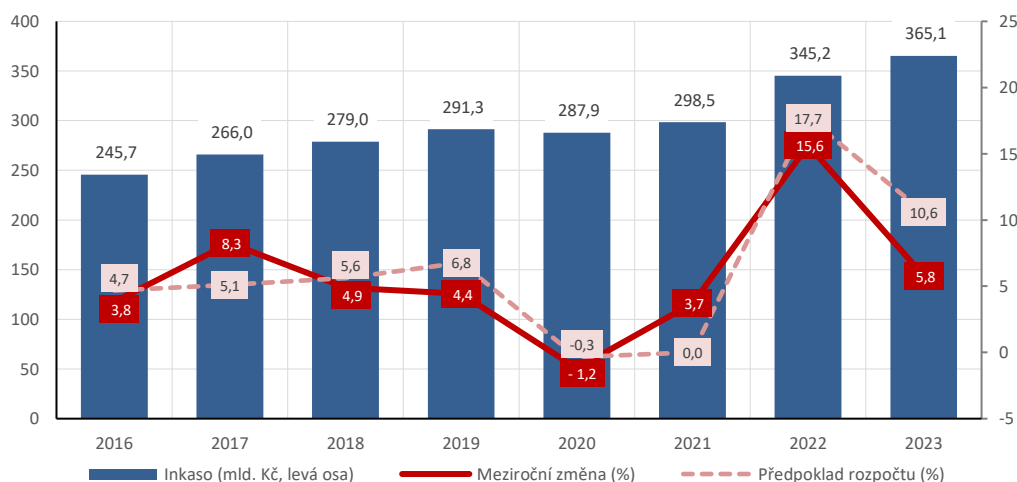
I tato daň patří do kategorie tzv. sdílených příjmů. Výběr daně z přidané hodnoty (dále také „DPH“) je prováděn prostřednictvím finančních a celních úřadů. Finanční úřady vybírají tuto daň ze zdanitelných plnění uskutečněných v tuzemsku a celní úřady ji inkasují zejména při neobchodních dovozech zboží do České republiky. DPH inkasovaná těmito orgány odráží režim placení, kdy veškeré odpočty jsou spravovány výhradně finančními úřady.

V roce 2023 představoval celkový celostátní výnos této fiskálně nejvýznamnější daně dle údajů finančních a celních úřadů 365,17 mld. Kč (z toho 366,73 mld. Kč finančními úřady, 0,44 mld. Kč celními úřady) při meziroční nárůstu o 5,8 % (absolutně o 30,97 mld. Kč).

Pro rok 2023 nedošlo na dani z přidané hodnoty ke změně rozpočtového určení. Z celostátního výnosu daně z přidané hodnoty připadá 64,38 % státnímu rozpočtu, 25,84 % obcím a 9,78 % krajům.

Příjmem státního rozpočtu z uvedeného celkového inkasa DPH byla částka 365,1 mld. Kč, která představovala meziroční navýšení o 5,8 % (o 19,9 mld. Kč). I přes to byla rozpočtem stanovená částka 381,8 mld. Kč naplněna jen na 95,6 %, tedy o 16,7 mld. Kč pod její úroveň.

Graf č. 14: Vývoj příjmů státního rozpočtu z DPH (mld. Kč)

Zdroj: MF

Důvodem nenaplnění státního rozpočtu je zejména fakt, že v porovnání se stavem při tvorbě rozpočtu došlo v roce 2023 k nižšímu růstu nominálních výdajů domácností na spotřebu.

Rozpočtová predikce ze srpna 2022 předpokládala v roce 2023 růst nominálních výdajů domácností na spotřebu, které mají na inkaso DPH největší vliv, ve výši 9,5 %. Hodnoty makroekonomických agregátů ovlivňujících inkaso DPH predikované pro rok 2023 v době přípravy rozpočtu byly revidovány, výrazně klesl růst nominálních výdajů domácností na spotřebu. Růst výdajů domácností na spotřebu pro rok 2023 tak ve skutečnosti dosáhl, podle posledních údajů ČSÚ, pouze 5,8 % (oproti predikovanému růstu 9,5 %).

Tabulka č. 15: Příjem státního rozpočtu z DPH (mld. Kč)

	Skutečnost 2022	2023				Meziroční rozdíl	Index 2023/2022
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	Plnění (%)		
	1	2	3	4	5=4:3	6=4-1	7=4:1
Daň z přidané hodnoty	345,2	381,8	381,8	365,1	95,6	19,9	105,8

Zdroj: MF

Celkové inkaso daně z přidané hodnoty bylo v roce 2023 ovlivněno navýšením úrovně vlastní daňové povinnosti o 4,2 % (o 39,5 mld. Kč). Ve srovnání s rokem 2022, kdy nárůst činil 17,2 % (o 139,4 mld. Kč), došlo k jeho výraznému utlumení. Ještě k markantnějšímu rozdílu došlo u nadměrných odpočtů, které byly meziročně navýšeny pouze o 2,1 % (o 8,5 mld. Kč), přičemž v roce 2022 činil nárůst 19,2 % (o 66,9 mld. Kč).

Meziroční přehled vývoje daňové povinnosti a nadměrných odpočtů ilustruje následující tabulka:

Tabulka č. 16: Celostátní inkaso DPH dle údajů finančních a celních úřadů (mil. Kč)

	2021	2022	2023	Rozdíl 2023-2022	Index 2023/2022
Vlastní daňová povinnost	811 401	950 759	990 270	39 511	104,2
Nadměrný odpočet	-348 136	-415 025	-423 543	-8 518	102,1
CÚ	412	463	440	-23	95,0
Celkem	463 677	536 197	567 167	30 970	105,8

Zdroj: účty ČNB

Hodnota vratek daně z přidané hodnoty osobám neusazeným v tuzemsku (osobám registrovaným k dani v jiném členském státě podle § 82a a zahraničním osobám povinným k dani podle § 83) za rok 2023 dosáhla částky 3,64 mld. Kč, čímž došlo k meziročnímu navýšení této hodnoty o 0,2 mld. Kč. Vratky podle § 80 (osobám požívajícím výsad a imunit), § 81 (v rámci zahraniční pomoci), § 85 (osobám se zdravotním postižením) a podle § 86 (ozbrojeným silám cizích států) dosáhly souhrnně částky 336 mil. Kč, což znamenalo meziroční pokles o 39 mil. Kč.

Ve zvláštním režimu jednoho správního místa bylo vybráno 11,13 mld. Kč proti 5,66 mld. Kč v roce 2022. Důvodem tohoto výrazného navýšení je nárůst daňových subjektů využívajících tento režim a časová prodleva v odeslání plateb a souvisejících podkladů z jiných členských států z roku 2022 do roku 2023.

Úroveň inkasa je pozitivně ovlivňována zejména inflačním růstem spotřebitelských cen. Opačný efekt má omezování reálné spotřeby domácností způsobené zejména množstvím aktuálních nejistot souvisejících s válečnými konflikty a energetickou krizí. Negativní dopad má také snížení počtu plátců daně z přidané hodnoty, které je způsobeno jednak zvýšením limitu pro povinnou registraci k DPH na 2 mil. Kč od ledna 2023 a také paušálním režimem na dani z příjmu fyzických osob, který se vztahuje na osoby, které nejsou plátcem DPH.

Opatření s vlivem na inkaso DPH či na jeho průběh v roce 2023 byla následující.

- Zákon č. 366/2022 Sb. umožnil plátcům, jejichž obrat nepřesáhl ve stanoveném období limit 2 mil. Kč, požádat o zrušení registrace. Zároveň se osoby povinné k dani, jejichž obrat nepřesáhne ve stanoveném období 2 mil. Kč, nemusejí registrovat jako plátcí, pokud sami dobrovolně nepodají přihlášku k registraci. Došlo rovněž ke snížení pokut za nepodání kontrolního hlášení ve výši 10 000 Kč až 50 000 Kč fyzickým osobám, společnostem s ručením omezeným s jediným společníkem - fyzickou osobou a čtvrtletním plátcům DPH za pozdní podání, resp. nepodání kontrolního hlášení, a to na polovinu. Také došlo k rozšíření vyloučení vzniku pokuty za nepodání kontrolního hlášení podle § 101j, a to o případy prvního prodlení v nepodání kontrolního hlášení sankcionované pokutou ve výši 10 000 Kč.

- Zákon č. 285/2023 Sb. upravil postup pro opravy základu daně a opravy základu daně v případě nedobytné pohledávky v případě, kdy je u dlužníka vyhlášena preventivní restrukturalizace. V této souvislosti byl upraven výčet okolností, kdy dochází k přerušení běhu lhůty pro provedení opravy.

Srovnání inkasa jednotlivých finančních úřadů ukazuje, že největší meziroční nárůst v absolutním vyjádření byl zaznamenán na Specializovaném FÚ. Avšak zde, stejně jako na FÚ pro hlavní město Prahu, je nárůst podstatně nižší a není zdaleka tak zásadní jako v uplynulém období. Poměrně významný je nárůst na FÚ pro Jihomoravský kraj. Pokles na FÚ pro Pardubický kraj je důsledkem změny místní nebo věcné příslušnosti několika významných daňových subjektů.

Na hodnotách FÚ pro Moravskoslezský kraj se projevují místní příslušnosti osob povinných k dani, které nemají v tuzemsku sídlo ani provozovnu. Skončilo období, kdy tento FÚ vykazoval kladné hodnoty inkasa v souvislosti s celkovým poklesem ekonomické aktivity a významným omezením mezinárodního obchodu. Oživení ekonomiky znamená také nárůst úrovně nadměrných odpočtů neusazených osob orientovaných svou produkcí zejména na zahraničí.

Tabulka č. 17: Vývoj celostátního inkasa DPH dle finančních úřadů (mil. Kč)

FÚ	2022	2023	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
Specializovaný finanční úřad	242 682	257 438	106,1	14 756
Hlavní město Praha	146 146	152 396	104,3	6 250
Středočeský kraj	31 406	33 763	107,5	2 357
Jihočeský kraj	9 362	10 339	110,4	977
Plzeňský kraj	6 914	7 614	110,1	700
Karlovarský kraj	1 980	1 998	100,9	18
Ústecký kraj	7 688	8 552	111,2	864
Liberecký kraj	5 996	6 766	112,8	770
Královéhradecký kraj	10 020	10 521	105,0	501
Pardubický kraj	9 357	9 231	98,7	-126
Kraj Vysočina	8 173	8 784	107,5	611
Jihomoravský kraj	39 589	47 353	119,6	7 764
Olomoucký kraj	10 776	11 561	107,3	785
Moravskoslezský kraj	-5 384	-11 573	.	-6 189
Zlínský kraj	11 030	11 982	108,6	952
ČR celkem	535 734	566 727	105,8	30 993

Zdroj: účty ČNB

2.4 Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (spotřební a energetické daně)

Do tohoto podseskupení patří spotřební daně, které zahrnují daň z minerálních olejů, tabákových výrobků, surového tabáku, lihu, piva a vína a meziproductů. Zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, byly od 1. 1. 2008 zavedeny tzv. energetické daně, tj. daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z elektřiny a daň z pevných paliv. Od 1. 1. 2011 byly do kategorie spotřebních a energetických daní zařazeny i odvody z elektřiny ze slunečního záření zavedené na základě zákona č. 402/2010 Sb., kterým se novelizoval zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, a které mají sloužit jako kompenzace výdajů v důsledku poskytování dotací na úhradu vícenákladů spojených s podporou elektřiny z obnovitelných zdrojů. Novelizací zákona o spotřebních daních zákonem č. 80/2019 Sb., ze dne 12. března 2019, byla zavedena s účinností od 1. dubna 2019 spotřební daň ze zahřívání tabákových výrobků.

Zcela novou, avšak pouze přechodnou položkou v roce 2023 v tomto uskupení je odvod z nadměrných příjmů. Byl zaveden novelou zákona č. 365/2022 Sb., kterou se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). **V zájmu meziroční srovnatelnosti dat byl odvod z nadměrných příjmů vyčleněn z položky „Příjem z daně z elektřiny“ a je hodnocen samostatně.**

S výjimkou daně z minerálních olejů je výnos spotřebních daní určen výhradně do státního rozpočtu. Podle platného rozpočtového určení daní náleží 90,9 % výnosu daně z minerálních olejů státnímu rozpočtu a 9,1 % Státnímu fondu dopravní infrastruktury.

Na státní rozpočet připadlo z celkového výnosu **spotřebních a energetických daní** (bez odvodu z nadměrných příjmů) **148,2 mld. Kč**, což bylo o 9,1 mld. Kč, tj. o 5,8 %, méně, než předpokládal rozpočet. Meziročně tyto daně v souhrnu klesly o 5,3 mld. Kč, tj. o 3,4 %, když s výjimkou spotřební daně z minerálních olejů a z lihu došlo k meziročnímu poklesu inkasa ze zdanění všech komodit. Státnímu fondu dopravní infrastruktury bylo z celkového výnosu daně z minerálních olejů převedeno dle stavů na účtech ČNB 7,4 mld. Kč.

Výnos spotřebních daní podle jednotlivých komodit a srovnání s předchozími roky ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 18: Spotřební a energetické daně a jejich struktura (mil. Kč)

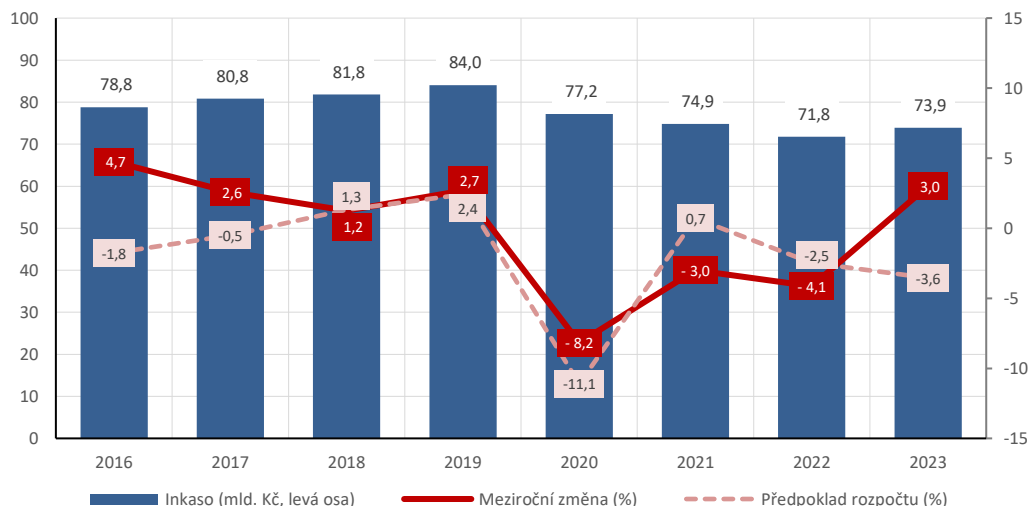
Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku	2020	2021	2022	2023				
	Skutečnost	Skutečnost	Skutečnost	Schválený rozpočet	Skutečnost	Plnění (%)	Meziroční změna	Index 2023/2022
Spotřební daně	149 360	144 548	145 074	148 500	141 012	95,0	-4 062	97,2
z minerálních olejů - v tom:	77 162	74 855	71 751	69 200	73 914	106,8	2 163	103,0
z minerálních olejů (celostátní výnos)	88 169	85 812	82 083	.	84 087	.	2 004	102,4
vratky SD - zelená nafta	-2 844	-2 979	-2 670	.	-2 277	.	393	85,3
vratky SD - pro výrobu tepla	-406	-449	-446	.	-462	.	-16	103,7
vratky SD dle § 55 zákona o SD	-14	-17	-18	.	-17	.	0	97,4
vratky SD z ost. benzinů dle § 56a zákona o SD	-9	-9	-8	.	-9	.	-1	116,7
vratky SD ozbrojeným silám cizích států	-4	-3	-2	.	-3	.	-1	133,4
vratky SD osobám jiných států	-5	-5	-5	.	-5	.	0	93,2
převod SD z minerálních olejů do SFDI	-7 725	-7 494	-7 183	.	-7 400	.	-217	103,0
z lihu	7 768	8 735	8 880	9 000	8 972	99,7	92	101,0
z piva	4 497	4 252	4 536	4 700	4 502	95,8	-35	99,2
z vína a meziproduktů	445	483	553	400	490	122,5	-63	88,7
z tabákových výrobků a ze surového tabáku	58 323	54 843	56 953	63 100	50 861	80,6	-6 092	89,3
ze zahřívacích tabákových výrobků	1 164	1 380	2 401	2 100	2 274	108,3	-127	94,7
Energetické daně	5 411	5 595	8 403	8 800	7 199	81,8	-1 204	85,7
ze zemního plynu a některých dalších plynů	1 418	1 569	1 444	1 600	1 363	85,2	-80	94,4
z pevných paliv	322	348	354	300	258	86,2	-96	73,0
z elektřiny (bez odvodu z nadměrných příjmů)	1 503	1 573	1 557	1 600	1 464	91,5	-93	94,0
Odvod z elektřiny ze slunečního záření	2 167	2 104	5 048	5 300	4 113	77,6	-935	81,5
Spotřební a energetické daně celkem	154 770	150 143	153 477	157 300	148 211	94,2	-5 266	96,6

Zdroj: MF a účty ČNB

Fiskálně nejvýznamnější spotřební daní je **spotřební daň z minerálních olejů**. Rozpočet této daně předpokládal celostátní inkaso ve výši 76,1 mld. Kč, skutečné celostátní inkaso za rok 2023 činilo 81,3 mld. Kč (plnění na 106,9 %). Důvodem překročení rozpočtu je fakt, že při tvorbě rozpočtu nebyla známa skutečnost, že novelou zákona o spotřebních daních přijatou v průběhu července 2023 byla sazba spotřební daně z motorové nafty vrácena na původní výši (9 950 Kč/1 000 l), ačkoliv bylo původně plánováno, že snížená sazba bude platit až do konce roku 2023. Inkaso roku 2023 bylo oproti skutečnosti roku 2022 vyšší o 2,4 mld. Kč, tj. o 3,0 %. Z celkového výnosu spotřební daně z minerálních olejů **připadlo SFDI 7,4 mld. Kč a státnímu rozpočtu 73,9 mld. Kč**. Tento objem představoval meziroční růst o 2,2 mld. Kč, tj. o 3,0 % a úroveň danou schváleným rozpočtem překročil o 4,7 mld. Kč, tj. o 6,8 %.

Inkaso spotřební daně z minerálních olejů přímo souvisí se spotřebou pohonných hmot pro dopravní účely, a to zejména automobilových benzinů a motorové nafty, která se dle dat ČSÚ meziročně zvýšila o 5,7 % v případě benzínu a o 0,7 % u motorové nafty. Vliv alternativních pohonů, elektromobilů a hybridních modelů je zatím velmi malý, ale na spotřebu pohonných hmot má vliv i modernizace vozového parku s motory s vyšší účinností, a tím nižší spotřebou paliva.

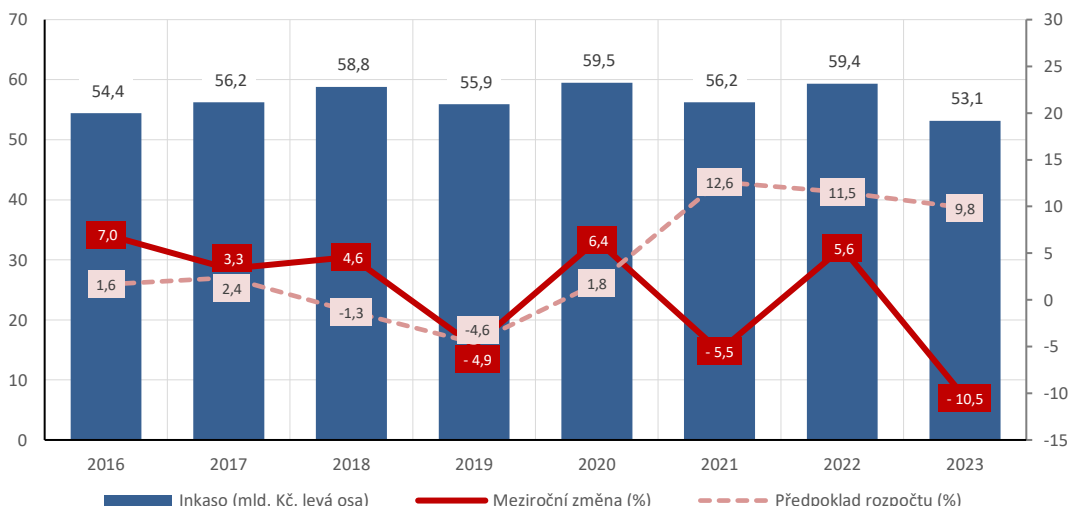
Graf č. 15: Vývoj příjmů státního rozpočtu ze spotřební daně z minerálních olejů (mld. Kč)

Zdroj: MF

V komoditě **tabákových výrobků** celkové příjmy rozpočtu za rok 2023 dosáhly **53,1 mld. Kč** (plnění rozpočtu na 81,5 %), což znamenalo nenaplnění rozpočtu o 12,1 mld. Kč. Oproti roku 2022 pokleslo inkaso o 6,2 mld. Kč (o 10,5 %).

Graf č. 16: Vývoj příjmů státního rozpočtu ze spotřebních daní z tabákových výrobků (mld. Kč)

Zdroj: MF

Pro rok 2023 byl realizován další krok víceletého plánu postupného zvyšování sazeb spotřebních daní z tabákových výrobků, během něhož byly sazby navýšeny o cca 5 %, přesto došlo v konečném důsledku k meziročnímu poklesu inkasa spotřebních daní z tabákových výrobků. Tato skutečnost souvisí zejména se změnou preferencí spotřebitelů nikotinových výrobků, a sice odklonem od tradičních výrobků směrem k produktům nové generace (zahříváné tabákové výrobky, elektronické cigarety, nikotinové sáčky apod.). Spotřeba těchto „produktů nové generace“, které jsou označovány i jako méně škodlivé, je tolerována i v uzavřených prostorách a v neposlední řadě se jedná o zboží atraktivní pro mladou generaci, která již nezačíná kouřit klasické cigarety. Zahříváné tabákové výrobky jsou navíc výrazně méně daňově zatíženy a jiné substituty, jako elektronické cigarety, žvýkáci tabák nebo nikotinové sáčky, nebyly do konce roku 2023 zatíženy spotřební daní vůbec.

Významným faktorem jsou rovněž přeshraniční nákupy v sousedních zemích, zejména v Polsku, kde je pořizovací cena krabičky cigaret výrazně nižší, což při zohlednění množství cigaret pro osobní spotřebu, které si může fyzická osoba z jiného členského státu dopravit, znamená, že taková cesta pro cigarety do Polska se ekonomicky vyplatí prakticky z každého místa v ČR. Na druhou stranu téměř ustala nákupní turistika z Německa a Rakouska do ČR, která v dřívějších letech tvořila značnou část prodeje v příhraničních regionech.

I u zahříváných tabákových výrobků došlo v meziročním srovnání k mírnému poklesu inkasa i přes fakt, že obliba této kategorie neustále roste. Důvody lze opět shledat v přeshraničních nákupech zejména v Polsku, ale také v zákazu zahříváných tabákových výrobků s charakteristickou příchutí, který začal platit v průběhu měsíce října. Výrobci reagovali na tento zákaz uvedením na trh obdobných výrobků, avšak zcela bez obsahu tabáku, které až do 31. 12. 2023 nebyly předmětem daně. Ačkoliv je tento zákaz daný směrnicí komise v přenesené pravomoci celoevropský, tak některé z okolních zemí (např. Polsko) jej ještě neprovedly v rámci národní legislativy, což pravděpodobně ještě zvýšilo už tak ekonomickou situaci danou motivací spotřebitelů nakupovat tyto výrobky v Polsku.

Tabulka č. 19: Odebrané tabákové nálepky na tabákové výrobky celkem (mil. ks)

Měsíc	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Počet odebraných kusů	Sazba daně	Počet odebraných kusů	Sazba daně	Počet odebraných kusů	Sazba daně	Počet odebraných kusů	Sazba daně	Počet odebraných kusů	Sazba daně	Počet odebraných kusů	Sazba daně
leden	78	V	65	V	112	V	24/51	Z/F	81	G	80	L
únor	64	V	71	V	60/13	V/Z	67	F	81	G	79	L
březen	88	V	115	V	99	Z	93	F	89	G	71	L
duben	79	V	111	V	50	Z	78	F	73	G	59	L
květen	95	V	79	V	79	Z	97	F	66	G	69	L
červen	103	V	53	V	69	Z	74	F	88	G	99	L
červenec	92	V	80	V	136	Z	101	F	94	G	63	L
srpen	97	V	125	V	109	Z	94	F	91	G	74	L
září	90	V	115	V	62	Z	60	F	75	G	46	L
říjen	97	V	71	V	85	Z	56	F	51	G	49	L
listopad	99	V	94	V	94	Z	110/4	F/G	76/23	G/L	71	L
prosinec	46	V	65	V	32	Z	7/27	F/G	7/24	G/L	31	L
Celkem	1 028		1 044		1 000		943		919		791	

Pozn.: Písmena V, Z, F, G a L jsou uvedeny na tabákové nálepce a představují značení a kontrolu sazbu daně v příslušném období. Od dubna 2019 jsou do počtu odebraných tabákových nálepek zahrnuty také nálepky na zahřívání tabák.

Zdroj: Celní správa ČR

V komoditě **líh** bylo na dani inkasováno za rok 2023 celkem **9,0 mld. Kč**, což představovalo růst o 92 mil. Kč (o 1,0 %) oproti inkasu roku 2022. Postupně se po pandemii covid-19 obnovuje turistický ruch a přijíždějící turisté, konzumující lihoviny, ovlivnili i výši celkového inkasa spotřební daně z lihu. Dále se koncem roku na inkasu projevil i vliv předzásobených obchodníků lihovinami zatíženými nižší sazbou daně v souvislosti se zvýšením spotřební daně z lihu od 1. 1. 2024.

Za rok 2023 dosáhly celkové příjmy **spotřební daně z piva 4,5 mld. Kč**, což představuje v meziročním srovnání mírný pokles o 0,8 % (o 35 mil. Kč) a zároveň nenaplnění rozpočtované částky o 0,2 mld. Kč (o 4,2 %). V oblasti spotřební daně z piva lze konstatovat, že po překonání komplikovaných let 2020 až 2022, která byla značně ovlivněna opatřeními proti šíření nákazy covid-19, se spotřeba piva ustálila. Návrat objemu spotřeby do „předcovidového“ období však nenastal, a tak i výběr spotřební daně je cca o 0,2 mld. Kč nižší než v roce 2019.

V roce 2023 představovaly celkové příjmy **spotřební daně z vína a meziproductů 0,5 mld. Kč**, přičemž došlo k poklesu inkasa o 63 mil. Kč (o 11,3 %) ve srovnání s rokem 2022. Výběr spotřební daně z vína a meziproductů je stále značně ovlivněn nulovou sazbou spotřební daně z tichých vín. Vlastní výběr daně se tak omezuje pouze na vína šumivá a meziproducty, jejichž spotřeba ve srovnání s víny tichými je v ČR zanedbatelná. Ačkoli stále stoupá obliba lehce perlivých vín typu „prosecco“ nebo „frizzante“, drtivá většina těchto vín spadá z pohledu zákona o spotřebních daních pod vína tichá a tedy nemají na inkaso spotřební daně žádný vliv. Meziroční pokles inkasa daně je pravděpodobně způsoben orientací spotřebitelů právě na lehce perlivá vína s nulovou sazbou spotřební daně a tím menší spotřebu vín šumivých.

Za rok 2023 činily celkové příjmy tzv. **energetických daní** (bez odvodu z elektřiny ze slunečního záření) **3,1 mld. Kč**, což představuje meziroční pokles o 0,3 mld. Kč (o 8,0 %) oproti inkasu v roce 2022. Pokles byl zaznamenán u všech komodit, konkrétně zemního plynu o 0,1 mld. Kč, tj. o 5,6 %, u elektřiny (bez zahrnutí odvodu z nadměrných příjmů) o 0,1 mld. Kč, tj. o 6,0 % i u pevných paliv o 0,1 mld. Kč, tj. o 27,0 %. V loňském roce, kdy se svět začal vzpamatovávat z hospodářské krize vyvolané celosvětovou pandemií, čelila Česká republika jedné z největších výzev, kdy zuřila válka na Ukrajině, a došlo k nejhorší celosvětové energetické krizi za poslední desetiletí. Bylo třeba přijmout opatření k úspoře energie, snižovat riziko nespolehláním se na

jediný zdroj dodávky energií a urychlit přechod na energii čistou, aby se Česká republika co nejdříve stala méně závislou na dovozu fosilních paliv z Ruska. V loňském roce byl postaven rekordní počet solárních elektráren, což přispělo ke snížení dodávek elektřiny z distribuční sítě. U elektřiny se již očekává stabilizace trhu. Klesla i spotřeba v meziročním srovnání u dodávek plynu. Trh s elektřinou totiž ovlivnil i trh s plynem, a to tím, že svou roli sehrála možnost nahradit vytápění plynem za vytápění tepelnými čerpadly či elektřinou. Výraznější propad u daně z pevných paliv pravděpodobně souvisí s pokračujícím trendem výměny zdrojů vytápění za ekologičtější. Spotřeba energií je na sestupné tendenci. Je však třeba obecně vnímat, že spotřebu energií ovlivňuje velké množství faktorů, jako je zejména počasí, zacházení samotných odběratelů se spotřebou, instalace nových technologií a spotřebičů s nižší spotřebou, instalace fotovoltaických elektráren, tepelných čerpadel, aj.

Státní rozpočet inkasoval v roce 2023 na **odvodu z elektřiny ze slunečního záření 4,1 mld. Kč**, tj. o 0,9 mld. Kč (pokles o 18,5 %) méně než v předchozím roce. Zásadní skutečností pro snížení inkasa odvodu z elektřiny ze slunečního záření je snížení zeleného bonusu o cca 15 % oproti roku 2022, které dopadá na největšího plátce odvodu z elektřiny ze slunečního záření, kdy navíc u tohoto plátce došlo k poklesu výroby elektrické energie o cca 4 % (zpětný propočet z výše odvodů). U ostatních plátců odvodu z elektřiny ze slunečního záření sice došlo k navýšení výkupní ceny o 2 %, ale zároveň došlo k zásadnímu poklesu výkupu vyrobené elektrické energie o 17 % (zpětný propočet z výše odvodů). Vzhledem k tomu, že subjekty vyrábějící elektrickou energii mohou 1x ročně změnit formu podpory, lze se domnívat, že některé subjekty pro rok 2023 změnilly formu podpory na zelený bonus. Dále množství elektrické energie, kterou fotovoltaická elektrárna reálně vyrobí, ovlivňuje počasí v daném roce, které nelze přesně odhadnout. Roční rozdíly ve výrobě způsobené proměnlivým počasím mohou být i +/- 20 %. V roce 2023 došlo ke snížení délky slunečního svitu oproti roku 2022 o cca 8 %, což odpovídá celkovému poklesu vyrobené elektrické energie o 7 % (zpětný propočet z výše odvodů). Výrobu negativně ovlivňuje také případné znečištění panelů či překrytí vrstvou sněhu.

Zcela novou položkou v tomto uskupení je **odvod z nadměrných příjmů**, který byl zaveden prostřednictvím novely energetického zákona. Stanoví se jako rozdíl mezi skutečně realizovaným příjmem a stropem tržního příjmu z prodeje elektřiny nad stanovenou hranici v období od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2023, sazba odvodu činí 90 %. Rozpočtován byl jako součást daně z příjmů právnických osob, ovšem skutečný příjem byl následně přiřazen k položce daně z elektřiny, čímž při jeho nevyčlenění zkresluje celkové porovnání příjmů ze zvláštních daní a poplatků ze zboží a služeb v tuzemsku. V roce 2023 bylo na tomto odvodu **vybráno 18,5 mld. Kč** (rozpočet byl ve výši 15 mld. Kč), přičemž cca 70 % této částky bylo inkasováno již v prvním pololetí, což souvisí s vývojem prodejních cen elektřiny během roku.

Dopady legislativních změn na vývoj inkasa spotřebních a energetických daní v roce 2023

Daňové příjmy za rok 2023 mohly být z hlediska **spotřebních daní** ovlivněny legislativními změnami zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, na základě:

- zákona č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony,
- zákona č. 179/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 131/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 286/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 234/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 286/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony

Tímto zákonem byly mimo jiné k 1. lednu 2023 navýšeny sazby spotřební daně z tabákových výrobků, zahřívavých tabákových výrobků a surového tabáku o 5 %, a to na základě schváleného tříletého harmonogramu pro období let 2021 až 2023. Cílem tohoto opatření bylo mimo jiné zajištění, aby nebyla zvyšována cenová dostupnost těchto komodit, zejména s ohledem na eliminaci nežádoucích zdravotních důsledků užívání těchto výrobků.

Tabulka č. 20: Změny sazeb spotřebních daní z tabákových výrobků během tříletého harmonogramu

	Cigarety			Doutníky a cigariillos Kč/kus	Tabák ke kouření, surový tabák (Kč/kg)	Zahřívané tabákové výrobky (Kč/g)
	pevná (Kč/ks)	procentní (%)	Minimální cena celkem (Kč/ks)			
2021	1,79	30	3,2	2,08	2 720	2,721
2022	1,88	30	3,36	2,19	2 860	2,860
2023	1,97	30	3,52	2,29	3 000	3,000

Zdroj: zákon č. 609/2020 Sb.

Zákon č. 179/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Obsahem tohoto zákona bylo zavedení elektronického systému sledování pohybu vybraných výrobků uvedených do volného daňového oběhu, a to s účinností od 13. února 2023. Celkové jednorázové náklady zavedení systému se očekávaly do 10 mil. Kč (včetně nákladů vynaložených již v roce 2022). Na druhou stranu se však o zavedení systému očekává zvýšení efektivity kontrol a s tím související potenciální pozitivní dopad na příjmy veřejných rozpočtů spojený s eliminací některých daňových úniků, ke kterým docházelo při dopravách vybraných výrobků mezi členskými státy.

Zákon č. 131/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 286/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 234/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 286/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Obsahem **zákona č. 131/2022 Sb.** bylo dočasné snížení spotřební daně z bezolovnatého benzínu (z 12 840 Kč/1000 litrů na 11 340 Kč/1000 litrů) a motorové nafty (z 9 950 Kč/1000 litrů na 8 450 Kč/1000 litrů) v období od 1. června 2022 do 30. září 2022. Obsahem **zákona č. 286/2022 Sb.** bylo zachování snížené sazby spotřební daně z motorové nafty (na úrovni 8 450 Kč/1000 litrů) s předpokladem do konce roku 2023. Toto dočasné snížení spotřební daně z motorové nafty bylo ukončeno dříve, tj. s účinností k 1. srpnu 2023, **zákonem č. 234/2023 Sb.** Vývoj sazeb spotřebních daní z pohonných hmot v letech 2022 a 2023 na základě těchto zákonů je přehledně uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 21: Vývoj sazby spotřební daně z motorové nafty (a jejích přímých substitutů) a bezolovnatého benzínu (a jeho přímých substitutů) v letech 2022 a 2023 (Kč/1000 l)

	Bezolovnatý benzín	Motorová nafta
1. 1. 2022 - 31. 5. 2022	12 840	9 950
1. 6. 2022 - 30. 9. 2022	11 340	8 450
1. 10. 2022 - 31. 12. 2022	12 840	8 450
1. 1. 2023 - 31. 7. 2023	12 840	8 450
1. 8. 2023 - 31. 12. 2023	12 840	9 950

Zdroj: zákon č. 353/2003 Sb.

K rozpočtovým dopadům při porovnání let 2022 a 2023 mohlo dojít v důsledku doby platnosti rozdílných sazeb daně u jednotlivých pohonných hmot. V případě bezolovnatého benzínu snížená sazba spotřební daně dočasně platila ve čtyřech měsících roku 2022, v případě motorové nafty sedm kalendářních měsíců roku 2022 a sedm kalendářních měsíců roku 2023.

Z hlediska **energetických daní** nedošlo v částech čtyřicáté páté až čtyřicáté sedmé zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, k žádné změně, která by měla vliv na rozpočet roku 2023 v porovnání s rokem 2022.

2.5 Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí

Výnos z poplatků v oblasti životního prostředí činil 2 353,3 mil. Kč a svým objemem překročil úroveň rozpočtu o 9,0 %, tj. o 194,3 mil. Kč. Z pohledu státního rozpočtu je rozhodující odvod za ukládání radioaktivního odpadu, který se řídí zákonem č. 18/1997 Sb., atomový zákon a který se na celkové částce podílel 73,5 %. Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu činily 24,5 % z celkové částky.

V roce 2023 dosáhl **odvod za ukládání radioaktivního odpadu**, jehož příjemcem je kapitola Operace státních finančních aktiv, 1 728,6 mil. Kč a oproti roku 2022 se zvýšil o 25,7 mil. Kč. Předpokládaná rozpočtovaná výše 1 700 mil. Kč tak byla naplněna na 101,7 %.

V roce 2023 činil odvod za **odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu** do státního rozpočtu 577,1 mil. Kč a oproti roku 2022 se zvýšil o 160,4 mil. Kč. Předpokládaná rozpočtovaná výše 400 mil. Kč tak byla naplněna na 144,3 %.

2.6 Správní a soudní poplatky

Tato položka zahrnuje poplatky stanovené zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích v platném znění, který upravuje inkaso poplatků za správní úkony a správní řízení, jejichž výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod. upravená zvláštními zákony. Správní poplatky jsou příjmem jednotlivých kapitol věcně příslušných správců. Novela vyhlášky o rozpočtové skladbě od roku 2021 zařadila mezi daňové příjmy také soudní poplatky, které se do konce roku 2020 řadily mezi příjmy nedaňové.

Za rok 2023 inkasoval státní rozpočet na **správních poplatcích 2 026,4 mil. Kč**. Předpokládaný výnos státního rozpočtu ve výši 2 317,3 mil. Kč nebyl naplněn o 290,9 mil. Kč, tj. o 12,6 %. Proti roku 2022 bylo na správních poplatcích vybráno o 94,7 mil. Kč méně především z důvodu klesajících příjmů ze správních poplatků za návrh na povolení vkladu práv do katastru nemovitostí. Hlavními příjemci správních poplatků byla kapitola Český úřad zeměměřičký a katastrální (1 076,8 mil. Kč při poklesu o 76,0 mil. Kč). U příjmů ze správních poplatků u kapitoly Ministerstvo zahraničních věcí (396,6 mil. Kč při poklesu o 13,0 mil. Kč) je patrný výrazný pokles proti roku 2019 (inkaso 961,4 mil. Kč) způsobený v první vlně vypuknutím pandemie covid-19 a v druhé válečným konfliktem na Ukrajině (nerealizované vízové poplatky od občanů Ukrajiny).

Rozpočtový výnos ze správních poplatků lze pro státní rozpočet a jednotlivé kapitoly jen kvalifikovaně odhadnout podle skutečností minulých let. Inkasované příjmy závisí na skutečně podaných návrzích na správní řízení, která jsou předmětem správního poplatku. Na výnos správních poplatků má značný vliv i změna právních předpisů.

V údajích není zahrnut výnos ze správních poplatků vybraných územními samosprávnými celky za přenesený výkon státní správy. Jimi vybrané správní poplatky jsou příjmem územních rozpočtů.

Inkaso **soudních poplatků** dosáhlo výše 1 252,1 mil. Kč, tj. 110,4 % schváleného rozpočtu. Jejich objem, inkasovaný téměř výhradně v kapitole Ministerstvo spravedlnosti, meziročně vzrostl o 105,7 mil. Kč (o 9,2 %). Výše poplatků za jednotlivé úkony vyplývá ze sazebníku poplatků. Ministerstvo spravedlnosti výši vybraných poplatků nemůže ovlivnit.

2.7 Daň z hazardních her a odvod z loterií a jiných podobných her

Schválený rozpočet na rok 2023 obsahoval daň z hazardních her ve smyslu zákona č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dani z hazardních her“), včetně zrušeného odvodu z loterií a jiných podobných her, v předpokládaném plnění ve výši 7,7 mld. Kč. **Inkaso daně z hazardních her a zrušeného odvodu z loterií a jiných podobných her, včetně příslušenství** (dále také „daň z hazardních her“) za rok 2023, které bylo převedeno do státního rozpočtu, činilo částku **8,8 mld. Kč**.

Tabulka č. 22: Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z hazardních her a odvodů z loterií a jiných podobných her (tis. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2022	2023				Meziroční rozdíl	Index 2023/2022
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	Plnění (%)		
	1	2	3	4	5=4:3	6=4-1	7=4:1
Daň z hazardních her s výjimkou dílčí daně z technických her	4 529 673	7 700 000	4 550 000	4 835 147	106,3	305 473	106,7
Dílčí daň z technických her	3 491 671	0	3 150 000	3 971 526	126,1	479 855	113,7
Zrušený odvod z loterií a pod. her kromě odvodu z výherních hracích přístrojů	2 575	.	.	-4	.	-2 579	-0,1
Zrušený odvod z výherních hracích přístrojů	868	.	.	11	.	-857	1,2
Daně a odvody v oblasti hazardních her celkem	8 024 787	7 700 000	7 700 000	8 806 680	114,4	781 892	109,7

Zdroj: MF

V inkasu za rok 2023 je zohledněn příjem daně plynoucí z hazardních her za 4. čtvrtletí roku 2022 a za 1. až 3. čtvrtletí roku 2023.

Daň z hazardních her se v zákonem stanoveném poměru rozděluje do státního rozpočtu a do rozpočtu obcí. Správu daně vykonává od 1. 4. 2019 výhradně Specializovaný finanční úřad. Správa této daně je vykonávána dle daňového řádu a daň je placena čtvrtletně, neboť zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí.

Daň z hazardních her byla v roce 2023 rozdělována podle následujícího rozpočtového určení stanoveného zákonem o dani z hazardních her. Celostátní hrubý výnos z dílčí daně z technických her je z 35 % příjmem státního rozpočtu a z 65 % příjmem rozpočtu obcí. Celostátní hrubý výnos z dílčích daní z ostatních hazardních her je ze 70 % příjmem státního rozpočtu a z 30 % příjmem rozpočtu obcí.

Ve srovnání s rokem 2022 došlo k opětovnému zvýšení tohoto druhu příjmu státního rozpočtu, a to o 782 mil. Kč, tj. o 9,7 %. Při bližším zkoumání jednotlivých segmentů na trhu provozovaných hazardních her je patrné, že došlo k nárůstu příjmu napříč všemi druhy hazardních her, zejména však v oblasti provozování loterií a technických her. Pohled na podrobnější data také ukazuje, že pokračuje příklon hráčů k hazardním hrám provozovaným prostřednictvím internetu, a to zejména v oblasti kursového sázení a technických her. On-line prostředí tak bude do budoucna sehrávat stále větší roli v oblasti zajištění daňových příjmů z provozování hazardních her, obzvláště za situace, kdy politické reprezentace některých obcí deklarují či již zavádějí postupné omezování provozování land-based hazardních her na svém území.

Nadále dochází k růstu land-based provozování (v provozovnách), provozování hazardních her prostřednictvím internetu roste znatelně rychleji. V následujícím období lze předpokládat pokračování tohoto trendu, přičemž výnosy daně z hazardních her budou z větší části tvořeny z internetového provozování hazardních her. Nelegálním provozovatelům byla v roce 2023 doměřena daň z hazardních her ve výši přesahující 87 mil. Kč.

2.8 Ostatní daňové příjmy

Z ostatních daňových příjmů státního rozpočtu lze uvést například **odvody nahrazující zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností** inkasované podle zákona 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Jejich výše **1 135,1 mil. Kč** překročila plánovaný rozpočet o 384,1 mil. Kč a meziročně vzrostla o 83,1 mil. Kč.

Příjmy státního rozpočtu z vydávání kolkových známek činily **831,3 mil. Kč**, byly plněny na 95,6 % rozpočtu a meziročně vzrostly o 38,9 mil. Kč.

Příjmy úhrad za dobývání nerostů a poplatků za geologické práce vykázané v příjmech kapitol Český báňský úřad, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo životního prostředí (mimo to jsou i příjmem obcí) meziročně vzrostly o 56,9 mil. Kč na **499,5 mil. Kč**. Jejich rozpočet byl naplněn na 113,7 %. Na příjmech se nejvíce podílel Český báňský úřad (60 %).

Poplatek na činnost Energetického regulačního úřadu, inkasovaný podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů, naplnil rozpočet na 100 % a dosáhl objemu **312,1 mil. Kč**, tj. meziročně vyššího o 12,2 mil. Kč.

Udržovací poplatek Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost placený podle zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon, a podle nařízení vlády č. 347/2016 Sb., o sazbách poplatků na odbornou činnost tohoto úřadu, dosáhl **234,4 mil. Kč**, což bylo o 0,5 mil. Kč méně než předpokládal státní rozpočet a jeho výnos byl stejný jako v roce 2022.

V rámci ostatních daňových příjmů byla na položce „1704 – Příjem z příslušenství daní a poplatků“ vykázána záporná částka ve výši -1 582,1 mil. Kč (v roce 2022 to bylo -735,9 mil. Kč). Na této položce jsou kromě kladných hodnot běžného příslušenství daní zaříděny i záporné **úroky hrazené správcem daně** dle § 251a a následujících zákona č. 280/2009 Sb., daňový řádu, ve znění pozdějších předpisů. Oproti předchozímu roku byla tato záporná částka v roce 2023 vyšší o 1 036,1 mil. Kč, když vzrostla z -863,3 mil. Kč na -1 899,4 mil. Kč. Tento nárůst je dán především několika případy úroků předepsaných daňovým subjektům s vysokou daňovou povinností, který z tohoto důvodu dosahuje značných hodnot (např. hodnoty týkající se 2 daňových subjektů představují 59 % z celkové částky předepsané na úrocích za rok 2023). Dále je tato částka stejně jako v předchozích obdobích ovlivněna změnou rozhodovací praxe správních soudů v daném roce (např.

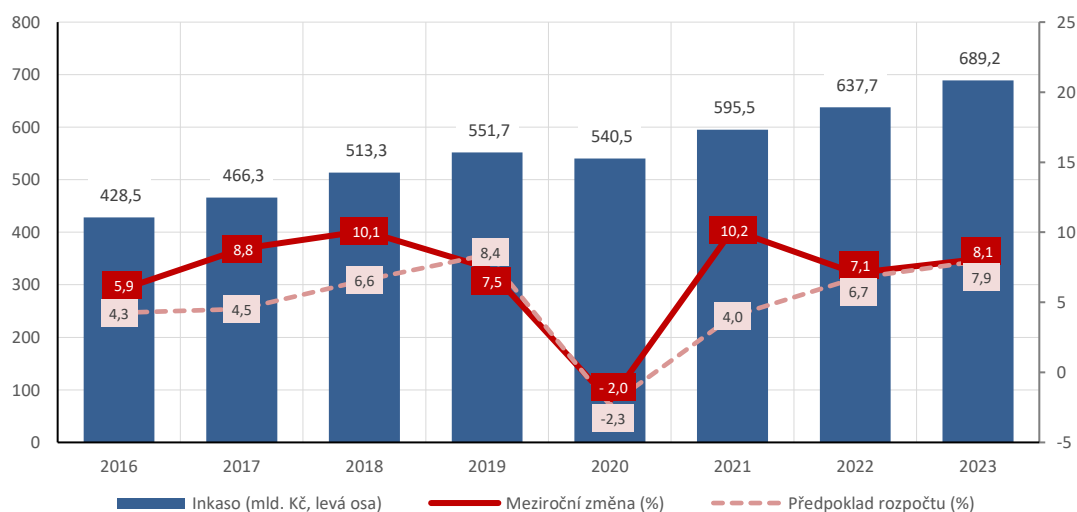
rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Afs 223/2021-35 ale i řadou dalších), týkající se především způsobu výpočtu doby úročení či jiných skutečností ovlivňující výši úroku.

3 Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Inkaso **příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti** placené povinně plátcí podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, dosáhlo u dotčených kapitol celkem **689,2 mld. Kč**. Ve srovnání se skutečností roku 2022 bylo vybráno o 8,1 % více, tj. o 51,5 mld. Kč. Rozpočet povinného pojistného roku 2023 byl plněn na 100,1 %.

Vývoj inkasa pojistného se odvíjí především od objemu vyplacených mezd a platů v ekonomice. Legislativní úpravy s dopadem na výběr pojistného jsou uvedeny na konci této kapitoly.

Graf č. 17: Vývoj inkasa pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (mld. Kč)

Zdroj: MF

Výběr pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 23: Povinné a dobrovolné pojistné na sociální zabezpečení (mil. Kč)

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	Skutečnost 2022	2023				Meziroční změna 2023-2022	Index 2023/2022
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	% plnění (SK/RpZ)		
Ministerstvo obrany	5 306	5 833	5 833	5 932	101,7	626	111,8
Ministerstvo financí	770	860	860	795	92,4	25	103,3
Ministerstvo práce a sociálních věcí	620 800	669 490	669 490	670 864	100,2	50 064	108,1
Ministerstvo vnitra	9 492	10 614	10 614	10 206	96,2	714	107,5
Ministerstvo spravedlnosti	1 247	1 429	1 429	1 325	92,8	78	106,3
Generální inspekce bezpečnostních sborů	66	79	79	70	88,7	3	105,3
Celkem povinné pojistné	637 681	688 304	688 304	689 192	100,1	51 511	108,1
Dobrovolné pojistné	594	480	480	662	137,9	68	111,5
Celkem povinné a dobrovolné pojistné	638 275	688 784	688 784	689 854	100,2	51 579	108,1

Zdroj: MF

Kromě povinného pojistného placeného ze zákona bylo vybráno v rámci nedaňových příjmů dobrovolné pojistné ve výši 662 mil. Kč. Z této částky činilo nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných 281 mil. Kč a dobrovolné důchodové pojištění 381 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2022, ve kterém bylo vybráno na dobrovolném pojistném 593 mil. Kč, se zvýšilo inkaso tohoto pojistného o 11,5 %.

Trend dlouhodobého vývoje inkasa dobrovolného pojistného je patrný z následující časové řady.

Tabulka č. 24: Vývoj dobrovolného pojistného (mil. Kč)

Dobrovolné pojistné	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
na nemocenské pojištění od OSVČ	196	200	204	207	219	268	241	245	258	281
na důchodové pojištění	154	175	201	245	269	307	287	319	336	381
Celkem	350	375	404	452	488	575	528	564	594	662
meziroční změna	22	25	29	48	36	87	-47	36	30	68
index	106,7	107,2	107,7	111,9	107,9	117,8	91,8	106,9	105,2	111,5

Zdroj: MF

Pojistné na důchodové pojištění, které je sledováno ve státním rozpočtu jako závazný ukazatel a tvoří hlavní část pojistného na sociální zabezpečení, bylo inkasováno ve výši 619,2 mld. Kč. Schválený rozpočet ve výši 615,8 mld. Kč byl plněn na 100,5 %. Proti roku 2022 jde o nárůst těchto výdajů o téměř 46,3 mld. Kč (tj. o 8,1 %). V úhrnu bylo na důchodovém pojištění povinném a dobrovolném inkasováno celkem 619,5 mld. Kč.

Tabulka č. 25: Rozdělení pojistného na SZ a příspěvku na st. politiku zaměstnanosti podle částí sazby pojistného (mil. Kč)

	2022				2023			
	pojistné na důchodové pojištění	pojistné na nemocenské pojištění	příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	celkem	pojistné na důchodové pojištění	pojistné na nemocenské pojištění	příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	celkem
313 MPSV	557 518	39 382	23 900	620 800	602 519	42 516	25 828	670 864
307 MO	4 746	356	203	5 306	5 306	398	227	5 932
314 MV	8 754	364	375	9 492	9 372	432	402	10 206
336 MS	1 110	87	50	1 247	1 181	92	53	1 325
312 MF	689	52	30	770	711	53	30	795
376 GIBS	60	4	3	66	63	4	3	70
Celkem	572 877	40 244	24 560	637 681	619 153	43 495	26 544	689 192

Zdroj: MF

Z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti vybraného v roce 2023 představovaly příjmy z vlastního pojistného, tj. pojistného bez pokut, penále a přírážek k pojistnému 688,8 mld. Kč (637,2 mld. Kč v roce 2022). Na pokutách a penále bylo v roce 2023 vybráno 406 mil. Kč, což je o 109 mil. Kč méně než v roce 2022. Na pokutách bylo z této částky uhrazeno 7,7 mil. Kč, na penále 398,3 mil. Kč (z toho Ministerstvo práce a sociálních věcí 398,3 mil. Kč a Ministerstvo obrany 0,13 tis. Kč). Přírážky k pojistnému činily 313 tis. Kč. Na položce rozpočtové skladby „1629 - Nevyjasněné, neidentifikované a nezařazené příjmy z pojistného na sociální zabezpečení nebo z příspěvku na státní politiku zaměstnanosti“ jsou evidovány příjmy ve výši 606,5 tis. Kč.

Na povinném pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti vybraném v roce 2023 zaplatili zaměstnavatelé 516,2 mld. Kč, zaměstnanci 135,2 mld. Kč a 37,4 mld. Kč osoby samostatně výdělečně činné. Výše podílu plateb jednotlivých skupin plátců vyplývá ze sazeb pojistného daných právním předpisem.

Tabulka č. 26: Rozdělení pojistného na SZ a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle plátců (mil. Kč)

	2022							2023						
	313 MPSV	307 MO	314 MV	336 MS	312 MF	376 GIBS	Celkem	313 MPSV	307 MO	314 MV	336 MS	312 MF	376 GIBS	Celkem
Zaměstnavatelé	464 622	4 204	7 460	975	610	52	477 923	501 739	4 700	8 025	1 038	630	55	516 188
Zaměstnanci	121 635	1 102	2 032	272	160	14	125 215	131 359	1 231	2 181	288	165	15	135 239
OSVČ	34 027						34 027	37 358						37 358
Součet	620 283	5 306	9 492	1 247	770	66	637 165	670 457	5 932	10 206	1 325	795	70	688 785
Příslušenství	516						516	407	0					407
Celkem	620 800	5 306	9 492	1 247	770	66	637 681	670 864	5 932	10 206	1 325	795	70	689 192

Zdroj: ČSSZ

K 31. 12. 2023 bylo evidováno Českou správou sociálního zabezpečení 280 252 zaměstnavatelů s 4 670 825 pojištěnci. Proti roku 2022 se snížil počet zaměstnavatelů o 630 a počet pojištěnců stoupl o 22 138. Celkové vyměřovací základy pojištěnců zaměstnavatelů v roce 2023 činily 2 032,4 mld. Kč, tj. o 151,5 mld. Kč více než v roce 2022.

K 31. 12. 2023 bylo evidováno 767 671 osob samostatně výdělečně činných s povinností platit zálohy na důchodové pojištění a 99 213 osob samostatně výdělečně činných nemocensky pojištěných. Proti stejnému období roku 2022 došlo ke zvýšení počtu osob samostatně výdělečně činných s povinností platit zálohy na

důchodové pojištění o 19 573 a ke snížení počtu osob samostatně výdělečně činných nemocensky pojištěných o 2 909.

Meziroční vývoj příjmů z pojistného byl vedle růstu mezd částečně ovlivněn také legislativními změnami, které vstoupily v platnost v roce 2023:

- zákon č. 455/2022 Sb. snižuje důchodový věk zdravotnických záchranářů a podnikových hasičů. V souvislosti s touto úpravou se postupně zvyšuje sazba pojistného na důchodové pojištění, kterou platí zaměstnavatelé z částky odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jeho zaměstnanců, kteří vykonávají práce zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku. Sazba pojistného činí 26,8 % v roce 2023, 27,8 % v roce 2024, 28,8 % v roce 2025 a 29,8 % od roku 2026;
- zákon č. 216/2022 Sb. s účinností od 1. 2. 2023 zavádí slevu na pojistném, kterou mohou zaměstnavatelé uplatnit za stanovený okruh zaměstnanců pracujících na zkrácený úvazek a u zaměstnanců mladších 21 let. Výše slevy za kalendářní měsíc činí 5 % z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců, na které je sleva uplatňována. V kapitole MPSV byla za rok 2023 uplatněna na pojistném sleva ve výši 0,884 mld. Kč;
- zákon č. 366/2022 Sb. zavádí 3 pásma pro zdanění fyzických osob paušální daní, hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu daně se přitom zvyšuje na 2 mil. Kč. Stanoví se výše měsíčního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu zdanění, podle jednotlivých pásem paušálního režimu zdanění;
- pokles penále byl v roce 2023 ovlivněn přijetím zákona č. 181/2023 Sb., o mimořádném odpuštění penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a exekučních nákladů. Zákon je veřejnosti znám jako akce Milostivé léto, při níž bylo dlužníkům po splacení dlužného pojistného odpuštěno penále a exekuční náklady plynoucí z tohoto dluhu. Opatření trvalo od 1. 7. do 30. 11. 2023. Prominuté penále dosáhlo výše 1 999 mil. Kč.

4 Daňové nedoplatky

Daňové nedoplatky představují rozdíl mezi daní, která měla být zaplacená, a skutečně zaplacenou částkou. Daní, která měla být zaplacená, může být nejen daň poplatníkem nebo plátcem přiznaná, ale i daň doměřená správcem daně a příslušenství daně (penále, pokuty, úrok, náklady řízení atd.). Daňové nedoplatky se týkají jak daňových příjmů státního rozpočtu, tak i daňových příjmů územních samosprávných celků a státních fondů.

Nedoplatky všech daňových příjmů dosáhly ke konci roku 2023 objemu **110,4 mld. Kč** a proti roku 2022 vzrostly o 3,7 mld. Kč, tj. o 3,5 %.

Tabulka č. 27: Stav a vývoj nedoplatek daňových příjmů (mld. Kč)

Stav nedoplatek evidovaných FS ČR, CS ČR a ČSSZ	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rozdíl 2023-2022	Změna v % 2023/2022
Celkové nedoplatky	110,81	103,48	112,30	107,22	106,68	110,40	3,72	3,5
DPH	28,14	22,71	27,78	24,28	22,62	24,88	2,26	10,0
Spotřební a energetické daně	9,44	10,02	11,02	9,98	9,76	8,64	-1,12	-11,5
DPPO bez daně z neočekávaných zisků	6,19	6,26	7,57	6,95	7,67	7,70	0,03	0,5
DPFO (z přiznání a ze závislé činnosti) *	4,01	3,72	4,58	4,38	3,89	3,77	-0,12	-3,0
Daň z příjmů srážkou § 36 (DPPO i DPFO)	0,34	0,17	0,29	0,28	0,27	0,23	-0,04	-15,8
Daň z hazardu	0,02	0,14	0,30	0,14	0,25	0,38	0,13	52,8
Daň z neočekávaných zisků	0,30	0,30	.
Pojistné na soc. zabezpečení **	58,75	57,11	57,28	57,73	59,02	61,94	2,92	4,9
Ostatní (dopočet)	3,93	3,35	3,48	3,49	3,21	2,56	-0,65	-20,3
Z celku:								
Nedoplatky evid. Finanční správou ČR	41,62	35,40	43,12	38,76	37,24	39,37	2,14	5,7
Nedoplatky evid. ČSSZ	58,75	57,11	57,28	57,60	58,76	61,52	2,76	4,7
Nedoplatky evid. Celní správou ČR	10,44	10,97	11,90	10,86	10,69	9,51	-1,18	-11,0

* včetně kompenzačního bonusu (=pomoc drobným podnikatelům v souvislosti epidemií nemoci covid-19) vypláceného z účtu pro inkaso daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a včetně paušální daně zavedené od 1. ledna 2021

** od 1. ledna 2021 včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění v rámci paušální daně evidované a vymáhané FS ČR

Zdroj: Finanční správa ČR, Celní správa ČR, ČSSZ

4.1 Daňové nedoplatky v evidenci České správy sociálního zabezpečení

Největší objem nedoplatků ve výši **61,5 mld. Kč** (podíl na celku 55,7 % a meziroční růst o 2,8 mld. Kč) evidovala ke konci roku 2023 **Česká správa sociálního zabezpečení (dále též „ČSSZ“)**. Ta spravuje nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně příslušenství (dále jen pojistné na sociální zabezpečení) vyjma pojistného evidovaného a vymáhaného Finanční správou ČR při výběru paušální daně od 1. ledna 2021.

Vývoj nedoplatků pojistného a příslušenství v časové řadě za celé období výběru pojistného je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 28: Vývoj nedoplatků pojistného a příslušenství od roku 1993 (mil. Kč)

Nedoplatky pojistného								
Rok	Stav nedoplatků k 31. 12.	Meziroční změna	Rok	Stav nedoplatků k 31. 12.	Meziroční změna	Rok	Stav nedoplatků k 31. 12.	Meziroční změna
1993	3 145		2003	63 754	2 005	2013	63 378	852
1994	7 049	3 904	2004	61 977	-1 777	2014	63 867	489
1995	13 762	6 713	2005	62 180	203	2015	61 276	-2 591
1996	21 985	8 223	2006	59 721	-2 459	2016	59 957	-1 319
1997	32 564	10 579	2007	57 488	-2 233	2017	59 234	-723
1998	39 854	7 290	2008	55 797	-1 691	2018	58 751	-483
1999	49 127	9 273	2009	59 713	3 916	2019	57 113	-1 638
2000	55 850	6 723	2010	60 092	379	2020	57 282	169
2001	60 638	4 788	2011	61 311	1 219	2021	57 600	318
2002	61 749	1 111	2012	62 526	1 215	2022	58 759	1 159
						2023	61 516	2 757

Zdroj: ČSSZ

Z uvedené částky představovaly nedoplatky organizací (zaměstnavatelů) 33,7 mld. Kč, tj. 54,7 % celku (meziroční zvýšení o 604 mil. Kč) a osob samostatně výdělečně činných 27,9 mld. Kč, tj. 45,3 % celku (meziroční nárůst o 2 154 mil. Kč). Nárůst stavu nedoplatků o 2,8 mld. Kč je způsoben především meziročním navýšením pohledávek u neodhlášených OSVČ. Důvodem je zejména zhoršená platební morálka některých plátců pojistného v důsledku zhoršené ekonomické situace České republiky a nárůstu cen energií. Naopak u odhlášených plátců došlo k poklesu pohledávek. Důvodem je především akce Milostivé léto III, která se v případě ČSSZ vztahovala na neuhrazené pojistné splatné před 1. 10. 2022 a z něho plynoucí penále a exekuční náklady.

Z úhrnné výše nedoplatků evidovaných ČSSZ představují nedoplatky na pojistném 40,8 mld. Kč, tj. 66,3 % (meziroční zvýšení o 2 988 mil. Kč), nedoplatky na penále 17,5 mld. Kč, tedy 28,5 % (meziroční pokles o 2 053 mil. Kč), nedoplatky na pokutách 140 mil. Kč, tj. 0,2 % (meziroční pokles o 8 mil. Kč) a na ostatním 3,1 mld. Kč, tj. 5,0 % (oproti roku 2022 vyšší o 1 831 mil. Kč).

Tabulka č. 29: Nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (tis. Kč)

	2022	2023	index
Nedoplatky celkem	58 759 000	61 516 452	104,7
zaměstnavatelé	33 055 220	33 658 941	101,8
OSVČ	25 703 780	27 857 511	108,4
na pojistném	37 763 857	40 751 680	107,9
na příslušenství	20 995 143	20 764 772	98,9

Zdroj: ČSSZ

Úhrn nedoplatků odhlášených plátců pojistného činí 31,2 mld. Kč, tj. 50,7 % celkového objemu pohledávek, což proti roku 2022 představuje snížení o 1 390 mil. Kč, tj. o 4,3 %.

Vývoj pohledávek je ovlivňován zejména pohledávkami velkých dlužníků, přičemž velká část těchto dlužníků je již v konkursním nebo v insolvenčním řízení. Okresní správy sociálního zabezpečení (dále též „OSSZ“) jsou za této situace závislé na výsledcích těchto řízení. Dlužné částky těchto dlužníků pak zřetelně ovlivňují i celkovou výši kumulovaných pohledávek ČSSZ.

Vymáhání a právní zajištění pohledávek bylo v roce 2023 realizováno OSSZ ve smyslu platné právní úpravy a ve smyslu příslušných vnitřních organizačních směrnic ČSSZ, a to všemi dostupnými zákonnými formami, zejména pak správní exekucí, včetně přihlašování a uplatňování pohledávek v insolvenčních řízeních a přihlašování pohledávek do dražebních jednání.

Trvale je kladen velký důraz na včasnost zahájení exekučního řízení a používání adekvátních způsobů vedených exekucí včetně zajištění pohledávek. Okresní správy sociálního zabezpečení v roce 2023 zpravidla nejprve vydávaly výzvu k úhradě pohledávky, a pokud nebyla pohledávka ani poté uhrazena nebo nebylo povoleno placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, vydávaly následně exekuční příkaz. Na základě provedení šetření majetkových poměrů dlužníka byl exekuční příkaz vydán již pro konkrétní způsob exekuce (příkázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, srážky ze mzdy, příkázání jiné peněžitě pohledávky) případně došlo ke zřízení zástavního práva k nemovitosti. Pokud nebyly na základě uvedených exekučních příkazů pohledávky uhrazeny, byla správní exekuce zpravidla prováděna opakovaně, a to na základě provedených opakovaných šetření OSSZ o majetkových poměrech dlužníků. V odůvodněných případech byly pohledávky předány k vymáhání soudním exekutorům. Tato spolupráce je vždy realizována v ad hoc případech, kdy další podmínkou je skutečnost, že soudní exekutoři nebudou účtovat OSSZ náklady exekuce a nebudou požadovat ani zálohy na provedení exekuce. K předání pohledávky k vymáhání soudnímu exekutorovi dochází až po předchozím souhlasu příslušného pracoviště ČSSZ. S ohledem na možné náklady spojené s využitím tohoto způsobu vymáhání pohledávek postupují OSSZ obezřetně, a to vždy při individuálním posouzení konkrétního případu, ale i po vyhodnocení získaných zkušeností z dosavadní spolupráce.

Velká pozornost byla věnována také odpisu nedobytných pohledávek podle § 123b zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů a jejich převodu na podrozvahový účet, zejména pak u pohledávek přihlašovaných a uplatňovaných v insolvenčním řízení, u nichž došlo soudem k osvobození od placení dluhu po splnění oddlužení.

K 31. 12. 2023 dosáhl kumulovaný objem odepsaných nedobytných pohledávek výše 2 099 mil. Kč (o 325 mil. Kč méně než v roce 2022) a bylo prominuto penále v částce 2 082 mil. Kč (z toho 1 999 mil. Kč v souvislosti s akcí Milostivé léto III), což je o 1 954 mil. Kč více než v roce 2022.

K 31. 12. 2023 evidovala ČSSZ u všech dlužníků celkem 16 116 případů povolených splátek dluhu, a to s celkovou pohledávkou výši 3 102 mil. Kč. Splátky dluhu byly povoleny 12 613 OSVČ, a to s pohledávkou ve výši 939 mil. Kč a 3 503 zaměstnavatelům s pohledávkou ve výši 2 162 mil. Kč.

Vývoj pohledávek je ovlivňován zejména pohledávkami velkých dlužníků, přičemž velká část těchto dlužníků je již v konkursním nebo v insolvenčním řízení. OSSZ jsou za této situace závislé na výsledcích výše uvedených řízení. Dlužné částky velkých dlužníků pak zřetelně ovlivňují i celkovou výši kumulovaných pohledávek ČSSZ.

S pohledávkou vyšší než 30 mil. Kč bylo k 31. 12. 2023 evidováno celkem 52 dlužníků, což je o 3 více, než k 31. 12. 2022. Oproti stavu k 31. 12. 2022 došlo v roce 2023 ke zvýšení částky pohledávek o 213 mil. Kč. Celková výše pohledávek za těmito dlužníky činila 3 240 mil. Kč, tj. 5,3 % všech kumulovaných pohledávek.

Důvodem nárůstu v celkovém počtu i částce je především zhoršená platební morálka některých plátců pojistného v důsledku zhoršené ekonomické situace státu a nárůstu cen energií. K 31. 12. 2023 nadále na majetek 30 dlužníků probíhá konkursní řízení podle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění platném k 31. 12. 2007 (dále jen „ZKV“), nebo insolvenční řízení podle zákona č. 182/2000 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a ve 3 případech je úpadek dlužníků řešen formou reorganizace. U 1 dlužníka je úpadek řešen oddlužením. Na pohledávky 7 dlužníků jsou prováděna majetková šetření a placení pohledávek dalších 4 dlužníků je povoleno ve splátkách. Pohledávky dalších 2 dlužníků jsou vymáhány prostřednictvím soudního exekutora. U 2 dlužníků probíhá správní exekuce. V případě 3 dlužníků probíhá příprava k odpisu pohledávky pro její nedobytnost.

K 31. 12. 2023 byla největším dlužníkem společnost VELAMOS, a. s. s pohledávkou ve výši 273 mil. Kč, což činí 0,44 % všech kumulovaných pohledávek. U tohoto dlužníka je stále vedeno konkursní řízení podle ZKV, které bylo zahájeno 22. 2. 2002 prohlášením konkursu.

Vůči ostatním dlužníkům má ČSSZ pohledávky do 30 mil. Kč, tj. 94,7 % všech kumulovaných pohledávek. Mezi těmito dlužníky jsou však také dlužníci s tzv. bagatelními pohledávkami (pohledávky od 1 do 100 Kč). ČSSZ se

všemi pohledávkami pracuje průběžně, a to jak v exekčním řízení, tak v řízeních dalších (likvidační řízení, insolvenční řízení, dědické řízení atd.).

Nedoplatky na pojistném včetně pokut a penále v územním členění uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 30: Nedoplatky na pojistném včetně pokut a penále v územním členění (tis. Kč)

Region	k 31.12.2016	k 31.12.2017	k 31.12.2018	k 31.12.2019	k 31.12.2020	k 31.12.2021	k 31.12.2022	k 31.12.2023
Praha a Střední Čechy	20 580 681	20 744 604	20 873 295	19 553 804	19 616 292	19 939 990	20 898 954	22 525 772
České Budějovice	1 196 999	1 146 464	1 052 344	1 077 600	1 115 453	1 125 425		
Plzeň	3 966 558	3 944 665	3 862 258	3 830 198	3 861 811	3 802 207	4 874 641	5 162 486
Ústí nad Labem	7 911 666	7 915 279	7 949 418	7 976 842	7 937 797	7 766 897	7 885 029	7 976 358
Hradec Králové	4 198 951	4 152 105	4 065 208	3 933 516	3 860 908	3 930 223	3 986 044	4 099 871
Brno	11 512 320	11 159 897	11 016 652	10 781 658	10 839 475	10 962 466	11 005 642	11 386 271
Ostrava	10 590 248	10 170 624	9 931 332	9 959 545	10 049 828	10 072 556	10 108 690	10 365 694
Celkem	59 957 423	59 233 638	58 750 507	57 113 163	57 281 564	57 599 764	58 759 000	61 516 452

Pozn.: Zbývající zůstatek nedoplatků ČSSZ v Českých Budějovicích k 31. 12. 2021 byl z důvodu organizační změny od 1. 1. 2022 převeden na ČSSZ Plzeň.
Zdroj: ČSSZ

Vývoj nedoplatků jednotlivých regionů je ovlivněn strukturou a velikostí zaměstnavatelských subjektů a jejich ekonomickou situací.

4.2 Daňové nedoplatky v evidenci Finanční správy ČR

Druhý největší objem nedoplatků ve výši **39,4 mld. Kč** (podíl na celku 35,7 % a meziroční pokles o 2,1 mld. Kč) evidovala ke konci roku 2023 **Finanční správa ČR**. Ta spravuje nedoplatky všech daňových příjmů, vyjma cla, energetických daní a částí nedoplatků daně z přidané hodnoty a spotřebních daní, které spravují celní orgány, a vyjma nedoplatků pojistného na sociální zabezpečení spravovaných ČSSZ.

Tabulka č. 31: Vývoj nedoplatků v evidenci Finanční správy ČR (mil. Kč)

Stav nedoplatků Finanční správa ČR	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rozdíl 2023-2022	Změna v % 2023/2022
DPH	27 499	22 094	27 178	23 684	22 001	24 272	2 271	10,3
Spotřební daně	4	4	7					.
Daň z příjmů právnických osob	6 186	6 263	7 572	6 945	7 667	7 701	35	0,5
Daň z příjmů srážkou § 36 (DPPO i DPFO)	337	167	289	276	273	230	-43	-15,8
Daň z neočekávaných zisků						299	299	.
Daň silniční	431	379	472	456	336	321	-15	-4,5
Daň dědická	5	5	4					.
Daň darovací	12	10	13					.
Daň z nabytí nemovitých věcí *	936	774	657	199	142	101	-41	-29,0
DPFO z příznání (bez paušální daně)	3 111	2 898	3 367	3 265	3 045	2 857	-188	-6,2
Paušální daň z příjmů fyzických osob					0	3	3	.
Daň z příjmů fyz. osob ze závis. činnosti	896	820	1 202	1 087	793	785	-8	-1,0
Kompenzační bonus	0	0	12	24	49	126	77	155,5
Daň z nemovitých věcí	448	414	499	513	374	325	-48	-12,9
Odvod z elektřiny ze slun. záření								.
Odvod z loterií §41b odst.1	2	2	3					.
Odvod z loterií §41b odst.2,3,4	0		1					.
Daň z hazardu včetně příslušenství	21	139	295	138	248	379	131	52,8
Ost. příjmy, odvody a popl. a příslu. daní	1 731	1 432	1 545	1 756	1 853	1 391	-463	-25,0
Úroky hrazené správcem daně					0	15	15	.
Zrušené daně **				279	195	142	-52	-26,8
Odvod z nadměrných příjmů						2	2	.
Pojistné celkem ***				133	263	426	163	62,2
Celkem	41 620	35 400	43 117	38 756	37 237	39 375	2 138	5,7

* Do roku 2020 vč. nedoplatků na dani z převodu nemovitostí platné do 31. 12. 2013.

** Od roku 2021 eviduje FS ČR daň dědickou, darovací, z převodu nemovitostí, spotřební daně a odvody z loterií jako zrušené daně.

*** Od roku 2021 se jedná o nedoplatky odvodů na sociální a zdravotní pojištění vybírané FS ČR v rámci paušální daně.

Zdroj: Finanční správa ČR

Detailnější analýza nedoplatků v evidenci Finanční správy ČR je zveřejňována ve Zprávě o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky.

4.3 Daňové nedoplatky v evidenci Celní správy ČR

Třetím subjektem, spravujícím daňové nedoplatky, je **Celní správa ČR** a jí evidované nedoplatky cla, energetických daní, části nedoplatků daně z přidané hodnoty a spotřebních daní a také odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu dosáhly **9,5 mld. Kč** (podíl na celku 8,6 % a meziroční pokles o 1,2 mld. Kč).

Na meziročním poklesu se podílely především objemově nejvýznamnější **nedoplatky vnitrostátních spotřebních daní a energetických daní**. Na konci roku dosáhly 7,2 mld. Kč a meziročně klesly o 1,1 mld. Kč.

Tabulka č. 32: Vývoj stavu nedoplatků vnitrostátních spotřebních daní a energetických daní k 31. 12. (mil. Kč)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 2023-2022	Index 2023/2022
SD z minerální olejů *)	5 610,5	5 374,4	4 580,2	3 482,5	3 665,8	3 302,1	-363,7	90,1
SD z lihu	1 772,5	2 024,4	2 096,3	1 855,4	1 399,6	1 398,8	-0,8	99,9
SD z piva	18,9	3,7	5,8	3,9	2,9	1,4	-1,4	50,3
SD z vína a meziproductů	0,8	0,7	0,9	0,6	0,6	0,4	-0,2	69,9
SD z tabákových výrobků	592,0	1 157,0	1 191,3	1 437,3	1 343,8	2 107,0	763,2	156,8
SD z tabákových nálepek	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	.
SD ze surového tabáku	36,8	54,3	1 752,7	1 836,0	1 842,6	325,1	-1 517,6	17,6
SD ze zahřívání tabákových výrobků	x	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	.
Zajištění	52,7	52,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	.
Energetické daně *)	18,4	17,0	20,0	20,8	16,7	18,2	1,5	109,0
Celkem	8 102,6	8 684,1	9 647,2	8 636,5	8 272,0	7 153,0	-1 119,0	86,5

*) včetně příslušných vratek

Zdroj: Celní správa ČR

Naopak vývoj **nedoplatků cla, daní a poplatků vyměřených v rámci celního řízení** dlouhodobě stagnuje, když jejich stav k 31. 12. 2023 dosáhl 2,3 mld. Kč (-9 mil. Kč).

Tabulka č. 33: Vývoj nedoplatků podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu – celní řízení (tis. Kč)

Druh příjmu		Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rozdíl 2023-2022	Index 2023/2022
Clo		147 544	132 858	89 437	98 760	123 155	127 147	3 992	103,2
DPH		643 731	616 145	598 806	597 321	619 238	609 262	-9 976	98,4
Spotřební daně		1 335 254	1 333 235	1 366 833	1 343 964	1 488 667	1 486 504	-2 163	99,9
Nedoplatky vyměřené v rámci celního řízení		2 126 529	2 082 238	2 055 076	2 040 045	2 231 060	2 222 913	-8 147	99,6
příslušenství	penále, úroky	110 871	105 072	88 764	83 707	90 659	89 380	-1 279	98,6
	pokuty	9 881	7 502	3 927	2 649	1 540	1 569	29	101,9
	exekuční náklady	53 097	52 619	14 954	14 838	13 250	13 534	284	102,1
	správní poplatky mimo kolků	0	1	0	0	0	0	0	.
Nedoplatky celkem		2 300 378	2 247 432	2 162 721	2 141 239	2 336 509	2 327 396	-9 113	99,6

Zdroj: Celní správa ČR

Kumulované **nedoplatky z odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu** činily k 31. 12. 2023 celkem 27 mil. Kč a meziročně tak klesly o 52 mil. Kč. Tvoří je nedoplatky, kdy povinný z rozhodnutí půdu již nevlastní a většinou již jako subjekt zanikl, a po novém majiteli nelze tyto nedoplatky dle ustanovení zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, vymáhat.

Detailnější analýza nedoplatků v evidenci Celní správy ČR je zveřejňována ve Zprávě o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky.

5 Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery

Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023 předpokládal nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery v celkové výši 292,5 mld. Kč, tj. o 24,9 mld. Kč (+9,3 %) více než novelizovaný rozpočet roku 2022. Na dynamice plánovaných příjmů se podílel zejména rozpočet kapitálových příjmů ve výši 84,7 mld. Kč, který se oproti novelizovanému rozpočtu na rok 2022 zvýšil o 62,0 mld. Kč, tj. o 273,6 %, zejména v souvislosti s příjmy z emisních povolenek ve výši 82,5 mld. Kč (+62,6 mld. Kč). Z nich 50 mld. Kč představovalo příjmy z emisních povolenek původně určených jako zdroj Modernizačního fondu, které byly podmíněny změnou příslušné legislativy. Plánovaný „standardní“ příjem z emisních povolenek dražených státem měl vzrůst o 12,6 mld. Kč na 32,5 mld. Kč. Rozpočet přijatých transferů ve výši 185,9 mld. Kč se oproti novelizovanému rozpočtu 2022 snížil o 33,7 mld. Kč, tj. o 15,4 %. Jejich hlavní složkou byly prostředky přijaté z rozpočtu EU a FM, které byly pro rok 2023 rozpočtovány ve výši 139,2 mld. Kč, což je o 54,7 mld. Kč, tj. o 28,2 % méně, než v roce 2022. V rámci přijatých transferů se dále plánoval převod 45,0 mld. Kč (+21,0 mld. Kč) ze zvláštních účtů Ministerstva financí do příjmů kapitoly Všeobecná pokladní správa (dále též „VPS“). Rozpočet nedaňových příjmů počítal s příjmy ve výši 21,9 mld. Kč, tj. o 3,4 mld. Kč méně oproti novelizovanému rozpočtu 2022. Na zmíněném poklesu se podílely příjmy kapitoly Ministerstvo zemědělství (-1,8 mld. Kč) snížené zejména u odvodů ze státních podniků (-1,5 mld. Kč) a také příjmy kapitoly VPS (-1,6 mld. Kč) nižší především u ostatních přijatých vratek transferů a podobných příjmů (-920 mil. Kč) a u odvodu přebytků ze zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání (-832 mil. Kč).

Zákonem schválená výše nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů byla v průběhu roku 2023 rozpočtovými opatřeními navýšena o 28,2 mld. Kč (podrobněji byly popsány v části I.2 tohoto sešitu).

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery dosáhly v roce 2023 výše 286,8 mld. Kč (+89,8 mld. Kč, +45,6 %), tj. 89,5 % rozpočtu po změnách. K výraznému meziročnímu růstu přispěly refundace prostředků z Evropské unie (+56,8 mld. Kč), především z Národního plánu obnovy (+45,2 mld. Kč), a zapojení výnosů z majetkové účasti státu v akciové společnosti ČEZ (+30,0 mld. Kč). Naopak nižší byly výnosy Českého telekomunikačního úřadu z aukce kmitočtů (-1,7 mld. Kč), která nebyla v roce 2023 realizována. Podíl všech příjmů nedaňového charakteru na celkových příjmech státního rozpočtu se dlouhodobě pohybuje mezi 10-20 % a v roce 2023 vzrostl na 15,0 % (+2,9 p. b.).

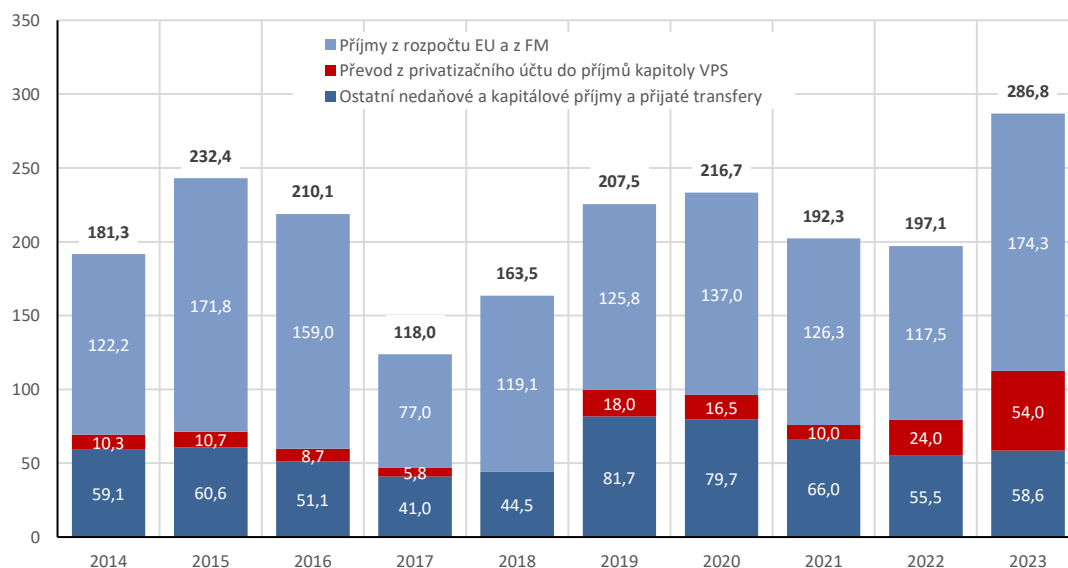
Následující tabulka zobrazuje schválený rozpočet nedaňových, kapitálových příjmů a přijatých transferů na rok 2023, jeho změny, plnění a srovnání s rokem 2022.

Tabulka č. 34: Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery v roce 2022 a 2023 (mil. Kč)

NEDAŇOVÉ A KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY A PŘIJATÉ TRANSFERY	Skutečnost		Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	%	Rozdíl 2023-2022	Index 2023/2022
	2022	schválený	po změnách	2023				
	1	2	3	4	5 = 4:3	6 = 4-1	7 = 4:1	
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	197 058	292 498	320 659	286 839	89,5	89 781	145,6	
Nedaňové příjmy celkem - v tom:	31 810	21 935	21 970	32 526	148,0	715	102,2	
Příjem z vlast. činnosti a odvoody přebyt. organiz. s přímým vztahem - v tom:	19 078	13 132	13 115	18 068	137,8	-1 010	94,7	
Příjem z vlastní činnosti	5 147	3 230	3 216	3 428	106,6	-1 719	66,6	
Příjem z odvodů organizací s přímým vztahem	8 869	6 302	6 302	8 672	137,6	-197	97,8	
Příjem z pronájmu nebo pachtu majetku	883	682	677	931	137,6	48	105,4	
Přijaté výnosy z finančního majetku	4 179	2 918	2 921	5 038	172,4	859	120,5	
Přijaté sankční platby a vratky transferů - v tom:	4 540	2 770	2 756	5 420	196,7	880	119,4	
Přijaté sankční platby	1 953	1 516	1 546	2 382	154,1	429	122,0	
Přijaté vratky transferů a ostatní podobné příjmy	2 587	1 254	1 210	3 038	251,1	451	117,4	
Příjem z prodeje neinvestičního majetku a ostatní nedaňové příjmy - v tom:	4 147	3 054	3 121	5 543	177,6	1 395	133,6	
Příjem z prodeje krátkod. a drobného dlouhod. majetku	72	22	19	68	366,2	-5	93,7	
Ostatní nedaňové příjmy	3 288	2 390	2 459	4 618	187,8	1 331	140,5	
Příjmy z využívání výhradních práv k přírodním zdrojům	0	0	0	0	x	0	x	
Příjmy za využívání dalších majetkových práv	193	163	163	194	119,3	1	100,4	
Příjmy z dobrovolného pojistného	594	480	480	662	137,9	68	111,5	
Přijaté splátky půjčených prostředků - v tom:	803	479	479	487	101,7	-316	60,6	
Splátky půjčených prostředků od podnikatelů	404	119	119	153	128,9	-250	38,0	
Splátky půjč. prostředků od obecně prosp. společn. a obdobných osob	92	93	93	92	99,2	0	100,0	
Splátky půjčených prostředků od rozpočtů územní úrovně	31	5	5	23	434,7	-8	74,5	
Splátky půjčených prostředků od zřízených a obdobných osob	88	138	138	88	63,8	0	100,0	
Splátky půjčených prostředků od fyzických osob	0	0	0	0	x	0	0,0	
Splátky půjčených prostředků ze zahraničí	136	121	121	123	101,7	-12	90,8	
Splátky za úhradu dluhů nebo dodávek	53	3	3	7	280,3	-46	13,3	
Příjmy sdílené s EU nebo s jejím členským státem - z toho:	3 242	2 500	2 500	3 008	120,3	-233	92,8	
Podíl na clu vyměřeném ode dne 1. května 2004	3 242	2 500	2 500	3 008	120,3	-233	92,8	
Kapitálové příjmy celkem - v tom:	19 405	84 674	84 658	21 373	25,2	1 968	110,1	
Příjem z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	19 347	84 656	84 636	21 350	25,2	2 003	110,4	
Příjem z prodeje dlouhodobého finančního majetku	59	18	22	23	107,7	-35	40,0	
Přijaté transfery - v tom:	145 842	185 889	214 031	232 940	108,8	87 098	159,7	
Neinvestiční přijaté transfery - z toho:	88 991	110 194	118 365	121 117	102,3	32 125	136,1	
Neinvestiční přijaté transfery od rozpočtů ústřední úrovně	55 816	65 448	73 712	78 590	106,6	22 774	140,8	
Neinvestiční přijaté transfery od rozpočtů územní úrovně	41	0	0	41	x	0	99,5	
Nein. převody z vlastních fondů a ve vztahu k útvar. bez právní osobnosti	2 243	302	283	2 919	x	677	130,2	
Neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí	30 891	44 444	44 370	39 566	89,2	8 675	128,1	
Investiční přijaté transfery - v tom:	56 851	75 695	95 666	111 823	116,9	54 973	196,7	
Investiční přijaté transfery od rozpočtů ústřední úrovně	47 048	51 636	60 556	68 644	113,4	21 596	145,9	
Investiční přijaté transfery od rozpočtů územní úrovně	79	0	0	75	x	-4	94,8	
Investiční přijaté transfery ze zahraničí	9 723	24 058	35 110	43 104	122,8	33 381	443,3	

Zdroj: MF

Následující graf znázorňuje, jak výrazně je výše nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů ovlivňována prostředky z EU a FM a také zapojením privatizačních prostředků do příjmů rozpočtu.

Graf č. 18: Vývoj nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů v letech 2014-2023 (mld. Kč)

Zdroj: MF

5.1 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy státního rozpočtu dosáhly 32,5 mld. Kč (+715 mil. Kč, tj. +2,2 %), což představovalo 148,0 % rozpočtu po změnách. Na meziročním růstu se nejvíce podílely ostatní nedaňové příjmy (+1,3 mld. Kč) zejména u kapitol Ministerstvo financí (+571 mil. Kč) a VPS (+358 mil. Kč). Výši nedaňových příjmů negativně ovlivnil příjem z vlastní činnosti u kapitoly Český telekomunikační úřad (-1,7 mld. Kč).

Největší podíl na nedaňových příjmech představoval „**příjem z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem**“ (seskupení 21), který dosáhl **18,1 mld. Kč (-1,0 mld. Kč)**, tj. 137,8 % rozpočtu po změnách.

Příjmy z odvodů organizací s přímým vztahem (podseskupení 212) ve výši 8,7 mld. Kč meziročně klesly o 197 mil. Kč (-2,2 %). Meziroční pokles způsobily příjmy kapitoly Ministerstvo zemědělství (3,8 mld. Kč) nižší o 610 mil. Kč. Jednalo se o příjem ze státního podniku Lesy ČR (3,5 mld. Kč) a z národního podniku Budějovický Budvar (250 mil. Kč). Státní podnik Vojenské lesy a statky převedl do rozpočtu kapitoly Ministerstvo obrany 100 mil. Kč. Do odvodů přebytků organizací s přímým vztahem náležely také příjmy kapitoly VPS ve výši 4,6 mld. Kč (+292 mil. Kč) tvořené zejména příjmy z přebytku zákonného pojištění dle zákoníku práce. V roce 2023 byl z provozu zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání převeden do státního rozpočtu přebytek za rok 2022 ve výši 4,6 mld. Kč, který se v porovnání s přebytkem z roku 2021 zvýšil o 292 mil. Kč. Přebytku dosáhly obě pověřené pojišťovny (Generali Česká pojišťovna a.s. i Kooperativa pojišťovna, a.s.). Dle § 205d zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zúčtovávají každoročně obě pojišťovny vztahy se státním rozpočtem, přičemž přebytky z hospodaření z předchozího roku převádějí do státního rozpočtu a naopak je jim ze státního rozpočtu uhrazována případná újma, a to vždy do 30. června běžného roku. U příjmu z odvodů příspěvkových organizací inkasovaných výhradně kapitolou Ministerstvo kultury ve výši 156 mil. Kč (-7 mil. Kč) se jednalo především o odvody odpisů u příspěvkových organizací (zejména Národní galerie, Národní technické muzeum, Národní knihovna a Uměleckoprůmyslové muzeum) stanovené zřizovatelem podle ustanovení § 54 odst. 5) písm. c) rozpočtových pravidel.

Přijaté výnosy z finančního majetku (podseskupení 214) dosáhly více než 5,0 mld. Kč (+859 mil. Kč, tj. +20,5 %) při plnění rozpočtu na 172,4 %. Na meziročním růstu se podílela kapitola OSFA s příjmy ve výši téměř 3,0 mld. Kč (+820 mil. Kč) tvořenými výnosy z finančního investování na Jaderném účtu (2,6 mld. Kč při růstu o 587 mil. Kč) a příjmy z dividend v celkové výši 372 mil. Kč (+232 mil. Kč). Jednalo se o dividendy od energetických společností ČEZ a.s. ve výši 321 mil. Kč a E.ON SE v částce 34 mil. Kč a o vratku daně z dividend za rok 2018 a 2019 od E. ON SE a Uniper SE (16 mil. Kč). Akcie zmíněných společností byly v roce 2023 v držení resortu Ministerstva financí dle usnesení vlády č. 716/2015. Tyto prostředky jsou účelově určeny v souladu s příslušným ustanovením zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Kapitola Ministerstvo průmyslu a obchodu inkasovala 2,0 mld. Kč (téměř ve stejné výši jako v roce 2022) z dividend akciové společnosti ČEPS.

Na poklesu nedaňových příjmů se nejvíce podílely **příjmy z vlastní činnosti (podseskupení 211)** ve výši 3,4 mld. Kč (-1,7 mld. Kč, -33,4 %) při plnění rozpočtu na 106,6 %. Podstatnou část prostředků tvořily příjmy z poskytování služeb, výrobků, prací, výkonů a práv ve výši 2,0 mld. Kč (-1,7 mld. Kč), zejména v kapitole Český telekomunikační úřad v částce 1,2 mld. Kč (-1,7 mld. Kč). Meziroční pokles způsobily nepravdělné příjmy za udělení nového dlouhodobého přidělu kmitočtů 2100 MHz (1,7 mld. Kč) inkasované v roce 2022. Kapitola přijala „standardní“ prostředky ze správy radiového spektra ve výši 1,1 mld. Kč a ze správy čísel ve výši 105 mil. Kč. Z příjmů ze správy radiového spektra se tvoří podle zákona o elektronických komunikacích a nařízení vlády tzv. Radiokomunikační účet. Stav tohoto účtu k 31. 12. 2023 činil 1,3 mld. Kč a v průběhu roku 2023 na něj bylo převedeno 69 mil. Kč a čerpáno z něj 70 mil. Kč. Příjmy z prodeje zboží již nakoupeného za účelem prodeje (položka 2112) dosáhly 933 mil. Kč (-78 mil. Kč) a jejich objem byl téměř výhradně tvořen refundacemi od zdravotních pojišťoven za očkovací látky proti nemoci covid-19 do příjmů kapitoly Ministerstvo zdravotnictví (931 mil. Kč).

Příjmy z vlastní činnosti v objemu 253 mil. Kč (-31 mil. Kč) vykázal Český úřad zeměměřický a katastrální a zahrnovaly zejména poplatky za údaje z katastru nemovitostí a za mapové služby. U kapitoly Ministerstvo zemědělství dosáhly příjmy z vlastní činnosti 193 mil. Kč a náležely zejména Státní veterinární správě ČR (104 mil. Kč) a Ústřednímu kontrolnímu a zkušebnímu ústavu zemědělskému (76 mil. Kč). Kapitola

Ministerstvo obrany inkasovala 131 mil. Kč za poskytování ostatních činností (48 mil. Kč), za výkony zdravotní péče (47 mil. Kč), za poskytování služeb, výrobků, prací, výkonů a práv (19 mil. Kč) atd. Kapitola Ministerstvo vnitra získala 115 mil. Kč (+10 mil. Kč), když převážnou část prostředků (67 mil. Kč) představovaly příjmy Zdravotnického zařízení Ministerstva vnitra. Zahrnovaly zejména příjmy z poskytování služeb a výrobků, tj. příjmy za stravování od organizací, náhrady za stravování poskytované fyzickým osobám, příjmy za ostatní práce a služby poskytované cizím subjektům, přijaté platby od zdravotních pojišťoven za výkony služebních lékařů, přímé platby od osob za vyšetření, ošetření a ambulantní péči včetně výkonů nehrazených zdravotními pojišťovnami, poplatky a příplatky za poskytované léčebné úkony, manipulační poplatky a příjmy za poplatky, které souvisejí s přijímacím řízením atd. U Ministerstva financí dosáhly příjmy z vlastní činnosti 92 mil. Kč (+9 mil. Kč). Jednalo se zejména o příjmy Generálního ředitelství cel (73 mil. Kč) z prodeje kontrolních pásek na značení lihu. Kapitola Ministerstvo dopravy přijala 67 mil. Kč zejména prostřednictvím Úřadu pro civilní letectví (56 mil. Kč). Bezpečnostní informační služba zatřídila všechny své příjmy ve výši 295 mil. Kč (+32 mil. Kč) na položku ostatní příjmy z vlastní činnosti.

Příjmy z pronájmu nebo pachtu majetku (podseskupení 213) dosáhly 931 mil. Kč (+48 mil. Kč) při plnění rozpočtu po změnách na 137,6 %. Na mírném meziročním růstu se podílely příjmy kapitoly Ministerstvo zemědělství ve výši 339 mil. Kč (+20 mil. Kč) a obdržel je zejména Státní pozemkový úřad (295 mil. Kč). Kapitola Ministerstvo financí získala prostředky ve výši 279 mil. Kč, které náležely zejména Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (236 mil. Kč). Tyto příjmy byly ovlivněny charakterem majetku, který Úřad v daném období převzal nebo nabyl a s nímž nakládá. Kapitola Ministerstvo pro místní rozvoj inkasovala z pronájmu majetku 100 mil. Kč (+12 mil. Kč), které souvisely s pronájmem nebytových prostor.

Příjmy z prodeje neinvestičního majetku a ostatní nedaňové příjmy (seskupení 23) dosáhly **5,5 mld. Kč (+1,4 mld. Kč, +33,6 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 177,6 %. Na růstu se nejvíce podílely příjmy kapitol Ministerstvo financí (+578 mil. Kč) a VPS (+358 mil. Kč).

Značnou část tohoto seskupení tvoří „**ostatní nedaňové příjmy**“ (**podseskupení 232**), které v roce 2023 dosáhly **4,6 mld. Kč (+1,3 mld. Kč)** a rozpočet naplnily na 187,8 %. V rámci tohoto podseskupení byly nejobjemnější **Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené (položka 2329)**, které dosáhly 2,2 mld. Kč (+657 mil. Kč), na čemž se nejvíce podílela kapitola VPS s příjmy v částce 1,3 mld. Kč (+358 mil. Kč). Jednalo se zejména o vratky poskytnutých státních příspěvků na penzijní připojištění (1,0 mld. Kč) a vratky poskytnuté státní podpory na stavební spoření (252 mil. Kč) provedené příslušnými subjekty při nesplnění podmínek pro jejich přiznání. Kapitola Ministerstvo financí obdržela v rámci této položky příjmy ve výši 338 mil. Kč (+115 mil. Kč), které se týkaly především Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Tyto příjmy souvisely s tzv. odúmrtními a tvořily je zejména zůstatky hotovostí, zůstatky na vkladních knížkách, zůstatky bankovních účtů, spoření po zemřelých. Kapitola Ministerstvo vnitra inkasovala 332 mil. Kč (+55 mil. Kč), kde šlo převážně o příjmy nahodilého charakteru od fyzických a právnických osob, např. o příjmy za poskytování policejního doprovodu firmám při převozu nadměrného nebo nebezpečného nákladu, úhrady nákladů spojených s převozem osoby na záchytnou stanici, oprávněné náklady soudních exekutorů, vratky a refundace výdajů (letenky, zahraniční služební cesty), příjmy z nebytových prostor (umístění potravinových a nápojových automatů) atd. Kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy obdržela celkem 99 mil. Kč (+65 mil. Kč). Jednalo se převážně o vratku z OP Výzkum, vývoj a inovace 2014+ (97 mil. Kč) plynoucí ze snížení částky prostředků poskytnutých příjemci Ústav fyziky plazmatu AV ČR, v.v.i v první fázi projektu COMPASS-U: Tokamak pro špičkový výzkum jaderné fúze. U kapitoly Ministerstvo obrany dosáhly ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené 64 mil. Kč (+13 mil. Kč). Jednalo se zejména o příjmy související s pobytem a přepravou zahraničních vojsk v ČR (26 mil. Kč), vratky přeplatků náležitostí zaměstnanců Ministerstva obrany související se mzdou z minulých let, např. odchodného, platů, pojistného, příplatků zvýšených životních nákladů, stravného, cestovních náležitostí (13 mil. Kč). U kapitoly Český statistický úřad představovaly příjmy ve výši 64 mil. Kč vyrovnání části nadměrné úhrady od České pošty za služby spojené se Sčítáním lidu, domů a bytů v roce 2021. **Přijaté neinvestiční příspěvky a náhrady (položka 2324)** dosáhly 2,2 mld. Kč (+605 mil. Kč) a rozpočet po změnách překročily o 98,9 %. Nejvíce těchto prostředků získala kapitola Ministerstvo spravedlnosti (760 mil. Kč, -46 mil. Kč). Byly tvořeny úhradami za náklady trestního řízení, náklady obhajoby, náklady civilního řízení, exekučními náklady atd. Na meziročním růstu se podílela kapitola Ministerstvo financí s příjmy ve výši 518 mil. Kč (+457 mil. Kč), které navýšila úhrada přiznaného restitučního nároku ČR v souvislosti se sporem Mostecká uhelná společnost na základě rozsudku švýcarského

soudu Federal Criminal Court ze dne 12. 7. 2023 (440 mil. Kč). Kapitola Ministerstvo vnitra inkasovala 420 mil. Kč (+63 mil. Kč), kde se jednalo například o příjmy z náhrad za zásahy u dopravních nehod prováděných jednotkami Hasičského záchranného sboru, příjmy za připojení k pultům centrální ochrany atd. Kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí přijala prostředky v částce 282 mil. Kč (+48 mil. Kč). Jednalo se zejména o úhradu výživného biologickými rodiči dítěte v pěstounské péči dle § 19 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí a § 961 Občanského zákona (183 mil. Kč) a o regresní náhrady za vyplacené dávky nemocenského pojištění, pokud k jejich výplatě došlo v důsledku zaviněného protiprávního jednání (84 mil. Kč). U kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu příjmy ve výši 100 mil. Kč (+83 mil. Kč) představovaly zejména pojistné náhrady a příspěvky. Položka **příjem z pojistných plnění** (93 mil. Kč) byla navýšena o 56 mil. Kč zejména zásluhou inkasa 51 mil. Kč (+49 mil. Kč) v kapitole Ministerstvo obrany.

Mezi příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy patří i **dobrovolné pojistné (podseskupení 236)** vybírané orgány správy sociálního zabezpečení, které dosáhlo 662 mil. Kč (+68 mil. Kč) a jeho rozpočet byl naplněn na 137,9 %. Z této částky činilo dobrovolné pojistné na důchodové pojištění 381 mil. Kč (+45 mil. Kč) a pojistné na nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných 281 mil. Kč (+23 mil. Kč).

Příjmy za využívání dalších majetkových práv (podseskupení 235) plynoucí výhradně kapitole Úřad průmyslového vlastnictví dosáhly 194 mil. Kč (+0,8 mil. Kč) a rozpočet naplnily na 119,3 %.

Příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku (podseskupení 231) ve výši 68 mil. Kč (-5 mil. Kč), tj. 366,2 % rozpočtu po změnách, vykázala zejména kapitola Ministerstvo obrany (40 mil. Kč) z prodeje zbraní, munice a druhotných surovin.

Přijaté sankční platby a vratky transferů (seskupení 22) v roce 2023 činily **5,4 mld. Kč (+880 mil. Kč, tj. +19,4 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 196,7 %. Na meziročním růstu se podílely obě složky tohoto seskupení.

Přijaté vratky transferů a ostatní podobné příjmy (podseskupení 222) dosáhly **3,0 mld. Kč (+451 mil. Kč)** při plnění rozpočtu po změnách na 251,1 %. Podstatnou část prostředků 1,8 mld. Kč (+253 mil. Kč) inkasovala kapitola VPS. Jednalo se zejména o příjmy z odvodů provedených správci kapitol a dalšími subjekty při finančním vypořádání (1,8 mld. Kč). Součástí těchto příjmů jsou i další odvody, např. vratky prostředků poskytnutých v minulých letech na individuální a družstevní bytovou výstavbu při nedodržení podmínek jejich použití. U kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí dosáhly přijaté vratky transferů 738 mil. Kč (+152 mil. Kč), z nichž Úřad práce ČR vykázal přijaté vratky a ostatní podobné příjmy ve výši 463 mil. Kč (+128 mil. Kč). Jednalo se zejména o vratky sociálních dávek, transferů ze státního rozpočtu na výkon pěstounské péče, příspěvků na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti (240 mil. Kč), příjmů z titulu úhrad prostředků vynaložených podle zákona č. 118/2000 Sb. (187 mil. Kč). Česká správa sociálního zabezpečení přijala 187 mil. Kč (-31 mil. Kč) souvisejících s přeplatky důchodů (100 mil. Kč), vrácenými zálohami poskytovanými České poště s. p. (46 mil. Kč) a se zúčtováním plateb s cizinou. Kapitola Ministerstvo zemědělství přijala vratky ve výši 204 mil. Kč (+126 mil. Kč), které z velké části představovaly vratky nevyužitých prostředků od Státního zemědělského intervenčního fondu na výplaty dotací na společnou zemědělskou politiku (179 mil. Kč). Kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy inkasovala vratky ve výši 55 mil. Kč (-35 mil. Kč), které byly přijaty na základě § 14f rozpočtových pravidel, či vratky za porušení rozpočtové kázně zjištěná kraji (§ 14 odst. 7 rozpočtových pravidel).

Přijaté sankční platby (podseskupení 221) zahrnující sankce inkasované za porušení obecně nebo místně závazného předpisu či za porušení rozpočtové kázně činily **2,4 mld. Kč (+429 mil. Kč)**, tj. 154,1 % rozpočtu po změnách. Rozhodující podíl na plnění této položky měla kapitola Ministerstvo financí s příjmy ve výši 1,6 mld. Kč (+406 mil. Kč), které náležely zejména Generálnímu ředitelství cel (1,1 mld. Kč, +157 mil. Kč) a Generálnímu finančnímu ředitelství (413 mil. Kč, +248 mil. Kč). Na vyšším plnění příjmů se podílely zejména přijaté pokuty a sankce za porušení rozpočtové kázně, které dlouhodobě představují nejnvýnosnější inkasní druh příjmu kapitoly Ministerstvo financí. U Generálního ředitelství cel (1,1 mld. Kč) se jednalo zejména o příjmy z pokut ve výši 582 mil. Kč (+99 mil. Kč), ostatní sankční platby ve výši 533 mil. Kč (+58 mil. Kč) a příjmy z pokut uložených dle zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, v platném znění, a zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, v platném znění, ve výši 28 mil. Kč. Příjmy z přijatých sankčních plateb

jsou tvořeny příjmy z pokut, které jsou ukládané převážně jinými správními orgány. Celní správa ČR je pověřena zaprvé výběrem pokut uložených některými správními orgány a zadruhé vymáháním neuhrazených pokut uložených všemi správními orgány. Jedná se o příjmy zcela nahodilé, závislé výhradně na situaci, kdy je spáchán určitý typ přestupku, jaká výše pokuty je přestupci uložena, a zda se uloženou sankci podaří vybrat nebo vymoci. Z těchto důvodů lze výši příjmů z pokut jen velmi obtížně predikovat. U Generálního finančního ředitelství (413 mil. Kč) se příjmy týkaly zejména pokut za porušení rozpočtové kázně v rámci hospodaření s prostředky státního rozpočtu (399 mil. Kč, +287 mil. Kč). Meziroční nárůst byl způsoben zejména významnými úhradami „splátek posečkáni“ v souladu s § 156 zákona č. 280/2009 Sb. U tohoto druhu příjmů se jedná o příjmy nahodilé, jejichž vývoj lze také těžko předvídat. Kapitola Ministerstvo spravedlnosti inkasovala 430 mil. Kč (+66 mil. Kč) z pokut účastníkům řízení, kteří se nedostavili k soudnímu řízení, pokut účastníkům řízení za nesplnění povinností uložených soudem, sankcí za neplnění soudního rozhodnutí atd. Kapitola Ministerstvo zemědělství vykázala příjmy v částce 112 mil. Kč (-13 mil. Kč), z nichž 84 mil. Kč inkasovala Státní zemědělská a potravinářská inspekce, která uděluje pravomocně uložené pokuty ve správním řízení provozovatelům potravinářských podniků. Kapitola Ministerstvo obrany přijala 94 mil. Kč (-39 mil. Kč) za pokuty a poplatky z prodlení za pozdní dodávky majetku a služeb. Kapitola Ministerstvo průmyslu a obchodu vykázala příjmy ve výši 76 mil. Kč (-9 mil. Kč), které obdržela zejména Česká obchodní inspekce (57 mil. Kč) za pokuty uložené jak formou příkazů vydaných na místě, tak i příkazů a rozhodnutí vydaných ve správním řízení (vedených na inspektorátech).

Příjmy sdílené s Evropskou unií nebo s jejím členským státem (seskupení 25) se od roku 2012 vykazují z hlediska rozpočtové skladby v rámci nedaňových příjmů a jsou tvořeny zejména **podílem na clu vyměřeném ode dne 1. května 2004** (položka 2511). Příjemcem podílu na clech ve výši **3,0 mld. Kč** (-233 mil. Kč, tj. -7,2 %), při plnění rozpočtu na 120,3 %, je výhradně Generální ředitelství cel. Výše příjmů z podílu na clu je přímo úměrná k výši vybraného cla a k poměru rozdělení vybraného cla mezi EU a členské státy EU (od 1. 6. 2021 platná parita 75/25). Tyto příjmy zahrnují především clo z průmyslových výrobků, clo ze zemědělských výrobků, dodatečná cla, konečná antidumpingová cla a konečná vyrovnávací cla a jejich výše je ovlivněna zejména ekonomickým vývojem v České republice a Evropské unii. Pokles byl způsoben především ukončením dovozů tohoto zboží z Ruska a Běloruska v roce 2023. Zaznamenán byl i meziroční pokles u antidumpingových cel.

Přijaté splátky půjčených prostředků (seskupení 24) dosáhly 487 mil. Kč (-316 mil. Kč, -39,4 %), což představovalo 101,7 % rozpočtu po změnách. Na meziročním poklesu se podílely zejména příjmy kapitoly VPS (-275 mil. Kč).

Splátky půjčených prostředků od podnikatelů (podseskupení 241) dosáhly 153 mil. Kč (-250 mil. Kč) při plnění rozpočtu po změnách na 128,9 %. Zmíněný pokles souvisel s mimořádnou úhradou splátky půjčky od Garančního fondu obchodníků s cennými papíry kapitole VPS v roce 2022 ve výši 200 mil. Kč. V roce 2023 inkasovala tato kapitola od stejného subjektu splátku ve výši 2 mil. Kč, tj. meziročně o 200 mil. Kč méně. Kapitola Ministerstvo financí přijala 134 mil. Kč (-50 mil. Kč) převážně ze splátek úvěrů poskytnutých na družstevní bytovou výstavbu včetně mimořádných splátek z titulu převodu bytů do osobního vlastnictví členů. Tyto úvěry byly poskytovány dle zvláštních předpisů o družstevní bytové výstavbě v rámci pomoci státu např. dle vyhlášky č. 136/1985 Sb.

Splátky půjčených prostředků ze zahraničí (podseskupení 247) ve výši 123 mil. Kč (-12 mil. Kč) náležely výhradně kapitole VPS a týkaly se splátek pohledávky ze strany Iráku, které jsou rozvrženy do března roku 2028.

Splátky půjčených prostředků od obecně prospěšných společností a obdobných osob (podseskupení 242) ve výši 92 mil. Kč se týkaly výhradně kapitoly VPS. Jednalo se stejně jako v roce 2022 o úhradu splátky půjčky od sdružení Vírský oblastní vodovod, sdružení měst, obcí a svazků obcí.

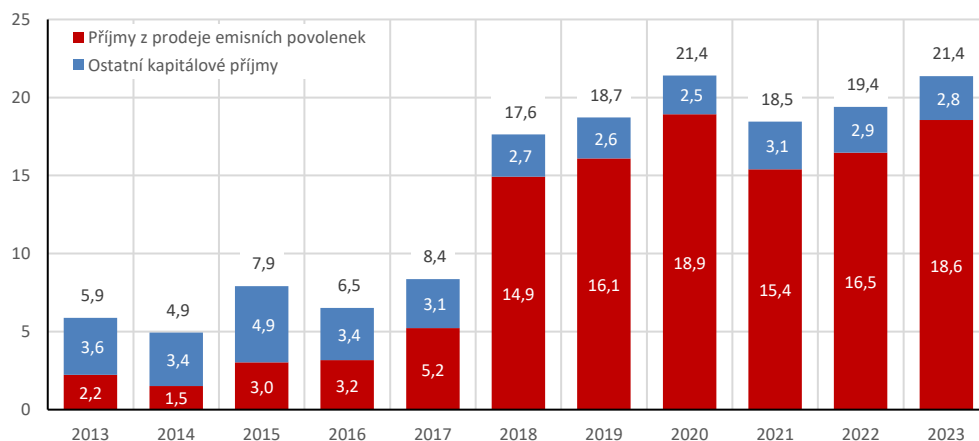
Splátky půjčených prostředků od zřízených a obdobných osob (podseskupení 245) dosáhly stejně jako v roce 2022 výše 88 mil. Kč při plnění rozpočtu po změnách na 63,8 %. Jednalo se o splátku návratné finanční výpomoci poskytnuté Masarykově univerzitě na výstavbu univerzitního kampusu kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

U splátek za úhradu dluhů nebo dodávek (podskupení 248) ve výši 7 mil. Kč došlo k poklesu o 46 mil. Kč, který souvisel se splátkou od Správy železnic, s. o. za realizaci státních záruk vyplacenou v roce 2022 kapitole VPS.

5.2 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy dosáhly **21,4 mld. Kč** (+2,0 mld. Kč, +10,1 %) při plnění rozpočtu po změnách na 25,2 %. Tvoří je příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy (např. příjmy z prodeje pozemků, nemovitostí, hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, přijaté dary a příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku) a dále příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku (např. příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů). Zmíněný růst ovlivnily příjmy kapitoly Ministerstvo životního prostředí z prodeje emisních povolenek (+2,1 mld. Kč), což také ilustruje následující graf, který znázorňuje jejich dopad na objem kapitálových příjmů státního rozpočtu za posledních 11 let.

Graf č. 19: Vývoj kapitálových příjmů v letech 2013-2023 (mld. Kč)

Zdroj: MF

Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy (seskupení 31) dosáhly **21,4 mld. Kč** (+2,0 mld. Kč, +10,4 %), tj. 25,2 % rozpočtu po změnách. Meziroční růst ovlivnily nejvíce právě příjmy kapitoly Ministerstvo životního prostředí z **prodeje emisních povolenek** ve výši **18,6 mld. Kč** (+2,1 mld. Kč, tj. +12,7 %) představujících 57,1 % z plánovaných 32,5 mld. Kč. Příjmy ČR z dražby emisních povolenek jsou oproti schválenému rozpočtu nižší mimo jiné i z důvodu výraznějšího než původně očekávaného působení rezervy tržní stability (MSR). Česká republika vydražila v roce 2023 celkem 9 310 000 obecných emisních povolenek EUA v hodnotě 771 270 100 EUR (průměrná cena 82,84 EUR/EUA), čemuž odpovídal příjem ve výši 18,4 mld. Kč. Výnosy z dražeb byly v průběhu roku nevyrovnané s ohledem na proměnlivé množství dražených povolenek a dosaženou cenu, která ve vykazovaném období roku 2023 povětšinou oscillovala mezi 70 a 95 EUR/EUA. Relativně vysokou úroveň ceny povolenky lze vysvětlit především funkčním nastavením trhu, včetně tržní stabilizační rezervy, zotavením hospodářství z propadu způsobeného epidemií koronaviru, pokračujícím tlakem na dekarbonizaci (Green Deal aj.) a očekáváním trhu spojeným s klimatickou politikou, včetně probíhající revize směrnice 2003/87/ES o Evropském systému pro obchodování s emisemi (EU ETS). Významnou roli pak má i vývoj na energetických trzích, kdy během roku 2023 víceméně pokračoval pokles ceny energetických surovin, zejména zemního plynu. Výkyvy ceny emisní povolenky jsou řádově relativně nižší než například výkyvy ceny zemního plynu a cena emisní povolenky se tak promítá do výsledné ceny energií méně než cena surovin. Vedle obecných emisních povolenek EUA dražila ČR v průběhu roku 2023 také emisní povolenky EUAA pro oblast letectví. Od ledna do listopadu 2023 se uskutečnilo celkem 6 dražeb, v nichž ČR prodala 58 500 leteckých emisních povolenek EUAA v hodnotě 4 826 625 EUR (průměrná cena 82,51 EUR/EUAA). Tomu odpovídal souhrnný příjem ve výši 115 mil. Kč. Dražební cena těchto povolenek se odvíjela od aktuální ceny obecných povolenek EUA.

Na základě rozhodnutí vlády byly do návrhu rozpočtu kapitoly zařazeny nově i příjmy z emisních povolenek původně určených jako zdroj Modernizačního fondu ve výši 50,0 mld. Kč. Plnění těchto příjmů bylo podmíněno změnou evropské (směrnice 87/2003/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů) i národní legislativy (zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů). Ke změně evropské legislativy v podobě zmíněné směrnice již

došlo a Ministerstvo životního prostředí připravilo transpozici této směrnice do národní legislativy, nicméně tyto změny neumožní plnění příjmů z emisních povolenek původně určených jako zdroj Modernizačního fondu v roce 2023 a rovněž se s touto částkou nepočítá ani v návrhu rozpočtu na rok 2024.

Další plnění kapitálových příjmů se týkalo především inkasa **příjmů z prodeje pozemků a ostatních nemovitostí** (položky 3111 a 3112), které dosáhlo **2,7 mld. Kč** (-67 mil. Kč), tj. 130,0 % rozpočtu po změnách. Nejvíce prostředků získala prodejem nemovitostí kapitola Ministerstvo zemědělství (1,4 mld. Kč, -9 mil. Kč) zejména v souvislosti s prodejem pozemků Státním pozemkovým úřadem. Vyšší plnění oproti rozpočtu ovlivňuje například situace, kdy vlastníci nemovitostí předčasně splatí zbývající část mimo splátkový kalendář. Kapitola Ministerstvo financí inkasovala z prodeje pozemků a ostatních nemovitostí 1,2 mld. Kč (-54 mil. Kč) prostřednictvím Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových z přímého prodeje nemovitého majetku, který byl ovlivněn časovým průběhem, způsobem prodejů, stavem portfolia a kvalitou průběžně nabývaného majetku. Na tomto plnění se pozitivně projevila forma prodejů výběrovým řízením s aukcí nebo dražbou, která zejména u hodnotnějších nemovitostí navyšovala prodejní cenu. Kapitola Ministerstvo obrany získala prodejem nepotřebného majetku 93 mil. Kč (+14 mil. Kč), např. prodejem pozemků Kasárna Babákova 2, Brno, Rakovník, Praha, Lešany, Jihlava, Rančářov.

Na **příjmech z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku** (položka 3113) ve výši 60 mil. Kč (-22 mil. Kč) se nejvíce podílela kapitola Ministerstvo vnitra částkou 33 mil. Kč (+10 mil. Kč).

Příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku (podseskupení 320) inkasovala výhradně kapitola Ministerstvo financí v částce 23 mil. Kč (-35 mil. Kč) při plnění rozpočtu po změnách na 107,7 %. Jednalo se zejména o příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku a prodeje akcií (13 mil. Kč) a příjmy z prodeje majetkových podílů (10 mil. Kč) uskutečněné Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových.

5.3 Přijaté transfery

Kromě výše uvedených patří k příjmům státního rozpočtu rovněž transfery získané převodem z vlastních fondů organizačních složek státu, prostředky přijaté od EU a z FM, popř. transfery od rozpočtů ústřední nebo územní úrovně. Přitom jsou zvlášť rozlišovány neinvestiční a investiční přijaté transfery.

Přijaté transfery dosáhly **232,9 mld. Kč (+87,1 mld. Kč, tj. +59,7 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 108,8 %. Výrazný meziroční růst ovlivnily příjmy z rozpočtu EU a z FM určené na krytí předfinancovaných výdajů na společné programy ČR a EU/FM (vč. SZP) vyšší o 56,8 mld. Kč (tj. o 48,3 %). Za zmíněným růstem stálo zejména zapojení prostředků z Národního plánu obnovy ve výši 45,2 mld. Kč. Na meziročním růstu se také podílel převod prostředků z bankovního účtu, který je nástupnickým peněžním fondem Fondu národního majetku podle § 4 zákona o zrušení Fondu národního majetku, do příjmů kapitoly VPS ve výši 54,0 mld. Kč (+30,0 mld. Kč).

Neinvestiční přijaté transfery

Neinvestiční přijaté transfery dosáhly **121,1 mld. Kč (+32,1 mld. Kč, +36,1 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 102,3 %.

Na meziročním růstu se nejvíce podílely **neinvestiční přijaté transfery ze zvláštních fondů ústřední úrovně (položka 4114)**, které dosáhly **55,2 mld. Kč** (+30,0 mld. Kč). Ze zvláštních účtů Ministerstva financí po zrušení Fondu národního majetku byla do příjmů Všeobecné pokladní správy na základě možnosti dané § 5 odst. 3 písm. c) bod 5 zákona č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku, převedena částka 54,0 mld. Kč (+30 mld. Kč). Fakticky se jednalo o příjmy z dividend od energetické společnosti ČEZ, a.s. Ve schváleném rozpočtu byly příjmy ze zvláštních účtů MF zahrnuty ve výši 45,0 mld. Kč (+21,0 mld. Kč). Převod prostředků nad rámec schváleného rozpočtu (9,0 mld. Kč) schválila vláda usnesením č. 572 ze dne 26. července 2023. Kapitola Ministerstvo průmyslu a obchodu obdržela ze zvláštních účtů Ministerstva financí 1,2 mld. Kč k úhradě nákladů a výdajů spojených s řešením důsledků po chemické těžbě uranu a souvisejících činnostech v oblasti Stráže pod Ralskem.

Neinvestiční převody z Národního fondu (položka 4118), tj. prostředky z EU a FM, které plynou do státního rozpočtu prostřednictvím Národního fondu, dosáhly **23,3 mld. Kč** (-7,2 mld. Kč) při plnění rozpočtu po změnách na 85,1 %. Zmíněný meziroční pokles zapříčinily zejména nižší refundace prostředků z OP Zaměstnanost 2014+ (-5,4 mld. Kč) a z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+ (-2,4 mld. Kč).

Tabulka č. 35: Nejvýznamnější neinvestiční převody z Národního fondu v roce 2022 a 2023 (mil. Kč)

Neinvestiční převody z Národního fondu (pol. 4118)	Skutečnost	Skutečnost	Index	Rozdíl
	2022	2023	2023/2022	2023-2022
	1	2	3 = 2:1	4 = 2-1
Neinvestiční převody z Národního fondu (pol. 4118) - z toho:	30 562	23 328	76,3	-7 234
Ministerstvo průmyslu a obchodu - z toho:	6 403	6 829	106,7	426
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+	6 387	6 726	105,3	339
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	0	89	x	89
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - z toho:	7 960	6 249	78,5	-1 712
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+	7 852	5 404	68,8	-2 448
Fond solidarity	0	434	x	434
OP Jan Amos Komenský	0	342	x	342
Finanční mechanismy	35	38	108,7	3
Ministerstvo práce a sociálních věcí - z toho:	9 343	4 680	50,1	-4 663
OP Zaměstnanost 2014+	9 342	4 140	44,3	-5 202
OP Zaměstnanost plus 2021+	0	540	x	540
Ministerstvo pro místní rozvoj - z toho:	3 308	2 453	74,2	-855
Integrovaný regionální operační program 2014+	2 498	1 843	73,8	-655
OP Praha - pól růstu ČR 2014+	312	309	99,2	-3
OP Technická pomoc 2014+	398	100	25,1	-298
Integrovaný regionální operační program 2021+	0	57	x	57
Ministerstvo životního prostředí - z toho:	1 936	1 495	77,2	-441
OP Životní prostředí 2014+	1 917	1 339	69,8	-578
OP Životní prostředí - CF 2021+	0	136	x	136
Ministerstvo zdravotnictví - z toho:	693	622	89,8	-71
OP Zaměstnanost 2014+	495	313	63,3	-182
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+	111	168	151,5	57
Finanční mechanismy	76	106	139,0	30
Technologická agentura České republiky - z toho:	242	205	84,5	-38
Finanční mechanismy	230	195	85,0	-34
Ministerstvo vnitra - z toho:	145	194	134,3	50
OP Zaměstnanost 2014+	128	133	104,4	6
Finanční mechanismy	9	54	586,3	44
Ministerstvo dopravy - z toho:	64	179	281,3	116
OP Doprava 2014+	62	158	255,8	96
Ministerstvo kultury - z toho:	112	148	132,2	36
Integrovaný regionální operační program 2014+	79	124	155,8	44
Ministerstvo financí	221	146	66,0	-75
OP Technická pomoc 2014+	199	97	48,8	-102

Zdroj: MF

Neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí (podseskupení 415) ve výši téměř **40,0 mld. Kč** (+8,7 mld. Kč), tj. 89,2 % rozpočtu po změnách zahrnovaly zejména transfery přijaté od EU ve výši 39,1 mld. Kč (+9,0 mld. Kč). Meziroční růst ovlivnily **příjmy z Národního plánu obnovy** (11,3 mld. Kč), které byly v roce 2022 nulové. Největšími příjemci těchto prostředků byly kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (+4,6 mld. Kč), Ministerstvo životního prostředí (+3,7 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (+1,7 mld. Kč), Technologická agentura ČR (+522 mil. Kč), Ministerstvo kultury (+272 mil. Kč), Ministerstvo průmyslu a obchodu (+257 mil. Kč), Ministerstvo vnitra (136 mil. Kč), Ministerstvo zahraničních věcí (114 mil. Kč) atd. U kapitoly Ministerstvo vnitra došlo k poklesu přijatých prostředků ze zahraničí o 1,2 mld. Kč, což ovlivnilo inkaso prostředků mimořádné pomoci (Emergency Assistance - EMAS) z Azylového, migračního a integračního fondu v roce 2022. Ministerstvo zemědělství přijalo transfery ve výši 29,3 mld. Kč (+828 mil. Kč) při plnění rozpočtu po změnách na 93,5 %. Jednalo se především o prostředky určené na krytí výdajů na financování **společné zemědělské politiky**, když na Přímé platby zemědělcům 2014+ směřovalo téměř 20,0 mld. Kč (-584 mil. Kč), na Program rozvoje venkova 2014+ 6,9 mld. Kč (-458 mil. Kč), na Společnou organizaci trhu 2014+ 416 mil. Kč (-273 mil. Kč), na Rozvoj venkova 2023+ 330 mil. Kč, na Program pro jednotný trh 83 mil. Kč. Ministerstvo zemědělství inkasovalo také již zmíněné příjmy z Národního plánu obnovy ve výši 1,7 mld. Kč. **Neinvestiční přijaté transfery od jiných států** (tj. mimo rámec společných programů EU/FM a ČR) dosáhly **377 mil. Kč** (-343 mil. Kč). Nejvíce těchto příjmů vykázala kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí (272 mil. Kč, -358 mil. Kč) a to zejména z refundací dávek státní sociální podpory a podpory v nezaměstnanosti ze zahraničí mezi institucemi. Kapitola Ministerstvo financí přijala 103 mil. Kč (+15 mil. Kč) prostřednictvím Generálního ředitelství cel. Jednalo se o prostředky přijaté na základě Úmluvy o centralizovaném celním řízení týkající se přerozdělení nákladů na výběr cla, které si členské státy ponechávají při odvádění vlastních tradičních zdrojů do rozpočtu EU na základě povolení pro centralizované celní řízení k propuštění zboží do volného oběhu.

Neinvestiční převody z vlastních fondů a ve vztahu k útvarům bez právní osobnosti (podseskupení 413) dosáhly **2,9 mld. Kč** (+677 mil. Kč). Největší objem prostředků (2,4 mld. Kč, +670 mil. Kč) představovaly

převody z rezervních fondů organizačních složek státu (položka 4135). Nejvíce prostředků z rezervních fondů zapojila do svých příjmů kapitola Ministerstvo vnitra (1,4 mld. Kč s růstem o 510 mil. Kč) prostřednictvím hasičských záchranných sborů (815 mil. Kč), vlastním ministerstvem (473 mil. Kč) a krajskými ředitelstvími policie ČR (43 mil. Kč). Kapitole Ministerstvo zdravotnictví vykazala převod 640 mil. Kč (+62 mil. Kč), především zapojením 629 mil. Kč z rezervního fondu Státního ústavu pro kontrolu léčiv. Kapitola Ministerstvo obrany převedla do svých příjmů prostřednictvím rezervního fondu 138 mil. Kč (+16 mil. Kč), jejichž zdrojem byly zejména prostředky NATO (129 mil. Kč). Převody z ostatních vlastních fondů (položka 4132) ve výši 365 mil. Kč (-9 mil. Kč) se týkaly především kapitoly Ministerstvo spravedlnosti (331 mil. Kč) a představovaly příjmy z majetkových trestních sankcí převedené ze zvláštního účtu Ministerstva spravedlnosti. Převody z fondu kulturních a sociálních potřeb organizačních složek státu (položka 4136) ve výši 87 mil. Kč (+31 mil. Kč) vykazala zejména kapitola Ministerstvo vnitra (85 mil. Kč, +29 mil. Kč). Z celku představovala částka 37 mil. Kč (-12 mil. Kč) převody z vlastních fondů podnikatelské činnosti (položka 4131) Vězeňské služby ČR v rámci kapitoly Ministerstvo spravedlnosti.

Neinvestiční přijaté transfery od obcí a krajů (podseskupení 412) vykazala výhradně kapitola Ministerstvo vnitra, a to ve stejné výši jako v roce 2022 (41 mil. Kč). Tyto prostředky směřovaly zejména hasičským záchranným sborům na základě smluv o poskytnutí finančního příspěvku (40 mil. Kč).

Investiční přijaté transfery

Investiční přijaté transfery dosáhly **111,8 mld. Kč (+55,0 mld. Kč, tj. +96,7 %)**, což představovalo 116,9 % rozpočtu po změnách. Na výrazném meziročním růstu a vysokém plnění se nejvíce podílely transfery přijaté od Evropské unie (+33,4 mld. Kč), zejména zapojení prostředků z Národního plánu obnovy (33,9 mld. Kč).

Investiční přijaté transfery byly z velké části tvořeny **transfery od rozpočtů ústřední úrovně (podseskupení 421)**, které dosáhly **68,6 mld. Kč (+21,6 mld. Kč, tj. +45,9 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 113,4 %. Jejich součástí byly zejména příjmy z rozpočtu EU a FM ve formě **investičních převodů z Národního fondu** v objemu **68,5 mld. Kč (+21,5 mld. Kč)** při plnění rozpočtu po změnách na 113,2 %. Za významným meziročním růstem stály příjmy kapitol Ministerstvo dopravy (+9,6 mld. Kč), Ministerstvo průmyslu a obchodu (+3,7 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (+3,3 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (+2,0 mld. Kč), Ministerstvo vnitra (+1,9 mld. Kč) a Ministerstvo životního prostředí (+1,6 mld. Kč).

Tabulka č. 36: Nejvýznamnější investiční převody z Národního fondu v roce 2022 a 2023 (mil. Kč)

Investiční převody z Národního fondu (pol. 4218)	Skutečnost	Skutečnost	Index	Rozdíl
	2022	2023	2023/2022	2023-2022
	1	2	3 = 2:1	4 = 2-1
Investiční převody z Národního fondu (pol. 4218) - z toho:	46 976	68 522	145,9	21 546
Ministerstvo dopravy - z toho:	12 640	22 260	176,1	9 620
OP Doprava 2014+	12 639	17 515	138,6	4 875
OP Doprava - CF 2021+	0	4 626	x	4 626
Ministerstvo pro místní rozvoj - z toho:	16 199	18 231	112,5	2 032
Integrovaný regionální operační program 2014+	15 426	16 740	108,5	1 314
Integrovaný regionální operační program 2021+	0	1 153	x	1 153
OP Praha - pól růstu ČR 2014+	627	319	50,8	-308
Ministerstvo průmyslu a obchodu - z toho:	7 366	11 103	150,7	3 737
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+	7 339	11 083	151,0	3 744
Ministerstvo životního prostředí - z toho:	5 827	7 410	127,2	1 583
OP Životní prostředí 2014+	5 810	5 013	86,3	-797
OP Životní prostředí - CF 2021+	0	1 831	x	1 831
OP Spravedlivá transformace	0	540	x	540
Ministerstvo zdravotnictví - z toho:	1 294	4 546	351,3	3 252
Integrovaný regionální operační program 2014+	1 207	4 100	339,7	2 893
OP Životní prostředí 2014+	54	394	735,0	340
Ministerstvo vnitra - z toho:	369	2 226	604,0	1 857
Integrovaný regionální operační program 2014+	269	1 905	709,1	1 637
OP Životní prostředí 2014+	90	266	296,2	176
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - z toho:	2 638	1 835	69,5	-804
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+	2 636	1 767	67,0	-870
Ministerstvo kultury - z toho:	384	447	116,4	63
Integrovaný regionální operační program 2014+	363	445	122,7	82
Ministerstvo obrany - z toho:	21	229	1 087,3	208
OP Životní prostředí 2014+	21	135	642,2	114
Integrovaný regionální operační program 2014+	0	94	x	94
Ministerstvo zemědělství - z toho:	97	101	103,8	4
OP Rybářství 2014+	79	98	124,0	19

Zdroj: MF

Investiční přijaté transfery ze zvláštních fondů ústřední úrovně (položka 4214) ve výši 76 mil. Kč směřovaly výhradně kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu jako převod prostředků ze zvláštních účtů Ministerstva financí z titulu § 5 odst. 3 písm. c) bodu 8 zákona na financování strategických průmyslových zón. **Investiční přijaté transfery ze státních fondů (položka 4213)** dosáhly 47 mil. Kč a představovaly převody prostředků ze Státního zemědělského intervenčního fondu do příjmů Státního pozemkového úřadu v rámci kapitoly Ministerstvo zemědělství z titulu předfinancování Programu rozvoje venkova 2014+.

Investiční transfery ze zahraničí (podseskupení 423) v objemu **43,1 mld. Kč** (+33,4 mld. Kč) při plnění rozpočtu po změnách na 122,8 % zahrnovaly výhradně prostředky přijaté od EU (položka 4233). Přijaté platby určené jako zdroj financování programů Národního plánu obnovy dosáhly 33,9 mld. Kč (v roce 2022 nulové) a podle gesce byly přiděleny kapitolám Ministerstvo dopravy (20,5 mld. Kč), Ministerstvo životního prostředí (11,2 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (1,1 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (848 mil. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (169 mil. Kč), Český statistický úřad (21 mil. Kč) atd. Mimo rámec Národního plánu obnovy obdrželo Ministerstvo dopravy 7,3 mld. Kč (-700 mil. Kč) z Nástroje pro propojení Evropy 2014+ (téměř 5,0 mld. Kč, tj. +1,3 mld. Kč) a z Komunitárních programů 2014+ (2,3 mld. Kč, tj. -2,0 mld. Kč). Ministerstvo zemědělství získalo 1,8 mld. Kč (+181 mil. Kč) na krytí výdajů z Programu rozvoje venkova 2014+ a Ministerstvo vnitra 133 mil. Kč (+36 mil. Kč) z Fondu pro vnitřní bezpečnost 2014+ (103 mil. Kč) a z Azylového a migračního fondu 2014+ (30 mil. Kč).

Investiční přijaté transfery od rozpočtů územní úrovně (podseskupení 422) vykázané výhradně kapitolou Ministerstvo vnitra ve výši 75 mil. Kč (-4 mil. Kč) směřovaly zejména hasičským záchranným sborům na základě smluv o poskytnutí finančního příspěvku.

Prostředky z rozpočtu z EU a FM – agregované údaje

Příjmy prostředků z rozpočtu EU a FM určené na krytí předfinancovaných výdajů na společné programy ČR a EU/FM (podle údajů z rozpočtového informačního systému ve vazbě na závazné ukazatele), v roce 2023 dosáhly **174,3 mld. Kč (+56,8 mld. Kč)** při plnění rozpočtu po změnách na 104,1 %. Meziroční růst souvisel s proplacením prostředků z Národního plánu obnovy (+45,2 mld. Kč), které bylo v roce 2022 nulové. Tento nástroj vznikl v souvislosti s potřebou řešit hospodářské a sociální dopady nemoci covid-19. Zaměřuje se na obnovu trhu práce, sociální ochranu a systémy zdravotní péče, oživení potenciálu pro udržitelný růst a zaměstnanost, transformaci na zelenou a digitální ekonomiku, výzkum a inovace, podporu zemědělství a rozvoje venkova. Meziročně vyšší byly i refundace spojené s realizací projektů programového období 2014-2020 (+2,4 mld. Kč) a 2021-2027 (+9,5 mld. Kč).

Následující tabulka ukazuje příjmy státního rozpočtu z EU a FM v roce 2022 a 2023 v členění dle jednotlivých nástrojů.

Tabulka č. 37: Příjmy z EU/FM určené na krytí výdajů na společné programy ČR a EU/FM v roce 2022 a 2023 (mil. Kč)

Nástroj	2022				2023				2023-2022
	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	% plnění	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost	% plnění	Rozdíl skutečností
Jiné programy/projekty EU	3	3	3	113,7	2	2	4	207,7	1
Komunitární programy	186	187	99	53,2	49	50	35	71,3	-64
Twinning out	0	0	12	x	0	0	8	x	-4
Fond solidarity	0	5	0	0,0	0	0	434	x	434
Finanční mechanismy	158	175	456	260,1	148	148	560	378,2	105
OP Rybářství 2014+	113	113	120	106,4	90	107	127	119,0	7
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+	20 279	20 280	13 726	67,7	13 882	16 888	17 929	106,2	4 203
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+	3 911	3 694	10 660	288,5	95	33	7 389	x	-3 271
OP Zaměstnanost 2014+	4 590	4 748	10 222	215,3	2 164	2 180	4 789	219,6	-5 433
OP Doprava 2014+	16 654	16 654	12 701	76,3	1 784	1 784	17 672	990,9	4 971
OP Životní prostředí 2014+	7 490	7 756	8 017	103,4	7 539	10 342	7 201	69,6	-816
Integrovaný regionální operační program 2014+	31 757	30 864	19 925	64,6	14 946	16 223	25 449	156,9	5 524
OP Praha - pól růstu ČR 2014+	900	900	939	104,3	100	100	628	627,8	-311
OP Technická pomoc 2014+	634	372	750	201,6	306	202	220	108,4	-530
OP přeshraniční spolupráce 2014+	14	16	45	275,5	21	16	83	533,6	38
OP nadnárodní spolupráce 2014+	2	2	2	71,6	4	4	12	332,7	11
OP meziregionální spolupráce - Technická pomoc 2014+	0	0	0	25,8	0	0	0	271,3	0
Jiné EU 2014+	517	652	295	45,3	95	123	187	152,0	-108
Komunitární programy 2014+	4 477	5 278	4 379	83,0	2 513	2 513	2 473	98,4	-1 906
Program ELENA (Horizont 2020)	0	0	1	x	0	0	11	x	10
Program rozvoje venkova 2014+ EURI	0	1 054	905	85,9	1 332	1 991	1 995	100,2	1 090
Program rozvoje venkova 2014+	8 980	7 927	8 106	102,3	7 131	6 238	6 739	108,0	-1 367
Přímé platby zemědělcům 2014+	0	15 012	20 360	135,6	0	6 288	19 776	314,5	-584
Společná organizace trhu 2014+	0	739	689	93,2	0	433	416	96,1	-273
OP Spravedlivá transformace	1 100	1 100	0	0,0	1 966	1 966	540	27,5	540
OP Rybářství 2021+	7	7	0	0,0	23	24	0	0,0	0
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	511	511	0	0,0	1 000	1 100	89	8,1	89
OP Jan Amos Komenský	4 210	4 427	0	0,0	5 002	8 670	342	3,9	342
OP Zaměstnanost plus 2021+	61	1 591	0	0,0	1 591	4 205	546	13,0	546
OP Doprava - ERDF 2021+	893	893	0	0,0	537	537	0	0,0	0
OP Doprava - CF 2021+	14 874	14 874	0	0,0	15 019	15 019	4 643	30,9	4 643
OP Životní prostředí - ERDF 2021+	100	100	0	0,0	200	200	0	0,0	0
OP Životní prostředí - CF 2021+	904	2 504	0	0,0	1 800	5 322	1 967	37,0	1 967
Integrovaný regionální operační program 2021+	680	1 011	0	0,0	2 267	2 449	1 210	49,4	1 210
OP Technická pomoc 2021+	0	262	0	0,0	323	446	61	13,6	61
Programy přeshraniční spolupráce INTERREG VI-A 2021+	1	1	1	77,4	4	4	0	3,4	0
Programy nadnárodní spolupráce 2021+	2	2	0	0,0	1	2	0	0,0	0
Programy meziregionální spolupráce 2021+	0	0	0	x	0	1	0	95,0	0
OP Azylového, migračního a integračního fondu (OP AMIF)	0	192	0	0,0	179	156	17	11,0	17
OP Fondu pro vnitřní bezpečnost (OP ISF)	0	0	0	x	68	67	0	0,0	0
OP Nástroje pro finanční podporu správy hranic a víz (OP BMVI)	0	0	0	x	41	41	0	0,0	0
Strategický plán SZP # Rozvoj venkova 2023+	0	0	0	x	2	881	330	37,5	330
Strategický plán SZP # Přímé platby 2021+	22 051	7 039	0	0,0	20 588	14 301	0	0,0	0
Strategický plán SZP # SOT 2021+	155	0	0	0,0	136	224	36	16,2	36
BAR - rezerva na vyrovnání se s důsledky Brexitu	0	0	0	x	532	15	0	0,0	0
Horizont Evropa	1	32	4	13,1	62	80	5	6,3	1
Program digitální Evropa	0	0	0	x	0	0	18	x	18
Program pro jednotný trh	64	64	55	85,5	68	221	105	47,6	51
Nástroj pro propojení Evropy (CEF) 2021+	1 505	2 074	3 678	177,4	5 120	5 120	4 961	96,9	1 282
Národní plán obnovy (RRF)	45 302	47 215	0	0,0	30 405	40 570	45 179	111,4	45 179
Kosmický program Unie	2	2	0	0,0	1	1	0	0,0	0
Program EU pro boj proti podvodům	0	0	0	x	6	6	5	80,4	5
Program Customs	0	0	2	x	0	0	1	x	-1
Erasmus + 2021+	0	6	5	76,6	0	0	5	x	0
Program Občané, rovnost, práva a hodnoty (Citizens, Equality, Rights and Values)	0	0	2	x	0	0	4	x	2
Program Spravedlnost (Justice)	0	0	0	x	0	2	0	0,0	0
Mechanismus civilní ochrany EU	0	0	0	x	0	0	33	6 741,8	33
Program v oblasti zdraví (EU4Health) 2021+	1	1	2	248,8	2	3	1	21,9	-2
Program EU pro zaměstnanost a sociální inovace	0	0	0	0,0	0	0	0	x	0
Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) 2021+	870	1 326	1 322	99,7	0	0	0	x	-1 322
Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF) 2021+	0	0	1	x	0	0	3	687,9	2
Nástroj pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly	0	0	0	x	9	9	10	112,5	10
Jiné EU 2021+	3	30	34	114,7	70	79	27	33,7	-7
CELKEM	193 961	201 694	117 517	58,3	139 222	167 384	174 274	104,1	56 757
Víceletý finanční rámec 2007-2013 *)	189	194	114	58,7	50	51	481	937,5	367
Finanční mechanismy	158	175	456	260,1	148	148	560	378,2	105
Víceletý finanční rámec 2014-2020 *)	91 338	91 331	81 782	89,5	43 538	50 514	84 170	166,6	2 388
Společná zemědělská politika 2014-2020	8 980	24 732	30 060	121,5	8 462	14 950	28 926	193,5	-1 134
Víceletý finanční rámec 2021-2027 *)	25 789	31 010	5 106	16,5	35 892	45 745	14 591	31,9	9 485
Společná zemědělská politika 2023+	22 206	7 039	0	0,0	20 726	15 405	366	2,4	366
Národní plán obnovy (RRF)	45 302	47 215	0	0,0	30 405	40 570	45 179	111,4	45 179

*) včetně komunitárních programů, jiných programů EU a Twinning out

Zdroj: MF

Tabulka č. 38: Srovnání příjmů z EU/FM a výdajů SR (bez národního podílu) na společné programy ČR a EU/FM v roce 2023 (mil. Kč)

Společné programy ČR a EU/FM v roce 2023	Příjmy z rozpočtu EU a FM				Výdaje SR na společné programy ČR a EU/FM *)					Rozdíl P - V (skut.)
	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost 2023	Plnění (%)	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost 2023	Plnění (%)	
Jiné programy/projekty EU	2	2	4	207,7	2	2	8	6	81,3	-2
Komunitární programy	49	50	35	71,3	49	50	307	75	24,2	-39
Twinning out	0	0	8	x	0	0	8	8	99,5	0
Fond solidarity	0	0	434	x	0	0	0	0	x	434
Finanční mechanismy	148	148	560	378,2	148	148	966	505	52,3	55
OP Rybářství 2014+	90	107	127	119,0	90	107	158	107	67,9	20
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+	13 882	16 888	17 929	106,2	13 882	16 888	26 566	20 037	75,4	-2 108
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+	95	33	7 389	x	95	33	1 798	1 684	93,6	5 705
OP Zaměstnanost 2014+	2 164	2 180	4 789	219,6	2 164	1 821	3 071	2 822	91,9	1 967
OP Doprava 2014+	1 784	1 784	17 672	990,9	1 784	1 784	8 586	7 701	89,7	9 972
OP Životní prostředí 2014+	7 539	10 342	7 201	69,6	7 539	10 231	11 880	9 724	81,9	-2 523
Integrovaný regionální operační program 2014+	14 946	16 223	25 449	156,9	14 946	16 223	30 715	28 715	93,5	-3 266
OP Praha - pól růstu ČR 2014+	100	100	628	627,8	100	100	901	493	54,7	135
OP Technická pomoc 2014+	306	202	220	108,4	306	202	785	141	17,9	79
OP přeshraniční spolupráce 2014+	21	16	83	533,6	21	15	171	55	32,5	28
OP nadnárodní spolupráce 2014+	4	4	12	332,7	4	4	53	11	21,0	1
OP meziregionální spolupráce - Technická pomoc 2014+	0	0	0	271,3	0	0	0	0	28,2	0
Jiné EU 2014+	95	123	187	152,0	95	123	385	243	63,2	-56
Komunitární programy 2014+	2 513	2 513	2 473	98,4	2 513	2 513	2 586	1 843	71,3	630
Program ELENA (Horizont 2020)	0	0	11	x	0	0	11	11	100,0	0
Program rozvoje venkova 2014+ EURI	1 332	1 991	1 995	100,2	1 332	1 991	1 991	1 991	100,0	4
Program rozvoje venkova 2014+	7 131	6 238	6 739	108,0	7 131	6 238	6 288	5 682	82,2	1 057
Přímé platby zemědělcům 2014+	0	6 288	19 776	314,5	0	6 288	6 288	6 288	100,0	13 488
Společná organizace trhu 2014+	0	433	416	96,1	0	433	433	425	98,1	-9
OP Spravedlivá transformace	1 966	1 966	540	27,5	1 966	1 966	3 016	728	24,1	-188
OP Rybářství 2021+	23	24	0	0,0	23	24	31	10	31,6	-10
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	1 000	1 100	89	8,1	1 000	1 100	1 191	102	8,5	-13
OP Jan Amos Komenský	5 002	8 670	342	3,9	5 002	8 670	10 630	8 116	76,3	-7 774
OP Zaměstnanost plus 2021+	1 591	4 205	546	13,0	1 591	4 564	4 933	3 836	77,8	-3 291
OP Doprava - ERDF 2021+	537	537	0	0,0	537	537	537	283	52,6	-283
OP Doprava - CF 2021+	15 019	15 019	4 643	30,9	15 019	15 019	15 019	9 829	65,4	-5 186
OP Životní prostředí - ERDF 2021+	200	200	0	0,0	200	20	20	0	0,0	0
OP Životní prostředí - CF 2021+	1 800	5 322	1 967	37,0	1 800	5 607	7 286	5 300	72,7	-3 333
Integrovaný regionální operační program 2021+	2 267	2 449	1 210	49,4	2 267	2 454	2 964	1 449	48,9	-240
OP Technická pomoc 2021+	323	446	61	13,6	323	446	633	324	51,1	-263
Programy přeshraniční spolupráce INTERREG VI-A 2021+	4	4	0	3,4	4	4	4	0	7,4	0
Programy nadnárodní spolupráce 2021+	1	2	0	0,0	1	2	2	1	50,8	-1
Programy meziregionální spolupráce 2021+	0	1	0	95,0	0	1	1	0	67,1	0
OP Azylového, migračního a integračního fondu (OP AMIF)	179	156	17	11,0	179	156	344	102	29,7	-85
OP Fondu pro vnitřní bezpečnost (OP ISF)	68	67	0	0,0	68	67	67	42	62,2	-42
OP Nástroje pro finanční podporu správy hranic a víz (OP BMVI)	41	41	0	0,0	41	41	41	34	83,4	-34
Strategický plán SZP # Rozvoj venkova 2023+	2	881	330	37,5	2	881	881	834	94,7	-504
Strategický plán SZP # Přímé platby 2023+	20 588	14 301	0	0,0	20 588	14 301	21 339	8 308	38,9	-8 308
SZP # SOT 2023+	136	224	36	16,2	136	224	224	199	88,7	-162
BAR - rezerva na vyrovnání se s důsledky Brexitu	532	15	0	0,0	532	15	13	0	0,0	0
Horizont Evropa	62	80	5	6,3	62	80	111	89	79,9	-84
Program digitální Evropa	0	0	18	x	0	0	18	0	0,0	18
Program pro jednotný trh	68	221	105	47,6	68	221	226	116	51,3	-11
Nástroj pro propojení Evropy (CEF) 2021+	5 120	5 120	4 961	96,9	5 120	5 120	5 120	4 076	79,6	885
Národní plán obnovy (RRF)	30 405	40 570	45 179	111,4	30 405	40 570	51 261	29 312	57,2	15 867
Kosmický program Unie	1	1	0	0,0	1	1	1	0	41,9	0
Program EU pro boj proti podvodům	6	6	5	80,4	6	6	11	6	51,0	-1
Program Customs	0	0	1	x	0	0	1	1	79,4	0
Erasmus + 2021+	0	0	5	x	0	0	8	5	61,1	0
Program Občané, rovnost, práva a hodnoty (Citizens, Equality, Rights and Values)	0	0	4	x	0	0	5	1	24,9	2
Program Spravedlnost (Justice)	0	2	0	0,0	0	2	2	1	66,5	-1
Mechanismus civilní ochrany EU	0	0	33	x	0	0	38	38	100,0	-5
Program v oblasti zdraví (EU4Health) 2021+	2	3	1	21,9	2	3	4	1	17,9	0
Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) 2021+	0	0	0	x	0	0	632	385	61,0	-385
Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF) 2021+	0	0	3	687,9	0	0	3	3	90,6	0
Nástroj pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly	9	9	10	112,5	9	9	19	5	26,9	5
Jiné EU 2021+	70	79	27	33,7	70	79	98	70	70,7	-43
CELKEM	139 222	167 384	174 274	104,1	139 222	167 384	231 310	162 172	70,1	12 102
Víceletý finanční rámec 2007-2013 *)	50	51	481	937,5	50	51	323	89	27,5	392
Finanční mechanismy	148	148	560	378,2	148	148	966	505	52,3	55
Víceletý finanční rámec 2014-2020 *)	43 538	50 514	84 170	166,6	43 538	50 043	87 665	73 587	83,9	10 584
Společná zemědělská politika 2014-2020	8 462	14 950	28 926	193,5	8 462	14 950	15 620	14 385	92,1	14 541
Víceletý finanční rámec 2021-2027 *)	35 892	45 745	14 591	31,9	35 892	46 216	53 030	34 954	65,9	-20 363
Společná zemědělská politika 2023+	20 726	15 405	366	2,4	20 726	15 405	22 444	9 340	41,6	-8 974
Národní plán obnovy (RRF)	30 405	40 570	45 179	111,4	30 405	40 570	51 261	29 312	57,2	15 867

*) včetně komunitárních programů, jiných programů EU a Twinning out

Zdroj: MF

Komentář k příjmům státního rozpočtu určeným na krytí výdajů na společné programy a projekty ČR a EU, které byly předfinancovány ze státního rozpočtu a proplaceny Národním fondem v roce 2023

Stav proplácení prostředků EU z programového období 2021-2027

Realizace projektů všech operačních programů (dále jen „OP“) již průběžně probíhá od roku 2022. V roce 2023 byly uskutečněny první platby na příjmové účty státního rozpočtu za všechny OP tohoto období s výjimkou OP Rybářství 21+. Platby do státního rozpočtu budou postupně nabíhat a zvyšovat se v roce 2024 a následujících letech v návaznosti na poskytnuté předfinancování ze státního rozpočtu a stupeň realizace jednotlivých projektů.

V roce 2023 byly z Národního fondu na příjmové účty státního rozpočtu převedeny prostředky kryjící předfinancovaný podíl EU u OP období 2021-2027 v celkové výši 9,4 mld. Kč. Očekávané příjmy podílu EU (rozpočtované ve výši prostředků na předfinancování podílu EU) byly ve státním rozpočtu pro rok 2023 schváleny ve výši 29,7 mld. Kč, přičemž rozpočet po změnách (tj. po zohlednění rozpočtových opatření) představoval celkem 40,3 mld. Kč. Z výsledků skutečného čerpání, resp. prostředků přijatých státním rozpočtem, vyplývá, že rozpočtované příjmy byly naplněny z 23,3 %. K tomuto údaji je však nutné dodat kontext a připomenout, že příjmy státního rozpočtu za podíl EU se rozpočtují ve výši očekávaných výdajů na předfinancování projektů EU. Tento výsledek byl zároveň ovlivněn nižším objemem prostředků převedených na příjmové účty státního rozpočtu v důsledku pozvolného rozjíždění administrace OP tohoto programového období a souvisejícím vykazováním a schvalováním způsobilých výdajů u běžících projektů. Obdobná situace proběhla i v počátečních fázích realizace předchozích programových období. Detailní údaje o výši rozpočtovaných a přijatých prostředků dle jednotlivých OP poskytuje tabulka níže.

Tabulka č. 39: Příjmy státního rozpočtu za programy/projekty EU z Národního fondu za rok 2023 za operační programy z období 2021-2027 (mil. Kč)

Operační program	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění	Index v % 2023/2022
		schválený	po změnách			
	1	2	3	4	5=4:3	6=4:1
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	0	1 000	1 100	89	8,1	x
OP Jan Amos Komenský	0	5 002	8 670	342	3,9	x
OP Zaměstnanost plus	0	1 591	4 564	546	12,0	x
OP Doprava 21+	0	15 556	15 556	4 643	29,8	x
OP Životní prostředí 21+	0	2 000	5 481	1 967	35,9	x
Integrovaný regionální operační program 21+	0	2 267	2 454	1 210	49,3	x
OP Technická pomoc 21+	0	323	446	61	13,6	x
OP Rybářství 21+	0	23	24	0	0,0	x
OP Spravedlivá transformace	0	1 966	1 966	540	27,5	x
CELKEM	0	29 729	40 261	9 398	23,3	x

Pozn.: V přehledu nejsou uvedeny údaje za Interreg VI-A Česká republika – Polsko, který není předfinancován ze státního rozpočtu a je financován mimo rozpočet prostřednictvím účtů Národního fondu (neplatí v případech, kde příjemcem projektu je OSS nebo PO OSS).

Zdroj: MF

U všech OP probíhalo v roce 2023 proplácení prostředků do státního rozpočtu standardně a bez omezení. Vzhledem k tomu, že ČR však dosud nesplnila dvě tzv. základní podmínky (dále jen „ZP“; tj. požadavky, jejichž plnění je předpokladem účinného čerpání fondů na období 2021-2027), již od počátku programového období (resp. od roku 2023) není možné související výdaje dotčených OP zahrnovat do žádostí o platbu EK (pouze přispívají k plnění pravidla N+3). V důsledku toho se zůstatek na zdrojovém účtu nejvíce dotčených programů snížil natolik, že další refundace musí být dočasně pozastavena. Jedná se o nesplněnou ZP 4.4 Sociální začleňování (gestor MPSV, dopad na OP Zaměstnanost plus a Integrovaný regionální operační program 21+) a ZP 2.5 Vodní hospodářství (gestor MŽP, dopad na OP Životní prostředí 21+ a potenciálně na OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost). Schválení ZP 4.4 lze očekávat v blízké době (ČR předložila EK oficiální podklady počátkem prosince 2023 a EK by měla ZP schválit do 3 měsíců). V případě ZP 2.5 se schválení v nejbližší době neočekává (podklady ČR dosud nebyly oficiálně EK předloženy), proto odbor Evropské fondy od února 2024 dočasně pozastavuje proplácení souvisejících výdajů do státního rozpočtu.

S ohledem na potřebu plnění příjmové strany rozpočtu je odbor Evropské fondy, který spravuje prostředky Národního fondu, v průběžném kontaktu s řídicími orgány jednotlivých operačních programů s cílem

maximalizovat objem výdajů vykázaných řídicími orgány, které je následně možné na základě souhrnných žádostí proplatit na příjmové účty státního rozpočtu a také vykázat Evropské komisi v žádostech o platbu.

V období 2021-2027 se opět sleduje plnění pravidla N+3, podle kterého je nutné vyčerpat závazek roku N do konce třetího roku od jeho přidělení. Poprvé se tak pravidlo aplikuje v roce 2025, kdy bude nutné odeslat žádosti o platbu EK minimálně ve výši ročního závazku roku 2022 sníženého o předběžné platby přijaté od počátku období do roku 2025. Ke splnění limitu do roku 2025 zbývá Evropské komisi vykázat celkem 2,43 mld. EUR. Nejnižší podíl plnění limitu má zatím OP Spravedlivá transformace (10,3 % limitu) a nejvyšší OP Doprava 21+ (73,7 % limitu).

Reálné čerpání alokace OP (po očištění o finanční opravy z uzavírání účtů) k 31. 12. 2023 dosáhlo 3 % celkové alokace. Nejvyšší čerpání alokace je u OP Doprava 21+ (9,9 %) a nejnižší u OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (0,1 %).

Stav proplácení prostředků EU z programového období 2014-2020

V roce 2023 byly z Národního fondu na příjmové účty státního rozpočtu převedeny prostředky kryjící předfinancovaný podíl EU u operačních programů (dále jen „OP“) období 2014-2020 v celkové výši 81,5 mld. Kč. Oproti roku 2022 tyto příjmy státního rozpočtu vzrostly o 4,4 mld. Kč, tj. o 5,7 %. Prostředky na předfinancování podílu EU (a tedy i očekávané příjmy podílu EU) byly ve státním rozpočtu pro rok 2023 schváleny ve výši 40,9 mld. Kč, přičemž rozpočet po změnách (tj. po zohlednění rozpočtových opatření) představoval celkem 47,5 mld. Kč. Z výsledků skutečného čerpání, resp. prostředků přijatých státním rozpočtem, vyplývá, že rozpočtované příjmy byly naplněny na 171,4 %. K tomuto údaji je však nutné dodat kontext a připomenout, že příjmy státního rozpočtu za podíl EU se rozpočtují ve výši očekávaných výdajů na projekty EU, které byly nižší kvůli snižujícímu se objemu administrovaných projektů ke konci tohoto programového období. Tento výsledek byl zároveň ovlivněn vyšším objemem prostředků převedených na příjmové účty státního rozpočtu v důsledku vyššího objemu vykázaných výdajů Evropské komisi, což je opět běžná situace ve fázi ukončování programového období, kdy je vykazováno vyšší množství dokončovaných projektů v porovnání s průběhem programového období. Detailní údaje o výši rozpočtovaných a přijatých prostředků dle jednotlivých OP poskytuje tabulka níže.

Tabulka č. 40: Příjmy státního rozpočtu z Národního fondu za rok 2023 za operační programy z období 2014-2020 (mil. Kč)

Operační program	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění	Index v % 2023/2022
		schválený	po změnách			
	1	2	3	4	5=4:3	6=4:1
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	13 726	13 882	16 888	17 929	106,2	130,6
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání	10 660	95	33	7 393	x	69,4
OP Zaměstnanost	10 222	2 164	1 821	4 789	263,0	46,8
OP Doprava II	12 701	1 784	1 784	17 672	990,9	139,1
OP Životní prostředí II	8 017	7 539	10 378	7 201	69,4	89,8
Integrovaný regionální operační program	19 925	14 946	16 223	25 449	156,9	127,7
OP Praha - pól růstu ČR	939	100	100	628	627,8	66,9
OP Technická pomoc II	750	306	202	277	136,6	36,9
OP Rybářství II	120	90	107	127	119,0	105,9
CELKEM	77 060	40 906	47 535	81 465	171,4	105,7

Pozn.: V přehledu nejsou uvedeny údaje za Interreg V-A Česká republika – Polsko, který není předfinancován ze státního rozpočtu a je financován mimo rozpočet prostřednictvím účtů Národního fondu (neplatí v případech, kde příjemcem projektu je OSS nebo PO OSS).

Zdroj: MF

V roce 2023 došlo k meziročnímu nárůstu příjmů u OP Doprava II, OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, Integrovaného regionálního operačního programu a OP Rybářství. U ostatních operačních programů byl příjem prostředků nižší než v předchozím roce. Tento dílčí pokles příjmů státního rozpočtu by neměl představovat zásadní riziko v jejich realizaci a v dočerpání jejich alokací a může naznačovat dočerpání daných programů. Z důvodu konce doby způsobilosti (k 31. 12. 2023) a vyčerpání podstatné (nebo celé) alokace řady operačních programů nelze očekávat obdobně vysoké příjmy státního rozpočtu v roce 2024 a dalších letech. V následujících letech budou příjmy státního rozpočtu již podstatně nižší z důvodu konce programového období a jeho uzavírání s Evropskou komisí.

U všech operačních programů probíhalo v roce 2023 proplácení prostředků do státního rozpočtu standardně a bez nejrůznějších omezení. Odbor Evropské fondy na Ministerstvu financí, který spravuje prostředky Národního fondu, je v průběžném kontaktu s řídicími orgány jednotlivých operačních programů s cílem maximalizovat objem výdajů vykázaných řídicími orgány, které je následně možné na základě souhrnných žádostí proplatit na příjmové účty státního rozpočtu a také vykázat Evropské komisi v žádostech o platbu.

Pravidlo N+3 se sledovalo pouze do roku 2022, nyní je relevantní celkové dočerpání, které je možné vykázat nejpozději do konce července 2024. K 31. 12. 2023 bylo ČR ze strany EK vyplaceno (na základě průběžných plateb) 94,4 % celkové alokace pro toto programové období. Reálné čerpání (po očištění o finanční opravy z účtů) ke konci roku 2023 dosáhlo 93,3 % celkové alokace. Vůči Evropské komisi zbývá vykázat 1,53 mld. EUR do plného vyčerpání alokací operačních programů. Nejvíce u Integrovaného regionálního operačního programu (776,9 mil. EUR) a následně u OP Podnikání a inovace (270,0 mil. EUR). OP Praha - Pól růstu ČR jako jediný operační program stihl vyčerpat svoji alokaci do konce roku 2023.

V porovnání s ostatními členskými státy se ČR pravidelně umísťuje mezi nejlépe čerpajícími státy. K 31. 12. 2023 byla z hlediska proplacených prostředků dokonce na 1. místě a lze tak očekávat, že riziko nedočerpání je nízké. Dle informací MMR-NOK (materiál „Zpráva o rizicích a opatřeních implementace fondů EU k 30. 9. 2023“, který byl předložen ke schválení vládě dne 6. 12. 2023) existuje riziko nedočerpání v celkové potenciální částce maximálně 1 mld. Kč. Jedná se o částku maximální, jsou však podnikány kroky pro to, aby k nedočerpání nedošlo a byla využita celá alokace pro ČR.

Stav proplácení prostředků EU z programového období 2007-2013

V roce 2023 Národní fond nepřevodil do státního rozpočtu žádné prostředky, které by se týkaly operačních programů z tohoto programového období.

Z hlediska plnění příjmů státního rozpočtu nelze období 2007-2013 nadále považovat za ukončené. Evropská komise zatím zcela finančně neuzavřela operační programy, které plně nevyčerpaly přidělenou alokaci a u nichž zároveň probíhají šetření dosud neuzavřených případů nesrovnalostí. Jedná se o Integrovaný OP, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a ROP Severozápad. V případě kladného výsledku šetření očekáváme obdržení plateb, které budou následně převedeny na příjmové účty státního rozpočtu. Dále také nebyly dosud vypořádány všechny vrácené prostředky připadající na chybně využitý výdaje a lze tak očekávat, že na příjmové účty státního rozpočtu budou i u ostatních operačních programů ještě převedeny další příjmy vážící se k tomuto období. Zároveň však nelze do budoucna vyloučit nutnost vrátit některé prostředky zpět EK. Aktuální přehled vyčerpání alokace operačních programů 2007-2013 udává následující tabulka.

Tabulka č. 41: Vyčerpání původní alokace operačních programů 2007-2013 (EU podíl v EUR, stav k 31. 12. 2023)

OP	Původní alokace	Vyčerpáno z alokace	Vyčerpáno z alokace %	Celkové nedočerpání ¹
OP Doprava	5 821 490 363	5 821 490 363	100,0%	
OP Životní prostředí	4 917 867 098	4 643 206 248	94,4%	274 660 850
OP Podnikání a inovace	3 120 690 664	3 120 690 664	100,0%	
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	1 901 185 267	1 896 834 228	99,8%	4 351 038
OP Výzkum a vývoj pro inovace	2 070 680 884	1 760 022 837	85,0%	310 658 047
Integrovaný OP	1 619 022 309	1 573 260 811	97,2%	45 785 070
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1 771 813 142	1 596 953 199	90,1%	174 859 943
OP Technická pomoc	175 904 963	112 707 023	64,1%	63 197 942
ROP Severozápad	762 765 902	667 075 101	87,5%	95 690 801
ROP Moravskoslezsko	750 981 748	750 981 748	100,0%	
ROP Jihovýchod	720 363 547	720 363 547	100,0%	
ROP Střední Morava	672 244 025	672 244 025	100,0%	
ROP Severovýchod	671 291 163	671 291 163	100,0%	
ROP Jihozápad	633 653 121	626 616 819	98,9%	7 036 302
ROP Střední Čechy	571 717 102	571 717 102	100,0%	
OP Praha Konkurenceschopnost	243 181 406	243 181 406	100,0%	
OP Praha Adaptabilita	114 797 583	101 798 004	88,7%	12 999 578
OP Přeshraniční spolupráce ČR-PL	219 459 344	211 036 549	96,2%	8 422 795
OP Rybářství	27 106 675	24 214 509	89,3%	2 892 166
CELKEM	26 786 216 306	25 785 661 775	96,3%	1 000 554 532

¹ Celkové nedočerpání se může navýšit s ohledem na probíhající šetření neuzavřených případů nesrovnalostí.

Stav čerpání prostředků Fondu solidarity Evropské unie

Fond solidarity Evropské unie byl v roce 2002 založen na krytí nejzávažnějších škod, způsobených zejména přírodními katastrofami. V souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 byla působnost fondu rozšířena o oblast ochrany veřejného zdraví.

Na základě Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/885 ze dne 20. května 2021 o uvolnění prostředků z Fondu solidarity Evropské unie za účelem poskytnutí pomoci Řecku a Francii v souvislosti s přírodními katastrofami a Albánii, Belgii, Černé Hoře, Česku, Estonsku, Francii, Chorvatsku, Irsku, Itálii, Litvě, Lotyšsku, Lucembursku, Maďarsku, Německu, Portugalsku, Rakousku, Rumunsku, Řecku, Srbsku, Španělsku v souvislosti s mimořádnou situací v oblasti veřejného zdraví byl České republice udělen finanční příspěvek ve výši 17 373 205 EUR na krytí části výdajů spojených s ochranou veřejného zdraví a zamezením šíření nemoci. Prováděcí akt k Rozhodnutí byl vydán 15. prosince 2021. Peněžní prostředky byly na účet Národního fondu převedeny dne 27. prosince 2021.

Veškeré prostředky přijaté od Evropské komise ve výši 433 635 196,8 Kč byly v 1. polovině roku 2023 využity na refundaci výdajů MŠMT vynaložených v předchozích letech na nákup antigenních a PCR testů do škol.

III. Výdaje státního rozpočtu

1 Hlavní tendence ve vývoji výdajů státního rozpočtu

Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023 ze dne 30. listopadu 2022 stanovil výdaje státního rozpočtu na rok 2023 v celkové výši 2 223,0 mld. Kč, z toho 139,1 mld. Kč mělo být kryto prostředky z rozpočtu Evropské unie. Běžné výdaje byly zahrnuty v objemu 2 020,9 mld. Kč a kapitálové výdaje v objemu 202,1 mld. Kč. Ve srovnání se skutečnými výdaji čerpanými v roce 2022 měly být celkové výdaje schváleného rozpočtu na rok 2023 vyšší o 12,0 % (+238,2 mld. Kč); běžné výdaje vyšší o 12,3 % (+222,1 mld. Kč) a kapitálové výdaje vyšší o 8,6 % (+16,1 mld. Kč).

V průběhu roku 2023 byl **rozpočet výdajů navýšen na 2 251,1 mld. Kč**. Jednalo se o souvztažné zvýšení rozpočtu příjmů a výdajů u 18 kapitol na základě zmocnění ministra financí daného § 24 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů, a to v souvislosti s financováním projektů v rámci operačních programů EU. Celkově se příjmy a výdaje souvztažně zvýšily o 28,2 mld. Kč (v roce 2022 to bylo o 7,7 mld. Kč). Z celkového navýšení připadlo nejvíce prostředků kapitole Ministerstvo životního prostředí (12,6 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (4,4 mld. Kč) a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (3,9 mld. Kč). V této skupině bylo evidováno 91 rozpočtových opatření, tento vysoký počet souvisí zejména s Národním plánem obnovy.

V roce 2023 bylo evidováno celkem 1 372 rozpočtových opatření schvalovaných Ministerstvem financí. Oproti roku 2022 jde o zvýšení počtu provedených rozpočtových opatření o 278. Počet rozpočtových opatření evidovaných k 31. 12. 2022 byl ovlivněn rozpočtovým provizoriem, které trvalo od počátku roku do 18. března 2022 a v rámci kterého nebylo možné provádět rozpočtová opatření se změnou závazných ukazatelů. Pokud bychom porovnali počet rozpočtových opatření evidovaných v roce 2023 s rokem 2021, kdy bylo evidováno 1 088 rozpočtových opatření schvalovaných Ministerstvem financí, jedná se tak o výrazné zvýšení počtu rozpočtových opatření.

Nejvíce rozpočtových opatření bylo Ministerstvem financí schváleno v kapitole Všeobecná pokladní správa (226) a v kapitole Ministerstvo vnitra (181), dále pak v kapitolách Ministerstvo práce a sociálních věcí (100), Ministerstvo zahraničních věcí (89) a Ministerstvo obrany (87). V těchto kapitolách bylo provedeno celkem 683 rozpočtových opatření, což odpovídá 49,8 % rozpočtových opatření v roce 2023, která podléhají schválení Ministerstva financí.

Nejvýznamnější skupinu rozpočtových opatření tvořily přesuny prostředků mezi jednotlivými kapitolami (43,3 %). Druhou největší skupinou pak byly přesuny prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa do rozpočtů příslušných kapitol (30,8 %). Třetí skupinu rozpočtových opatření tvořily přesuny prostředků v rámci rozpočtu příslušné kapitoly (18,9 %). Nižší počet rozpočtových opatření se týkal souvztažného zvýšení příjmů

a výdajů (6,6 %) a dále pak rozpočtových opatření realizovaných z kapitoly Operace státních finančních aktiv (0,4 %). Z kapitoly Státní dluh nebylo v roce 2023 realizováno žádné rozpočtové opatření.

První skupinu zastoupenou podílem 43,3 % všech rozpočtových opatření schválených Ministerstvem financí tvořily **přesuny mezi jednotlivými kapitolami státního rozpočtu**. Tyto přesuny jsou vyvolány především skutečností, že gestorem určitého programu nebo projektu je jeden resort, v rámci jehož rozpočtu výdajů jsou prostředky v celkovém objemu rozpočtovány a který rozhoduje o jejich rozdělování. Tyto přesuny se v určitém objemu každoročně opakují. Nejvíce rozpočtových opatření se v rámci této skupiny realizovalo v kapitole Ministerstvo vnitra (81), dále pak v kapitolách Ministerstvo obrany (67) a Ministerstvo zahraničních věcí (65). Celkově si mezi sebou kapitoly v průběhu roku 2023 přesunuly finanční prostředky ve výši 8,8 mld. Kč. Poměrnou část rozpočtových opatření v této skupině (10,4 % z celkového počtu přesunů mezi jednotlivými kapitolami státního rozpočtu schvalovaných Ministerstvem financí v roce 2023) činily převody účelových prostředků rozpočtováných zejména v kapitolách Technologická agentura ČR, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra na zabezpečení výzkumu, vývoje a inovací. Největší záporné saldo (-2,95 mld. Kč) vykázala ke konci roku 2023 kapitola Ministerstvo obrany, a to především v souvislosti se dvěma přesuny finančních prostředků do kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí na zabezpečení prostředků na humanitární dávku v souvislosti se schválením novely "lex Ukrajina" (ve výši 2 mld. Kč) a na posílení dávek důchodového pojištění (ve výši 1 mld. Kč). Naopak s největším kladným saldem (4,8 mld. Kč) skončila kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí v souvislosti s výše uvedenými přesuny z kapitoly Ministerstvo obrany a dále navýšením rozpočtu výdajů na vrub ostatních kapitol státního rozpočtu na posílení dávek důchodového pojištění v souladu s UV č. 698/2023.

Druhou skupinu rozpočtových opatření s podílem 30,8 % na všech rozpočtových opatřeních schvalovaných Ministerstvem financí představovalo **uvolňování prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa do rozpočtů příslušných kapitol**. Jednalo se jak o přesuny z položek účelově rozpočtováných v kapitole Všeobecná pokladní správa, tak s podílem 29 % o přesuny z Vládní rozpočtové rezervy. Největší objem rozpočtových opatření spočívajících v navýšení rozpočtu výdajů na vrub kapitoly Všeobecná pokladní správa realizovala kapitola Ministerstvo vnitra (38), dále pak kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu (27) a Ministerstvo spravedlnosti (22). Největší kladné saldo realizovaly kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu (65,2 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (10,2 mld. Kč) a Ministerstvo zemědělství (3,4 mld. Kč). Ministerstvo průmyslu a obchodu navýšilo rozpočet výdajů na vrub kapitoly Všeobecná pokladní správa zejména v souvislosti s kompenzacemi určenými k řešení zvýšených nákladů na energie na základě UV č. 17/2023 a UV č. 112/2023, a to v celkové výši 63,25 mld. Kč. Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytlo tyto prostředky formou dotace společnostem OTE, a. s. (ve výši 51,8 mld. Kč), a ČEPS, a. s. (ve výši 11,45 mld. Kč). V souvislosti s epidemií COVID-19 bylo z kapitoly Všeobecná pokladní správa v roce 2023 uvolněno celkem 1,65 mld. Kč do kapitoly Ministerstvo zdravotnictví na zajištění operativního nákupu vakcín.

Třetí skupinu zastoupenou podílem 18,9 % všech rozpočtových opatření schvalovaných Ministerstvem financí tvořily **přesuny v rámci výdajů příslušné kapitoly** (např. z běžných výdajů do kapitálových výdajů a naopak, přesuny mezi jednotlivými specifickými či průřezovými ukazateli apod.) na krytí rozpočtově nezajištěných potřeb. Nejvíce rozpočtových opatření bylo realizováno u následujících kapitol: Ministerstvo vnitra (55), Ministerstvo práce a sociálních věcí (25) a Ministerstvo životního prostředí (19).

Z kapitoly Operace státních finančních aktiv byly v roce 2023 převedeny finanční prostředky kapitolám Ministerstvo zemědělství (0,2 mld. Kč) a Všeobecná pokladní správa (0,1 mld. Kč). Ministerstvu zemědělství byly převedeny finanční prostředky na vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací vodního díla Vlachovice (v souladu s UV č. 257/2019). U kapitoly Všeobecná pokladní správa došlo díky navýšení rozpočtu výdajů na vrub kapitoly Operace státních finančních aktiv k navýšení alokace prostředků v programu 398D23 Podpora obnovy a rozvoje obecní infrastruktury a občanské vybavenost (podprogramu 298D2320 Podpora obnovy a rozvoje materiálně technické základny regionálního školství v působnosti obcí) a k navýšení alokace na financování náhrad výdajů za výkupy pozemků pod silnicemi II. a III. třídy (program 298D24 - Podpora a rozvoj oblastí života obcí a krajů; v souvislosti s UV č. 645/2020).

Čerpání jednotlivých výdajů státního rozpočtu za rok 2023 je hodnoceno v dalších částech tohoto materiálu a vztahuje se, není-li uvedeno jinak, k rozpočtu po změnách.

Schválený a o rozpočtová opatření upravený rozpočet výdajů, jeho čerpání v roce 2023, vč. srovnání s rokem 2022, ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 42: Výdaje státního rozpočtu (mld. Kč)

	Skutečnost 2022	Státní rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění 5=4:3	Index 2023/2022 6=4:1	Rozdíl 2023-2022 7=4-1
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4			
Běžné výdaje	1 798,8	2 020,9	2 033,9	1 992,2	97,9	110,7	193,4
Platy a obdobné a související výdaje	154,3	164,3	167,5	165,9	99,0	107,5	11,6
Neinvestiční nákupy a související výdaje - z toho:	140,9	151,8	152,8	149,8	98,1	106,3	8,9
Úroky a ostatní finanční výdaje	50,1	69,3	69,0	67,2	97,4	134,0	17,1
Neinvestiční transfery soukromoprávním osobám - v tom:	110,9	93,3	154,8	161,1	104,1	145,3	50,2
Neinvestiční transfery podnikatelům	89,1	74,2	131,9	137,7	104,4	154,5	48,6
Neinvestiční transfery neziskovým a pod. osobám	21,7	19,1	22,9	23,4	102,2	107,6	1,6
Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy též osoby a platby daní - z toho:	525,0	628,6	580,8	548,1	94,4	104,4	23,1
Neinvestiční transfery rozpočtům ústřední úrovně	195,6	293,4	228,5	192,9	84,4	98,6	-2,7
Neinvestiční transfery státním fondům	66,1	51,5	60,5	54,1	89,4	81,8	-12,0
Neinvestiční transfery fondům soc. a veř. zdrav. pojištění	129,4	141,8	140,1	138,7	99,0	107,2	9,3
Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně	242,9	248,4	261,3	265,9	101,8	109,4	23,0
Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	84,0	84,1	88,2	86,9	98,5	103,4	2,9
Převody vlast. fondům a ve vztahu k útvarům bez plné práv. subj.	2,3	2,4	2,4	2,4	99,7	107,1	0,2
Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám - v tom:	786,9	875,0	889,4	886,7	99,7	112,7	99,8
Sociální dávky (bez souvisejících výdajů)	768,0	858,1	871,2	868,2	99,7	113,1	100,2
Náhrady placené fyzickým osobám	0,9	0,7	0,7	0,7	109,7	79,8	-0,2
Ostatní neinvestiční transfery fyzickým osobám	18,0	16,3	17,6	17,7	100,6	98,5	-0,3
Neinvestiční transfery a související platby do zahraničí - z toho:	64,7	71,5	69,0	66,1	95,8	102,2	1,4
Odvody do rozpočtu EU	56,8	64,5	62,0	58,5	94,4	103,2	1,8
Neinvestiční půjčené prostředky	0,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0	0,0
Neinvestiční převody Národnímu fondu	0,0	0,5	0,4	0,0	0,3	4,5	0,0
Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu	7,7	7,2	8,1	7,7	94,2	99,0	-0,1
Ostatní neinvestiční výdaje	8,4	28,6	11,1	6,9	62,4	82,2	-1,5
Kapitálové výdaje	186,0	202,1	217,2	210,5	96,9	113,2	24,5
Investiční nákupy a související výdaje	36,8	45,4	49,8	44,1	88,7	119,8	7,3
Nákup majetk. podílů a nároků a vklady do fondů a ústavů	0,2	0,3	0,6	0,5	94,9	219,2	0,3
Investiční transfery - z toho:	147,3	117,8	153,4	164,2	107,0	111,4	16,9
podnikatelům	16,9	8,5	18,8	22,9	121,6	135,9	6,1
neziskovým a podobným osobám	3,0	0,4	2,0	4,2	207,2	142,9	1,3
rozpočtům ústřední úrovně (=státním fondům)	90,0	84,0	89,1	83,5	93,7	92,8	-6,5
rozpočtům územní úrovně	22,3	10,4	22,4	30,7	137,2	137,8	8,4
příspěvkovým a podobným organizacím	12,8	14,2	20,0	20,9	104,4	163,6	8,1
fyzickým osobám	1,8	0,0	0,5	1,0	202,4	57,8	-0,8
Ostatní investiční výdaje	1,6	38,6	13,5	1,7	12,3	101,3	0,0
Výdaje celkem	1 984,8	2 223,0	2 251,1	2 202,6	97,8	111,0	217,8

Zdroj: MF

Celkové výdaje státního rozpočtu v roce 2023 dosáhly 2 202,6 mld. Kč, tj. 97,8 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 11,0 %, tj. o 217,8 mld. Kč. Z celku běžné výdaje představovaly 1 992,2 mld. Kč, tj. 97,9 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 10,7 % (+193,4 mld. Kč). Kapitálové výdaje dosáhly 210,5 mld. Kč, tj. 96,9 % rozpočtu po změnách, a meziročně se tyto výdaje zvýšily o 13,2 % (+24,5 mld. Kč). V čerpání jsou zahrnuty i výdaje, které byly nad rámec rozpočtu zapojeny z tzv. nároků z nespoteřovaných výdajů minulých let. Na začátku roku 2023 činil jejich stav 210,1 mld. Kč, vyčerpáno bylo 125,7 mld. Kč.

Za zvýšením běžných výdajů stály zejména výdaje na sociální dávky včetně souvisejících výdajů (+13,0 %, +100,3 mld. Kč), především pak výdaje na důchody (+16,5 %, +97,2 mld. Kč), z ostatních dávek se nejvíce zvýšil příspěvek na bydlení (+9,3 mld. Kč) posílený počtem žádostí v době vysokých cen energií, výsluhový příspěvek (+1,4 mld. Kč) a příspěvek na mobilitu (+1,1 mld. Kč). Pokračující pomoc státu reagující na vysoké ceny energií meziročně zvýšila běžné výdaje o 57,9 mld. Kč. Příčinu navýšení běžných transferů rozpočtům územní úrovně o 23,0 mld. Kč (+9,4 %) představovala zejména podpora školství (+16,8 mld. Kč), a to převážně z důvodu růstu objemu prostředků na platy pedagogických pracovníků o 4 %, dále příspěvky krajům na nouzové ubytování osob z Ukrajiny (+4,3 mld. Kč) a spolufinancování sociálních služeb (+2,6 mld. Kč). Zdražení obsluhy státního dluhu (+18,6 mld. Kč) souviselo s lednovou výplatou úrokových výnosů plynoucích z protiinflačních státních dluhopisů a také s financováním schodkového hospodaření posledních let za zhoršujících se úrokových

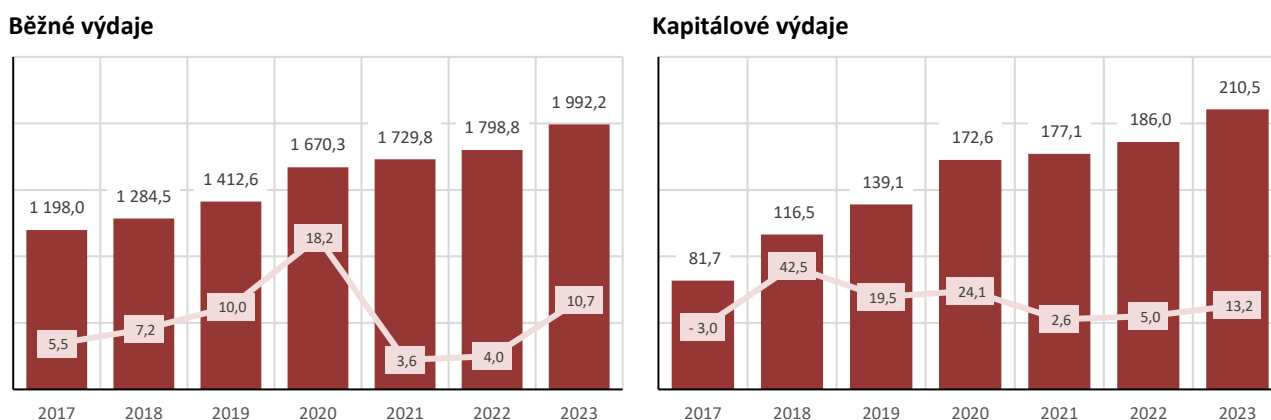
podmínek. Platba státu na zdravotní pojištění za zákonem vybrané skupiny obyvatel (tzv. státní pojištěnci) navýšila výdaje státu o 9,3 mld. Kč.

Na kapitálových výdajích meziročně vyšších o 24,5 mld. Kč (+13,2 %) se promítla zejména končící finanční perspektiva evropských strukturálních a investičních fondů 2014-2020, strategické nákupy Ministerstva obrany s cílem udržet a dále rozvíjet schopnosti Armády ČR atd.

Podíl celkových výdajů státního rozpočtu na nominálním hrubém domácím produktu roku 2023 v běžných cenách (7 344,4 mld. Kč)¹ činil 30,0 %, tj. o 0,7 p. b. více než v roce 2022 (HDP v b. c. 6 786,7 mld. Kč).

Výdaje na společné programy EU/FM a ČR včetně společné zemědělské politiky dosáhly 179,1 mld. Kč, což představovalo meziroční nárůst o 2,9 % (+5,1 mld. Kč). Do běžných výdajů se promítly objemem 72,7 mld. Kč (-5,8 mld. Kč) a do kapitálových 106,4 mld. Kč (+11,0 mld. Kč).

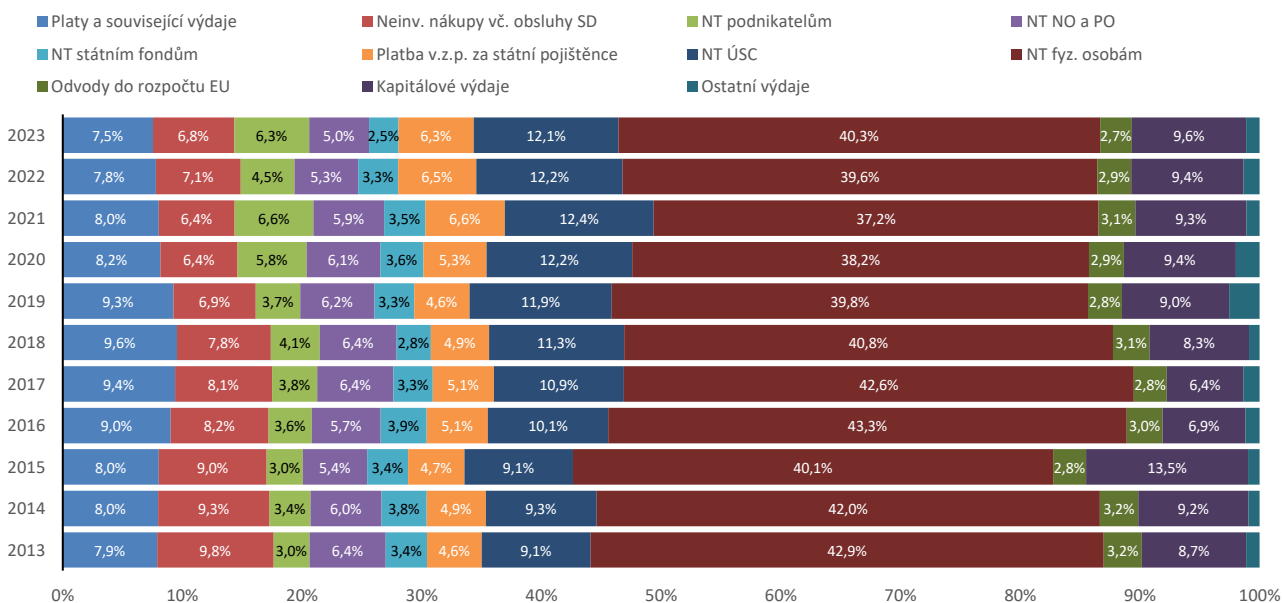
Graf č. 20: Vývoj hlavních složek výdajů státního rozpočtu k 31. prosinci (mld. Kč), pravá osa meziroční změna (%)

Zdroj: MF

Strukturu výdajů státního rozpočtu za rok 2023 ukazuje následující graf:

Graf č. 21: Výdaje státního rozpočtu za rok 2023 (%)

Vysvětlivka: NT = neinvestiční transfery, NO = neziskové a podobné osoby, PO = příspěvkové a podobné organizace, ÚSC = územní samosprávné celky

Zdroj: MF

¹ Dle dat zveřejněných ČSÚ 28. 3. 2024.

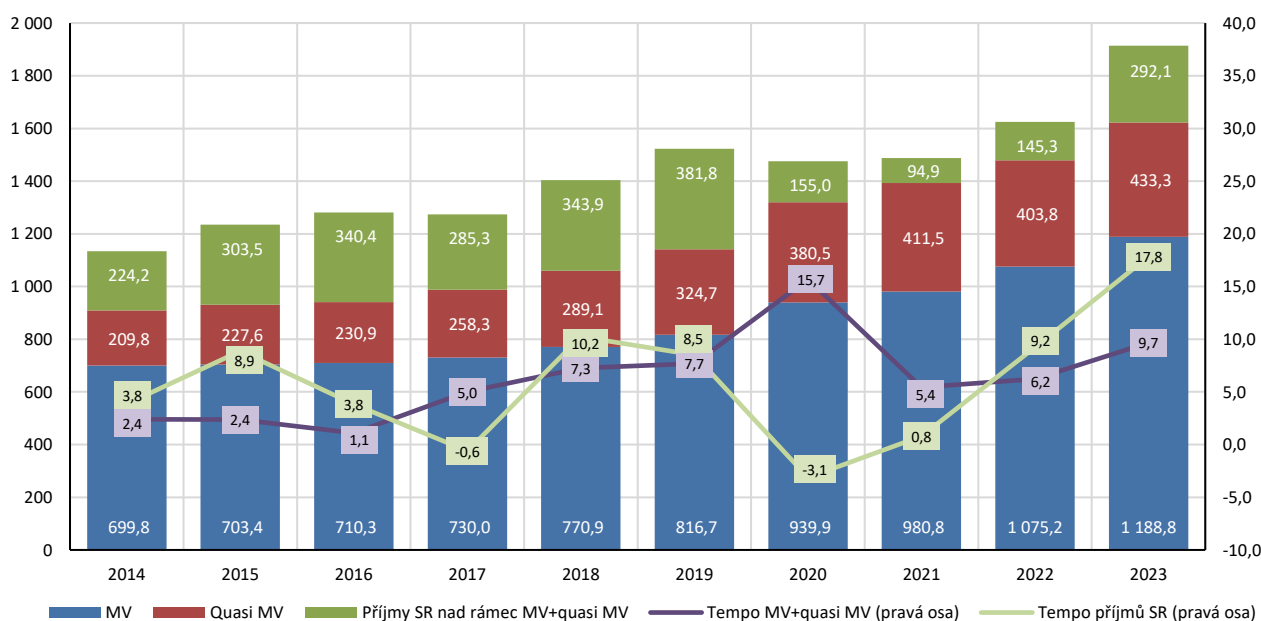
2 Mandatorní a quasi mandatorní výdaje

Mandatorní výdaje hradí stát na základě platných zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv. Quasi mandatorní výdaje nejsou stanoveny zákonem ani jinými právními normami či smluvními závazky, ale přesto je stát povinen tyto výdaje uhradit a nemůže se zříci jejich plnění.

Mandatorní a quasi mandatorní výdaje dosáhly 1 622,0 mld. Kč, tj. 73,6 % z celkových výdajů státního rozpočtu v roce 2023 při meziročním růstu o 9,7 % (+142,9 mld. Kč).

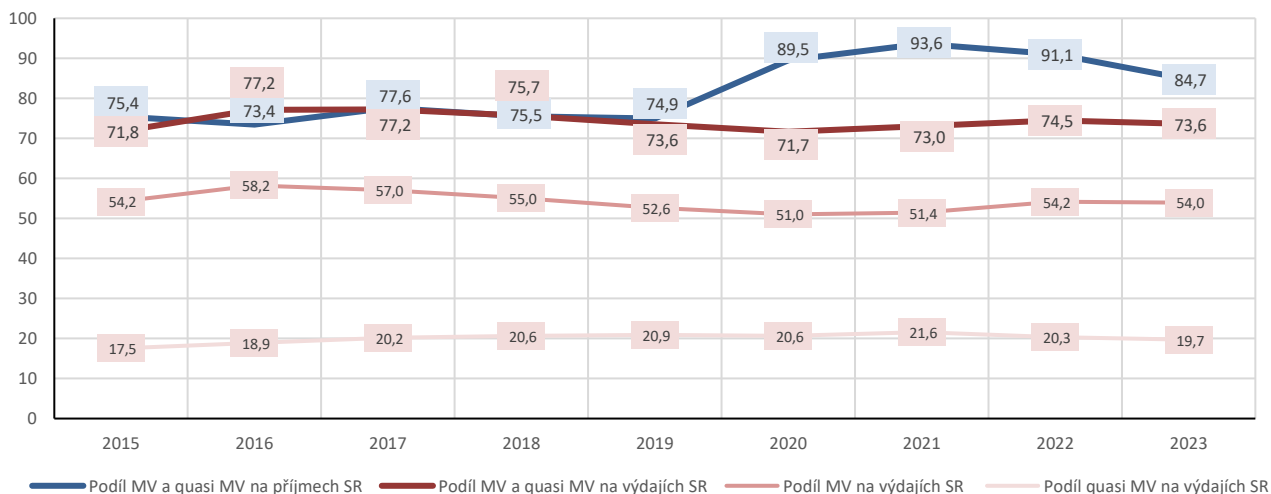
Mandatorní výdaje dosáhly 1 188,8 mld. Kč, tj. 54,0 % z celkových výdajů státního rozpočtu v roce 2023 při meziročním růstu o 10,6 % (+113,5 mld. Kč); čerpáno bylo 98,7 % rozpočtu po změnách, resp. schváleného rozpočtu navýšeného o 9,6 mld. Kč. **Quasi mandatorní výdaje dosáhly 433,3 mld. Kč**, tj. 19,7 % z celkových výdajů státního rozpočtu v roce 2023 při meziročním růstu o 7,3 % (+29,4 mld. Kč); čerpáno bylo 99,5 % rozpočtu po změnách.

Graf č. 22: Vývoj mandatorních a quasi mandatorních výdajů ve vztahu k celkovým příjmům SR a srovnání jejich tempa s tempem příjmů SR (mld. Kč; pravá osa v %)

Zdroj: MF

Graf č. 23: Podíl mandatorních a quasi mandatorních výdajů na celkových příjmech a výdajích státního rozpočtu (v %)

Zdroj: MF

Mandatorní výdaje

Mandatorní výdaje jsou výdaje státního rozpočtu, které musí stát uhradit na základě platných zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv.

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona jsou odvozeny z výše jednotlivé platby stanovené zákonem nebo z uplatnění zákonných nároků a podmínek, za kterých je stát musí realizovat. Do této skupiny patří především sociální transfery obyvatelstvu (důchody, dávky nemocenského pojištění, podpory v nezaměstnanosti, dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče a ostatní sociální dávky), platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel a státní příspěvek k penzijnímu připojištění. Pro ostatní mandatorní výdaje vyplývající z právních norem jsou stanoveny podmínky k jejich výplatě, za kterých je musí stát uhradit, ale z právního předpisu nelze přímo odvodit výši jednotlivé platby nebo výdaje. Mandatorní výdaje vyplývající ze smluvních závazků jsou dány mezinárodními smlouvami a dohodami nebo jsou spojeny s některými státními zárukami, vládními úvěry, rozhodnutími v arbitrážních sporech, apod.

Mandatorní výdaje byly ve schváleném státním rozpočtu na rok 2023 zahrnuty ve výši **1 195,4 mld. Kč**, tj. 53,8 % z celkových rozpočtovaných výdajů (v porovnání se schváleným rozpočtem roku 2022 došlo ke zvýšení tohoto podílu o 1,3 p. b., proti skutečným výdajům roku 2022 ke snížení o 0,4 p. b.). Meziročně se tyto výdaje měly zvýšit o 11,0 % (+118,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2022, resp. o 11,2 % (+120,1 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2022. Z celku **mandatorní sociální výdaje**, viz Tabulka č. 45, byly ve státním rozpočtu plánovány v částce **1 020,3 mld. Kč** s předpokladem meziročního růstu o 10,9 % (+100,1 mld. Kč) proti srovnatelným výdajům schváleného státního rozpočtu roku 2022, resp. o 11,3 % (+103,4 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2022. Sociální mandatorní výdaje tak měly odčerpat 52,9 % celkových rozpočtem stanovených příjmů a na celkových rozpočtovaných výdajích roku 2023 se podílet 45,9 %. Z ostatních mandatorních výdajů byly ve schváleném státním rozpočtu objemově největší výdaje na dluhovou službu (70,0 mld. Kč), na odvody do rozpočtu Evropské unie (64,5 mld. Kč) a na dotace na obnovitelné zdroje energie (22,0 mld. Kč).

Mandatorní výdaje dosáhly 1 188,8 mld. Kč, tj. 54,0 % z celkových výdajů státního rozpočtu v roce 2023 při meziročním růstu o 10,6 % (+113,5 mld. Kč); čerpáno bylo 98,7 % rozpočtu po změnách, resp. schváleného rozpočtu navýšeného o 9,6 mld. Kč. Z celku představovaly 86,4 % **mandatorní sociální výdaje**, které dosáhly **1 027,3 mld. Kč** a meziročně se zvýšily o 12,0 % (+110,0 mld. Kč). Podíl mandatorních výdajů na nominálním hrubém domácím produktu v roce 2023 (7 344,4 mld. Kč)² činil v běžných cenách 16,2 %, tj. o 0,3 p. b. více než v roce 2022 (HDP v b. c. 6 786,7 mld. Kč).

Údaje o rozpočtu mandatorních výdajů v roce 2023, jeho změnách a čerpání, včetně srovnání s rokem 2022 uvádí následující tabulka:

² Dle dat zveřejněných ČSÚ 28. 3. 2024.

Tabulka č. 43: Mandatorní výdaje (mil. Kč)

Mandatorní výdaje	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=4:3	6=4:1	7=4-1
A. Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona celkem	1 011 597	1 124 704	1 137 374	1 124 817	98,9	111,2	113 220
Sociální transfery vč. ochrany zaměstnanců a mandat. sociál. dotací - v tom:	779 505	870 388	884 680	880 631	99,5	113,0	101 126
Dávky důchodového pojištění (vč. ozbrojených složek)	588 420	671 705	686 226	685 664	99,9	116,5	97 244
Dávky nemocenského pojištění (vč. ozbrojených složek)	48 126	51 562	46 831	45 919	98,1	95,4	-2 207
Dávky státní sociální podpory a péčovské péče	56 748	61 369	61 293	60 399	98,5	106,4	3 651
Ostatní sociální dávky (zvláštní soc. dávky přísl. ozbrojených sil)	12 047	13 202	13 033	12 641	97,0	104,9	594
Podpory v nezaměstnanosti - pasivní	9 884	9 264	10 510	10 493	99,8	106,2	609
Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	179	200	213	206	96,8	115,5	28
Mandatorní sociální dotace zaměstnavatelům	10 349	11 000	11 749	11 120	94,7	107,4	771
Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdrav. post. (MPSV)	17 143	14 270	16 970	16 712	98,5	97,5	-430
Příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách	36 448	37 615	37 615	37 251	99,0	102,2	803
Náhradní výživné pro nezaopatřené dítě (MPSV)	160	200	240	225	93,6	140,1	64
Státní příspěvek k penzijnímu připojištění	7 634	7 800	7 800	7 549	96,8	98,9	-85
Platba státu do zdravotního pojištění - VPS	129 396	141 759	140 109	138 709	99,0	107,2	9 313
Obsluha státního dluhu	49 705	69 967	69 967	68 318	97,6	137,4	18 612
Majetková újma peněžních ústavů	10	10	20	20	100,0	191,3	9
Příspěvek na podporu stavebního spoření	4 328	4 400	4 400	4 192	95,3	96,8	-136
Výdaje na volby a příspěvek politickým stranám	1 619	1 331	1 331	1 237	92,9	76,4	-382
Příspěvek VPS na pozemkové úpravy - od r. 2022 v kap. MZe	0	0	0	0	x	x	0
Podpora exportu - MF, EGAP, ČEB (bez dorovnání úrok. rozdílů u vývoz. úvěrů)	0	0	0	0	x	x	0
Dotace státním fondům (pouze správní výdaje SZIF)	1 850	1 850	1 830	1 830	100,0	98,9	-20
Soudní a mimosoudní rehabilitace a odškodnění obětem trestné činnosti	1 172	850	850	396	46,6	33,8	-776
Jednorázová částka účastníkům národního boje a dalším osobám podle z. č. 261/2001 Sb. a odškodnění podle z. č. 172/2002 Sb. a další odškodnění osob	387	352	390	379	97,2	98,1	-7
Úhrada ztráty z univerzální služby podle z. č. 127/2005 Sb.	57	100	100	52	51,8	90,5	-5
Výdaje podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi - finanční náhrada	2 310	2 398	2 398	2 398	100,0	103,8	88
Kap. ČTÚ - čisté náklady představující nespravedlivou finanční zátěž držitelů poštovní licence	6 750	1 500	1 500	750	50,0	11,1	-6 000
Dotace na obnovitelné zdroje energie	26 874	22 000	22 000	18 357	83,4	68,3	-8 516
B. Ostatní mandatorní výdaje celkem (B/I +B/II)	63 648	70 648	67 547	63 933	94,6	100,4	285
I. Výdaje vyplývající z jiných právních norem celkem	65	72	72	59	82,4	91,3	-6
Státní podpora hypotečního úvěrování	0	0	0	0	x	x	0
Souhrnné pojištění vozidel	65	72	72	59	82,4	91,3	-6
II. Výdaje vyplývající ze smluvních závazků celkem	63 583	70 576	67 475	63 874	94,7	100,5	291
Státní záruky (mimo programu 398080) a negarantované úvěry s.o. Správa železnic podle z. č. 77/2002 Sb.	0	0	0	0	x	x	0
Výdaje na správu a vedení účtů vládních úvěrů	14	10	10	8	84,4	61,6	-5
Transfery mezinárodním organizacím, platby MMF, SB	6 817	6 066	5 446	5 322	97,7	78,1	-1 496
Odvody a příspěvky do rozpočtu EU	56 752	64 500	62 019	58 544	94,4	103,2	1 792
MANDATORNÍ VÝDAJE celkem (A + B)	1 075 245	1 195 352	1 204 921	1 188 750	98,7	110,6	113 505
Výdaje celkem	1 984 809	2 222 954	2 251 115	2 202 638	97,8	111,0	217 829
Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu (v %)	54,17	53,77	53,53	53,97			

Zdroj: MF

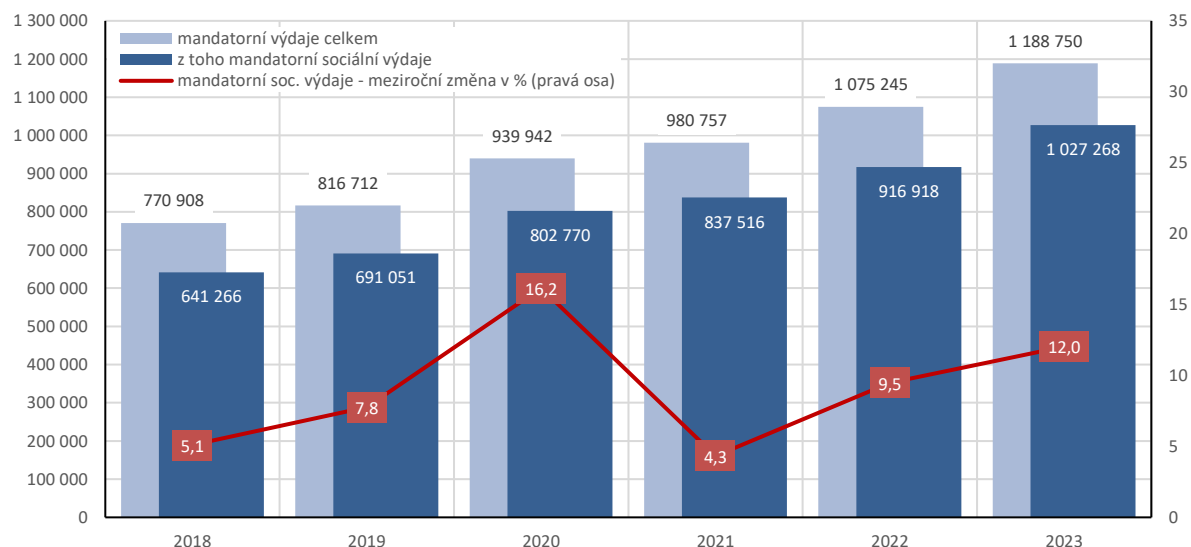
Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona byly čerpány ve výši **1 124,8 mld. Kč**, tj. 98,9 % rozpočtu po změnách při úspoře 12,6 mld. Kč, a představovaly tak 94,6 % celkových mandatorních výdajů. Meziročně se zvýšily o 11,2 %, tj. o 113,2 mld. Kč. K největšímu zvýšení došlo u výdajů na sociální dávky, zejména pak dávky důchodového pojištění (+97,2 mld. Kč), dále dávky státní sociální podpory a péčovské péče (+3,7 mld. Kč) zejména kvůli příspěvku na bydlení (+9,3 mld. Kč), přičemž k poklesu došlo naopak u přídatku na dítě (-4,8 mld. Kč) vzhledem k výplatě jednorázového příspěvku na dítě ve výši 5 000 Kč v roce 2022, dále meziročně vzrostly např. výdaje na obsluhu státního dluhu (+18,6 mld. Kč), platbu státu na zdravotní pojištění za zákonem vybrané skupiny obyvatel (+9,3 mld. Kč) atd. Naopak k největšímu snížení došlo u dotací na obnovitelné zdroje energie (-8,5 mld. Kč) z důvodu vysokých tržních cen energií a čistých nákladů představující nespravedlivou finanční zátěž držitelů poštovní licence v kapitole ČTÚ (-6,0 mld. Kč)³.

³ Dne 25. července 2022 byla Evropskou komisí notifikována úhrada čistých nákladů univerzální služby (ČNUS) držitelů poštovní licence pro období let 2018–2022. Jednalo se o schválení podpory v souhrnné výši 7,5 mld. Kč (5 x 1,5 mld. Kč ročně) s poslední výplatou v roce 2023.

Ostatní mandatorní výdaje, tj. výdaje vyplývající z jiných právních norem a ze smluvních závazků, byly čerpány ve výši **63,9 mld. Kč**, tj. 94,6 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 0,4 % (+285,5 mil. Kč). V objemu došlo k meziročnímu navýšení u výdajů na odvody a příspěvky do rozpočtu EU (+1,8 mld. Kč) - podrobnější komentář obsahuje část 6.5; naopak ke snížení výdajů došlo u transferů mezinárodním organizacím (-1,5 mld. Kč).

Následující graf ukazuje vývoj mandatorních výdajů a mandatorních sociálních výdajů v letech 2018-2023.

Graf č. 24: Vývoj mandatorních výdajů v letech 2018-2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Quasi mandatorní výdaje

Quasi mandatorní výdaje byly ve schváleném státním rozpočtu na rok 2023 zahrnuty ve výši **435,4 mld. Kč**, tj. 19,6 % z celkových rozpočtovaných výdajů. Meziročně se tyto výdaje měly zvýšit o 10,6 % (+41,8 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2022 a o 7,8 % (+31,6 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2022. **Quasi mandatorní výdaje dosáhly 433,3 mld. Kč**, tj. 19,7 % z celkových výdajů státního rozpočtu v roce 2023 při meziročním růstu o 7,3 % (+29,4 mld. Kč); čerpáno bylo 99,5 % rozpočtu po změnách.

Tabulka č. 44: Quasi mandatorní výdaje (mil. Kč)

Quasi mandatorní výdaje	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=4:3	6=4:1	7=4-1
Aktivní politika zaměstnanosti (bez kap. výdajů, bez prostředků EU)	2 314	495	492	752	152,9	32,5	-1 562
Kap. Min. obrany - bez soc. dávek	82 409	102 605	99 616	91 441	91,8	111,0	9 033
Zahr. pomoc, humanitární pomoc (od r. 2009 v přísl. kapitolách), Visegrádský fond (do r. 2003)	956	963	950	1 120	117,9	117,2	164
Mzdy OSS a příspěvk. organizací vč. poj. a FKSP (bez mezd zahrnutých v kapitole MO v rámci vojenských výdajů a bez kap. VPS), vč. EU - (od roku 2014 bez pojistného za pěstouny)	317 207	330 491	333 475	339 076	101,7	106,9	21 869
Platy duchovních a administrativ vč. pojistného (od r. 2008 bez administrativy)	939	867	867	867	100,0	92,3	-72
Investiční pobídky - na daňovou povinnost	0	0	0	0	x	x	0
Celkem	403 824	435 420	435 400	433 256	99,5	107,3	29 432
Výdaje celkem	1 984 809	2 222 954	2 251 115	2 202 638	97,8	111,0	217 829
Podíl quasi MV na celkových výdajích státního rozpočtu (v %)	20,35	19,59	19,34	19,67			

Zdroj: MF

2.1 Mandatorní sociální výdaje

Největší podíl na mandatorních výdajích mají mandatorní sociální výdaje. Ve státním rozpočtu na rok 2023 byly plánovány v částce **1 020,3 mld. Kč** s předpokladem meziročního růstu o 10,9 % (+100,1 mld. Kč) proti srovnatelným výdajům schváleného státního rozpočtu roku 2022, resp. o 11,3 % (+103,4 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2022. **Mandatorní sociální výdaje dosáhly 1 027,3 mld. Kč**, tj. 99,4 % rozpočtu po změnách při meziročním navýšení o 12,0 % (+110,0 mld. Kč) a na celkových mandatorních výdajích se podílely 86,4 %.

Vývoj státního rozpočtu v sociální oblasti, jeho čerpání v roce 2023 a srovnání s rokem 2022, ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 45: Sociální transfery a výdaje na služby zaměstnanosti (mil. Kč)

SOCIÁLNÍ TRANSFERY A STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	Skutečnost 2022	Státní rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění 5=4:3	Index 2023/2022 6=4:1	Rozdíl 2023-2022 7=4-1
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=4:3	6=4:1	7=4-1
Sociální dávky - v tom z hlediska odpovědného členění:	768 977	859 188	872 718	869 304	99,6	113,0	100 327
Dávky důchodového pojištění*) - z toho:	588 420	671 705	686 226	685 664	99,9	116,5	97 244
Starobní důchody	492 701	565 062	579 275	578 789	99,9	117,5	86 087
Dávky nemocenského pojištění - z toho:	48 126	51 562	46 831	45 919	98,1	95,4	-2 207
Nemocenské	33 107	34 915	32 779	32 014	97,7	96,7	-1 093
Ošetřovné	2 831	3 100	2 558	2 460	96,2	86,9	-371
Peněžní pomoc v mateřství	11 347	12 611	10 642	10 614	99,7	93,5	-733
Dávky státní sociální podpory a dávky péčovské péče	56 748	61 369	61 293	60 399	98,5	106,4	3 651
Podpory v nezaměstnanosti	9 884	9 264	10 510	10 493	99,8	106,2	609
Dávky pomoci v hmotné nouzi	14 416	10 000	13 070	12 889	98,6	89,4	-1 527
Dávky osobám se zdravotním postižením	2 726	4 270	3 900	3 823	98,0	140,2	1 097
Příspěvek na péči podle zákona o soc. službách	36 448	37 615	37 615	37 251	99,0	102,2	803
Zvláštní dávky ozbrojených sborů	12 046	13 201	13 031	12 640	97,0	104,9	594
Náhradní výživné pro nezaopatřené dítě	160	200	240	225	93,6	140,1	64
Ostatní dávky povahy sociálního zabezpečení	1	2	2	1	59,3	91,1	0
Ochrana zaměstnanců při plat. neschopnosti zaměstnavatelů**)	179	200	213	206	96,8	115,5	28
Ostatní sociální peněžní transfery osobám	692	352	390	379	97,2	54,8	-313
Mandatorní peněžní transfery fyzickým osobám celkem	769 848	859 740	873 321	869 890	99,6	113,0	100 042
Příspěvek na penzijní připojištění	7 634	7 800	7 800	7 549	96,8	98,9	-85
Platba do veřejného zdravotního pojištění (VPS)	129 396	141 759	140 109	138 709	99,0	107,2	9 313
Sociální dotace a příspěvky zaměstnavatelům - v tom:	10 349	11 000	11 749	11 120	94,7	107,4	771
Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením	10 011	10 500	11 477	10 848	94,5	108,4	837
Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace	338	500	272	272	100,0	80,5	-66
Mandatorní sociální výdaje celkem	917 227	1 020 299	1 032 978	1 027 268	99,4	112,0	110 041
Aktivní politika zaměstnanosti (vč. prostředků EU/FM) - z toho:	3 497	3 030	3 019	2 103	69,7	60,1	-1 394
Sociální výdaje a služby zaměstnanosti celkem	920 725	1 023 329	1 035 997	1 029 371	99,4	111,8	108 647

*) vč. dávek vyplacených do ciziny, poštovních služeb a záloh České pošty na důchody

**) náhrady mezd za zaměstnavatele při jeho platební neschopnosti, úhrady pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance, úhrada daně z příjmů za zaměstnance, příslušné služby, např. pošty, apod.

Pozn.: Údaje za sociální dávky se liší od údajů viz Tabulka č. 42 a v bilanci příjmů a výdajů o další související výdaje obsažené ve tř. 5 rozpočtové skladby.

Zdroj: MF

2.1.1 Sociální dávky včetně souvisejících výdajů

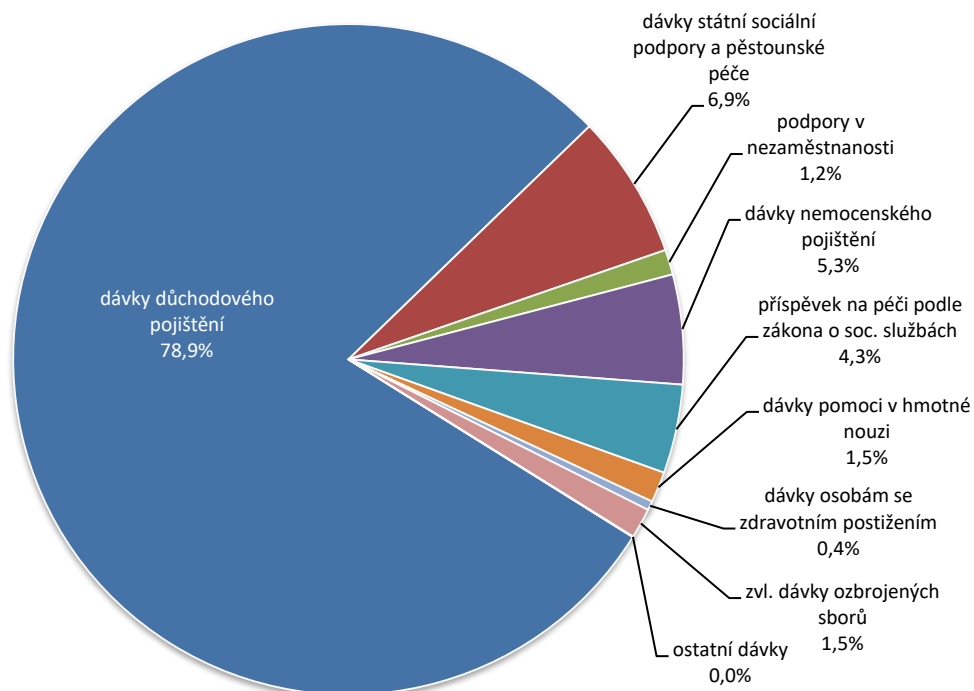
Ve státním rozpočtu na rok 2023 byly sociální dávky včetně souvisejících výdajů⁴ zahrnuty v celkové výši 859,2 mld. Kč při meziročním navýšení o 10,6 % (+82,5 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2022 a o 11,7 % (+90,2 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2022. Rozpočet sociálních dávek byl ovlivněn jak autonomním vývojem, tak schválenými systémovými změnami sociální legislativy v uplynulém období a legislativními změnami, které nabývaly účinnosti v průběhu roku 2022 (jednalo se zejména o mimořádná, časově omezená legislativní opatření reagující na válku na Ukrajině) a k 1. lednu 2023 (např. pravidelná valorizace dávek důchodového pojištění, navýšení částek životního a existenčního minima, zvýšení normativních nákladů pro účely příspěvku na bydlení, navýšení přídatku na dítě apod.).

Na sociálních dávkách bylo vyplaceno celkem 869,3 mld. Kč, tj. 99,6 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 13,0 % (+100,3 mld. Kč). Zahrnovaly výdaje státního rozpočtu na dávky důchodového pojištění, nemocenského pojištění, státní sociální podpory a péčovské péče, výdaje na podpory v nezaměstnanosti, na dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky osobám se zdravotním postižením, na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, na zvláštní dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru,

⁴ Nejčastěji se jedná o poštovní služby, nákup ostatních služeb, dále např. u dávek péčovské péče také náklady na povinné sociální pojištění a na zdravotní pojištění v souvislosti s výplatou odměny pěstouna ve zvláštních případech atd.

na náhradní výživné pro nezaopatřené dítě a na další drobné dávky (např. příspěvek na péči pro občany žijící v zahraničí, vyrovnání důchodů se Slovenskem).

Graf č. 25: Sociální dávky vyplacené v roce 2023 (v %)

Zdroj: MF

Dávky důchodového pojištění

Největší objem (78,2 %) z celkových rozpočtovaných sociálních dávek (vč. souvisejících výdajů) na rok 2023 připadl na **dávky důchodového pojištění**. Schválený rozpočet dávek důchodového pojištění na rok 2023 ve výši 671,7 mld. Kč (pododdíl 411) předpokládá meziroční růst o 14,1 % (+83,1 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2022, proti skutečnosti roku 2022 předpokládá zvýšení o 14,2 % (+83,3 mld. Kč). V rozpočtu byly zohledněny mimořádné valorizace důchodů z roku 2022, výdaje na zákonnou valorizaci důchodů i prostředky na nárůst počtu důchodců i jejich obměnu v tom smyslu, že do systému vstupují důchodci s vyššími důchody a naopak ho opouštějí důchodci s nižšími důchody. Dále byla zohledněna novela zákona o důchodovém pojištění (zákon č. 323/2021 Sb.), která zvyšuje starobní důchody o 500 Kč měsíčně za každé vychované dítě (tzv. **výchovné**).

Nařízením vlády č. 290/2022 Sb. se pro rok 2023 stanovila v rámci řádné valorizace mj. výše základní výměry starobního, invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu na 4 040 Kč (navýšení o 140 Kč). Procentní výměra důchodů přiznaných před 1. 1. 2023 se zvýšila od 1. 1. 2023 (nikoli od splatnosti lednové splátky jako před rokem 2022; tzn. i v roce 2023 byly v lednu vypláceny tzv. doplatky valorizace podle data splatnosti) o 5,1 %. Od 1. 1. 2023 se zvýšila procentní výměra starobních důchodů o 500 Kč za každé dítě, které pojištěnec vychoval (výchovu téhož dítěte nelze současně započítat více osobám). Průměrný starobní důchod se tak zvýšil o 825 Kč měsíčně, tj. o 4,7 %. Na základě zákona č. 71/2023 Sb. se mimořádnou valorizací od června 2023 zvýšil průměrný starobní důchod o cca 756 Kč měsíčně, tj. o 3,9 %. Procentní výměra se zvýšila o 2,3 % a o pevnou částku 400 Kč. Odhadované náklady za obě valorizace v roce 2023 činily 44,4 mld. Kč. Odhad dopadů výchovného je na úrovni 18 mld. Kč.

Z důvodu nedostatečného objemu schválených prostředků byl rozpočet výdajů na důchody v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí v průběhu roku navýšen rozpočtovými opatřeními celkem o 14,5 mld. Kč. Navýšení o 11,3 mld. Kč bylo realizováno na vrub rozpočtu ostatních kapitol – zejména kapitol VPS (8,5 mld. Kč), Ministerstvo obrany (1,0 mld. Kč), Národní sportovní agentura (0,25 mld. Kč) a dalších v návaznosti na UV č. 492, 698 a 820 z roku 2023. Další 3,2 mld. Kč (navýšení o 4,2 mld. Kč včetně snížení o 1 mld. Kč určenou na výplatu humanitární dávky) bylo přesunuto v rámci rozpočtu kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí úsporou v rozpočtu ostatních sociálních dávek a v souladu s UV č. 492 a 698 z roku 2023.

Tabulka č. 46: Dávky důchodového pojištění v roce 2023 (mil. Kč)

DŮCHODY	Skutečnost 2022	Skutečnost 2023	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
Dávky důchodového pojištění celkem - z toho:	588 420	685 664	116,5	97 244
důchody starobní	492 701	578 789	117,5	86 087
důchody invalidní - v tom:	59 132	65 684	111,1	6 553
3. stupeň	30 124	33 347	110,7	3 223
2. stupeň	9 842	11 046	112,2	1 204
1. stupeň	19 165	21 291	111,1	2 126
důchody pozůstalostní - v tom:	36 575	41 188	112,6	4 613
vdovské	27 710	31 114	112,3	3 404
vdovecké	3 865	4 439	114,9	574
sirotčí	5 000	5 635	112,7	636
jednorázový příspěvek důchodci z r. 2020	12	2	20,3	-10

Zdroj: MF

Dávky důchodového pojištění⁵ v roce 2023 **dosáhly celkem 685,7 mld. Kč**, tj. 99,9 % plnění rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 16,5 % (+97,2 mld. Kč), a představovaly tak 78,9 % sociálních dávek. Tyto výdaje zahrnovaly veškeré prostředky na výplatu důchodů, včetně výplat důchodů do ciziny, poštovních poplatků a zálohy České pošty na výplatu důchodů v prvních výplatních termínech ledna následujícího roku.

Z celku nejvyšší částka **578,8 mld. Kč** byla poskytnuta na **důchody starobní**, tj. 99,9 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 17,5 % (+86,1 mld. Kč); z toho 97,6 % (564,8 mld. Kč vč. poštovních služeb) vyplatila kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí⁶. Dále byly vyplaceny **důchody invalidní** ve výši **65,7 mld. Kč**, tj. 99,9 % rozpočtu po změnách při meziročním zvýšení o 11,1 % (+6,6 mld. Kč), z toho 33,3 mld. Kč představovaly invalidní důchody 3. stupně. **Důchody pozůstalostní** (vdovské, vdovecké a sirotčí) dosáhly **41,2 mld. Kč**, tj. 99,9 % rozpočtu po změnách při meziročním zvýšení o 12,6 % (+4,6 mld. Kč), z toho 31,1 mld. Kč činily důchody vdovské.

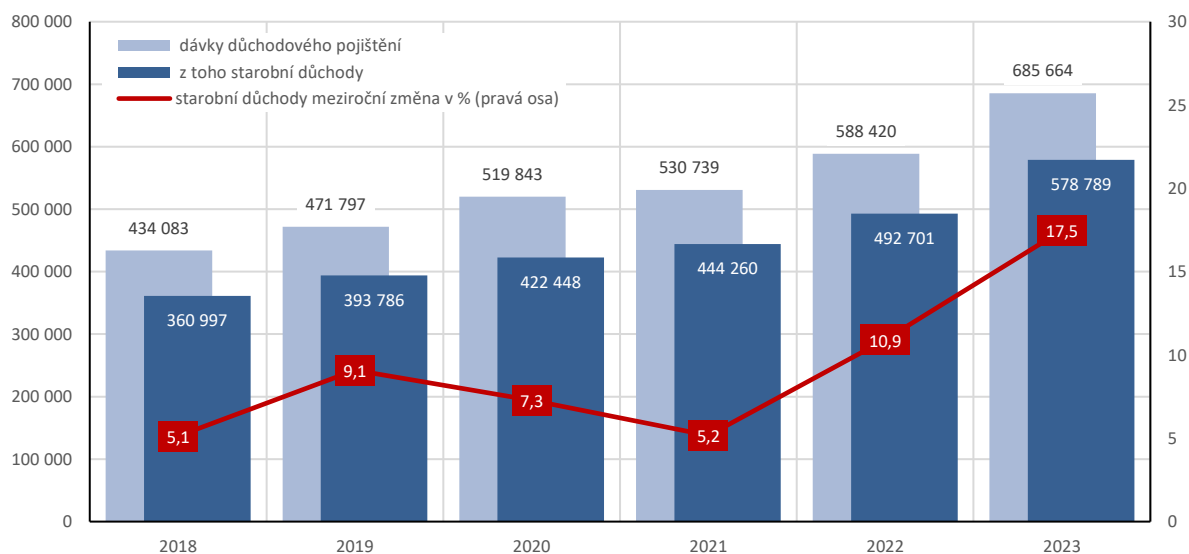
Průměrná výše plného starobního důchodu činila 19 806 Kč a meziročně se zvýšila o 12,9 % (+2 265 Kč). Podle statistických údajů zajišťovala Česká správa sociálního zabezpečení výplatu 3 537,4 tis. důchodů (vč. zahraničních). Z celku bylo 2 439,5 tis. plných starobních důchodů (o 4,2 tis. více než v roce 2022), dále 14,1 tis. poměrných starobních důchodů, 421,5 tis. invalidních důchodů (z toho 181,5 tis. důchodů pro invalidy 1. stupně v průměrné výši 9 634 Kč, tj. o 798 Kč více než v roce 2022, a 159,2 tis. důchodů pro invalidy 3. stupně v průměrné výši 17 006 Kč, tj. o 1 381 Kč více než v roce 2022) a 662,3 tis. pozůstalostních důchodů (z toho 522,0 tis. vdovských důchodů v průměrné výši 4 830 Kč, tj. o 376 Kč více než v roce 2022). V porovnání s rokem 2022 došlo ke snížení počtu vyplácených důchodů o 4 440 případů. Počet důchodců činil 2 950 245 (vč. zahraničních), což představovalo snížení počtu důchodců o 2 140 oproti roku 2022.

Vývoj výdajů na dávky důchodového pojištění ukazuje následující graf:

⁵ Údaje o výdajích na důchody jsou uváděny z hlediska rozpočtu (finančního zúčtování rozpočtového roku), tzn. ve výdajích je zahrnuta záloha zaslaná České poště na výplatu důchodů z rozpočtu běžného roku, ale příjemce obdrží tento důchod až v roce příštím, naopak v běžném roce příjemce obdrží důchod, ve kterém je zahrnuta záloha České pošty z rozpočtu minulého roku.

⁶ Tato kapitola od roku 2014 začleňuje do závazného ukazatele Dávky důchodového pojištění rovněž výdaje na poštovní služby (položka RS 5161) spojené s výplatou těchto dávek.

Graf č. 26: Vývoj výdajů na dávky důchodového pojištění v letech 2018-2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Meziročně se, jak již bylo uvedeno, výdaje na dávky důchodového pojištění v roce 2023 zvýšily o 16,5 % (+97,2 mld. Kč), v roce 2022 o 10,9 % (+57,7 mld. Kč), v roce 2021 pak o 2,1 % (+10,9 mld. Kč), v roce 2020 o 10,2 % (+48,0 mld. Kč), v roce 2019 o 8,7 % (+37,7 mld. Kč), v roce 2018 o 4,7 % (+19,4 mld. Kč).

Dávky nemocenského pojištění

Schválený rozpočet **dávek nemocenského pojištění** na rok 2023 byl v pododdílu 412 stanoven ve výši 51,6 mld. Kč, tj. o 2,8 % (+1,4 mld. Kč) více proti schválenému rozpočtu roku 2022 a o 7,1 % (+3,4 mld. Kč) více proti skutečnosti 2022. Navýšený rozpočet zohledňoval předpokládaný vývoj nově narozených dětí a dětí do 10 let věku a očekávaný dopad zákona č. 330/2021 Sb., kterým byly upraveny podmínky nároku na dlouhodobé ošetřovné a prodloužena podpůrčí doba otcovské poporodní péče.

Tabulka č. 47: Dávky nemocenského pojištění (mil. Kč)

DÁVKY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ	Skutečnost		Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
	2022	2023		
Dávky nemocenského pojištění celkem - z toho:	48 126	45 919	95,4	-2 207
nemocenské	33 107	32 014	96,7	-1 093
ošetřovné	2 831	2 460	86,9	-371
peněžitá pomoc v mateřství	11 347	10 614	93,5	-733
dávky otcovské poporodní péče	624	602	96,5	-22
dlouhodobé ošetřovné	209	222	106,2	13
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství	8	7	86,1	-1

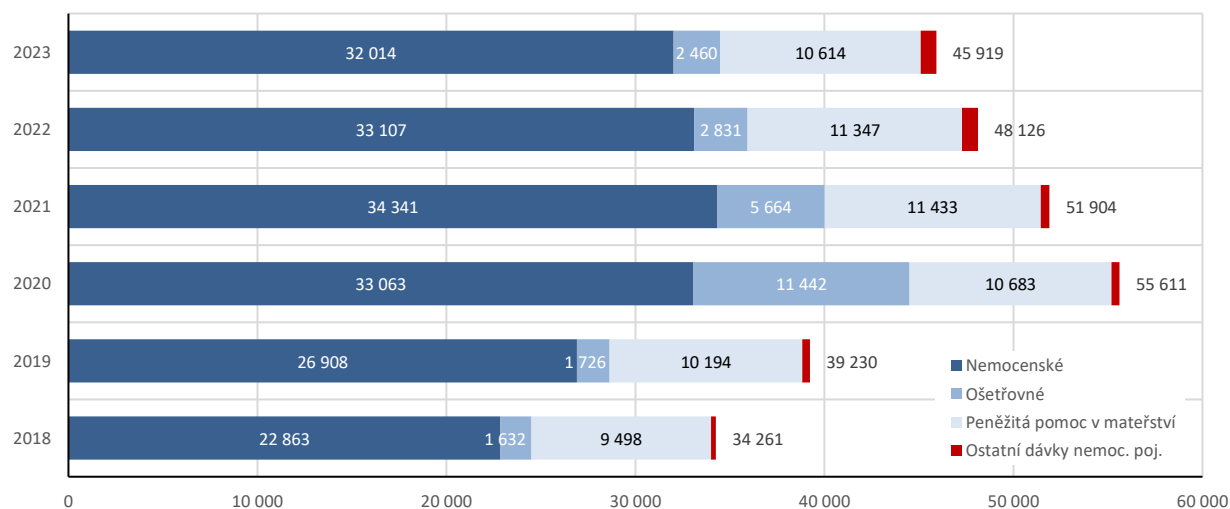
Zdroj: MF

Vyplaceno bylo celkem **45,9 mld. Kč**, tj. 98,1 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 4,6 % (-2,2 mld. Kč). S výjimkou dlouhodobého ošetřovného, které vykazuje meziroční nárůst o 6,2 %, došlo u všech ostatních dávek nemocenského pojištění k poklesu výdajů. Dávky nemocenské ovlivnil zejména nižší počet proplacených dnů v souvislosti s epidemií covid-19, která přetrvávala ještě na počátku roku 2022. Pokles výdajů na ošetřovné a peněžitou pomoc v mateřství byl způsoben snížením celkového počtu případů.

Z celku 69,7 % představovala dávka **nemocenské**, která byla čerpána ve výši **32,0 mld. Kč** na 97,7 % rozpočtu po změnách, a která se meziročně snížila o 3,3 % (-1,1 mld. Kč). Dále byly poskytnuty dávky **ošetřovné** ve výši **2,5 mld. Kč**, tj. 96,2 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 13,1 % (-371,0 mil. Kč), **peněžitá pomoc v mateřství** v částce **10,6 mld. Kč**, tj. 99,7 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 6,5 % (-732,9 mil. Kč), **otcovská poporodní péče** ve výši **601,9 mil. Kč**, tj. 97,4 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 3,5 % (-21,9 mil. Kč), **dlouhodobé ošetřovné** ve výši **222,0 mil. Kč**, tj. 98,2 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 6,2 % (+13,0 mil. Kč) a **vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství** ve výši **7,0 mil. Kč**, tj. 83,7 % rozpočtu po změnách při meziročním snížení o 13,9 % (-1,1 mil. Kč).

Výdaje na dávky nemocenského pojištění v letech 2018 až 2023 ukazuje následující graf:

Graf č. 27: Hlavní složky dávek nemocenského pojištění a jejich vývoj v letech 2018-2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče

Dávky státní sociální podpory⁷ poskytované podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a **dávky pěstounské péče**⁸ poskytované podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, byly ve schváleném rozpočtu v pododdílech 413 a 414 stanoveny ve výši 61,4 mld. Kč, tj. o 9,8 % (-6,7 mld. Kč) méně než stanovil rozpočet roku 2022 a o 8,1 % (+4,6 mld. Kč) více proti skutečným výdajům v roce 2022. Snížení rozpočtu souviselo především s výplatou jednorázového příspěvku na dítě ve výši 5 000 Kč v roce 2022⁹, nicméně od 1. ledna 2023 došlo na základě zákona č. 456/2022 Sb.¹⁰ ke zvýšení **přídavku na dítě** o 200 Kč ve všech věkových kategoriích a v obou výměrách. Cílem bylo posílit finanční podporu rodin s dětmi s příjmem do 3,4násobku životního minima. V souvislosti s aktuálním vývojem cen energií došlo ke změně částek měsíčních nákladů na bydlení podle typu bytů, podle počtu společně posuzovaných osob a ve vztahu k velikosti obce podle počtu obyvatel a normativních nákladů na bydlení. Dále došlo ke změně koeficientu na území hlavního města Prahy (z koeficientu 0,35 na koeficient 0,30) při výpočtu nároku na **příspěvek na bydlení** a dalším legislativním změnám. Výše **rodičovského příspěvku**, který tvoří 59,8 % rozpočtu těchto dávek, zůstala stejná jako v roce 2022. Nárok na rodičovský příspěvek měl rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečoval o dítě, které bylo nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 300 tis. Kč, nejdéle do 4 let věku dítěte. V případě, že nejmladším dítětem v rodině byly 2 a více dětí narozených současně, měl rodič nárok až na vyčerpání celkové částky 450 tis. Kč. Rodič si i nadále může zvolit vyšší měsíčního příspěvku dle svých potřeb (až do výše peněžitě pomoci v mateřství), přičemž při narození dalšího dítěte se rodičům vyplátí jednorázově nevyčerpaná rodičovská na starší dítě. Nárok na **porodné** také zůstal stejný jako v roce 2022 a náležel rodině, které se narodilo první nebo druhé živé dítě a jejíž příjem byl nižší než 2,7násobek životního minima rodiny. Výše porodného činila 13 000 Kč na první živě narozené dítě, při narození druhého živého dítěte to bylo 10 000 Kč. Za stanovených podmínek zůstal pro určitý okruh osob také nárok na **pohřebné** ve výši 5 000 Kč. **Dávky pěstounské péče** jsou poskytovány dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. U těchto dávek se předpokládá nárůst výdajů vzhledem k navýšení odměny pěstouna (od 1. 1. 2023 došlo nařízením vlády č. 465/2022 Sb. ke zvýšení minimální mzdy na částku 17 300 Kč, čímž je tato odměna ovlivněna), nárůstu počtu pěstounů a novým dávkám „zaopatřovací příspěvek jednorázový“, „zaopatřovací příspěvek opakující

⁷ přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné, pohřebné

⁸ od 1. 1. 2013 dávky pěstounské péče přestaly být dávkami státní sociální podpory, jejich právní úpravu obsahuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů; o dávkách pěstounské péče rozhodují a vyplácejí je pobočky Úřadu práce ČR

⁹ Zákon č. 196/2022 Sb., o jednorázovém příspěvku na dítě, pozbyl platnosti k 1. 7. 2023.

¹⁰ Zákon č. 456/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

se“ a „příspěvek při pěstounské péči“ (od 1. 1. 2022; zákon č. 363/2021 Sb.¹¹). Nařízením vlády č. 436/2022 byly od 1. 1. 2023 navýšeny částky životního a existenčního minima o 5,2 %, kdy např. měsíční částka životního minima u jednotlivce činí 4 860 Kč, u osoby, která je považována jako první v pořadí, 4 470 Kč, atd.; existenční minimum činí 3 130 Kč měsíčně. Tato úprava ovlivňuje dávky, které jsou vázány na částky životního minima (příspěvek na bydlení, přídavek na dítě, porodné, příspěvek při pěstounské péči).

Čerpání jednotlivých dávek státní sociální podpory a dávek pěstounské péče v roce 2023 a jejich srovnání s rokem 2022 ukazuje následující tabulka:

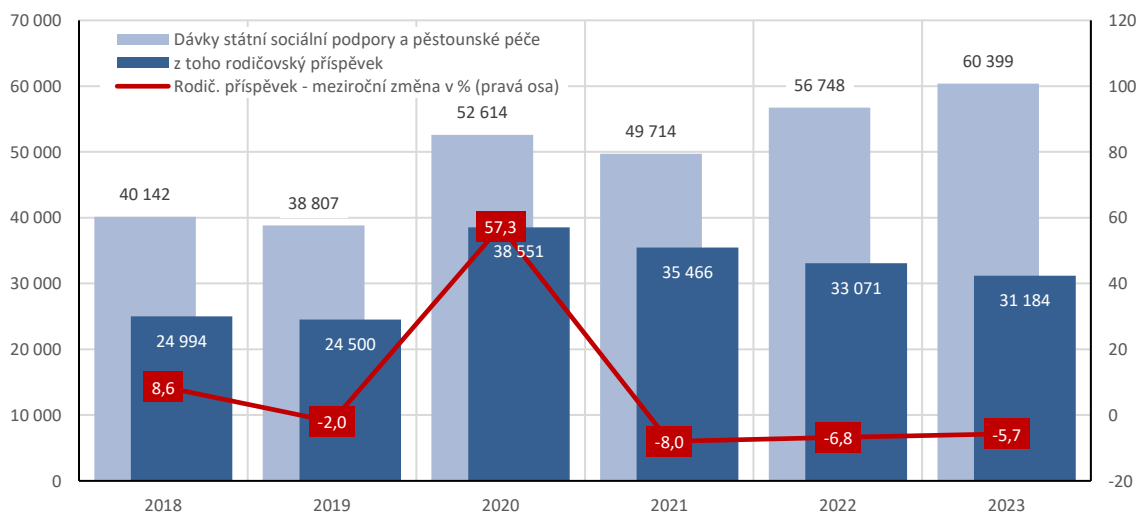
Tabulka č. 48: Dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče (mil. Kč)

DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY A DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PĚČE	Skutečnost 2022	Skutečnost 2023	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
Dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče celkem - v tom:	56 748	60 399	106,4	3 651
Dávky státní sociální podpory - z toho:	52 427	55 121	105,1	2 694
přídavek na dítě	10 627	5 846	55,0	-4 781
příspěvek na bydlení	8 541	17 890	209,5	9 349
rodičovský příspěvek	33 071	31 184	94,3	-1 887
porodné	88	87	98,6	-1
pohřebné	13	12	92,1	-1
Dávky pěstounské péče a zaopatřovací příspěvky	4 322	5 278	122,1	957

Zdroj: MF

Vyplaceno bylo celkem **60,4 mld. Kč**, tj. 98,5 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 6,4 % (+3,7 mld. Kč). Z dávek státní sociální podpory vykázal největší objem **rodičovský příspěvek 31,2 mld. Kč** (-1,9 mld. Kč), **příspěvek na bydlení 17,9 mld. Kč** (+9,3 mld. Kč) a **přídavek na dítě 5,8 mld. Kč** (-4,8 mld. Kč). Nejvyšší meziroční nárůst vykazuje příspěvek na bydlení v souvislosti s aktuálním vývojem cen energií, naopak nejvyšší pokles vykázal příspěvek na dítě z důvodu ukončení výplaty jednorázového příspěvku na dítě ve výši 5 000 Kč, který se vyplácel od srpna 2022 (možnost o něj požádat trvala do 1. července 2023) na základě zákona č. 196/2022 Sb., o jednorázovém příspěvku na dítě, ve znění pozdějších předpisů, jako reakce na současnou situaci rodin s dětmi, na něž dopadají důsledky rostoucích cen energií, potravin a dalších základních potřeb. **Dávky pěstounské péče a zaopatřovací příspěvky dosáhly 5,3 mld. Kč** (+956,7 mil. Kč). Na meziročním růstu se projeví nejen legislativní změny, viz výše, ale také nárůst počtu pěstounů. Celková částka vynaložená na dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče zahrnuje také výdaje spojené s výplatou těchto dávek, např. výdaje na služby pošt dosáhly 102,2 mil. Kč, u dávek pěstounské péče náklady na povinné sociální pojištění 256,9 mil. Kč a na zdravotní pojištění 93,1 mil. Kč v souvislosti s výplatou odměny pěstouna ve zvláštních případech.

Graf č. 28: Dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

¹¹ Zákon č. 363/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Podpory v nezaměstnanosti

Schválený státní rozpočet stanovil v pododdílu 421 výdaje na **podpory v nezaměstnanosti** pro rok 2023 ve výši 9,3 mld. Kč, tj. o 7,0 % (-692,2 mil. Kč) méně než stanovil rozpočet roku 2022, resp. o 6,3 % (-620,3 mil. Kč) méně proti skutečným výdajům v roce 2022. **Podpory v nezaměstnanosti** byly **vyplaceny** ve výši **10,5 mld. Kč**, tj. 99,8 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 6,2 % (+608,7 mil. Kč).

V roce 2023 se situace na trhu práce oproti roku 2022 mírně zhoršila. Ve druhém pololetí podíl nezaměstnaných osob stagnoval, mírný nárůst byl zaznamenán až v měsíci prosinci, což je pravidelný jev na trhu práce opakující se každý rok. Situaci na trhu práce ovlivnil i příliv uchazečů o zaměstnání do evidence ÚP ČR z Ukrajiny. Průměrný měsíční počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na Úřadu práce České republiky se meziročně zvýšil na 265,5 tis. oproti roku 2022, kdy činil 251,7 tis.

Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti v roce 2023 meziročně vzrostla o 664 Kč na 10 255 Kč. Na její výši měla vliv trvajících vysoká míra inflace a růst průměrné hrubé měsíční mzdy o 7,1 %, které se promítlo v 7% nárůstu průměrné výše podpory v nezaměstnanosti. V roce 2022 byla průměrná výše měsíční podpory v nezaměstnanosti 9 591 Kč.

Srovnání nezaměstnanosti k 31. 12. v letech 2018 až 2023 a její vývoj v průběhu roku 2023 ukazuje následující tabulka:

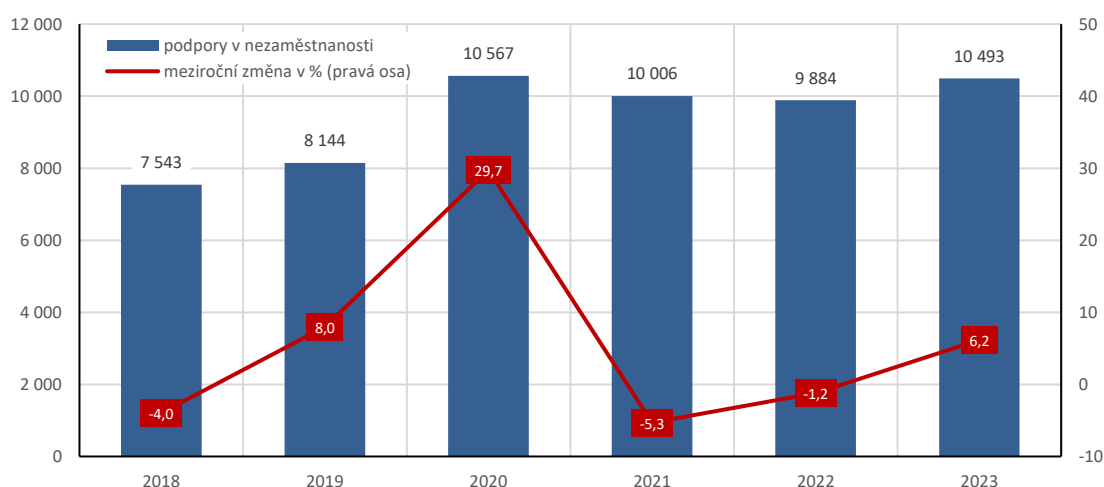
Tabulka č. 49: Vývoj registrované nezaměstnanosti dle MPSV

	12/2018	12/2019	12/2020	12/2021	12/2022	03/2023	06/2023	09/2023	12/2023
Podíl nezaměstnaných osob v %	3,1	2,9	4,0	3,5	3,7	3,7	3,4	3,6	3,7
Nezaměstnanost v tis. osob	231,5	215,5	292,0	258,2	271,8	273,5	249,8	263,0	279,2
Volná pracovní místa v tis.	324,4	341,0	318,6	343,1	288,6	284,5	286,7	282,0	271,8

Zdroj: MPSV

Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2023 činil **3,7 %**, podíl nezaměstnaných mužů činil 3,4 %, podíl nezaměstnaných žen 4,0 %. Ke stejnému datu evidoval Úřad práce ČR 279,2 tis. uchazečů o zaměstnání (meziroční nárůst o 7,4 tis.), z toho 256,3 tis. dosažitelných uchazečů, tj. těch, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Vyšší nebo stejný podíl nezaměstnaných než republikový průměr vykazalo 30 okresů – nejvyšší okres Karviná 8,2 %, Bruntál 7,4 %, Most 7,2 %, Chomutov 6,5 %, Louny 5,9 %, Ústí nad Labem a Znojmo shodně 5,8 %, Děčín 5,7 % atd. Nejnižší podíl nezaměstnaných vykazaly okresy Praha-východ 1,4 %, Praha-západ 1,6 %, Benešov 1,9 %, Pelhřimov a Plzeň-jih shodně 2,0 %, Rychnov nad Kněžnou 2,1 %, Jičín 2,2 %, Zlín 2,3 % atd. K 31. 12. 2023 nabízel Úřad práce ČR celkem 271,8 tis. volných pracovních míst, když na jedno volné místo připadl v průměru 1 uchazeč, nejvíce pak v okresech Karviná 9,9, Bruntál 8,4, Jeseník 6,2, Děčín 5,0, Opava 4,5, Most 4,2 atd.

Graf č. 29: Podpory v nezaměstnanosti v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Dávky pomoci v hmotné nouzi

Dávky pomoci v hmotné nouzi byly ve schváleném rozpočtu na rok 2023 v pododdílu 417 zahrnuty v objemu 10,0 mld. Kč, tj. o 29,9 % (+2,3 mld. Kč) vyšším, než stanovil schválený rozpočet na rok 2022 a o 30,6 % (-4,4 mld. Kč) nižším proti skutečnosti roku 2022. Systém pomoci v hmotné nouzi upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, který vymezuje situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy a bydlení a s mimořádnými událostmi. Nařízením vlády č. 436/2022 došlo od 1. 1. 2023 ke zvýšení částek životního a existenčního minima. Tato legislativní změna ovlivňuje počet osob, kterým vzniká nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi.

V roce 2023 **dosáhla výplata dávek pomoci v hmotné nouzi 12,9 mld. Kč**, tj. 98,6 % rozpočtu po změnách při meziročním snížení o 1,5 mld. Kč. Stejně jako v roce 2022 ovlivňovaly výši výdajů na dávky pomoci v hmotné nouzi zejména výdaje na **humanitární dávku**, která byla za rok 2023 vyplacena ve výši téměř **7,0 mld. Kč**. V roce 2022 bylo vyplaceno o 1,7 mld. Kč méně. Humanitární dávka je na základě zákona č. 66/2022 Sb.¹², o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaný invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, vyplácena od 21. 3. 2022 úřady práce ČR. Tato dávka je určena pro cizince s dočasnou ochranou udělenou v ČR, kteří ve spojitosti s válečným konfliktem přicestovali do ČR a kterým není umožněn vstup do českého dávkového systému, kam agenda hmotné nouze patří. Před účinností zákona č. 66/2022 Sb. byla uprchlíkům od 1. 3. do 20. 3. 2022 vyplácena mimořádná okamžitá pomoc – újma na zdraví. Ta za uvedené období činila 269,2 mil. Kč.

Příspěvek na živobytí, který je základní dávkou pomoci v hmotné nouzi a který pomáhá osobě nebo rodině při nedostatečném příjmu, dosáhl **4,0 mld. Kč** (+577,8 mil. Kč). **Doplatek na bydlení**, který řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby nebo rodiny včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory, dosáhl **1,7 mld. Kč** (-145,7 mil. Kč). Na **mimořádnou okamžitou pomoc** bylo vynaloženo **106,4 mil. Kč** (-254,2 mil. Kč). **Osobám ohroženým sociálním vyloučením** bylo vyplaceno **14,4 mil. Kč** (+4,5 mil. Kč).

Dávky osobám se zdravotním postižením

Dávky osobám se zdravotním postižením jsou poskytovány podle zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, který od roku 2012 zakotvil změny ve struktuře dávek tak, že z mnoha dílčích dávek vznikly pouze dvě (příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku), a který změnil systém posuzování zdravotního stavu osob na hodnocení zvládnutí 10 základních životních potřeb. Na rok 2023 byly dávky pro osoby se zdravotním postižením rozpočtovány v pododdíle 418 ve výši 4,3 mld. Kč, což bylo o 14,8 % (+550,0 mil. Kč) více než stanovil schválený rozpočet v roce 2022 a o 56,6 % (+1,5 mld. Kč) více než bylo čerpáno v roce 2022. Novelou výše zmíněného zákona (zákon č. 358/2022 Sb.; účinnost od 1. 12. 2022) byl zvýšen limit příspěvku na zvláštní pomůcku ze 400 tis. Kč na částku 500 tis. Kč a byla zvýšena částka příspěvku na mobilitu z 550 Kč na 900 Kč za kalendářní měsíc. Současně tato novela stanovila speciální výši příspěvku na mobilitu v částce 2 900 Kč za kalendářní měsíc pro osoby, které využívají po celý kalendářní měsíc zdravotnický prostředek dlouhodobě.

Oprávněným osobám byly **vyplaceny** celkem **3,8 mld. Kč**, tj. 98,0 % rozpočtu po změnách při meziročním zvýšení o 40,2 % (+1,1 mld. Kč). Z celkové částky dosáhl **příspěvek na mobilitu téměř 2,9 mld. Kč** (+1,1 mld. Kč) a **příspěvek na zvláštní pomůcku 908,1 mil. Kč** (-580,1 tis. Kč).

Příspěvek na péči

Příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, je určen osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při

¹² Zákon č. 66/2022 Sb. byl v průběhu roku 2023 významně změněn, a to na základě zákona č. 75/2023 Sb. ze dne 8. března 2023, kterým se mění zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. S účinností od 1. 4. 2023 vznikla evidence bytů pro dočasnou ochranu (Ministerstvo práce a sociálních věcí ji spravuje na portálu pod názvem Evidence bytů a smluv, EBS, a na odkazu ebs.mpsv.cz), jež je důležitým prvkem pro výpočet humanitární dávky od 1. 7. 2023, neboť se zcela změnila struktura pomoci od tohoto data zavedením nové součásti dávky započítatelných nákladů na bydlení.

zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti. Ve schváleném rozpočtu na rok 2023 byl tento příspěvek stanoven na § 4195 částkou 37,6 mld. Kč, tj. o 3,0 % (+1,1 mld. Kč) více než stanovil rozpočet roku 2022 a o 3,2 % (+1,2 mld. Kč) více než činila skutečnost roku 2022. Zvýšená potřeba rozpočtového zajištění výdajů na příspěvek na péči v roce 2023 byla důsledkem novely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterou došlo od 1. 1. 2022 ke zrušení dvou rozdílných částek příspěvku ve stupních závislosti III a IV. Sjednocením částek došlo k navýšení nákladů na tento příspěvek. Současně byl rozšířen i okruh poskytovatelů pomoci, kterým může oprávněná osoba hradit za poskytovanou pomoc příspěvkem na péči.

V roce 2023 činil příspěvek na péči **37,3 mld. Kč**, tj. 99,0 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 2,2 % (+803,0 mil. Kč). Od roku 2015 dochází, s výjimkou nepatrného snížení v roce 2021, k trvalému meziročnímu zvyšování čerpání příspěvku na péči. Dlouhodobě zvýšené meziroční čerpání je způsobeno především legislativními úpravami, které upravují, resp. zvyšují přiznanou výši příspěvku. Dochází i k navýšení počtu přiznaných příspěvků.

Zvláštní dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru

Zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru, vyplácené ministerstvy vnitra, obrany, financí, spravedlnosti a GIBS, byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty v částce 13,2 mld. Kč, tj. o 11,4 % (+1,4 mld. Kč) více než stanovil rozpočet v roce 2022 a o 9,6 % (+1,2 mld. Kč) více než činila skutečnost roku 2022. Navýšení reflektovalo především nárůst a valorizaci přiznaných výsluhových příspěvků.

Čerpány byly ve výši **12,6 mld. Kč**, tj. 97,0 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 4,9 % (+593,7 mil. Kč). Z celku představoval **výsluhový příspěvek 11,9 mld. Kč**, z toho vyplatila kapitola Ministerstvo vnitra 6,8 mld. Kč a kapitola Ministerstvo obrany 3,2 mld. Kč, **odchodné činilo 610,3 mil. Kč**, **odbytné 69,3 mil. Kč** a **úmrtné a příspěvek na pohřeb příslušníka 29,5 mil. Kč**. Nejvyšší meziroční růst těchto výdajů byl zaznamenán u výsluhového příspěvku (+1,4 mld. Kč), naopak u odchodného byl zaznamenán meziroční pokles (-783,0 mil. Kč). Navýšení u výsluhového příspěvku je zapříčiněno zejména nárůstem průměrného hrubého platu vojáků ve vazbě na valorizaci služebních tarifů o 10 % od 1. ledna 2023 na základě nařízení vlády č. 420/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 59/2015 Sb., o služebních tarifech a o zvláštním příplatku pro vojáky z povolání, ve znění pozdějších předpisů, který je rozhodný při přiznání dávky a dále vliv valorizací důchodů schválených pro rok 2023 (zvýšení výsluhového příspěvku podle § 137 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, činí polovinu procentního zvýšení důchodů z důchodového pojištění).

Náhradní výživné pro nezaopatřené dítě

Náhradní výživné pro nezaopatřené dítě je od 1. 7. 2021 novým opatřením v oblasti sociálního zabezpečení, které je dáno zákonem č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném). Náleží ve výši stanovené vyživovací povinnosti, která není povinnou osobou hrazena, nejvýše však ve výši 3 000 Kč na jednu žádost o náhradní výživné. Schválený rozpočet ve výši 200,0 mil. Kč byl o 10,5 % (+19,0 mil. Kč) vyšší než rozpočet roku 2022 a o 24,7 % (+39,6 mil. Kč) vyšší než skutečnost v roce 2022. Dne 1. 11. 2023 nabyl účinnosti zákon č. 322/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 588/2020 Sb. Na základě uvedené novely zákona se navýšil počet výplat náhradního výživného, po jejichž vyčerpání nárok na dávku zaniká, a to na 48 výplat z původních 24 výplat.

Výdaje na **náhradní výživné pro nezaopatřené dítě** dosáhly výše **224,8 mil. Kč**, tj. 93,6 % rozpočtu po změnách při meziročním navýšení o 64,3 mil. Kč. V roce 2023 bylo Úřadem práce ČR vyplaceno 112,9 tis. dávek, v roce 2022 to bylo 87,5 tis. dávek.

Ostatní dávky povahy sociálního zabezpečení

Výdaje na ostatní sociální dávky zahrnují výdaje na důchodové připojištění, náklady spojené s výplatou rozdílu mezi důchodem, který by náležel podle českých právních předpisů a důchodem, který náleží podle Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení. Schválený rozpočet byl na rok 2023 stanoven ve výši 1,5 mil. Kč, vynaloženo bylo **889,1 tis. Kč**, tj. 59,3 % rozpočtu při meziročním poklesu o 8,9 % (-86,5 tis. Kč). Na důchodové připojištění bylo čerpáno 51 tis. Kč. Na výdaje spojené s výplatou rozdílu mezi důchodem, který by náležel podle českých právních předpisů a důchodem, který náleží podle Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení bylo vynaloženo 838 tis. Kč.

2.1.2 Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů

Prostředky na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, na úhradu mezd zaměstnanců, na odvod pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti, na odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění, na odvod daně z příjmů za zaměstnance a poštovné v případě, kdy se zaměstnavatel dostane do platební neschopnosti a je na něj podán návrh k vyhlášení konkursu, byly na rok 2023 schváleny v částce 200,0 mil. Kč, tj. stejně jako stanovil rozpočet v roce 2022 a o 12,0 % (+21,5 mil. Kč) více než bylo v roce 2022 čerpáno.

V roce 2023 dosáhly tyto výdaje celkem **206,1 mil. Kč**, tj. 96,8 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 15,5 % (+27,6 mil. Kč). Z celku 162,0 mil. Kč činily náhrady mezd zaměstnancům ze státního rozpočtu za zaměstnavatele, 26,4 mil. Kč odvody daně z příjmů, 7,0 mil. Kč odvody pojistného na veřejné zdravotní pojištění, 10,4 mil. Kč odvody pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (vždy za zaměstnance) a poštovní služby 424,1 tis. Kč.

2.1.3 Výdaje na odškodnění podle příslušných právních předpisů

V souboru ostatních náhrad placených obyvatelstvu, které svým charakterem patří do sociálních peněžních transferů, neboť mají povahu zákonem daných náhrad, odškodnění a zvláštních sociálních dávek, byly sledovány **výdaje na odškodnění** podle příslušných legislativních předpisů.

Následující tabulka uvádí vyplacené prostředky v roce 2023 podle jednotlivých právních předpisů a kapitol státního rozpočtu, vč. počtu odškodněných osob.

Tabulka č. 50: Odškodnění a podobné náhrady obyvatelstvu podle zvláštních předpisů

VÝDAJE NA ODŠKODNĚNÍ	MO		MPSV		MV		MS		Celkem	
	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč
Příplatky k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. ¹⁾	135	452	2 576	107 097	3	156			2 714	107 704
Nároky podle zákona č. 357/2005 Sb. ²⁾	505	1 568	9 303	261 234	44	1 446	108	259	9 960	264 507
Odškodnění podle zákona č. 108/2009 Sb. ³⁾	290	1 359	1	337					291	1 696
Odškodnění podle zákona č. 482/2020 Sb. ⁴⁾					2	975			2	975
Celkem	930	3 379	11 880	368 668	49	2 577	108	259	12 967	374 883

¹⁾ nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění pozdějších předpisů

²⁾ zákon č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

³⁾ zákon č. 108/2009 Sb., o jednorázové peněžní částce nahrazující příspěvek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu a o změně některých zákonů

⁴⁾ zákon č. 482/2020 Sb., o odškodnění některých obětí potlačení demonstrací k prvnímu výročí okupace Československa vojsky Svazu sovětských socialistických republik, Německé demokratické republiky, Polské lidové republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky

Zdroj: MF

Celkem výdaje spojené s realizací odškodňovacích zákonů dosáhly **374,9 mil. Kč**, z toho v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí 368,7 mil. Kč.

2.1.4 Doplnkové penzijní spoření a penzijní připojištění

V roce 2023 vyplatilo Ministerstvo financí prostřednictvím kapitoly Všeobecná pokladní správa penzijním společenstvem státní příspěvek na základě jejich žádosti podle § 16 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů, a to pro účastníky, kterým náleží státní příspěvek podle § 14 tohoto zákona. Schválený státní rozpočet na rok 2023 počítal na výplatu státního příspěvku penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření s částkou 7,8 mld. Kč. **Vyplaceno** bylo **7,5 mld. Kč**, tj. 96,8 % rozpočtu po změnách při meziročním snížení o 1,1 % (-85,0 mil. Kč).

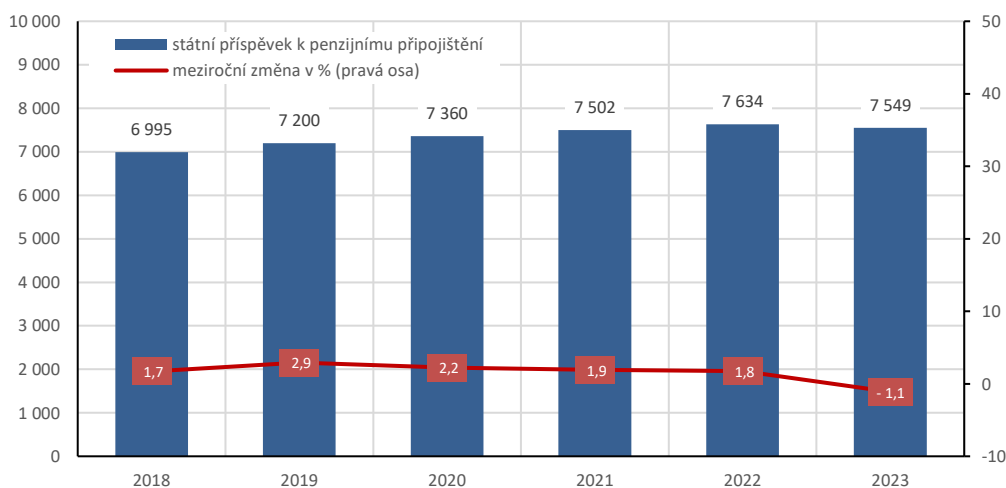
S účinností od 1. 1. 2013 činí maximální výše státního příspěvku 230 Kč, je-li výše měsíčního příspěvku účastníka ve výši 1 000 Kč a více. Je-li výše měsíčního příspěvku účastníka v rozpětí 300–900 Kč, činí výše měsíčního státního příspěvku 90 Kč a 20 % z částky převyšující 300 Kč. Pokud účastník spoří měsíčně méně než 300 Kč, státní příspěvek mu nenáleží.

Podle údajů poskytnutých penzijními společnostmi Ministerstvu financí činil k 31. 12. 2023 počet neukončených penzijních připojištění a doplňkových penzijních spoření celkem 4 224 tis. Jejich počet proti

stavu k 31. 12. 2022 poklesl o 173 tis., což představuje pokles o 3,9 %. Počet nově uzavřených smluv o doplňkovém penzijním spoření za rok 2023 dosáhl počtu 337 tis., což činí meziroční nárůst o 30 tis. smluv (+9,8 %). V roce 2023 bylo evidováno 1 613 tis. neukončených penzijních připojištění a doplňkových penzijních spoření, u nichž jsou vedeny příspěvky zaměstnavatele. Proti roku 2022 poklesl celkový objem účastnických příspěvků (bez příspěvků zaměstnavatelů), který v roce 2023 dosáhl výše 41,1 mld. Kč, což je o 0,4 mld. Kč méně než v roce 2022 (-1,0 %). Výše průměrného měsíčního příspěvku účastníka penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření vzrostla proti roku 2022 o 8 Kč na hodnotu 824 Kč, přičemž průměrná výše měsíčního příspěvku u penzijního připojištění poklesla o 3 Kč na hodnotu 792 Kč a průměrná výše měsíčního příspěvku u doplňkového penzijního spoření vzrostla o 18 Kč na hodnotu 871 Kč. Výše průměrného měsíčního státního příspěvku na penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření se proti roku 2022 nezměnila a setrvala na hodnotě 149 Kč, přičemž průměrná výše měsíčního státního příspěvku vyplaceného na penzijní připojištění činila 140 Kč (pokles o 1 Kč) a na doplňkové penzijní spoření 161 Kč (pokles o 1 Kč).

Uvedený vývoj situace ve výdajích státu na příspěvek k doplňkovému penzijnímu spoření a penzijnímu připojištění v letech 2018 až 2023 ukazuje následující graf:

Graf č. 30: Státní příspěvek na doplňkové penzijní spoření a penzijní připojištění v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)

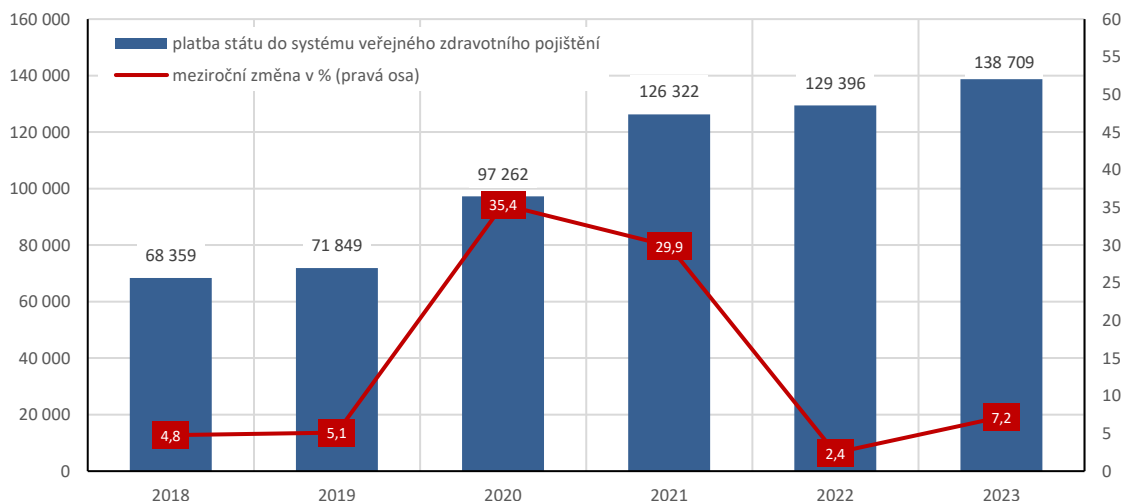
Zdroj: MF

2.1.5 Platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění

Platba státu na zdravotní pojištění za zákonem vybrané skupiny obyvatel (tzv. státní pojištěnci) byla ve státním rozpočtu zahrnuta v kapitole Všeobecná pokladní správa ve výši 141,8 mld. Kč. Oproti rozpočtu roku 2022 byla vyšší o 13,6 % (+16,9 mld. Kč), proti skutečnosti roku 2022 byla vyšší o 9,6 % (+12,4 mld. Kč). Vyměřovací základ pro tuto platbu se od 1. 1. 2023 zvýšil z 11 014 Kč na 14 074 Kč a z něj odvozené měsíční platby státu z 1 487 Kč za osobu na 1 900 Kč (+413 Kč) za osobu.

Na zvláštní účet všeobecného zdravotního pojištění bylo z kapitoly Všeobecná pokladní správa **převáděno 138,7 mld. Kč**, tj. 99,0 % rozpočtu po změnách, při meziročním navýšení o 7,2 % (+9,3 mld. Kč). Čerpání prostředků na tento účel bylo v roce 2023 ovlivněno především výše uvedeným zvýšením vyměřovacího základu a snižujícím se počtem pojištěnců v souvislosti se situací na Ukrajině. Průměrný měsíční počet státních pojištěnců činil 6 083,7 tis. osob, v roce 2022 to bylo 6 104,8 tis. osob.

Graf č. 31: Platba státu za státní pojistěnce v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Platba státu činila 969 Kč v roce 2018, 1 018 Kč v roce 2019, 1 067 Kč od 1. 1. 2020 do 31. 5. 2020, 1 567 Kč od 1. 6. 2020 do 31. 12. 2020, 1 767 Kč v roce 2021, 1 967 Kč od 1. 1. 2022 do 31. 8. 2022, 1 487 Kč od 1. 9. 2022 do 31. 12. 2022 a 1 900 Kč v roce 2023 za osobu a měsíc.

2.1.6 Sociální dotace a příspěvky zaměstnavatelům

Příspěvky na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Příspěvky na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením jsou poskytovány zaměstnavateli zaměstnávajícímu na chráněných pracovních místech více než 50 % zdravotně postižených osob z celkového počtu zaměstnanců, nejvýše však 14 200 Kč, včetně povinných odvodů a příspěvku na provozní náklady, za osobu a měsíc. Zaměstnavateli nadále náleží k příspěvku paušální částka 1 000 Kč měsíčně na každou osobu se zdravotním postižením. Schválený rozpočet v objemu 10,5 mld. Kč byl o 5,2 % (+520,0 mil. Kč) vyšší než schválený rozpočet roku 2022, proti skutečnému čerpání v roce 2022 byl vyšší o 4,9 % (+488,5 mil. Kč).

Celkem byly tyto příspěvky **vyplaceny** ve výši **10,8 mld. Kč**, tj. na 94,5 % rozpočtu po změnách. Meziročně se tyto výdaje zvýšily o 8,4 % (+836,6 mil. Kč). Vyšší meziroční čerpání souvisí zejména se zvyšujícím se počtem podpořených firem, které zaměstnávají osoby zdravotně postižené, stejně tak se zvyšují i počty zaměstnáváných osob se zdravotním postižením. Z celku bylo 91,5 % (9,9 mld. Kč) převedeno do podnikatelské sféry, zbývající část pak do sféry neziskové, územním celkům a příspěvkovým organizacím.

Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace

Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace (tj. příspěvky vyplácené zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů v souvislosti s restrukturalizací hnědouhelného průmyslu) byly ve schváleném rozpočtu na rok 2023 zahrnuty ve výši 500,0 mil. Kč v kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu; následně byl rozpočet snížen o 227,7 mil. Kč.

V roce 2023 byly tyto příspěvky uvedenou kapitolou horníkům na obligatorní sociálně zdravotní dávky podle zákona č. 154/2002 Sb., o přechodném financování některých sociálně zdravotních dávek horníků, **uvolněny** v celkové částce **189,3 mil. Kč**. Z celku obdržely 185,1 mil. Kč DIAMO, s. p., Stráž pod Ralskem, 3,2 mil. Kč Sev.en Inntech, a. s., 877 tis. Kč Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., Chomutov a 212 tis. Kč Severočeské doly, a.s., Chomutov. Na základě NV č. 167/2016 Sb., o příspěvku ke zmírnění sociálních dopadů souvisejících s restrukturalizací a útlumem činností právnických osob v insolvenční zabývajících se těžbou černého uhlí, dle NV č. 415/2020 Sb., kterým se mění NV č. 167/2016 Sb., dále dle NV č. 342/2016 Sb., o příspěvku ke zmírnění sociálních dopadů souvisejících s restrukturalizací nebo útlumem činnosti právnických osob zabývajících se těžbou uhlí nebo uranu a dle NV 491/2020 Sb., kterým se mění NV č. 342/2016 Sb., byly vyplaceny příspěvky v celkové výši **83,0 mil. Kč**. DIAMO, s. p., o. z. DARKOV vyplatil příspěvky dle NV č. 415/2020 Sb. ve výši 63,4 mil. Kč. DIAMO, s. p., Stráž pod Ralskem, vyplatil příspěvky dle NV č. 167/2016 Sb. ve výši 36,0 tis. Kč a dle NV č. 342/2016 Sb. ve výši 1,0 mil. Kč. Palivový kombinát Ústí, s. p., Ústí nad Labem, vyplatil příspěvky dle

NV č. 342/2016 Sb. a NV č. 491/2020 Sb. ve výši 18,5 mil. Kč. **Celkově** na výdaje podle zákona č. 154/2002 Sb., NV č. 167/2016 Sb., NV č. 415/2020 Sb., NV č. 342/2016 Sb. a NV 491/2020 Sb. byla v roce 2023 vynaložena částka **v souhrnné výši 272,3 mil. Kč**.

2.1.7 Státní politika zaměstnanosti

Výdaje na státní politiku zaměstnanosti v širším pojetí¹³ byly ve schváleném státním rozpočtu na rok 2023 stanoveny na 23,5 mld. Kč při meziročním růstu o 7,1 % (+1,6 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2022, proti skutečnosti roku 2022 byly nižší o 1,7 % (-415,5 mil. Kč). **Čerpáno** bylo celkem **23,9 mld. Kč**, tj. 93,8 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 0,1 % (+12,8 mil. Kč).

Státní politiku zaměstnanosti zabezpečuje především kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** zejména prostřednictvím Úřadu práce ČR. V roce 2023 bylo v této kapitole rozpočtováno 23,0 mld. Kč. **Vynaloženo** bylo celkem **23,7 mld. Kč**, tj. 93,8 % rozpočtu po změnách při meziročním zvýšení výdajů o 0,3 % (+78,6 mil. Kč). Z celkové částky bylo 45,9 % (10,8 mld. Kč) použito na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, 44,4 % (10,5 mld. Kč) na podpory v nezaměstnanosti a 8,9 % (2,1 mld. Kč) na aktivní část politiky zaměstnanosti.

Ve výdajích státního rozpočtu souvisejících s politikou zaměstnanosti jsou rovněž sledovány dotace sociálního charakteru vyplacené kapitolou **Ministerstvo průmyslu a obchodu** zaměstnavatelům **na sociální důsledky restrukturalizace** ocelářského a hnědouhelného průmyslu. Ty byly v roce 2023 vyplaceny v celkové výši **272,3 mil. Kč** (viz výše).

Tabulka č. 51: Státní politika zaměstnanosti (mil. Kč)

STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	Skutečnost 2022	Skutečnost 2023	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
Výdaje na státní politiku zaměstnanosti celkem	23 910	23 923	100,1	13
1. Výdaje na státní politiku zaměstnanosti - kapitola MPSV - v tom:	23 572	23 650	100,3	79
a) podpory v nezaměstnanosti	9 884	10 493	106,2	609
b) aktivní politika zaměstnanosti*) - v tom:	3 497	2 103	60,1	-1 394
rekvalifikace	177	423	238,5	245
veřejně prospěšné práce	693	728	105,2	36
společensky účelná pracovní místa	436	315	72,3	-121
podpora zaměstnanosti zdravotně postižených občanů	13	12	95,1	-1
cílené programy k řešení zaměstnanosti - z toho	1 829	90	4,9	-1 739
Cílený program podpory zaměstnanosti - Antivirus A, A+ a B	1 441	0	0,0	-1 441
investiční pobídky	33	0	0,0	-33
ostatní	316	534	169,0	218
c) ochrana zaměstnanců při platební nesch. zaměstnavatelů	179	206	115,5	28
d) zaměstnávání zdravotně postižených občanů**)	10 011	10 848	108,4	837
2. Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace***)	338	272	80,5	-66

*) včetně výdajů v rámci společných programů EU a ČR

***) příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce

****) v roce 2022 i 2023 za kapitolu MPO

Zdroj: MF

Výdaje na podpory v nezaměstnanosti (bod III.2.1.1), na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů (bod III.2.1.2), příspěvky na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce a příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace (bod III.2.1.6) jsou součástí mandatorních sociálních výdajů a byly již komentovány.

Aktivní politika zaměstnanosti¹⁴

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) představuje systém nástrojů, které přispívají k tvorbě nových pracovních míst - jde zejména o podporu na udržení a zvýšení zaměstnanosti rizikových skupin zaměstnanců (např. osoby se zdravotním postižením, mladí do 20 let, osoby starší než 50 let, dlouhodobě nezaměstnaní, ženy po

¹³ Podpory v nezaměstnanosti, aktivní politika zaměstnanosti, ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů, příspěvky na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce a příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace.

¹⁴ Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti nejsou součástí mandatorních výdajů.

mateřské nebo rodičovské dovolené), o podporu na změnu kvalifikace a zvýšení motivace k přijetí zaměstnání, apod. Jedná se o **nemandatorní část financování státních služeb zaměstnanosti**. Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti (vč. prostředků z rozpočtu EU/FM) byly na rok 2023 rozpočtovány v částce 3,0 mld. Kč, tj. o 133,8 % (+1,7 mld. Kč) více proti schválenému rozpočtu roku 2022 a o 13,4 % (-467,2 mil. Kč) méně proti skutečnosti 2022.

K 31. 12. 2023 celkové výdaje státu na **aktivní politiku zaměstnanosti**, resp. kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí, do jejíž kompetence tato problematika spadá, **dosáhly 2,1 mld. Kč**. Největší objem ve výši **728,3 mil. Kč** připadl na výdaje na **veřejně prospěšné práce**, dále výdaje na **rekvalifikace** dosáhly **422,6 mil. Kč**, na **společensky účelná pracovní místa** **315,3 mil. Kč**, na **cílené programy podpory zaměstnanosti** **90,4 mil. Kč** a na **podporu zaměstnanosti zdravotně postižených občanů** **12,5 mil. Kč** (vždy vč. prostředků z rozpočtu EU/FM).

2.2 Další mandatorní výdaje vyplývající ze zákona

V předchozí části byly komentovány mandatorní sociální výdaje. V této části jsou komentovány další významné mandatorní výdaje vyplývající ze zákona, které ale svým charakterem mezi sociální výdaje nepatří.

2.2.1 Výdaje na obsluhu státního dluhu

Výdaje na obsluhu státního dluhu byly na rok 2023 rozpočtovány v částce 70,0 mld. Kč, tj. o 29,6 % (+16,0 mld. Kč) více proti schválenému rozpočtu roku 2022 a o 40,8 % (+20,3 mld. Kč) více proti skutečnosti 2022. Celkově bylo na obsluhu státního dluhu vynaloženo **68,3 mld. Kč**, tj. 97,6 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 37,4 % (+18,6 mld. Kč). Podrobnější informace jsou obsaženy v sešitu E státního závěrečného účtu.

2.2.2 Majetková újma peněžních ústavů

Úhrada majetkové újmy peněžních ústavů podle § 45 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, v souvislosti s dříve poskytnutými sociálními úvěry za státem stanovené zvýhodněné úrokové sazby na individuální a družstevní bytovou výstavbu a půjčky mladým manželům byla na rok 2023 rozpočtována v částce 9,5 mil. Kč. Na základě uzavření Dodatku smlouvy č. 1 ke „Smlouvě o úhradě majetkové újmy ze zvýhodněných tzv. sociálních půjček (úvěrů) na individuální bytovou výstavbu a mladým manželům“ uzavřené dne 1. 3. 2000 mezi Ministerstvem financí České republiky a Českou spořitelnou, a.s., který je účinný od 1. ledna 2016, se vyplácí skutečná majetková újma běžného roku jednorázově v roce následujícím. V 1. pololetí 2023 byla vyplacena částka **19,7 mil. Kč** jako úhrada za rok 2022. Částka 10,2 mil. Kč byla zajištěna rozpočtovým opatření na vrub očekávaných úspor výdajové položky „Dorovnání úrokových rozdílů u vývozních úvěrů“. Výrazný nárůst výdajů na majetkovou újmu peněžních ústavů za rok 2022 byl způsoben vývojem úrokových sazeb (nárůstem 6MPřiboru).

2.2.3 Státní podpora stavebního spoření

V průběhu roku 2023 podaly stavební spořitelny v souladu s § 11 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů, žádosti o roční zálohy státní podpory za rok 2022 (tzv. 2. a 3. kolo roku 2022) a žádosti o roční zálohu státní podpory za rok 2023 pro účastníky, kteří ukončili stavební spoření v 1. pololetí roku 2023 (tzv. 1. kolo roku 2023).

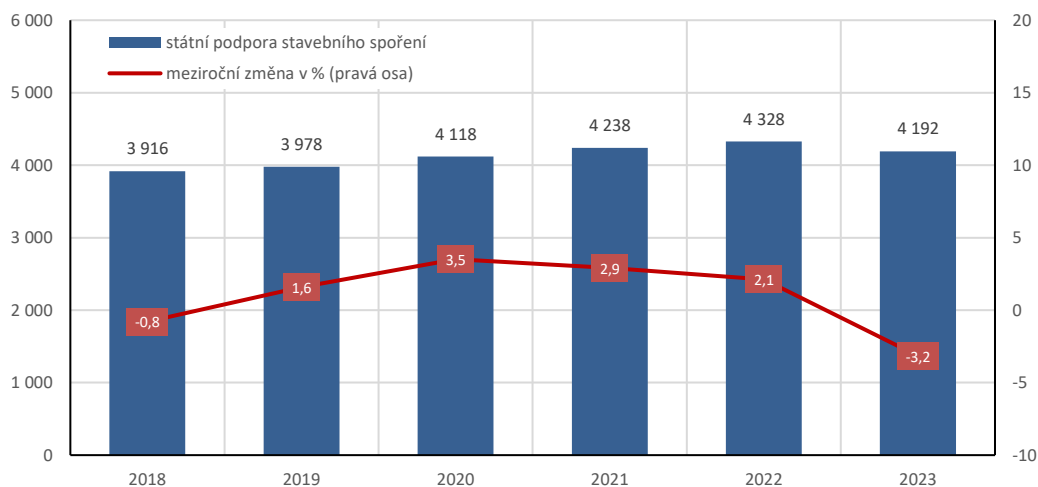
Schválený státní rozpočet na rok 2023 počítal na výplatu státní podpory stavebního spoření s částkou 4,4 mld. Kč. **Vyplaceno bylo 4 191,6 mil. Kč**, tj. 95,3 % rozpočtu po změnách. V porovnání s rokem 2022, kdy byla vyplacena státní podpora ve výši 4 328,0 mil. Kč, byla výplata státní podpory v roce 2023 nižší o 136,5 mil. Kč, tj. o 3,2 %.

S účinností od 1. 1. 2011 činí poskytovaná záloha státní podpory 10 % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce, max. však z částky 20 000 Kč, tj. max. 2 000 Kč, přičemž celkový součet záloh státní podpory ke všem smlouvám účastníka v příslušném kalendářním roce nesmí přesáhnout limit 2 000 Kč. Celkový počet smluv o stavebním spoření ve fázi spoření k 31. 12. 2023 činil 2,924 mil., tj. o 228 tis. smluv méně než ke konci roku 2022.

V roce 2023 bylo podle údajů stavebních spořitelien poskytnutých Ministerstvu financí uzavřeno 378 tis. nových smluv o stavebním spoření. Průměrná cílová částka u smluv uzavřených fyzickými osobami dosáhla

výše 873 tis. Kč. Proti roku 2022, kdy byl počet nově uzavřených smluv 487 tis. a průměrná cílová částka u fyzických osob dosáhla výše 629 tis. Kč, došlo v roce 2023 k poklesu počtu nově uzavřených smluv o 109 tis. při současném nárůstu průměrné cílové částky o 244 tis. Kč. Celkový objem naspořené částky k 31. 12. 2023 dosáhl hodnoty 313 mld. Kč, což je o 21,3 mld. Kč méně než ke konci roku 2022.

Graf č. 32: Státní podpora stavebního spoření v letech 2018 až 2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Státní podpora stavebního spoření u smluv uzavřených do 31. 12. 2003 činila 4 500 Kč ročně, u smluv uzavřených po 1. 1. 2004 činila 3 000 Kč ročně, od 1. 1. 2011 (tj. u státní podpory vyplacené za rok 2011 a následující roky) se snížila maximální výše státní podpory na 2 000 Kč ročně, a to bez ohledu na datum uzavření smlouvy.

2.2.4 Výdaje na volby a příspěvek politickým stranám a politickým hnutím

Výdaje na volby

V roce 2023 proběhla volba prezidenta republiky a mimořádné volby do zastupitelstev obcí (nové, dodatečně a opakované volby, případně opakované hlasování). Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2023 byly v kapitole Všeobecná pokladní správa zahrnuty výdaje na volby ve výši 730,6 mil. Kč. K čerpání bylo z kapitoly VPS uvolněno celkem 690,8 mil. Kč, z toho pro Český statistický úřad 7,7 mil. Kč, pro Ministerstvo vnitra 98,5 mil. Kč, pro Ministerstvo zahraničních věcí 2,5 mil. Kč a pro územní samosprávné celky 582,0 mil. Kč. Na úhradu nákladů spojených zejména se zpracováním výsledků voleb vynaložil Český statistický úřad celkem 72,0 mil. Kč (zejména na analytické, programátorské a konzultační služby, dále na služby elektronických komunikací, na nákup služeb pro zajištění zpracování výsledků voleb, na cestovné, kancelářský materiál, energie, atd.), Ministerstvo vnitra poskytlo na zajištění voleb celkem 86,2 mil. Kč (zejména na zajištění tisku, kompletace a distribuce hlasovacích lístků a ostatních volebních materiálů, výdaje Policie ČR byly vynaloženy na zvýšený výkon služby k zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti v místě konání voleb a Hasičského záchranného sboru ČR v souvislosti se zvláštními způsoby hlasování - vytipování volebních stanovišť, výstavba, vybavení, zajištění chodu a demontáž stanovišť, vyčištění, dezinfekce a vysušení materiálu ze stanovišť), Ministerstvo zahraničních věcí vynaložilo celkem 2,0 mil. Kč na pokrytí výdajů souvisejících se zabezpečením řádné volby prezidenta republiky na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí a územně samosprávné celky disponovaly na organizačně technické zabezpečení voleb částkou 593,2 mil. Kč (případné doplatky či vratky budou předmětem finančního vypořádání). **Výdaje státního rozpočtu na volby** v roce 2023 dosáhly v souhrnu **753,3 mil. Kč**, přičemž částka 11,1 mil. Kč byla předmětem finančního vypořádání za rok 2022.

Příspěvky politickým stranám a politickým hnutím

Ve schváleném rozpočtu na rok 2023 byla v kapitole Všeobecná pokladní správa vyhrazena na příspěvky politickým stranám, politickým hnutím a jejich politickým institutům částka 599,9 mil. Kč. Vyplaceno bylo na tyto příspěvky celkem **545,8 mil. Kč**. Tyto výdaje jsou mandatorním výdajem státního rozpočtu, ale zároveň jsou vykazovány dle rozpočtové skladby v rámci neinvestičních transferů neziskovým a podobným organizacím. Podrobnější komentář k těmto výdajům obsahuje část III.3.4.2.

2.2.5 Výdaje podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi - Finanční náhrada

Tyto výdaje jsou financovány na základě zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů. Na závazném ukazateli kapitoly Ministerstvo kultury „Výdaje podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi – Finanční náhrada“ byly na rok 2023 stanoveny ve výši 2,4 mld. Kč, tj. o 3,8 % (+87,8 mil. Kč) vyšší proti schválenému rozpočtu a i skutečnosti roku 2022. Stejně jako v roce 2022 byla vynaložena celá rozpočtovaná částka.

2.2.6 Dotace na obnovitelné zdroje energie

Dotace je poskytována v souladu se zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Vláda stanovuje svým nařízením podle ustanovení § 28 odst. 3 zákona č. 165/2012 Sb., ve znění zákona č. 131/2015 Sb., na příslušný rok prostředky státního rozpočtu pro poskytnutí dotace na podporu elektřiny a provozní podporu tepla a náklady na kompenzaci podle § 28a zákona. Na závazném ukazateli kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu „Dotace na obnovitelné zdroje energie“ byla na rok 2023 rozpočtována částka 22,0 mld. Kč, tj. o 14,1 % (-3,6 mld. Kč) méně oproti schválenému rozpočtu na rok 2022 a o 18,1 % (-4,9 mld. Kč) méně proti skutečnosti roku 2022. V roce 2022 byly součástí závazného ukazatele i výdaje na odpuštění poplatku na podporu obnovitelných zdrojů energie, které byly rozpočtovány v částce 4,6 mld. Kč. Vynaloženo bylo celkem **18,4 mld. Kč**, tj. 83,4 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 31,7 % (-8,5 mld. Kč). Tento pokles je ovlivněn nižší podporou státu vyplacenou výrobcům elektřiny z důvodu vysokých cen energií. Bližší informace jsou obsaženy v části III.3.4.1.

2.3 Ostatní mandatorní výdaje

Na ostatních mandatorních výdajích se z největší části podílely odvody a příspěvky do rozpočtu EU a transfery mezinárodním organizacím.

2.3.1 Odvody a příspěvky do EU

Podrobnější komentář je uveden v části Zprávy týkající se finančních vztahů ČR a EU (část III.6.5 a III.6.6).

2.3.2 Transfery mezinárodním organizacím¹⁵

Tyto platby jsou stanoveny mezinárodními smlouvami. Ve státním rozpočtu na rok 2023 byly rozpočtovány v částce 6,1 mld. Kč, tj. o 0,6 % (-33,8 mil. Kč) méně než ve schváleném rozpočtu roku 2022 a o 11,0 % (-750,9 mil. Kč) méně oproti skutečnosti 2022. Vynaloženo bylo **5,3 mld. Kč**, tj. 97,7 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 21,9 % (-1,5 mld. Kč).

2.3.3 Výdaje na realizaci státních záruk

V roce 2023 nebyly v kapitole Všeobecná pokladní správa na rozpočtové položce 5183 evidovány žádné mandatorní výdaje na realizaci státních záruk. V roce 2022 byl splacen poslední zaručený úvěr přijatý Národní rozvojovou bankou, a.s. (dříve Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou, a.s.), ve kterém jako věřitel vystupovala Evropská investiční banka. Tento úvěr byl určen na odstraňování škod z povodní.

Podrobný přehled o stavu a vývoji státních záruk je uveden v části III. sešitu D státního závěrečného účtu.

2.3.4 Výdaje na správu a vedení účtů vládních úvěrů

V souvislosti s financováním vládních a obdobných úvěrů poskytnutých do zahraničí byly v roce 2023 vynaloženy prostředky na správu a vedení účtů těchto úvěrů ve výši **8,4 mil. Kč**, tj. 84,4 % rozpočtu schváleného ve výši 10,0 mil. Kč. Plánované výdaje v kapitole Všeobecná pokladní správa byly svým objemem o 4,6 mil. Kč nižší než v roce 2022, skutečně vynaložené prostředky byly oproti roku 2022 nižší o 38,4 % (-5,3 mil. Kč).

¹⁵ Z hlediska mandatorních výdajů se jedná o transfery a členské příspěvky mezinárodním vládním organizacím, transfery nadnárodním orgánům a o členské příspěvky mezinárodním nevládním organizacím vyjma těchto plateb z kapitol Ministerstvo obrany a Všeobecná pokladní správa. Z kapitoly Všeobecná pokladní správa jsou zahrnuty pouze platby mezinárodním finančním institucím a fondům ve výši 957,1 mil. Kč. Nejsou zahrnuty členské příspěvky mezinárodním organizacím se sídlem na území ČR.

3 Běžné výdaje

Běžné výdaje státního rozpočtu představují výdaje správců kapitol státního rozpočtu na provoz a plnění úkolů vlastního úřadu, výdaje na činnost jimi zřizovaných organizačních složek státu a příspěvkových organizací a další výdaje, které tyto správci kapitol uskutečňují poskytováním příspěvků, dotací nebo transferů v souladu se svou působností podle kompetenčního zákona, příp. dalších zákonů, na jejichž základě byly zřízeny.

Běžné výdaje byly ve schváleném rozpočtu ČR na rok 2023 stanoveny ve výši 2 020,9 mld. Kč. Oproti schválenému rozpočtu roku 2022 byly navýšeny o 9,9 % (+182,8 mld. Kč) a oproti skutečnosti 2022 o 12,3 % (+222,1 mld. Kč). Z převážné části stály za navýšením rozpočtu zvýšené výdaje v sociální oblasti (valorizace důchodů, navýšení životního a existenčního minima, dávek na bydlení, přídatku na dítě, dále výdaje souvisejících s pomocí uprchlíkům z Ukrajiny atd.) a pomoc státu s mimořádným růstem cen energií. V průběhu roku 2023 byly běžné výdaje rozpočtovými opatřeními zvýšeny o dalších 13,0 mld. Kč. **Čerpány** byly ve výši **1 992,2 mld. Kč**, tj. 97,9 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 10,7 % (+193,4 mld. Kč).

3.1 Výdaje na platy a obdobné a související výdaje (OSS)

Výdaje na platy a obdobné a související výdaje rozpočtované v organizačních složkách státu (OSS) tvoří významnou součást veřejné spotřeby. Schválený rozpočet na rok 2023 představuje 164,3 mld. Kč a je o 7,4 % (o 11,3 mld. Kč) vyšší než schválený rozpočet roku 2022, proti skutečnému čerpání v roce 2022 je vyšší o 6,5 % (o 10,0 mld. Kč). Meziroční nárůst rozpočtu je především odrazem zvýšení objemu prostředků na platy o 4 % u zaměstnanců organizačních složek státu v pracovním či služebním poměru od 1. září 2022 a o 8 % u příslušníků a vojáků od 1. ledna 2023, u nichž se současně plánoval i růst počtu míst o 1836. V průběhu roku byl schválený rozpočet zvýšen o 3,2 mld. Kč na 167,5 mld. Kč. Z toho 2,1 mld. Kč se týkalo zvýšení prostředků na platy, další navýšení se týkalo povinného a zákonného pojistného placeného zaměstnavatelem a výdajů na odměny za užití duševního vlastnictví. Rozpočet v platové oblasti vycházel z parametrů střednědobého výhledu, schváleného usneseními vlády č. 835/2021 a č. 911/2021 a obsahoval i vlivy nad rámec schváleného střednědobého výhledu. Byly v něm promítnuty vlivy vycházející z provedených rozpočtových opatření, resp. úprav limitů regulace zaměstnanosti v roce 2022 s charakterem trvalých změn. Zohledňoval též vlivy plynoucí ze schválených usnesení a nařízení vlády, promítnutí přesunů dle resortních priorit, rozhodnutí ministra financí a z promítnutí vládních priorit. Do rozpočtu byly zapracovány též prostředky v souvislosti se zabezpečením platů zaměstnanců zapojených do oblasti čerpání prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů a podílejících se na realizaci projektů v rámci programů. Na jejich platy byla pro rok 2023 z nadnárodních zdrojů vybilancovaných zvýšenými příjmy z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů zahrnutá částka 3,1 mld. Kč, což je stejná částka jako v předchozím roce 2022. K výdajům krytým příjmy z EU/FM byla v oblasti platů a ostatních plateb za provedenou práci rozpočtována rovněž národní část prostředků na spolufinancování ze státního rozpočtu; tento podíl pro rok 2023 činil 0,54 mld. Kč.

Ve schváleném rozpočtu a následně i v rozpočtu po změnách a ve skutečnosti byly zapracovány uvedené a další vlivy, které jsou podrobně komentovány v kapitole III.3.2.

Tabulka č. 52: Výdaje na platy a obdobné a související výdaje OSS (mil. Kč)

VÝDAJE NA PLATY A OBDOBNÉ A SOUVISEJÍCÍ VÝDAJE	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023			Skutečnost 2023	Plnění v %	Rozdíl proti RpZ	Index 2023/2022	Rozdíl SK 2023-2022
		schválený	po změnách	konečný					
	1	2	3	4	5	5:3	5-3	5:1	5-1
Výdaje na platy a obdobné a související výdaje	154 263	164 309	167 542	170 160	165 853	99,0	-1 688	107,5	11 591
v tom:									
Platy	106 136	112 599	114 665	115 568	113 500	99,0	-1 165	106,9	7 364
Výdaje na ostatní platby za provedenou práci	8 574	9 310	9 224	10 212	9 396	101,9	172	109,6	822
Povinné a zákonné pojistné placené zaměstnavatelem	38 867	41 864	42 406	43 055	41 749	98,5	-656	107,4	2 882
Výdaje na odměny za užití duševního vlastnictví	329	131	848	915	854	100,7	6	259,4	525
Výdaje na platové a mzdové náhrady	11	0	5	5	5	107,2	0	47,2	-6
Mzdy podle cizího práva	344	406	394	405	348	88,4	-46	101,1	4

Zdroj: MF

Výdaje na platy a obdobné a související výdaje OSS za rok 2023 dosáhly 165,9 mld. Kč, tj. 99,0 % rozpočtu po změnách (v roce 2022 to bylo též 99,0 %).

Z celku bylo **na platy** (vč. podseskupení položek 504-Výdaje na odměny za užití duševního vlastnictví, 505-Výdaje na platové a mzdové náhrady a 506-Mzdy podle cizího práva) vynaloženo 114,7 mld. Kč, tj. 99,0 % rozpočtu po změnách. Proti stejnému období roku 2022 se zvýšily o 7,9 mld. Kč, tj. o 7,4 %, když státní

rozpočet počítal s nárůstem těchto výdajů o 7,9 % proti schválenému rozpočtu roku 2022, resp. s růstem o 5,9 % proti skutečnosti roku 2022.

Povinné a zákonné pojistné placené zaměstnavatelem tvoří pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na zdravotní pojištění a ostatní povinné pojistné. Objem pojistného ve sledovaném období dosáhl 41,7 mld. Kč, tj. 98,5 % rozpočtu po změnách a meziročně se zvýšil o 2,9 mld. Kč.

Výdaje na ostatní platby za provedenou práci byly v roce 2023 vyplaceny ve výši 9,4 mld. Kč při plnění rozpočtu na 101,9 %. Meziročně byly vyšší o 822 mil. Kč, tj. o 9,6 %. Patří sem především platy představitelů státní moci a některých orgánů (nejvíce kapitoly Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Poslanecká sněmovna Parlamentu, Senát Parlamentu a Ministerstvo práce a sociálních věcí).

3.2 Čerpání prostředků na platy ve vládou regulované sféře

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) tvoří významnou část výdajů státního rozpočtu. Spolu s náklady na platy a ostatní osobní výdaje ústředně řízených příspěvkových organizací, jejichž zaměstnanci jsou odměňováni platem podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, činil jejich objem v roce 2023 ve skutečnosti 271 169 mil. Kč. Počet vládou regulovaných zaměstnanců (přepočtený počet míst na úvazky v celoročním vyjádření) byl vykázan v celkové výši 484 128 a průměrný plat na úrovni 44 426 Kč.

Mimořádný význam rozpočtu v platové oblasti je vládou zdůrazněn tím, že kromě stanovení objemu prostředků na platy v podobě závazných ukazatelů státního rozpočtu u organizačních složek státu, ovlivňuje vláda tuto oblast i prostřednictvím závazných objemů prostředků na platy a počtu míst zaměstnanců v detailnějším členění, a to podle jednotlivých typů organizací a jednotlivých kategorií zaměstnanců. Tyto limity schvaluje vláda s návrhem státního rozpočtu na příslušný rok.

Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023, nebyl v průběhu roku ani jednou novelizován.

3.2.1 Prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady)

Schválený rozpočet prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) ve výši 265 112 mil. Kč se po změnách podle § 23 odst. 1 písm. a) rozpočtových pravidel a změnách limitů regulace zaměstnanosti u příspěvkových organizací zvýšil na 267 257 mil. Kč. Nad tento rámeček byly podle § 23 odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel zapojeny nároky z nespotřebovaných výdajů, prostředky z rezervních fondů a další mimorozpočtové zdroje, prostředky v dalších případech povoleného překročení a prostředky vyčleněné z limitů regulace zaměstnanosti v celkové výši 9 707 mil. Kč. Skutečné čerpání ve výši 271 169 mil. Kč odpovídá 101,5 % rozpočtu po změnách a 98,6 % konečného rozpočtu. Ve skutečnosti došlo k čerpání prostředků rezervního fondu a dalších mimorozpočtových zdrojů ve výši 4 028 mil. Kč, nároků z nespotřebovaných výdajů pak ve výši 3 509 mil. Kč. Celkový nárůst objemu prostředků je proti skutečnosti roku 2022 vykázan ve výši 17 998 mil. Kč, jedná se o meziroční nárůst ve výši 7,1 %.

Schválený rozpočet prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci u **organizačních složek státu** ve výši 121 909 mil. Kč se po změnách podle § 23 odst. 1 písm. a) zvýšil na 123 889 mil. Kč. Dále byl rozpočet upraven posílením z rezervních fondů, mimorozpočtovými prostředky a zapojením NNV na svou konečnou úroveň 125 779 mil. Kč. Skutečné čerpání je vykázano ve výši 122 896 mil. Kč, což odpovídá 99,2 % rozpočtu po změnách a 97,7 % konečného rozpočtu. Z celkového čerpání bylo z rezervních fondů, dalších mimorozpočtových zdrojů a NNV vyčerpáno 3 478 mil. Kč. Celkový meziroční nárůst objemu prostředků proti skutečnosti roku 2022 dosáhl výše 8 186 mil. Kč, tj. 7,1 %.

Schválený objem nákladů na platy a ostatní osobní náklady u **příspěvkových organizací regulovaných vládou** ve výši 143 203 mil. Kč se po změnách navýšil na úroveň 143 368 mil. Kč. Ve skutečnosti byly náklady čerpány ve výši 148 273 mil. Kč, a to včetně čerpání prostředků z rezervních fondů, čerpání příspěvku navýšeného o nároky z nespotřebovaných výdajů zřizovatele, mimorozpočtových zdrojů, prostředků v případech povoleného překročení, prostředků na podporu vědy a výzkumu podle § 10 zákona č. 130/2002 Sb. a prostředků vyčleněných z limitů regulace zaměstnanosti v kapitole Ministerstvo školství, mládeže

a tělovýchovy, a to v celkové výši 5 732 mil. Kč. Celkový meziroční nárůst nákladů na platy a ostatní osobní náklady dosáhl proti skutečnosti roku 2022 výše 9 812 mil. Kč, tj. 7,1 %.

V kapitole Digitální a informační agentura (dále jen „DIA“) došlo u příspěvkové organizace Správa státních služeb vytvářejících důvěru k situaci, kdy skutečné čerpání objemu prostředků na platy bylo vyšší než konečný rozpočet. Důvodem tohoto překročení bylo poskytnutí základního příspěvku od zřizovatele DIA ve výši 1 815 000 Kč na platy a ostatní platby za provedenou práci, na které neproběhlo rozpočtové opatření (dopis ze dne 13. 10. 2023 č.j. DIA-12564-4/OEZ-2023 a dopis ze dne 11. 12. 2023 č.j. DIA-12564-9/OEZ-2023).

Vývoj objemu prostředků v roce 2023 byl ovlivněn zejména následujícími vlivy:

V první řadě jde o samotné meziroční navýšení rozpočtovaných prostředků na platy, ostatní platby za provedenou práci a ostatní osobní náklady mezi schválenými rozpočty na roky 2023 a 2022, kdy došlo k navýšení o 17 007 mil. Kč, z čehož nejvýznamnějšími vlivy byly dopady vyplývající z usnesení vlády č. 471/2022 a usnesení vlády č. 808/2022.

S účinností od 1. 9. 2022 došlo napříč rozpočtovými kapitolami k navýšení objemu prostředků na platy v důsledku růstu základní stupnice platových tarifů pro pracovní i služební poměr o 10 % (nařízení vlády č. 264/2022 Sb.). S účinností od 1. 1. 2023 došlo k dalším změnám platových tarifů a s tím související růst objemu prostředků na platy. Pro akademické pracovníky státních vysokých škol byla rozšířena stupnice platových tarifů o 15. a 16. platovou třídu, přičemž došlo ke zvýšení objemu na jejich platy o 4 % (nařízení vlády č. 464/2022 Sb.). Stupnice základních tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů byla v 1. a 2. platové třídě valorizována o 17 % a v ostatních platových třídách o 10 % (nařízení vlády č. 419/2022 Sb.). V této souvislosti došlo ke zvýšení objemu prostředků na služební příjmy příslušníků o 8 %. Poslední úprava se vztahovala na vojáky z povolání, u kterých došlo ke zvýšení služebního tarifu o 10 % s tím, že objem prostředků na služební příjmy se zvýšil o 8 % (nařízení vlády č. 420/2022 Sb.).

Další objemově významné změny byly diferencovaně zapracovány do jednotlivých rozpočtových kapitol v návaznosti na realizaci vládních priorit. Za zmínku stojí zejména navýšení objemu prostředků na platy v kapitole Ministerstva obrany, kde došlo za účelem Koncepce výstavby Armády ČR ke zvýšení objemu prostředků na platy o cca 293 mil. Kč včetně navýšení počtu vojáků z povolání o 550 a civilních zaměstnanců o 50. V kapitole Ministerstva vnitra byl jednorázově navýšen objem prostředků na platy o cca 201 mil. Kč a počet zaměstnanců o 412 v souvislosti s válkou na Ukrajině (týkalo se odboru azylové a migrační politiky a Správy základních registrů). V kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy byl navýšen objem prostředků na platy v regionálním školství cca o 2,9 mld. Kč a počet zaměstnanců o 5 739, a to z důvodu růstu výkonů a Phmax.

Podrobněji jsou specifika vývoje oblasti platů mezi rozpočty 2023 a 2022 popsána v rozpočtové dokumentaci, konkrétně Zprávě ke státnímu rozpočtu České republiky na rok 2023, kapitole 4.4 Výdaje na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci.

Schválený objem finančních prostředků a limit personálních kapacit byl dále na základě rozhodnutí vlády a zmocnění ministra k úpravám limitů regulace zaměstnanosti (bod IV./1. písm. b) usnesení vlády č. 808/2022) ovlivněn rozpočtovými opatřeními podle § 23 odst. 1 písm. a) a povolenými úpravami počtu míst a nákladů na platy a ostatní osobní náklady příspěvkových organizací.

Tímto způsobem byl rozpočet platové oblasti navýšen celkem o 2 145 mil. Kč, v tom u organizačních složek státu šlo o zvýšení o 1 981 mil. Kč a u vládou regulovaných příspěvkových organizací o zvýšení ve výši 165 mil. Kč.

Na vrub kapitoly Všeobecná pokladní správa byl rozpočet v platové oblasti posílen celkově o 1 766 mil. Kč, z toho nejvýrazněji o 946 mil. Kč v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí (zejména na dofinancování rozpočtem nekrytých platových složek, ohodnocení vysoké pracovní zátěže a poskytnutí mimořádných odměn souvisejících s nárůstem agend).

Na vrub ostatních běžných výdajů byl limit prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci posílen celkem o 255 mil. Kč. Finančně nejvýraznější vlivy byly realizovány v kapitole:

- a) Ministerstvo obrany, kde došlo ke zvýšení objemu prostředků na služební příjmy vojáků z povolání o 8 % z důvodu valorizace služebního tarifu o 10 % s tím, že zbývající potřeba v oblasti platů vojáků ve výši 2 % bude realizována na vrub ostatních běžných výdajů.
- b) Ministerstvo životního prostředí, kde došlo v souladu se změnou systemizace k 1. 7. 2023 na základě dohody ministra financí a ministra životního prostředí ke zvýšení objemu prostředků na platy na vrub ostatních běžných výdajů ve výši 26 mil. Kč.
- c) Ministerstvo zahraničních věcí, kde došlo v souvislosti se změnou systemizace k 1. 10. 2023 ke zvýšení objemu prostředků na platy státních zaměstnanců o 24,6 mil. Kč na vrub ostatních běžných výdajů. Důvodem je finanční zabezpečení valorizace platových tarifů (nařízení vlády č. 264/2022 Sb.
- d) Ministerstvo práce a sociálních věcí, kde došlo na základě dohody ministra financí a místopředsedy vlády a ministra práce a sociálních věcí na Úřadu práce k navýšení prostředků na ostatní platby za provedenou práci ve výši 11 mil. Kč z ostatních běžných výdajů. Prostředky byly čerpány na odměny pro zaměstnance zajišťující výplatu nepojistných sociálních dávek v souvislosti s přijatým mimořádným opatřením.
- e) Ministerstvo zdravotnictví, kde došlo ke zvýšení objemu prostředků na platy ve výši 3,2 mil. Kč a též navýšení prostředků na ostatní platby za provedenou práci ve výši cca 413 tis. Kč na pokrytí podílu státního rozpočtu na projektech OPZ+ spolufinancovaných z rozpočtu EU.

U příspěvkových organizací došlo k úpravě limitu prostředků na platy celkem o cca 187,4 mil. Kč. Nejvýraznější úprava byla realizována na Ministerstvu zdravotnictví, kde došlo k úpravě limitu a počtu zaměstnanců u Státního zdravotního ústavu. Jednalo se o úpravu v rámci základního příspěvku, projektů vědy a výzkumu a projektů EU/FM v celkové výši 84,3 mil. Kč a počtu zaměstnanců 44,5.

V organizačních složkách státu došlo dále k zapojení prostředků na platy podle § 23 odst. 1 písm. b), tj. posílení rozpočtu rezervními fondy, mimorozpočtovými zdroji a nároky z nespotřebovaných výdajů. Skutečně vyčerpáno bylo z rezervních fondů 385,9 mil. Kč, z čehož největší podíl čerpání je vykázán u Státního ústavu pro kontrolu léčiv v kapitole Ministerstvo zdravotnictví ve výši 287,2 mil. Kč, s nimiž bylo hospodařeno na základě výjimky z rozpočtových pravidel (zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech) a u Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv ve výši 19,5 mil. Kč v souvislosti se zákonem 378/2007 Sb., o léčivech, a vyhláškou č. 427/2008 Sb. Významný podíl v čerpání prostředků představují nároky z nespotřebovaných výdajů. V roce 2023 bylo v organizačních složkách státu z nároků z nespotřebovaných výdajů čerpáno celkem 3 068,2 mil. Kč, kdy nejvyšší čerpání vykazují resorty Ministerstvo vnitra ve výši 921,1 mil. Kč, Ministerstvo práce a sociálních věcí ve výši 473,4 mil. Kč, Ministerstvo financí ve výši 292,8 mil. Kč, Ministerstvo spravedlnosti ve výši 277,8 mil. Kč, Ministerstvo zdravotnictví ve výši 207,9 mil. Kč, Ministerstvo obrany ve výši 155,8 mil. Kč, Ministerstvo pro místní rozvoj ve výši 131,7 mil. Kč a Ministerstvo zemědělství ve výši 93,6 mil. Kč.

Základní přehled čerpání finančních prostředků v oblasti výdajů určených na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) demonstruje následující tabulka:

Tabulka č. 53: Prostředky na platy a OPPP (OON) ve vládou regulované sféře (mil. Kč)

Organizační členění	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023			Skutečnost 2023	Plnění RZ v %	Plnění KR v %	Rozdíl skutečnost a RZ	Rozdíl skutečnost a KR	Meziroční index v %
		Schválený	Po změnách (RZ)	Konečný *) (KR)						
		1	2	3						
Organizační složky státu	114 710	121 909	123 889	125 779	122 896	99,2	97,7	-993	-2 883	107,1
Platy zaměstnanců ZP a ZSS	53 231	54 697	56 173	57 424	55 883	99,5	97,3	-290	-1 540	105,0
Platy příslušníků a vojáků	50 894	55 788	56 217	55 851	55 363	98,5	99,1	-853	-487	108,8
Platy státních zástupců a odvození	2 011	2 114	2 275	2 293	2 254	99,1	98,3	-21	-40	112,0
Ostatní platby za provedenou práci	8 574	9 310	9 224	10 212	9 396	101,9	92,0	172	-816	109,6
Příspěvkové organizace	138 460	143 203	143 368	149 172	148 273	103,4	99,4	4 905	-899	107,1
Platy zaměstnanců ZP a ZSS	134 823	141 339	141 287	145 240	144 595	102,3	99,6	3 308	-644	107,2
z toho: RgŠ MŠMT a ÚSC	127 828	134 591	134 399	137 806	137 304	102,2	99,6	2 906	-502	107,4
Ostatní platby za provedenou práci	3 637	1 864	2 081	3 933	3 677	176,7	93,5	1 597	-255	101,1
OSS a PO celkem	253 171	265 112	267 257	274 951	271 169	101,5	98,6	3 912	-3 782	107,1

*) u PO pouze odvozen

ZP - zákoník práce; ZSS - zákon o státní službě

Zdroj: MF

Z tabulky je zřejmé, že objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci u organizačních složek státu meziročně vzrostl o 7,1 %. U příspěvkových organizací dochází k meziročnímu nárůstu objemu prostředků na platy a ostatní osobní náklady též o 7,1 %.

Podrobnější přehled o čerpání objemů prostředků za jednotlivé kapitoly, typy organizací a kategorie zaměstnanců je uveden v sešitě G v tabulce č. 11.

3.2.2 Vývoj počtu zaměstnanců

Vývoj počtu zaměstnanců v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích znázorňuje následující tabulka:

Tabulka č. 54: Počet zaměstnanců ve vládou regulované sféře

Organizační členění	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023			Skutečnost 2023	Plnění RZ v %	Plnění KR v %	Rozdíl skutečnost a RZ	Rozdíl skutečnost a KR	Meziroční index v %
		Schválený	Po změnách (RZ)	Konečný *) (KR)						
	1	2	3	4	5	(5:3)	(5:4)	(5-3)	(5-4)	(5:1)
Organizační složky státu	198 160	213 259	213 124	213 561	197 417	92,6	92,4	-15 707	-16 144	99,6
Zaměstnanci ZP a ZSS	109 280	114 492	114 372	114 810	108 108	94,5	94,2	-6 265	-6 702	98,9
Příslušníci a vojáci	87 585	97 361	97 346	97 346	88 013	90,4	90,4	-9 333	-9 333	100,5
Státní zástupci a odvození	1 295	1 406	1 406	1 406	1 296	92,2	92,2	-109	-109	100,1
Příspěvkové organizace	279 017	285 798	285 591	292 268	286 711	100,4	98,1	1 120	-5 556	102,8
Zaměstnanci ZP a ZSS	279 017	285 798	285 591	292 268	286 711	100,4	98,1	1 120	-5 556	102,8
z toho: RgŠ MŠMT a ÚSC	264 179	271 177	270 818	277 028	272 007	100,4	98,2	1 188	-5 022	103,0
OSS a PO celkem	477 178	499 056	498 715	505 829	484 128	97,1	95,7	-14 587	-21 701	101,5

*) u PO pouze odvození

ZP - zákoník práce; ZSS - zákon o státní službě

Zdroj: MF

Z tabulky je zřejmé, že počet zaměstnanců ve vládou regulované sféře u organizačních složek státu meziročně klesl o 0,4 %. U příspěvkových organizací dochází k meziročnímu nárůstu počtu zaměstnanců o 2,8 %.

Skutečný počet míst v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích se pak meziročně zvýšil o 6 950 přepočtených míst, tj. o 1,46 %.

Podrobný přehled o počtech zaměstnanců za jednotlivé kapitoly, typy organizací a kategorie zaměstnanců je uveden v sešitě G v tabulce č. 10.

3.2.3 Průměrné platy

Proti roku 2022, kdy byl zaznamenán meziroční nárůst průměrných platů ve výši 1,7 %, došlo v roce 2023 k dalšímu významnému nárůstu průměrných platů, a to o 5,6 %. V následující tabulce je uveden přehled o vývoji průměrných platů v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích.

Tabulka č. 55: Průměrné platy ve vládou regulované sféře (v Kč)

Organizační členění	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023			Skutečnost 2023	Plnění RZ v %	Plnění KR v %	Rozdíl skutečnost a RZ	Rozdíl skutečnost a KR	Meziroční index v %
		Schválený	Po změnách (RZ)	Konečný *) (KR)						
	1	2	3	4	5	(5:3)	(5:4)	(5-3)	(5-4)	(5:1)
Organizační složky státu	44 634	43 999	44 835	45 095	47 911	106,9	106,2	3 075	2 815	107,3
Platy zaměstnanců ZP a ZSS	40 592	39 811	40 929	41 680	43 077	105,2	103,4	2 148	1 397	106,1
Platy příslušníků a vojáků	48 423	47 750	48 125	47 811	52 420	108,9	109,6	4 295	4 609	108,3
Platy státních zástupců a odvození	129 444	125 333	134 881	135 958	144 873	107,4	106,6	9 992	8 915	111,9
Příspěvkové organizace	40 267	41 212	41 227	41 412	42 027	101,9	101,5	800	615	104,4
Platy zaměstnanců ZP a ZSS	40 267	41 212	41 227	41 412	42 027	101,9	101,5	800	615	104,4
z toho: RgŠ MŠMT a ÚSC	40 323	41 360	41 356	41 454	42 065	101,7	101,5	709	612	104,3
OSS a PO celkem	42 081	42 403	42 769	42 967	44 426	103,9	103,4	1 658	1 459	105,6

*) u PO pouze odvození

ZP - zákoník práce; ZSS - zákon o státní službě

Zdroj: MF

Meziroční změny průměrných platů jsou v jednotlivých resortech rozdílné. Stěžejní faktory související s růstem průměrných platů jsou spojené s přijetím usnesení vlády č. 471/2022 a usnesení vlády č. 808/2022 – více viz výše v textu.

Do vývoje průměrných platů dále zasáhly diferencované úpravy prostředků na platy a počtu zaměstnanců při návrhu státního rozpočtu na rok 2023, provedení změn během roku, nenaplnění počtu tabulkových míst či využití nároků z nespotřebovaných výdajů a jiných mimorozpočtových zdrojů.

Průměrné platy příslušníků a vojáků meziročně vzrostly o 8,3 %, platy zaměstnanců a státních zaměstnanců v organizačních složkách státu o 6,1 %, platy státních zástupců a od nich odvozených meziročně vzrostly o 11,9 %, platy zaměstnanců příspěvkových organizací vzrostly o 4,4 %.

3.2.4 Srovnání průměrných platů v národním hospodářství a vládou regulované sféře

Podle předběžných údajů Českého statistického úřadu uveřejněných ke dni 5. března 2024 o průměrné hrubé měsíční mzdě na přepočtené počty zaměstnanců za rok 2023 bylo v národním hospodářství jako celku dosaženo průměrného výdělku 43 341 Kč, oproti průměrnému výdělku roku 2022 ve výši 40 353 Kč tak došlo k meziročnímu zvýšení o 7,4 %, tj. o 2 988 Kč. Vládou regulovaná sféra (OSS a PO) pak rostla o 5,6 %, tj. o 2 345 Kč. Podrobnější srovnání průměrných platů (mezd) ve sledovaných sférách na přepočtené počty je uvedeno v následující tabulce.

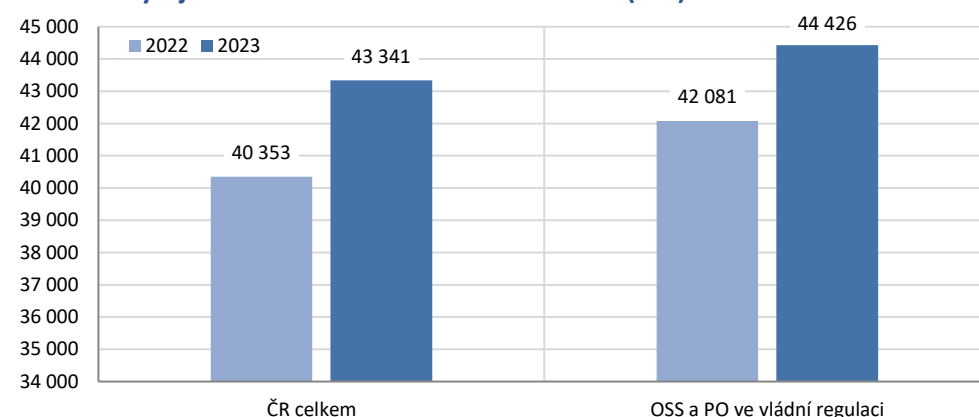
Tabulka č. 56: Porovnání průměrných platů/mezd podle sfér hospodářství (přepočtené osoby)

Sféry	2022					2023				
	Průměrný plat v Kč	Meziročně index v %	Meziročně rozdíl v Kč	Index ku NH v %	Změna ku NH v %	Průměrný plat v Kč	Meziročně index v %	Meziročně rozdíl v Kč	Index ku NH v %	Změna ku NH v %
Národní hospodářství	40 353	106,5	2 450	100,0	100,0	43 341	107,4	2 988	100,0	100,0
z toho: OSS a PO ve vládní regulaci	42 081	101,7	701	104,3	95,5	44 426	105,6	2 345	102,5	98,3

Zdroj: ČSÚ (předběžné údaje k 5. 3. 2024) a MF

Výše uvedené trendy se promítají i do vývoje reálných mezd. V roce 2023 klesla reálná mzda v celém národním hospodářství o 3,0 %, ve sféře organizačních složek státu pak o 4,6 %. V následujícím grafu je znázorněna průměrná mzda v národním hospodářství ČR ve srovnání s průměrným platem ve vládou regulované sféře (OSS a PO).

Graf č. 33: Vývoj nominálních mezd v letech 2022 a 2023 (v Kč)

Zdroj: ČSÚ (předběžné údaje k 5. 3. 2024) a MF

Z grafického znázornění a z výše uvedeného je zřejmé, že dynamika růstu průměrných platů v celém národním hospodářství a průměrných platů ve vládou regulované sféře je přiměřená, přičemž je nutno přihlídnout k opatřením, která byla v průběhu roku 2023 přijata z důvodu ozbrojeného konfliktu Ruské federace na Ukrajině, energetické krize, vysoké inflace a dalších negativních ekonomických faktorů. Vyšší úroveň průměrných platů v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích je způsobena několika faktory. Vládou regulovaná sféra se od ostatních sfér národního hospodářství odlišuje zejména vyšším podílem zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, vyšší průměrnou délkou praxe zaměstnanců, nižší fluktuací či v posledních letech významnou podporou regionálního školství. Vliv ozbrojeného konfliktu Ruské federace na Ukrajině a následná ekonomická recese se v ukazateli průměrného platu ve vládou regulované sféře v roce 2023 projevil v jeho dynamice růstu oproti národnímu hospodářství jako celku. Průměrný plat ve

vládou regulované sféře vzrostl meziročně méně (5,6 %) než v národním hospodářství, kde průměrný růst činil 7,4 %. I přesto je však průměrný plat ve vládou regulované sféře stále vyšší než průměrný plat v národním hospodářství o 1 085 Kč měsíčně (v roce 2022 se jednalo o rozdíl 1 728 Kč měsíčně).

3.3 Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje

Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje představují základní výdaje organizačních složek státu, jako jsou nákup materiálu, vody, paliv a energie, nákup služeb pošt, telekomunikací, bankovních institucí, výdaje na opravy a udržování, cestovné a související výdaje. Jsou zde zahrnuty i úroky a ostatní finanční výdaje a výdaje na realizaci záruk.

Schválený rozpočet této oblasti výdajů ve výši 151,8 mld. Kč byl rozpočtovými opatřeními realizovanými v průběhu roku **zvýšen** celkem o 931 mil. Kč na **152,8 mld. Kč**, když k úpravám rozpočtu došlo u všech položek – zvýšení se týkalo nejvíce výdajů na ostatní nákupy (o 3,4 mld. Kč, z toho 2,0 mld. Kč u Hygienické služby), výdajů souvisejících s neinvestičními nákupy (o 1,1 mld. Kč, převážně poskytnuté náhrady v soudnictví) a výdajů na nákup služeb (o 195 mil. Kč). Snížen byl rozpočet nejvíce u výdajů na nákup materiálu (o 2,1 mld. Kč), na nákup vody, paliv a energie (o 1,3 mld. Kč) a u úroků a ostatních finančních výdajů (o 301 mil. Kč).

Tabulka č. 57: Neinvestiční nákupy a související výdaje (mil. Kč)

VÝDAJE NA NEINVESTIČNÍ NÁKUPY A SOUVISEJÍCÍ VÝDAJE	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	Plnění v %	Rozdíl proti RpZ	Index 2023/2022	Rozdíl skut. 2023-2022
		schválený	po změnách					
	1	2	3	4	4:3	4-3	4:1	4-1
Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje	140 899	151 843	152 774	149 838	98,1	-2 935	106,3	8 939
v tom:								
Výdaje na někt. úpravy hmot. věcí a pořízení někt. práv k hmot. věcem	20	12	20	20	96,8	-1	97,6	-0
Výdaje na nákup materiálu	26 481	16 677	14 538	15 338	105,5	800	57,9	-11 143
Úroky a ostatní finanční výdaje	50 125	69 255	68 953	67 183	97,4	-1 771	134,0	17 058
Výdaje na nákup vody, paliv a energie	5 900	7 825	6 556	6 374	97,2	-183	108,0	473
Výdaje na nákup služeb	35 297	39 244	39 439	38 942	98,7	-496	110,3	3 645
Výdaje na ostatní nákupy	8 205	9 044	12 416	12 585	101,4	169	153,4	4 380
z toho: Opravy a udržování	5 333	6 253	6 390	6 512	101,9	122	122,1	1 178
Cestovné	1 756	1 778	2 026	1 999	98,7	-27	113,8	243
Výdaje na netransf. přev. uvnitř organiz., na převzaté povinnosti a na jistoty	10	104	75	16	21,6	-59	165,5	6
Výdaje související s neinv. nákupy, příspěvky, náhrady a na věcné dary	14 861	9 681	10 776	9 381	87,1	-1 395	63,1	-5 480

Zdroj: MF

Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje dosáhly v roce 2023 celkové výše **149,8 mld. Kč** a byly tak plněny na 98,1 % rozpočtu po změnách (úspora 2,9 mld. Kč). Největší úspory rozpočtu bylo vykázáno u úroků a ostatních finančních výdajů (o 1,8 mld. Kč), u výdajů souvisejících s neinvestičními nákupy (o 1,4 mld. Kč), u výdajů na nákup služeb (o 496 mil. Kč) a na nákup vody, paliv a energie (o 183 mil. Kč). Na druhé straně rozpočet po změnách byl překročen nejvíce u výdajů na nákup materiálu (o 800 mil. Kč, nároky zapojeny částkou 1,8 mld. Kč) a u výdajů na opravy a udržování (o 122 mil. Kč, nároky kryto 249 mil. Kč). Na čerpání celkových výdajů na neinvestiční nákupy a související výdaje se podílel především základní rozpočet kapitol - částkou 141,8 mld. Kč, nároky z nespotřebovaných výdajů byly zapojeny ve výši 7,3 mld. Kč a posílení rozpočtu rezervními a ostatními mimorozpočtovými fondy představovalo 730 mil. Kč. Meziročně se neinvestiční nákupy a související výdaje zvýšily celkem o 8,9 mld. Kč, tj. o 6,3 %, což bylo ovlivněno především nárůstem úroků a ostatních finančních výdajů (o 17,1 mld. Kč), výdajů na ostatní nákupy (o 4,4 mld. Kč, z toho opravy a udržování o 1,2 mld. Kč), výdajů na nákup služeb (o 3,6 mld. Kč) a na nákup vody, paliv a energie (o 473 mil. Kč). Na druhé straně se meziročně nejvíce snížily výdaje na nákup materiálu (o 11,1 mld. Kč) a výdaje související s neinvestičními nákupy (o 5,5 mld. Kč). Podíl neinvestičních nákupů na celkových běžných výdajích státního rozpočtu dosáhl 7,5 % a proti roku 2022 se snížil o 0,3 procentního bodu.

Výdaje na některé úpravy hmotných věcí a pořízení některých práv k hmotným věcem činily **20 mil. Kč** a rozpočet po změnách byl čerpán na 96,8 % (v roce 2022 byly čerpány též ve výši 20 mil. Kč). Téměř v plné výši šlo o položku Podlimitní technické zhodnocení, na které se evidují výdaje na technické zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku (i drobného), které nepřesahují v každém jednotlivém případě 40 000 Kč. Z rozpočtových kapitol tyto výdaje nejvíce čerpaly Ministerstvo vnitra (9 mil. Kč), Ministerstvo obrany (4 mil. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (2 mil. Kč), Ministerstvo financí (2 mil. Kč), Český úřad zeměměřický a katastrální (1 mil. Kč) a Ministerstvo práce a sociálních věcí (1 mil. Kč).

Výdaje na nákup materiálu ve výši **15,3 mld. Kč** byly čerpány na 105,5 % rozpočtu po změnách při meziročním snížení o 11,1 mld. Kč, tj. o 42,1 % (nároky byly zapojeny částkou 1,8 mld. Kč). Tyto výdaje

zabezpečují především vlastní činnost organizačních složek státu a patří sem takové položky jako např. nákup materiálu jinde nezařazeného (7,9 mld. Kč, především materiální výdaje silových resortů), výdaje na drobný hmotný dlouhodobý majetek (2,6 mld. Kč, jde o předměty, jejichž ocenění je 40 tis. Kč nebo nižší a doba použitelnosti delší než jeden rok), výdaje na prádlo, oděv a obuv s výjimkou ochranných pomůcek 1,7 mld. Kč), nákup léků a zdravotnického materiálu (1,1 mld. Kč, meziročně o 8,8 mld. Kč méně), nákup zboží za účelem dalšího prodeje (1,0 mld. Kč), nákup potravin (725 mil. Kč), ochranných pomůcek (188 mil. Kč), knih a obdobných listinných informačních prostředků (43 mil. Kč) a další položky. Meziroční pokles nejvíce ovlivnil nákup léků a zdravotnického materiálu, který v roce 2022 dosáhl 9,4 mld. Kč proti 1,1 mld. Kč v roce 2023, když vysoká základna v roce 2022 souvisela s nákupy spojenými s epidemií covid-19, realizovanými celkem ve výši 9,2 mld. Kč. Výrazný pokles byl vykázan též na položce Nákup zboží za účelem dalšího prodeje, která se snížila ze 7,1 mld. Kč v roce 2022 na 1,0 mld. Kč v roce 2023. Pokles souvisel s vysokou základnou v roce 2022, kdy byly pořizovány a ochraňovány státní hmotné rezervy ve výši 6,8 mld. Kč dle usnesení vlády č. 294/2022 (civilní připravenost na krizové stavy). Na druhé straně meziročně vyšší o 2,3 mld. Kč byly výdaje na nákup materiálu jinde nezařazeného, který se týkal převážně nákupů pro Armádu ČR (+1,9 mld. Kč). Podíl výdajů na nákup materiálu na celkových běžných výdajích státního rozpočtu se meziročně snížil z 1,47 % v roce 2022 na 0,77 % v roce 2023. Nejvíce prostředků na nákup materiálu vynaložilo Ministerstvo obrany (7,9 mld. Kč), Ministerstvo vnitra (2,6 mld. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (1,4 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (1,0 mld. Kč), Správa státních hmotných rezerv (1,0 mld. Kč), Ministerstvo dopravy (289 mil. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (252 mil. Kč), Ministerstvo financí (239 mil. Kč), Ministerstvo zemědělství (146 mil. Kč) a Ministerstvo zahraničních věcí (112 mil. Kč).

Úroky a ostatní finanční výdaje dosáhly **67,2 mld. Kč** a zůstaly pod úrovní rozpočtu po změnách o 1,8 mld. Kč, tj. o 2,6 %. Proti roku 2022 vzrostly o 17,1 mld. Kč, tj. o 34,0 %. Rozhodující objem těchto výdajů představují vlastní úroky na obsluhu státního dluhu (67,1 mld. Kč), v menší míře úrokové výdaje na finanční deriváty (305 mil. Kč) a úplaty dluhové služby (107 mil. Kč). Tyto výdaje jsou téměř plně financovány prostřednictvím kapitoly Státní dluh (67,5 mld. Kč) a komentovány samostatně v sešitu E státního závěrečného účtu.

Výdaje na nákup vody, paliv a energie dosáhly celkem **6,4 mld. Kč**, což představovalo plnění na 97,2 % rozpočtu po změnách. Ve srovnání s předchozím rokem se zvýšily o 473 mil. Kč, tj. o 8,0 %. Největší položkou byly výdaje na elektrickou energii (2,1 mld. Kč), pohonné hmoty a maziva (1,9 mld. Kč), teplo (908 mil. Kč), plyn (736 mil. Kč) a studenou vodu (702 mil. Kč). Největšími „spotřebiteli“ těchto komodit byly „silové“ resorty – Ministerstvo vnitra (2,0 mld. Kč), Ministerstvo obrany (1,6 mld. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (1,0 mld. Kč), následované Ministerstvem financí (464 mil. Kč), Ministerstvem práce a sociálních věcí (353 mil. Kč), Ministerstvem zemědělství (173 mil. Kč) atd.

Výdaje na nákup služeb činily **38,9 mld. Kč** a rozpočet po změnách byl čerpán na 98,7 %. Meziročně se tyto výdaje zvýšily o 3,6 mld. Kč, tj. o 10,3 %. Největší položkou představovaly výdaje na „nákup ostatních služeb“ (čerpání v částce 17,3 mld. Kč, meziroční růst o 1,5 mld. Kč), které vykazaly zejména kapitoly Ministerstvo vnitra (4,1 mld. Kč), Ministerstvo obrany (3,7 mld. Kč), Správa státních hmotných rezerv (2,6 mld. Kč) a Ministerstvo práce a sociálních věcí (1,4 mld. Kč). Patří sem např. výdaje na Armádu, na hospodářská opatření pro krizové stavy, na bezpečnost a veřejný pořádek, na zdravotnickou záchrannou službu atd. Patří sem dále též např. úhrady zdravotnickým zařízením za lékařské prohlídky osob nastupujících do ústavů sociální péče a za služby poskytované zdravotnickým nebo jiným specializovaným zařízením za zdravotní prohlídky dané zvláštním předpisem, příspěvek na stravování zaměstnanců v zařízení jiné organizace, nákup stravenek ve veřejném stravování, výdaje na rozhlasové a televizní poplatky, na přezkušování, revize, cejchování, kontrolu, kalibraci a posuzování technického stavu přístrojů a zařízení, výdaje za znalecké posudky, certifikáty, audity, plány povodí a povodňové plány, na jazykové překlady, na mytí oken atd. Do výdajů na nákup služeb dále patří výdaje na zpracování dat a služby související s informačními a komunikačními technologiemi (12,7 mld. Kč, meziroční nárůst o 2,2 mld. Kč), nájemné (3,2 mld. Kč, pokles o 56 mil. Kč), služby elektronických komunikací (1,9 mld. Kč), poštovní služby (1,8 mld. Kč), služby školení a vzdělávání (1,1 mld. Kč), konzultační, poradenské a právní služby (511 mil. Kč), služby peněžních ústavů (404 mil. Kč) apod. Výdaje na nákup služeb čerpalo především Ministerstvo vnitra (9,3 mld. Kč), Ministerstvo obrany (7,5 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (4,7 mld. Kč), Ministerstvo financí (3,0 mld. Kč), Správa státních hmotných rezerv (2,7 mld. Kč),

Ministerstvo zemědělství (1,6 mld. Kč), Ministerstvo zahraničních věcí (1,6 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (1,1 mld. Kč) a Ministerstvo spravedlnosti (1,6 mld. Kč).

Výdaje na ostatní nákupy dosáhly **12,6 mld. Kč**, byly plněny na 101,4 % rozpočtu po změnách a meziročně vzrostly o 4,4 mil. Kč, tj. o 53,4 % (na čerpání participovaly NNV v částce 574 mil. Kč). Z celkového objemu výdajů na ostatní nákupy připadlo nejvíce na výdaje na opravy a udržování, a to 6,5 mld. Kč (plnění na 101,9 % rozpočtu po změnách) při meziročním zvýšení o 1,2 mld. Kč, tj. o 22,1 % a na cestovné, na které bylo vynaloženo celkem 2,0 mld. Kč, tj. o 0,2 mld. Kč více než v předchozím roce. Dále sem patří výdaje na podlimitní programové vybavení (435 mil. Kč), na pohoštění (160 mil. Kč) a výdaje na ostatní nákupy jinde nezařazené (3,5 mld. Kč), kterými jsou např. příspěvek na ošacení, náhrady chovatelům služebních psů, platby dálničních známek a poplatků, nákupy Hygienické služby, příspěvek na zkvalitnění stravy vlastním zaměstnancům apod. Výdaje tohoto podseskupení položek čerpalo nejvíce Ministerstvo obrany (5,4 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (2,1 mld. Kč), Ministerstvo vnitra (1,8 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (813 mil. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (452 mil. Kč), Ministerstvo financí (423 mil. Kč), Ministerstvo zahraničních věcí (346 mil. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (271 mil. Kč), Ministerstvo zemědělství (208 mil. Kč), atd.

Výdaje na netransferované převody uvnitř organizace, na převzaté povinnosti a na jistoty (dříve Poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry) byly v roce 2023 realizovány ve výši **16 mil. Kč**, když většinu představovala položka **vratky jistot** - téměř 10 mil. Kč. Meziročně celkové výdaje na toto podseskupení položek vzrostlo proti roku 2022 o 3 mil. Kč. Na položku Vratky jistot se zařazují převody peněžních prostředků, které má jejich příjemce po splnění plátcových závazků vůči příjemci nebo jiné osobě nebo po skončení smluvního vztahu mezi plátcem a příjemcem nebo jinou osobou plátcí vrátit, zejména jistoty (kauce) podle § 2010 a násl. občanského zákoníku a jiných zákonných ustanovení, poskytují-li se v penězích. Převody vlastní pokladně dosáhly 5 mil. Kč a převody vnitřním organizačním jednotkám 2 mil. Kč.

Výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary dosáhly v roce 2023 výše **9,4 mld. Kč**, čerpány byly na 87,0 % rozpočtu po změnách a meziročně se snížily o 5,5 mld. Kč, tj. o 36,9 %. V rámci těchto výdajů (podseskupení 519) bylo v roce 2023 nejvíce prostředků vynaloženo na položce 5192 Poskytnuté náhrady - celkem 3,7 mld. Kč, tj. o 5,7 mld. Kč méně než v předchozím roce. Pokles způsobily prostředky na náhrady čistých nákladů představujících nespravedlivou finanční zátěž držitele poštovní licence vyplacené v předchozím roce 2022 České poště ve výši 6,75 mld. Kč, když v roce 2023 byly proplaceny ve výši 750 mil. Kč. Kromě náhrad České poště šlo z věcného hlediska dále např. o cestovní a podobné náhrady osobám, které pro organizaci nevykonávají závislou činnost, zejména svědkům, znalcům, advokátům, exekutorům či notářům, stanovené příslušnými zákony, o úhrady advokátům a notářům zastupujícím klienty ex offo, náhrady za náklady soudního řízení, náhrady za pracovní úrazy a bolestné, příspěvky poslaneckým a senátorským klubům, náhrady svědkům a přezvědným osobám (svědečné) apod. Patří sem i náhrady nákladů a ztrát, které vznikly chovatelům v důsledku provádění mimořádných veterinárních opatření nařízených ke zdolávání některé z nebezpečných nákaz a nemocí. Na druhé největší položce 5197 Náhrady zvýšených nákladů spojených s výkonem funkce v zahraničí bylo čerpáno 2,4 mld. Kč, když náhrady byly vypláceny pracovníkům zastupitelských úřadů a stálých misí a jejich rodinným příslušníkům (§ 3 nařízení vlády č. 62/1994 Sb.). Na finanční náhrady v rámci majetkového vyrovnání s církvemi bylo vyplaceno 2,4 mld. Kč. Náhrady a příspěvky související s výkonem ústavní funkce a funkce soudce (poskytované podle § 5 zákona č. 236/1995 Sb.) dosáhly 574 mil. Kč. Na věcné dary bylo čerpáno 234 mil. Kč a sankce a odstupné byly zaplacené ve výši 8 mil. Kč. Odvody za neplnění povinnosti zaměstnávat zdravotně postižené osoby dosáhly 49 mil. Kč. Výdaje související s neinvestičními nákupy byly čerpány především Ministerstvem kultury (2,4 mld. Kč), Ministerstvem zahraničních věcí (2,0 mld. Kč), Ministerstvem spravedlnosti (1,8 mld. Kč), Ministerstvem vnitra (921 mil. Kč), Českým telekomunikačním úřadem (805 mil. Kč), Ministerstvem obrany (609 mil. Kč), Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR (233 mil. Kč), Ministerstvem zemědělství (134 mil. Kč) a Ministerstvem zdravotnictví (121 mil. Kč).

Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje jsou hlavní složkou tzv. **běžných výdajů na provoz organizačních složek státu** (jinak také „užších běžných výdajů“). Jsou tvořeny nákupy materiálu, vody, paliv, energií a služeb, nájemným, cestovným a ostatními nákupy a výdaji jinde nezařazenými. Jejich objem v roce 2023 dosáhl 79,1 mld. Kč, tedy o 4,8 mld. Kč (o 5,8 %) méně než v roce 2022. Následující tabulka zachycuje jejich vývoj od roku 2018.

Tabulka č. 58: Běžné výdaje na provoz organizačních složek státu – užší běžné výdaje (mil. Kč)

Běžné výdaje na provoz organizačních složek státu (podsek. položek 513, 515, 516, 517, 590 bez kapitol SD, OSFA a VPS)	Skutečnost (mil. Kč)						Index				
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Potraviny	586,0	582,2	580,8	567,3	592,9	724,9	99,4	99,7	97,7	104,5	122,3
Ochranné pomůcky	173,3	135,2	2 883,5	273,0	202,6	187,9	78,0	2 132,3	9,5	74,2	92,7
Léky a zdravotnický materiál	176,9	159,6	481,9	7 497,3	9 363,2	1 143,2	90,2	301,9	1 555,9	124,9	12,2
Prádlo, oděv a obuv s výjimkou ochranných pomůcek	1 131,2	1 253,7	1 429,5	1 295,2	1 062,0	1 663,9	110,8	114,0	90,6	82,0	156,7
Učebnice a školní potřeby	0,6	0,6	0,4	0,5	0,3	0,3	102,0	72,4	109,1	66,8	99,2
Knihy a obdobné listinné informační prostředky	66,8	64,5	57,7	55,8	51,0	42,5	96,6	89,4	96,7	91,4	83,3
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	2 376,2	2 533,7	2 743,3	2 737,6	2 521,3	2 632,2	106,6	108,3	99,8	92,1	104,4
Nákup zboží za účelem dalšího prodeje	233,9	226,0	1 488,9	761,7	7 053,8	1 020,7	96,6	658,8	51,2	926,1	14,5
Nákup materiálu jinde nezařazený	5 688,5	5 449,8	10 369,0	5 220,9	5 633,7	7 917,5	95,8	190,3	50,4	107,9	140,5
Nákup materiálu celkem	10 433,4	10 405,4	20 034,9	18 409,3	26 480,9	15 333,0	99,7	192,5	91,9	143,8	57,9
Studená voda včetně stočného a úplaty za odvod dešťových vod	573,6	586,0	588,9	581,5	611,1	701,7	102,2	100,5	98,7	105,1	114,8
Tepllo	601,4	587,5	640,8	671,4	759,0	908,3	97,7	109,1	104,8	113,0	119,7
Plyn	550,4	575,1	558,0	563,8	662,5	738,7	104,5	97,0	101,0	117,5	111,5
Elektrická energie	1 384,8	1 445,8	1 577,7	1 561,7	2 021,6	2 100,9	104,4	109,1	99,0	129,4	103,9
Pevná paliva	7,5	7,9	7,2	7,3	7,9	8,7	106,3	90,4	102,4	107,4	110,7
Pohonné hmoty a maziva	1 609,0	1 414,8	1 234,4	1 413,0	1 781,0	1 868,0	87,9	87,2	114,5	126,0	104,9
Teplá voda	8,7	9,5	10,4	8,7	10,5	12,5	109,2	109,6	83,0	120,9	119,9
Nákup ostatních paliv a energie	38,2	46,5	28,9	40,5	46,8	34,2	121,9	62,1	140,1	115,5	73,1
Nákup vody, paliv a energie celkem	4 773,6	4 673,0	4 646,3	4 847,9	5 900,3	6 373,1	97,9	99,4	104,3	121,7	108,0
Poštovní služby	1 379,4	1 293,8	1 373,2	1 436,3	1 513,7	1 815,6	93,8	106,1	104,6	105,4	119,9
Služby elektronických komunikací	1 118,7	1 152,4	1 288,2	1 545,4	2 059,4	1 917,9	103,0	111,8	120,0	133,3	93,1
Služby peněžních ústavů	183,5	195,0	193,1	188,1	180,7	187,2	106,3	99,0	97,4	96,1	103,6
Nájemné	2 933,9	2 739,7	2 876,3	3 012,2	3 235,5	3 173,8	93,4	105,0	104,7	107,4	98,1
Zemědělské pachtovné	1,5	1,4	1,5	1,6	1,8	1,8	92,2	106,3	110,3	112,4	97,6
Konzultační, poradenské a právní služby	400,9	487,2	463,1	421,7	428,8	510,7	121,5	95,1	91,1	101,7	119,1
Služby školení a vzdělávání	839,8	1 176,7	1 057,0	1 090,2	1 335,3	1 058,3	140,1	89,8	103,1	122,5	79,3
Zprac. dat a služby související s inform. a komunik. technologiemi	7 829,4	8 491,6	9 445,9	10 147,7	10 460,8	12 035,0	108,5	111,2	107,4	103,1	115,0
Nákup ostatních služeb	14 245,4	14 960,8	16 113,5	16 921,8	15 788,2	17 253,9	105,0	107,7	105,0	93,3	109,3
Nákup služeb celkem	28 932,6	30 498,6	32 811,8	34 764,9	35 004,2	37 954,2	105,4	107,6	106,0	100,7	108,4
Opravy a udržování	5 640,9	5 613,7	5 093,7	5 592,5	5 333,4	6 511,4	99,5	90,7	109,8	95,4	122,1
Podlimitní programové vybavení	385,3	357,2	604,8	497,8	276,7	434,3	92,7	169,3	82,3	55,6	156,9
Cestovné	1 675,6	1 761,7	1 016,7	1 103,4	1 765,9	1 998,3	105,1	57,7	108,5	160,0	113,2
Pohoštění	137,5	145,5	69,9	78,0	214,7	159,3	105,8	48,1	111,5	275,3	74,2
Účastnické úplaty na konference	27,6	29,7	6,7	10,6	19,2	24,3	107,8	22,5	158,6	180,5	127,0
Nákup archiválií	0,0	0,4	0,4	0,4	0,2	0,1	.	104,7	95,7	63,2	51,8
Ostatní nákupy jinde nezařazené	422,9	429,5	441,3	521,1	529,7	3 396,1	101,6	102,7	118,1	101,6	641,2
Ostatní nákupy celkem	8 289,8	8 337,7	7 233,5	7 803,8	8 139,8	12 523,8	100,6	86,8	107,9	104,3	153,9
Ostatní výdaje z finančního vypořádání	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	.	27,9	27,3	69,4	110,7	0,0
Převody domněle neoprávněně použ. dotací zpět poskytovateli	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	.	.	.	69,6	1 192,1	0,0
Ostatní neinvestiční výdaje jinde nezařazené	3 815,5	4 709,5	4 867,8	4 971,5	8 401,3	6 902,4	123,4	103,4	102,1	169,0	82,2
Ostatní neinvestiční výdaje celkem	3 815,7	4 709,6	4 867,9	4 971,6	8 401,6	6 902,4	123,4	103,4	102,1	169,0	82,2
Užší běžné výdaje celkem	56 245,1	58 624,3	69 594,3	70 797,4	83 926,7	79 086,5	104,2	118,7	101,7	118,5	94,2

Zdroj: MF

3.4 Neinvestiční transfery soukromoprávním osobám

3.4.1 Neinvestiční transfery podnikatelům

Přehled státního rozpočtu, jeho úprav a čerpání neinvestičních transferů podnikatelům je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 59: Neinvestiční transfery podnikatelům (mil. Kč)

Neinvestiční transfery podnikatelům	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	Plnění v %	Rozdíl proti RpZ	Index 2022/2022	Rozdíl skut. 2023-2022
		schválený	po změnách					
	1	2	3	4	4:3	4-3	4:1	4-1
Neinvestiční transfery podnikatelům	89 128	74 248	131 891	137 699	104,4	5 808	154,5	48 571
z toho:								
Ministerstvo průmyslu a obchodu	59 679	41 885	102 234	108 368	106,0	6 135	181,6	48 689
Ministerstvo práce a sociálních věcí	12 122	11 837	12 133	11 290	93,1	-843	93,1	-832
Ministerstvo dopravy	5 924	7 849	7 305	6 466	88,5	-839	109,1	542
Ministerstvo zemědělství	5 570	5 106	4 067	5 489	134,9	1 421	98,5	-81
Technologická agentura ČR	2 838	6 084	3 576	3 139	87,8	-437	110,6	301
Ministerstvo zdravotnictví	316	576	573	850	148,4	277	268,6	534
Ministerstvo školství, mládeže a těl.	513	30	651	723	111,1	73	141,0	210
Ministerstvo kultury	251	348	490	437	89,0	-54	174,1	186
Ministerstvo životního prostředí	274	0	230	300	130,2	70	109,6	26
Ministerstvo obrany	221	180	360	294	81,7	-66	133,1	73
Ministerstvo vnitra	135	63	131	158	119,9	26	117,1	23
Ministerstvo pro místní rozvoj	456	0	57	102	178,5	45	22,5	-354

Zdroj: MF

Objem neinvestičních transferů podnikatelům ve státním rozpočtu na rok 2023 byl stanoven v objemu 74,2 mld. Kč, což představovalo proti schválenému rozpočtu roku 2022 pokles o 29,4 mld. Kč, tj. o 28,4 %, proti skutečnému čerpání v roce 2022 pak pokles o 14,9 mld. Kč, tj. o 16,7 %. V průběhu roku 2023 byl schválený rozpočet celkových transferů rozpočtovými opatřeními zvýšen o 57,6 mld. Kč na 131,9 mld. Kč, když úpravy byly provedeny u všech rozpočtových kapitol. Největší zvýšení schváleného rozpočtu proběhlo v rozpočtu kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu (o 60,3 mld. Kč) a souviselo především s uvolňováním prostředků z rezervní položky „Prostředky na podporu hospodářství“ v kapitole VPS určených na financování kompenzací a dotací v souvislosti s vysokými cenami energií ve výši 63,2 mld. Kč.

Skutečné **čerpání** dosáhlo **137,7 mld. Kč**, tj. 104,4 % rozpočtu po změnách, což znamenalo meziroční zvýšení proti skutečnosti předchozího roku o 48,6 mld. Kč, tj. o 54,5 %. Celkový podíl neinvestičních transferů podnikatelům na běžných výdajích státního rozpočtu dosáhl 6,9 %, což bylo o 1,9 procentního bodu více než v roce 2022. Meziroční zvýšení transferů podnikatelům ovlivnily především výše zmíněné kompenzace za dodávku elektřiny a plynu a dotace provozovateli přenosové soustavy související se zmírněním následků mimořádného nárůstu cen energií.

Převážnou většinu (97,9 %) celkových neinvestičních transferů podnikatelům poskytly kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo zemědělství a Technologická agentura České republiky.

Schválený rozpočet neinvestičních transferů podnikatelům kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** na rok 2023 ve výši 41,9 mld. Kč byl v průběhu roku zvýšen o 60,3 mld. Kč na 102,2 mld. Kč. Ve skutečnosti bylo poskytnuto **108,4 mld. Kč**, tj. 106,0 % rozpočtu po změnách při meziročním nárůstu o 48,7 mld. Kč (o 81,6 %), když nároky byly využity v objemu 34,8 mld. Kč. Nárůst byl ovlivněn především výdaji spojenými s kompenzacemi souvisejícími s nárůstem cen energií, jak je upřesněno dále.

Tabulka č. 60: Neinvestiční transfery podnikatelům v kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu (mil. Kč)

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU	Skutečnost	Rozpočet 2023		Skutečnost	Plnění	Index	Rozdíl skut.
	2022	schválený	po změnách	2023	v %	2023/2022	2023-2022
	1	2	3	4	4:3	4:1	4-1
Neinvestiční transfery podnikatelům	59 679	41 885	102 234	108 368	106,0	181,6	48 689
v tom:							
Kompensace za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům (NV č. 5/2023)			42 864	41 931	97,8		41 931
Dotace provozovateli přenosové soustavy			14 486	18 655	128,8		18 655
Dotace na obnovitelné zdroje energie, odpuštění poplatků na POZE	26 874	22 000	22 000	18 357	83,4	68,3	-8 516
Kompensace za dodávku elektřiny a plynu na ztráty (NV č. 463/2022)			5 899	10 897	184,7		10 897
Podpora zvýšených nákladů za energie	832			4 569		549,0	3 736
Výzkum a vývoj a inovace	4 494	5 283	4 326	4 394	101,6	97,8	-100
Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	2 720	4 100	196	2 214	1 129,6	81,4	-506
OKD - začlenění do s.p. DIAMO	1 540	1 414	1 684	1 630	96,8	105,8	89
Útlum hornictví	1 813	1 638	1 795	1 739	96,9	95,9	-73
Odstraňování následků těžby uranu v oblasti Stráž p. Ralskem	1 419	1 195	1 224	1 230	100,4	86,7	-189
Kompensace nepřímých nákladů odvětví s rizikem úniku uhlíku	772		1 219	1 214	99,6	157,2	442
Záruka "COVID"	1 187		665	774	116,3	65,2	-414
Národní plán obnovy ČR	7	5 630	5 232	276	5,3	3 743,2	269
Dotace společnosti Hyundai a strategické investiční akce	380	400	400	199	49,9	52,5	-180
Úhrady z vydobytých nerostů-ekolog. dotace podle horního zákona	115	124	124	127	102,0	110,4	12
Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost			46	89	193,8		89
Dotace na správu skládek pro s.p. DIAMO	40	40	40	40	100,0	100,0	0
Výdaje aparátu MPO	35			16		47,0	-19
Program úspor energie - EFEKT	18	60	32	14	43,9	77,1	-4
Výdaje na administraci a supervizi strateg. prům. zón PPNi				1			1
INOSTART - program záruk za úvěry začínajícím podnikatelům	1			1		104,2	0
Úsporný tarif	17 355			0		0,0	-17 355
Živelné pohromy	76					0,0	-76

Zdroj: MF

Nejvýznamnější běžné transfery podnikatelům směřované z rozpočtu Ministerstva průmyslu a obchodu byly z hlediska struktury ukazatelů členěny následujícím způsobem.

Kompensace za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům (NV č. 5/2023 Sb.)

Ustanovení § 19f energetického zákona (č. 458/2000 Sb.) zakotvují právo na úhradu prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku účastníkovi trhu s elektřinou nebo plynem, který dodává elektřinu nebo plyn zákazníkům a byl dotčen cenovou regulací. Účastník trhu měl právo na kompenzaci tehdy, pokud cena elektřiny nebo plynu stanovená v mimořádné tržní situaci nepokrývala oprávněné náklady na zajištění dodávky této komodity (tj. při určení výše kompenzace se vycházelo z tržních cen). Prokazatelnou ztrátu a přiměřený zisk hradil účastníkovi trhu splňujícímu stanovené podmínky operátor trhu (OTE, a.s.). Rozpočet po změnách 42,9 mld. Kč byl čerpán ve výši 41,9 mld. Kč, tj. na 97,8 %, z toho z nároků bylo využito 10,6 mld. Kč.

Dotace provozovateli přenosové soustavy

Nárůst velkoobchodních cen elektřiny v uplynulých letech zvýšil náklady provozovatele přenosové soustavy na nákup elektřiny na ztráty v přenosové soustavě. Aby se tento nárůst cen neprojevil plně v regulované ceně za přenos elektřiny pro rok 2023 a nezatížil konečného zákazníka, Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytlo společnosti ČEPS, a.s. dotaci na krytí nákladů na ztráty elektřiny a na zajištění systémových služeb tak, aby byla zachována konkurenceschopnost českého hospodářství i finanční stabilita společnosti ČEPS, která je na základě energetického zákona jediným a výlučným provozovatelem přenosové soustavy na území České republiky. ČEPS jako výhradní provozovatel přenosové soustavy na základě licence od Energetického regulačního úřadu udržuje, obnovuje a provozuje 44 rozveden se 78 transformátory a vedení o celkové délce přes 5600 kilometrů. Sto procent akcií společnosti vlastní přes Ministerstvo průmyslu a obchodu stát. Rozpočet po změnách 14,5 mld. Kč byl čerpán ve výši 18,7 mld. Kč, tj. na 128,8 %, když část výdajů byla kryta nároky v objemu 7,8 mld. Kč.

Dotace na obnovitelné zdroje energie

Dotace na obnovitelné zdroje energie (OZE) hrazené z prostředků státního rozpočtu jsou určeny k zajištění přiměřenosti finančních nákladů na provozní podporu pro OZE a další podporované zdroje energie pro spotřebitele energií, přiměřenosti výše příslušné části regulované ceny elektřiny pro domácnosti, podnikatele a průmyslové výrobce a tím zabezpečení konkurenceschopnosti ekonomiky ČR. Dotace tvoří základní část

financování provozní podpory poskytované výrobcům OZE a toto opatření a nástroj slouží k plnění závazných cílů ČR, které vyplývají z legislativy EU (směrnice EP a Rady č. 2009/28/ES). Neposkytnutím dotace by hrozilo riziko nesplnění cílů pro ČR v oblasti energie z OZE a tedy i riziko zahájení řízení o porušení Smlouvy o fungování EU.

Dotace je poskytována v souladu se zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Vláda stanovuje svým nařízením podle ustanovení § 28 odst. 3 zákona č. 165/2012 Sb., ve znění zákona č. 131/2015 Sb., na příslušný rok prostředky státního rozpočtu pro poskytnutí dotace na podporu elektřiny a provozní podporu tepla a náklady na kompenzaci podle § 28a zákona. Rozpočet po změnách na rok 2023 byl pro tento dotační titul stanoven ve výši 22,0 mld. Kč. Podle § 29 zákona č. 165/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, poskytovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu v roce 2023 předmětnou dotaci operátorovi trhu čtvrtletně na základě jeho žádosti předložené do konce měsíce následujícího po ukončení čtvrtletí. Ministerstvo operátorovi trhu pak do konce dalšího měsíce poukázalo jednu čtvrtinu částky uvedené v nařízení vlády. Operátorovi trhu, společnosti OTE Praha, a.s. byla Ministerstvem průmyslu a obchodu v souladu se zákonnou úpravou vyplacena neinvestiční dotace na obnovitelné zdroje energie za 4. čtvrtletí roku 2022 v únoru roku 2023 a za 1. až 3. čtvrtletí roku 2023 v průběhu roku 2023. Skutečně čerpané prostředky tak dosáhly výše 18,4 mld. Kč. Součástí vyplacené dotace jsou i náklady související s mimořádným opatřením, kterým stát s platností od 1. října 2022 do 31. prosince 2023 odpustil část poplatků na podporu OZE ve výši 599 Kč bez DPH za každou spotřebovanou MWh elektřiny. Meziroční pokles dotací za obnovitelné zdroje energie o 8,5 mld. Kč souvisel především s vysokými tržními cenami energií, jejichž důsledkem bylo snížení dopadu výkupních cen za OZE do cen konečných.

Kompenzace za dodávku elektřiny a plynu na ztráty (NV č. 463/2022 Sb.)

Podle nařízení vlády č. 463/2022 Sb. vláda stanovila ceny elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci dodávaných na ztráty v distribučních soustavách a o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu na ztráty a podmínky pro uplatnění stanovených cen, a to pro období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023. Ztrátami v distribuční soustavě se rozumí úbytek elektřiny/plynu způsobený jak z technických důvodů (v důsledku fyzikálních vlastností elektřiny/plynu jako např. vznik tepelné energie v důsledku průchodu elektřiny vodiči nebo netěsnosti v plynovodním potrubí), tak i z dalších důvodů (např. nezjištěné neoprávněné odběry, nepřesnosti měření v soustavě podle technických vlastností měřících zařízení atd.). Jedná se tak o množství elektřiny či plynu, které je do distribuční soustavy dodáno nad rámec množství elektřiny nebo plynu, jež je odebráno z distribuční soustavy ze strany zákazníků, resp. účastníků trhu s elektřinou a plynem. Stanovení cen elektřiny a plynu na ztráty je tedy způsobem, jak pomoci provozovateli distribuční soustavy zmírnit následky vzniklé v době vysokého nárůstu cen elektřiny a plynu na trzích, a v konečném důsledku i způsobem, jak ochránit před nárůstem koncových cen elektřiny a plynu zákazníky (ať už fyzické či právnické osoby, bez rozdílu jejich velikosti či odvětví ekonomiky, ve kterém jsou činné). Rozpočet po změnách 5,9 mld. Kč byl čerpán ve výši 10,9 mld. Kč, když na plnění se podílely nároky částkou 7,0 mld. Kč.

Podpora zvýšených nákladů za energie

Vláda usnesením č. 876 ze dne 19. října 2022 schválila aktualizaci Programu podpory na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen pro podnikatele s předpokládanou alokací až 30 miliard korun. Cílem Programu bylo zmírnit důsledky růstu cen zemního plynu a elektřiny na provozní schopnosti a možnosti podnikatelů, zabránit dalšímu zhoršování jejich podnikatelské situace a postavení na trhu, zvýšit jejich likviditu a vytvořit předpoklady pro zachování a ozdravení jejich podnikatelských aktivit. Oprávněnými žadateli byly, resp. jsou podnikatelé působící v oblasti zemědělství, lesnictví, těžbě a dobývání a zpracovatelském průmyslu s připojením k distribuční soustavě vysokého napětí nebo velmi vysokého napětí, nebo které jsou odběrným místem plynu s roční spotřebou nad 630 MWh. Rozpočet po změnách nebyl stanoven, do konce roku 2023 bylo čerpáno 4,6 mld. Kč, které byly kryty nároky z nespotebovaných výdajů.

Podpora výzkumu, vývoje a inovací

Neinvestiční transfery podnikatelům na účelovou a institucionální podporu výzkumu, vývoje a inovací celkem činily v rozpočtu po změnách 4,3 mld. Kč a čerpány byly ve výši 4,4 mld. Kč. Prostředky byly použity na zabezpečení realizace vyhlášených programů na podporu výzkumu, vývoje a inovací; nároky byly zapojeny částkou 2,3 mld. Kč. Transfery byly kryty převážně ze zdrojů ze zahraničí (3,9 mld. Kč).

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)

Program byl schválen usnesením vlády č. 581/2014 a Evropskou komisí dne 29. dubna 2015 a je klíčovým nástrojem pro podporu českých podnikatelů k dosažení rozvoje výzkumných, vývojových a inovačních kapacit. Zprostředkujícím subjektem pro dotační tituly OP PIK je od 1. 6. 2016 Agentura pro podnikání a inovace (API). Operační program je zaměřen na zvýšení inovační výkonnosti podniků, využití výsledků průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje a rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků. Dále podporuje aktivity vedoucí ke snižování energetické náročnosti podnikatelského sektoru, činnosti směřující ke zvyšování podílu energie z obnovitelných zdrojů, rozvoj distribučních sítí a uplatnění nových technologií v energetice. Mezi další podporované oblasti patří rozšíření vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a rozvoj informačních a komunikačních technologií. Program se skládá z 5 prioritních os. Čtyři prioritní osy (*Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace, Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků, Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií*) jsou dále rozděleny na specifické cíle, v jejichž rámci je stanoveno 24 programů podpory. Prioritní osa 5 *Technická pomoc* je určena jen pro podporu řízení a implementaci operačního programu. Program je podporován z Evropského fondu pro regionální rozvoj ve výši 85 % výdajů, české spolufinancování činí 15 %. Rozpočet po změnách ve výši 196 mil. Kč byl čerpán v částce 2,2 mld. Kč, (nároky kryto 2,1 mld. Kč).

OKD, a.s. – začlenění do s.p. DIAMO

DIAMO, státní podnik, se sídlem ve Stráži pod Ralskem je organizací, která realizuje zahlazování následků hornické činnosti po těžbě uranu, rud a části uhelného hornictví v České republice. Dle rozhodnutí vlády tento podnik převzal k 1. 1. 2021 utlumované doly Lazy, Dukla, Staříč a Frenštát, v souladu se smlouvou o koupi části závodu OKD. DIAMO tím zároveň převzalo náklady související s útlumem dolů a zahlazováním následků hornické činnosti. Celkové náklady na útlum OKD v letech 2020–2035 byly vyčísleny na 15,6 mld. Kč (vč. nákladů na zajišťování báňské záchranné služby a státního příspěvku uvolňovaným zaměstnancům). V roce 2023 byla na tento účel rozpočtována částka 1,7 mld. Kč, čerpána byla ve výši 1,6 mld. Kč.

Útlum hornictví (zahlazování následků hornické činnosti)

Neinvestiční dotace na zahlazování následků hornické činnosti (ZNHČ) byly v roce 2023 poskytnuty v celkové výši 1,7 mld. Kč. Z toho dotace na likvidační práce, sanační a rekultivační práce dosáhly 1,5 mld. Kč a mandatorní sociálně zdravotní dávky 209 mil. Kč. Útlum uhelného hornictví probíhal v roce 2023 na příslušných lokalitách v souladu s usnesením vlády č. 1128/2003, kterým byl schválen program dokončení restrukturalizace uhelného hornictví, a usnesením vlády č. 1584/2009, kterým byly aktualizovány potřeby státních podniků DIAMO a Palivový kombinát Ústí na zajištění realizace zahlazování následků hornické činnosti a odstraňování ekologických škod v roce 2010 a následujících letech. Poskytnuté finanční prostředky byly čerpány a použity v souladu s vydanými rozhodnutími Ministerstva průmyslu a obchodu a se „Zásadami pro přípravu, schvalování, realizaci a financování procesu ZNHČ a pro poskytování, čerpání a kontrolu dotací ze státního rozpočtu na proces ZNHČ a na účely předem schválené vládou a zákonem č. 154/2002 Sb., o přechodném financování některých sociálně zdravotních dávek horníků“.

Rozhodující objem prací procesu ZNHČ byl realizován u s.p. DIAMO se sídlem ve Stráži pod Ralskem, a to převážně v oblasti sanace a likvidace následků po bývalé chemické těžbě uranu ve Stráži pod Ralskem, na sanace skládek, povrchových areálů, na likvidaci vrtů, na zajištění hlavních důlních děl a kontrolu stavu zlikvidovaných důlních děl, na provoz čistíren důlních vod, na čerpání a čištění důlních vod a rekultivace odkališť a odvalů a na monitoring oblastí uranového a rudného hornictví. Sanační a likvidační práce byly v roce 2023 realizovány převážně v lokalitách Příbram, Ostrava a Dolní Rožinka.

Odstraňování následků těžby uranu v oblasti Stráž p. Ralskem

V souladu s usnesením vlády č. 655 ze dne 18. září 2017 je zajišťována úhrada nákladů a výdajů spojených s řešením důsledků po chemické těžbě uranu a souvisejících činnostech v oblasti Stráže pod Ralskem. Dotace je poskytována státnímu podniku DIAMO. Ve Stráži pod Ralskem se uran těžil v letech 1967 až 1996. Chemickou těžbou tam bylo kontaminováno přes 370 milionů metrů krychlových podzemních vod na ploše 27 kilometrů čtverečních. Tato kontaminace přímo ohrožovala rozsáhlou zásobárnu pitných vod v severních

Čechách. Základem zahlazování následků chemické těžby je sanace horninového prostředí, likvidace neprovozovaných a nepotřebných vrtů a revitalizace ploch zasažených těžební aktivitou. Likvidace následků těžby uranu byla zahájena v roce 1996, kdy byla uvedena do provozu stanice likvidace kyselých roztoků, díky níž se podařilo stabilizovat kontaminované zbytkové roztoky a zabránit jejich šíření. Jedná se dotační titul zahájený v roce 2019. Rozpočet po změnách v roce 2023 ve výši 1,2 mld. Kč byl čerpán v částce 1,2 mld. Kč.

Kompensace nepřímých nákladů odvětví s rizikem úniku uhlíku

Únik uhlíku označuje situaci, která může nastat v některých odvětvích výroby, pokud náklady na elektřinu průmyslovým subjektům vzrostou vlivem rostoucí ceny povolenek na emise skleníkových plynů do té míry, že jejich provoz bude na území členského státu EU ukončen a výroba se přesune do zemí s nižšími provozními náklady, tedy do zemí kladoucích menší důraz na snižování emisí. V důsledku tohoto vývoje by pak došlo ke zvýšení globálních emisí skleníkových plynů. Účelem vyplácení finančních kompensací průmyslovým subjektům v odvětvích, která jsou energeticky náročná, je předejít tomuto riziku. Vláda svým nařízením určila částku ze státního rozpočtu vyčleněnou na tento účel pro rok 2023 ve výši 1,2 mld. Kč, čerpána byla ve výši 1,2 mld. Kč.

Záruka „Covid“

Tento ukazatel v sobě zahrnoval prostředky určené na pomoc při řešení dopadů protiepidemických opatření. Po jeho vyšším čerpání v předchozím roce 2022 (1,2 mld. Kč) došlo v roce 2023 k jeho dalšímu snížení, když na výdaje spojené s epidemií covid-19 bylo čerpáno 774 mil. Kč při rozpočtu po změnách ve výši 665 mil. Kč (nároky kryto 109 mil. Kč). Téměř plně šlo o financování úhrady plnění z programu COVID III pro Národní rozvojovou banku, a.s.

Národní plán obnovy ČR

Národní plán obnovy (NPO) definuje nezbytné reformy a investice, na které Evropská unie poskytuje finanční zdroje pro jejich realizaci. Zaměřuje se na obnovu trhu práce, sociální ochranu a systémy zdravotní péče, oživení potenciálu pro udržitelný růst a zaměstnanost, transformaci na zelenou a digitální ekonomiku, výzkum a inovace, podporu zemědělství a rozvoje venkova. Na realizaci reforem a investic může získat Česká republika z evropského Nástroje pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility - RRF) až 9,2 mld. EUR. Rozpočet po změnách ve výši 5,2 mld. Kč byl čerpán pouze ve výši 276 mil. Kč, nečerpané prostředky byly převedeny do nároků pro využití v příštích obdobích.

Dotace společnosti Hyundai a strategické investiční akce

Cílem dotací na strategické investiční akce je i nadále zajistit atraktivní investiční prostředí a udržet mezinárodní konkurenceschopnost České republiky v přílivu zahraničních investic. Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, umožňuje tzv. strategickým investorům v České republice získat podporu na rozvoj svého projektu v rámci investiční pobídky až do výše 10 % resp. 12,5 % uznatelných nákladů při splnění určitých podmínek. Rozpočet na rok 2023 byl stanoven ve výši 400 mil. Kč, podpora byla poskytnuta v celkovém objemu 199 mil. Kč, a to třem společnostem - NEXEN Tire Europe s.r.o. 138 mil. Kč, Yanfeng International Automotive Technology Czechia s.r.o. 56 mil. Kč a Oncomed manufacturing a.s. 5 mil. Kč. Do konce roku 2023 byli registrováni tyto strategičtí investoři: Nexen Tire Europe s.r.o. (Nexen Tire Corporation), Mobis Automotive System Czech s.r.o. (HYUNDAI MOBIS Co. Ltd.), Yanfeng International Automotive Technology Czechia s.r.o. (pův. Yanfeng Czechia Automotive Interior Systems s.r.o.), Robert Bosch, spol. s r.o., Schaeffler Production CZ s.r.o. (pův. název INA Lanškroun s.r.o.), oncomed manufacturing a.s. a CRYTUR, spol. s r.o. Jako strategický investor byla původně registrována i společnost BMW Mobility Development Center s.r.o., která ale v průběhu roku 2022 od projektu odstoupila a požádala o zrušení rozhodnutí o příslibu investiční pobídky.

Úhrady z vydobytých nerostů - ekologická dotace podle horního zákona

Ekologická dotace je poskytována v souladu se zákonem č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů. V návaznosti na § 33 horního zákona úhrady za vydobyté nerosty realizuje Český báňský úřad prostřednictvím převodových bankovních účtů kapitolám MPO a MŽP (podíl MPO je 28 % a MŽP 12 %). Na účet Ministerstva průmyslu a obchodu byly v roce 2023 zaslány prostředky v celkové výši 127 mil. Kč, které byly návazně poukázány ve stejné výši k využití k nápravě škod na

životním prostředí po hornické činnosti, zejména na sanaci a rekultivaci dolů, odvalů a dalších území dotčených hornickou činností. Prostředky byly poskytnuty státnímu podniku DIAMO.

Na ostatní programy kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu byly vynaloženy menší částky.

V kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly v roce 2023 poskytnuty neinvestiční transfery podnikatelům v celkovém objemu **11,3 mld. Kč**, tj. 93,1 % rozpočtu po změnách, při meziročním poklesu o 832 mil. Kč. Snížení oproti předchozímu roku bylo ovlivněno zejména snížením cílených programů podpory zaměstnanosti o 1,7 mld. Kč, když opačným směrem působil hlavně příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce (nárůst o 777 mil. Kč). Tento příspěvek zároveň tvořil největší část prostředků vynaložených kapitolou MPSV na transfery podnikatelům. Příspěvek je poskytován podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se změněnou pracovní schopností – celkem bylo vyplaceno 9,9 mld. Kč. Na aktivní politiku zaměstnanosti bylo vynaloženo 854 mil. Kč (o 1,6 mld. Kč méně než v roce 2022). Z toho na cílené programy k řešení zaměstnanosti 66 mil. Kč (v roce 2022 to bylo 1,7 mld. Kč) a na tvorbu společensky účelných pracovních míst 264 mil. Kč (meziročně o 102 mil. Kč méně). Na transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, bylo vynaloženo 155 mil. Kč (v roce 2022 to bylo 146 mil. Kč), když prostředky byly transferovány převážně domovům pro osoby se zdravotním postižením a domovům se zvláštním režimem (53 mil. Kč), na osobní asistenci, pečovatelskou službu a podporu samostatného bydlení (49 mil. Kč) a na tísňovou péči (33 mil. Kč). Z celkových dotací podnikatelům bylo vynaloženo v rámci Operačního programu Zaměstnanost 2014+ celkem 934 mil. Kč a Operačního programu Zaměstnanost 2021+ 140 mil. Kč. Z tuzemských zdrojů bylo kryto celkem 10,4 mld. Kč a ze zahraničních zdrojů (EU) 933 mil. Kč.

Ministerstvo dopravy uvolnilo podnikatelům **6,5 mld. Kč**, což bylo meziročně o 542 mil. Kč více. Rozpočet po změnách byl splněn na 88,5 %. Největší vynaloženou položkou byla úhrada ztráty ze závazku veřejné služby ve veřejné drážní osobní dopravě (§ 2294) v dosažené výši 6,2 mld. Kč (meziročně o 741 mil. Kč více). Souvisel se skutečností, že Ministerstvo dopravy vyrovnává dopravcům ztrátu způsobenou plněním státem objednaného dopravního výkonu, a to podle „Smluv o závazku veřejné služby v drážní osobní dopravě ve veřejném zájmu na zajištění dopravních potřeb státu“, uzavřených mezi dopravci a Ministerstvem dopravy. Příspěvek na provoz veřejné železniční dopravy dosáhl 93 mil. Kč, na civilní leteckou dopravu 199 mil. Kč (včetně zabezpečení letového provozu).

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** byly na neinvestiční transfery podnikatelům rozpočtovány prostředky ve výši 5,1 mld. Kč. Rozpočtovými opatřeními byl rozpočet snížen o 1,0 mld. Kč na 4,1 mld. Kč, což bylo ovlivněno zejména snížením prostředků na podporu lesního hospodářství. Ve skutečnosti bylo na neinvestiční transfery podnikatelům vynaloženo celkem **5,5 mld. Kč** při plnění rozpočtu na 134,9 % (nároky kryto 1,1 mld. Kč). Meziročně tyto výdaje klesly o 81 mil. Kč.

Neinvestiční podpory transferované podnikatelům byly v této kapitole v roce 2023 rozpočtovány a čerpány takto:

Tabulka č. 61: Neinvestiční transfery podnikatelům v kapitole Ministerstvo zemědělství (mil. Kč)

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	Plnění v %	Index 2023/2022	Rozdíl skut. 2023-2022
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	4:3	4:1	4:1
Neinvestiční transfery podnikatelům	5 570	5 106	4 067	5 489	134,9	98,5	-81
v tom:							
Zemědělská a potravinářská činnost a rozvoj	1 788	2 168	2 084	2 165	103,9	121,1	377
Lesní hospodářství	3 107	2 705	1 664	2 861	171,9	92,1	-247
Zemědělský a lesnický výzkum a vývoj	244	232	226	237	104,8	97,2	-7
Vodní hospodářství	362		31	164	534,3	45,3	-198
Ochrana přírody a krajiny	70		62	62	100,0	89,8	-7

Zdroj: MF

Ve prospěch podnikatelů působících v **agropotravinářském komplexu** bylo Ministerstvem zemědělství transferováno celkem 2,2 mld. Kč a prostředky byly poskytnuty převážně jako dotační programy podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Prostředky směřovaly především k podpoře podnikání a restrukturalizace v zemědělství a potravinářství, k podpoře aktivit na udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat, osiv a sád a na udržování výrobního potenciálu zemědělství, zemědělský půdní fond a

mimoprodukční funkce zemědělství. Z celkové výše podpor do agrokomplexu činily dotace Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu (PGRLF) částku 2,1 mld. Kč. Vinařskému fondu byla vyplacena dotace 42 mil. Kč a na Operační program Rybářství 2014+ a 2021+ bylo čerpáno 17 mil. Kč. Na podporu **lesního hospodářství** bylo vynaloženo 2,9 mld. Kč (o 247 mil. Kč méně než v předchozím roce), z toho 2,5 mld. Kč bylo poskytnuto na pěstební činnost. Ve prospěch **vodního hospodářství** bylo poskytnuto 164 mil. Kč, a to především na úpravy vodohospodářsky významných a vodárenských toků, na vodní díla v zemědělské krajině a na úpravy drobných vodních toků. Na podporu **výzkumu, vývoje a inovací v zemědělství a lesnictví** šlo 237 mil. Kč (o 7 mil. Kč méně než v roce 2022). Na ochranu přírody a krajiny bylo věnováno 62 mil. Kč (podpora prevence před povodněmi).

Technologická agentura České republiky poskytla podnikatelům neinvestiční transfery ve výši **3,1 mld. Kč**, což představovalo 87,7 % rozpočtu po změnách a meziroční nárůst o 301 mil. Kč, tj. o 10,6 %. Prostředky byly určeny na dotační programy vybraných projektů aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje například v rámci programů *SIGMA* – program na podporu výzkumu, vývoje a inovací napříč obory orientovaný na potřeby společnosti a hospodářství, *THÉTA* – program na modernizaci energetického sektoru, včetně výzkumu ve veřejném zájmu a energetických strategií, *BETA* - program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy, *GAMA* - program na podporu ověřování výsledků výzkumu a vývoje z hlediska jejich praktického uplatnění a na přípravu jejich následného komerčního využití, *TREND* – program zaměřený na zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků rozšířením jejich trhů v zahraničí, *Národní centra kompetence* – podpora vzniku a činnosti center výzkumu, vývoje a inovací v progresivních oborech s vysokým aplikačním potenciálem, *DELTA* – podpora mezinárodní spolupráce na poli výzkumu, vývoje a inovací, *Prostředí pro život*, *KAPPA*, *DOPRAVA atd.* Podnikatelům – právníkům bylo poskytnuto 3,1 mld. Kč, fyzickým osobám pak 19 mil. Kč.

Ostatní kapitoly se na neinvestičních transferech podnikatelům podílely v menší míře.

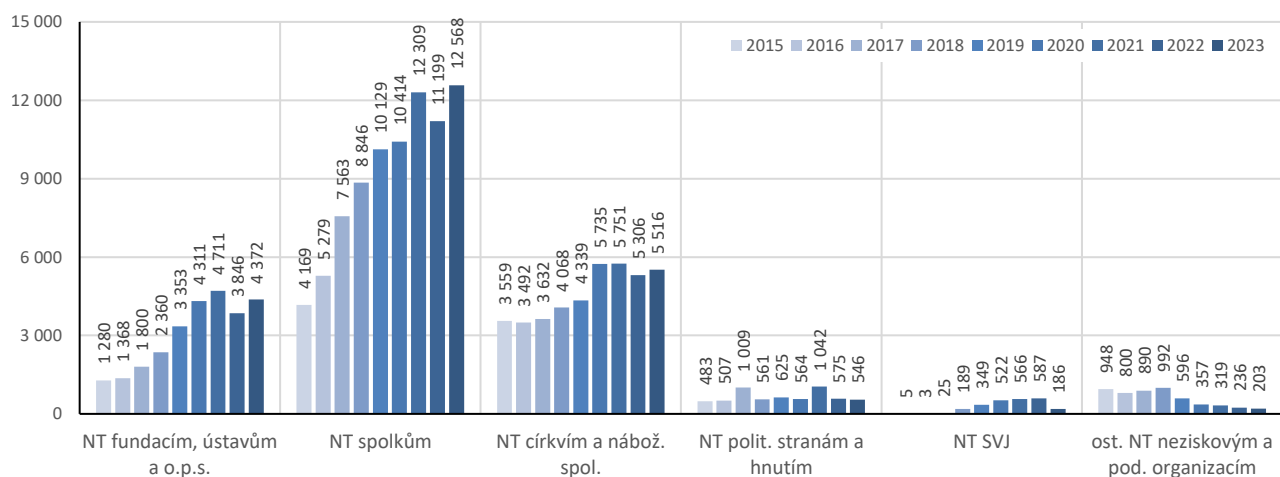
3.4.2 Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám

Schválený rozpočet neinvestičních transferů neziskovým a podobným osobám na rok 2023 dosahoval 19,1 mld. Kč, tj. o 1,1 mld. Kč více než novelizovaný rozpočet roku 2022 a proti skutečnosti roku 2022 byl nižší o 2,6 mld. Kč, tj. o 12,2 %. Z celkového objemu bylo 89,2 % prostředků součástí rozpočtu kapitol Ministerstvo práce a sociálních věcí, Národní sportovní agentura, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo kultury. Podpora cílila především na tělovýchovu a sport, na volnočasové aktivity dětí a mládeže, na církevní školy a školská zařízení, na sociální služby, na odborné sociální poradenství, zachování a obnovu kulturních památek, divadelní a hudební aktivity atd. K výraznému nárůstu rozpočtu docházelo především u kapitol Národní sportovní agentura (+820 mil. Kč) a Ministerstvo práce a sociálních věcí (+506 mil. Kč), který vyplýval ze zvýšené podpory na dotace sportovním organizacím a na provoz dětských skupin.

Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám dosáhly **23,4 mld. Kč (+1,6 mld. Kč, tj. +7,6 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 102,2 %. Na zmíněném růstu se nejvíce podílely výdaje kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí (+1,6 mld. Kč), zejména transfery spolufinancované z EU a FM (+884 mil. Kč) a výdaje na sociální péči a pomoc manželství a rodinám (+851 mil. Kč).

Následující graf znázorňuje vývoj uskutečněných neinvestičních transferů neziskovým a podobným osobám dle jednotlivých rozpočtových položek v letech 2015 až 2023.

Graf č. 34: Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám v letech 2015-2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Následující tabulka uvádí čerpání neinvestičních transferů neziskovým a podobným osobám podle jednotlivých rozpočtových položek a kapitol v roce 2023 a srovnání s rokem 2022.

Tabulka č. 62: Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám (mil. Kč)

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY NEZISKOVÝM A PODOBNÝM OSOBÁM	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám - v tom:	21 748	19 102	22 888	23 391	102,2	107,6	1 643
obecně prospěšným společností - z toho:	3 846	2 351	4 047	4 372	108,0	113,7	527
Ministerstvo práce a sociálních věcí	2 082	1 104	2 469	2 480	100,5	119,1	399
Ministerstvo pro místní rozvoj	329	226	306	393	128,4	119,4	64
Ministerstvo kultury	267	371	299	336	112,4	126,1	70
Ministerstvo zahraničních věcí	215	154	274	291	106,2	135,1	76
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	363	112	200	286	143,3	78,7	-77
Úřad vlády České republiky	236	310	246	247	100,6	105,0	12
Ministerstvo životního prostředí	99	0	115	125	108,2	126,2	26
spolkům - z toho:	11 199	10 834	12 142	12 568	103,5	112,2	1 369
Národní sportovní agentura	5 438	5 650	5 485	5 517	100,6	101,5	79
Ministerstvo práce a sociálních věcí	3 039	4 093	4 174	4 201	100,6	138,3	1 162
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1 207	25	874	1 060	121,3	87,9	-146
Ministerstvo kultury	336	496	602	515	85,5	153,5	180
Ministerstvo pro místní rozvoj	287	0	140	315	225,4	109,5	27
Ministerstvo průmyslu a obchodu	183	26	180	174	96,7	95,1	-9
Ministerstvo zemědělství	91	36	129	148	114,2	161,6	56
Ministerstvo životního prostředí	126	21	107	140	130,6	110,9	14
Ministerstvo zahraničních věcí	76	98	119	119	99,8	156,4	43
Ministerstvo zdravotnictví	154	88	91	106	116,4	68,5	-49
Ministerstvo vnitra	99	168	97	101	103,8	102,1	2
církvím a náboženským společností - z toho:	5 306	4 084	4 958	5 516	111,2	104,0	211
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2 853	2 724	2 829	3 041	107,5	106,6	188
Ministerstvo kultury	1 151	1 114	1 115	1 117	100,2	97,0	-34
Ministerstvo práce a sociálních věcí	523	153	529	524	99,1	100,3	2
Ministerstvo pro místní rozvoj	393	0	183	443	241,5	112,8	50
Ministerstvo zemědělství	154	0	146	186	127,7	120,6	32
Ministerstvo zahraničních věcí	116	83	117	129	110,5	111,0	13
politickým stranám a hnutím (VPS)	575	600	600	546	91,0	94,9	-29
společenstvím vlastníků jednotek	587	0	85	186	218,5	31,7	-401
ost. neinv. transfery nezisk. apod. osobám - z toho:	236	1 233	1 055	203	19,2	86,0	-33
Ministerstvo práce a sociálních věcí	164	1 192	1 019	169	16,6	103,1	5

Zdroj: MF

Neinvestiční transfery obecně prospěšným společnostem

Neinvestiční transfery obecně prospěšným společnostem dosáhly celkem **4,4 mld. Kč (+527 mil. Kč, tj. +13,7 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 108,0 %.

Na meziročním růstu se nejvíce podílela kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** s výdaji ve výši **2,5 mld. Kč (+399 mil. Kč, tj. +19,1 %)**, z nichž 739 mil. Kč (+320 mil. Kč) směřovalo na projekty (bez aktivní politiky zaměstnanosti) z OP Zaměstnanost plus 2021+ (687 mil. Kč) a OP Zaměstnanost 2014+ (52 mil. Kč), 583 mil. Kč (+151 mil. Kč) na sociální péči a pomoc manželství a rodinám, 482 mil. Kč (+33 mil. Kč) na příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním pojištěním, 237 mil. Kč (+14 mil. Kč) na služby sociální prevence, 176 mil. Kč (-115 mil. Kč) na služby sociální péče, 124 mil. Kč (+9 mil. Kč) na sociální poradenství, 111 mil. Kč na sociální rehabilitaci a ostatní sociální péči a pomoc a 26 mil. Kč (-13 mil. Kč) na aktivní politiku zaměstnanosti (z toho 19 mil. Kč z OP Zaměstnanost plus 2021+). Mezi nejvýznamnější příjemce patří např. Člověk v tísni o.p.s., Tichý svět, o.p.s., Romodrom o.p.s., Dobrá rodina o.p.s., VČELKA sociální služby o.p.s., Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s., Národní ústav pro autismus z.ú., Společnost Podané ruce o.p.s., ŽIVOT 90 z.ú. atd.

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** vyplatila **393 mil. Kč (+64 mil. Kč, tj. +19,4 %)**. Nejvíce prostředků (226 mil. Kč, tj. +30 mil. Kč) obdržela Horská služba, zejména na poskytování první pomoci, na provádění záchranných a pátracích akcí, na preventivní činnost apod. Na společné programy ČR a EU bylo vyčleněno 157 mil. Kč (+35 mil. Kč), především z Integrovaného regionální operačního programu 2014+ (139 mil. Kč). **Ministerstvo kultury** uvolnilo **336 mil. Kč (+70 mil. Kč, tj. +26,1 %)**. Z toho připadlo 94 mil. Kč na kulturní aktivity, 80 mil. Kč (+71 mil. Kč) na status umělce (prostředky z Národního plánu obnovy), 61 mil. Kč (-10 mil. Kč) na program státní podpory festivalů profesionálního umění, 53 mil. Kč na program státní podpory profesionálních divadel a stálých profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů, 21 mil. Kč na Nadační fond obětem holokaustu atd.

Kapitola **Ministerstvo zahraničních věcí** uvolnila **291 mil. Kč (+76 mil. Kč, tj. +35,1 %)**, z nichž připadlo 149 mil. Kč (+61 mil. Kč) na rozvojovou zahraniční pomoc, 92 mil. Kč (+3 mil. Kč) na humanitární pomoc, 26 mil. Kč (+7 mil. Kč) na ostatní zahraniční pomoc, 23 mil. Kč (+4 mil. Kč) na činnost ústředního orgánu v zahraniční službě.

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** uvolnila obecně prospěšným společnostem **286 mil. Kč (-77 mil. Kč, tj. -21,3 %)**. Převážná část prostředků (157 mil. Kč, tj. -70 mil. Kč) byla určena na nevýzkumné projekty spolufinancované z OP Jan Amos Komenský (89 mil. Kč), OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+ (51 mil. Kč) a z Národního plánu obnovy (17 mil. Kč). V rámci ostatních účelových dotací bylo poskytnuto 81 mil. Kč (+24 mil. Kč) na podporu školního stravování žáků základních škol, 14 mil. Kč na výzvu na aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních, 9 mil. Kč (-36 mil. Kč) na výzvu Adaptační skupiny v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině atd. Největšími příjemci dotací byly tyto obecně prospěšné společnosti: Women for Women, Soukromá mateřská škola, základní škola a střední škola Slunce, o.p.s., Patron dětí z.ú., Středisko volného času a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Kroužky pro děti Praha, PORG – gymnázium a základní škola o.p.s., Mateřská škola Andělská z.ú. a další.

Kapitola **Úřad vlády ČR** poskytla obecně prospěšným společnostem **247 mil. Kč (+12 mil. Kč, tj. +5,0 %)** především na program protidrogové politiky (240 mil. Kč). Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** uvolnila obecně prospěšným společnostem **125 mil. Kč (+26 mil. Kč, tj. +26,2 %)** na zlepšování stavu přírody a krajiny (97 mil. Kč, tj. +21 mil. Kč), na zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží (15 mil. Kč) a na činnosti v ochraně životního prostředí (13 mil. Kč). Z celku kapitola uvolnila 111 mil. Kč (+22 mil. Kč) na projekty OP Životní prostředí 2014+. Nejvyšší částku čerpala REVITA CZ o.p.s. na akce revitalizace rybníka Skalský u Protivína (34 mil. Kč) a obnovu mokřadu Klokočinské louky (22 mil. Kč). Kapitola **Ministerstvo vnitra** vyplatila **88 mil. Kč (-41 mil. Kč, tj. -31,7 %)** zejména na Azylový, migrační a integrační fond (50 mil. Kč) a na integraci cizinců (26 mil. Kč).

Neinvestiční transfery spolkům

Neinvestiční transfery spolkům dosáhly **12,6 mld. Kč (+1,4 mld. Kč, tj. +12,2 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 103,5 %.

Nejvyšší podporu v částce **5,5 mld. Kč (+79 mil. Kč)**, tj. 100,6 % rozpočtu po změnách, poskytla kapitola **Národní sportovní agentura**, která uvolnila prostředky ve výši 3,2 mld. Kč (-218 mil. Kč) na rozvoj a podporu sportu, 1,9 mld. Kč (+135 mil. Kč) na sportovní reprezentaci a 413 mil. Kč (+163 mil. Kč) na podporu významných sportovních akcí.

Kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** uvolnila spolkům **4,2 mld. Kč (+1,2 mld. Kč)**, tj. 100,6 % rozpočtu po změnách, z nichž nejvíce směřovalo na sociální péči a pomoc manželství a rodinám (1,8 mld. Kč, +680 mil. Kč), na projekty spolufinancované z prostředků EU (1,5 mld. Kč, +514 mil. Kč) především z OP Zaměstnanost plus 2021+ (1,3 mld. Kč) a OP Zaměstnanost 2014+ (222 mil. Kč), na zaměstnávání zdravotně postižených občanů (335 mil. Kč, +19 mil. Kč), na služby sociální prevence (192 mil. Kč, +23 mil. Kč), na sociální poradenství (138 mil. Kč, +23 mil. Kč), na sociální služby v oblasti sociální péče (92 mil. Kč, -93 mil. Kč), na aktivní politiku zaměstnanosti (45 mil. Kč, -18 mil. Kč) především z OP Zaměstnanost 2014+ (33 mil. Kč) a na sociální rehabilitace a ostatní sociální péči a pomoc (44 mil. Kč, +13 mil. Kč). Významní příjemci dotací byli následující spolky: Za sklem o. s., Sdružení TULIPAN z. s., Andělé Stromu života p. s., Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, Sdružení pěstounských rodin z. s. atd.

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** poskytla spolkům **1,1 mld. Kč (-146 mil. Kč)**, tj. 121,3 % rozpočtu po změnách, především úspěšným řešitelům projektů výzkumu a vývoje mimo programy spolufinancované z EU (494 mil. Kč, -15 mil. Kč), na využití volného času dětí a mládeže vč. soutěží (243 mil. Kč, +31 mil. Kč) a na nevýzkumné projekty spolufinancované z rozpočtu EU (177 mil. Kč, -163 mil. Kč), zejména z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+ (112 mil. Kč, -195 mil. Kč), OP Jan Amos Komenský (45 mil. Kč, +29 mil. Kč) a Národního plánu obnovy (20 mil. Kč). Na výzkumné projekty financované z OP Výzkum, vývoj a inovace 2014+ směřovalo 62 mil. Kč. Z ostatních účelových dotací bylo poskytnuto 25 mil. Kč na výzvu Adaptační skupiny 2023 v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině. Mezi největší příjemce dotací patřily tyto spolky: CESNET, zájmové sdružení, Technologické centrum Praha, Junák – český skaut, z. s., Extreme Light Infrastructure ERIC (ELI ERIC), Pionýr, z. s., Sdružení hasičů ČMS, Asociace školních sportovních klubů České republiky z. s., a další.

Kapitola **Ministerstvo kultury** poskytla spolkům **515 mil. Kč (+180 mil. Kč)**, tj. 85,5 % rozpočtu po změnách, na kulturní aktivity (258 mil. Kč, +21 mil. Kč), na iniciativu status umělce a umělkyně (135 mil. Kč, +120 mil. Kč), na program státní podpory festivalů profesionálního umění (67 mil. Kč, +27 mil. Kč), na podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin (21 mil. Kč), apod.

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** převedla spolkům **315 mil. Kč (+27 mil. Kč)** především na projekty v oblasti územního rozvoje (259 mil. Kč, +25 mil. Kč), ostatních záležitostí bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje (33 mil. Kč) a cestovního ruchu (23 mil. Kč). Na společné programy ČR a EU uvolnila kapitola celkem 254 mil. Kč (+25 mil. Kč), zejména s využitím prostředků Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ (213 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo průmyslu a obchodu** uvolnila **174 mil. Kč (-9 mil. Kč)** na výzkum a vývoj z OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+ (137 mil. Kč, -5 mil. Kč), na projekty na podporu podnikání tzv. BISON3T (19 mil. Kč) atd. Z kapitoly **Ministerstvo zemědělství** získaly spolky **148 mil. Kč (+56 mil. Kč)** na podporu lesního hospodářství (102 mil. Kč, +84 mil. Kč), na podporu nestátním neziskovým organizacím (25 mil. Kč, -29 mil. Kč) atd. Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** poskytla spolkům **140 mil. Kč (+14 mil. Kč)** na financování projektů z OP Životní prostředí 2014+ (43 mil. Kč, -13 mil. Kč), na Programy péče o krajinu (44 mil. Kč), na podporu obnovy přirozených funkcí krajiny z Národního plánu obnovy (18 mil. Kč), na podporu projektů nestátních neziskových organizací (16 mil. Kč) atd. Kapitola **Ministerstvo zahraničních věcí** převedla spolkům **119 mil. Kč (+43 mil. Kč)** zejména na humanitární zahraniční pomoc přímou (56 mil. Kč, +29 mil. Kč), ostatní zahraniční pomoc (37 mil. Kč, +8 mil. Kč) a rozvojovou zahraniční pomoc (21 mil. Kč). Kapitola **Ministerstvo zdravotnictví** uvolnila **106 mil. Kč (-49 mil. Kč)** na pomoc zdravotně postiženým (41 mil. Kč), na ostatní zdravotnická zařízení a služby pro zdravotnictví (32 mil. Kč), na ostatní speciální zdravotnickou péči (22 mil. Kč – z toho 15 mil. Kč z finančních mechanismů) atd. Kapitola **Ministerstvo vnitra** uvolnila spolkům **101 mil. Kč (+2 mil. Kč)** především na požární ochranu, integrovaný záchranný systém, ochranu obyvatel a krizové řízení (42 mil. Kč) a na výzkum ve státní správě (31 mil. Kč). Kapitola **Úřad vlády ČR** poskytla spolkům **77 mil. Kč (+2 mil. Kč)** zejména na program protidrogové politiky (47 mil. Kč) a na podporu veřejných aktivit zdravotně postižených (22 mil. Kč).

Neinvestiční transfery církvím a náboženským společnostem

Církvím a náboženským společnostem bylo v roce 2023 ze státního rozpočtu uvolněno celkem **5,5 mld. Kč (+211 mil. Kč, +4,0 %)**, tj. 111,2 % rozpočtu po změnách.

Nejvíce prostředků, přes **3,0 mld. Kč (+188 mil. Kč)** poskytla kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** při plnění rozpočtu po změnách na 107,5 %. Ta zabezpečuje zejména finanční prostředky školám a školským zařízením, jejichž zřizovateli jsou církve nebo náboženské společnosti podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, v platném znění. Financována jsou školská zařízení a školy různého charakteru, od škol mateřských, přes základní, speciální, střední a vyšší odborné až po střediska volného času a domovy mládeže. V roce 2023 působilo v ČR 142 církevních škol a školských zařízení, kterým byla poskytnuta dotace na činnost ve výši 2,9 mld. Kč (+145 mil. Kč). Součástí provozní dotace byly i finanční prostředky na podpůrná opatření pro žáky církevních škol se speciálními vzdělávacími potřebami ve výši 126 mil. Kč. Další účelové dotace byly poskytnuty na nevýzkumné projekty ve výši 143 mil. Kč (+52 mil. Kč) z OP Jan Amos Komenský (121 mil. Kč) a z Národního plánu obnovy (22 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo kultury** uvolnila **1,1 mld. Kč (-34 mil. Kč)**, tj. 100,2 % rozpočtu, především na příspěvky na podporu činnosti církví a náboženských společností poskytované dle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (867 mil. Kč, -72 mil. Kč). Další vyšší objemy prostředků byly uvolněny na program záchrany architektonického dědictví (131 mil. Kč), na podporu obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností (45 mil. Kč), na havarijní program (35 mil. Kč), restaurování movitých kulturních památek (27 mil. Kč) atd.

Neinvestiční dotace církvím a náboženským společnostem byly z rozpočtu kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** poukázány v celkové výši **524 mil. Kč (+2 mil. Kč)**. Z této částky připadlo 160 mil. Kč (-61 mil. Kč) na služby sociální péče, 116 mil. Kč (+42 mil. Kč) na projekty spolufinancované z EU a FM, zejména z OP Zaměstnanost plus 2021+ (109 mil. Kč), 93 mil. Kč (+7 mil. Kč) na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, 86 mil. Kč (+20 mil. Kč) na sociální péči a pomoc manželství a rodinám, 36 mil. Kč na služby sociální prevence, 19 mil. Kč (-5 mil. Kč) na aktivní politiku zaměstnanosti celkem (z toho 12 mil. Kč z OP Zaměstnanost 2014+) a 15 mil. Kč na sociální poradenství.

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytla církvím **443 mil. Kč (+50 mil. Kč)** zejména prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ a 2021+ (441 mil. Kč). Prostředky směřovaly na různé akce v oblasti územního rozvoje, např. Obnova poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou (66 mil. Kč), Obnova poutního areálu v Římově (54 mil. Kč), Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži (45 mil. Kč), Obnova kostela Nanebevzetí Panny Marie v Přešticích (42 mil. Kč), Revitalizace proboštství Chlum Svaté Maří (34 mil. Kč), Bazilika sv. Vavřince a sv. Zdislavy v Jablonném v Podještědí (27 mil. Kč), Svatý Bartoloměj - Kolínský gotický skvost (23 mil. Kč), revitalizace kostela sv. Prokopa ve Strakoncích (22 mil. Kč), Obnova části areálu kláštera a kostela Panny Marie Královny a sv. Jiljí v Třeboni (21 mil. Kč), atd.

Kapitola **Ministerstvo zemědělství** uvolnila církvím a náboženským společnostem **186 mil. Kč (+32 mil. Kč)** zejména na pěstební činnost financované z Národního plánu obnovy (131 mil. Kč, tj. +55 mil. Kč), na podporu ostatních produkčních činností (43 mil. Kč, tj. +33 mil. Kč) a na celospolečenské funkce lesů (10 mil. Kč, tj. -55 mil. Kč). Kapitola **Ministerstvo zahraničních věcí** poskytla církvím a náboženským společnostem **129 mil. Kč (+13 mil. Kč)** na humanitární pomoc (72 mil. Kč) a na rozvojovou zahraniční pomoc (54 mil. Kč).

Příspěvky politickým stranám a politickým hnutím

Ve schváleném rozpočtu na rok 2023 byly v kapitole Všeobecná pokladní správa vyhrazeny na příspěvky na činnost politickým stranám, politickým hnutím a jejich politických institutů finanční prostředky ve výši 599,9 mil. Kč.

Tabulka č. 63: Příspěvky vyplacené politickým stranám a politickým hnutím v roce 2023 (tis. Kč)

	stálý příspěvek	počet poslanců	příspěvek na mandáty poslanců	počet senátorů	příspěvek na mandáty senátorů	počet členů zastupitelstev krajů	příspěvek na mandáty členů zastupitelstev krajů	počet členů zast. hl. m. Prahy	příspěvek na mandáty členů zast. hl. m. Prahy	příspěvek na činnost za rok 2023 celkem	příspěvek na podporu činnosti politického institutu za rok 2023	příspěvek na činnost za 4. čtvrtletí 2022	příspěvky vyplacené polit. stranám a polit. hnutím dle zákona č. 424/1991 Sb. celkem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=1+3+5+7+9	11	12	13=10+11+12
ANO 2011	10 000	72	64 800	5	4 500	178	44 500	14	3 500	127 300	12 730	0	140 030
Česká pirátská strana ²⁾	5 691	4	3 600	2	1 800	99	24 750	13	3 250	39 091	3 909	0	43 001
Hnutí SOL	0	0	0	0	0	1	250	0	0	250	0	0	250
Hradecký demokratický klub	0	0	0	1	900	3	750	0	0	1 650	0	0	1 650
Jihočeský 2012	0	0	0	0	0	4	1 000	0	0	1 000	0	0	1 000
JsmePRO!	0	0	0	0	0	1	250	0	0	250	0	0	250
Karlovaráci	0	0	0	0	0	3	750	0	0	750	0	188	938
KDU - ČSL ¹⁾	3 333	23	20 700	12	10 800	53	13 250	2	500	48 583	4 858	0	53 442
KSČM	7 200	0	0	0	0	13	3 250	0	0	10 450	1 045	0	11 495
„Marek Hilšer do Senátu“	0	0	0	1	900	0	0	0	0	900	0	0	900
MÍSTNÍ HNUTÍ NEZÁVISLÝCH ZA HARMONICKÝ ROZVOJ OBCÍ A MĚST	0	0	0	0	0	4	1 000	0	0	1 000	0	0	1 000
Nestraniční	0	0	0	0	0	1	250	0	0	250	0	0	250
NEZÁVISLÍ	0	0	0	1	675	0	0	0	0	675	0	225	900
ODS ¹⁾	3 333	34	30 600	23	20 700	99	24 750	10	2 500	81 883	8 188	0	90 072
Ostravak	0	0	0	1	900	0	0	0	0	900	0	0	900
Podporujeme občanskou kandidátku PRAHA SOBĚ	0	0	0	0	0	0	0	11	2 750	2 750	0	0	2 750
ProMOST	0	0	0	1	900	2	500	0	0	1 400	0	0	1 400
ProOlomouc	0	0	0	0	0	2	500	0	0	500	0	0	500
PRO PLZEŇ	0	0	0	0	0	2	500	0	0	500	0	0	500
PŘÍSAHA občanské hnutí	9 400	0	0	0	0	0	0	0	0	9 400	0	0	9 400
SEN 21	0	0	0	4	3 600	0	0	0	0	3 600	0	0	3 600
SNK 1 - Starostové našeho kraje	0	0	0	0	0	3	750	0	0	750	0	0	750
SNK Evropští demokraté	0	0	0	0	0	5	1 250	0	0	1 250	0	0	1 250
Sociální demokracie (do 22.6.2023 název ČSSD)	9 400	0	0	1	900	35	8 750	0	0	19 050	1 905	0	20 955
Společně pro kraj	0	0	0	0	0	4	1 000	0	0	1 000	0	0	1 000
STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ ²⁾	4 309	33	29 700	15	13 500	69	17 250	5	1 250	66 009	6 601	0	72 609
Starostové pro Liberecký kraj	0	0	0	2	1 800	22	5 500	0	0	7 300	0	0	7 300
Starostové pro občany	0	0	0	0	0	2	500	0	0	500	0	0	500
Strana soukromníků České republiky	0	0	0	0	0	2	500	0	0	500	0	0	500
Strana zelených	0	0	0	0	0	7	1 750	0	0	1 750	0	0	1 750
Svoboda a přímá demokracie (SPD)	10 000	20	18 000	0	0	35	8 750	2	500	37 250	3 725	0	40 975
Svobodní	0	0	0	1	900	0	0	0	0	900	0	0	900
Tábor 2020	0	0	0	1	900	0	0	0	0	900	0	0	900
TOP 09 ¹⁾	3 333	14	12 600	6	5 400	20	5 000	7	1 750	28 083	2 808	0	30 892
Trikolora	0	0	0	0	0	1	250	0	0	250	0	0	250
ÚSTECKÉ FÓRUM OBČANŮ	0	0	0	0	0	2	250	0	0	250	0	0	250
VÝCHODOČEŠÍ	0	0	0	0	0	3	750	0	0	750	0	0	750
CELKEM	66 000	200	180 000	77	69 075	675	168 500	64	16 000	499 575	45 770	413	545 757

1) Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR konaných v říjnu 2021 koalice SPOLU – ODS, KDU-ČSL, TOP 09 získala 27,79 % z celkového počtu platných hlasů. Celková roční výše stálého příspěvku pro koalici SPOLU – ODS, KDU-ČSL, TOP 09 ve výši 10 000 000 Kč se dle § 20 odst. 10 zákona č. 424/1991 Sb. dělila rovným dílem.

2) Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR konaných v říjnu 2021 koalice PIRÁTI A STAROSTOVÉ získala 15,62 % z celkového počtu platných hlasů. Celková roční výše stálého příspěvku pro koalici PIRÁTI A STAROSTOVÉ ve výši 10 000 000 Kč se dle § 20 odst. 10 zákona č. 424/1991 Sb. dělila dle předložené "Dohody o státních příspěvcích uzavřené mezi Českou pirátskou stranou a politickým hnutím STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ".

Zdroj: MF

Ministerstvo financí vyplatilo prostřednictvím kapitoly VPS v roce 2023 **politickým stranám a politickým hnutím** ze státního rozpočtu příspěvky dle zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 424/1991 Sb.“) **v celkové výši 546 mil. Kč (-29 mil. Kč)**. Jednalo se o příspěvky na činnost ve výši 500 mil. Kč (-27 mil. Kč) a příspěvky na podporu činnosti politického institutu ve výši 46 mil. Kč (-2 mil. Kč). Celkově nejvyšší příspěvky byly uhrazeny politickému hnutí ANO 2011, a to ve výši 140 mil. Kč, dále Občanské demokratické straně ve výši 90 mil. Kč, politickému hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ ve výši téměř 73 mil. Kč, KDU-ČSL ve výši 53 mil. Kč, České pirátské straně ve výši 43 mil. Kč, politickému hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD) ve výši 41 mil. Kč, TOP 09 ve výši téměř 31 mil. Kč a Sociální demokracii (do 22. 6. 2023 název ČSSD) ve výši 21 mil. Kč.

Příspěvek na činnost za rok 2023 vyplacený ve výši **500 mil. Kč** byl tvořen stálým příspěvkem ve výši 66 mil. Kč a příspěvkem na mandát ve výši 434 mil. Kč. Z vyplaceného příspěvku na činnost za rok 2023 byla nejvyšší částka uhrazena politickému hnutí ANO 2011, a to ve výši 127 mil. Kč, dále Občanské demokratické straně ve výši 82 mil. Kč, politickému hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ ve výši 66 mil. Kč, KDU-ČSL ve výši téměř 49 mil. Kč, České pirátské straně ve výši 39 mil. Kč, politickému hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD) ve výši 37 mil. Kč, TOP 09 ve výši 28 mil. Kč a Sociální demokracii ve výši 19 mil. Kč.

Podle § 20 zákona č. 424/1991 Sb. příspěvek na činnost zahrnuje stálý příspěvek a příspěvek na mandát. Stálý příspěvek činí ročně 6 000 tis. Kč pro stranu a hnutí, které získaly v posledních volbách do Poslanecké sněmovny 3 % hlasů. Za každých dalších i započatých 0,1 % hlasů obdrží strana a hnutí ročně 200 tis. Kč. Obdrží-li strana a hnutí více než 5 % hlasů, příspěvek se dále nezvyšuje.

Příspěvek na mandát poslance a senátora činí ročně 900 tis. Kč a na mandát člena zastupitelstva kraje a člena zastupitelstva hl. m. Prahy ročně 250 tis. Kč.

Pro zjištění nároku na stálý příspěvek a příspěvek na podporu činnosti politického institutu a stanovení jejich výše u strany a hnutí, které jsou členy koalice, je rozhodující dohoda o podílu členů koalice na volebním výsledku. Není-li taková dohoda uzavřena, nebo není-li ve stanovené lhůtě doručena Ministerstvu financí, dělí se volební výsledek rovným dílem.

Z vyplaceného **příspěvku na podporu činnosti politického institutu za rok 2023** ve výši téměř **46 mil. Kč** byla nejvyšší částka uhrazena politickému hnutí ANO 2011, a to ve výši 13 mil. Kč, dále Občanské demokratické straně ve výši 8 mil. Kč, politickému hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ ve výši téměř 7 mil. Kč, KDU-ČSL ve výši téměř 5 mil. Kč, České pirátské straně ve výši 4 mil. Kč a politickému hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD) ve výši téměř 4 mil. Kč.

Podle § 20 odst. 5 a odst. 8 zákona č. 424/1991 Sb. nárok na příspěvek na podporu činnosti politického institutu vzniká straně a hnutí, jejíž alespoň jeden poslanec byl zvolen za danou stranu a hnutí alespoň ve dvou z posledních tří po sobě jdoucích volebních období Poslanecké sněmovny včetně probíhajícího volebního období a která je zakladatelem nebo členem politického institutu. Příspěvek na podporu činnosti politického institutu činí ročně částku rovnající se 10 % z celkové výše příspěvku na činnost, který náleží straně nebo hnutí.

Neinvestiční transfery společenstvím vlastníků jednotek

Společenství vlastníků jednotek získala v roce 2023 celkem **186 mil. Kč (-401 mil. Kč, tj. -68,3 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 218,5 %. Prostředky poskytla především kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** (184 mil. Kč, tj. -402 mil. Kč) na projekty spolufinancované z Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ (např. na zateplení, opravy, modernizace, rekonstrukce, stavební úpravy, energetická opatření, atd.).

Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám

Jedná se o transfery neziskovým a podobným osobám, které nejsou zařaditelné pod předchozí kategorie, např. nadace, tuzemské svazy a spolky apod. Tyto výdaje byly čerpány v celkové částce **203 mil. Kč (-33 mil. Kč, tj. -14 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 19,2 %. Prostředky uvolnila zejména kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí (169 mil. Kč, +5 mil. Kč)** na projekty spolufinancované z OP Zaměstnanost plus 2021+ (102 mil. Kč) a OP Zaměstnanost 2014+ (68 mil. Kč).

3.5 Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám

3.5.1 Neinvestiční transfery rozpočtům ústřední úrovně

Neinvestiční transfery rozpočtům ústřední úrovně představují zejména transfery státním fondům a fondům sociálního a veřejného zdravotního pojištění. **Schválený rozpočet** na rok 2023 počítal s transfery rozpočtům ústřední úrovně ve výši **293,4 mld. Kč** (+118,5 mld. Kč, tj. +67,8 %), oproti skutečnosti roku 2022 byl vyšší o 5,5 mld. Kč, tj. o 2,3 %. Za meziročním růstem rozpočtu stály prostředky na podporu hospodářství (+100 mld. Kč) na řešení energetické krize.

Ve skutečnosti bylo rozpočtům ústřední úrovně v roce 2023 převedeno 192,9 mld. Kč (-2,7 mld. Kč, tj. -1,4 %) při plnění rozpočtu po změnách na 84,4 %. Na meziročním poklesu se podílely transfery Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (-12,9 mld. Kč) a Státnímu fondu životního prostředí (-3,5 mld. Kč). Naopak transfery fondům sociálního a veřejného zdravotního pojištění byly vyšší o 9,3 mld. Kč.

Tabulka č. 64: Neinvestiční transfery rozpočtům ústřední úrovně (mil. Kč)

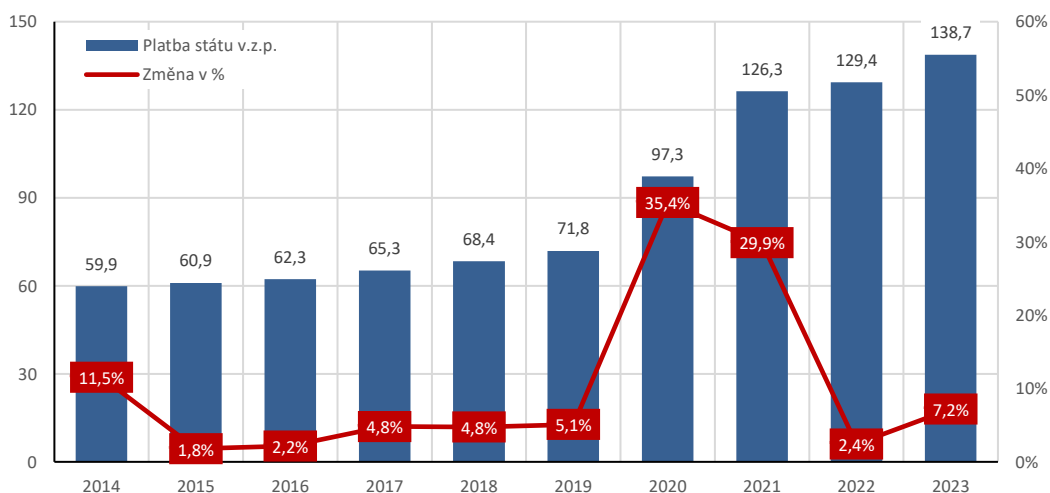
NEINVESTIČNÍ TRANSFERY ROZPOČTŮM ÚSTŘEDNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=4:3	6=4:1	7=4-1
Neinvestiční transfery rozpočtům ústřední úrovně	195 555	293 383	228 521	192 872	84,4	98,6	-2 683
Státním fondům - z toho:	66 069	51 498	60 486	54 059	89,4	81,8	-12 009
Státní zemědělský intervenční fond (MZe)	43 467	33 560	36 966	30 586	82,7	70,4	-12 881
Státní fond dopravní infrastruktury (MD)	17 098	16 423	21 378	21 429	100,2	125,3	4 331
Státní fond kinematografie (MK)	1 377	1 407	1 407	1 410	100,2	102,4	33
Státní fond životního prostředí (MŽP)	4 052	105	445	571	128,3	14,1	-3 481
Státní fond podpory investic (MMR)	71	0	286	61	21,2	85,2	-11
Státní fond kultury (MK)	3	3	3	3	100,0	100,0	0
Fondům sociálního a veřejného zdrav. pojištění - z toho:	129 414	141 773	140 134	138 734	99,0	107,2	9 320
Platby státu za st. pojištěnce (VPS)	129 396	141 759	140 109	138 709	99,0	107,2	9 313
Ostatní transfery jiným veřejným rozpočtům	30	100 026	27 849	34	0,1	113,2	4

Zdroj: MF

Neinvestiční transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění

Neinvestiční transfery fondům sociálního a veřejného zdravotního pojištění představují především **platbu státu na zdravotní pojištění za zákonem vybrané skupiny obyvatel**, která je hrazena z kapitoly Všeobecná pokladní správa. Následující graf znázorňuje vývoj těchto plateb v období 2014 až 2023. Růst vychází především z navýšování vyměřovacího základu v jednotlivých letech.

Graf č. 35: Platba státu za státní pojištěnce (mld. Kč)

Zdroj: MF

Schválený **rozpočet** stanovil neinvestiční transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění pro rok 2023 ve výši **141,8 mld. Kč**, tj. o 16,9 mld. Kč více než předpokládal novelizovaný rozpočet 2022 a o 12,3 mld. Kč více než činilo skutečné čerpání v roce 2022. Od 1. 1. 2023 zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění zvýšil vyměřovací základ z 11 014 Kč na 14 074 Kč za kalendářní měsíc. To představuje

zvýšení měsíční platby za osobu o 413 Kč z částky 1 487 Kč na 1 900 Kč (podrobněji uvedeno v části Zprávy týkající se sociálních výdajů).

Z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** bylo tento účel **uvolněno 138,7 mld. Kč (+9,3 mld. Kč, tj. +7,2 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 107,2 %. Za meziročním růstem stálo především výše uvedené zvýšení vyměřovacího základu a také snižující se počet pojištěnců z řad válečných uprchlíků z Ukrajiny. Odhadovaná výše platby státu veřejného zdravotního pojištění za válečné uprchlíky činila 4,3 mld. Kč (v roce 2022 to bylo 4,5 mld. Kč s dopady od března do prosince).

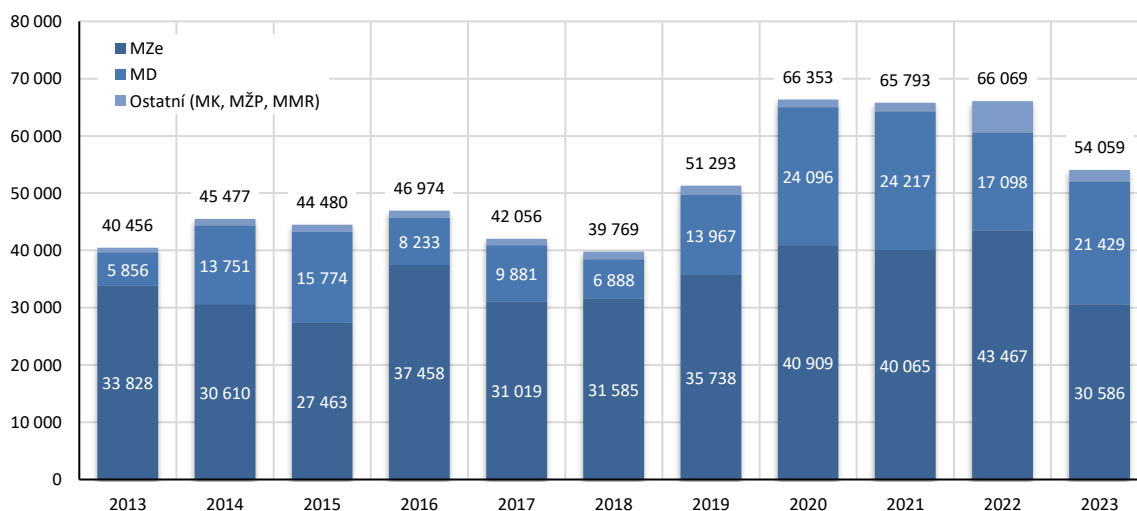
Dále jsou do této skupiny výdajů zahrnuty prostředky poskytované z rozpočtu kapitoly **Ministerstvo obrany** Vojenské zdravotní pojišťovně. Fondům zprostředkování úhrady zdravotní péče a pro úhradu preventivní péče pro vojáky v činné službě nad rámec veřejného zdravotního pojištění, zřízeným podle vyhlášky č. 41/2000 Sb., bylo převedeno **25 mil. Kč (+7 mil. Kč)**, tj. 100 % rozpočtu po změnách.

Neinvestiční transfery státním fondům

Schválený **rozpočet** neinvestičních transferů státním fondům na rok 2023 počítal s výdaji ve výši **51,5 mld. Kč**, tj. o téměř 1,6 mld. Kč vyššími než novelizovaný rozpočet roku 2022 a proti skutečnosti roku 2022 nižšími o 14,6 mld. Kč, tj. o 22,1 %. Na transfery Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (dále jen SZIF) připadlo 65,2 % celkové částky, tj. 33,6 mld. Kč (-2,5 mld. Kč), na transfery Státnímu fondu dopravní infrastruktury (dále jen SFDI) 16,4 mld. Kč (+4,1 mld. Kč), Státnímu fondu kinematografie 1,4 mld. Kč (+30 mil. Kč), Státnímu fondu kultury 2,5 mil. Kč a pro Státní fond životního prostředí bylo vyčleněno 105 mil. Kč (+70 mil. Kč). Plánované prostředky pro Státní fond podpory investic ve výši 109 mil. Kč byly v roce 2023 zatříděny na položce ostatní běžné výdaje.

Státním fondům bylo převedeno celkem 54,1 mld. Kč (-12,0 mld. Kč, -18,2 %) neinvestičních prostředků, tj. 89,4 % rozpočtu po změnách. Následující graf znázorňuje vývoj transferů státním fondům v letech 2013 až 2023.

Graf č. 36: Neinvestiční transfery státním fondům v letech 2013-2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Kapitola **Ministerstvo zemědělství** převedla **SZIF** celkem **30,6 mld. Kč (-12,9 mld. Kč)** neinvestičních prostředků tj. 82,7 % rozpočtu po změnách; pro úplnost, investiční transfery tomuto fondu činily téměř 6,0 mld. Kč (+2,0 mld. Kč). Meziroční pokles způsobily prostředky na financování společné zemědělské politiky v objemu 26,0 mld. Kč (-11,0 mld. Kč), z nichž směřovalo 8,3 mld. Kč na Přímé platby 2023, 7,6 mld. Kč (-3,0 mld. Kč) na Program rozvoje venkova 2014+, 6,8 mld. Kč (-17,7 mld. Kč) na Přímé platby zemědělcům 2014+, 2,4 mld. Kč na Rozvoj venkova 2023+, 561 mil. Kč (-1,2 mld. Kč) na Společnou organizaci trhu 2014+ a 314 mil. Kč na Společnou organizaci trhu 2023+. Podrobné údaje o společné zemědělské politice jsou uvedeny v části **III.6.2** tohoto sešitu. Prostředky na národní dotační programy do zemědělství byly poskytnuty ve výši 2,8 mld. Kč (-1,8 mld. Kč), na správní výdaje Fondu směřovalo 1,6 mld. Kč (-20 mil. Kč) a na marketingovou činnost bylo uvolněno 150 mil. Kč (-47 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo dopravy** poskytla neinvestiční prostředky **SFDI** ve výši **21,4 mld. Kč (+4,3 mld. Kč)**, tj. 100,2 % rozpočtu po změnách; pro úplnost, investiční transfery tomuto fondu dosáhly 66,7 mld. Kč (-10,0 mld. Kč). Téměř celý objem poskytnutých prostředků tvořily výdaje na vyrovnání deficitu rozpočtu SFDI ve výši 21,4 mld. Kč (+4,3 mld. Kč), které byly určeny na opravu a údržbu dopravní infrastruktury (silnic I. třídy a celostátních a regionálních drah). Ministerstvo dopravy také uvolnilo 49 mil. Kč (+14 mil. Kč) z OP Doprava 2014+ především na financování projektů z prioritní osy 4 – Technická pomoc.

Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** převedla **Státnímu fondu životního prostředí** celkem **571 mil. Kč** (-3,5 mld. Kč) neinvestičních prostředků; pro úplnost investičních prostředků bylo uvolněno 10,1 mld. Kč (+1,9 mld. Kč). Meziroční pokles ovlivnila vysoká skutečnost roku 2022, která byla navýšena zapojením dotací financovaných z Národního plánu obnovy (3,7 mld. Kč) a zaměřených na snižování spotřeby energií ve veřejném sektoru (téměř 3,0 mld. Kč) a na podporu biodiverzity a bojem se suchem (700 mil. Kč). Prostředky ve výši 239 mil. Kč (+6 mil. Kč) byly určeny na akce zajišťující řádné a efektivní řízení a administraci OP Životní prostředí 2014+. V rámci programu 115 280 „Nová zelená úsporám“ bylo převedeno 129 mil. Kč (+38 mil. Kč) na akce zajišťující kvalitní výkonnou strukturu pro administraci tohoto programu. U obou zmíněných se jednalo především o úhradu nákladů na platy, propagaci, ICT zařízení, služby, nájmy, vzdělávání, kontroly, autoprovoz a ostatní režijní náklady. Z Národního plánu obnovy bylo také uvolněno 203 mil. Kč na národní program Životní prostředí.

Kapitola **Ministerstvo kultury** převedla **Státnímu fondu kinematografie** prostředky ve výši **1,4 mld. Kč** (+33 mil. Kč); pro úplnost, investiční transfery tomuto fondu dosáhly 189 mil. Kč. Na filmové pobídky připadlo 1,4 mld. Kč (+30 mil. Kč) a na provoz 10 mil. Kč. Další prostředky ve výši **2,5 mil. Kč** uvolnila kapitola **Státnímu fondu kultury** na základě memoranda o dlouhodobé spolupráci uzavřeného mezi ministrem kultury a Fondem, a to jako kompenzaci ztráty příjmů z pronájmu Národního domu na Vinohradech obsazením několika kanceláří pracovníky Ministerstva kultury.

Z rozpočtu kapitoly **Ministerstvo pro místní rozvoj** byly poskytnuty neinvestiční prostředky **Státnímu fondu podpory investic** ve výši **61 mil. Kč** (-11 mil. Kč); pro úplnost investiční prostředky byly převedeny v částce 482 mil. Kč (-447 mil. Kč). Prostředky byly určeny na úrokové dotace v rámci programu Nový Panel ze smluv roku 2011 (53 mil. Kč) a na dotace na krytí skutečných výdajů spojených se snížením jistiny úvěrů poskytnutých mladým lidem při narození dítěte dle nařízení vlády č. 616/2004 Sb. (7 mil. Kč).

U **ostatních neinvestičních transferů jiným veřejným rozpočtům** se v kapitole Všeobecná pokladní správa rozpočtovaly prostředky na podporu hospodářství ve výši **100,0 mld. Kč**, které představovaly rezervu určenou na krytí dopadů opatření přijatých v souvislosti s vysokými cenami energií. Protiváhou této položky měly být mimořádné daňové příjmy (daň z neočekávaných zisků a odvod z nadměrných příjmů) plánované ve stejné výši, tedy s neutrálním dopadem na saldo rozpočtu. Tyto prostředky byly v průběhu roku uvolňovány rozpočtovými opatřeními k realizaci ú úrovně jiných kapitol státního rozpočtu. V roce 2023 bylo z této rezervy uvolněno celkem 72,2 mld. Kč. V souladu s usneseními vlády č. 17/2023 a č. 112/2023 obdrželo Ministerstvo průmyslu a obchodu 63,2 mld. Kč na kompenzace poskytnuté na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny. Ministerstvo práce a sociálních věcí rozpočtovým opatřením získalo dalších 8,9 mld. Kč na navýšení výdajů na dávky důchodového pojištění (8,5 mld. Kč) a na výdaje na ostatní sociální dávky (435 mil. Kč). Skutečné čerpání na zde uvedené položce tedy bylo nulové a fakticky bylo uskutečněno v případě kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu jako transfer podnikatelům a v případě Ministerstva práce a sociálních věcí jako sociální dávka.

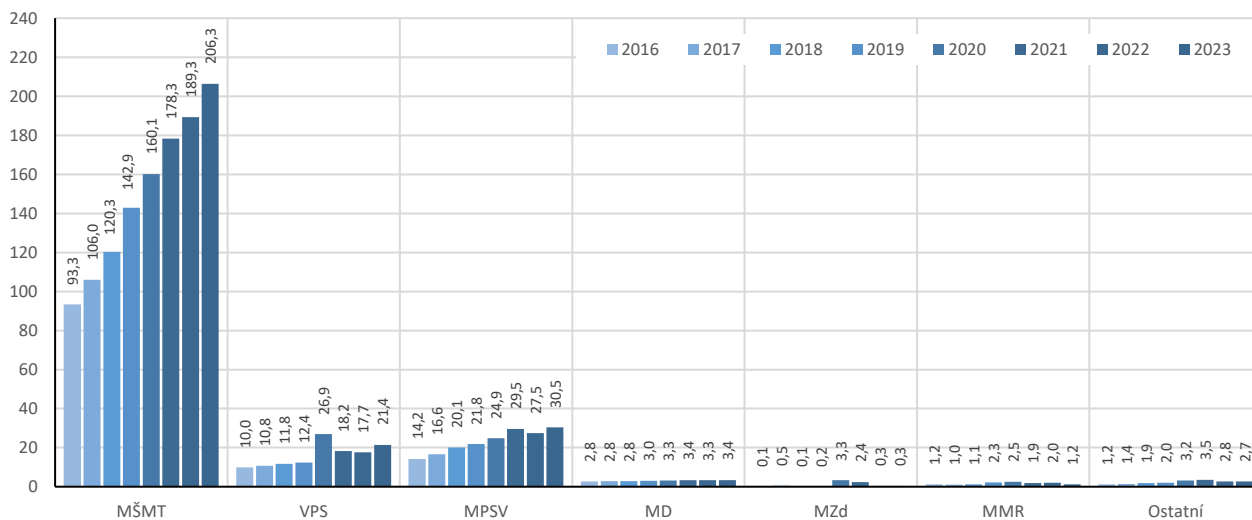
3.5.2 Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně

Schválený **rozpočet** neinvestičních transferů rozpočtům územní úrovně činil **248,4 mld. Kč**, tj. o 12,3 mld. Kč (o 5,2 %) více než stanovil novelizovaný rozpočet roku 2022 a proti skutečnosti roku 2022 byl o 5,5 mld. Kč (o 2,3 %) vyšší. Z celkových účelových dotací poskytovaných mimo finanční vztah (234,4 mld. Kč) bylo ve schváleném rozpočtu 201,2 mld. Kč (+10,1 mld. Kč, tj. +5,3 %) určeno pro municipality z rozpočtu kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy především na dotace krajům na tzv. přímé výdaje na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a kraji. Meziroční růst rozpočtu vychází především z růstu objemu prostředků na platy o 4 % u pedagogických pracovníků od 1. ledna 2023 a o 8 % u nepedagogických pracovníků od 1. září 2022 a také z pokračujícího navýšování počtu dětí, žáků a studentů v regionálním školství a využití větší míry dělení hodin v rámci zvyšování kvality vzdělávání. U kapitoly Ministerstvo práce

a sociálních věcí počítal státní rozpočet s výdaji ve výši téměř 28,0 mld. Kč, tj. o 4,8 mld. Kč více než v roce 2022. Prostředky byly plánovány zejména na sociální služby v oblasti sociální péče (25,7 mld. Kč, +6,1 mld. Kč), na sociální péči a pomoc dětem a mládeži (1,9 mld. Kč, +54 mil. Kč) a na sociální péči a pomoc manželství a rodinám (252 mil. Kč, -102 mil. Kč). Z rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa byla vyhrazena pro rozpočty municipalit částka 14,1 mld. Kč (-1,3 mld. Kč), z toho na finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí, hl. m. Prahy a krajů na rok 2023 bylo vyčleněno 14,0 mld. Kč. Příspěvek na výkon státní správy byl pro rok 2023 navýšen oproti úrovni roku 2022 o 5,9 %. Nižší rozpočet souvisel s příspěvkem obcím na zmírnění dopadů zákona o kompenzačním bonusu (1,3 mld. Kč), který byl zahrnut v rozpočtu roku 2022.

V roce 2023 bylo municipalitám ze státního rozpočtu převedeno 265,9 mld. Kč, tj. 101,8 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu téměř o 17,0 mld. Kč (o 9,4 %). Velká část prostředků (77,6 %) byla uvolněna z kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a směřovala zejména na platy pedagogických a nepedagogických pracovníků ve školství. V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině kapitoly poskytly rozpočtům územní úrovně téměř 9,0 mld. Kč. Sumarizované výstupy dopadů opatření souvisejících s válečným konfliktem na Ukrajině jsou uvedeny v sešitě G. V následujícím grafu lze pozorovat vývoj neinvestičních transferů rozpočtům územní úrovně podle kapitol v letech 2016 až 2023.

Graf č. 37: Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně v letech 2016-2023 (mld. Kč)

Zdroj: MF

V následující tabulce jsou zobrazeny neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně v roce 2023 a 2022 dle kapitolního a položkového členění.

Tabulka č. 65: Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně (mil. Kč)

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY ROZPOČTŮM ÚZEMNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5 = 4:3	6 = 4:1	7 = 4-1
Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně	242 931	248 447	261 287	265 883	101,8	109,4	22 953
z toho:							
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	189 311	201 205	203 903	206 297	101,2	109,0	16 986
Ministerstvo práce a sociálních věcí	27 470	27 991	29 773	30 479	102,4	111,0	3 009
Všeobecná pokladní správa	17 694	14 087	21 444	21 400	99,8	120,9	3 705
Ministerstvo dopravy	3 302	3 608	3 608	3 406	94,4	103,2	104
Ministerstvo pro místní rozvoj	2 033	40	271	1 240	458,5	61,0	-792
Ministerstvo životního prostředí	895	26	584	839	143,7	93,7	-56
Ministerstvo kultury	556	739	664	707	106,4	127,0	150
Ministerstvo zemědělství	743	35	483	689	142,7	92,8	-53
Ministerstvo zdravotnictví	349	423	298	338	113,4	96,9	-11
Ministerstvo vnitra	446	172	135	301	223,7	67,5	-145
Ministerstvo průmyslu a obchodu	101	0	66	151	228,9	150,2	51
z celku:							
Obcím	36 996	15 608	38 090	41 920	110,1	113,3	4 924
Obcím v rámci souhrnného dotačního vztahu	11 479	12 104	12 104	12 104	100,0	105,4	624
Krajům	192 401	218 837	209 055	209 767	100,3	109,0	17 365
Krajům v rámci souhrnného dotačního vztahu	1 744	1 899	1 899	1 899	100	108,9	155
Dobrovolným svazkům obcí	310	0	139	194	139	62,7	-116

Zdroj: MF

Největší objem prostředků (81,9 % účelových transferů územním rozpočtům) převedla kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, a to **206,3 mld. Kč (+17,0 mld. Kč, tj. +9,0 %)** při plnění rozpočtu na 101,2 %. Naprostá většina těchto prostředků (88,7 %) byla určena na tzv. přímé výdaje na vzdělávání pro školy a školská zařízení v kompetenci krajů a obcí, které se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Dalších 6,1 % těchto dotací bylo v souladu se zákonem č. 306/1999 Sb. určeno pro soukromé školy a školská zařízení. **Na přímé výdaje na vzdělávání pro školy a školská zařízení v kompetenci krajů a obcí** směřovalo téměř **183,0 mld. Kč (+11,7 mld. Kč, tj. +6,8 %)**. Tempo těchto výdajů vyplynulo především z důvodu navýšení objemu prostředků na platy o 4 % u pedagogických pracovníků od 1. ledna 2023 a o 8 % u nepedagogických pracovníků od 1. září 2023 a pokračujícího růstu počtu dětí a žáků včetně vyššího využití dělení hodin. V roce 2023 byly krajskými úřady poskytnuty **dotace 1 069 soukromým školám a školským zařízením** v částce **12,6 mld. Kč (+1,1 mld. Kč, tj. +9,8 %)**. Dotace soukromému školství jsou určeny k financování neinvestičních výdajů souvisejících se vzděláváním a výchovou. Jejich součástí jsou i výdaje na podpůrná opatření pro žáky se speciálně vzdělávacími potřebami, na které bylo v roce 2022 poskytnuto celkem 452 mil. Kč. Z rozpočtu kapitoly obdržela sportovní gymnázia 20 mil. Kč. Kapitola z celku uvolnila na nevýzkumné projekty spolufinancované z rozpočtu EU celkem 10,2 mld. Kč (+3,9 mld. Kč), z toho 7,5 mld. Kč (+4,6 mld. Kč) z OP Jan Amos Komenský, 1,9 mld. Kč (-60 mil. Kč) z Národního plánu obnovy (zejména prostředky na digitální učební pomůcky ve výši 630 mil. Kč, na prevence digitální propasti v částce 428 mil. Kč, na doučování ve výši 325 mil. Kč apod.) a 798 mil. Kč (-592 mil. Kč) z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+. Na výzkum, vývoj a inovace připadlo 173 mil. Kč zejména z OP Jan Amos Komenský (172 mil. Kč). V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině kapitola uvolnila prostředky zejména na ukrajinské asistenty pedagoga (275 mil. Kč), na adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny (27 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** poskytla municipalitám prostředky ve výši **30,5 mld. Kč (+3,0 mld. Kč, tj. +11,0 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 102,4 %. Za meziročním růstem stálo vyšší financování sociálních služeb v oblasti sociální péče ve výši 25,4 mld. Kč (+2,6 mld. Kč, +11,6 %). Kapitola uvolnila 2,2 mld. Kč (+129 mil. Kč) na projekty spolufinancované z OP Zaměstnanost plus 2021+ (1,9 mld. Kč) a OP Zaměstnanost 2014+ (234 mil. Kč), 2,1 mld. Kč (+197 mil. Kč) na sociální péči a pomoc dětem a mládeži, 535 mil. Kč (-21 mil. Kč) na aktivní politiku zaměstnanosti (z toho 305 mil. Kč, +130 mil. Kč z OP Zaměstnanost 2014+), 242 mil. Kč (+50 mil. Kč) na sociální péči a pomoc manželství a rodinám atd.

Kapitola **Všeobecná pokladní správa** uvolnila celkem **21,4 mld. Kč (+3,7 mld. Kč, tj. 20,9 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 99,8 %. **V rámci souhrnného dotačního vztahu** činil příspěvek na výkon státní správy **14,0 mld. Kč** (+799 mil. Kč, tj. +5,9 %), z nichž obcím směřovalo 10,8 mld. Kč (+540 mil. Kč), krajům

1,9 mld. Kč (+155 mil. Kč) a hl. m. Praha 1,3 mld. Kč (+84 mil. Kč). Neinvestiční transfery územně samosprávným celkům **mimo rámec souhrnného dotačního vztahu** (tzv. účelové) dosáhly 7,4 mld. Kč (+2,9 mld. Kč). Na významném růstu se podílel především kompenzační příspěvek na nouzové ubytování osob z Ukrajiny ve výši 6,7 mld. Kč (+4,3 mld. Kč) vyplacený krajům (6,0 mld. Kč) a hl. m. Praha (720 mil. Kč). Z kapitoly VPS byly také uhrazeny náklady Karlovarského kraje ve výši 13 mil. Kč spojené s provozem Krajského asistenčního centra pomoci uprchlíkům z Ukrajiny (KACPU). Na zajištění prezidentských voleb v roce 2023 poskytla kapitola 579 mil. Kč. Dobrovolné svazky obcí obdržely 40 mil. Kč (+10 mil. Kč) na řešení jejich aktuálních problémů. Naopak proti růstu působil příspěvek na zmírnění dopadů zákona o kompenzačním bonusu pro rok 2022 (-1,2 mld. Kč).

Kapitola **Ministerstvo dopravy** převedla územním rozpočtům celkem **3,4 mld. Kč (+104 mil. Kč, tj. +3,2 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 94,4 %, když téměř všechny prostředky (3,4 mld. Kč, +104 mil. Kč) směřovaly na dofinancování dopravní obslužnosti krajů a hl. m. Prahy na veřejnou železniční osobní dopravu (UV č. 1132/2009 a UV č. 191/2016). Stát touto dotací doplňuje finanční zdroje krajů a hl. m. Prahy na úhradu nákladů dopravních výkonů, které si jednotlivé kraje a hl. m. Praha objednaly.

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** uvolnila rozpočtům územní úrovně **1,2 mld. Kč (-792 mil. Kč, tj. -39,0 %)** při plnění rozpočtu na 458,5 %. Na vysokém plnění se podílely prostředky ve výši 1,1 mld. Kč (-884 mil. Kč), které směřovaly na územní rozvoj a cestovní ruch, z toho 523 mil. Kč (-463 mil. Kč) s využitím národních programů, 393 mil. Kč (-260 mil. Kč) v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ a 2021+, 136 mil. Kč (-149 mil. Kč) v rámci OP Praha – Pól růstu ČR 2014+, 67 mil. Kč v rámci OP Technická pomoc 2014+ atd. V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině kapitola poskytla 93 mil. Kč (+91 mil. Kč) na rozšíření veřejných ubytovacích kapacit.

Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** poskytla municipalitám celkem **839 mil. Kč (-56 mil. Kč, tj. -6,3 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 143,7 %. Rozpočty územní úrovně získaly 325 mil. Kč (-21 mil. Kč) na zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, 281 mil. Kč (+215 mil. Kč) na zlepšování kvality ovzduší a omezování emisí, 202 mil. Kč (-238 mil. Kč) na zlepšování stavu přírody a krajiny atd. Z celku bylo uvolněno 355 mil. Kč (+291 mil. Kč) z OP Životní prostředí 2021+, 314 mil. Kč (-481 mil. Kč) z OP Životní prostředí 2014+, 126 mil. Kč z OP Spravedlivá transformace.

Kapitola **Ministerstvo kultury** poskytla rozpočtům územní úrovně prostředky ve výši **707 mil. Kč (+150 mil. Kč, tj. +27,0 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 106,4 %. Jednalo se zejména o prostředky na financování tzv. památkových programů a programů v oblasti živého umění, např. státní podpora profesionálních divadel a stálých profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů (319 mil. Kč, +35 mil. Kč), regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (139 mil. Kč, +27 mil. Kč), status umělce a umělkyně (67 mil. Kč, +59 mil. Kč) financované z Národního plánu obnovy, kulturní aktivity (47 mil. Kč), záchrana architektonického dědictví (45 mil. Kč), podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností (20 mil. Kč) atd.

Od kapitoly **Ministerstvo zemědělství** získaly municipality celkem **689 mil. Kč (-53 mil. Kč, tj. -7,2 %)** při plnění rozpočtu po změnách na 142,7 %. Prostředky ve výši 620 mil. Kč (-18 mil. Kč) směřovaly na lesní hospodářství (z toho 553 mil. Kč z Národního plánu obnovy) a ve výši 34 mil. Kč (-38 mil. Kč) byly poskytnuty na vodní hospodářství (z toho 24 mil. Kč z Národního plánu obnovy). Na ostatní zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj kapitola uvolnila 35 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo zdravotnictví** uvolnila obcím a krajům celkem **338 mil. Kč (-11 mil. Kč, tj. -3,1 %)**, při plnění rozpočtu po změnách na 113,4 %. Z celku kapitola poskytla 93 mil. Kč na mimořádný dotační program na kompenzaci nákladů na nespotřebované léčivé přípravky obsahující monoklonální protilátky v souvislosti s onemocněním covid-19, 90 mil. Kč na mimořádný dotační program pro poskytovatele lůžkové péče s cílem prevence negativních dopadů psychické a fyzické zátěže a obnovy psychických a fyzických sil pro pracovníky ve zdravotnictví v souvislosti s epidemií covid-19 pro rok 2023, 81 mil. Kč na specializační vzdělávání lékařů, 62 mil. Kč krajům pro Zdravotnickou záchrannou službu atd.

Kapitola **Ministerstvo vnitra** převedla municipalitám **301 mil. Kč (-145 mil. Kč, tj. -32,5 %)** při plnění rozpočtu na 223,7 %. Prostředky směřovaly zejména na podporu činnosti jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí dle § 27 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (104 mil. Kč, -49 mil. Kč), na integraci cizinců na lokální úrovni (97 mil. Kč), na podporu prevence kriminality (48 mil. Kč), na zajištění plnění úkolů na území kraje

a hlavního města Prahy podle usnesení vlády č. 579 ze dne 29. 6. 2022 (40 mil. Kč) atd. V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině kapitola uvolnila 138 mil. Kč, z toho směřovalo téměř 98 mil. Kč na preventivní projekty (dle UV č. 285 ze dne 6. dubna 2022) ke zvládnání dopadů uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu a 40 mil. Kč poskytla v rámci Azylového, migračního a integračního fondu 2021+.

Kapitola **Ministerstvo průmyslu a obchodu** poskytla obcím a krajům **151 mil. Kč (+51 mil. Kč)**, tj. 228,9 % rozpočtu po změnách, zejména na Státní program na podporu úspor energie – EFEKT III pro období let 2022 – 2027 (93 mil. Kč) a na dotační program Obchůdek 2021+ (48 mil. Kč).

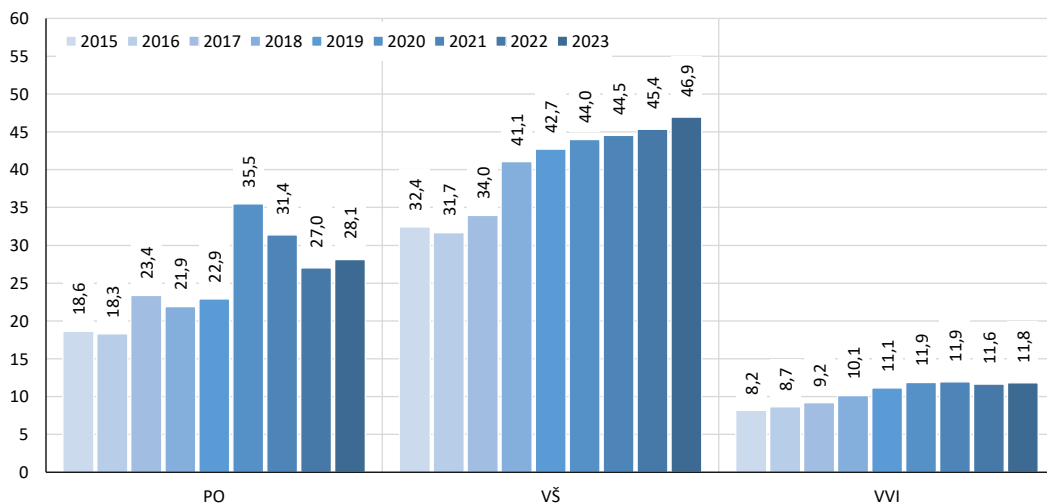
Hodnocení využití prostředků státního rozpočtu z pohledu územních samosprávných celků je uvedeno v části I. sešitu F.

3.5.3 Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím

Schválený **rozpočet** počítal s transfery příspěvkovým a podobným organizacím ve výši **84,1 mld. Kč**, tj. o 3,1 mld. Kč (o 3,9 %) vyššími než stanovil novelizovaný rozpočet roku 2022 a proti skutečnosti roku 2022 vyššími o 58 mil. Kč (tj. o 0,1 %). Rozpočet zvýšily transfery vysokým školám (+5,9 mld. Kč) u kapitol Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (+5,7 mld. Kč) a Grantová agentura ČR (+2,3 mld. Kč). Rozpočet zároveň předpokládal nižší podporu veřejným výzkumným institucím (-3,3 mld. Kč), především u kapitoly Grantová agentura ČR (-2,1 mld. Kč). V průběhu roku 2023 došlo rozpočtovými opatřeními k jeho zvýšení o 4,1 mld. Kč.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím dosáhly 86,9 mld. Kč (+2,9 mld. Kč, tj. +3,4 %) při plnění rozpočtu po změnách na 98,5 %. Za meziročním růstem stála zvýšená podpora vysokých škol (+1,6 mld. Kč) a zřízených příspěvkových organizací (+916 mil. Kč) především v gesci kapitol Ministerstvo dopravy (+839 mil. Kč), Ministerstvo kultury (+486 mil. Kč) a Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (+318 mil. Kč). Následující graf znázorňuje neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím, vysokým školám a veřejným výzkumným institucím v letech 2015 až 2023. U příspěvkových organizací se do vývoje výrazně promítlo oddlužení státních nemocnic (6,6 mld. Kč) a další protiepidemická opatření v letech 2020 až 2021.

Graf č. 38: Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím v letech 2015-2023 (mld. Kč)

Pozn.: PO = příspěvky a dotace zřízeným i cizím příspěvkovým organizacím. VŠ = transfery vysokým školám a školským právníckým osobám zřízeným státem, kraji, obcemi, VVI = transfery veřejným výzkumným institucím

Zdroj: MF

Následující tabulka zobrazuje schválený rozpočet neinvestičních transferů příspěvkovým a podobným organizacím na rok 2023, jeho změny, čerpání a srovnání s rokem 2022.

Tabulka č. 66: Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (mil. Kč)

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY PŘÍSPĚVKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	% plnění	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5 = 4:3	6 = 4:1	7 = 4-1
Neinvestiční transfery příspěvkovým a pod. organizacím	84 027	84 085	88 194	86 880	98,5	103,4	2 853
příspěvky a dotace zřízeným příspěvkovým organizacím - z toho:	26 102	23 611	27 976	27 018	96,6	103,5	916
Ministerstvo kultury	6 900	6 716	6 879	7 386	107,4	107,0	486
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	5 248	5 868	5 740	5 566	97,0	106,1	318
Ministerstvo obrany	3 478	3 447	3 295	3 440	104,4	98,9	-37
Ministerstvo zdravotnictví	3 655	1 806	2 233	2 626	117,6	71,9	-1 029
Ministerstvo životního prostředí	1 681	1 348	1 617	1 743	107,8	103,7	62
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1 002	858	3 349	1 170	34,9	116,7	168
Ministerstvo dopravy	256	143	1 021	1 095	107,2	428,4	839
Ministerstvo vnitra	1 064	883	1 050	1 050	100,0	98,7	-14
Ministerstvo pro místní rozvoj	887	914	918	959	104,5	108,2	72
Ministerstvo zemědělství	827	513	747	833	111,5	100,7	6
Ministerstvo práce a sociálních věcí	453	426	426	426	100,0	94,0	-27
Ministerstvo zahraničních věcí	359	382	398	416	104,5	115,7	57
Kancelář prezidenta republiky	218	243	231	236	102,2	108,4	18
transfery vysokým školám - z toho:	45 358	51 404	47 727	46 934	98,3	103,5	1 576
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	40 370	45 589	42 129	41 096	97,5	101,8	726
Grantová agentura České republiky	2 202	4 531	2 484	2 461	99,0	111,7	258
Technologická agentura České republiky	1 295	0	1 621	1 748	107,9	135,0	453
Ministerstvo zdravotnictví	578	517	588	587	99,8	101,5	8
Ministerstvo vnitra	331	172	342	419	122,6	126,6	88
Ministerstvo zemědělství	284	187	282	281	99,7	99,2	-2
Ministerstvo kultury	184	338	190	168	88,8	91,6	-15
transfery školským práv. osobám zřízeným státem, kraji, obcemi	6	0	3	3	97,7	55,8	-3
transfery veřejným výzkumným institucím - z toho:	11 643	7 182	11 621	11 812	101,6	101,5	169
Akademie věd České republiky	5 798	5 910	5 888	5 873	99,7	101,3	75
Grantová agentura České republiky	1 969	0	1 829	1 958	107,1	99,4	-11
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1 605	18	1 502	1 455	96,9	90,6	-151
Technologická agentura České republiky	599	0	775	792	102,1	132,1	192
Ministerstvo zemědělství	735	618	714	715	100,1	97,2	-20
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	152	149	150	156	103,6	102,6	4
Ministerstvo vnitra	152	78	134	152	113,7	100,2	0
Ministerstvo dopravy	95	118	139	133	95,4	139,6	38
Ministerstvo životního prostředí	144	0	127	130	102,3	90,5	-14
Ministerstvo zdravotnictví	133	125	126	126	100,0	94,8	-7
transfery cizím příspěvkovým organizacím - z toho:	918	1 889	866	1 113	128,4	121,2	195
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	299	1 706	264	466	176,3	155,8	167
Ministerstvo práce a sociálních věcí	198	160	221	248	112,2	125,1	50
Technologická agentura České republiky	255	0	192	225	117,2	88,4	-30
Grantová agentura České republiky	113	0	143	129	90,3	114,7	17

Zdroj: MF

Neinvestiční příspěvky a dotace zřízeným příspěvkovým organizacím

Příspěvkovým organizacím zřízeným v rámci příslušných kapitol státního rozpočtu byly převedeny neinvestiční prostředky ve výši téměř **27,0 mld. Kč**, tj. 96,6 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 3,5 % (+916 mil. Kč). Na růstu se nejvíce podílely poskytnuté příspěvky na činnost u kapitoly Ministerstvo dopravy (+839 mil. Kč). Z celku **příspěvky na činnost** představovaly **21,8 mld. Kč (+137 mil. Kč)** při plnění rozpočtu po změnách na 91,2 % a **dotace 5,2 mld. Kč (+778 mil. Kč)**, tj. 128,7 % rozpočtu po změnách.¹⁶

Největší objem příspěvků a dotací uvolnila kapitola **Ministerstvo kultury**, a to ve výši **7,4 mld. Kč (+486 mil. Kč)**. Z celku představovaly **příspěvky 6,1 mld. Kč (-111 mil. Kč)**, z nichž připadlo 2,3 mld. Kč (+60 mil. Kč) na činnost muzeí a galerií, 1,3 mld. Kč (-256 mil. Kč) na činnosti památkových ústavů, hradů a zámků, 1,0 mld. Kč (-8 mil. Kč) na činnost divadelní, 788 mil. Kč (+39 mil. Kč) na činnost knihoven, 354 mil. Kč (+29 mil. Kč) na hudební činnost, 190 mil. Kč (+23 mil. Kč) na ostatní záležitosti kultury, 110 mil. Kč na filmovou tvorbu, distribuci, kina a shromažďování audiovizuálních archiválií atd. Na meziroční růst působily **dotace** ve výši **1,3 mld. Kč (+611 mil. Kč)** poskytnuté zejména na podporu reprodukce majetku státních kulturních zařízení (347 mil. Kč, +217 mil. Kč), zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví (289 mil. Kč, +145 mil. Kč) zejména prostřednictvím Integrovaného regionálního

¹⁶ Od 1. 1. 2010 jsou tyto finanční prostředky ústředními orgány státní správy rozpočtovány podle § 54 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2008 Sb., rozpočtová pravidla, jako příspěvky na činnost a podle § 54 odst. 1 písm. e) a písm. f) zákona o rozpočtových pravidlech (úhrada provozních nákladů v rámci společných programů EU a ČR a projektů finančních mechanismů) a zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, jako dotace.

operačního programu 2014+ (245 mil. Kč), na obnovu a rozvoj materiálně technické základny Národního památkového ústavu (278 mil. Kč, +255 mil. Kč), na výzkum, vývoj a inovace (201 mil. Kč, -30 mil. Kč), na podporu reprodukce majetku státních kulturních zařízení (107 mil. Kč, +21 mil. Kč), na status umělce a umělkyně (49 mil. Kč, +31 mil. Kč) atd.

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** poskytla svým příspěvkovým organizacím celkem **5,6 mld. Kč (+318 mil. Kč)**. Meziroční růst je odrazem navýšení objemu prostředků na platy o 4 % u pedagogických pracovníků od 1. ledna 2023 a o 8 % u nepedagogických pracovníků od 1. září 2023. Na příspěvky na činnost bylo uvolněno 4,7 mld. Kč (+160 mil. Kč) a na dotace směřovalo 875 mil. Kč (+159 mil. Kč). V roce 2023 bylo v regionálním školství financováno 68 přímo řízených příspěvkových organizací – 57 ústavů (diagnostických, výchovných ústavů a dětských domovů se školou) a 11 škol se speciálními vzdělávacími programy. Dalších 7 ostatních přímo řízených organizací tvoří Národní pedagogický institut, Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, Dům zahraniční spolupráce, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze, Národní technická knihovna, Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín a Komise J. W. Fulbrighta. Z celku připadlo 1,3 mld. Kč (+72 mil. Kč) výchovným ústavům a dětským domovům se školou, 1,0 mld. Kč (+57 mil. Kč) speciálním mateřským školám, základním a středním školám, 624 mil. Kč (-84 mil. Kč) na ostatní záležitosti ve vzdělávání, 542 mil. Kč (+92 mil. Kč) na výzkum a vývoj (z toho 75 mil. Kč z OP Jan Amos Komenský), 454 mil. Kč (+18 mil. Kč) diagnostickým ústavům, 423 mil. Kč (+10 mil. Kč) střediskům výchovné péče, 379 mil. Kč (+103 mil. Kč) na zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 208 mil. Kč (+27 mil. Kč) na školní stravování, 191 mil. Kč na ostatní školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, 180 mil. Kč na knihovnickou činnost, 79 mil. Kč internátům, 61 mil. Kč zařízením výchovného poradenství atd. Z celku na nevýzkumné projekty spolufinancované z rozpočtu EU bylo uvolněno 326 mil. Kč (+61 mil. Kč), z toho 166 mil. Kč z Národního plánu obnovy, 97 mil. Kč (+94 mil. Kč) z OP Jan Amos Komenský, 40 mil. Kč (-12 mil. Kč) z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+, 16 mil. Kč (-32 mil. Kč) z OP Zaměstnanost 2014+ atd.

Kapitola **Ministerstvo obrany** uvolnila **3,4 mld. Kč (-37 mil. Kč)** 9 zřízeným příspěvkovým organizacím na zabezpečení úkolů a činností ve vojenském zdravotnictví, na zdravotní rehabilitace, bytové a tepelné hospodářství, státní sportovní reprezentaci, péči o nemovitý majetek a na vědu a výzkum. Kapitola poskytla 1,6 mld. Kč (+287 mil. Kč) pro Armádní Servisní p. o., 679 mil. Kč (-186 mil. Kč) pro Vojenská lázeňská a rekreační zařízení Praha, 558 mil. Kč (-152 mil. Kč) pro Ústřední vojenskou nemocnici – Vojenskou fakultní nemocnici Praha, 213 mil. Kč pro Vojenskou nemocnici Brno, 199 mil. Kč pro Vojenskou nemocnici Olomouc, 89 mil. Kč pro Ústav leteckého zdravotnictví atd.

Kapitola **Ministerstvo zdravotnictví** vyplatila **2,6 mld. Kč** při meziročním **poklesu o 1,0 mld. Kč**, který souvisel s nižší podporou poskytovatelům lůžkové péče (-1,2 mld. Kč). **Příspěvky na činnost** přímo řízeným příspěvkovým organizacím poskytované pouze na činnosti, které nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, dosáhly **1,0 mld. Kč (-879 mil. Kč)**. Prostředky směřovaly především na hygienickou službu a ochranu veřejného zdraví (618 mil. Kč, +227 mil. Kč), fakultním nemocnicím (132 mil. Kč, -1,2 mld. Kč), na další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví (103 mil. Kč, +20 mil. Kč), na humanitární zahraniční pomoc (54 mil. Kč, +25 mil. Kč), odborným léčebným ústavům (36 mil. Kč) atd. **Dotace** ve výši **1,6 mld. Kč (-150 mil. Kč)** směřovaly na výzkum a vývoj ve zdravotnictví (1,2 mld. Kč, +53 mil. Kč), na ostatní speciální zdravotnickou péči (295 mil. Kč, -224 mil. Kč) zejména z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+ (109 mil. Kč, -146 mil. Kč), z finančních mechanismů (54 mil. Kč), z OP Zaměstnanost plus 2021+ (53 mil. Kč), z Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ (48 mil. Kč) a na vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví (152 mil. Kč, +20 mil. Kč) atd.

Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** poskytla na příspěvky a dotace 8 přímo řízeným příspěvkovým organizacím celkem **1,7 mld. Kč (+62 mil. Kč)**, z toho na činnost připadlo 1,4 mld. Kč (+27 mil. Kč) rozdělené pro Český hydrometeorologický ústav (630 mil. Kč), Správu NP Šumava (204 mil. Kč), Správu KRNP (200 mil. Kč), Českou geologickou společnost (152 mil. Kč), Správu NP České Švýcarsko (90 mil. Kč), pro příspěvkovou organizaci CENIA (75 mil. Kč), Správu NP Podyjí (40 mil. Kč) a pro Správu jeskyní ČR (11 mil. Kč). **Dotace** byly poskytnuty ve výši **341 mil. Kč (+35 mil. Kč)** zejména na institucionální podporu výzkumných organizací podle zhodnocení jimi dosažených výsledků (149 mil. Kč) a na projekty z OP Životní prostředí 2014+ (125 mil. Kč, +26 mil. Kč) atd.

Kapitola **Ministerstvo průmyslu a obchodu** převedla **1,2 mld. Kč (+168 mil. Kč)** zejména jako příspěvek na činnost agentury na podporu obchodu CzechTrade (329 mil. Kč), Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest (236 mil. Kč), Českému metrologickému institutu (121 mil. Kč), Správě služeb Ministerstva průmyslu a obchodu (49 mil. Kč), České agentuře pro standardizaci (36 mil. Kč), Agentuře pro podnikání a inovace (20 mil. Kč). Dotace ve výši 379 mil. Kč meziročně vyšší o 33 mil. Kč (z toho 182 mil. Kč financováno z OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+) obdržely především Agentura pro podnikání a inovace (182 mil. Kč), Agentura pro podnikání a investice CzechInvest (165 mil. Kč) a Český metrologický institut (29 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo dopravy** uvolnila celkem **1,1 mld. Kč (+839 mil. Kč)**, z nichž směřovala téměř 1,0 mld. Kč (+837 mil. Kč) Ředitelství silnic a dálnic ČR zejména na úhradu příspěvku, který byl určen k vrácení Státnímu fondu dopravní infrastruktury (998 mil. Kč) z důvodu porušení zákona o veřejných zakázkách. Centrum služeb pro silniční dopravu získalo 88 mil. Kč na dopravně správní agendy (60 mil. Kč), na zabezpečení delegovaných činností BESIP (16 mil. Kč) a na činnost organizace (11 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo vnitra** převedla svým 4 zřízeným příspěvkovým organizacím celkem **1,1 mld. Kč (-14 mil. Kč)**, a to především na financování autodopravy a servisu vozidel, stravování, ostrahy a úklidu, provoz hotelů a lázeňských domů, správy nemovitého a movitého majetku včetně prodeje nepotřebných služebních dopravních prostředků a movitého majetku, vzdělávání úředníků, správy bytového fondu resortu MV, polygrafické výroby, distribuce atd. Příspěvky na provoz směřovaly Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra (900 mil. Kč), Bytové správě Ministerstva vnitra (58 mil. Kč), Institutu pro veřejnou správu Praha (51 mil. Kč) a Tiskárně Ministerstva vnitra (42 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytla svým zřízeným příspěvkovým organizacím celkem **959 mil. Kč (+72 mil. Kč)**, z toho 317 mil. Kč jako příspěvek na činnost agentuře CzechTourism, 105 mil. Kč Centru regionálního rozvoje. Dotace ve výši 536 mil. Kč (+69 mil. Kč) formou neinvestičního transferu Centru regionálního rozvoje směřovala na financování projektů zejména v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ (441 mil. Kč), OP Přeshraniční spolupráce 2014+ (43 mil. Kč) a OP Technická pomoc 2014+ (43 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo zemědělství** uvolnila zřízeným příspěvkovým organizacím celkem **833 mil. Kč (+6 mil. Kč)**. Na příspěvek poskytnutý na úkoly vyplývající z předmětu činnosti a na účely a úkoly uložené nebo dohodnuté s ministerstvem bylo 11 resortním příspěvkovým organizacím poskytnuto 811 mil. Kč (+13 mil. Kč). Nejvíce prostředků získaly Státní veterinární ústavy – 3 příspěvkové organizace (267 mil. Kč), Ústav zemědělské ekonomiky a informací (166 mil. Kč), Národní hřebčín Kladruby nad Labem (161 mil. Kč), Národní zemědělské muzeum, s.p.o. (115 mil. Kč) atd. Dotace ve výši 21 mil. Kč (-7 mil. Kč) směřovaly zejména na podporu výzkumu a vývoje (12 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** uvolnila zřízeným příspěvkovým organizacím **426 mil. Kč (-27 mil. Kč)** jako příspěvek na domovy pro osoby se zdravotním postižením, a to Centru Kociánka (131 mil. Kč), Centru sociálních služeb Tloskov (112 mil. Kč), Centru sociálních služeb Hrabyně (81 mil. Kč), Centru pobytových a terénních sociálních služeb Zbůch (65 mil. Kč) a Centru sociálních služeb pro osoby se zrakovým postižením v Brně-Chrlicích (39 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo zahraničních věcí** uvolnila pro své 3 příspěvkové organizace **416 mil. Kč (+57 mil. Kč)**, z toho 258 mil. Kč pro Česká centra zajišťující propagaci ČR v zahraničí, 140 mil. Kč pro Diplomatický servis spravující majetek, který je využíván zejména cizími zastupitelskými úřady v ČR a 17 mil. Kč pro zámek Štiřín, kde jsou zajišťovány konferenční, ubytovací, restaurační a sportovní činnosti.

Neinvestiční prostředky zřízeným příspěvkovým organizacím poskytla kapitola **Kancelář prezidenta republiky** ve výši **236 mil. Kč (+18 mil. Kč)**. Správa Pražského hradu získala příspěvek 194 mil. Kč zejména na svůj provoz. Lesní správa Lány přijala 43 mil. Kč především na provoz organizace (22 mil. Kč) a na hospodaření v lesích apod.

Neinvestiční transfery vysokým školám

Největší část (54,0 %) z celkového objemu neinvestičních prostředků poskytnutého příspěvkovým a podobným organizacím představovaly **neinvestiční transfery vysokým školám** ve výši **46,9 mld. Kč (+1,6 mld. Kč, tj. +3,5 %)**, tj. 98,3 % rozpočtu po změnách.

V rozhodující míře (87,6 %) se na nich podílela kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, která uvolnila **41,1 mld. Kč (+726 mil. Kč)**. Kapitola poskytla celkem 40,4 mld. Kč (+458 mld. Kč) na vysokoškolské vzdělávání (z toho 1,0 mld. Kč z Národního plánu obnovy, 639 mil. Kč z OP Jan Amos Komenský, 270 mil. Kč z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 201+ atd.), 457 mil. Kč (+266 mil. Kč) na ostatní výzkum a vývoj z Národního plánu obnovy, 84 mil. Kč (+13 mil. Kč) na zahraniční pomoc a mezinárodní spolupráci, 74 mil. Kč na zařízení související s vysokoškolským vzděláváním.

Finanční prostředky jsou poskytovány veřejným vysokým školám formou příspěvku na činnost a formou dotace. V roce 2023 působilo v ČR **26 veřejných vysokých škol**, které obdržely **na činnost** finanční prostředky ve výši téměř **29,0 mld. Kč**. Jednalo se o neinvestiční příspěvek ze státního rozpočtu ve výši 27,6 mld. Kč (+1,3 mld. Kč), o prostředky z Národního plánu obnovy v částce 1,0 mld. Kč a neinvestiční dotaci v objemu 374 mil. Kč. Největší objem prostředků ve výši 5,5 mld. Kč získala Univerzita Karlova (vč. plnění mezinárodní dohody mezi ČR a Egyptskou arabskou republikou ve výši 25 mil. Kč) a 3,3 mld. Kč Masarykova univerzita (včetně 20 mil. Kč na dotaci na podporu aktivit – Smlouva o Antarktadě). Veřejným vysokým školám byly poskytnuty prostředky zejména na vzdělávací činnost (22,0 mld. Kč), na stipendia distančního/prezenčního studia (1,5 mld. Kč), na institucionální plány (1,1 mld. Kč), na společenské priority (835 mil. Kč), na ubytovací stipendia (785 mil. Kč), na ubytování a stravování (74 mil. Kč) na sociální stipendia (18 mil. Kč). Veřejným vysokým školám byla poskytnuta dotace **na výzkum, vývoj a inovace** ve výši **11,8 mld. Kč** zejména z OP Jan Amos Komenský (637 mil. Kč), z Národního plánu obnovy (457 mil. Kč) na projekty EXCELES – Národní ústav pro výzkum rakoviny (Univerzita Karlova) a Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí (Masarykova univerzita) a z OP Výzkum, vývoj a inovace 2014+ (222 mil. Kč).

Celkem bylo poskytnuto **soukromým vysokým školám** na činnost (v rámci položky 5332) **35,9 mil. Kč**. Z celkového počtu 31 soukromých vysokých škol bylo poskytnuto téměř 15 mil. Kč Vysoké škole zdravotnické o. p. s. jako platba za závazek veřejné služby za uskutečňování akreditovaných studijních programů deficitních zdravotnických profesí na trhu práce a 24 soukromým vysokým školám 21 mil. Kč na sociální a ubytovací stipendia. Projekty výzkumu a vývoje soukromých vysokých škol (na položce 5332) byly podpořeny částkou 29 mil. Kč.

Kapitola **Grantová agentura ČR** uvolnila **2,5 mld. Kč (+258 mil. Kč)** jako účelovou dotaci na podporu výzkumu, vývoje a inovací na vysokých školách. Kapitola poskytla prostředky na standardní projekty (1,6 mld. Kč), grantové projekty excelence v základním výzkumu EXPRO (365 mil. Kč), mezinárodní granty na principu hodnocení Lead Agency (192 mil. Kč), grantové projekty JUNIOR STAR (170 mil. Kč), mezinárodní projekty (50 mil. Kč), POSTDOC Individual Fellowship (40 mil. Kč) atd.

Kapitola **Technologická agentura ČR** na podporu výzkumu, vývoje a inovací převedla **1,7 mld. Kč (+453 mil. Kč)**, z toho 269 mil. Kč z Národního plánu obnovy a 106 mil. Kč z finančních mechanismů. Dotace podpořily projekty programů Národní Centra kompetence (813 mil. Kč), THÉTA (262 mil. Kč), MD-Doprava 2020+ (182 mil. Kč), MŽP-Prostředí pro život (151 mil. Kč), KAPPA (106 mil. Kč), ÉTA (103 mil. Kč), EPSILON (54 mil. Kč), na podporu aplikovaného výzkumu a inovací SIGMA (43 mil. Kč) a BETA2 (34 mil. Kč) atd.

Kapitola **Ministerstvo zdravotnictví** uvolnila **587 mil. Kč (+8 mil. Kč)** zejména na výzkum a vývoj ve zdravotnictví (496 mil. Kč) a na vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví (78 mil. Kč). Prostředky obdržela především Univerzita Karlova, Masarykova univerzita, Univerzita Palackého v Olomouci. Kapitola **Ministerstvo vnitra** poskytla prostředky ve výši **419 mil. Kč (+88 mil. Kč)** jako účelovou podporu programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, např. IMPAKT 1 - Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu (2019-2025) ve výši 173 mil. Kč, bezpečnostní výzkum ČR: vývoj, testování SECTECH (2021-2026) ve výši 161 mil. Kč zejména Českému vysokému učení technickému v Praze, Vysokému učení technickému v Brně, Masarykově univerzitě, Vysoké škole chemicko-technologické v Praze, Vysoké škole báňské. Kapitola **Ministerstvo zemědělství** poskytla **281 mil. Kč (-2 mil. Kč)** především na program aplikovaného výzkumu „Země“ (230 mil. Kč) a na podporu lesního hospodářství (42 mil. Kč). Nejvyšší objem prostředků získaly Česká zemědělská univerzita, Mendelova univerzita v Brně, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Kapitola **Ministerstvo kultury** uvolnila vysokým školám **168 mil. Kč (-15 mil. Kč)** zejména na program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity - NAKI III (135 mil. Kč), na projekty z Národního plánu obnovy (19 mil. Kč) a na kulturní aktivity (12 mil. Kč). Kapitola **Ministerstvo průmyslu a obchodu** poskytla **60 mil. Kč**

(+45 mil. Kč) zejména na projekty z Národního plánu obnovy (48 mil. Kč) např. Evropský digitální inovační hub Ostrava (23 mil. Kč), Evropské centrum pro digitální inovace České vysoké učení technické v Praze (23 mil. Kč).

Neinvestiční transfery školským právníckým osobám zřízeným státem, kraji a obcemi

Neinvestiční transfery školským právníckým osobám zřízeným státem, kraji a obcemi ve výši 3 mil. Kč (-3 mil. Kč), tj. 97,7 % rozpočtu po změnách, poskytla výhradně kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** na aktivní politiku zaměstnanosti (2 mil. Kč) a na sociální péči a pomoc manželství a rodinám (1 mil. Kč).

Neinvestiční transfery veřejným výzkumným institucím

Neinvestiční transfery veřejným výzkumným institucím zřízeným podle zákona č. 341/2005 Sb. dosáhly **11,8 mld. Kč (+169 mil. Kč)**, tj. 101,6 % rozpočtu po změnách.

Kapitola **Akademie věd ČR** uvolnila prostředky na institucionální podporu výzkumu, vývoje a inovací ve výši **5,9 mld. Kč (+75 mil. Kč)** celkem 54 pracovištím zřízeným Akademií věd ČR. Nejvyšší částku obdržel Fyzikální ústav AV ČR a Ústav molekulární genetiky AV ČR.

Kapitola **Grantová agentura ČR** poskytla na podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací téměř **2,0 mld. Kč (-11 mil. Kč)** účelových prostředků, které jsou přidělovány na základě výsledků veřejné soutěže především na standardní projekty (1,4 mld. Kč), na grantové projekty excelence v základním výzkumu EXPRO (291 mil. Kč), mezinárodní granty na principu hodnocení Lead Agency (150 mil. Kč), na grantové projekty JUNIOR (89 mil. Kč) a na mezinárodní projekty (46 mil. Kč). Transfery obdržely např. Biologické centrum AV ČR, Fyzikální ústav AV ČR, Mikrobiologický ústav AV ČR, Ústav organické chemie a biochemie, Ústav molekulární genetiky.

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** převedla **1,5 mld. Kč (-151 mil. Kč)** zejména na projekty velkých infrastruktur pro výzkum, vývoj a inovace (638 mil. Kč), na projekty v rámci OP Jan Amos Komenský (328 mil. Kč), na program podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví EXCELES (249 mil. Kč), na projekty z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (102 mil. Kč), na program Inter-Excellence II (40 mil. Kč) a Inter-Excellence (31 mil. Kč). Mezi největší příjemce patřily Ústav molekulární genetiky AV ČR, Fyzikální ústav AV ČR, Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, Ústav fyziky plazmatu AV ČR a další.

Kapitola **Technologická agentura ČR** uvolnila účelovou podporu na výzkum, vývoj a inovace ve výši **792 mil. Kč (+192 mil. Kč)** na programy Národní centra kompetence (356 mil. Kč), MŽP-Prostředí pro život (201 mil. Kč), KAPPA (70 mil. Kč), MD-Doprava 2020+ (70 mil. Kč), THÉTA (40 mil. Kč) atd. Prostředky směřovaly např. Ústavu přístrojové techniky, Centru dopravního výzkumu, Ústavu chemických procesů AV ČR, Fyzikálnímu ústavu AV ČR.

Kapitola **Ministerstvo zemědělství** poskytla veřejným výzkumným institucím **715 mil. Kč (-20 mil. Kč)** zejména na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací (414 mil. Kč), na program aplikovaného výzkumu „Země“ (256 mil. Kč), na podporu agrárního sektoru (42 mil. Kč). Příjemcem byl např. Výzkumný ústav rostlinné výroby, Výzkumný ústav veterinárního lékařství a Výzkumný ústav živočišné výroby.

Kapitola **Státní úřad pro jadernou bezpečnost** uvolnila prostředky ve výši **156 mil. Kč** zejména pro Státní ústav radiační ochrany (126 mil. Kč) a pro Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany (30 mil. Kč). Na podporu výzkumu, vývoje a inovací poskytla veřejným výzkumným institucím kapitola **Ministerstvo vnitra** **152 mil. Kč** na výzkum ve státní správě a samosprávě, například na programy Institucionální podpora Ministerstva vnitra na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací 2017-2022 (75 mil. Kč), Otevřené výzvy v bezpečnostním výzkumu 2023-2029 (45 mil. Kč). Kapitola **Ministerstvo dopravy** převedla **133 mil. Kč (+38 mil. Kč)** Centru dopravního výzkumu, v.v.i. jako institucionální podporu (89 mil. Kč) a účelovou dotaci (44 mil. Kč). Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** uvolnila **130 mil. Kč (-14 mil. Kč)** zejména na podporu a dlouhodobý koncepční rozvoj Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (63 mil. Kč) a Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka (63 mil. Kč). U kapitoly **Ministerstvo zdravotnictví** se jednalo výhradně o Program na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2020 – 2026) ve výši **126 mil. Kč**.

Neinvestiční transfery cizím příspěvkovým organizacím

Cizím příspěvkovým organizacím (tj. příspěvkovým organizacím jiných zřizovatelů) bylo poskytnuto celkem **1,1 mld. Kč** (+195 mil. Kč), tj. 128,4 % rozpočtu po změnách. Nejvíce prostředků, tj. 466 mil. Kč (+167 mil. Kč) převedla kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** na projekty výzkumu a vývoje, zejména programu podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví EXCELES (336 mil. Kč) financovaného z Národního plánu obnovy, na projekty velkých struktur výzkumu, vývoje a inovací (83 mil. Kč) atd. Mezi příjemci byl např. Institut klinické a experimentální medicíny, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně či Masarykův onkologický ústav. Kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** poskytla **248 mil. Kč** (+50 mil. Kč) na sociální péči a pomoc manželství a rodinám (153 mil. Kč, +60 mil. Kč) a na aktivní politiku zaměstnanosti (91 mil. Kč – z toho 63 mil. Kč z OP Zaměstnanost 2014+). Kapitola **Technologická agentura ČR** uvolnila 225 mil. Kč (-30 mil. Kč) zejména na program MŽP-Prostředí pro život (181 mil. Kč) a KAPPA (35 mil. Kč), který je spolufinancovaný z finančních mechanismů. Prostředky získal např. Český hydrometeorologický ústav, Česká geologická služba a Česká informační agentura životního prostředí. Kapitola **Grantová agentura ČR** poskytla cizím příspěvkovým organizacím **129 mil. Kč** (+17 mil. Kč) účelových prostředků na podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které byly přidělovány na základě výsledků veřejné soutěže. Prostředky byly uvolněny např. Národnímu ústavu duševního zdraví a České geologické službě.

3.6 Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám

Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám (seskupení položek 54) byly na rok 2023 rozpočtovány v částce 875,0 mld. Kč, tj. o 10,4 % (+82,7 mld. Kč) více oproti schválenému rozpočtu na rok 2022 a o 11,2 % (+88,2 mld. Kč) více oproti skutečnosti 2022. Vynaloženo bylo **886,7 mld. Kč**, tj. 99,7 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 12,7 % (+99,8 mld. Kč).

3.6.1 Sociální dávky

Sociální dávky (PSP 541), tj. bez souvisejících výdajů, měly představovat 98,1 % schváleného rozpočtu neinvestičních transferů a některých náhrad fyzickým osobám na rok 2023. Rozpočtovány byly v objemu 858,1 mld. Kč, tj. o 10,7 % (+83,0 mld. Kč) vyšším oproti schválenému rozpočtu na rok 2022 a o 11,7 % (+90,1 mld. Kč) vyšším oproti skutečnosti 2022. Vynaloženo bylo **868,2 mld. Kč**, tj. 99,7 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 13,1 % (+100,2 mld. Kč).

Hodnocení objemu, struktury a vývoje sociálních dávek je součástí kapitoly Mandatorní sociální výdaje (část III.2.1), ve které jsou posuzovány z hlediska závazných ukazatelů, tj. včetně souvisejících výdajů, které dle druhového členění nejsou transfery obyvatelstvu.

3.6.2 Náhrady placené fyzickým osobám

Na toto podseskupení položek 542 jsou zaříděny náhrady z úrazového pojištění, náhrady mezd podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, náhrady mezd v době nemoci a příspěvek na náklady pohřbu dárce orgánu a náhrada poskytovaná žijícímu dárce. Schválený rozpočet na rok 2023 počítal s částkou 653,6 mil. Kč, skutečně **čerpáno** bylo **732,8 mil. Kč**. Meziročně se tyto výdaje snížily o 20,2 % (-185,5 mil. Kč). Největší objem, tj. 560,6 mil. Kč, připadl na **náhrady mezd v době nemoci**, které se vyplácejí zaměstnancům v prvních dvou týdnech nemoci dle ustanovení zákonů definovaných pro tyto náhrady rozpočtovou skladbou. Tato částka byla oproti roku 2022 nižší o 203,5 mil. Kč z důvodu poklesu nemocnosti související s epidemií covid-19. Další významný objem tvoří **náhrady mezd podle zákona č. 118/2000 Sb.** Jedná se o mzdy vyplacené Úřadem práce ČR zaměstnancům za zaměstnavatele při jeho platební neschopnosti. Vyplaceny byly v částce 162,0 mil. Kč a blíže komentovány jsou v části Mandatorní sociální výdaje, kde jsou uvedeny nejen mzdové náhrady, ale i ostatní výdaje související s touto ochranou zaměstnanců.

3.6.3 Ostatní neinvestiční transfery fyzickým osobám

Na tyto transfery (podseskupení 549) byla ve schváleném rozpočtu na rok 2023 rozpočtována částka 16,3 mld. Kč. V průběhu roku došlo rozpočtovými opatřeními k navýšení rozpočtu na 17,6 mld. Kč. Na tomto

navýšení se nejvíce podílela kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí (+706,9 mil. Kč) z důvodu zajištění výplaty příspěvku pro solidární domácnost¹⁷.

Největší objem z rozpočtované částky připadl na příspěvek k doplňkovému penzijnímu spoření a penzijnímu připojištění (7,5 mld. Kč) a na příspěvek na podporu stavebního spoření (4,2 mld. Kč), které jsou vypláceny z kapitoly VPS. Bližší informace jsou obsaženy v části Mandatorní sociální výdaje a v části Další mandatorní výdaje vyplývající ze zákona. Dále byly vyplaceny z kapitoly Ministerstvo obrany **stabilizační příspěvky vojákům z povolání** podle § 70b zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, v částce **2,4 mld. Kč** (+210,7 mil. Kč) a **služební příspěvky na bydlení vojákům** podle § 61a téhož zákona v částce **1,0 mld. Kč** (+12,8 mil. Kč). **Příspěvek pro solidární domácnost** byl vyplacen ve výši **1,2 mld. Kč** (-0,4 mld. Kč) v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dle rozpočtové skladby patří na toto podseskupení položek také např. stipendia žákům, studentům a doktorandům, dary fyzickým osobám apod. **Celkově** za rok 2023 představovaly **ostatní neinvestiční transfery fyzickým osobám 17,7 mld. Kč**, tj. 100,6 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 1,5 % (-276,0 mil. Kč).

3.7 Neinvestiční transfery a související platby do zahraničí

Neinvestiční transfery a související platby do zahraničí jsou tvořeny zejména **odvody vlastních zdrojů EU do rozpočtu EU** (detailněji popsány v části III.6.5) a **transfery a příspěvky mezinárodním organizacím** (bližší popsány v části III.2.3.2).

Celkové výdaje na seskupení položek 55 dosáhly **66,1 mld. Kč**, tj. 95,8 % rozpočtu po změnách při meziročním zvýšení o 2,2 % (+1,4 mld. Kč). Odvody vlastních zdrojů EU do rozpočtu EU, které byly meziročně vyšší o 1,8 mld. Kč, byly vyplaceny v částce 58,5 mld. Kč. Transfery a příspěvky mezinárodním a nadnárodním organizacím byly vyplaceny v částce 5,3 mld. Kč a meziročně se snížily o 21,9 % (-1,5 mld. Kč). Další prostředky ve výši 539,2 mil. Kč byly vyplaceny kapitolou Ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci Národního plánu obnovy v rámci komponenty Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie.

3.8 Neinvestiční půjčené prostředky

Neinvestiční půjčené prostředky nebyly v roce 2023 v žádné kapitole rozpočtovány ani čerpány. V předchozím roce 2022 byly půjčeny v celkové výši 32 mil. Kč, a to z kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu veřejné vysoké škole České vysoké učení technické v Praze na předfinancování projektů posílení výzkumných a vývojových kapacit leteckého a kosmického průmyslu v ČR dle usnesení vlády č. 668/2016 a č. 106/2019.

3.9 Neinvestiční převody Národnímu fondu

Neinvestiční prostředky byly do Národního fondu převedeny v celkové výši 1,4 mil. Kč, z toho z kapitoly Ministerstvo vnitra 1 mil. Kč a z kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí 356 tis. Kč. Prostředky byly určeny ke kompenzacím nesrovnalostí při hospodaření s peněžními prostředky poskytnutými z evropských fondů a s peněžními prostředky na jejich předfinancování. V předchozím roce 2022 byla na podobný účel vynaložená z kapitoly MMR částka 29 mil. Kč.

3.10 Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu

Seskupení položek Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu tvoří dvě položky: 5811 **Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu** (7,2 mld. Kč) a 5812 **Výdaje na náhrady škod způsobených nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem při výkonu veřejné moci** (461 mil. Kč).

Na položce 5811 se vyskytují především **kompenzace slev z jízdného v železniční i autobusové dopravě pro žáky a studenty do 26 let a seniory od 65 let** věku schválené vládou s platností od září 2018. K 1. 4. 2022 došlo na základě rozhodnutí vlády ke snížení slevy pro děti, žáky, studenty a seniory ze 75 % na 50 %, a to z důvodu redukce dopadů na výdaje státního rozpočtu. Tyto kompenzace probíhají na základě smlouvy uzavřené mezi dopravcem a Ministerstvem dopravy. Celkem bylo k 31. 12. 2023 uzavřeno 203 smluv. Z rozpočtu po změnách roku 2023 ve výši 5,0 mld. Kč byly čerpány v částce **4,7 mld. Kč**, tj. 93,3 % rozpočtu

¹⁷ Dle zákona č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace. Parametry výplaty tohoto příspěvku byly v průběhu roku změněny (od 1. 7. 2023).

při meziročním snížení o 4,0 % (o 192 mil. Kč), z toho 2,4 mld. Kč bylo proplaceno za vlakové jízdenky a 2,2 mld. Kč za autobusové.

Tabulka č. 67: Největší příjemci kompenzací slev z jízdného (tis. Kč)

Autobusy:		Vlaky:	
ARRIVA STŘEDNÍ ČECHY s.r.o.	189 013	České dráhy, a.s.	1 828 928
ARRIVA autobusy a.s.	130 867	RegioJet a.s.	398 957
STUDENT AGENCY k.s.	106 269	ARRIVA vlaky s.r.o.	80 581
Dopravní společnost Ústeckého kraje, příspěvková org.	84 989	LEO Express s.r.o.	69 184
Z-Group bus a.s.	83 598	GW Train Regio a.s.	21 231

Zdroj: MF

Tabulka č. 68: Struktura a podíl na objemu kompenzací podle kategorií cestujících (v %)

Dítě/žák 6 - 18 let	36,0 %
Student 18 – 26 let	40,7 %
Senior 65+	18,2 %
Ostatní *	cca 5 %

**) Hradí se pouze na „komerčních“ spojích, jedná se zejména o kompenzaci za bezplatnou přepravu dětí do 6 let a zlevněné jízdné pro zdravotně postižené, držitele průkazu ZTP a ZTP/P.*

Pozn.: Nejedná se o podíl cestujících se slevou, resp. počtu využitých jízdenek.

Zdroj: MF

Na položce 5811 se vyskytují dále také např. výdaje na **peněžní plnění nahrazující úrok**, které byly z kapitoly Státní dluh vyplaceny ve výši 783 mil. Kč (v roce 2022 to bylo 149 mil. Kč) nebo **výdaje spojené s realizací odškodňovacích zákonů**, které byly přiznány podle ustanovení zvláštních právních předpisů. Ty byly v roce 2023 z kapitoly MPSV vyplaceny v částce **369 mil. Kč**, tj. o 9 mil. Kč nižší než v roce 2022.

Z položky 5812 byly čerpány prostředky především Ministerstvem spravedlnosti (458 mil. Kč) na výplatu soudních a mimosoudních rehabilitací dle zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem).

3.11 Ostatní neinvestiční výdaje

Tyto výdaje byly čerpány ve výši **6,9 mld. Kč** při rozpočtu po změnách 11,1 mld. Kč a byly realizovány převážně v kapitolách Ministerstvo obrany (4,8 mld. Kč), Bezpečnostní informační služba (2,0 mld. Kč) a Ministerstvo vnitra (96 mil. Kč). Týkaly se hlavně zajištění činnosti Vojenského zpravodajství a Bezpečnostní informační služby, které jsou sledovány v utajeném režimu a krajských ředitelství Policie ČR. V předchozím roce 2022 byly čerpány ve výši 8,4 mld. Kč. Ve schváleném rozpočtu kapitoly VPS je zde rozpočtována též vládní rozpočtová rezerva (10,8 mld. Kč), ze které se rozpočtovými opatřeními přesouvaly prostředky na financování nezajištěných potřeb (její čerpání je uvedeno v jiné části této zprávy).

4 Kapitálové výdaje státního rozpočtu

Státní rozpočet na rok 2023 stanovil rozsah **kapitálových výdajů** ve výši **202,1 mld. Kč**, což představovalo proti schválenému rozpočtu roku 2022 snížení o 13,1 mld. Kč, tj. o 6,1 %, proti skutečnosti dosažené v roce 2022 naopak o 16,1 mld. Kč, tj. o 8,7 % více. K meziročnímu poklesu rozpočtovaných kapitálových výdajů došlo u výdajů, které jsou kryty příjmy z rozpočtu EU a FM (o 50,5 mld. Kč), u kapitálových výdajů krytých z tuzemských zdrojů došlo naopak k nárůstu o 37,4 mld. Kč. Z celkové rozpočtované výše 202,1 mld. Kč připadá na zdroje kryté z EU a FM 75,7 mld. Kč a 37,5 % celku (v roce 2022 to bylo 126,2 mld. Kč a 61,8 %) a na tuzemské zdroje 126,4 mld. Kč, tj. 62,5 % celku (ve skutečnosti roku 2022 to bylo 78,1 mld. Kč a 38,2 %).

Z celkové částky 202,1 mld. Kč rozpočtovaných kapitálových výdajů **nejvíce prostředků připadalo na Ministerstvo dopravy** (76,7 mld. Kč, tj. 37,9 % všech kapitálových výdajů státního rozpočtu, meziroční pokles o 10,7 mld. Kč), Ministerstvo obrany (36,3 mld. Kč, nárůst o 12,3 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (19,5 mld. Kč, pokles o 8,2 mld. Kč), Ministerstvo životního prostředí (15,0 mld. Kč, pokles o 3,7 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (10,1 mld. Kč, pokles o 707 mil. Kč), Ministerstvo vnitra (9,4 mld. Kč, pokles o 837 mil. Kč), Ministerstvo průmyslu a obchodu (8,2 mld. Kč, pokles o 2,7 mld. Kč), Ministerstvo

zdravotnictví (7,5 mld. Kč, pokles o 381 mil. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (4,1 mld. Kč, snížení o 2,9 mld. Kč), Ministerstvo kultury (3,9 mld. Kč, nárůst o 1,4 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (3,5 mld. Kč, nárůst o 1,6 mld. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (1,8 mld. Kč, nárůst o 1,0 mld. Kč), Akademii věd ČR (1,1 mld. Kč, nárůst o 129 mil. Kč), Národní sportovní agenturu (1,8 mld. Kč, nárůst o 1,0 mld. Kč), Ministerstvo financí (1,0 mld. Kč, pokles o 1 mil. Kč) atd.

Z druhového hlediska byly celkové kapitálové výdaje (202,1 mld. Kč) rozpočtovány nejvíce jako transfery rozpočtům ústřední úrovně – dotace státním fondům (84,0 mld. Kč), výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (45,4 mld. Kč), ostatní investiční výdaje (38,6 mld. Kč), transfery příspěvkovým a podobným organizacím (14,2 mld. Kč), rozpočtům územní úrovně (10,4 mld. Kč) a podnikatelům (8,5 mld. Kč). Většina prostředků rozpočtovaných v podseskupení „Ostatní investiční výdaje“ (38,6 mld. Kč) byla určena na financování společných programů EU a ČR a v průběhu roku byla rozpočtovými opatřeními přesunuta na jiné výdajové položky.

Schválený rozpočet kapitálových výdajů byl v průběhu roku 2023 rozpočtovými opatřeními **zvýšen celkem o 15,1 mld. Kč na 217,2 mld. Kč**. Nejvíce byl rozpočet kapitálových výdajů zvýšen v kapitole Ministerstvo životního prostředí - o 9,5 mld. Kč, dále v kapitolách Ministerstvo průmyslu a obchodu o 4,7 mld. Kč, Ministerstvo zdravotnictví o 2,8 mld. Kč, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy o 2,3 mld. Kč, Ministerstvo zemědělství o 1,2 mld. Kč a Ministerstvo vnitra o 1,2 mld. Kč. Kapitálové výdaje (podobně jako běžné výdaje) byly v průběhu roku navyšovány např. na základě splněných předpokladů daných § 24 odst. 4 rozpočtových pravidel, kdy výdaje byly zvyšovány při souvztažném zvýšení příjmů kapitol v návaznosti na zajištění financování programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie, dále přesuny v rámci rozpočtu příslušné kapitoly (z běžných výdajů), jakož i přesuny prostředků mezi jednotlivými kapitolami.

Největší **snížení** schváleného rozpočtu kapitálových výdajů bylo realizováno u Ministerstva dopravy (-5,3 mld. Kč) a u Ministerstva obrany (-2,0 mld. Kč). U Ministerstva dopravy byl rozpočet snížen převážně u kapitálových transferů SFDI převodem do běžných transferů SFDI a u Ministerstva obrany snížením výdajů určených na financování programů vedených v EDS/SMVS.

Ve skutečnosti byly kapitálové výdaje státního rozpočtu v roce 2023 čerpány ve výši **210,5 mld. Kč**, což bylo o 6,7 mld. Kč, tj. o 3,1 % méně než činil rozpočet po změnách.

Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu se zvýšil z 9,4 % v roce 2022 na 9,6 % v roce 2023.

Přehled o plnění a vývoji kapitálových výdajů státního rozpočtu podává následující tabulka.

Tabulka č. 69: Vývoj a plnění kapitálových výdajů státního rozpočtu (mil. Kč)

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	Skutečnost 2022	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023	Plnění v %	Rozdíl proti RpZ	Index 2023/2022	Rozdíl skut. 2023-2022
		schválený	po změnách					
		1	2					
Kapitálové výdaje státního rozpočtu - v tom:	185 999	202 059	217 180	210 466	96,9	-6 714	113,2	24 467
Investiční nákupy a související výdaje	36 813	45 352	49 750	44 109	88,7	-5 641	119,8	7 296
Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	3 626	3 990	5 424	3 937	72,6	-1 487	108,6	311
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	33 140	41 363	44 299	40 129	90,6	-4 170	121,1	6 989
Pozemky	46		26	42	160,3	16	91,8	-4
Nadlimitní věcná břemena a právo stavby	1		1	1	100,0	0	58,7	0
Nákup majetkových podílů a nároků	239	255	552	524	94,9	-28	219,2	285
Investiční transfery	147 313	117 830	153 412	164 177	107,0	10 766	111,4	16 864
podnikatelům	16 864	8 462	18 847	22 917	121,6	4 070	135,9	6 053
neziskovým a podobným osobám	2 962	395	2 043	4 233	207,2	2 190	142,9	1 271
rozpočtům ústřední úrovně	90 031	84 003	89 106	83 532	93,7	-5 575	92,8	-6 499
rozpočtům územní úrovně	22 281	10 433	22 374	30 707	137,2	8 333	137,8	8 425
příspěvkovým a podobným organizacím	12 784	14 200	20 033	20 921	104,4	888	163,6	8 136
vlastním fondům a k útvarům bez plné právní osobnosti	390			332		332	85,2	-58
fyzickým osobám	1 804		515	1 042	202,4	527	57,8	-762
do zahraničí	197	336	494	494	100,0	0	251,2	297
Investiční půjčené prostředky								
Ostatní investiční výdaje	1 634	38 622	13 466	1 656	12,3	-11 810	101,3	22

Zdroj: MF

Na celkovém čerpání se podílel základní rozpočet kapitol objemem 155,9 mld. Kč, zapojení nároků z nespotřebovaných výdajů vytvořených v předchozích obdobích částkou 52,1 mld. Kč, posílení rozpočtu rezervním fondem a ostatními mimorozpočtovými a podobnými prostředky včetně povoleného překročení rozpočtu částkou 2,4 mld. Kč. Čerpání kapitálových výdajů z hlediska podkladové jednotky (dle rozpočtové skladby jde o členění podle podkladu pro případnou změnu rozpočtu) je zřejmé z následující tabulky:

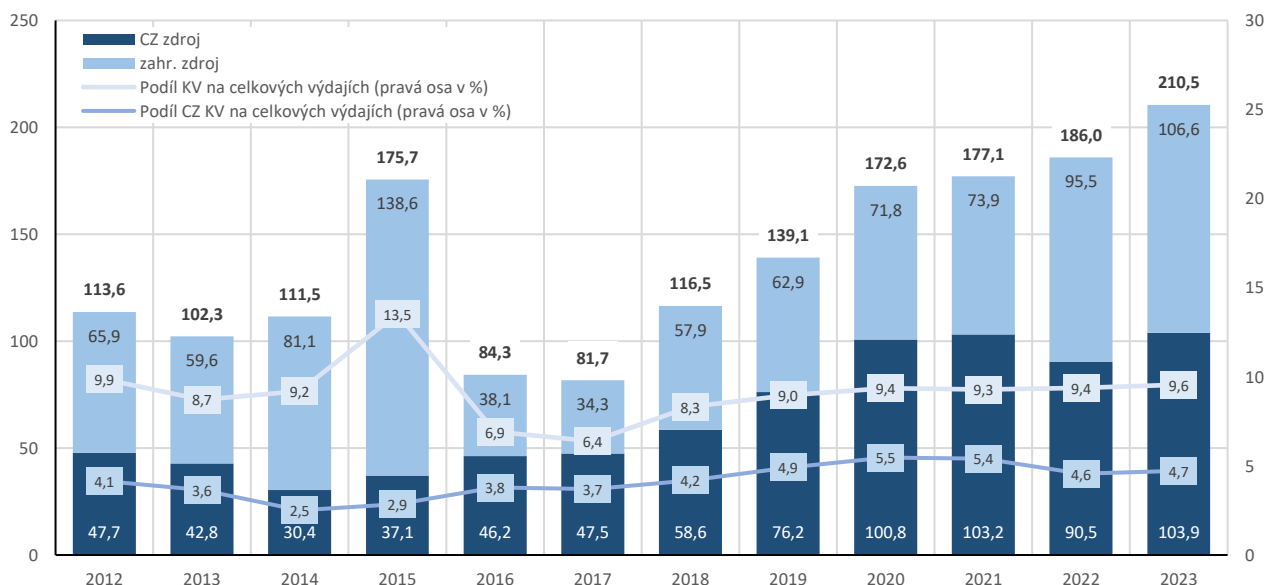
Tabulka č. 70: Kapitálové výdaje podle podkladové jednotky (mil. Kč)

Podkladová jednotka	Kapitálové výdaje	2022 Skutečnost	2023 Skutečnost	2023-2022 Rozdíl	2023/2022 v %
1	Základní rozpočet	149 832	155 943	6 112	104,1
2	Posílení státního rozpočtu rezervním fondem	897	1 442	545	160,7
3	Posílení státního rozpočtu ostat. mimorozpočtovými a pod. prostředky	131	219	87	166,6
4	Výdaje státního rozpočtu kryté nároky	35 139	52 114	16 975	148,3
5	Překročení rozpočtu výdajů ve státním rozpočtu na základě jiných zákonů		748		
1 - 5	Celkem	185 999	210 466	24 467	113,2

Zdroj: MF

Na celkových kapitálových výdajích ve výši 210,5 mld. Kč se podílely tuzemské zdroje částkou 103,9 mld. Kč, tj. 49,4 % a zahraniční zdroje částkou 106,6 mld. Kč, tj. 50,6 %. Vývoj čerpání kapitálových výdajů i z hlediska zdroje financování je patrný z následujícího grafu.

Graf č. 39: Kapitálové výdaje a jejich podíl na celkových výdajích (mld. Kč; pravá osa %)

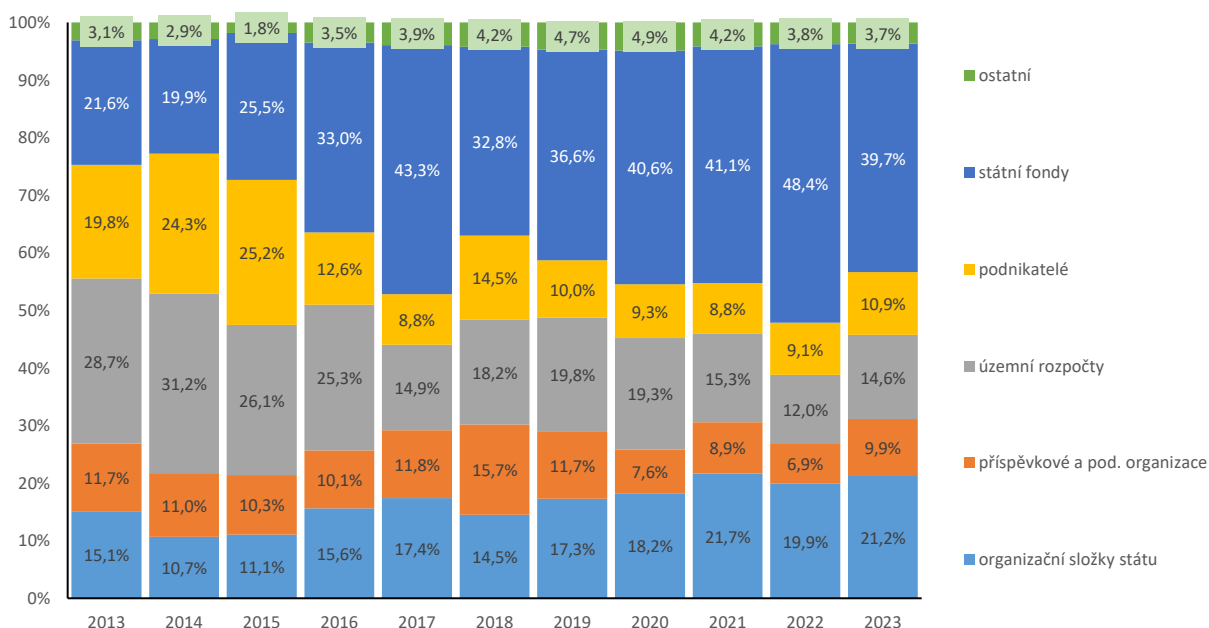
Pozn.: Zahraniční zdroje - téměř všechny prostředky představují podíl EU a FM na spolufinancování společných programů EU/FM a ČR. V marginálním objemu se jedná o prostředky z NATO a jiné prostředky ze zahraničí.

Zdroj: MF

Proti předchozímu roku byly v roce 2023 celkové skutečné kapitálové výdaje vyšší o 24,5 mld. Kč, tj. o 13,2 %. Meziročně se národní podíl jejich financování zvýšil o 13,4 mld. Kč, podíl zahraničních prostředků tvořených téměř výhradně těmi, u kterých se očekává jejich proplacení z rozpočtu EU, se zvýšil o 11,1 mld. Kč. Z druhového hlediska se kapitálové výdaje meziročně nejvíce zvýšily transfery rozpočtům územní úrovně (o 8,4 mld. Kč), příspěvkovým a podobným organizacím (o 8,1 mld. Kč), výdaji na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (o 7,0 mld. Kč), transfery podnikatelům (o 6,1 mld. Kč) a neziskovým a podobným osobám (o 1,3 mld. Kč). Naproti tomu meziroční pokles vykázaly především transfery státním fondům (o 6,5 mld. Kč) a fyzickým osobám (o 762 mil. Kč).

Dále je uveden podíl jednotlivých „příjemců“ prostředků na celkových kapitálových výdajích v roce 2023.

Graf č. 40: Vývoj struktury kapitálových výdajů státního rozpočtu v roce 2023 podle jejich určení (v %)

Zdroj: MF

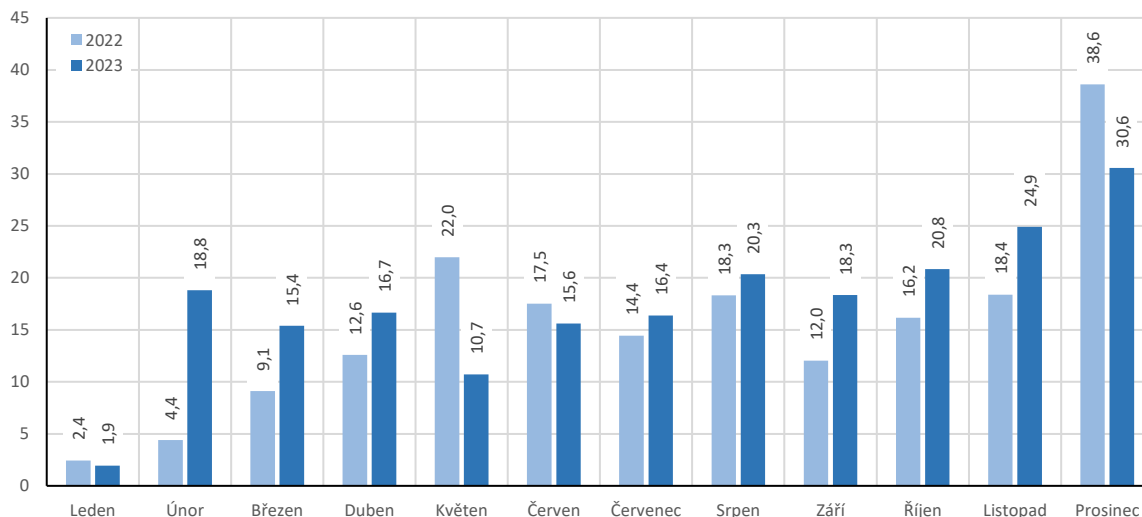
Z grafu je patrné, že více než tři čtvrtiny všech investic státu v roce 2023 byly realizovány formou transferu prostředků určených k realizaci z úrovně jiných rozpočtů či subjektů.

Na celkových skutečných kapitálových výdajích státního rozpočtu ve výši 210,5 mld. Kč se podílely **výdaje na programy spolufinancované z rozpočtu EU/FM ve výši 106,6 mld. Kč**. V rámci nich byly zapojeny především následující programy: Integrovaný regionální OP 2014+ (28,2 mld. Kč), Národní plán obnovy (18,6 mld. Kč), OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+ (13,4 mld. Kč), OP Doprava - CF 2021+ (9,8 mld. Kč), OP Životní prostředí 2014+ (8,4 mld. Kč), OP Doprava 2014+ (7,6 mld. Kč), OP Životní prostředí - CF 2021+ (4,9 mld. Kč), Nástroj pro propojení Evropy (CEF) 2021+ (4,1 mld. Kč), Program rozvoje venkova 2014+ (3,9 mld. Kč), Komunitární programy 2014+ (1,8 mld. Kč), Integrovaný regionální operační program 2021+ (1,4 mld. Kč), Program rozvoje venkova 2014+ EURI (1,3 mld. Kč), OP Jan Amos Komenský (817 mil. Kč), OP Spravedlivá transformace (599 mil. Kč), OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+ (479 mil. Kč), OP Praha – pól růstu ČR 2014+ (357 mil. Kč), OP Doprava - ERDF 2021+ (283 mil. Kč), Jiné EU 2014+ (137 mil. Kč), Operační program Rybářství 2014+ (108 mil. Kč), Finanční mechanismy (107 mil. Kč) a další programy. Výdaje hrazené výlučně bez zapojení zahraničních prostředků dosáhly 103,9 mld. Kč.

Čerpání kapitálových výdajů v průběhu roku 2023 bylo mírně vyrovnanější než v předchozím roce a bylo, jak je obvyklé, více soustředěno do druhé půlky roku, což zpravidla souvisí s procesem přípravy a schvalování projektů, s posuny výběrových řízení (též z důvodu vznášení námitek nevybraných uchazečů) a následnou realizací prostředků. Z celkových kapitálových výdajů roku 2023 bylo v prvním čtvrtletí roku čerpáno 17 % výdajů, ve druhém čtvrtletí 20 %, ve třetím pak 26 % a ve čtvrtém 36 % výdajů.

Vývoj čerpání kapitálových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2023 a 2022 ukazuje následující graf.

Graf č. 41: Čerpání kapitálových výdajů SR v jednotlivých měsících let 2022 a 2023 (mil. Kč)

Zdroj: MF

Z kapitol státního rozpočtu **největší meziroční nárůst skutečných kapitálových výdajů** zaznamenalo Ministerstvo průmyslu a obchodu (o 6,1 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (o 5,6 mld. Kč), Ministerstvo životního prostředí (o 5,5 mld. Kč), Ministerstvo obrany (o 2,5 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (o 1,7 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (o 1,6 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (o 1,4 mld. Kč), kapitola Všeobecná pokladní správa (o 625 mil. Kč) a Ministerstvo kultury (o 460 mil. Kč). Na druhé straně největší **meziroční snížení** těchto výdajů vykázalo Ministerstvo dopravy (o 6,4 mld. Kč), Nejvyšší kontrolní úřad (o 309 mil. Kč) a Bezpečnostní informační služba (o 269 mil. Kč).

Přehled o celkových skutečných kapitálových výdajích podle rozpočtových kapitol v letech 2023 a 2022 je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 71: Čerpání kapitálových výdajů podle kapitol SR (mil. Kč)

Kapitálové výdaje	Skutečnost 2022	Skutečnost 2023	Index 2023/2022	Rozdíl 2023-2022
Kapitálové výdaje - z toho:	185 999	210 466	113,2	24 467
Ministerstvo dopravy	77 689	71 293	91,8	-6 397
Ministerstvo obrany	24 628	27 100	110,0	2 472
Ministerstvo pro místní rozvoj	21 112	22 733	107,7	1 621
Ministerstvo životního prostředí	16 249	21 744	133,8	5 495
Ministerstvo průmyslu a obchodu	8 924	15 001	168,1	6 077
Ministerstvo vnitra	7 539	11 974	158,8	4 435
Ministerstvo zemědělství	9 982	11 337	113,6	1 355
Ministerstvo zdravotnictví	4 402	9 984	226,8	5 582
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	5 089	6 747	132,6	1 659
Národní sportovní agentura	1 551	1 937	124,9	386
Ministerstvo kultury	1 363	1 823	133,7	460
Ministerstvo práce a sociálních věcí	1 344	1 623	120,8	279
Ministerstvo spravedlnosti	951	1 175	123,6	225
Ministerstvo financí	1 248	1 151	92,3	-96
Akademie věd ČR	1 202	1 006	83,7	-196
Všeobecná pokladní správa	319	944	296,1	625
Ministerstvo zahraničních věcí	248	437	176,2	189
Digitální a informační agentura		421	.	421
Bezpečnostní informační služba	675	406	60,1	-269
Český statistický úřad	86	340	396,2	255
Český úřad zeměměřický a katastrální	173	315	182,2	142
Správa státních hmotných rezerv	155	241	155,7	86
Český telekomunikační úřad	75	145	193,9	70
Nejvyšší kontrolní úřad	435	126	29,1	-309
Národní úřad pro kybernetickou a inf. bezp.	151	103	67,8	-49

Zdroj: MF

Z jednotlivých rozpočtových kapitol se na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu **nejvíce podílelo Ministerstvo dopravy, a to 33,9 %**, dále Ministerstvo obrany 12,9 %, Ministerstvo pro místní rozvoj 10,8 %, Ministerstvo životního prostředí 10,3 %, Ministerstvo průmyslu a obchodu 7,1 %, Ministerstvo vnitra 5,7 %, Ministerstvo zemědělství 5,4 %, Ministerstvo zdravotnictví 4,7 %, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 3,2 %, Národní sportovní agentura 0,9 %, Ministerstvo kultury 0,9 %, Ministerstvo práce a sociálních věcí 0,8 %, Ministerstvo spravedlnosti 0,6 %, Ministerstvo financí 0,5 % atd.

Ministerstvo dopravy čerpalo kapitálové výdaje ve výši **71,3 mld. Kč** (z toho 7,9 mld. Kč tvořily nároky z nespotebovaných výdajů), což bylo o 6,4 mld. Kč méně než v roce 2022. Největší objem kapitálových výdajů byl vynaložen formou investičních transferů veřejným rozpočtům ústřední úrovně. Státnímu fondu dopravní infrastruktury (SFDI) byla poskytnuta částka ve výši 66,7 mld. Kč (z toho podíl EU 23,8 mld. Kč) do oblasti dopravní infrastruktury ve vlastnictví státu, když část prostředků byla Fondem použita v rámci OP Doprava - CF 2021+ (9,8 mld. Kč), Národního plánu obnovy (4,2 mld. Kč), Nástroje pro propojení Evropy (CEF) 2021+ (4,1 mld. Kč), Operačního programu Doprava 2014+ (3,6 mld. Kč) a Komunitárních programů 2014+ (1,8 mld. Kč). Vedle uvedených nástrojů byly prostředky vynaloženy na krytí deficitu rozpočtu SFDI v roce 2023 v částce 40,0 mld. Kč a na dotace na projekty spolufinancované z EIB ve výši 3,0 mld. Kč. Mimo dotací SFDI byly prostředky transferovány dále krajům (3,0 mld. Kč), podnikatelům (974 mil. Kč), zřízeným příspěvkovým organizacím (434 mil. Kč) a veřejným výzkumným institucím (9 mil. Kč) a čerpány též na pořízení programového vybavení (103 mil. Kč), výpočetní techniky (19 mil. Kč), dopravních prostředků (8 mil. Kč) atd.

Ministerstvo obrany vynaložilo na kapitálové výdaje **27,1 mld. Kč** (z toho výdaje kryté nároky 740 mil. Kč), když nejvíce prostředků směřovalo na Armádu ČR (22,3 mld. Kč) a bezpečnostní složky ozbrojených sil (1,9 mld. Kč). V rámci výdajů na Armádu ČR bylo nejvíce prostředků vynaloženo na nákup pásových bojových vozidel pěchoty a jejich modifikace, na nákup víceúčelových vrtulníků, mobilních 3D radiolokátorů MADR, protiletadlových kompletů SHORAD, kolových obrněných vozidel TITUS, děl NATO atd. Vedle výdajů na Armádu ČR byly prostředky dále čerpány na činnost ústředního orgánu státní správy ve vojenské obraně, na činnost vojenských nemocnic a léčeben, vysokých a středních odborných škol v působnosti kapitoly včetně výzkumu a vývoje na vysokých školách, na mezinárodní spolupráci v obraně, na státní sportovní reprezentaci, na zahraniční vojenskou pomoc atd.

Ministerstvo pro místní rozvoj vynaložilo na kapitálové výdaje **22,7 mld. Kč** (nároky kryto 11,5 mld. Kč). Prostředky byly poskytnuty převážně územním rozpočtům - celkem 14,4 mld. Kč, z toho obcím 7,1 mld. Kč a krajům 7,3 mld. Kč a dále též podnikatelům (včetně nemocnic – obchodních společností), neziskovým a podobným osobám, příspěvkovým a podobným organizacím a Státnímu fondu podpory investic. Byly určeny především na financování projektů realizovaných v rámci Integrovaného regionálního OP 2014+ (17,6 mld. Kč), Integrovaného regionálního operačního programu 2021+ (1,4 mld. Kč), Operačního programu Praha – pól růstu ČR 2014+ (357 mil. Kč), Národního plánu obnovy, Operačního programu Technická pomoc 2014+, Operačního programu přeshraniční spolupráce 2014+, dále pak také v rámci národních programů zaměřených na podporu regionálního rozvoje, bydlení, cestovního ruchu či územního plánování.

Ministerstvo životního prostředí vynaložilo na kapitálové výdaje **21,7 mld. Kč** (nároky kryto 4,0 mld. Kč). Z toho bylo transferováno Státnímu fondu životního prostředí ČR 10,1 mld. Kč (z toho na zajištění realizace programu Nová zelená úsporám, určeného na energetické úspory rodinných a bytových domů v rámci Národního plánu obnovy 9,0 mld. Kč a na podporu financování vodohospodářských projektů 694 mil. Kč), podnikatelům 2,6 mld. Kč, obcím a dobrovolným svazkům obcí 4,1 mld. Kč, krajům 2,5 mld. Kč, fyzickým osobám 1,0 mld. Kč, příspěvkovým a podobným organizacím 484 mil. Kč a neziskovým a podobným osobám 611 mil. Kč. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek byl pořízen v částce 305 mil. Kč. Prostředky byly použity převážně v rámci Národního plánu obnovy (9,4 mld. Kč), Operačního programu Životní prostředí 2014+ (4,9 mld. Kč), OP Životní prostředí - CF 2021+ (4,8 mld. Kč), OP Spravedlivá transformace (599 mil. Kč) a v nemalé výši (2,1 mld. Kč) také v rámci národních programů s účelovým určením na udržitelné využívání zdrojů energie, zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, zlepšování kvality ovzduší a omezování emisí atd.

Ministerstvo průmyslu a obchodu čerpalo kapitálové výdaje ve výši **15,0 mld. Kč** (z toho 6,5 mld. Kč kryto nároky), přičemž většina této částky (11,7 mld. Kč) byla transferována podnikatelům, převážně na podporu v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+ (11,0 mld. Kč) a na podporu výzkumu a vývoje v průmyslu kromě paliv a energetiky. Pokračovala též podpora při realizaci akcí

v oblasti zahlazování následků hornické činnosti, dekontaminace půd a čištění spodní vody a podpora příspěvkových organizací v oblasti normalizace, standardizace a metrologie. Realizovány byly i výdaje související s přepravou a nakládáním s radioaktivním odpadem kryté převodem z jaderného účtu. Územním rozpočtům byly převedeny investiční prostředky v částce 2,5 mld. Kč, nejvíce v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+ a Národního plánu obnovy převážně na podporu zvýšení konkurenceschopnosti průmyslových odvětví, na úsporu energie a obnovitelné zdroje a na podporu rozvoje průmyslových zón.

Ministerstvo vnitra čerpalo v hodnoceném roce kapitálové výdaje ve výši **12,0 mld. Kč** (nároky kryto 4,9 mld. Kč), když převážná část představovala pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku a požární ochrany. Prostředky byly čerpány též na archivnictví, krizové řízení a nouzové plánování, zahraniční humanitární pomoc, státní sportovní reprezentaci, střední, vyšší odborné i vysokoškolské vzdělávání, tělovýchovnou činnost, výzkum a vývoj, ambulantní péči, uprchlická zařízení atd. Z věcného hlediska šlo vedle stavebních investic především o nákup dopravních prostředků a o investice do programového vybavení, strojů, zařízení a výpočetní techniky.

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** dosáhly kapitálové výdaje **11,3 mld. Kč** (z toho 1,6 mld. Kč kryto nároky a 748 mil. Kč představovalo povolené překročení rozpočtu výdajů), když čerpání bylo realizováno převážně formou transferů Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu – celkem ve výši 6,0 mld. Kč, z toho 3,9 mld. Kč na Program rozvoje venkova 2014+, 1,3 mld. Kč na Program rozvoje venkova 2014+ EURI, 572 mil. Kč na zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj a 200 mil. Kč na regulaci zemědělské produkce, organizaci zemědělského trhu a poskytování podpor. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek byl pořízen v částce 2,0 mld. Kč a prostředky byly určeny převážně na správu v zemědělství. Podnikatelům bylo transferováno 1,7 mld. Kč, převážně na zabezpečení pitnou vodou, na protierozní, protilavinovou a protipožární ochranu, na vodní toky a vodohospodářská díla apod. Obcím a krajům bylo poskytnuto 1,5 mld. Kč především pro oblast odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly, na činnosti související se zásobováním pitnou vodou, na vodní toky a vodohospodářská díla a na zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj. Prostředky byly poskytnuty též příspěvkovým a podobným organizacím (68 mil. Kč) a neziskovým a podobným osobám (8 mil. Kč).

Ministerstvo zdravotnictví vynaložilo na kapitálové výdaje **10,0 mld. Kč** (nároky kryto 5,2 mld. Kč), z nichž 9,6 mld. Kč bylo uvolněno zřízením příspěvkovým a podobným organizacím. Na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku bylo vynaloženo 292 mil. Kč, rozpočtům územní úrovně bylo poskytnuto 94 mil. Kč a neziskovým a podobným osobám 4 mil. Kč. Z věcného hlediska nejvíce prostředků směřovalo na zdravotnické programy – 8,9 mld. Kč, lůžkovou péči (převážně fakultní nemocnice) 789 mil. Kč, na výzkum a vývoj ve zdravotnictví 107 mil. Kč a na zvláštní zdravotnická zařízení (hygienická služba) a služby pro zdravotnictví 49 mil. Kč. V oblasti zdravotnických programů bylo nejvíce prostředků vynaloženo v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2014+, OP Životní prostředí 2014+ a Národního plánu obnovy.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vynaložilo na kapitálové výdaje **6,7 mld. Kč** (z toho kryto nároky ve výši 3,0 mld. Kč), když převažující část prostředků byla použita na transfery veřejným vysokým školám (4,8 mld. Kč), především na obnovu a rozvoj jejich materiálně-technické základny a podporu výzkumu, vývoje a inovací. Část prostředků pro vysoké školy byla poskytnuta v rámci Národního plánu obnovy, OP Jan Amos Komenský a OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+. Mezi významnější akce patřily např. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava - nová budova EkF – přístavba H, Národní ústav pro výzkum rakoviny, Univerzita Karlova - Novostavba Centrální budovy Kampusu UK, Rozvoj infrastrukturního zázemí doktorských studijních programů na Univerzitě Karlově atd. Prostředky byly poskytnuty též veřejným výzkumným institucím (607 mil. Kč) a spolkům (210 mil. Kč) - převážně na výzkum a vývoj, dále obcím, krajům, příspěvkovým organizacím a dalším subjektům. Z funkčního hlediska šlo kromě transferů vysokým školám dále např. o prostředky poskytnuté ve prospěch výchovných ústavů a dětských domovů se školou, na využití volného času dětí a mládeže, na diagnostické ústavy, na státní sportovní reprezentaci apod.

Národní sportovní agentura čerpala kapitálové výdaje ve výši **1,9 mld. Kč** (nároky kryto 1,5 mld. Kč), když téměř celá částka byla věnována na rozvoj a podporu sportu. Prostředky byly transferovány spolkům (1,4 mld. Kč) a obcím (504 mil. Kč).

Ministerstvo kultury čerpalo kapitálové výdaje v částce **1,8 mld. Kč** (nároky kryto 1,1 mld. Kč), když většinu prostředků (1,4 mld. Kč) transferovalo zřízeným příspěvkovým organizacím. Státní fond kinematografie byl podpořen částkou 189 mil. Kč a územní rozpočty 165 mil. Kč. Nejvíce byla podpořena obnova a rozvoj materiální základny muzeí a galerií (669 mil. Kč), památkových ústavů, hradů a zámků (540 mil. Kč), knihoven 88 mil. Kč, dále pak také výkup předmětu kulturní hodnoty, výzkum a vývoj v oblasti kultury, církví a sdělovacích prostředků, ochrana památek a péče o kulturní dědictví a filmová tvorba, distribuce, kina a shromažďování audiovizuálních archiválií. K významnějším dotovaným akcím patřily např. stavba nové depozitární budovy Moravské galerie v Brně-Řečkovících, Státní zámek Zákupy - obnova jižního křídla hospodářského dvora, Zámek Litomyšl - Božský zámek, Státní zámek Telč - Růže Vysočiny, Muzeum romské kultury Lety u Písku - Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách atd. Výdaje v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ dosáhly 476 mil. Kč a Národního plánu obnovy 60 mil. Kč.

Ministerstvo práce a sociálních věcí čerpalo kapitálové výdaje ve výši **1,6 mld. Kč** (nároky kryto 1,2 mld. Kč), převážně na činnost orgánů státní správy v sociálním zabezpečení, politice zaměstnanosti a rodinné politice a obcím, krajům, neziskovým, příspěvkovým a podobným organizacím ve prospěch podpory reprodukce majetku zařízení poskytujících služby sociální péče (domovy pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, pro domovy se zvláštním režimem apod.).

Ministerstvo spravedlnosti vynaložilo na kapitálové výdaje částku **1,2 mld. Kč** (nároky kryto 825 mil. Kč), a to převážně na činnost Generálního ředitelství Vězeňské služby a věznic (457 mil. Kč), soudů (412 mil. Kč) a na správu v oblasti právní ochrany (222 mil. Kč).

Ministerstvo financí vynaložilo na kapitálové výdaje **1,2 mld. Kč** (nároky kryto 744 mil. Kč), z nichž připadlo na ústřední orgán státní správy 118 mil. Kč, na Finanční správu 658 mil. Kč, na Celní správu 261 mil. Kč a na správu majetku státu a právní zastupování státu ve věcech majetkových 108 mil. Kč. Prostředky byly použity převážně na nákup programového vybavení (699 mil. Kč), staveb (185 mil. Kč), výpočetní techniky (157 mil. Kč), strojů, přístrojů a zařízení (64 mil. Kč) a dopravních prostředků (37 mil. Kč).

Akademie věd ČR vynaložila na kapitálové výdaje **1,0 mld. Kč** (nároky zapojeny nebyly), z nichž 607 mil. Kč představovalo institucionální podporu činnosti pracovišť Akademie věd ČR a 398 mil. Kč směřovalo na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací (398 mil. Kč).

Ostatní ministerstva a ústřední orgány státní správy se na kapitálových výdajích podílely menšími částkami.

Podrobnější údaje o investičních výdajích jsou obsaženy v návrzích závěrečných účtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu.

Státní rozpočet se i v roce 2023 podílel na financování kapitálových výdajů územních rozpočtů. Celkový objem kapitálových výdajů územních rozpočtů v roce 2023 dosáhl 166,1 mld. Kč, z **rozpočtů** jednotlivých **kapitol státního rozpočtu** bylo do této sféry transferováno **30,7 mld. Kč**. Podíl státního rozpočtu na financování investičních potřeb územních rozpočtů tak dosáhl 18,5 % (v roce 2022 to bylo 14,4 %). Z celkové částky investičních transferů připadlo obcím a dobrovolným svazkům obcí 15,7 mld. Kč a krajům 15,0 mld. Kč. **Prostředky** pro územní rozpočty **uvolnilo především Ministerstvo pro místní rozvoj** – celkem ve výši **14,4 mld. Kč**, Ministerstvo životního prostředí 6,5 mld. Kč, Ministerstvo dopravy 3,0 mld. Kč, Ministerstvo průmyslu a obchodu 2,5 mld. Kč, Ministerstvo zemědělství 1,5 mld. Kč, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 649 mil. Kč, Národní sportovní agentura 503 mil. Kč, Ministerstvo práce a sociálních věcí 500 mil. Kč, kapitola Všeobecná pokladní správa 420 mil. Kč, Ministerstvo vnitra 344 mil. Kč, Ministerstvo kultury 165 mil. Kč atd.

Kapitálové výdaje byly v roce 2023 čerpány též **na podporu bytové výstavby** (pododdíl 361), a to ve výši 315 mil. Kč (hlavní část podpor do této oblasti, zejména v rámci stavebního spoření, je soustředěna v běžných výdajích; pojednáno v jiné části této zprávy). Proti předchozímu roku 2022 byly nižší o 28 mil. Kč. Na dotační program Podpora bydlení bylo v roce 2023 vynaloženo 241 mil. Kč. Program Podpora bydlení pro rok 2023 měl podprogram Bytové domy bez bariér, jehož cílem bylo zkvalitnění bytového fondu odstraněním bariér při vstupu do domu a do výtahu a výstavbou osobních výtahů v domech, které jím nejsou vybaveny a nikdy nebyly a u kterých byly k tomu stavebně technické předpoklady. Na program Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou bylo čerpáno 9 mil. Kč. Ministerstvem pro místní rozvoj byl vyhlášen dále program Ukrajina – rozšíření veřejných ubytovacích kapacit, jehož cílem bylo rozšířit ubytovací kapacity

v nouzovém ubytování pro naléhavé potřeby bydlení uprchlíků z Ukrajiny. Nouzové ubytování bylo cílově skupině poskytováno zpravidla bezplatně. Na program byly v roce 2023 čerpány prostředky ve výši 160 mil. Kč. Na program Výstavba sociálního a dostupného bydlení bylo čerpáno 65 mil. Kč.

5 Výdaje realizované prostřednictvím programového financování

Formou programového financování je v souladu s ustanovením paragrafu 12 a paragrafů souvisejících zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, realizována většina dotačních výdajů státního rozpočtu a výdajů na pořízení a obnovu majetku ve vlastnictví státu.

Ke sledování výdajů na programové financování slouží Rozpočtový informační systém programového financování (RISPF) složený ze tří samostatných modulů. Evidenční dotační systém (EDS) je používán k obsluze oblasti investičních dotačních programů hrazených z tuzemských zdrojů SR, Rozpočtový informační systém zjednodušené evidence dotací (RIS ZED) zabezpečuje evidenční vedení programů obsahujících neinvestiční dotační akce a dotační akce financované ze zahraničních zdrojů SR (§ 12 odst. 9 a § 13 odst. 6 zákona o rozpočtových pravidlech). Výdaje státního rozpočtu určené pro rozvoj a obnovu materiálně-technické základny státu jsou vedeny v programech spravovaných v modulu Správa majetku ve vlastnictví státu (SMVS).

Každý program v modulech EDS/SMVS musí mít správcem kapitoly vypracovanou a Ministerstvem financí schválenou dokumentaci programu obsahující zejména jasně nastavené a zdůvodněné cíle, bilanci potřeb a zdrojů potřebných k jejich efektivnímu dosažení a harmonogram přípravy a realizace. Konkrétní investiční akce uskutečňují oprávnění investoři na základě investičních záměrů vypracovaných v souladu s dokumentací příslušného programu. Rozpočet programu, resp. konkrétní akce, může obsahovat nejen kapitálové, ale i související neinvestiční výdaje potřebné k dosažení stanoveného cíle. Ukazatel „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“ patří k údajům sledovaným průřezově u všech kapitol státního rozpočtu.

Výdaje státního rozpočtu vedené v RIS ZED nejsou součástí výše uvedeného ukazatele, forma jejich vedení v tomto systému je převážně evidenční a oproti výdajům zahrnutým v programech vedených v modulech EDS/SMVS se na ně nevztahuje vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na realizaci programů reprodukce majetku.

Ukazatel „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“ (dále jen ukazatel) obsahoval ve schváleném rozpočtu prostředky ve výši 180,0 mld. Kč, v rozpočtu po změnách dosáhl částky 183,1 mld. Kč a v konečném rozpočtu částky 261,9 mld. Kč.

V RIS ZED byly formou programového financování ve schváleném rozpočtu vedeny prostředky v celkové výši 405,6 mld. Kč, v rozpočtu po změnách ve výši 532,1 mld. Kč a v konečném rozpočtu v částce 592,2 mld. Kč.

V součtu dosáhly ve schváleném rozpočtu výdaje na financování všech programů (EDS/SMVS/RIS ZED) částky 585,6 mld. Kč. Rozpočtovými opatřeními byly výdaje ve všech třech modulech RISPF v průběhu roku zvýšeny o 129,6 mld. Kč a rozpočet po změnách tak dosáhl částky 715,2 mld. Kč. Po přičtení ostatních zdrojů, zejména nároků z nespotřebovaných výdajů, byly navýšeny disponibilní zdroje v konečném rozpočtu programového financování na částku 854,1 mld. Kč.

Tabulka č. 72: Výdaje realizované prostřednictvím programového financování (mil. Kč)

Třída	Podkladová jednotka	2022	2023				Rozdíl skuteč. 2023-2022	
		Skutečnost	Schválený rozpočet	Rozpočet po	Konečný rozpočet	Skutečnost		Plnění v % k RpZ
Běžné výdaje	Základní rozpočet	346 692	385 598	500 621	500 614	449 538	89,8	102 846
	Posílení rezervním fondem	10	0	0	93	93		83
	Posílení ostatními mimorozpočtovými a pod. prostředky	1	0	0	2	1		0
	Výdaje kryté nároky	24 367	0	0	61 395	56 549		32 182
	Překročení rozpočtu na základě jiných zákonů	97	0	-7	493	283		186
	Běžné výdaje celkem	371 167	385 598	500 614	562 597	506 464	101,2	135 297
Kapitálové výdaje	Základní rozpočet	145 189	199 963	214 589	214 587	154 115	71,8	8 926
	Posílení rezervním fondem	505	0	0	1 079	1 068		563
	Posílení ostatními mimorozpočtovými a pod. prostředky	109	0	0	231	207		98
	Výdaje kryté nároky	33 675	0	0	75 550	51 607		17 932
	Překročení rozpočtu na základě jiných zákonů	0	0	7	7	7	100,0	7
	Kapitálové výdaje celkem	179 478	199 963	214 596	291 454	207 003	96,5	27 525
Celkem		550 644	585 560	715 210	854 051	713 467	99,8	162 823

Zdroj: MF

Skutečné čerpání prostředků státního rozpočtu zahrnutých do ukazatele (včetně nároků z nespotřebovaných výdajů a mimorozpočtových prostředků) dosáhlo částky 190,6 mld. Kč. Z této částky tvořily kapitálové výdaje 158,3 mld. Kč a běžné výdaje 32,3 mld. Kč.

Skutečné čerpání prostředků státního rozpočtu realizovaných v RIS ZED (včetně nároků z nespotřebovaných výdajů a mimorozpočtových prostředků) dosáhlo částky 522,9 mld. Kč. Z této částky činily kapitálové výdaje 48,7 mld. Kč a běžné výdaje 474,2 mld. Kč.

Skutečné čerpání prostředků státního rozpočtu zahrnutých do programového financování bylo vykázáno v celkové výši 713,5 mld. Kč, z toho kapitálové výdaje činily 207 mld. Kč a běžné výdaje 506,5 mld. Kč.

Tabulka č. 73: Výdaje na programové financování podle jednotlivých modulů (mil. Kč)

Modul Rozpočtového informačního systému programového financování	Skutečnost 2022	2023					Index 2023/2022
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost ²⁾	Plnění ke KR v %	
RIS ZED	377 758	405 565	532 079	592 192	522 864	88,3	138,4
EDS	122 919	112 367	112 484	157 082	126 977	80,8	103,3
SMVS	49 967	67 628	70 647	104 777	63 625	60,7	127,3
Ukazatel "Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem"	172 886	179 995	183 131	261 859	190 603	72,8	110,2
Programové financování celkem	550 644	585 560	715 210	854 051	713 467	83,5	129,6

Zdroj: MF

Celkové čerpání prostředků alokovaných v programovém financování dosáhlo 83,5 %. V RIS ZED bylo celkem realizováno 88,3 % částky konečného rozpočtu, v modulu EDS bylo vyčerpáno 80,8 % a v SMVS pouze 60,7 %.

Čerpání v RIS ZED z 82,9 % představovaly tuzemské zdroje státního rozpočtu (tj. především neinvestiční dotace).

Skutečné čerpání dotačních výdajů za rok 2023 (moduly EDS a RIS ZED) dosáhlo částky 649,9 mld. Kč, z toho 127 mld. Kč představovalo čerpání v modulu EDS. Výdaje na správu majetku ve vlastnictví státu byly čerpány ve výši 63,6 mld. Kč.

Nejvyšší podíl realizovaných výdajů, které jsou součástí ukazatele, měla v roce 2023 kapitola Ministerstvo dopravy, kde byly prostřednictvím programů vedených v EDS/SMVS realizovány výdaje v celkové výši 74,5 mld. Kč. Dále následují kapitoly Ministerstvo obrany s celkovými výdaji 29,4 mld. Kč, Ministerstvo pro místní rozvoj s 24,5 mld. Kč, Ministerstvo průmyslu a obchodu s 12,0 mld. Kč a Ministerstvo vnitra s 11,8 mld. Kč. Z procentuálního vyjádření podílu jednotlivých kapitol na celkové hodnotě průřezového ukazatele „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“ vyplývá, že kapitola Ministerstvo dopravy se na celkových realizovaných výdajích podílela 39,1 %. Účast kapitoly Ministerstvo obrany činila 15,4 % a kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj 12,9 %. Uvedené tři kapitoly v součtu realizovaly čerpání více než dvou třetin výdajů vynaložených v rámci tohoto ukazatele.

Tabulka č. 74: Výdaje kapitol státního rozpočtu na programové financování v roce 2023 (mil. Kč)

Kapitola	Skutečnost 2023					Podíl kapitoly na realizaci ukazatele	Podíl kapitoly na celkových realizovaných výdajích
	RIS ZED	EDS	SMVS	Ukazatel celkem*)	Celkem		
MŠMT	256 533	3 637	230	3 867	260 401	2,0%	36,5%
MPO	109 161	11 542	427	11 969	121 130	6,3%	17,0%
MO	22 209	73 792	726	74 518	96 727	39,1%	13,6%
MZe	44 343	3 340	401	3 741	48 084	2,0%	6,7%
MPSV	31 627	563	999	1 561	33 188	0,8%	4,7%
MO	332	49	29 329	29 379	29 710	15,4%	4,2%
MMR	1 934	23 430	1 081	24 511	26 445	12,9%	3,7%
MŽP	16 036	7 490	862	8 352	24 388	4,4%	3,4%
MZd	3 475	98	10 146	10 245	13 719	5,4%	1,9%
MV	1 173	401	11 390	11 791	12 964	6,2%	1,8%
VPS	7 408	420		420	7 828	0,2%	1,1%
NSA	5 532	1 923	14	1 937	7 469	1,0%	1,0%
MK	4 549	128	2 500	2 628	7 177	1,4%	1,0%
AV ČR	6 893				6 893	0,0%	1,0%
Ostatní kapitoly úhrnem	11 660	165	5 520	5 684	17 344	3,0%	2,4%
Celkem	522 864	126 977	63 625	190 603	713 467	100,0%	100,0%

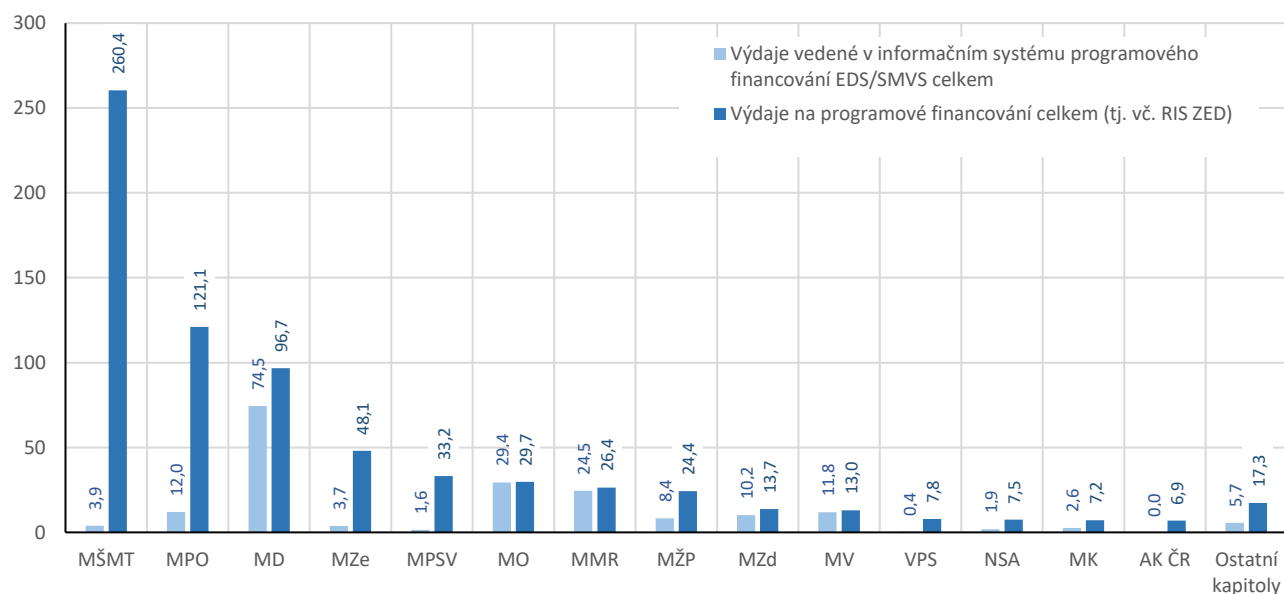
*) Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem

Zdroj: MF

Nejvyšší podíl realizovaných výdajů, které jsou evidovány v RIS ZED, měla v roce 2023 kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, kde byly realizovány výdaje v celkové výši 256,5 mld. Kč. Na celkovém čerpání prostředků evidovaných v modulu RIS ZED se tak tato kapitola podílí 49,1 %. Dále následují kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu s celkovými výdaji 109,2 mld. Kč (20,9 %), Ministerstvo zemědělství s 44,3 mld. Kč (8,5 %) a Ministerstvo práce a sociálních věcí s 31,6 mld. Kč (6,1 %).

Po sečtení celkových výdajů na programové financování vedených v ukazateli a nacházejících se mimo ukazatel dosáhla nejvyššího čerpání kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, a to částky 260,4 mld. Kč (36,5 %). Následují kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu s celkovými výdaji ve výši 121,1 mld. Kč (17,0 %), Ministerstvo dopravy s 96,7 mld. Kč (13,6 %) a Ministerstvo zemědělství s 48,1 mld. Kč (6,7 %).

Graf č. 42: Výdaje kapitol státního rozpočtu na programové financování v roce 2023 (mld. Kč)

Zdroj: MF

Na celkovém čerpání kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se klíčovým způsobem podílela realizace programu Z3301 *Dotace na činnost škol a školských zařízení zřizovaných územně samosprávnými celky a dobrovolnými svazky obcí*, v němž bylo dosaženo čerpání ve výši 183,3 mld. Kč. Dalšími programy této kapitoly s významným čerpáním jsou program Z3341 *Financování činnosti vysokých škol* s čerpáním 28,6 mld. Kč a program Z3302 *Dotace na činnost soukromých škol a školských zařízení* s čerpáním ve výši 12,6 mld. Kč.

Nejvýznamnějšího čerpání prostředků zahrnutých do ukazatele „Výdaje na akce programového financování EDS/SMVS celkem“ je dlouhodobě dosahováno v programu 12777 *Podpora financování dopravy kapitoly Ministerstvo dopravy*. V roce 2023 v něm bylo čerpáno 70,1 mld. Kč.

Třetí celkové nejvyšší čerpání v rámci jednoho programu bylo v kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu, čerpání v programu Z2247 *Financování opatření podle nařízení vlády č. 5/2023 Sb., o kompenzacích poskytovaných na dodávky elektřiny a plynu za stanovené ceny* dosáhlo částky 41,9 mld. Kč. Dalším programem s významným čerpáním v této kapitole byl program Z2247 *Dotace ČEPS na ztráty a systémové služby pro rok 2023*, v němž bylo vynaloženo celkem 18,7 mld. Kč.

Tabulka č. 75: Programy s nejvýznamnějším čerpáním v roce 2023 (mil. Kč)

Kapitola	Program EDS/SMVS/ZED		Skutečnost
MŠMT	Z3301	Dotace na činnost škol a školských zařízení zřizovaných ÚSC a DSO	183 275
MD	12777	Podpora financování dopravy	70 087
MPO	Z2246	Financování opatření podle NV č. 5/2023 Sb., o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny	41 931
MZe	Z2901	Společná zemědělská politika - PRV	31 243
MŠMT	Z3341	Financování činnosti vysokých škol	28 576
MPSV	Z1301	Dotační řízení MPSV pro kraje a Hlavní město Prahu v oblasti poskytování sociálních služeb	24 833
MMR	11703	Integrovaný regionální operační program	19 554
MPO	Z2247	Dotace ČEPS na ztráty a systémové služby pro rok 2023	18 655
MPO	Z2232	Dotace na obnovitelné zdroje energie	18 357
MD	Z2701	Dotace pro Státní fond dopravní infrastruktury	18 356
MŠMT	Z3302	Dotace na činnost soukromých škol a školských zařízení	12 561
MO	10708	Strategický program pozemních sil	11 513
MPO	12218	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	10 985
MPO	Z2244	Financování opatření podle NV č. 463/2022 Sb., na úhradu prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku obchodníků s elektřinou a plynem z dodávky elektřiny a plynu na ztráty v distribučních soustavách	10 897
Ostatní programy úhrnem			212 645
Výdaje na programové financování - čerpání celkem			713 467

Zdroj: MF

6 Vyhodnocení souhrnných rozpočtových vztahů k rozpočtu EU a finančních mechanismů

6.1 Výdaje na programy spolufinancované z prostředků Evropské unie (bez společné zemědělské politiky)

Fondy Evropské unie představují hlavní nástroj pro realizaci politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti, jejichž cílem je snižování rozdílů mezi úrovní regionů a členských států Evropské unie.

Výdaje na financování společných programů České republiky a Evropské unie (bez Společné zemědělské politiky) byly ve schváleném rozpočtu na rok 2023 stanoveny v celkové výši 118,8 mld. Kč, z toho 9,0 mld. Kč představovaly národní prostředky a 109,9 mld. Kč prostředky s předpokladem krytí z rozpočtu EU. **Čerpáno** bylo celkem **147,2 mld. Kč** (včetně NNV), z toho 9,3 mld. Kč činily národní prostředky a 137,9 mld. Kč prostředky kryté příjmy z rozpočtu EU. Skutečné čerpání NNV k 31. 12. 2023 činilo 48,4 mld. Kč.

V rámci **programového období 2004-2013** byly na rok 2023 plánovány výdaje ve výši 116,7 mil. Kč, z toho 66,3 mil. Kč představovaly národní prostředky a téměř 50,5 mil. Kč prostředky s předpokladem krytí z rozpočtu EU. Nejvíce prostředků bylo rozpočtováno v kapitole Ministerstvo životního prostředí na komunitární program Life+ v částce 104,4 mil. Kč (z toho 64,0 mil. Kč národních prostředků a 40,3 mil. Kč prostředků z rozpočtu EU). Na operační programy nebyly na rok 2023 rozpočtovány žádné výdaje. **Celkem** bylo v rámci tohoto období vynaloženo **182,5 mil. Kč** (z toho 93,4 mil. Kč národních prostředků a 89,1 mil. Kč

prostředků z rozpočtu EU). Nejvíce prostředků vynaložila kapitola Ministerstvo životního prostředí na výše zmíněný komunitární program Life+ v částce 124,9 mil. Kč (z toho 61,7 mil. Kč národních prostředků a 63,2 mil. Kč prostředků z rozpočtu EU). Skutečné čerpání NNV k 31. 12. 2023 činilo celkem 103,6 mil. Kč.

V rámci **víceletého finančního rámce 2014-2020** bylo ve výdajích schváleného rozpočtu na rok 2023 vyčleněno celkem 45,2 mld. Kč, z toho 1,6 mld. Kč národních prostředků a 43,5 mld. Kč prostředků s předpokládaným krytím příjmy z rozpočtu EU. Nejvíce prostředků bylo rozpočtováno v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ v částce 15,7 mld. Kč, dále OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+ v částce 14,0 mld. Kč, OP Životní prostředí 2014+ v částce 7,6 mld. Kč, OP Zaměstnanost 2014+ v částce 2,6 mld. Kč, KP - Nástroj pro propojení Evropy 2014+ v částce 2,5 mld. Kč, OP Doprava 2014+ v částce 1,8 mld. Kč atd. **Čerpáno** bylo celkem **78,4 mld. Kč** (z toho 4,8 mld. Kč národních prostředků a 73,6 mld. Kč prostředků z rozpočtu EU). Skutečné čerpání NNV k 31. 12. 2023 činilo celkem 36,5 mld. Kč.

V rámci **operačních programů víceletého finančního rámce 2014-2020** bylo nejvíce prostředků vynaloženo v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ v celkové výši 30,5 mld. Kč (z toho 1,8 mld. Kč národních prostředků a 28,7 mld. Kč prostředků z rozpočtu EU), a to zejména v kapitolách Ministerstvo pro místní rozvoj (19,6 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (5,5 mld. Kč) a Ministerstvo vnitra (4,2 mld. Kč). Dále čerpala nejvíce prostředků kapitola Ministerstvo průmyslu a obchodu ve výši 19,7 mld. Kč (z toho 96,8 mil. Kč národních prostředků a 19,6 mld. Kč prostředků z rozpočtu EU) v rámci OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+, kapitola Ministerstvo dopravy ve výši 7,7 mld. Kč (z toho 6,0 mil. Kč národních prostředků a 7,7 mld. Kč prostředků z rozpočtu EU) v rámci OP Doprava 2014+, kapitola Ministerstvo životního prostředí ve výši 6,1 mld. Kč (z toho 53,2 mil. Kč národních prostředků a 6,1 mld. Kč prostředků z rozpočtu EU) v rámci OP Životní prostředí 2014+, kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí ve výši téměř 3,2 mld. Kč (z toho 517,6 mil. Kč národních prostředků a 2,6 mld. Kč prostředků z rozpočtu EU) v rámci OP Zaměstnanost 2014+, kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve výši 1,9 mld. Kč (z toho 334,2 mil. Kč národních prostředků a 1,6 mld. Kč prostředků z rozpočtu EU) v rámci OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+ atd. V rámci **komunitárních programů víceletého finančního rámce 2014-2020** čerpala nejvíce kapitola Ministerstvo dopravy na Nástroj pro propojení Evropy 2014+ v částce 1,8 mld. Kč (z toho 238,1 tis. Kč národních prostředků a 1,8 mld. Kč prostředků z rozpočtu EU). Z **ostatních programů víceletého finančního rámce 2014-2020** bylo nejvíce prostředků čerpáno v kapitole Ministerstvo vnitra na Fond pro vnitřní bezpečnost 2014+ v částce 143,3 mil. Kč (z toho 13,7 mil. Kč národních prostředků a 129,6 mil. Kč prostředků z rozpočtu EU) a na Azylový a migrační fond 2014+ v částce 45,1 mil. Kč (z toho 6,8 mil. Kč národních prostředků a 38,3 mil. Kč prostředků z rozpočtu EU), dále v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí na program Potravinové a materiální pomoci 2014+ v částce 47,6 mil. Kč (z toho téměř 2,7 mil. Kč národních prostředků a 45 mil. Kč prostředků z rozpočtu EU).

V rámci **víceletého finančního rámce 2021-2027** bylo ve výdajích schváleného rozpočtu na rok 2023 vyčleněno celkem 73,6 mld. Kč, z toho 7,3 mld. Kč národních prostředků a 66,3 mld. Kč prostředků s předpokládaným krytím příjmy z rozpočtu EU. V souvislosti s epidemií covid-19 a potřebou řešit hospodářské a sociální dopady pandemie byl v roce 2020 schválen Evropskou radou nový nástroj tzv. **Národní plán obnovy (NPO)**, jehož zásadním prvkem je Nástroj pro oživení a odolnosti (RRF). Obecně je zaměřen na obnovu trhu práce, sociální ochranu a systémy zdravotní péče, oživení potenciálu pro udržitelný růst a zaměstnanost, transformaci na zelenou a digitální ekonomiku, výzkum a inovace, podporu zemědělství a rozvoje venkova. V roce 2023 byla realizace Národního plánu obnovy navržena v 17 kapitolách především v oblastech udržitelné a bezpečné dopravy, trhu práce, ochrany přírody, renovace budov, snižování spotřeby energie, digitalizace, zaměření školních programů a vzdělávání v kontextu digitalizace. Rozpočtován byl v celkové výši 31,9 mld. Kč, z toho 5,6 mld. Kč je rozpočtováno v kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu, nejvíce pak v rámci NPO se zaměřením na digitalizaci (1,7 mld. Kč), NPO Snižování spotřeby energie (1,5 mld. Kč) a NPO Přechod na čistší zdroje energie (1,0 mld. Kč), 5,2 mld. Kč v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, nejvíce pak v rámci NPO Školní programy (2,0 mld. Kč), dále NPO Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví (1,7 mld. Kč) a NPO Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace (1,5 mld. Kč), 4,4 mld. Kč v kapitole Ministerstvo zemědělství v rámci NPO Příroda a klima, dále 3,4 mld. Kč v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí, nejvíce pak v rámci NPO Zaměstnanost (3,2 mld. Kč), 3,2 mld. Kč v kapitole Ministerstvo zdravotnictví v rámci NPO se zaměřením na digitalizaci, snižování

spotřeby energie a zdravotní péče, 3,0 mld. Kč v kapitole Ministerstvo dopravy v rámci NPO Doprava, 2,3 mld. Kč v kapitole Ministerstvo kultury v rámci NPO Kultura atd. Další prostředky ve výši 41,6 mld. Kč byly rozpočtovány na **operační a ostatní programy**. Nejvíce prostředků ve výši 15,6 mld. Kč bylo rozpočtováno v kapitole Ministerstvo dopravy v rámci OP Doprava 2021+ a v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve výši 8,1 mld. Kč v rámci OP Jan Amos Komenský.

Čerpáno bylo **celkem 68,6 mld. Kč**, z toho výdaje na projekty NPO představovaly 29,7 mld. Kč při plnění rozpočtu po změnách na 70,0 % a při meziročním růstu o 491,6 mil. Kč a výdaje na projekty operačních a ostatních programů spolufinancovaných z rozpočtu EU činily 39,0 mld. Kč při plnění rozpočtu po změnách na 74,5 % a při meziročním růstu o 19,3 mld. Kč.

Nejvíce prostředků směřovalo na OP Jan Amos Komenský ve výši 10,7 mld. Kč a 5,7 mld. Kč v rámci výše zmíněných NPO v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, dále na NPO Renovace budov a ochrana ovzduší ve výši 8,8 mld. Kč a OP Životní prostředí 2021+ ve výši 5,2 mld. Kč v kapitole Ministerstvo životního prostředí, na OP Doprava 2021+ ve výši 10,1 mld. Kč a 3,7 mld. Kč v rámci NPO Doprava v kapitole Ministerstvo dopravy, 4,8 mld. Kč v rámci NPO Příroda a klima v kapitole Ministerstvo zemědělství, 4,6 mld. Kč v rámci OP Zaměstnanost plus 2021+ v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí atd. Skutečné čerpání NNV k 31. 12. 2023 činilo 11,8 mld. Kč.

Podrobné údaje o schváleném rozpočtu, jeho změnách a čerpání v rámci operačních programů, komunitárních a ostatních programů EU a o nárocích z nespotřebovaných výdajů k 31. 12. 2023, vždy v rozdělení na výdaje kryté národními prostředky státního rozpočtu a výdaje kryté příjmy z rozpočtu EU, jsou uvedeny podle víceletých finančních rámců v tabulce č. 77 a podle jednotlivých kapitol v tabulce č. 78.

6.2 Společná zemědělská politika a společná rybářská politika

Společná zemědělská politika (SZP) je financována prostřednictvím Evropského zemědělského fondu rozvoje venkova, který slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny, kvality života ve venkovských oblastech a diversifikace hospodářství venkova, a Evropského zemědělského záručního fondu na financování tržních a dalších opatření.

Výdaje na SZP byly ve schváleném státním rozpočtu na rok 2023 stanoveny v celkovém objemu 34,4 mld. Kč v kapitole Ministerstvo zemědělství. Největší položku tvořily přímé platby, které se vyplácejí na principu předfinancování ze státního rozpočtu a které byly stanoveny v celkové výši 21,2 mld. Kč, z toho 563,8 mil. Kč představovaly národní zdroje a 20,6 mld. Kč prostředky z rozpočtu EU. Na podporu rozvoje venkova byla rozpočtována částka 13,0 mld. Kč, z toho 4,5 mld. Kč představovaly prostředky státního rozpočtu a 8,5 mld. Kč představovaly prostředky EU. Provádění tržních opatření v rámci společné organizace trhu byla ve státním rozpočtu zahrnuta ve výši 308,6 mil. Kč, z národních zdrojů mělo být čerpáno 172,6 mil. Kč a z rozpočtu EU 136,0 mil. Kč. V rámci SZP bylo v roce 2023 **poskytnuto 31,3 mld. Kč**, vč. použití nároků z nespotřebovaných výdajů předchozích let ve výši 7,9 mld. Kč. Z celkové částky představovaly 7,5 mld. Kč národní prostředky a 23,7 mld. Kč prostředky kryté příjmy z rozpočtu EU.

Plnění jednotlivých ukazatelů SZP v roce 2023 je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka č. 76: Společná zemědělská politika (tis. Kč)

Společná zemědělská politika	Rozpočet 2023		Skutečnost 2023		
	schválený	po změnách	celkem	z toho	
				státní rozpočet	nároky
Přímé platby - předfinancování ze SR (prostředky EU)	20 588 340	20 588 340	14 595 615	7 556 773	7 038 842
Přímé platby - dofinancování (prostředky ČR)	563 784	563 784	530 741	530 741	0
Podpora venkova (prostředky ČR)	4 496 300	6 796 300	6 748 155	6 629 060	119 096
Podpora venkova (prostředky EU)	8 464 190	9 110 344	8 506 865	7 844 832	662 032
Společná organizace trhu (prostředky ČR)	172 639	175 911	252 159	172 159	80 000
Společná organizace trhu (prostředky EU)	135 989	657 012	623 333	623 333	0
Celkem	34 421 243	37 891 692	31 256 868	23 356 898	7 899 970

Zdroj: MF

Z částky **14,6 mld. Kč** použité na **předfinancování přímých plateb** (vč. nároků) bylo poskytnuto na platby pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí 4,3 mld. Kč, na dobrovolnou podporu vázanou na produkci téměř 1,6 mld. Kč, na platby kompenzace finanční disciplíny 314,4 mil. Kč, na platby pro mladé zemědělce 84,9 mil. Kč a na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy 4,7 mil. Kč. V rámci nového programového období 2023+ bylo poskytnuto na opatření základní podpora příjmu pro udržitelnost 4,5 mld. Kč, na přímé platby vázané na produkci 1,9 mld. Kč, na doplňkovou redistributivní podporu příjmu pro udržitelnost 1,8 mld. Kč, na platbu pro malé zemědělce 62,0 mil. Kč a platbu pro mladé zemědělce 14,2 mil. Kč. **Doplňkové národní platby** na poskytování přechodných vnitrostátních podpor (PVP) dosáhly **530,7 mil. Kč**.

V rámci **programu rozvoje venkova** jsou poskytovány např. platby za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, v oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě podle příslušných právních předpisů. V roce 2023 bylo na SZIF převedeno celkem **15,3 mld. Kč** (vč. 781,1 mil. Kč z nároků z nespotřebovaných výdajů). Z celku 6,7 mld. Kč představovaly národní prostředky a 8,5 mld. Kč prostředky kryté příjmy z rozpočtu EU.

V rámci **společné organizace trhu** jsou realizována tržní opatření, stanovená jednotlivými předpisy EU a ČR, která řeší zejména výkyvy poptávky a nabídky trhu. Většina opatření je plně hrazena z rozpočtu EU (např. vývozní subvence, podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic), některá je však nutné spolufinancovat z národních zdrojů (např. zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh, ovoce a zelenina do škol, podpora spotřeby školního mléka, apod.). Čerpáno bylo celkem **875,5 mil. Kč** (vč. 80,0 mil. Kč prostředků z nároků z nespotřebovaných výdajů). Z celku 252,2 mil. Kč byly národní prostředky a 623,3 mil. Kč prostředky z rozpočtu EU.

V roce 2023 došlo k výplatě finančních prostředků v rámci společné organizace trhu na tzv. mimořádné podpory na přizpůsobení pro producenty v zemědělských odvětvích v roce 2023. Tyto finanční prostředky byly vypláceny na základě Prováděcího nařízení Komise (EU) 2023/1465 ze dne 14. 7. 2023 a dle NV č. 306/2023 ze dne 27. 9. 2023 o stanovení některých podmínek provádění mimořádné finanční podpory zemědělským odvětvím postíženým zvláštními problémy, které mají dopad na hospodářskou životaschopnost zemědělců v r. 2023, ve znění pozdějších předpisů. Na mimořádná opatření v rámci společné organizace trhu bylo vyplaceno 242,9 mil. Kč, z toho podíl státního rozpočtu činil 80,0 mil. Kč a podíl rozpočtu EU 162,9 mil. Kč.

Společná rybářská politika (SRP) je financována prostřednictvím Evropského námořního a rybářského fondu. Mezi hlavní úkoly a priority této politiky patří např. stanovení pravidel evropského rybolovu, poskytování finančních prostředků a technické podpory iniciativám usilujícím o větší udržitelnost odvětví a omezení dopadů rybolovu na životní prostředí, řízení společné organizace trhu, podpora rozvoje dynamického odvětví akvakultury, řízení rybářské flotily EU apod.

SRP je v ČR realizována prostřednictvím OP Rybářství v kapitole Ministerstvo zemědělství. Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2023 bylo počítáno s částkou 153,3 mil. Kč, z toho 40,0 mil. Kč byly národní prostředky a 113,3 mil. Kč prostředky z rozpočtu EU. **Čerpáno** bylo **152,9 mil. Kč** (36,0 mil. Kč národní prostředky a 116,9 mil. Kč prostředky z rozpočtu EU). Skutečné čerpání NNV k 31. 12. 2023 činilo 47,4 mil. Kč.

Rok 2023 byl osmým rokem čerpání prostředků z OP Rybářství 2014+ a prvním rokem z OP Rybářství 2021+. Nejvyšší čerpání proběhlo v opatřeních 2.2. Produktivní investice do akvakultury (92,8 mil. Kč), 3.1. Shromažďování údajů (13,3 mil. Kč), 2.1.4. Kompenzace (10,7 mil. Kč), 2.1.2. Investice do akvakultury (1,4 mil. Kč). Dále byly čerpány mzdové prostředky pracovníků Řídicího orgánu, kteří pracují na hlavní pracovní poměr a jsou hrazeni plně z prostředků OP Rybářství 2014+ a 2021+.

Podrobné údaje o schváleném rozpočtu, jeho změnách a čerpání v rámci SZP a o nárocích z nespotřebovaných výdajů k 31. 12. 2023, vždy v rozdělení na výdaje kryté národními prostředky státního rozpočtu a výdaje kryté příjmy z rozpočtu EU, jsou uvedeny v tabulce č. 79.

6.3 Finanční mechanismy EHP a Norska, Program švýcarsko-české spolupráce

Česká republika je příjemcem finanční podpory z Evropského hospodářského prostoru (EHP) a Norských fondů od vstupu do EU a EHP v roce 2004. Hlavními oblastmi podpory jsou: ochrana životního prostředí, boj s organizovaným zločinem a posilování systému justice, zkvalitňování služeb ve zdravotnictví, uchování

kulturního dědictví, spolupráce v oblasti výzkumu, rozvoj občanské společnosti, zlepšování situace ohrožených skupin obyvatel, atd. Na rok 2023 byly plánovány výdaje státního rozpočtu na třetí grantové období finančních mechanismů EHP a Norska (2014 – 2021) a Program švýcarsko-české spolupráce 2 (souhrnně „FM“) v celkové výši 185,8 mil. Kč, z toho 38,0 mil. Kč představovaly národní prostředky a 147,8 mil. Kč prostředky kryté příjmy z FM na principu předfinancování z příslušných kapitol státního rozpočtu. ČR je v rámci FM zavázána zajistit z národních zdrojů 15% spolufinancování všech výdajů na úrovni jednotlivých programů. Tento fakt má vliv na výši prostředků určených na spolufinancování ze státního rozpočtu.

V roce 2023 bylo na uvedené nástroje pomoci **čerpáno celkem 629,1 mil. Kč**. Z celku 124,3 mil. Kč připadlo na národní prostředky a 504,8 mil. Kč na prostředky FM. Skutečné čerpání NNV k 31. 12. 2023 činilo 513,5 mil. Kč. V porovnání s předchozími roky došlo k dalšímu nárůstu čerpání, protože jsou v realizaci již všechny projekty podpořené v rámci jednotlivých programů podpory a zároveň se projevilo zrušení opatření souvisejících s pandemií covid-19. Některé projekty byly v roce 2023 ukončeny a proběhly závěrečné platby. Čerpané finanční prostředky zahrnovaly také výdaje související s koordinací podpory na národní úrovni a řízením jednotlivých programů a výdaje na realizaci bilaterální spolupráce s donorskými státy. Výrazný procentní rozdíl mezi čerpáním konečného a plánovaného rozpočtu je způsoben tím, že při přípravě rozpočtu na rok 2023 byl kladen důraz na zapojení nespotřebovaných nároků z předešlých let.

V Programu švýcarsko-české spolupráce (1. programovací období), kde bylo financování ukončeno v roce 2017, byly v roce 2023 čerpány pouze prostředky z nároků z nespotřebovaných výdajů (691,2 tis. Kč) v rámci programu INOSTART, který je zaměřen na poskytování zajištěných úvěrů pro inovativní malé a střední podnikatele a je realizován kapitolou Ministerstvo průmyslu a obchodu.

V Programu švýcarsko-české spolupráce 2 (Druhý švýcarský příspěvek) byla příslušná mezinárodní Rámcová dohoda uzavřena dne 29. června 2023, proto byly v roce 2023 čerpány prostředky pouze minimálně, a to v souvislosti s Technickou podporou na národní úrovni (Ministerstvo financí) a přípravou prvního programu (Ministerstvo životního prostředí).

Údaje o rozpočtu, jeho změnách a čerpání a údaje o nárocích z nespotřebovaných výdajů k 31. 12. 2023 týkající se FM podle jednotlivých kapitol jsou uvedeny v tabulce č. 80.

Tabulka č. 77: Výdaje na financování společných programů EU a ČR (bez SZP) dle víceletých finančních rámců v roce 2023 (tis. Kč) – 3 strany

Nástroj	Název	Schválený rozpočet			Rozpočet po změnách			Skutečnost			Stav nároků z nepotřebovaných výdajů k 1.1.2023			Skutečné čerpání nároků z nepotřebovaných výdajů k 31.12.2023			Stav nároků z nepotřebovaných výdajů k 1.1.2024		
		podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem
03100	OP Výzkum a vývoj pro inovace																		
03200	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	0		0	798		798		798										
03800	Regionální operační programy						19 866		19 866		394 283		394 283	19 866		19 866	374 417		374 417
03900	OP Praha Konkurenceschopnost										24 592		24 592				24 592		24 592
04000	OP Praha Adaptabilita										85		85				85		85
04602	Jiné programy/projekty EU - EMCDDA	1 200		1 200	1 200		1 200	878	878	1 755	807		807	458		458	1 130		1 130
04603	Jiné programy/projekty EU - Veterinární opatření											1 721	1 721					1 721	1 721
04604	Jiné programy/projekty EU - Evropská migrační síť	94	1 792	1 886	94	1 792	1 886	162	3 393	3 554	1 090	2 292	3 381	76	1 301	1 377	1 022	1 028	2 050
04605	Jiné programy/projekty EU - IEE/CA								296	296									
04606	Jiné programy/projekty EU - Samostatné granty EK								1 602	1 602		12	12					399	399
04608	Jiné programy/projekty EU - Konference, semináře								25	25									
04703	KP Life+	64 026	40 341	104 367	64 026	40 341	104 367	61 679	63 195	124 874	163 361	233 987	397 349	53 837	17 698	71 535	165 341	237 893	403 234
04706	KP Connect										409	457	866						
04710	KP Eurostar	0	0	0	1 232	843	2 075	9 034	3 011	12 045	7 802	2 169	9 970	7 802	2 169	9 970			
04711	KP Občanská spravedlnost, Civil Justice										325	556	881						
04712	KP Trestní spravedlnost, Crime Justice										150	479	628						
04716	KP Kooperační program s EUIPO	925	8 321	9 245	925	8 321	9 245	883	7 949	8 832									
04717	KP Evropa pro občany										75	282	356						
04719	KP Erasmus										226		226						
04726	Solidarita a řízení migračních toků EIF											25	25						
04741	KP ICT PSP										98	53	150						
04742	KP Justice	33		33	33		33	72	235	307	1 567	5 061	6 628	39	235	274	250	2 254	2 505
04743	KP Rights, Equality and Citizenship								138	138		100	100	93	93			23	23
04746	KP Hercule										207		207						
04749	KP Civilní ochrana										167	244	412						
04800	Twinning out								8 379	8 379		190	190					235	235
04900	Fond solidarity											0	0						
Období 2004-2013		66 277	50 453	116 731	68 307	51 296	119 603	93 371	89 100	182 470	595 243	247 628	842 871	82 078	21 496	103 574	566 838	243 554	810 391
10100	OP Rybářství 2014+	30 000	90 000	120 000	29 751	106 956	136 707	31 796	107 060	138 856	50 781	51 011	101 792	10 910	36 537	47 447	48 673	50 719	99 392
10200	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+	77 087	13 881 623	13 958 710	77 087	16 887 813	16 964 900	96 829	20 036 789	20 133 618	1 372 026	9 895 879	11 267 905	28 563	9 400 853	9 429 417	1 351 303	6 741 352	8 092 655
10300	OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+	40 000	95 000	135 000	35 605	32 535	68 140	350 263	1 683 529	2 033 792	389 482	2 013 622	2 403 104	314 658	1 650 994	1 965 652	44 804	223 021	267 826
10400	OP Zaměstnanost 2014+	471 069	2 164 103	2 635 172	430 688	1 820 807	2 251 495	560 260	2 821 871	3 382 131	288 423	1 747 058	2 035 481	136 751	1 030 565	1 167 316	91 822	564 152	655 974
10501	OP Doprava - ERDF 2014+		618 117	618 117		618 117	618 117		1 037 672	1 037 672		188 151	188 151		459 820	459 820		40 265	40 265
10502	OP Doprava - CF 2014+	5 011	1 165 398	1 170 409	5 011	1 165 398	1 170 409	6 049	6 662 874	6 668 923	14 035	6 649 057	6 663 092	1 361	5 499 310	5 500 671	12 733	878 410	891 143
10601	OP Životní prostředí - ERDF 2014+	24 677	2 166 943	2 191 620	90 188	2 975 393	3 065 581	119 324	3 159 123	3 278 447	110 691	991 628	1 102 319	63 238	802 540	865 778	80 605	1 053 532	1 134 137
10602	OP Životní prostředí - CF 2014+	85 846	5 372 196	5 458 042	1 503 322	7 255 732	8 759 054	1 625 561	6 564 866	8 190 427	401 707	2 529 967	2 931 673	195 526	645 188	840 714	210 485	2 732 431	2 942 915
10700	Integrovaný regionální operační program 2014+	249 418	7 420 636	7 670 054	250 727	6 651 692	6 902 419	932 117	12 790 462	13 722 579	2 843 810	10 131 452	12 975 261	829 669	6 326 552	7 156 221	2 135 454	862 660	2 998 114
10701	Integrovaný regionální operační program REACT-EU 2014+	467 226	7 525 543	7 992 769	445 186	9 571 321	10 016 508	877 037	15 924 615	16 801 652	653 205	4 661 813	5 315 018	479 860	7 588 223	8 068 083	151 867	1 242 747	1 394 614
10800	OP Praha - půl růstu ČR 2014+		100 000	100 000		100 000	100 000		493 028	493 028		800 824	800 824		493 028	493 028		407 796	407 796
10901	OP Technická pomoc - MMR 2014+	64 990	300 000	364 990	66 185	196 438	262 623	122 569	96 649	219 218	81 209	532 584	613 793	65 746	46 907	112 653	24 166	628 639	652 805
10902	OP Technická pomoc Auditní orgán 2014+	168	953	1 121	168	953	1 121	6 618	37 590	44 209	10 751	66 237	76 987	6 618	37 590	44 209	4 222	29 260	33 482
10903	OP Technická pomoc Platební a certifikační orgán 2014+	901	5 108	6 009	901	5 108	6 009	888	5 030	5 918	2 742	15 446	18 188	11	61	72	1 590	8 962	10 552
10904	OP Technická pomoc CKB AFCOS 2014+										277	1 564	1 841				252	1 427	1 678
10905	OP Technická pomoc - Ostatní 2014+	45	255	300	0	0	0	235	1 333	1 568	5 392	30 903	36 296	235	1 333	1 568	4 377	25 084	29 461
11000	Programy přeshraniční spolupráce INTERREG V-A - Technická pomoc 2014+	50 000	3 000	53 000	49 888	2 738	52 627	59 540	40 594	100 133	77 703	93 640	171 343	22 250	39 924	62 174	68 052	55 785	123 836
11001	Programy přeshraniční spolupráce INTERREG V-A ČR-PI 2014+	3 223	12 597	15 820	2 231	12 644	14 875	2 561	14 512	17 073	6 351	4 338	10 689	403	2 286	2 689	5 818	1 716	7 534
11002	Programy přeshraniční spolupráce INTERREG V-A ČR-SI 2014+	100		100	0	0	0	2		1 500	1 000	2 500	2		2	1 498	1 000	2 498	
11003	Programy přeshraniční spolupráce INTERREG V-A ČR-Rk 2014+	2 000		2 000	0	0	0	232		232	11 829	10 974	22 803	232		232	11 597	10 974	22 571
11004	Programy přeshraniční spolupráce INTERREG V-A ČR-Bv 2014+	5 000	3 500	8 500	0	0	0	741	297	1 038	16 070	33 237	49 306	741	297	1 038	15 267	32 590	47 857
11005	Programy přeshraniční spolupráce INTERREG V-A ČR-Ss 2014+	1 400	1 500	2 900	0	0	0	0			8 655	15 133	23 788			7 979	14 399	22 378	

Nástroj	Název	Schválený rozpočet			Rozpočet po změnách			Skutečnost			Stav nároků z nespotebovaných výdajů k 1.1.2023			Skutečné čerpání nároků z nespotebovaných výdajů k 31.12.2023			Stav nároků z nespotebovaných výdajů k 1.1.2024		
		podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem
11100	OP nadnárodní spolupráce - Technická pomoc 2014+										217	8 702	8 919				217	8 702	8 919
11101	OP nadnárodní spolupráce Central Europe 2014+	4 500	2 030	6 530	358	2 030	2 388	397	10 409	10 806	7 682	40 142	47 825	189	9 517	9 707	6 708	26 695	33 403
11102	OP nadnárodní spolupráce Danube 2014+	900	1 700	2 600	300	1 700	2 000	165	661	826	7 922	16 427	24 349	31	48	78	8 057	17 466	25 523
11200	OP meziregionální spolupráce 2014+	15	85	100	15	85	100	4	24	28	2 547	2 395	4 942				2 558	2 456	5 014
12000	Jiné EU 2014+		4 272	4 272		4 272	4 272	373	8 288	8 661	4 297	21 727	26 024	373	3 946	4 319	3 805	16 189	19 995
12001	Jiné EU - Fond pro vnitřní bezpečnost 2014+	0	7 578	7 578	30 066	57 120	87 186	13 696	131 007	144 702	10 255	187 330	197 585	8 149	124 192	132 341	24 969	109 088	134 058
12002	Jiné EU - Azylový a migrační fond 2014+	0	6 929	6 929	0	6 891	6 891	6 800	39 478	46 278	16 682	75 217	91 900	6 800	35 482	42 282	1 667	17 349	19 016
12003	Jiné EU - Operační program Potravinové a materiální pomoci 2014+	9 740	55 699	65 439	5 900	34 249	40 149	2 654	44 979	47 633	4 960	80 717	85 677	325	14 175	14 500	8 205	69 987	78 192
12004	Jiné EU - Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci 2014+										19	56	75				19	56	75
12005	Jiné EU - zahraniční rozvojová spolupráce s EK 2014+	3 000	20 500	23 500	3 000	20 500	23 500	1 167	19 616	20 783	2 792	25 948	28 740		1 285	1 285	4 625	26 376	31 001
12101	KP - Nástroj pro propojení Evropy 2014+	847	2 497 921	2 498 769	847	2 497 921	2 498 769	238	1 817 115	1 817 353	3 937	124 099	128 035	96	25 479	25 575	4 518	804 744	809 261
12103	KP COSME 2014+	18 299		18 299	0		0				1 581		1 581						
12104	KP Horizont 2020 2014+	13 650	12 995	26 645	14 252	12 995	27 247	12 936	17 113	30 049	10 803	26 710	37 513		5 322	5 322	12 101	28 958	41 059
12105	KP Program pro zaměstnanost a sociální inovace (EASI)	131	519	650	2	0	2	238	1 354	1 592	2 058	7 658	9 715	236		236	1 821	7 658	9 479
12106	KP Statistický program ES 2014+	1 435	1 524	2 959	1 435	1 524	2 959	1 656	1 711	3 366	1 477	7 340	8 817	354	513	867	1 256	7 183	8 439
12107	KP Customs 2020	0	0	0	36	0	36	28	28	56	3	2 031	2 035	2	2	4	12	2 029	2 041
12108	KP Erasmus +	0	0	0	450	250	700	464	3 503	3 967	1 341	1 828	3 168	45	713	759	1 327	1 716	3 043
12109	KP 3. Akční program v oblasti zdraví							278	2 555	2 833	1 727	3 113	4 840	278	2 430	2 708	1 449	2 845	4 294
12200	Program ELENA (Horizont 2020)								10 885	10 885									
Víceletý finanční rámec 2014-2020		1 630 678	43 538 222	45 168 900	3 043 599	50 043 182	53 086 781	4 833 715	73 586 620	78 420 335	6 426 939	41 096 955	47 523 894	2 173 653	34 285 112	36 458 765	4 355 879	16 756 418	21 112 297
14000	OP Spravedlivá transformace	51 310	1 965 968	2 017 278	51 310	1 965 968	2 017 278	1 605	728 244	729 849	10 000	1 100 000	1 110 000		724 500	724 500	59 693	2 337 664	2 397 387
14100	OP Rybářství 2021+	10 000	23 333	33 333	10 249	24 077	34 326	4 202	9 809	14 011	3 000	7 000	10 000				9 047	21 268	30 316
14200	OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	0	1 000 000	1 000 000	6 000	1 000 000	1 106 000	899	101 734	102 633	1 204	502 810	504 014	899	90 698	91 598	6 305	1 501 076	1 507 381
14300	OP Jan Amos Komenský	3 128 756	5 002 472	8 131 228	3 130 395	8 670 491	11 800 886	2 610 329	8 115 888	10 726 217	590 128	1 996 704	2 586 832	156 708	1 951 645	2 108 353	1 106 555	2 542 982	3 649 537
14400	OP Zaměstnanost plus 2021+	1 007 823	1 591 376	2 599 199	1 054 053	4 564 310	5 618 362	925 117	3 836 476	4 761 593	493 522	399 058	892 580	93 292	267 287	360 578	621 836	1 124 842	1 746 678
14500	OP Doprava - ERDF 2021+		537 118	537 118		537 118	537 118		282 505	282 505		886 874	886 874					1 141 487	1 141 487
14600	OP Doprava - CF 2021+	10 161	15 018 950	15 029 111	10 161	15 018 950	15 029 111	6 320	9 829 281	9 835 602		3 547 302	3 547 302				3 841	8 736 970	8 740 811
14700	OP Životní prostředí - ERDF 2021+	8 000	200 000	208 000	8 000	20 000	28 000				8 000	20 000	28 000				16 000	20 000	36 000
14800	OP Životní prostředí - CF 2021+	32 000	1 800 000	1 832 000	33 631	5 607 227	5 640 858	1 447	5 300 000	5 301 447	9 145	1 666 378	1 675 523	0	1 254 681	1 254 681	41 295	1 990 300	2 031 595
14900	Integrovaný regionální operační program 2021+	1 239 934	2 266 957	3 506 892	1 143 144	2 453 684	3 596 828	86 559	1 449 391	1 535 950	74 907	572 690	647 597	869	1 882	2 752	1 131 334	1 359 882	2 491 216
15001	OP Technická pomoc - MMR 2021+	73 870	175 000	248 870	95 838	278 919	374 757	86 232	187 271	273 503	150 471	258 847	409 317	45 507	74 149	119 657	159 554	349 354	508 908
15002	OP Technická pomoc Auditní orgán 2021+	48 911	106 560	155 472	48 911	106 560	155 472	43 326	94 511	137 837							3 856	8 280	12 136
15003	OP Technická pomoc Platební orgán 2021+	16 343	35 606	51 949	16 343	35 606	51 949	14 224	30 988	45 211							1 509	3 289	4 798
15004	OP Technická pomoc CKB AFCOS 2021+	2 786	6 071	8 857	2 786	6 071	8 857	2 353	5 126	7 478							327	714	1 041
15005	OP Technická pomoc - Ostatní 2021+	0	0	0	10 111	19 015	29 126	2 695	5 872	8 567	389	2 206	2 595				6 761	13 078	19 839
15101	Programy přeshraniční spolupráce INTERREG VI-A-TP 2021+	7 500	3 500	11 000	7 612	3 762	11 374	2 944	233	3 177							4 668	3 529	8 196
15102	Program přeshraniční spolupráce INTERREG VI-A-ČR-PI 2021+	11	64	75	11	64	75	11	60	70	22	125	147	10	54	64	23	129	152
15201	Programy nadnárodní spolupráce - Technická pomoc 2021+	1 800	0	1 800	2 068	1 070	3 138	1 940	1 070	3 010	1 861		1 861				1 989		1 989
15202	Program nadnárodní spolupráce Central Europe 2021+	1 300	0	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 137	1 707					1 870		1 870
15203	Program nadnárodní spolupráce Danube 2021+	1 800	0	1 800	2 068	1 070	3 138	1 940	1 070	3 010	1 861		1 861				1 989		1 989
15300	Programy meziregionální spolupráce 2021+	3 444	0	3 444	3 444	506	3 950	3 350	340	3 690	1 097		1 097				1 191	166	1 358
15400	OP Azylového, migračního a integračního fondu (OP AMIF)	36 410	178 896	215 305	34 196	156 033	190 229	18 707	102 259	120 967	17 713	192 168	209 881	9 361	42 760	52 121	32 143	241 819	273 963
15500	OP Fondu pro vnitřní bezpečnost (OP ISF)	6 621	68 263	74 884	6 150	67 433	73 584	76	41 938	42 015							6 074	25 495	31 569
15600	OP Nástroje pro finanční podporu správy hranic a víz (OP BMVI)	875	41 320	42 195	875	41 069	41 944	382	34 264	34 646							493	6 805	7 298
16500	BAR - rezerva na vyrovnání se s důsledky Brexitu		532 116	532 116		14 606	14 606											12 516	12 516
16600	Horizont Evropa	18 750	61 594	80 344	19 018	79 954	98 972	326	88 831	89 157	1 500	32 070	33 570		26 569	26 569	20 192	23 017	43 209
16700	Program digitální Evropa																	17 575	17 575
16801	Program pro jednotný trh - veterinární programy pro nákazy zvířat a zoonózy	0	50 000	50 000	357 000	203 000	560 000	167 698	100 440	268 138		23 124	23 124				189 302	125 684	314 986
16802	Program pro jednotný trh - Statistický program ES 2021+	7 815	17 880	25 695	8 225	17 880	26 104	6 174	15 597	21 771	1 796	2 275	4 071	216	704	919	3 847	8 603	12 451
16803	Program pro jednotný trh #Cosme	0	0	0	18 299	18 299	19 350			19 350				1 051			1 051	530	530
16900	Nástroj pro propojení Evropy (CEF) 2021+	1 319	5 119 817	5 121 136	1 319	5 119 817	5 121 136	3	4 075 748	4 075 750	100	23 544	23 644				1 416	1 067 613	1 069 020

Nástroj	Název	Schválený rozpočet			Rozpočet po změnách			Skutečnost			Stav nároků z nespoteřebovaných výdajů k 1.1.2023			Skutečné čerpání nároků z nespoteřebovaných výdajů k 31.12.2023			Stav nároků z nespoteřebovaných výdajů k 1.1.2024		
		podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem
17000	Národní plán obnovy - Nástroj pro oživení a odolnosti (RRF)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17011	NPO - grant Digitální služby občanům a firmám	187 675	468 756	656 431	197 728	471 000	668 728	40 249	267 308	307 557	41 372	403 164	444 536	19 553	221 656	241 209	198 848	741 682	940 529
17012	NPO - grant Digitální systémy veřejné správy	676 175	958 406	1 634 581	782 103	1 111 982	1 894 085	169 017	926 292	1 095 309	123 589	2 989 339	3 112 927	56 074	653 126	709 200	708 000	2 980 788	3 688 788
17013	NPO Digitální vysokokapacitní sítě	0	227 700	227 700	27 932	361 543	389 476	18 536	165 709	184 245		90 000	90 000				9 397	288 834	298 231
17014	NPO - grant Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie		798 150	798 150		676 483	676 483		653 077	653 077		89 500	89 500					648 004	713 849
17015	NPO - grant Digitální transformace podniků		1 000 000	1 000 000		1 000 000	1 000 000		162 812	162 812								162 812	1 002 188
17016	NPO Zrychlení a digitalizace stavebního řízení	99 274		99 274	99 274		99 274	3 180	15 415	18 595	13 711	1 493 716	1 507 427		15 415	15 415	279 225	1 478 301	1 757 526
17021	NPO Udržitelná doprava		3 003 459	3 003 459		3 003 459	3 003 459		3 683 755	3 683 755		4 943 454	4 943 454		1 255 874	1 255 874		4 263 158	4 263 158
17022	NPO Snížení spotřeby energie ve veřejném sektoru	0	1 700 000	1 700 000	5 341	1 500 000	1 505 341		684 987	684 987		125 705	125 705		540 924	540 924	5 341	1 492 544	1 497 885
17023	NPO Přechod na čistší zdroje energie		1 000 000	1 000 000		1 000 000	1 000 000		173 271	173 271					173 271	173 271		1 626 729	1 626 729
17024	NPO Čistá mobilita		559 000	559 000		608 000	608 000		269 000	269 000	1 380	516 680	518 060				1 380	855 680	857 060
17025	NPO Renovace budov a ochrana ovzduší		0	0		8 845 421	8 845 421		8 897 266	8 897 266		49 116	49 116		51 845	51 845		4 272	4 272
17026	NPO Ochrana přírody a adaptace na změnu klimatu	93 189	4 335 755	4 428 944	93 189	4 368 106	4 461 294	83 902	4 763 628	4 847 530	26 774	1 706 265	1 733 039	19 466	1 440 254	1 459 720	36 060	1 310 742	1 346 803
17027	NPO Církulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda		1 000 000	1 000 000		747 650	747 650		247 650	247 650								500 000	500 000
17028	NPO Revitalizace území se starou stavební zátěží		1 413 716	1 413 716		1 413 716	1 413 716		25 194	25 194		1 418 284	1 418 284		25 194	25 194		3 306 806	3 306 806
17029	NPO Podpora biodiverzity a boj se suchem	115 655	0	115 655	112 577	270 079	382 656	5 937	107 071	113 008	32 191	273 002	305 193	3 944	73 500	77 444	138 930	435 911	574 841
17031	NPO Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace		1 477 150	1 477 150		1 477 150	1 477 150		1 243 361	1 243 361		31 347	31 347					265 137	265 137
17032	NPO Adaptace školních programů		2 000 000	2 000 000		2 277 841	2 277 841		2 628 644	2 628 644		501 861	501 861		464 148	464 148		151 058	151 058
17033	NPO Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce	207 750	3 000 000	3 207 750	207 750	3 001 072	3 208 822		129 483	129 483		1 716 074	1 716 074		7 483	7 483	207 750	4 587 663	4 795 413
17041	NPO Systémová podpora veřejných investic	0	0	0	25 844	227 612	253 456	2 963	120 311	123 274								22 881	101 938
17042	NPO Nové kvalifikátory nástroje na podporu podnikání, rozvoj ČMZRB v roli národní rozvoj. banky		245 000	245 000		245 000	245 000											245 000	245 000
17044	NPO Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy	441	7 371	7 812	441	13 076	13 517		5 568	5 568							441	6 989	7 430
17045	NPO Rozvoj kulturního a kreativního odvětví	2 500	2 305 950	2 308 450	3 617	2 305 950	2 309 567	1 659	611 763	613 422	941	432 595	433 536	529	337 781	338 310	2 898	2 126 782	2 129 681
17051	NPO Excelentní výzkum a vývoj ve zdravotnictví		1 706 358	1 706 358		1 706 358	1 706 358		1 781 804	1 781 804		326 744	326 744		292 813	292 813		251 298	251 298
17052	NPO Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe		938 000	938 000		938 000	938 000		833 123	833 123		545 156	545 156					640 033	640 033
17061	NPO Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče	46 459	928 766	975 225	105 445	928 766	1 034 211	15 227	125 668	140 895		294 800	294 800		125 668	125 668	90 218	1 097 898	1 188 116
17062	NPO Národní plán na posílení onkologické prevence a péče	108 837	1 331 728	1 440 565	149 715	1 331 260	1 480 975		104 006	104 006		415 600	415 600		104 006	104 006	149 715	1 642 854	1 792 569
17073	SR - NPO Komplexní reforma poradnictví týkajícího se renovací vlny v ČR (REPowerEU)		0	0		220 000	220 000		203 000	203 000								17 000	17 000
17076	NPO Elektrifikace železniční dopravy (REPowerEU)		0	0		517 510	517 510		475 000	475 000								42 510	42 510
17077	NPO Zjednodušení povolenacích řízení v oblasti ŽP a vymezení oblastí pro rozvoj obnov. zdrojů energie (REPowerEU)	0	0	0	263	12 519	12 781		8 000	8 000								263	2 576
17200	Kosmický program Unie	190	760	950	190	760	950	1	318	319	500	2 000	2 500					689	2 442
17300	Program EU pro boj proti podvodům		6 000	6 000		6 000	6 000	1 381	5 522	6 903								1 233	5 303
17400	Program Customs								1 172	1 172		652	652		617	617			334
17800	Erasmus + 2021+								4 615	4 615	723	2 903	3 626		6	6			47
18000	Program Občané, rovnost, práva a hodnoty (Citizens, Equality, Rights and Values)								1 296	1 296		1 630	1 630		1 161	1 161		3 909	3 909
18100	Program Spravedlnost (Justice)	0	0	0	223	2 004	2 226	148	1 333	1 481								75	671
18200	Mechanismus civilní ochrany EU	0	0	0	162	486	648	163	37 899	38 062	1	141	142	1	141	142	0	0	0
18300	Nástroj pro technickou pomoc (TSI)											500	500					500	500
18400	Program v oblasti zdraví (EU4Health) 2021+	532	2 358	2 891	5 631	3 217	8 848	11	726	737		657	999		44	44		6 277	10 448
18500	Program EU pro zaměstnanost a sociální inovace	0		0	129		129					1 050	450		1 500			1 179	450
18800	Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) 2021+								385 180	385 180		694 502	694 506		385 180	385 180		4	309 322
18900	Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF) 2021+	147	0	147	167	417	584	268	3 065	3 333	135	97	231	131	97	227	34	318	352
19100	Nástroj pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly	4 531	9 062	13 593	4 531	9 062	13 593	1 296	5 185	6 482							3 235	14 067	
19500	Jiné EU 2021+	200	5 926	6 126	1 061	13 848	14 910	827	14 414	15 241	41	747	788	22	424	446	258	5 460	
19501	Jiné EU - Frontex 2021+		64 000	64 000		65 611	65 611		55 098	55 098					12 922	12 922		23 531	
Víceletý finanční rámec 2021-2027		7 259 295	66 297 532	73 556 827	7 903 761	86 785 448	94 689 208	4 352 169	64 265 999	68 618 168	1 610 131	37 326 399	38 936 530	407 631	11 429 295	11 836 926	5 296 480	59 618 439	64 914 919
Celkem		8 956 250	109 886 207	118 842 457	11 015 667	136 879 926	147 895 593	9 279 254	137 941 719	147 220 973	8 632 313	78 670 981	87 303 294	2 663 362	45 735 903	48 399 265	10 219 196	76 618 411	86 837 607

Zdroj: MF

Tabulka č. 78: Výdaje na financování společných programů EU a ČR (bez SZP) dle kapitol v roce 2023 (tis. Kč) – 6 stran

Kapitola	Období/Víceletý finanční rámec	Nástroj	Schválený rozpočet			Rozpočet po změnách			Skutečnost			Stav nároků z nespoteřovaných výdajů k 1.1.2023			Skutečné čerpání nároků z nespoteřovaných výdajů k 31.12.2023			Stav nároků z nespoteřovaných výdajů k 1.1.2024					
			podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem			
KPR	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10601	OP ŽP - ERDF 14+						4 956	4 956		6 228	6 228		4 956	4 956		1 272	1 272				
		Výsledek							4 956	4 956		6 228	6 228		4 956	4 956		1 272	1 272				
		17026	NPO Příroda a klima		0	0		7 824	7 824		7 824	7 824											
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	Výsledek		0	0		7 824	7 824		7 824	7 824							1 272	1 272				
ÚV ČR	Období 2004-2013	04602	Jiné EU - EMCDDA	1 200		1 200	1 200	878	878	1 755	807		807	458		458	1 130		1 130				
		04717	KP Evropa pro občany								75	282	356										
		04742	KP Justice	33		33	33	72	235	307	39	235	274	39	235	274	0	0	0				
		Výsledek	1 233		1 233	1 233	949	1 113	2 062	921	517	1 438	498	235	733	1 130	0	1 130					
		10400	OP Zaměstnanost 14+								5 549	22 139	27 687										
		10602	OP ŽP - CF 2014+								1 706	9 666	11 372										
	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10905	OP TP Ostatní 2014+						780	4 486	5 266												
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	Výsledek	3 909	12 891	16 800	3 909	12 891	16 800	2 770	9 139	11 909						936	3 086	4 021				
		17041	NPO Veřej. investice		0	0		312	312		195	195						117	117				
		18000	Prg Občané-hodnoty							1 296	1 296		1 630	1 630		1 161	1 161		3 909	3 909			
		19500	Jiné EU 2021+	200	3 040	3 240	200	3 040	3 240	200	3 032	3 232	17	184	201	0	8	8	8				
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	Výsledek	4 109	15 931	20 040	4 109	16 244	20 352	2 970	13 662	16 632	17	1 814	1 831	1 161	1 161	936	7 119	8 055				
MZV	Víceletý finanční rámec 2014-2020	12001	Jiné EU-PPVB 14+							14	43	58	218	705	923	14	43	58	204	662	866		
		12005	ZRS s EK 2014+	3 000	20 500	23 500	3 000	20 500	23 500	1 167	19 616	20 783	2 792	25 948	28 740	1 285	1 285	4 625	26 376	31 001			
		Výsledek	3 000	20 500	23 500	3 000	20 500	23 500	1 182	19 659	20 840	3 011	26 653	29 663	14	1 328	1 342	4 829	27 037	31 866			
		14900	IROP 2021+	9 000	21 000	30 000	9 000	21 000	30 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9 000	21 000	30 000		
		15600	OP BMVI	875	2 625	3 500	875	2 625	3 500	382	1 144	1 526							493	1 481	1 974		
		17011	NPO-grant Digi.služ.											10 285	10 285					10 285	10 285		
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	17012	NPO-grant Digi.sys.	51 620	245 810	297 430	51 620	245 810	297 430	19 510	92 904	112 414	20 141	456 595	476 736	15 049	71 660	86 709	52 252	609 501	661 752		
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	Výsledek	61 495	269 435	330 930	61 495	269 435	330 930	19 891	94 048	113 940	20 141	466 880	487 021	15 049	71 660	86 709	61 745	642 267	704 012			
MO	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10200	OP Podnik a inov.14+	490	3 057	3 547	490	9 247	9 738		4 757	4 757	0	7	7			490	4 498	4 988			
		10300	OP VaVaV 14+										1 776	10 884	12 660								
		10400	OP Zaměstnanost 14+										3 648	10 000	13 649								
		10601	OP ŽP - ERDF 14+	0		0	5 233	5 233	10 909	4 827	15 736	5 783	4 885	10 668	5 676	4 827	10 503						
		10602	OP ŽP - CF 2014+										0	11 060	11 060					0	0		
		10700	IOP 14+							3 796	21 511	25 307	3 796	25 300	29 096	3 796	21 511	25 307					
		10701	REACT-EU 2014+							3 940	276 593	280 534	64 150	347 831	411 982	3 940	276 593	280 534					
		12108	KP Erasmus +									367	367										
		Výsledek	490	3 057	3 547	5 724	9 247	14 971	18 646	308 055	326 700	79 154	409 968	489 122	13 412	302 931	316 344	490	4 498	4 988			
			Víceletý finanční rámec 2021-2027	14300	OP Jan Amos Komenský							318	1 050	1 368	3 000	10 000	13 000	318	1 050	1 368	2 682	8 950	11 632
				14400	Zaměstnanost plus	3 852	5 684	9 536	5 069	8 361	13 430	1 801	5 939	7 740						3 269	2 422	5 690	
				14900	IROP 2021+										241 733	241 733					25 000	25 000	
				17800	Erasmus + 2021+								4 127	4 127									
			Víceletý finanční rámec 2021-2027	Výsledek	3 852	5 684	9 536	5 069	8 361	13 430	2 119	11 115	13 234	3 000	251 733	254 733	318	1 050	1 368	5 950	36 372	42 322	
KVOP	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10400	OP Zaměstnanost 14+									188	1 065	1 253									
		Výsledek											188	1 065	1 253								
MF	Období 2004-2013	04746	KP Hercule									207	207	207									
		Výsledek											207	207	207								
	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10400	OP Zaměstnanost 14+									5 698	19 981	25 679				5 698	19 981	25 679			
		10601	OP ŽP - ERDF 14+	0		0	3 157	3 157	4 571	2 463	7 034	9 894	6 922	16 815	14 141	2 463	3 877	8 479	4 423	12 903			
		10602	OP ŽP - CF 2014+									6 500	8 000	14 500				6 500	8 000	14 500			
		10902	OP TP Audit.org.14+	168	953	1 121	168	953	1 121	6 618	37 590	44 209	10 751	66 237	76 987	6 618	37 590	44 209	4 222	29 260	33 482		
		10903	OP TP PCO 14+	901	5 108	6 009	901	5 108	6 009	888	5 030	5 918	2 742	15 446	18 188	11	61	72	1 590	8 962	10 552		
		10904	OP TP CKB AFCOS 14+									277	1 564	1 841				252	1 427	1 678			
		12001	Jiné EU-PPVB 14+		956	956		956	956		1 323	1 323		2 247	2 247		367	367	1 881	1 881			
		12002	Jiné EU-AMF 14+		817	817		817	817		1 221	1 221		2 151	2 151		407	407	1 747	1 747			
		12107	KP Customs 2020	0		0	36	36	28	28	56	3	2 031	2 035	2	2	4	12	2 029	2 041			
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	Výsledek	1 069	7 833	8 903	4 262	7 833	12 096	12 105	47 655	59 760	35 865	124 579	160 444	8 046	40 890	48 936	26 754	77 710	104 463			
		15002	OP TP Audit.org. 21+	48 911	106 560	155 472	48 911	106 560	155 472	43 326	94 511	137 837						3 856	8 280	12 136			
		15003	OP TP Platb.org.21+	16 343	35 606	51 949	16 343	35 606	51 949	14 224	30 988	45 211						1 509	3 289	4 798			
		15004	OP TP CKB AFCOS 21+	2 786	6 071	8 857	2 786	6 071	8 857	2 353	5 126	7 478						327	714	1 041			
		16600	Horizont Evropa								91	91							209	209			
		17011	NPO-grant Digi.služ.	23 142	110 200	133 342	12 628	110 200	122 828										12 628	110 200	122 828		
		17022	NPO Sniž. energie	0	0	0		15 732	15 732		8 076	8 076							7 655	7 655			
		17041	NPO Veřej. investice	0	0	0		7 995	7 995		7 300	7 300							438	438			
		17300	Progr. EU-Boj-podvody	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	1 381	5 522	6 903							1 233	5 303	6 536			
		17400	Program Customs							1 172	1 172		652	652		617	617		334	334			
		19100	Vybavení-celní kontr	4 531	9 062	13 593	4 531																

Kapitola	Období/Víceletý finanční rámec	Nástroj		Schválený rozpočet			Rozpočet po změnách			Skutečnost			Stav nároků z nespotřebovaných výdajů k 1.1.2023			Skutečné čerpání nároků z nespotřebovaných výdajů k 31.12.2023			Stav nároků z nespotřebovaných výdajů k 1.1.2024		
				podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem
MPSV	Období 2004-2013	04743	KP REC								138	138		100	100		93	93		23	23
		Výsledek									138	138		100	100		93	93		23	23
	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10400	OP Zaměstnanost 14+	447 469	2 062 702	2 510 170	415 488	1 763 774	2 179 261	517 605	2 635 758	3 153 363	120 051	1 043 734	1 163 784	104 622	884 818	989 440	10 064	133 379	143 443
		10601	OP ŽP - ERDF 14+	0	0	0	6 636	517 609	524 244	6 636	517 609	524 244	7 223	0	7 223				7 223	0	7 223
		10602	OP ŽP - CF 2014+	0	0	0		1 304 224	1 304 224		1 304 224	1 304 224	35 525	7	35 531				35 525	7	35 531
		10700	IOP 14+										18 590	0	18 590				18 590	0	18 590
		10905	OP TP Ostatní 2014+	45	255	300	0	0	0	235	1 333	1 568	2 165	12 267	14 431	235	1 333	1 568	1 929	10 934	12 863
		12000	Jiné EU 2014+										3 701	3 950	7 651				3 701	3 950	7 651
		12003	Jiné EU-OP PMP 14+	9 740	55 699	65 439	5 900	34 249	40 149	2 654	44 979	47 633	4 960	80 717	85 677	325	14 175	14 500	8 205	69 987	78 192
		12004	Jiné EU-EFPPG 14+										19	56	75				19	56	75
		12105	KP Program EASI	131	519	650	2	0	2	238	1 354	1 592	2 058	7 658	9 715	236		236	1 821	7 658	9 479
		12108	KP Erasmus +										542								
		Výsledek		457 385	2 119 174	2 576 559	428 025	3 619 855	4 047 880	527 368	4 505 798	5 033 166	194 290	1 148 387	1 342 677	105 418	900 326	1 005 744	87 077	225 970	313 047
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	14000	OP Spravedl. transf.	0	60 750	60 750	0	60 750	60 750										60 750	60 750	
		14400	Zaměstnanost plus	949 270	1 527 150	2 476 419	991 552	4 332 301	5 323 853	891 006	3 716 572	4 607 578	479 610	321 082	800 692	85 818	239 464	325 281	580 157	936 811	1 516 968
		14800	ŽP - CF 2021+										7 145	4 120	11 265				7 145	4 120	11 265
		15005	OP TP Ostatní 2021+	0	0	0	459	1 000	1 459										848	3 205	4 053
		15400	OP AMIF	1 088	3 264	4 352	324	3 264	3 588				389	2 206	2 595				83	2 469	2 552
		17011	NPO-grant Digi.služ.	0	115 579	115 579	40 546	115 579	156 125	18 065	86 026	104 091	22 000	108 047	130 047	12 151	57 862	70 014	44 481	137 600	182 081
		17012	NPO-grant Digi.sys.	0	125 314	125 314	63 392	207 954	271 346	31 054	128 250	159 304	28 000	202 388	230 388	6 517	31 033	37 550	60 338	282 093	342 430
		17022	NPO Sniž. energie											111 700	111 700					111 700	111 700
		17033	NPO Zaměstnanost	207 750	3 000 000	3 207 750	207 750	3 001 072	3 208 822				129 483	129 483				7 483	7 483	207 750	4 587 663
		17041	NPO Veřej. investice		0	0		26 096	26 096				24 485	24 485						931	931
		18300	Technic. pomoc (TSI)											500					500		500
		18500	Zaměst.a soc.inov.	0	0	0	129		129				1 050	450	1 500				1 179	450	1 629
		19500	Jiné EU 2021+									1 620	1 620							38	38
		Výsledek		1 158 108	4 832 056	5 990 164	1 304 153	7 748 015	9 052 168	940 125	4 086 435	5 026 561	538 694	2 466 066	3 004 761	104 486	335 842	440 327	902 480	6 127 829	7 030 310
MV	Období 2004-2013	04604	Jiné EU - EMS	94	1 792	1 886	94	1 792	1 886	162	3 393	3 554	1 090	2 292	3 381	76	1 301	1 377	1 022	1 028	2 050
		04726	Solidarita EIF											25	25						
		04749	KP Civilní ochrana										167	244	412						
		Výsledek		94	1 792	1 886	94	1 792	1 886	162	3 393	3 554	1 257	2 562	3 819	76	1 301	1 377	1 022	1 028	2 050
	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10300	OP VaVaV 14+										9	39	48						
		10400	OP Zaměstnanost 14+	15 256	64 453	79 709	8 386	35 784	44 170	18 039	77 628	95 666	48 335	109 387	157 722	11 183	48 306	59 489	2 233	9 289	11 522
		10601	OP ŽP - ERDF 14+	7 820	43 583	51 403	15 602	88 488	104 090	33 083	148 406	181 489	17 664	61 234	78 898	17 472	60 718	78 190	202	874	1 076
		10602	OP ŽP - CF 2014+	11 479	81 912	93 391	15 640	37 651	120 317	70 029	190 346	1 790	33 144	34 934	782	32 378	33 160	5	0	5	
		10700	IOP 14+		0	0		9 384	9 384	59 001	252 311	311 311	97 479	368 818	466 297	59 001	242 927	301 928	2 575	2 621	5 196
		10701	REACT-EU 2014+	418 512	1 525 543	1 944 055	396 352	1 986 379	2 382 730	577 724	3 273 767	3 851 490	181 485	1 188 031	1 369 516	181 376	1 287 411	1 468 786	114	643	757
		11001	INTERREG ČR-PL 2014+	2 223	12 597	14 820	2 231	12 644	14 875	2 561	14 512	17 073	659	3 338	3 997	403	2 286	2 689	126	716	843
		11004	INTERREG ČR-Bv 2014+							52	297	350	202	1 144	1 345	52	297	350	88	497	585
		12000	Jiné EU 2014+							373	2 938	3 310	596	1 754	2 350	373	515	888	104	991	1 095
		12001	Jiné EU-FPVB 14+	0	6 622	6 622	30 066	56 164	86 230	13 681	129 641	143 322	10 037	184 377	194 414	8 135	123 782	131 917	24 765	106 546	131 311
		12002	Jiné EU-AMF 14+	0	6 112	6 112	0	6 074	6 074	6 800	38 257	45 057	16 682	73 066	89 748	6 800	35 074	41 874	1 667	15 602	17 268
		12104	KP Horizont 2020 14+		230	230		230	230		6 279	6 279	18	2 126	2 144		690	690		462	462
		12108	KP Erasmus +								1 202	1 202		835	835		695	695		706	706
		Výsledek		455 290	1 741 051	2 196 341	572 177	2 232 797	2 804 974	831 630	4 015 265	4 846 895	374 957	2 027 293	2 402 250	285 577	1 835 078	2 120 655	31 879	138 947	170 825
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	14300	OP Jan Amos Komenský	0	0	0	674	2 224	2 898	101	333	433							573	1 891	2 465
		14900	IROP 2021+	55 193	8 108	63 301	77 703	169 365	247 068	917	1 985	2 902	11 479	69 089	80 568	869	1 882	2 752	88 266	236 468	324 734
		15005	OP TP Ostatní 2021+	0	0	0	8 477	15 456	23 933	2 062	4 493	6 556							5 371	8 692	14 063
		15102	INTERREG ČR-PI 2021+	11	64	75	11	64	75	11	60	70	22	125	147	10	54	64	23	129	152
		15400	OP AMIF	35 322	175 632	210 954	33 872	152 769	186 641	18 707	102 259	120 967	17 713	192 168	209 881	9 361	42 760	52 121	32 061	239 350	271 411
		15500	OP ISF	6 621	68 263	74 884	6 150	67 433	73 584	76	41 938	42 015						6 074	25 495	31 569	
		15600	OP BMVI		38 695	38 695		38 444	38 444			33 120	33 120							5 324	5 324
		16600	Horizont Evropa								105	105								145	145
		17011	NPO-grant Digi.služ.	65 744	12 796	78 541	0	361	361		67 895	67 895	7	36 981	36 988		67 700	67 700			
		17012	NPO-grant Digi.sys.	514 520	113 316	627 836	511 047	109 958	621 005	63 349	337 467	400 815	59 766	2 120 399	2 180 165	21 190	305 556	326 746	471 649	1 333 861	1 805 510
		17024	NPO Čistá mobilita										1 380	180	1 560				1 380	180	1 560
		17041	NPO Veřej. investice		0	0		5 150	5 150		1 096	1 096								3 269	3 269
		17044	NPO Efekt.výkonu VS	441	7 371	7 812	441	11 301	11 742		5 360	5 360						441	5 422	5 863	
		18200	Civilní ochrana EU	0	0	0	162	486	648	163	9 991	10 153	1	141	142	1	141	142	0	0	0
		18800	AMIF 2021+								385 180	385 180	4	694 502	694 506		385 180	385 180	4	309 322	309 326
		18900	ISF 2021+	147	0	147	167	417	584	268	3 065	3 333	135	97	231	131	97	227	34	318	352

Kapitola	Období/Víceletý finanční rámec	Nástroj	Schválený rozpočet			Rozpočet po změnách			Skutečnost			Stav nároků z nespoteřebovaných výdajů k 1.1.2023			Skutečné čerpání nároků z nespoteřebovaných výdajů k 31.12.2023			Stav nároků z nespoteřebovaných výdajů k 1.1.2024		
			podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem
				Víceletý finanční rámec 2021-2027	14100	23 333	33 333	10 249	24 077	34 326	4 202	9 809	14 011	3 000	7 000	10 000				9 047
		16801	0	50 000	50 000	357 000	203 000	560 000	167 698	100 440	268 138		23 124	23 124			189 302	125 684	314 986	
		17026	93 189	4 335 755	4 428 944	93 189	4 327 931	4 421 120	83 902	4 723 454	4 807 356	26 774	1 706 265	1 733 039	19 466	1 440 254	1 459 720	36 060	1 310 742	1 346 803
		17041		0	0		5 738	5 738		5 370	5 370								217	217
		18200								17 746	17 746									
		19500		906	906			906	906	1 781	1 781								906	906
		Výsledek	103 189	4 409 995	4 513 184	460 438	4 561 652	5 022 090	255 802	4 858 600	5 114 401	29 774	1 736 389	1 766 162	19 466	1 440 254	1 459 720	234 410	1 458 818	1 693 228
MŠMT	Období 2004-2013	03100										0	0							
		03200	0		0	798		798	798											
		04710	0	0	0	1 232	843	2 075	9 034	3 011	12 045	7 802	2 169	9 970	7 802	2 169	9 970			
		04900										0	0							
		Výsledek	0	0	0	2 030	843	2 873	9 832	3 011	12 843	7 802	2 169	9 970	7 802	2 169	9 970			
	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10300	30 000	65 000	95 000	31 978	17 386	49 364	334 245	1 585 866	1 920 111	362 345	1 848 710	2 211 055	302 267	1 568 480	1 870 747	32 101	152 631	184 732
		10400	1 870	8 717	10 587	0	0	0	3 514	16 109	19 623	7 344	33 612	40 957	3 514	16 109	19 623	3 436	15 839	19 275
		10601							278	1 574	1 852	327	1 855	2 182	278	1 574	1 852	50	281	330
		10602	2 416	3 706	6 122	5 481	3 706	9 187	21 438	21 649	43 087	20 596	25 351	45 948	18 203	18 287	36 490	4 639	7 408	12 047
		10700							2 001	11 336	13 337	2 882	16 355	19 237	2 001	11 336	13 337	882	5 018	5 900
		12104	11 000	7 000	18 000	11 000	7 000	18 000	9 707	5 756	15 463	9 875	3 267	13 142	1 463	1 463	11 168	7 972	19 140	
		12108	0	0	0	450	250	700	464	1 393	1 857	1 341	993	2 334	45	19	64	1 327	1 010	2 337
		Výsledek	45 286	84 423	129 709	48 908	28 342	77 251	371 647	1 643 683	2 015 330	404 711	1 930 142	2 334 853	326 308	1 617 268	1 943 576	53 602	190 160	243 762
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	14300	3 127 480	5 000 000	8 127 480	3 126 574	8 662 314	11 788 888	2 607 699	8 110 392	10 718 091	587 128	1 986 704	2 573 832	156 390	2 106 985	1 102 674	2 531 009	3 633 683	
		16600	18 750	6 250	25 000	17 518	5 407	22 925	326	109	435	1 500	500	2 000			18 692	5 798	24 490	
		17031		1 477 150	1 477 150		1 477 150	1 477 150		1 243 361	1 243 361		31 347	31 347				265 137	265 137	
		17032		2 000 000	2 000 000		2 277 841	2 277 841		2 628 644	2 628 644		501 861	501 861		464 148	464 148	151 058	151 058	
		17041		0	0		9 892	9 892		8 336	8 336							1 467	1 467	
		17051		1 706 358	1 706 358		1 706 358	1 706 358		1 781 804	1 781 804		326 744	326 744		292 813	292 813	251 298	251 298	
		17800								382	382									
		Výsledek	3 146 230	10 189 758	13 335 988	3 144 092	14 138 962	17 283 054	2 608 025	13 773 028	16 381 053	588 628	2 847 156	3 435 784	156 390	2 707 556	2 863 946	1 121 366	3 205 766	4 327 132
MK	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10300										258	1 084	1 342						
		10400							534	2 133	2 667	3 504	15 428	18 932	534	2 133	2 667	2 178	9 204	11 382
		10601							247	439	686	309	596	905	247	439	686	61	158	219
		10602										185	2 888	3 073				185	2 888	3 073
		10700		199 925	199 925		199 925	199 925	107 996	613 623	721 620	190 906	524 690	715 596	107 996	497 294	605 290	82 910	110 991	193 901
		Výsledek		199 925	199 925		199 925	199 925	108 777	616 195	724 973	195 162	544 687	739 849	108 777	499 866	608 643	85 334	123 241	208 576
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	14900	8 000	34 000	42 000	8 000	34 000	42 000												
		17012	15 120	72 000	87 120	14 003	72 000	86 003	61	291	352		13 427	261 868	275 295			13 942	71 709	85 651
		17041		0	0		7 083	7 083		5 522	5 522								1 060	1 060
		17045	2 500	2 305 950	2 308 450	3 617	2 305 950	2 309 567	1 659	611 763	613 422	941	432 595	433 536	529	337 781	338 310	2 898	2 126 782	2 129 681
		Výsledek	25 620	2 411 950	2 437 570	25 620	2 419 033	2 444 653	1 720	617 575	619 296	14 368	694 643	708 831	529	337 781	338 310	38 268	2 495 419	2 533 687
MZd	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10300	10 000	30 000	40 000	3 627	15 149	18 776	16 018	97 663	113 681	14 250	89 286	103 535	12 391	82 514	94 905	1 859	6 772	8 631
		10400	3 094	12 643	15 737	3 094	4 043	7 137	9 915	42 412	52 327	26 983	196 811	223 794	8 083	39 733	47 816	17 560	149 175	166 735
		10601	15 000	115 000	130 000	49 957	123 192	173 149	22 500	67 289	89 790	8 020	30 613	38 632	6 517	23 703	30 220	34 616	84 167	118 783
		10602	51 950	200 000	251 950	1 242 824	1 216 245	2 459 069	1 286 424	1 275 318	2 561 742	98 720	128 705	227 425	99 091	130 818	229 909	55 981	71 980	127 961
		10700	40 000	200 000	240 000	42 438	189 226	231 663	75 934	313 102	389 036	56 042	207 236	263 278	46 177	179 728	225 904	19 030	57 065	76 094
		10701	1 398	1 000 000	1 001 398	1 519	1 820 878	1 822 397	183 080	4 928 085	5 111 166	180 907	3 116 672	3 297 579	182 252	3 137 924	3 320 176	2 861	35 760	38 621
		11005										697	697					105	105	
		12104	0		0	602		602	602	457	1 058		938	938					139	139
		12109							278	2 555	2 833	1 727	3 113	4 840	278	2 430	2 708	1 449	2 845	4 294
		Výsledek	121 442	1 557 643	1 679 085	1 344 060	3 368 733	4 712 793	1 594 751	6 726 881	8 321 632	387 346	3 773 373	4 160 719	354 789	3 596 849	3 951 638	133 460	407 903	541 362
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	14400	35 967	1 555	37 522	38 283	165 299	203 582	19 468	70 486	89 953	13 432	75 948	89 380	7 113	26 440	33 553	32 248	170 761	203 009
		14800		0	0		62 462	62 462		60 841	60 841								1 621	1 621
		14900	362 882	0	362 882	254 343	6 197	260 539	1 635	3 176	4 811							252 708	3 021	255 729
		16600	0	50 000	50 000	1 500	69 203	70 703		85 769	85 769		30 806	30 806	26 542	26 542	1 500	14 240	15 740	
		17011	77 277	103 454	180 731	100 300	103 454	203 754	134	640	774		121 450	121 450	299	299	100 166	224 265	324 431	
		17012	70 045	313 541	383 586	73 707	313 541	38												

Kapitola	Období/Víceletý finanční rámec	Nástroj	Schválený rozpočet			Rozpočet po změnách			Skutečnost			Stav nároků z nespoteřebovaných výdajů k 1.1.2023			Skutečné čerpání nároků z nespoteřebovaných výdajů k 31.12.2023			Stav nároků z nespoteřebovaných výdajů k 1.1.2024			
			podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	podíl SR	kryto příjmem z rozpočtu EU	celkem	
Víceletý finanční rámec 2014-2020	10400	OP Zaměstnanost 14+							551	2 328	2 878	12 125	54 873	66 998	551	2 328	2 878	2 713	16 780	19 493	
	10602	OP ŽP - CF 2014+	0	0	0	24 200	24 200	40 748	33 327	74 075	72 151	187 337	259 488	16 548	33 327	49 875	26	17	43		
	10700	IOP 14+						25 182	106 406	131 588	51 615	243 830	295 445	25 182	106 406	131 588	24 174	32 182	56 356		
	11005	INTERREG ČR-Ss 2014+									26	408	434								
	11101	OP nadnár.sp. CE 14+									800	4 525	5 325								
	12104	KP Horizont 2020 14+										811	811								
		Výsledek	0	0	0	24 200	24 200	66 480	142 061	208 541	136 716	491 784	628 500	42 280	142 061	184 341	26 912	48 979	75 892		
	Víceletý finanční rámec 2021-2027	14900	IROP 2021+	0	0	0	204	396	600	37	72	109					167	324	491		
		17011	NPO-grant Digi.služ.	1 524	7 256	8 780	1 524	7 256	8 780	6 926	35 201	42 128	9 834	49 302	59 135	6 926	35 201	42 128	4 429	20 969	25 398
		17012	NPO-grant Digi.sys.	14 784	70 401	85 185	14 784	70 401	85 185	2 780	13 237	16 017	7 526	35 508	43 035	2 780	13 237	16 017	19 531	92 672	112 202
	18100	Program Spravedlnost	0	0	0	223	2 004	2 226	148	1 333	1 481						75	671	745		
	19500	Jiné EU 2021+																			
	Výsledek	16 308	77 657	93 965	16 735	80 057	96 791	9 891	49 844	59 735	17 360	84 810	102 170	9 706	48 439	58 145	24 201	114 635	138 836		
ÚPV	Období 2004-2013	04716	KP Koop.pr. EUIPO	925	8 321	9 245	925	8 321	9 245	883	7 949	8 832									
	Výsledek	925	8 321	9 245	925	8 321	9 245	883	7 949	8 832											
Víceletý finanční rámec 2021-2027	17011	NPO-grant Digi.služ.	2 430	11 570	14 000	2 430	11 570	14 000	779	3 711	4 491						1 651	7 859	9 509		
	Výsledek	2 430	11 570	14 000	2 430	11 570	14 000	779	3 711	4 491							1 651	7 859	9 509		
ČSÚ	Období 2004-2013	04800	Twinning out								2 646	2 646							44	44	
	Výsledek										2 646	2 646							44	44	
Víceletý finanční rámec 2014-2020	10400	OP Zaměstnanost 14+	653	2 757	3 409	243	1 207	1 449	888	3 751	4 639	1 691	6 330	8 021	645	2 726	3 371	1 046	3 785	4 831	
	10601	OP ŽP - ERDF 14+	1 858	8 359	10 217	9 604	8 359	17 963	9 468	7 746	17 214								136	613	749
	10602	OP ŽP - CF 2014+	0	86 579	86 579	67 394	86 579	153 972	67 391	82 367	149 758								3	4 212	4 214
	12106	KP Statist.pg.E5 14+	1 435	1 524	2 959	1 435	1 524	2 959	1 656	1 711	3 366	1 477	7 340	8 817	354	513	867	1 256	7 183	8 439	
	Výsledek	3 945	99 219	103 163	78 675	97 668	176 343	79 402	95 575	174 977	3 168	13 670	16 838	999	3 238	4 238	2 441	15 793	18 234		
Víceletý finanční rámec 2021-2027	14400	Zaměstnanost plus	0	0	0	413	1 362	1 776	193	637	831							220	725	945	
	16802	Statistika ES 2021+	7 815	17 880	25 695	8 225	17 880	26 104	6 174	15 597	21 771	1 796	2 275	4 071	216	704	919	3 847	8 603	12 451	
	17011	NPO-grant Digi.služ.	7 035	33 500	40 535	7 035	33 500	40 535	337	1 603	1 940	5 250	25 000	30 250	289	1 378	1 668	11 948	56 897	68 845	
	17012	NPO-grant Digi.sys.	3 785	18 025	21 810	3 785	18 025	21 810	5 339	25 422	30 760	6 155	29 310	35 465	4 297	20 463	24 760	4 602	21 913	26 515	
	17044	NPO Efekt.výkonu VS		0	0		1 550	1 550											1 550	1 550	
	19500	Jiné EU 2021+							133	133									134	134	
	Výsledek	18 635	69 404	88 040	19 458	72 317	91 775	12 042	43 392	55 434	13 201	12 563	69 786	4 802	22 545	27 347	20 617	89 823	110 440		
ČÚŽK	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10602	OP ŽP - CF 2014+	0	0	0	12 263	14 989	27 252	12 462	27 693	224	24 585	476	206	252	459	8	10	17	
	10700	IOP 14+	4 902	20 712	25 613	4 388	18 536	22 924	21 246	89 775	111 021	16 858	71 241	88 098	16 858	71 241	88 098	0	2	2	
	Výsledek	4 902	20 712	25 613	16 652	33 524	50 176	33 708	105 006	138 714	17 082	71 493	88 575	17 064	71 493	88 557	8	11	19		
Víceletý finanční rámec 2021-2027	14900	IROP 2021+	0	0	0	4 847	9 412	14 259										4 847	9 412	14 259	
	17011	NPO-grant Digi.služ.	2 100	0	2 100	0	0	0													
	17012	NPO-grant Digi.sys.	6 300	0	6 300	9 450	45 000	54 450	8 258	39 323	47 580								1 192	5 678	6 870
	17013	NPO Dgt.vysokokap.s.	0	0	0	513	2 176	2 689	62	297	359								451	1 879	2 330
	Výsledek	8 400	0	8 400	14 810	56 588	71 398	8 320	39 620	47 940								6 490	16 969	23 458	
ERÚ	Víceletý finanční rámec 2021-2027	17022	NPO Sniž. energie	0	0	5 341	5 341												5 341	5 341	
	Výsledek	0	0	5 341	5 341														5 341	5 341	
ÚSTR	Víceletý finanční rámec 2021-2027	17800	Erasmus +2021+							106	106		10	10		6	6		47	47	
	Výsledek									106	106		10	10		6	6		47	47	
AV ČR	Víceletý finanční rámec 2014-2020	12104	KP Horizont 2020 14+	2 650	393	3 043	2 650	393	3 043	2 628	393	3 020							23	23	
	Výsledek	2 650	393	3 043	2 650	393	3 043	2 628	393	3 020									23	23	
NSA	Víceletý finanční rámec 2021-2027	17800	Erasmus +2021+									723	2 893	3 617							
	Výsledek											723	2 893	3 617							
DIA	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10400	OP Zaměstnanost 14+	0	0	1 246	5 262	6 508	735	3 106	3 841				455	1 921	2 376	431	1 823	2 254	
	10700	IOP 14+							3 112	13 180	16 292				3 112	13 180	16 292	2 395	10 091	12 486	
	Výsledek	0	0	0	1 246	5 262	6 508	3 847	16 285	20 132					3 567	15 101	18 668	2 827	11 913	14 740	
Víceletý finanční rámec 2021-2027	17011	NPO-grant Digi.služ.	0	0	0	24 841	14 679	39 521	13 822	68 191	82 013				0	55 174	55 174	11 026	47 994	59 020	
	17012	NPO-grant Digi.sys.	0	0	0	40 314	29 294	69 608	34 797	177 526	212 323				6 144	155 854	161 998	12 658	216 556	229 213	
	Výsledek	0	0	0	65 155	43 973	109 129	48 619	245 717	294 336					6 144	211 028	217 172	23 684	264 550	288 234	
SSHR	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10601	OP ŽP - ERDF 14+				2 358	60 198	62 556	2 704	68 982	71 687	2 358	60 198	62 556	347	8 784	9 131			
	Výsledek						2 358	60 198	62 556	2 704	68 982	71 687	2 358	60 198	62 556	347	8 784	9 131			
TA ČR	Víceletý finanční rámec 2014-2020	10300	OP VaVaV 14+				0	0	0	1 411	4 693	6 104	0	0	0	1 411	4 693	6 104			
	10400	OP Zaměstnanost 14+							324	1 370	1 694	2 020	6 725	8 745	324	1 370	1 694	1 696	5 355		

6.4 Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci v rámci čerpání výdajů na společné programy ČR a EU/FM

V roce 2023 bylo do oblasti EU/FM programů nebo projektů zapojeno v rámci administrativních a ostatních personálních kapacit (v oblasti kmenové činnosti i jednorázového navýšení) celkem 7 470 přepočtených úvazků zaměstnanců a 1 656 zaměstnanců s nárokem na motivaci, a to včetně zaměstnanců vyjmutých z vládní regulace platové oblasti v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (limity nebyly stanoveny při sestavování parametrů návrhu státního rozpočtu na rok 2023 v návaznosti na bod I./2. usnesení vlády č. 808/2023 s ohledem na financování prioritní osy 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a dále v souvislosti s financováním priority 2 Vzdělávání navazujícího Operačního programu Jan Amos Komenský). Vyjmutá oblast je hodnocena vždy až v rámci státního závěrečného účtu.

Ve srovnání se skutečností roku 2022 lze zaznamenat nárůst celkového přepočteného počtu úvazků zaměstnanců v rámci kmenové činnosti resp. jednorázového navýšení (včetně zaměstnanců vyjmutých z vládní regulace platové oblasti v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) o 666 a dále naopak enormní pokles míst v oblasti kapacit, kterým v návaznosti na splnění potřebných podmínek vznikl nárok na finanční motivaci, konkrétně o 15 200 (nejvýznamnější meziroční pokles evidujeme v kapitole Ministerstvo vnitra, a to o 15 769 takovýchto míst). Dosažená úroveň průměrného platu pak ve srovnání se skutečností roku 2022 vzrostla o 4,2 %.

Prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci byly v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích čerpány v roce 2023 v celkové výši 5,28 mld. Kč, průměrný plat dosáhl úrovně 43 369 Kč, průměrná výše měsíční motivace činila 2 616 Kč.

Bez zohlednění kapacit vyjmutých z vládní regulace platové oblasti bylo vyčerpáno celkem 3,74 mld. Kč, přepočtený počet úvazků zaměstnanců byl v této oblasti vykázán ve výši 4 997, počet zaměstnanců s nárokem na motivaci činil 1 656. Průměrný plat dosáhl úrovně 47 842 Kč.

Vyjmuto z limitu vládní regulace platové oblasti bylo 2 474 přepočtených úvazků v úseku regionálního školství. Tito zaměstnanci se podíleli na projektech v rámci výše uvedených programů, objem prostředků na platy a ostatní osobní náklady činil v této oblasti 1,54 mld. Kč, průměrný plat byl vykázán ve výši 34 320 Kč.

U administrativních kapacit dosáhl přepočtený počet úvazků zaměstnanců úrovně 2 382, zaměstnanců s nárokem na motivaci bylo vykázáno 528. Objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci byl čerpán ve výši 1,77 mld. Kč, průměrný plat dosáhl úrovně 57 916 Kč a průměrná měsíční motivace úrovně 2 755 Kč.

Počtení stav ostatních personálních kapacit včetně vyjmutých z regulace platové oblasti dosáhl úrovně 5 088 přepočtených úvazků zaměstnanců, 1 127 zaměstnanců mělo nárok na finanční motivaci. Celkový objem čerpaných prostředků byl vykázán ve výši 3,51 mld. Kč, průměrný plat činil 36 560 Kč a průměrná měsíční motivace 2 552 Kč. Bez započtení objemu prostředků na platy s vazbou k 2 474 přepočteným úvazkům vyjmutých z vládní regulace platové oblasti činil objem prostředků 1,97 mld. Kč, průměrný plat činil 38 669 Kč a průměrná měsíční motivace 2 552 Kč.

Dosažená úroveň průměrného platu a průměrná výše finanční motivace je u jednotlivých rozpočtových kapitol rozdílná. Nejvyšší průměrné platy byly zaznamenány v realizaci programu Nástroj pro propojení Evropy 2021-2027 (CEF2) v kapitole Ministerstvo dopravy ve výši 66 590 Kč, dále u administrátorů v kapitole Ministerstvo dopravy ve výši 64 824 Kč, který byl primárně reprezentován operačním programem Doprava, administrátorů programů v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí ve výši 64 224 Kč či v administraci projektů v kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu ve výši 63 148 Kč. Nejvyšší průměrná měsíční finanční motivace byla vykázána v administraci projektů v kapitole Ministerstvo kultury ve výši 9 573 Kč, respektive v realizaci projektů v kapitole Ministerstvo financí ve výši 9 297 Kč nebo v administraci projektů v kapitole Ministerstvo pro místní rozvoj ve výši 7 046 Kč.

Celkový přehled skutečných výdajů na platy a ostatní platby za provedenou práci/ostatní osobní náklady včetně počtů zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací poskytuje následující tabulka. Údaje ohledně počtu míst jsou zobrazeny ve formátu celého čísla, přičemž ve skutečnosti je v řadě

případů uveden přepočtený počet míst zaměstnanců (na úvazky i celorok) na desetinná místa. Průměrný plat je poté počítán z nezaokrouhlených přepočtených míst. V tabulce nejsou dále vykázány počty zaměstnanců podílejících se na realizaci EU/FM projektů a objem prostředků na jejich mzdy v organizacích, které nejsou začleněny do vládní regulace platové oblasti.

Tabulka č. 81: Počty a platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci v rámci společných programů ČR a EU/FM v členění dle kapitol

Kapitola	Administrativní personální kapacity/ Ostatní personální kapacity	Průměrný měsíční plat	Průměrná motivace	Systemizovaná místa	Motivace	Jednorázové navýšení	Celkem	spolufinancování ČR ze SR skutečnost 2022				Z rozpočtu EU a finančních mechanismů skutečnost 2022				Celkové prostředky na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci skutečnost 2022				
								Prostředky na platy	z toho motivace:	Ostatní platby za provedenou práci	Celkem	Prostředky na platy	z toho motivace:	Ostatní platby za provedenou práci	Celkem	Prostředky na platy	z toho motivace:	Ostatní platby za provedenou práci	Celkem	
304	Úřad vlády České republiky	Administrativní personální kapacity	34 179	0	0	0	0	0	0	0	0	143 552	0	0	143 552	143 552	0	0	143 552	
		Ostatní personální kapacity	48 381	2 665	0	22	10	32	1 488 506	298 322	1 033 296	2 521 802	4 875 661	405 322	6 662 410	11 538 071	6 364 167	703 644	7 695 706	14 059 873
		Celkem	47 888	2 665	0	22	10	32	1 488 506	298 322	1 033 296	2 521 802	5 019 213	405 322	6 662 410	11 681 623	6 507 719	703 644	7 695 706	14 203 425
306	Ministerstvo zahraničních věcí	Ostatní personální kapacity	40 399	0	7	0	0	7	150 417	0	5 580	155 997	3 110 236	0	43 020	3 153 256	3 260 653	0	48 600	3 309 253
307	Ministerstvo obrany	Administrativní personální kapacity	42 742	0	1	0	5	6	597 585	0	18 428	616 013	2 587 540	0	2 392 612	4 980 152	3 185 125	0	2 411 040	5 596 165
309	Kancelář veřejného ochránce práv	Ostatní personální kapacity	42 573	425	0	25	10	35	816 115	19 140	157 878	973 992	4 624 649	108 460	894 641	5 519 291	5 440 764	127 600	1 052 519	6 493 283
312	Ministerstvo financí	Administrativní personální kapacity	62 218	0	1	0	227	229	47 206 613	0	269 650	47 476 263	123 475 789	0	668 598	124 144 386	170 682 402	0	938 248	171 620 650
		Ostatní personální kapacity	55 371	9 297	3	29	15	46	1 180 141	275 154	1 344 262	1 317 351	2 919 388	14 038 088	14 855 439	14 997 492	3 194 542	1 202 209	16 199 701	
		Celkem	61 725	9 297	4	29	242	275	48 386 754	275 154	433 771	48 820 525	137 293 140	2 919 388	1 706 686	138 999 825	185 679 894	3 194 542	2 140 457	187 820 351
313	Ministerstvo práce a sociálních věcí	Administrativní personální kapacity	64 224	5 063	0	98	323	421	41 643 423	1 004 145	3 577 950	45 221 373	213 174 445	4 949 411	16 732 785	229 907 230	254 817 868	5 953 556	20 310 735	275 128 603
		Ostatní personální kapacity	35 033	3 290	0	82	1 169	1 251	92 645 366	694 201	401 952 638	102 496 216	401 952 638	2 542 919	43 411 543	445 364 182	494 598 004	3 237 120	53 262 393	547 860 397
		Celkem	41 352	4 255	0	180	1 492	1 672	134 288 789	1 698 346	13 428 800	147 717 589	615 127 083	7 492 330	60 144 328	675 271 411	749 415 872	9 190 676	73 573 128	822 989 000
314	Ministerstvo vnitra	Administrativní personální kapacity	58 571	0	20	0	22	0	0	0	0	15 406 410	0	0	15 406 410	0	0	0	15 406 410	15 676 155
		Ostatní personální kapacity	46 918	4 785	19	133	197	350	11 343 671	210 252	6 438 927	17 782 598	118 331 853	7 427 198	85 511 775	203 843 628	129 675 524	7 637 450	91 950 702	221 626 226
		Celkem	47 988	4 785	40	133	199	372	11 343 671	210 252	6 438 927	17 782 598	133 738 263	7 427 198	85 781 520	219 519 783	145 081 934	7 637 450	92 220 447	237 302 381
315	Ministerstvo životního prostředí	Administrativní personální kapacity	54 665	1 498	41	332	66	439	11 143 896	895 481	411 101	11 554 997	64 984 844	5 074 390	67 142 083	76 126 740	5 969 871	2 570 340	78 697 080	
		Ostatní personální kapacity	41 757	1 614	63	151	194	408	12 888 950	70 855	745 934	13 634 884	118 827 052	2 853 671	23 101 441	141 928 492	131 716 002	2 924 526	23 847 375	155 563 377
		Celkem	45 550	1 535	104	483	260	867	24 032 846	966 335	1 157 035	25 189 881	183 809 896	7 928 062	25 260 680	209 070 575	207 842 742	8 894 399	26 417 715	234 260 457
317	Ministerstvo pro místní rozvoj	Administrativní personální kapacity	52 815	7 046	9	19	791	818	92 978 704	255 239	5 243 082	98 221 786	415 271 395	1 351 293	25 621 263	440 892 657	508 250 098	1 606 531	30 864 345	539 114 443
		Ostatní personální kapacity	43 121	1 094	0	74	63	137	6 927 290	185 945	2 532 341	9 459 630	26 700 734	785 555	14 243 910	40 944 644	33 628 024	971 500	16 776 250	50 404 274
		Celkem	52 106	2 310	9	93	854	956	99 905 993	441 184	7 775 423	107 681 416	441 972 129	2 136 847	39 865 172	481 837 301	541 878 122	2 578 031	47 640 595	589 518 717
322	Ministerstvo průmyslu a obchodu	Administrativní personální kapacity	63 148	0	0	0	378	378	41 114 631	0	3 049 286	44 163 917	244 977 030	0	19 557 289	264 534 859	286 091 661	0	22 607 115	308 698 776
		Ostatní personální kapacity	45 971	5 240	0	17	15	32	1 863 885	13 396	1 534 024	3 397 909	7 292 372	1 024 157	14 897 032	9 468 545	1 037 553	8 826 396	1 037 553	18 294 941
		Celkem	62 480	5 240	0	17	393	409	42 978 516	13 396	4 583 310	47 561 826	252 581 690	1 024 157	26 890 201	279 431 891	295 560 206	1 037 553	31 433 511	326 993 717
327	Ministerstvo dopravy	Administrativní personální kapacity	64 824	0	42	0	30	71	8 184 581	0	192 219	8 376 800	47 216 848	0	1 089 241	48 306 089	55 401 429	0	1 281 460	56 682 889
		Ostatní personální kapacity	66 590	2 174	2	86	1	89	115 347	42 478	4 845 513	157 825	4 845 513	352 697	5 198 210	4 960 859	2 244 000	395 175	5 356 034	
		Celkem	64 905	2 174	44	86	31	161	8 299 928	115 347	234 697	8 534 625	52 062 361	2 128 654	1 441 938	53 504 299	60 362 288	2 244 000	1 676 635	62 038 923
328	Český telekomunikační úřad	Administrativní personální kapacity	46 366	0	0	0	0	0	0	0	0	0	172 480	0	172 480	0	0	0	172 480	172 480
329	Ministerstvo zemědělství	Administrativní personální kapacity	50 315	4 964	14	58	6	78	5 222 090	1 379 138	492 283	5 714 373	10 400 384	2 095 262	543 480	10 943 864	15 622 474	3 474 400	1 035 763	16 658 237
		Ostatní personální kapacity	46 516	996	0	206	4	210	2 677 710	0	2 677 710	4 666 813	2 461 737	2 485 235	7 152 048	4 934 523	2 461 737	2 485 235	7 419 758	
		Celkem	49 630	1 871	14	264	10	289	5 928 083	1 379 138	492 283	5 982 083	15 067 197	4 556 999	3 028 715	18 095 912	20 556 997	5 936 137	2 052 998	24 077 995
333	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Administrativní personální kapacity	57 089	0	74	0	335	408	91 674 130	0	5 509 265	97 183 395	188 067 203	0	11 345 021	199 412 224	279 741 333	0	16 854 286	296 595 619
		Ostatní personální kapacity bez výjimečných z regulace platů	37 285	0	1	0	585	586	21 227 971	0	9 716 265	30 944 236	241 067 093	0	473 867 510	714 934 603	262 295 064	0	483 583 775	745 878 839
		Celkem bez výjimečných z regulace platů	45 416	0	75	0	919	995	112 902 101	0	15 225 530	128 127 631	429 134 296	0	485 212 531	914 346 827	542 036 397	0	500 438 061	1 042 474 558
		Vyjímuto z regulace platů	34 320	0	0	0	2 474	2 474	152 812 811	0	78 562 566	231 375 377	865 939 265	4 445 187 871	1 311 127 136	1 018 752 076	1 018 752 076	523 750 437	1 542 502 513	
		Celkem	37 502	0	75	0	3 393	3 468	265 714 912	0	93 788 096	359 503 008	1 295 073 561	0	930 400 402	2 225 473 963	1 560 788 473	0	1 024 188 498	2 584 976 971
334	Ministerstvo kultury	Administrativní personální kapacity	47 176	9 573	0	4	7	11	68 922	68 922	0	68 922	4 455 236	390 558	849 650	5 304 886	4 524 158	459 480	849 650	5 373 808
		Ostatní personální kapacity	32 051	0	0	0	34	34	2 482 110	0	340 517	2 822 628	10 426 975	0	1 554 401	11 981 375	12 909 085	0	1 894 918	14 804 003
		Celkem	34 716	9 573	0	4	41	45	2 551 032	68 922	340 517	2 891 550	14 882 211	390 558	2 404 051	17 286 261	17 433 243	459 480	2 744 568	20 177 811
335	Ministerstvo zdravotnictví	Administrativní personální kapacity	24 266	0	0	17	8	25	0	0	0	0	2 428 559	0	350 450	2 779 009	2 428 559	0	350 450	2 779 009
		Ostatní personální kapacity	47 692	3 265	21	136	103	260	13 828 243	812 646	3 097 913	16 926 156	62 525 867	4 524 376	14 437 841	76 963 708	76 354 110	5 337 022	17 535 754	93 889 864
		Celkem	46 217	2 903	21	153	112	286	13 828 243	812 646	3 097 913	16 926 156	64 954 426	4 524 376	14 788 291	79 742 717	78 782 669	5 337 022	17 886 204	96 668 873
336	Ministerstvo spravedlnosti	Ostatní personální kapacity	36 819	2 199	3	110	27	141	2 688 751	550 013	640 557	3 229 308	13 742 653	2 352 492	3 324 475	17 067 128	16 431 404	2 902 506	3 965 032	20 396 436
344	Úřad průmyslového vlastnictví	Ostatní personální kapacity	47 845	0	9	0	0	9	516 722	0	516 722	4 650 503	0	0	4 650 503	5 167 225	0	0	5 167 225	
345	Český statistický úřad	Ostatní personální kapacity	45 394	2 543	27	57	0	84	5 801 409	147 952	146 211	5 947 620	10 906 636	1 591 122	1 414 858	16 708 045	1 739 074	1 561 069	18 269 114	
355	Ústav pro studium totalitních režimů	Administrativní personální kapacity	1 225	0	2	0	0	2	0	0	0	0	31 612	0	55 200	86 812	31 612	0	55 200	86 812
364	Digitální informační agentura	Ostatní personální kapacity	51 163	0																

6.5 Odvody vlastních zdrojů do rozpočtu Evropské unie

Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2023 byla na úhradu odvodů prostředků vlastních zdrojů do rozpočtu EU podle daně z přidané hodnoty (DPH), podle nerecyklovaných plastových obalových materiálů (plastů) a podle hrubého národního důchodu (HND) rozpočtována částka celkem 64 500,0 mil. Kč¹⁸. Základem pro stanovení její výše byly zejména údaje o vlastních zdrojích uvedené pro Českou republiku v návrhu rozpočtu EU na rok 2023, který předložila Evropská komise v květnu 2022.

Ze státního rozpočtu bylo v roce 2023 do rozpočtu EU skutečně odvedeno 58 543,8 mil. Kč (z toho 9 194,7 mil. Kč na zdroj dle DPH, 2 158,0 mil. Kč na zdroj dle plastů a 47 191,1 mil. Kč na zdroj dle HND¹⁹). V roce 2023 tak byly celkově vynaložené prostředky státního rozpočtu na úhradu vlastních zdrojů EU cca o 1 792,0 mil. Kč vyšší než v roce 2022. Nárůst odvodů ČR je odrazem změny termínu vypořádání odvodů dle DPH, HND a plastů podle skutečnosti, ke které došlo na základě Nařízení Rady (EU, Euratom) 2022/615²⁰. Vypořádání za rok 2020 a předchozí roky ve výši 1 834,0 mil. Kč tak nebylo hrazeno v roce 2022, jak by tomu bylo dle předchozí legislativy, ale bylo nově odvedeno do rozpočtu EU až v březnu roku 2023²¹.

Uhrazené prostředky vlastních zdrojů za rok 2023 zahrnují prostředky na odvody do rozpočtu EU na rok 2023 dle upraveného rozpočtu EU č. 3/2023 ve výši 58 224,4 mil. Kč, tzv. opt-out platby²² ve výši 37,8 mil. Kč, snížení o částku plynoucí z vrácení prostředků za HND dle opravného rozpočtu č. 5/2022²³ ve výši 1 552,4 mil. Kč a vypořádání za rok 2020 a předchozí roky ve výši 1 834,0 mil. Kč.

V rámci tzv. tradičních vlastních zdrojů (cel), které jsou vybírány na mimorozpočtové účty, byla v roce 2023 odvedena do rozpočtu EU částka 8 237,2 mil. Kč²⁴. Do státního rozpočtu byla jako úhrada nákladů na výběr v roce 2023 převedena částka ve výši 3 008,4 mil. Kč²⁵.

6.6 Čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU

Čistá pozice za rok 2023

V průběhu roku 2023 obdržela Česká republika z programů rozpočtu EU celkem **116,7 mld. Kč** (tj. cca 4,86 mld. EUR) a odvedla do něj **66,8 mld. Kč** (tj. cca 2,78 mld. EUR). Z toho vyplývá, že za celý rok 2023 Česká republika získala **o téměř 50 mld. Kč více** (tj. o 2,08 mld. EUR), než do rozpočtu EU zaplatila. Vedle příjmů z rozpočtu EU obdržela ČR v roce 2023 prostředky z dalších programů EU financovaných z Nástroje EU na podporu oživení (NGEU), který rozpočet EU doplňuje. Jednalo se o prostředky na zemědělství (rozvoj venkova), kohezi (React-EU) a z Národního plánu obnovy, a to v celkové výši 39,5 mld. Kč (1,65 mld. EUR). **Při započítání příjmů z NGEU** tak celkové kladné saldo činilo **89,5 mld. Kč** (3,73 mld. EUR).

Za kladnou bilanci ČR vůči rozpočtu EU stojí především **příjmy ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU**, které dosáhly téměř **81 mld. Kč** (tj. 3,37 mld. EUR). Největší objem, celkem 57 mld. Kč (tj. 2,37 mld. EUR), tvořily průběžné platby na programy období 2014–2020, vyplaceny byly i zálohové a průběžné platby na období 2021–2027 v celkové výši 16,3 mld. Kč (677,3 mil. EUR).

¹⁸ Díky poměrně vysokému zůstatku prostředků na položce VPS 3401 ke konci roku byla rozpočtovým opatřením přesunuta částka ve výši 2 481,0 mil. Kč na jinou rozpočtovou položku. Po rozpočtovém opatření byla tedy ve státním rozpočtu na rok 2023 na úhradu odvodů prostředků vlastních zdrojů do rozpočtu EU rozpočtována částka celkem 62 019,0 mil. Kč.

¹⁹ Z této položky je rovněž financováno hrubé snížení ročních příspěvků založených na HND pro Dánsko, Německo, Nizozemsko, Rakousko a Švédsko.

²⁰ Dle čl. 10b nařízení EU 609/2014 novelizovaného uvedeným nařízením Komise informuje členské státy o částkách vyplývajících z výpočtu Komise v souvislosti s vypořádáním odvodů dle DPH, HND a plastů před 1. únorem roku následujícího po roce, kdy byly údaje pro tyto úpravy poskytnuty. Každý členský stát přiřídí čistou částku na účet Komise v první pracovní den měsíce března roku následujícího po roce, kdy Komise členské státy informovala o částkách vyplývajících z tohoto výpočtu.

²¹ V roce 2022 žádné vypořádání odvodů dle DPH, HND a plastů podle skutečnosti neproběhlo.

²² Opt-out platby tvoří podíl ČR na financování určitých akcí a politik (zejména v oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti), kterých se některé členské státy neúčastní (dlouhodobě Dánsko a Irsko, nově také Maďarsko, Polsko a Švédsko).

²³ Komise na základě aktualizace příjmu (plateb členských zemí) pro rok 2022 a zavedení dodatečných opatření k řešení důsledků ruské války na Ukrajině zpřesnila své nároky a tuto úpravu zahrнула do opravného rozpočtu č. 5/2022, který se promítl do odvodu prostředků vlastních zdrojů členských států na účet Komise v lednu 2023.

²⁴ Částka byla o 1 470,4 mil. Kč nižší než v roce 2022.

²⁵ Z vybraných cel je do rozpočtu EU odváděno 75 %, 25 % si ponechává členský stát jako náklady na výběr. Odvedená částka do rozpočtu EU byla v roce 2023 ponížena v návaznosti na opravy dřívějších odvodů na základě uzavření provedených kontrol ze strany EK a OLAF. Částka plynoucí do státního rozpočtu byla vypočtena před tímto odpočtem.

Prostředky ze **Společné zemědělské politiky (SZP)** pak činily celkem **28,3 mld. Kč** (1,18 mld. EUR). Klíčovou položku zde představují přímé platby, které dosáhly výše 20,5 mld. Kč (852,5 mil. EUR), finanční prostředky čerpané na rozvoj venkova dosáhly výše 7,2 mld. Kč (299,1 mil. EUR).

Dlouhodobý postupný nárůst odvodů ČR pak reflektuje jak rostoucí objem rozpočtu EU, tak i dlouhodobé posilování ekonomické vyspělosti ČR v rámci EU.

U programů EU, které podléhají přímému řízení ze strany Komise (např. program Horizont 2020/Horizont Evropa, Erasmus+, Nástroj pro propojení Evropy, atd. a jsou financovány přímo z rozpočtu EU či z NGEU), nemá nyní ČR k dispozici přesná čísla o čerpání v předchozím roce. V čisté pozici za rok 2023 je proto uveden údaj odpovídající skutečné výši příjmů na tyto programy za rok 2022 tak, jak je uveden ve Finanční zprávě²⁶.

Vývoj čisté pozice od roku 2004

Celkově ČR od 1. května 2004 do 31. prosince 2023 zaplatila do rozpočtu EU **876,6 mld. Kč** (cca 33,55 mld. EUR) a získala **1,94 bil. Kč** (tj. cca 74,38 mld. EUR). Kladné saldo čisté pozice České republiky ve vztahu k rozpočtu EU tak od vstupu do EU celkově dosáhlo **1,06 bil. Kč** (cca 40,83 mld. EUR).

Při započítání příjmů z NGEU činí celkové příjmy 2,02 bil. Kč (tj. cca 77,4 mld. EUR) a celkové kladné saldo za dobu členství ČR v EU 1,14 bil. Kč (cca 43,83 mld. EUR).

Tabulka č. 82: Vývoj čisté pozice ČR vůči EU v letech 2004-2023

	2004-2018		2019		2020		2021		2022		2023		2004 - 31. 12. 2023	
	mil. EUR	mil. Kč	mil. EUR	mil. Kč	mil. EUR	mil. Kč	mil. EUR	mil. Kč	mil. EUR	mil. Kč	mil. EUR	mil. Kč	mil. EUR	mil. Kč
Příjmy z rozpočtu EU														
Strukturální akce	33 048,9	872 056,6	3 235,7	83 067,0	4 015,5	106 186,2	3 693,0	94 707,7	3 376,6	82 946,4	3 370,3	80 911,0	50 740,1	1 319 874,9
SF	21 664,1	571 304,0	2 437,1	62 565,3	2 866,5	75 801,2	2 735,4	70 148,3	2 548,9	62 612,7	2 122,4	50 952,9	34 374,3	893 384,4
CF	11 384,8	300 752,7	798,6	20 501,7	1 149,0	30 385,0	957,7	24 559,4	827,7	20 333,6	1 247,9	29 958,1	16 365,8	426 490,5
Zemědělství	13 381,3	353 944,8	1 270,0	32 604,3	1 280,2	33 852,7	1 230,0	31 542,2	1 206,0	29 624,8	1 180,3	28 336,3	19 547,7	509 905,1
Tržní operace	435,1	11 904,3	18,4	473,2	16,1	426,5	17,1	438,9	27,9	685,6	19,5	467,1	534,2	14 395,6
Přímé platby	8 530,8	225 314,8	855,6	21 964,1	854,7	22 601,2	849,6	21 787,6	842,0	20 684,8	852,5	20 465,8	12 785,2	332 818,4
Rozvoj venkova	4 344,4	114 878,7	392,9	10 086,5	403,4	10 666,5	356,1	9 132,4	329,4	8 092,6	299,1	7 180,2	6 125,3	160 036,9
Veterinární opatření	36,3	954,0	1,1	28,4	1,8	48,1	2,6	65,5	1,7	40,8	3,5	82,8	46,9	1 219,6
Rybářství	34,7	893,0	2,0	52,1	4,2	110,3	4,6	117,8	4,9	121,1	5,8	140,3	56,2	1 434,6
Programy EU	1 591,2	42 695,3	222,9	5 721,0	211,5	5 593,9	197,8	5 073,8	311,1	7 641,5	311,1	7 467,9	2 845,6	66 725,6
Budování institucí	28,0	821,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,0	821,6
Unijní programy	1 563,3	41 873,8	222,9	5 721,0	211,5	5 593,9	197,8	5 073,8	311,1	7 641,5	311,1	7 467,9	2 817,6	73 372,0
Předvstupní nástroje	414,5	12 308,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	414,5	12 308,8
Phare	177,9	5 553,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	177,9	5 553,3
Ispa	184,9	5 115,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	184,9	5 115,5
Sapard	51,7	1 640,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	51,7	1 640,1
Kompenzace	834,2	25 116,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	834,2	25 116,7
Příjmy z NGEU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	924,8	23 715,6	429,8	10 559,2	1 646,7	39 531,8	3 001,3	73 806,7
Programy s alokacemi pro ČR*							914,6	23 456,0	417,5	10 257,1	1 634,4	39 236,6	2 966,6	72 949,6
Unijní programy**							10,1	259,7	12,3	302,1	12,3	295,3	34,7	857,1
Celkové příjmy z rozpočtu EU	49 270,0	1 306 122,3	4 728,6	121 392,3	5 507,2	145 632,8	5 120,8	131 323,7	4 893,7	120 212,7	4 861,7	116 715,3	74 382,1	1 941 399,1
Celkové příjmy z rozpočtu EU vč. NGEU	49 270,0	1 306 122,3	4 728,6	121 392,3	5 507,2	145 632,8	6 045,6	155 039,4	5 323,5	130 771,9	6 508,4	156 247,1	77 383,4	2 015 205,8
Platby do rozpočtu EU														
tradiční vlastní zdroje (cla)	2 915,2	77 774,6	287,0	7 368,1	248,9	6 582,5	304,1	7 797,9	395,2	9 707,5	343,1	8 237,2	4 493,5	117 467,8
Zdroj z DPH	2 832,8	75 755,1	263,8	6 771,9	266,2	7 038,9	279,0	7 154,3	330,5	8 119,0	383,0	9 194,7	4 355,3	114 034,0
Zdroj z HND***	15 453,6	411 865,5	1 452,1	37 278,2	1 761,0	46 568,2	1 943,6	49 844,4	1 927,6	47 352,3	1 965,7	47 191,1	24 503,7	640 099,7
Zdroj z plastů****	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,4	1 548,4	52,1	1 280,5	89,9	2 158,0	202,4	4 986,9
Celkové platby do rozpočtu EU	21 201,7	565 395,3	2 002,9	51 418,2	2 276,1	60 189,6	2 587,1	66 345,0	2 705,4	66 459,4	2 781,7	66 781,0	33 554,9	876 588,4
Čistá pozice vůči rozpočtu EU	28 068,4	740 727,0	2 725,7	69 974,1	3 231,1	85 443,2	2 533,8	64 978,8	2 188,2	53 753,3	2 080,0	49 934,3	40 827,1	1 064 810,7
Čistá pozice vůči rozpočtu EU vč. NGEU	28 068,4	740 727,0	2 725,7	69 974,1	3 231,1	85 443,2	3 458,5	88 694,4	2 618,1	64 312,6	3 726,7	89 466,1	43 828,4	1 138 617,4

* React-EU (ERDF), Rozvoj venkova, Fond spravedlivé transformace (JTF), Národní plán obnovy (RRF)

** příjmy z přímo řízených programů (Horizont Evropa, InvestEU)

*** vč. paušálního snížení pro AT, DE, DK, NL a SE

**** od r. 2021

Pozn.: pro přepočítání mezi EUR a CZK byl za rok 2023 použit průměrný kurz 24,007 Kč/EUR - údaj ČNB

Zdroj: MF

²⁶ Spolehlivé údaje o čerpání prostředků z programů EU je možné získat až z Finanční zprávy, kterou Komise vydává vždy na podzim následujícího roku.

7 Rezervní položky kapitoly VPS

Vládní rozpočtová rezerva se vytváří podle § 27 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve výši nejméně 0,3 % výdajů státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok k zajištění krytí nezbytných a nepředvídaných výdajů. Objem této rezervy na rok 2023 byl na základě zákona č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023, stanoven na 10,8 mld. Kč v rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa, tj. 0,5 % výdajů státního rozpočtu. Z rezervy byly uvolňovány prostředky ke krytí nezbytných, avšak v zákoně o státním rozpočtu neobsažených výdajů, jejichž potřeba vyplynula v průběhu rozpočtového roku, a to na základě rozhodnutí vlády a na základě zmocnění pro ministra financí v usnesení vlády č. 808/2022, bod IV/1d.

Pro rok 2023 byla v rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa vytvořena v souvislosti s vysokým růstem cen energií mimořádná rezervní položka „**Prostředky na podporu hospodářství**“ v objemu 100 mld. Kč. Z ní bylo k 31. 12. 2023 uvolněno kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu 63,2 mld. Kč na kompenzace poskytované na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny dle usnesení vlády č. 17/2023 a č. 112/2023. Nižší než původně očekávaná potřeba vyplácených kompenzací a podpor vyplývajících z opatření v oblasti energií a jejich vysokých cen umožnila uvolnění dalších 8,9 mld. Kč kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí k navýšení rozpočtu sociálních dávek, zejména důchodů (8,5 mld. Kč).

Následující tabulka zachycuje uvolněné prostředky z položek Vládní rozpočtová rezerva a Prostředky na podporu hospodářství a skutečné čerpání na úrovni kapitol státního rozpočtu k 31. 12. 2023. Z tabulky je zjevné, že na úrovni kapitol bylo z prostředků Vládní rozpočtové rezervy realizováno **9,8 mld. Kč**, tj. 91,0 % z celkového objemu uvolněných prostředků a z položky Prostředky na podporu hospodářství **54,9 mld. Kč**, tj. 76,1 % převedené částky. Detailnější informace k jednotlivým opatřením jsou uvedeny v závěrečném účtu kapitoly Všeobecná pokladní správa.

Tabulka č. 83: Rezervní položky kapitoly VPS a jejich čerpání na úrovni kapitol k 31. 12. 2023 (Kč)

Vládní rozpočtová rezerva			
kapitola	titul	uvolněno	skutečně čerpáno
PSP	Pořádání Parlamentního summitu Krymské platformy (UV č.593/2023; URV č.258/2023)	10 000 000	10 000 000
ÚV ČR	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	10 000 000	9 733 695
MZV	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	20 000 000	20 000 000
MZV	Optimalizace fungování Stálého zastupení České republiky při EU v Bruselu po CZ PRES (UV č.411/2023)	6 570 936	1 323 762
MO	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	2 415 413	2 415 413
NBÚ	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	222 121	222 121
MF	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	8 293 381	8 293 381
MPSV	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	2 383 681	2 383 681
MV	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	6 163 554	6 163 554
MV	Zajištění vysílání policistů do zahraničí v reakci na posílení migračních toků podél západobalkánské trasy (UV č.714/2023)	27 908 500	16 923 535
MV	Prodloužení dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR (UV č.65/2023, UV č.457/2023, UV č.745/2023, UV č.769/2023, UV č.820/2023, UV č.901/2023)	172 108 664	39 706 554
MŽP	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	5 590 481	5 590 481
MMR	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	1 939 438	1 216 768
MPO	Zajištění činnosti agentury CzechTrade	6 972 273	6 972 273
MPO	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	15 604 986	15 604 986
MPO	Financování aktivit v oblasti podpory českých exportních firem	50 000 000	41 365 061
MPO	Financování úhrady plnění z programu COVID III pro Národní rozvojovou banku, a.s. (UV č.319/2023) - 4. čtvrtletí 2022, (UV č.485/2023) - 1. čtvrtletí 2023, (UV č.715/2023) - 2. čtvrtletí 2023, (UV č.937/2023) - 3. čtvrtletí 2023	664 985 353	664 985 351
MPO	Poskytnutí finančních kompenzací nepřímých nákladů pro odvětví, u kterých bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi do cen elektřiny (UV č.491/2023 a UV č.769/2023)	1 218 651 153	1 214 110 945
MPO	Státní program na podporu úspor energie EFEKT	30 000 000	29 983 362*)
MD	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	4 511 605	4 511 605
MZe	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	9 181 868	8 775 977
MŠMT	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	2 956 754	2 956 754
MK	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	1 207 706	1 207 706
MK	Financování programu projektu „Smetana 200“ - propagace ČR (UV č.509/2023 a UV č.716/2023)	200 000 000	0
MZd	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	2 478 876	2 446 844
MZd	Odvod za porušení rozpočtové kázně Zdravotního ústavu Ostrava a Zdravotního ústavu Ústí nad Labem (UV č.647/2023)	211 091 193	211 091 193
MS	Rozhodnutí ESLP ve věci Kudashkin	288 360	285 720
MS	Rozhodnutí ESLP ve věci B.Ü.	307 136	304 678
MS	Rozhodnutí ESLP ve věci Sládková	189 720	187 360
MS	Rozhodnutí ESLP ve věci Janáček	32 524	32 524
MS	Rozhodnutí ESLP ve věci Spieler a ve věci Hanuša	262 853	260 820
MS	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	5 019 311	5 019 311
MS	Posílení rozpočtu výdajů na programové financování ICT (UV č.671/2023)	125 000 000	0
MS	Posílení výdajů justiční části na pokrytí aktuální nedostatečnosti mandatorních výdajů (UV č.671/2023)	557 000 000	552 064 715
MS	Posílení rozpočtu výdajů justiční části na pokrytí mandatorních výdajů na úhrady odměn exekutorům z titulu zastavení exekuce pro bezvýslednost (UV č.671/2023)	362 000 000	432 172
ÚPV	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	349 048	349 006
ČSÚ	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	190 390	190 390
ČBÚ	Úprava informačního systému úhrad	2 417 580	2 395 800
ÚOHS	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	126 927	126 927
ÚSTR	Pořádání mezinárodní konference Ruský imperialismus	300 000	300 000
ÚSTR	Poskytnutí příspěvku na úhradu odvodu za porušení rozpočtové kázně	42 269 347	42 269 347
NSA	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	158 658	158 658
NSA	Podpora sportu - Organizace sportu v rámci podpory sportovních svazů	50 000 000	50 000 000
DIA	Realizace projektu Registr zastupování	3 000 000	0
DIA	Peněžní prostředky pro kapitolu Digitální a informační agentura (UV č.80/2023)	151 640 000	41 553 055
RRTV	Zvýšení výdajů kapitoly Rady pro rozhlasové a televizní vysílání (odchodné radních)	600 000	600 000
SÚJB	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	158 658	158 658
GIBS	Zvýšení výdajů kapitoly Generální inspekce bezpečnostních sborů na sociální dávky	1 300 000	1 300 000
NÚKIB	Vyplacení mimořádných odměn pro pracovníky, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 (UV č.32/2023)	1 047 144	1 047 144
VPS	Konflikt na Ukrajině - financování příspěvku na ubytování pro ÚSC (UV č.30/2023)	6 746 782 161	6 746 782 161
Celkem		10 741 677 753	9 773 803 448
Prostředky na podporu hospodářství			
MPO	Kompenzace poskytované na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny (UV č.17/2023 a č.112/2023)	63 249 504 108	46 030 593 435
MPSV	Navýšení výdajů na dávky důchodového pojištění	8 500 000 000	8 477 276 926
MPSV	Výdaje na ostatní sociální dávky	435 000 000	428 639 715
Celkem		72 184 504 108	54 936 510 076

*) z toho částka 427,5 tis. Kč byla čerpána kapitolou MZd prostřednictvím rozpočtového opatření z kapitoly MPO

Zdroj: MF

8 Nároky z nespotřebovaných výdajů

Nároky z nespotřebovaných výdajů vznikají ke dni 1. ledna běžného roku jako rozdíl mezi konečným rozpočtem výdajů a skutečnými rozpočtovanými výdaji za minulý rok zvýšený o zbylé nároky z nespotřebovaných výdajů z minulého roku (dále též NNV). Konečným rozpočtem výdajů organizační složky státu se rozumí rozpočet těchto výdajů upravený o všechna provedená rozpočtová opatření.

V souladu s § 47 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů (rozpočtová pravidla), může organizační složka státu překročit rozpočet výdajů běžného roku o částku vypočtených nároků z nespotřebovaných výdajů. Každou částku, o kterou se při využívání tohoto práva rozhodne tento rozpočet překročit, zanesse do evidence nároků z nespotřebovaných výdajů a zařadí na příslušnou položku a paragraf rozpočtové skladby. Tím se stane oprávněnou překročit rozpočet výdajů podle § 25 odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel a tato částka se stane součástí konečného rozpočtu výdajů. O každou takovou částku se stav nároků z nespotřebovaných výdajů snižuje.

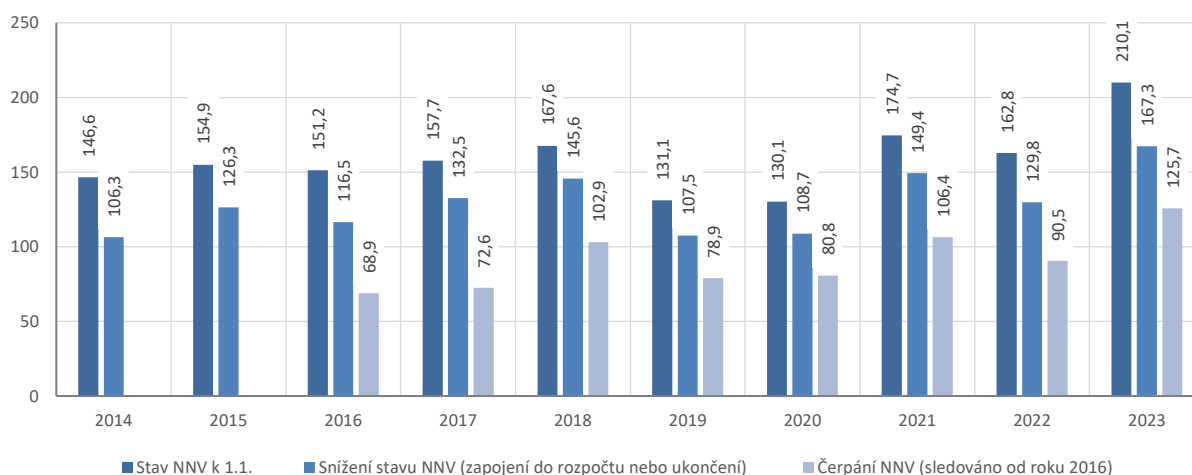
§ 47 odst. 1 rozpočtových pravidel uvádí členění výdajů na profilující a neprofilující výdaje. Toto členění je pro evidenci nároků z nespotřebovaných výdajů závazné. Struktura profilujících výdajů je patrná i tabulky níže.

Je důležité zdůraznit, že profilující nároky z nespotřebovaných výdajů uplatňuje pouze ta organizační složka státu, u které nároky vznikly a lze je použít pouze na tytéž účely, na něž byly k 1. lednu běžného roku vyčleněny. Uskutečněné čerpání nároků z nespotřebovaných výdajů vede ke zvýšení výdajů státního rozpočtu a tím i zhoršení salda hospodaření státního rozpočtu.

Nároky z nespotřebovaných výdajů dosáhly k 1. 1. 2023 stavu 210,1 mld. Kč (+47,3 mld. Kč). Stav NNV zvýšily především výdaje, na jejichž krytí dostává ČR peněžní prostředky nebo na jejich část od EU (+40,9 mld. Kč). Jednalo se především o výdaje z Národního plánu obnovy (+18,1 mld. Kč) z Integrovaného regionálního operačního programu 2014+ (+9,4 mld. Kč) a Přímých plateb 2023+ (+7,0 mld. Kč). Naopak klesl stav NNV u výdajů na programy podle § 13 odst. 3 rozpočtových pravidel (-9,4 mld. Kč).

Nejvíce nároků vzniklo k 1. 1. 2023 u výdajů, na jejichž provedení dostává Česká republika peněžní prostředky nebo jejich část od EU (95,5 mld. Kč, tj. 45,4 % všech nároků). Stav nároků byl významný i u neprofilujících výdajů (48,6 mld. Kč, tj. 23,1% podíl) a u prostředků na programy podle § 13 odst. 3 rozpočtových pravidel (46,2 mld. Kč, tj. téměř 22,0 % celku). Účelově určené výdaje podle § 21 odst. 3 a 4 rozpočtových pravidel, tj. prostředky státního rozpočtu určené na individuálně posuzované výdaje, na financování vymezeného okruhu finančních potřeb, na individuální a systémové dotace právnickým a fyzickým osobám a na návratné finanční výpomoci určené na konkrétní akce, se na celkovém stavu podílely 5,5 % (11,7 mld. Kč).

Graf č. 43: Vývoj stavu NNV k 1. 1. a 31. 12. od roku 2014 a jejich skutečné čerpání (mld. Kč)

Zdroj: MF

V průběhu roku 2023 bylo zapojeno nebo ukončeno celkem 167,3 mld. Kč nároků z nespotřebovaných výdajů, což bylo o 37,5 mld. Kč více než v předchozím roce. Kapitoly **čerpaly 125,7 mld. Kč nároků, což představovalo 75,1 % zapojených nároků. Stav nároků k 31. 12. 2023, tedy nároků, které nebyly v průběhu roku zapojeny ani ukončeny, činil 42,8 mld. Kč (o 9,8 mld. Kč více než stav nároků ke konci roku 2022)** a byl z velké části převeden do počátečního stavu roku 2024.

Tabulka č. 84: Přehled nároků z nespotřebovaných výdajů v roce 2023 (mil. Kč)

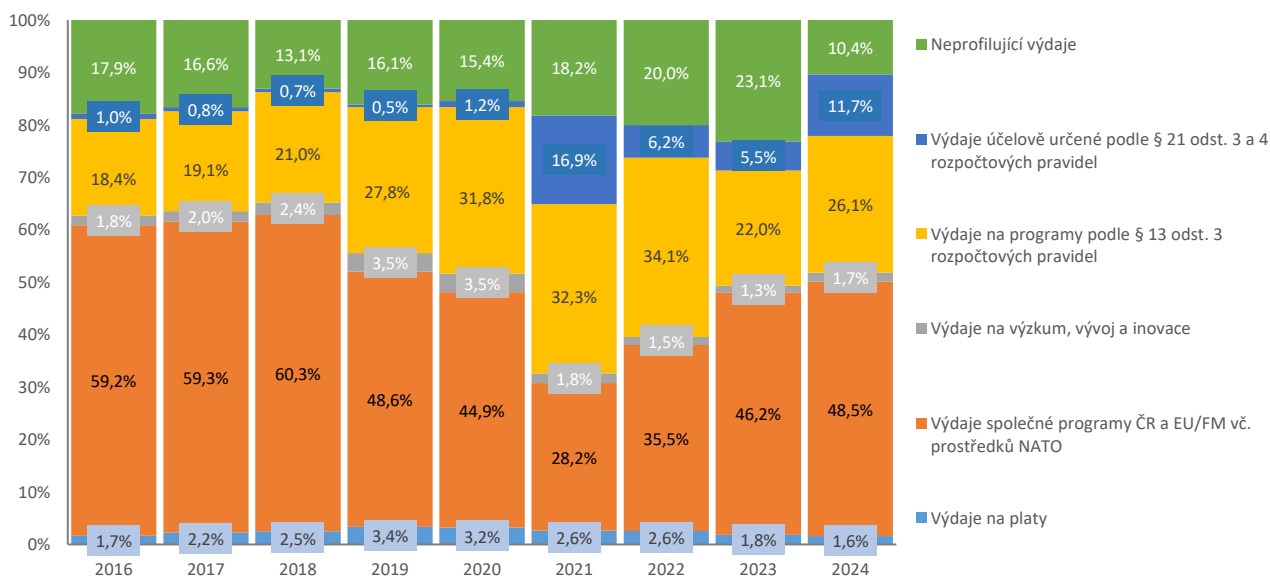
Ukazatel	Stav NNV k 1.1.2023	Zapojení do rozpočtu nebo ukončení NNV	Stav NNV k 31.12.2023	Skutečné čerpání NNV	Podíl realizovaných NNV k počátečnímu stavu NNV (%)
Profilující výdaje	161 496	123 007	38 488	84 311	52,2
A. Na platy státních zaměstnanců	1 035	877	158	1 107	106,9
B. Na platy a ost.platby za proved.práci kromě platů stát.zam.	2 822	2 484	338	1 961	69,5
C. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostředky z EU	95 474	67 643	27 831	55 940	58,6
v tom: výdaje financované z národních peněžních prostředků	9 554	4 587	4 967	2 822	29,5
výdaje, které jsou nebo mají být kryty peněžními prostř. EU	85 920	63 056	22 864	53 119	61,8
D. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostř.z fin.mech.	1 545	1 078	467	494	32,0
v tom: výdaje financované z národních peněžních prostředků	229	161	67	101	44,0
výdaje kryté peněžními prostředky z finančních mechanismů	1 316	917	399	394	29,9
E. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostř. od NATO	0	0	0	0	x
F. Na programy podle § 13 odst. 3 rozpočtových pravidel	46 191	39 062	7 129	20 168	43,7
G. Účelově určené podle § 21 odst. 3 a 4 rozpočtových pravidel	11 652	9 673	1 979	2 728	23,4
H. Na výzkum, vývoj a inovace	2 776	2 190	587	1 912	68,9
Neprofilující výdaje	48 590	44 306	4 284	41 345	85,1
Celkem	210 085	167 313	42 772	125 656	59,8

**) Snížení stavu NNV zahrnuje mimo zapojených NNV i ukončené NNV podle §47 odst. 6 písm. b) až e) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech*

Zdroj: MF

Následující graf ukazuje podíl jednotlivých druhů výdajů na stavu nároků z nespotřebovaných výdajů k 1. lednu 2023.

Graf č. 44: Struktura jednotlivých druhů výdajů na stavu NNV k 1. lednu (%)

Zdroj: MF

Institut nároků umožňuje v rámci sestavování rozpočtu na kalendářní rok zajištění víceletého financování programů, a proto velkou část z celkového stavu nároků tvoří výdaje, na jejichž provedení dostává Česká republika peněžní prostředky nebo jejich část od EU či výdaje na programy podle § 13 odst. 3 rozpočtových pravidel, což je patrné z grafu výše. Největší podíl z celkového objemu nároků k 1. 1. 2023 měly kapitoly, které se na řízení těchto programů podílejí, zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu (54,5 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (29,0 mld. Kč), Ministerstvo dopravy (19,0 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (16,7 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (13,9 mld. Kč), Ministerstvo vnitra (11,0 mld. Kč) a Ministerstvo zdravotnictví (10,8 mld. Kč).

Tabulka č. 85: Přehled vývoje stavu nároků z nespotřebovaných výdajů v průběhu roku 2023 po kapitolách (mil. Kč)

Kapitola	Stav NNV k 1.1.2023	Zapojení do rozpočtu nebo ukončení NNV k 31.12.2023	Stav NNV k 31.12.2023	Skutečné čerpání NNV	Podíl realizovaných NNV k počátečnímu stavu NNV (%)
301 Kancelář prezidenta republiky	172	140	32	20	11,6
302 Poslanecká sněmovna Parlamentu	87	57	29	57	66,2
303 Senát Parlamentu	177	96	81	88	49,8
304 Úřad vlády České republiky	529	312	217	152	28,7
305 Bezpečnostní informační služba	477	348	129	348	73,0
306 Ministerstvo zahraničních věcí	2 843	1 951	892	1 291	45,4
307 Ministerstvo obrany	1 889	1 877	12	1 341	71,0
308 Národní bezpečnostní úřad	56	56	0	36	64,1
309 Kancelář veřejného ochránce práv	27	15	12	10	37,6
312 Ministerstvo financí	5 000	3 286	1 713	2 070	41,4
313 Ministerstvo práce a sociálních věcí	9 708	6 073	3 635	4 566	47,0
314 Ministerstvo vnitra	11 047	10 267	780	7 249	65,6
315 Ministerstvo životního prostředí	9 304	7 151	2 154	5 121	55,0
317 Ministerstvo pro místní rozvoj	29 012	20 273	8 739	14 039	48,4
321 Grantová agentura České republiky	295	230	65	227	77,0
322 Ministerstvo průmyslu a obchodu	54 478	46 020	8 458	42 437	77,9
327 Ministerstvo dopravy	18 978	9 460	9 518	8 422	44,4
328 Český telekomunikační úřad	617	270	347	90	14,6
329 Ministerstvo zemědělství	16 705	14 901	1 803	11 564	69,2
333 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	13 938	12 965	973	9 999	71,7
334 Ministerstvo kultury	7 633	7 568	65	2 373	31,1
335 Ministerstvo zdravotnictví	10 809	10 455	354	6 990	64,7
336 Ministerstvo spravedlnosti	3 392	2 943	449	1 796	53,0
343 Úřad pro ochranu osobních údajů	14	14	0	9	65,0
344 Úřad průmyslového vlastnictví	16	16	0	12	77,2
345 Český statistický úřad	901	783	117	306	34,0
346 Český úřad zeměměřičký a katastrální	170	164	6	160	94,3
348 Český báňský úřad	3	3	0	3	95,0
349 Energetický regulační úřad	74	60	14	44	59,9
353 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	118	60	58	30	25,7
355 Ústav pro studium totalitních režimů	16	13	3	11	67,6
358 Ústavní soud	46	41	5	30	66,1
359 Úřad Národní rozpočtové rady	9	9	0	1	6,0
361 Akademie věd České republiky	3	3	0	3	100,0
362 Národní sportovní agentura	3 327	2 460	868	1 730	52,0
364 Digitální a informační agentura	0	0	0	252	x
371 Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	63	7	56	5	7,5
372 Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	4	1	3	1	24,8
373 Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře	7	2	5	2	32,6
374 Správa státních hmotných rezerv	5 740	5 740	0	1 730	30,1
375 Státní úřad pro jadernou bezpečnost	89	50	39	47	53,0
376 Generální inspekce bezpečnostních sborů	11	11	0	11	92,8
377 Technologická agentura České republiky	1 827	811	1 016	735	40,2
378 Národní úřad pro kybernetickou a informační	52	51	1	47	89,4
381 Nejvyšší kontrolní úřad	424	299	125	200	47,1
Celkem	210 085	167 313	42 772	125 656	59,8

Zdroj: MF

Schopnost čerpání těchto prostředků ve vztahu ke stavu nároků k 1. 1. 2023 u kapitol, jejichž počáteční stav nároků se pohyboval nad hranicí 1 mld. Kč, byla nejvyšší u Ministerstva průmyslu a obchodu (77,9 %), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (71,7 %), Ministerstva obrany (71,0 %), Ministerstva zemědělství (69,2 %), Ministerstva vnitra (65,6 %), Ministerstva zdravotnictví (64,7 %), Ministerstva životního prostředí (55,0 %), Ministerstva spravedlnosti (53,0 %) a Národní sportovní agentury (52,0 %).

Z celkově skutečně vyčerpaných prostředků ve výši 125,7 mld. Kč připadlo 73,5 mld. Kč (58,5 %) na běžné výdaje a 52,1 mld. Kč (41,5 %) na výdaje kapitálové.

Jak již bylo řečeno, čerpání nároků z nespotřebovaných výdajů je mimorozpočtový zdroj a výrazně tak může ovlivnit skutečné čerpání u jednotlivých výdajových položek a jejich plnění ve vztahu k rozpočtu. Následující tabulka znázorňuje nejvýraznější dopady čerpání nároků z hlediska druhového členění výdajů.

Tabulka č. 86: Nejvýraznější dopady čerpání NNV do výdajových podseskupení v roce 2023 (mil. Kč)

Podsokupení		Skutečné čerpání NNV v roce 2022	Skutečné čerpání NNV v roce 2023	Index 2023/2022 %	Rozdíl 2023-2022
521	Neinvestiční transfery podnikatelům	8 982	37 634	419,0	28 652
634	Investiční transfery rozpočtům územní úrovně	8 556	16 490	192,7	7 934
635	Investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	4 046	8 889	219,7	4 843
631	Investiční transfery podnikatelům	3 068	8 377	273,0	5 309
531	Neinvestiční transfery rozpočtům ústřední úrovně	11 735	8 122	69,2	-3 613
612	Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	6 330	7 288	115,1	958
532	Neinvestiční transfery rozpočtům územní úrovně	3 810	7 127	187,1	3 317
633	Investiční transfery rozpočtům ústřední úrovně	7 554	5 630	74,5	-1 924
533	Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	4 453	4 802	107,8	348
516	Výdaje na nákup služeb	4 386	4 064	92,6	-323
501	Platy	2 427	2 411	99,3	-16
632	Investiční transfery neziskovým a podobným osobám	1 680	2 393	142,5	713
611	Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	1 732	2 273	131,2	541
522	Neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám	2 874	2 144	74,6	-731
513	Výdaje na nákup materiálu	3 510	1 789	51,0	-1 721
503	Povinné a zákonné pojistné placené zaměstnavatelem	951	1 028	108,0	76

Zdroj: MF

Nejvíce nároků, tj. 37,6 mld. Kč (+28,7 mld. Kč) bylo čerpáno u neinvestičních transferů podnikatelským subjektům zejména kapitolou Ministerstvo průmyslu a obchodu (34,8 mld. Kč). Kapitola tyto nároky použila zejména na kompenzace poskytnuté účastníkům trhu s elektřinou a plynem na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny (10,6 mld. Kč), na dotace provozovateli přenosové soustavy ČEPS (7,8 mld. Kč), na kompenzace poskytnuté na dodávku elektřiny a plynu na ztráty za stanovené ceny pro provozovatele distribučních soustav v elektroenergetice a plynárenství (7,0 mld. Kč) a na podporu firem v energeticky náročných odvětvích (4,6 mld. Kč).

V následující tabulce jsou promítnuty nejvyšší podíly stavu nároků z nespotřebovaných výdajů k 1. 1. 2023 ke schválenému rozpočtu výdajů na rok 2023 po kapitolách.

Tabulka č. 87: Podíly stavu NNV k 1. 1. 2023 na schváleném rozpočtu výdajů v roce 2023 (mil. Kč)

Kapitola	Schválený rozpočet výdajů 2023	Stav NNV k 1.1.2023	Podíl stavu NNV k SR (%)
371 Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	33	63	187,3
374 Správa státních hmotných rezerv	3 779	5 740	151,9
317 Ministerstvo pro místní rozvoj	22 549	29 012	128,7
322 Ministerstvo průmyslu a obchodu	53 791	54 478	101,3
335 Ministerstvo zdravotnictví	15 593	10 809	69,3
381 Nejvyšší kontrolní úřad	631	424	67,2
345 Český statistický úřad	1 374	901	65,5
362 Národní sportovní agentura	6 908	3 327	48,2
315 Ministerstvo životního prostředí	19 825	9 304	46,9
353 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	273	118	43,1
334 Ministerstvo kultury	18 513	7 633	41,2
301 Kancelář prezidenta republiky	432	172	39,9
304 Úřad vlády České republiky	1 403	529	37,7
359 Úřad Národní rozpočtové rady	26	9	35,5
373 Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře	23	7	31,9
329 Ministerstvo zemědělství	57 486	16 705	29,1
377 Technologická agentura České republiky	6 328	1 827	28,9
306 Ministerstvo zahraničních věcí	10 000	2 843	28,4
328 Český telekomunikační úřad	2 222	617	27,8
303 Senát Parlamentu	661	177	26,8
349 Energetický regulační úřad	307	74	24,0
305 Bezpečnostní informační služba	2 227	477	21,4
312 Ministerstvo financí	23 960	5 000	20,9

Zdroj: MF

Obecně lze konstatovat, že schopnost organizačních složek státu zapojovat a čerpat nároky z nespotřebovaných výdajů je výrazně ovlivňována průběhem financování projektů národních i spolufinancovaných programů a tento trend lze očekávat i v dalších letech.

Výše stavu nároků z nespotřebovaných výdajů představuje každoročně riziko pro výsledek hospodaření státního rozpočtu, neboť dává organizačním složkám státu možnost realizovat značný objemu výdajů nad rámec schváleného rozpočtu. Je ovšem zároveň nástrojem, který umožňuje rozložit financování víceletých projektů, souvisejících nejčastěji s realizací společných programů EU a ČR či akcí programového financování, do více let. Stává se však i nástrojem, kterým stát může efektivněji řídit požadavky kapitol při procesu schvalování státního rozpočtu.

Negativně lze hodnotit míru skutečného vyčerpání zapojených nároků, tedy takových, u kterých organizační složka státu již předpokládá jejich realizaci. Nevyčerpané zapojené nároky činily 37,2 mld. Kč a tvořily téměř 22,9 % prostředků zapojených do konečného rozpočtu.

9 Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění

Odvětvové členění výdajů státního rozpočtu (podle nové vyhlášky č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě, účinné od roku 2022) má za cíl především transparentně interpretovat směry vládní rozpočtové politiky a finanční zajištěnost jednotlivých funkcí státu. Toto členění odhlíží od všech ostatních hledisek, která do odvětvového členění nepatří, a naopak agreguje jednotlivé odvětvové kategorie výdajů podle druhu činnosti, na kterou jsou prostředky státního rozpočtu vynakládány.

Přehled o výdajích SR podle odvětvového hlediska podává následující tabulka:

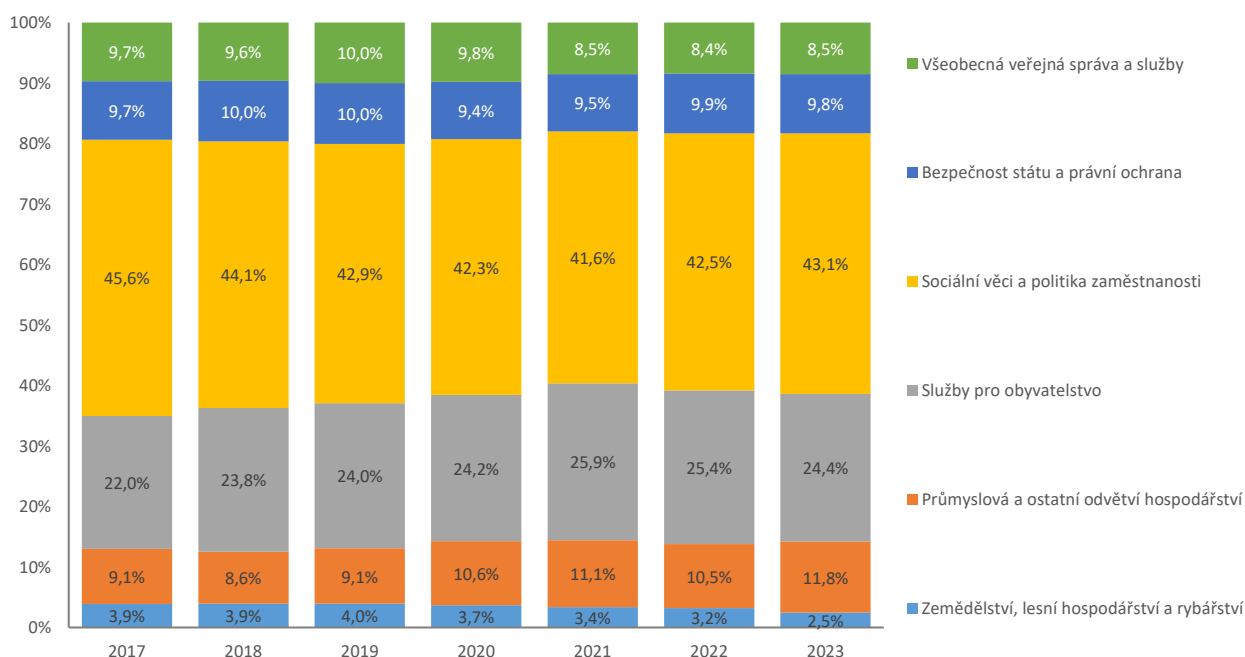
Tabulka č. 88: Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění (mld. Kč)

Rozp. skup.	Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění	Rozpočet 2023				SK 2023	% plnění	Index 2023/22	Rozdíl 2023-22
		SK 2022	schválený	po změnách	konečný				
		1	2	3	4				
1	Zemědělství, lesní hospodářství a rybníkářství	64,2	54,5	58,1	70,7	54,1	93,1	84,3	-10,1
	z toho: Zeměděl. a potravin. činnost a rozvoj	46,0	39,3	42,8	51,8	36,7	85,6	79,6	-9,4
2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	209,4	178,4	252,6	311,7	259,3	102,7	123,8	49,9
	Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	75,5	52,5	122,4	169,2	130,5	106,6	172,8	55,0
	Doprava	111,9	112,5	112,5	121,7	111,2	98,8	99,4	-0,7
	Vodní hospodářství	5,7	2,4	6,1	7,9	6,6	109,3	115,3	0,9
	Spoje	7,5	2,2	2,4	2,6	1,5	65,1	20,5	-5,9
	Všeob. hosp. záležitosti a ost.ekon.funkce	8,9	8,8	9,3	10,4	9,5	102,1	107,7	0,7
3	Služby pro fyzické osoby	504,1	522,4	537,3	597,9	536,9	99,9	106,5	32,8
	Vzdělávání a školské služby	246,6	262,8	264,4	275,5	266,1	100,6	107,9	19,5
	Kultura, církev a sdělovací prostředky	15,9	19,3	19,5	27,2	17,6	90,2	110,5	1,7
	Sport a zájmová činnost	8,6	8,4	8,4	11,2	9,4	111,5	108,7	0,7
	Zdravotnictví	155,1	160,0	163,4	174,6	163,3	99,9	105,3	8,2
	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	31,1	26,3	26,9	46,7	31,8	118,4	102,2	0,7
	Ochrana životního prostředí	24,3	23,2	30,1	35,4	23,7	78,7	97,2	-0,7
	Ostatní výzkum a vývoj	22,4	22,4	24,7	27,3	25,1	101,6	112,2	2,7
	Ost.činnosti související se služb.pro fyzické	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	96,8	0,0
4	Sociální věci a politika zaměstnanosti	844,0	935,9	954,9	960,7	949,4	99,4	112,5	105,4
	Dávky a podpory v sociálním zabezpečení	767,1	858,1	870,4	870,4	866,7	99,6	113,0	99,6
	Politika zaměstnanosti	23,9	23,5	25,5	26,6	23,9	93,8	100,0	0,0
	Sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezp. a politice zaměstnanosti	53,0	54,4	59,0	63,7	58,8	99,6	110,9	5,8
5	Bezpečnost státu a právní ochrana	195,8	217,5	223,2	241,9	215,4	96,5	110,0	19,6
	Obrana	77,2	97,5	94,0	94,9	85,4	90,9	110,7	8,3
	Civilní připravenost na krizové stavy	12,4	4,0	10,7	16,5	11,1	103,5	89,7	-1,3
	Bezpečnost a veřejný pořádek	60,0	66,6	65,9	72,3	66,4	100,7	110,6	6,4
	Právní ochrana	32,0	34,7	36,6	38,8	35,1	96,0	109,7	3,1
	Požární ochrana a integr. záchr. systém	14,2	14,8	16,1	19,5	17,4	108,1	121,9	3,1
6	Všeobecná veřejná správa a služby	167,3	314,3	224,9	232,7	187,5	83,4	112,1	20,2
	Státní moc, stát. správa, územní samospráva a politické strany	94,1	108,9	104,1	109,8	96,7	92,9	102,7	2,5
	Jiné veřejné služby a činnosti	7,9	6,5	7,1	8,9	7,6	107,0	96,8	-0,3
	Finanční operace	50,3	70,4	70,8	70,9	69,1	97,6	137,2	18,7
	Ostatní činnosti	15,0	128,5	43,0	43,0	14,2	32,9	94,5	-0,8
	VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	1 984,8	2 223,0	2 251,1	2 415,6	2 202,6	97,8	111,0	217,8

Zdroj: MF

Následující graf znázorňuje podíl jednotlivých odvětví na celkových skutečných výdajích státního rozpočtu:

Graf č. 45: Struktura výdajů podle jednotlivých odvětví v letech 2017 až 2023

Zdroj: MF

Meziroční srovnání výdajů státního rozpočtu je v některých letech poměrně výrazně ovlivněno výdaji na financování společných programů EU/FM a ČR (včetně SZP). Následující tabulka ukazuje dopady těchto výdajů do jednotlivých odvětví výdajové strany státního rozpočtu. U neuvedených oddílů bylo vykázáno nulové čerpání těchto výdajů.

Tabulka č. 89: Dopad výdajů na společné programy EU/FM a ČR vč. SZP (národní i EU podíl) do jednotlivých odvětví (mld. Kč)

Oddíl	rok 2022	rok 2023	rozdíl
10 Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	43,6	33,5	-10,0
21 Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	16,2	23,7	7,5
22 Doprava	43,7	28,1	-15,6
23 Vodní hospodářství	1,3	3,3	2,0
24 Spoje		0,1	
25 Všeobecné hospodářské záležitosti a ost. ekonomické funkce	0,3	0,6	0,3
31 a 32 Vzdělávání a školské služby	12,5	15,2	2,7
33 Kultura, církev a sdělovací prostředky	0,6	1,4	0,8
34 Sport a zájmová činnost	0,1	0,2	0,1
35 Zdravotnictví	4,4	9,3	4,9
36 Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	20,6	22,4	1,8
37 Ochrana životního prostředí	18,2	17,5	-0,7
38 Ostatní výzkum a vývoj	2,1	3,9	1,8
41 Dávky a podpory soc. zabezpečení		1,8	
42 Politika zaměstnanosti	1,4	1,6	0,2
43 Sociál. služby a společné činn. v sociál. zabezp.a politice zaměstn.	5,5	6,7	1,1
51 Obrana	0,0		0,0
52 Civilní připravenost na krizové stavy		0,1	0,1
53 Bezpečnost a veřejný pořádek	1,7	2,8	1,1
54 Právní ochrana	0,2	0,3	0,1
55 Požární ochrana a integrovaný záchranný systém	0,5	2,7	2,2
61 Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	0,5	1,0	0,5
62 Jiné veřejné služby a činnosti	0,5	0,4	-0,1
64 Ostatní činnosti	0,0	0,0	0,0
Celkový výsledek	174,0	176,6	2,6

Zdroj: MF

9.1 Výdaje na sociální věci a politiku zaměstnanosti

Tyto výdaje dosáhly v roce 2023 výše 949,4 mld. Kč, což bylo o 105,4 mld. Kč, tj. o 12,5 %, více než v předchozím roce (v roce 2022 vzrostly o 6,3 %). Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 43,1 %, tj. o 0,6 procentního bodu více než v roce 2022. Jejich skutečná výše byla pod úrovní danou rozpočtem po změnách o 5,5 mld. Kč.

Na dávky a podpory v sociálním zabezpečení (rozpočtový oddíl 41) bylo vynaloženo 91,3 % prostředků této skupiny výdajů, dosáhly 866,7 mld. Kč a meziročně vzrostly o 99,6 mld. Kč, tj. o 13,0 %. Proti rozpočtu po změnách byly nižší o 3,7 mld. Kč.

Z výdajů tohoto oddílu připadalo 79,0 % na **dávky důchodového pojištění**, které při meziročním růstu o 97,2 mld. Kč, tj. o 16,5 %, dosáhly 685,7 mld. Kč. Jejich výši ovlivnilo nařízení vlády č. 290/2022 Sb., kterým se pro rok 2023 stanovila v rámci řádné valorizace mj. výše základní výměry starobního, invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu na 4 040 Kč (navýšení o 140 Kč). Procentní výměra důchodů přiznaných před 1. 1. 2023 se zvýšila od 1. ledna 2023 o 5,1 %. Od 1. 1. 2023 se zvýšila procentní výměra starobních důchodů o 500 Kč za každé dítě, které pojištěnec vychoval. Průměrný starobní důchod se tak zvýšil o 825 Kč měsíčně, tj. o 4,7 %. Na základě zákona č. 71/2023 Sb. se mimořádnou valorizací od června 2023 zvýšil průměrný starobní důchod o cca 756 Kč měsíčně, tj. o 3,9 %. Procentní výměra se zvýšila o 2,3 % a o pevnou částku 400 Kč. Na starobní důchody bylo vynaloženo celkem 578,8 mld. Kč (růst o 86,1 mld. Kč, tj. o 17,5 %), na invalidní důchody pro invaliditu prvního, druhého i třetího stupně 65,7 mld. Kč (růst o 6,6 mld. Kč) a na vdovské, vdovecké a sirotčí důchody celkem 41,2 mld. Kč (růst o 4,6 mld. Kč).

Druhou váhově nejvýznamnější částku v rámci sociálního zabezpečení představují **dávky státní sociální podpory**. Jejich čerpání ve výši 60,4 mld. Kč znamenalo meziroční nárůst o 3,7 mld. Kč, tj. o 6,4 %. V rámci těchto pododdílů (413+414) došlo k poklesu u přídatku na dítě (o 4,8 mld. Kč na 5,8 mld. Kč) a rodičovského příspěvku (o 1,9 mld. Kč na 31,2 mld. Kč). Naopak meziročně vzrostly zejména příspěvek na bydlení (o 9,3 mld. Kč na 17,9 mld. Kč) a dávky péčovské péče a zaopatřovací příspěvky (o 1,0 mld. Kč na 5,3 mld. Kč).

Dalším významným pododdílem jsou **dávky nemocenského pojištění**. Jejich objem 45,9 mld. Kč znamenal meziroční pokles o 2,2 mld. Kč, tj. o 4,6 %. Na poklesu se podílelo nejvíce nemocenské, které se snížilo o 1,1 mld. Kč na 32,0 mld. Kč, peněžitá pomoc v mateřství se snížením o 0,7 mld. Kč na 10,6 mld. Kč a ošetřovné se snížením o 0,4 mld. Kč na 2,5 mld. Kč. Hlavním faktorem ovlivňujícím pokles nemocenského byla vyšší základna v důsledku pandemie covid-19 v předchozím roce 2022.

Ostatní dávky povahy sociálního zabezpečení dosáhly 45,4 mld. Kč, což bylo o 0,8 mld. Kč více než v roce 2022. Z toho **příspěvek na péči osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci** podle § 7 až 31 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, dosáhl 37,3 mld. Kč, což bylo o 0,8 mld. Kč více než v roce 2022. V rámci tohoto pododdílu byly vyplaceny i **státní příspěvky na důchodové připojištění** ve výši 7,5 mld. Kč (pokles o 0,1 mld. Kč).

Dávky pomoci v hmotné nouzi se meziročně snížily o 1,5 mld. Kč a dosáhly 12,9 mld. Kč. Byly tvořeny zejména § Ostatní dávky sociální pomoci (7,0 mld. Kč s poklesem o 1,7 mld. Kč), příspěvkem na živobytí (4,0 mld. Kč s nárůstem o 0,6 mld. Kč) a doplatkem na bydlení (1,7 mld. Kč, pokles o 0,1 mld. Kč).

Dávky zdravotně postiženým občanům ve výši 3,8 mld. Kč meziročně vzrostly o 1,1 mld. Kč. Z toho příspěvek na mobilitu činil 2,9 mld. Kč (nárůst o 1,1 mld. Kč) a příspěvek na zvláštní pomůcku 0,9 mld. Kč.

V rámci tohoto oddílu bylo také vyplaceno 12,6 mld. Kč (o 0,6 mld. Kč více než v předchozím roce) na **zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů při skončení služebního poměru**. Z toho výsluhový příspěvek činil 11,9 mld. Kč při růstu o 1,4 mld. Kč. Odchodné vyplacené příslušníkům ozbrojených sil dosáhlo 0,6 mld. Kč, což bylo meziročně o 0,8 mld. Kč méně.

Výdaje na politiku zaměstnanosti (rozpočtový oddíl 42) dosáhly v roce 2023 výše **23,9 mld. Kč** a proti roku 2022 se téměř nezměnily (+13 mil. Kč). **Podpory v nezaměstnanosti** v objemu 10,5 mld. Kč (meziroční nárůst o 0,6 mld. Kč) představovaly především výdaje na hmotné zabezpečení osob v nezaměstnanosti a zvýšení ke hmotnému zabezpečení na manželku a děti osobám se změněnou pracovní schopností.

Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce vyplácený zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se změněnou pracovní schopností dosáhl 10,8 mld. Kč při meziročním růstu o 0,8 mld. Kč, tj. o 8,4 %.

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v celkově vynaložené částce 2,1 mld. Kč meziročně klesly o 1,4 mld. Kč a byly použity na veřejně prospěšné práce (0,7 mld. Kč při meziročním nárůstu o 36 mil. Kč), na rekvalifikace (0,4 mld. Kč při nárůstu o 0,2 mld. Kč), na tvorbu společensky účelných pracovních míst (0,3 mld. Kč při meziročním poklesu o 0,1 mld. Kč), na cílené programy k řešení zaměstnanosti (90 mil. Kč při poklesu o 1,7 mld. Kč) a na podporu zaměstnanosti zdravotně postižených občanů (12 mil. Kč při poklesu o 1 mil. Kč).

Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace ve výši 0,3 mld. Kč (meziroční pokles o 0,1 mld. Kč) byly vyplaceny zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů především v souvislosti s restrukturalizací uhelného průmyslu.

Ze státního rozpočtu bylo také vyplaceno 0,2 mld. Kč (o 27 mil. Kč více než v roce 2022) jako úhrada mezd zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele.

Výdaje na sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti (rozpočtový oddíl 43), které představují nikoliv přímé dávky a podpory, ale výdaje na činnosti a služby zaměřené na určité sociální skupiny obyvatelstva nebo obecné sociální programy, dosáhly v roce 2023 celkové **výše 58,8 mld. Kč** a proti předchozímu roku vzrostly o 5,8 mld. Kč, tj. o 10,9 %. V rámci tohoto oddílu byly financovány výdaje na správu v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti (zejména činnost Ministerstva práce a sociálních věcí, ČSSZ, Úřadu práce ČR) ve výši 24,1 mld. Kč (meziroční nárůst o 2,2 mld. Kč). Na služby sociální péče bylo vynaloženo 27,0 mld. Kč (nárůst o 2,4 mld. Kč). Většina těchto prostředků (24,4 mld. Kč s meziročním nárůstem o 1,4 mld. Kč) byla převedena obcím a krajům podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Na sociální péči a pomoc manželství a rodinám šlo 3,0 mld. Kč (o 1,0 mld. Kč více než v roce 2022), dalších 2,1 mld. Kč bylo určeno na sociální péči a pomoc dětem a mládeži (o 0,2 mld. Kč více než v předchozím roce).

9.2 Výdaje na služby pro fyzické osoby

Výdaje na služby pro fyzické osoby zahrnují výdaje na vzdělávání a školské služby, kulturu, církev a sdělovací prostředky, tělovýchovu a zájmovou činnost, zdravotnictví, bydlení, komunální služby a územní rozvoj, ochranu životního prostředí, na podporu výzkumu, vývoje a inovací uvedených oblastí a podporu výzkumu, vývoje a inovací odvětvově nespécifikovanou. Prostředky na tyto účely jsou poskytovány rozpočtovými kapitolami přímo nebo prostřednictvím rozpočtů územních samosprávných celků. **Výdaje na služby pro fyzické osoby dosáhly v roce 2023 částku 536,9 mld. Kč** a meziročně vzrostly o 32,8 mld. Kč, tj. o 6,5 % (v roce 2022 vzrostly o 1,9 %). Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 24,4 % (v roce 2022 to bylo 25,4 %). Rozpočet po změnách byl čerpán na 99,9 %, což představovalo úsporu 0,4 mld. Kč. Na této skupině výdajů se podílely též výdaje určené na financování společných programů EU/FM a ČR, které dosáhly 70,0 mld. Kč, což bylo o 11,5 mld. Kč více než v roce 2022. Z hlediska odvětvového členění ovlivnily růst hlavně výdaje na zdravotnictví vyšší o 4,9 mld. Kč a výdaje na vzdělávání a školské služby vyšší o 2,7 mld. Kč.

Objemově nejvýznamnější část těchto výdajů (49,6 %) představovaly výdaje na vzdělávání a školské služby (rozpočtový oddíl 31 a 32) – celkem dosáhly **266,1 mld. Kč**, což bylo o 19,5 mld. Kč, tj. o 7,9 %, více než v roce 2022. Většina této částky směřovala do pododdílu „Ostatní činnost a nespécifikované výdaje“, kde bylo při meziročním růstu o 11,5 mld. Kč vyplaceno celkem 200,8 mld. Kč. V naprosté většině šlo o prostředky transferované z kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy územním samosprávným celkům (výkonové financování regionálního školství) zejména na platy učitelů. Na vysokoškolské vzdělávání bylo vynaloženo celkem 47,8 mld. Kč, což bylo o 1,9 mld. Kč více než v roce 2022. Z toho na činnost vysokých škol směřovalo 35,3 mld. Kč a na podporu výzkumu, vývoje a inovací na vysokých školách 12,5 mld. Kč. Na předškolní a základní vzdělávání směřovalo 7,9 mld. Kč (růst o 4,1 mld. Kč), na střední vzdělávání a konzervatoře 3,3 mld. Kč (růst o 0,9 mld. Kč) a na školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy jako jsou např. výchovné ústavy, dětské domovy se školou a diagnostické ústavy 2,1 mld. Kč (růst o 0,1 mld. Kč).

Výdaje na zdravotnictví (rozpočtový oddíl 35) financované ze státního rozpočtu dosáhly v roce 2023 v souhrnu **163,3 mld. Kč** a byly o 8,2 mld. Kč, tj. o 5,3 %, nad úroveň roku 2022. Největší objem představovaly

výdaje na „ostatní činnost ve zdravotnictví“ zahrnující platbu státu na zdravotní pojištění nevýdělečných osob ve výši 138,7 mld. Kč (o 9,3 mld. Kč a 7,2 % více než v roce 2022). Na meziroční růst měla vliv lednová valorizace vyměřovacího základu (na 1 900 Kč) a vyšší počet pojištěnců. Transfer ze státního rozpočtu tak pokryl okolo 30 % výdajů na veřejnou zdravotní péči. Výdaje na lůžkovou péči pak dosáhly 3,9 mld. Kč, což bylo o 0,1 mld. Kč méně než v roce 2022. Na zvláštní zdravotnická zařízení a služby pro zdravotnictví, kam patří např. hygienická a zdravotnická záchranná služba, bylo vynaloženo 4,8 mld. Kč, tj. o 5,4 mld. Kč méně než v roce 2022. Snížení souvisí nejvíce s poklesem výdajů na léky a zdravotnický materiál (z 8,7 mld. Kč na 1,0 mld. Kč). Na zdravotnické programy (zejména prevence kriminality a prevence před návykovými látkami) směřovalo 9,8 mld. Kč, což představovalo meziroční růst o 4,7 mld. Kč (nejvíce vzrostly investiční transfery příspěvkovým organizacím – o 5,2 mld. Kč). Na výzkum a vývoj ve zdravotnictví bylo vynaloženo 2,0 mld. Kč, o 0,1 mld. Kč více než v roce 2022. Na činnost orgánů státní správy ve zdravotnictví směřovalo 2,8 mld. Kč, o 0,6 mld. Kč méně než v roce 2022.

Na bydlení, komunální služby a územní rozvoj (rozpočtový oddíl 36) bylo v roce 2023 z prostředků státního rozpočtu vynaloženo celkem **31,8 mld. Kč**, tj. o 0,7 mld. Kč, tj. o 2,2 %, více než v předchozím roce. V rámci celého oddílu se výrazně projeví výdaje na společné programy EU a ČR (22,4 mld. Kč při růstu o 1,8 mld. Kč), z nichž největší podíl tvořily výdaje v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (19,6 mld. Kč s růstem o 0,8 mld. Kč), které směřovaly do oblasti územního rozvoje. Podpora stavebního spoření a hypotečních úvěrů formou státních příspěvků v roce 2023 dosáhla 4,2 mld. Kč (v roce 2022 to bylo 4,3 mld. Kč). Od roku 2011 (do roku 2023) byla stanovena maximální výše státní podpory stavebního spoření na 2 000 Kč ročně. Zejména formou kapitálových výdajů bylo vynaloženo do oblasti bytového hospodářství 0,3 mld. Kč (výdaje na poskytování bydlení, podpora ze strany státu obcím na výstavbu bytů, získávání pozemků pro bytovou výstavbu). Na správu v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje bylo vynaloženo 2,8 mld. Kč (o 0,1 mld. Kč méně než v roce 2022).

Na kulturu, církve a sdělovací prostředky (rozpočtový oddíl 33) bylo v roce 2023 vynaloženo **17,6 mld. Kč**, což bylo o 1,7 mld. Kč, tj. o 10,5 % více než v předchozím roce. Z celkového objemu připadlo nejvíce prostředků registrovaným církvím a náboženským společnostem (3,3 mld. Kč, z toho 0,9 mld. Kč představovaly příspěvky na podporu činnosti dotčených církví a náboženských společností a 2,4 mld. Kč finanční náhrady v rámci majetkového vyrovnání s církvemi), muzeím a galeriím (3,3 mld. Kč při růstu o 0,3 mld. Kč), na činnost památkových ústavů, hradů a zámků (2,7 mld. Kč při růstu o 0,4 mld. Kč), na divadelní činnost (1,6 mld. Kč při růstu o 0,1 mld. Kč), na činnosti knihovnické (1,1 mld. Kč), na hudební činnost (0,7 mld. Kč), na zachování a obnovu kulturních památek (0,6 mld. Kč), na výzkum a vývoj v oblasti kultury, církví a sdělovacích prostředků (0,5 mld. Kč), na Pražský hrad (0,2 mld. Kč) atd.

Výdaje na ochranu životního prostředí (rozpočtový oddíl 37) dosáhly **23,7 mld. Kč** a proti roku 2022 klesly o 0,7 mld. Kč, tj. o 2,8 %. Nejvíce prostředků směřovalo na dotace Státnímu fondu životního prostředí (10,0 mld. Kč, pokles o 1,1 mld. Kč). Na ochranu přírody a krajiny bylo vynaloženo 4,2 mld. Kč (pokles o 0,5 mld. Kč), na nakládání s odpady 1,8 mld. Kč (snížení o 0,5 mld. Kč), z toho na prevenci vzniku odpadů šlo 0,8 mld. Kč (o 0,5 mld. Kč více než v předchozím roce), na ochranu ovzduší a klimatu 3,1 mld. Kč (růst o 1,4 mld. Kč), z nichž 3,0 mld. Kč plynulo na zlepšování kvality ovzduší a omezování emisí (růst o 1,6 mld. Kč). Na ochranu a sanaci půdy a podzemní vody 1,4 mld. Kč (pokles o 0,2 mld. Kč), na ochranu proti záření 0,6 mld. Kč (přibližně jako v roce 2022; souvislost s činností Správy úložišť radioaktivních odpadů a hledáním lokalit pro hlubinné úložiště) a na výzkum životního prostředí 0,3 mld. Kč. Na správu v ochraně životního prostředí bylo vynaloženo 1,8 mld. Kč (pokles o 3,6 mld. Kč, z toho 3,7 mld. Kč představoval neinvestiční transfer SFŽP).

Sport a zájmová činnost (rozpočtový oddíl 34) byla v roce 2023 financována částkou **9,4 mld. Kč**, což bylo o 0,7 mld. Kč, tj. o 8,7 %, více než v roce 2022. Nejvíce prostředků (5,8 mld. Kč s růstem o 0,4 mld. Kč) bylo vynaloženo na „ostatní sportovní činnost“ (§ 3419), která zahrnuje např. podporu státu sportovním oddílům, výdaje na konání sportovních akcí apod. Na rozvoj státní sportovní reprezentace bylo vynaloženo 2,9 mld. Kč (o 0,2 mld. Kč více než v předchozím roce). Na využití volného času dětí a mládeže bylo věnováno 0,6 mld. Kč (o 0,2 mld. Kč více než v předchozím roce) v rámci podpory činnosti domů dětí a mládeže, mládežnických organizací, výstavby dětských hřišť, zábavních parků apod.

Ostatní výzkum a vývoj (rozpočtový oddíl 38) dosáhl **25,1 mld. Kč** při meziročním růstu o 2,7 mld. Kč, tj. o 12,2 %. Nárůst nejvýrazněji ovlivnily výdaje Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na ostatní výzkum a vývoj odvětvově nespécifikovaný ve výši 7,2 mld. Kč (o 1,6 mld. Kč více než v předchozím roce)

transferované především veřejným výzkumným institucím, příspěvkovým organizacím, veřejným vysokým školám, spolkům a podnikatelům. Výrazně vzrostlo i čerpání účelové podpory na programy vyhlášené Technologickou agenturou ČR podle zákona č. 320/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), které byly vyšší o 0,9 mld. Kč při celkově vynaložené částce 6,2 mld. Kč. Tento oddíl zahrnuje též výdaje do výzkumu a vývoje odvětvově nespécifikovaného – šlo o 7,0 mld. Kč s poklesem o 0,1 mld. Kč čerpaných Akademií věd ČR, resp. o 4,7 mld. Kč s růstem o 0,3 mld. Kč transferovaných z kapitoly Grantová agentura ČR. Projevilo se zde i čerpání prostředků v rámci Národního plánu obnovy ve výši 2,4 mld. Kč (o 1,8 mld. Kč více než v roce 2022), operačního programu Jan Amos Komenský v částce 0,8 mld. Kč (v roce 2022 nebyly čerpány) nebo v rámci OP Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+, které v oblasti tohoto oddílu dosáhlo 0,4 mld. Kč a bylo meziročně nižší o 0,7 mld. Kč.

9.3 Výdaje na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

Výdaje na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství (rozpočtová skupina 1) a **na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství** (rozpočtová skupina 2) dosáhly v roce 2023 celkové výše **313,4 mld. Kč**, což představovalo 14,2 % všech výdajů státního rozpočtu (v roce 2022 to bylo 13,8 %) a meziročně vzrostly o 39,8 mld. Kč, tj. o 0,6 % (v roce 2022 meziročně klesly o 1,7 mld. Kč).

Výdaje na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství (rozpočtový oddíl 10) dosáhly **54,1 mld. Kč** a klesly tak o 10,1 mld. Kč, tj. o 15,7 %. V tomto oddílu byly čerpány zejména výdaje na zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj ve výši 36,7 mld. Kč (o 9,4 mld. Kč méně než v roce 2022). V rámci tohoto pododdílu převažovala především podpora podnikatelských záměrů a restrukturalizace v oblasti zemědělství a potravinářství (17,8 mld. Kč při meziročním poklesu o 8,9 mld. Kč) a také podpora méně příznivých oblastí, zvyšování kvality a revitalizace půdy, vč. podpory vodního hospodářství a ostatních složek v zemědělské a lesnické krajině (15,5 mld. Kč při růstu o 0,8 mld. Kč), to vše zejména formou transferů Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu určených na Program rozvoje venkova a na Přímé platby zemědělcům v rámci společné zemědělské politiky. Na pěstební činnost bylo vynaloženo 3,6 mld. Kč (o 1,1 mld. Kč více než v předchozím roce). Na ozdravování hospodářských zvířat, polních a speciálních plodin a zvláštní veterinární péči směřovalo zejména formou dotací podnikatelům převážně z národních zdrojů 2,2 mld. Kč, což bylo o 1,6 mld. Kč méně než v roce 2022.

Na podporu lesního hospodářství bylo vynaloženo 5,1 mld. Kč (zhruba stejně jako v roce 2022). Na regulaci zemědělské produkce, organizaci trhu a poskytování podpor bylo použito 2,9 mld. Kč s poklesem o 1,0 mld. Kč (vše ve formě transferů SZIF, z toho 0,9 mld. Kč v rámci Společné organizace trhu 2014+ a 2023+), na podporu výzkumu, vývoje a inovací v zemědělství a lesnictví 1,2 mld. Kč (pokles o 2,8 %) a v neposlední řadě na činnost orgánů státní správy v zemědělství 7,1 mld. Kč (nárůst o 0,4 mld. Kč).

Na dopravu (rozpočtový oddíl 22) bylo ze státního rozpočtu poskytnuto **111,2 mld. Kč**, což bylo o 0,7 mld. Kč (o 0,6 %) méně než v roce 2022. Na celkové částce se podílel zejména paragraf „Ostatní záležitosti v dopravě“ (81,7 mld. Kč při poklesu o 12,7 mld. Kč), do kterého byla zaříděna mimo jiné naprostá většina transferů Státnímu fondu dopravní infrastruktury. Ty, v rámci tohoto paragrafu, představovaly 75,4 mld. Kč s meziročním poklesem o 13,5 mld. Kč. Na tomto paragrafu se objemem ve výši 4,7 mld. Kč (pokles o 0,2 mld. Kč) podílely i prostředky vyplacené dopravcům jako kompenzace dopadů slev nařízených státem. Jde o 75%, resp. 50% slevy z jízdného pro seniory nad 65 let a studenty do 26 let.

Na dopravní obslužnost směřovalo 9,6 mld. Kč, což bylo o 0,8 mld. Kč více než v roce 2022. Tyto prostředky byly poukázány akciové společnosti České dráhy (6,2 mld. Kč na dálkovou dopravu) a také krajům a obcím (3,4 mld. Kč na regionální dopravu). Výdaje do pozemních komunikací (pododdíl 221) vzrostly o 0,3 mld. Kč a dosáhly 0,3 mld. Kč a výdaje na silniční dopravu (pododdíl 222) dosáhly 0,1 mld. Kč (o 0,2 mld. Kč méně než v roce 2022). Výdaje do železniční dopravy (pododdíl 224) dosáhly 16,3 mld. Kč, meziročně vzrostly o 10,8 mld. Kč a byly nejvíce tvořeny investičními transfery SFDI (12,5 mld. Kč, v roce 2022 to bylo 4,9 mld. Kč), investičními transfery rozpočtům územní úrovně (3,0 mld. Kč, když v roce 2022 nebyly vykázány) kapitálovými i běžnými transfery podnikatelům (0,8 mld. Kč, o 0,2 mld. Kč více než v roce 2022). Na mezinárodní spolupráci v dopravě směřovala 1,2 mld. Kč (téměř stejně jako v roce 2022), z nichž téměř celá částka představovala výdaje spojené s kosmickými aktivitami. Na civilní leteckou dopravu (pododdíl 225)

bylo vynaloženo 0,2 mld. Kč (o 0,1 mld. Kč meziročně více). Výdaje na správu v dopravě činily 1,7 mld. Kč (o 0,1 mld. Kč více než v roce 2022).

Výdaje státního rozpočtu na průmysl, stavebnictví, obchod a služby (rozpočtový oddíl 21) dosáhly **130,5 mld. Kč**, což bylo o 55,0 mld. Kč, tj. o 72,8 %, více než v roce 2022. Nárůst ovlivnily zejména vysoké výdaje na úsporu energií a obnovitelné zdroje, které při nárůstu o 50,3 mld. Kč dosáhly 99,0 mld. Kč. Byly tvořeny zejména kompenzacemi za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům a na ztráty (dle NV č. 463/2022 Sb. a NV č. 5/2023 Sb.) ve výši 52,8 mld. Kč a dotacemi provozovateli přenosové soustavy v částce 18,7 mld. Kč (v roce 2022 uvedené položky nebyly čerpány). Dotace na obnovitelné zdroje energie (včetně odpuštění poplatků na POZE) poskytované z kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu byly vyplaceny ve výši 18,4 mld. Kč (o 3,9 mld. Kč méně než v roce 2022), podpory zvýšených nákladů na energie v částce 4,6 mld. Kč (meziročně o 3,7 mld. Kč více) a výdaje na programy zaměřené na udržitelné využívání zdrojů energie ve výši 2,4 mld. Kč (-0,3 mld. Kč). Od roku 2022 sem patří též výdaje na kompenzace nepřímých nákladů odvětví se značným rizikem úniku uhlíku vyplacené z kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu ve výši 1,2 mld. Kč (nárůst o 0,4 mld. Kč). Výdaje na podporu podnikání a inovací včetně opatření ke zvýšení konkurenceschopnosti průmyslových odvětví (pododdíl 212) dosáhly 16,4 mld. Kč, což znamenalo meziroční zvýšení o 3,8 mld. Kč. Byly financovány převážně v rámci OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+, na který bylo vynaloženo 14,6 mld. Kč při nárůstu o 3,8 mld. Kč. Výdaje na tomto pododdílu (212) ovlivnily též prostředky vynaložené v rámci Národního plánu obnovy (0,8 mld. Kč) a OP Spravedlivá transformace (0,5 mld. Kč). Na výzkum a vývoj v průmyslu, stavebnictví, obchodu a službách bylo poskytnuto 6,2 mld. Kč, o 0,4 mld. Kč více než v předchozím roce. Na vnitřní obchod, služby a cestovní ruch bylo vynaloženo 0,8 mld. Kč, o 0,3 mld. Kč méně než v roce 2022. Na technický útlum uhelného hornictví směřovalo při meziročním nárůstu o 0,2 mld. Kč celkem 3,4 mld. Kč. Na činnost ústředních a ostatních orgánů státní správy v těchto odvětvích připadlo v roce 2023 celkem 3,6 mld. Kč, o 0,8 mld. Kč více než v roce 2022.

Vodní hospodářství (rozpočtový oddíl 23) se na výdajích státního rozpočtu v roce 2023 podílelo částkou **6,6 mld. Kč** při meziročním nárůstu o 0,9 mld. Kč, tj. o 15,3 %. Z této částky bylo použito na odvádění a čištění odpadních vod 3,6 mld. Kč (nárůst o 1,1 mld. Kč), na činnosti související se zásobováním pitnou vodou, tj. zejména vodárenskou infrastrukturou, 1,9 mld. Kč (nárůst o 0,7 mld. Kč) a na úpravy vodních toků a vodohospodářská díla 0,8 mld. Kč (pokles o 0,7 mld. Kč). Z celkové částky představovaly kapitálové výdaje 6,2 mld. Kč (v roce 2022 to bylo 4,9 mld. Kč), z nichž 2,9 mld. Kč tvořily výdaje v rámci OP Životní prostředí 2014+ a CF 2021+ (0,6 mld. Kč v roce 2022).

Na odvětví spojů (rozpočtový oddíl 24) bylo vynaloženo **1,5 mld. Kč**, což bylo o 5,9 mld. Kč méně než v předchozím roce. Meziroční pokles byl způsoben výdaji na kompenzace za ztrátové služby, které musí v souladu s ustanovením § 34d odst. 2 zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách, ve znění pozdějších předpisů, poskytovat státní podnik Česká pošta. Tyto kompenzace byly Českým telekomunikačním úřadem vyplaceny v roce 2022 ve výši 6,75 mld. Kč, zatímco v roce 2023 pouze ve výši 0,75 mld. Kč, což představovalo ztrátu České pošty za rok 2023. Z ostatních výdajů tohoto oddílu šlo zejména o výdaje na správu ve spojích (činnost Českého telekomunikačního úřadu) ve výši 0,7 mld. Kč s meziročním nárůstem o 0,1 mld. Kč.

Součástí této skupiny výdajů jsou též **výdaje na všeobecné hospodářské záležitosti a ostatní ekonomické funkce** (rozpočtový oddíl 25). Tyto výdaje dosáhly částky **9,5 mld. Kč**, o 0,7 mld. Kč a 7,7 % více než v roce 2022. Patří sem např. výdaje na služby v oblasti meteorologie (v působnosti kapitoly Ministerstvo životního prostředí, 0,7 mld. Kč), výdaje na činnost ústředních orgánů státní správy v oblasti hospodářství (Český úřad zeměměřický a katastrální 0,6 mld. Kč, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 0,3 mld. Kč a Úřad průmyslového vlastnictví 0,2 mld. Kč), výdaje na činnost ostatních orgánů a organizací v oblasti normalizace, standardizace a metrologie (v působnosti kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu, 0,3 mld. Kč), na činnost ostatních orgánů státní správy v zeměměřictví a katastru (v působnosti Český úřad zeměměřický a katastrální, 3,4 mld. Kč), výdaje na správu národního majetku (v působnosti kapitoly Ministerstvo financí výdaje na činnosti po zrušení Fondu národního majetku a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, 1,7 mld. Kč), výdaje na činnost ostatních orgánů státní správy v oblasti bezpečnosti práce (v působnosti kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí, 0,6 mld. Kč, např. výdaje Státního úřadu inspekce práce a jiné), výdaje na paragraf „Všeobecná hospodářská správa jinde nezařazená“ (převážně v působnosti Ministerstva vnitra, 1,3 mld. Kč, v malém rozsahu kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí) a na některé další činnosti.

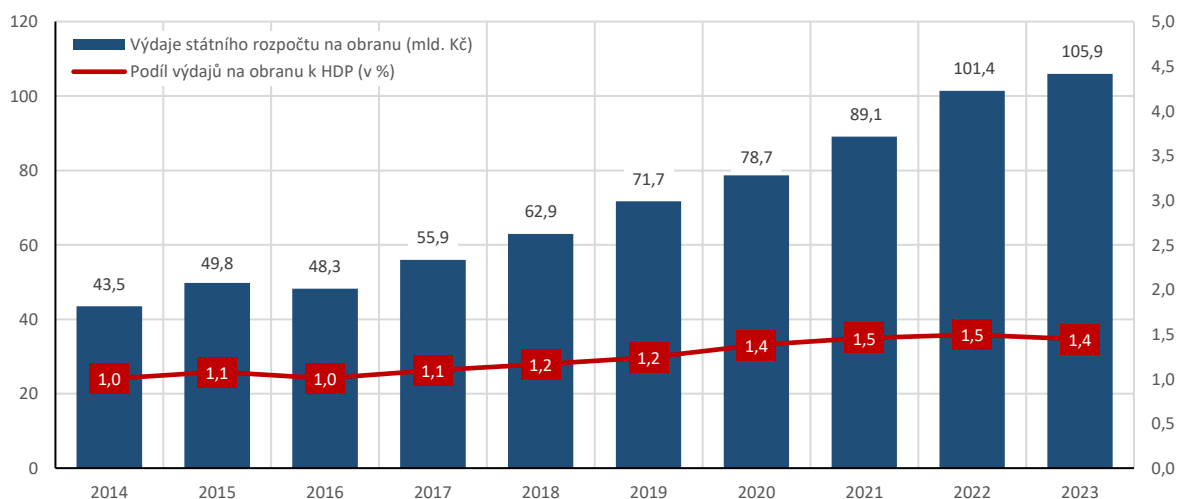
9.4 Výdaje na bezpečnost státu a právní ochranu

Výdaje této rozpočtové skupiny dosáhly celkové částky **215,4 mld. Kč**, což bylo o 19,6 mld. Kč, tj. o 10,0 %, více než v předchozím roce (v roce 2022 vzrostly o 8,3 %) a podíl na celkových výdajích státního rozpočtu dosáhl 9,8 % (v roce 2022 to bylo 9,9 %).

Největší část těchto výdajů připadla **na obranu** (rozpočtový oddíl 51), na kterou bylo vynaloženo **85,4 mld. Kč** při meziročním růstu o 8,3 mld. Kč, tj. o 10,7 %. Z této částky představovaly běžné výdaje 59,9 mld. Kč (v roce 2022 to bylo 53,3 mld. Kč) a kapitálové výdaje 25,6 mld. Kč (v roce 2022 to bylo 23,9 mld. Kč). Na činnost jednotlivých složek Armády České republiky bylo vynaloženo celkem 66,2 mld. Kč (meziroční růst o 7,5 mld. Kč byl ovlivněn zejména nákupem strojů, přístrojů a zařízení o 2,4 mld. Kč, nákupem materiálu o 2,2 mld. Kč a výdaji na platy vyššími o 1,5 mld. Kč), na činnost Vojenské policie a Vojenského zpravodajství 8,5 mld. Kč (pokles o 0,5 mld. Kč), na mezinárodní spolupráci v obraně a zahraniční vojenskou pomoc 4,4 mld. Kč (nárůst o 1,3 mld. Kč) a na státní správu ve vojenské obraně 3,4 mld. Kč (pokles o 0,5 mld. Kč). Podpůrné složky ozbrojených sil čerpaly 1,6 mld. Kč (růst o 0,3 mld. Kč) a na činnost Vojenské kanceláře prezidenta republiky a Hradní stráže plynulo 1,0 mld. Kč (nárůst o 0,1 mld. Kč).

Pokud jde o závazek České republiky dodržet objem výdajů na obranu perspektivně nejméně ve výši 2 % HDP, je potřeba upřesnit, že průřezový ukazatel „**Výdaje na obranu státu**“ implementovaný pro tyto účely od roku 2024 zahrnuje všechny výdaje kapitol Ministerstvo obrany, Národní bezpečnostní úřad, Správa státních hmotných rezerv a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost a dále všechny výdaje ostatních kapitol zaříděné v oddílu 51 - Obrana.

Graf č. 46: Podíl výdajů na obranu na HDP v běžných cenách (mld. Kč, pravá osa %)

Pozn.: Výdaje na obranu jsou uvedeny v metodice platné od roku 2024. Jedná se o všechny výdaje kapitol MO, NBÚ, SSHR a NÚKIB a všechny výdaje ostatních kapitol zaříděné jako výdaj na obranu v oddílu 51 – Obrana.

Zdroj: MF

Na bezpečnost a veřejný pořádek (rozpočtový oddíl 53) vynaložil státní rozpočet celkem **66,4 mld. Kč** při meziročním nárůstu o 6,4 mld. Kč, tj. o 10,7 %. Z toho 64,9 mld. Kč směřovalo na činnost Ministerstva vnitra a Bezpečnostní informační služby (z toho na Policejní prezidium a krajská ředitelství Policie ČR 53,0 mld. Kč) a 1,4 mld. Kč na činnost Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Národního bezpečnostního úřadu (o 0,1 mld. Kč více než v roce 2022).

Na právní ochranu (rozpočtový oddíl 54) bylo čerpáno **35,1 mld. Kč** při meziročním růstu o 3,1 mld. Kč, tj. o 9,7 %. Z této částky bylo vynaloženo na činnost soudů včetně Ústavního soudu ČR 17,3 mld. Kč (meziroční růst o 1,1 mld. Kč), na vězeňství 11,5 mld. Kč (růst o 1,1 mld. Kč) a na státní zastupitelství 4,0 mld. Kč (růst o 0,4 mld. Kč). Na činnost orgánů státní správy v oblasti právní ochrany směřovalo 1,5 mld. Kč (o 0,4 mld. Kč více než v předchozím roce), na činnost probační a mediační služby 0,4 mld. Kč (zhruba stejně jako v roce 2022) a na činnost Kanceláře Veřejného ochránce práv 0,2 mld. Kč (podobně jako v předchozím roce).

Na požární ochranu a integrovaný záchranný systém (rozpočtový oddíl 55) bylo v roce 2023 vynaloženo **17,4 mld. Kč**, což bylo o 3,1 mld. Kč, tj. o 21,9 %, více než v předchozím roce. Naprostá většina těchto

prostředků směřovala do oblasti profesionálních složek útvarů požární ochrany (13,1 mld. Kč při růstu o 1,4 mld. Kč), dále na podporu jednotek sborů dobrovolných hasičů (0,4 mld. Kč při poklesu o 0,1 mld. Kč), na vzdělávací a technická zařízení požární ochrany (0,7 mld. Kč, o 0,1 mld. Kč více než v roce 2022) a na činnost Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru (3,0 mld. Kč při nárůstu o 1,7 mld. Kč).

Na civilní připravenost na krizové stavy (rozpočtový oddíl 52) bylo čerpáno **11,1 mld. Kč**, což představovalo meziroční pokles o 1,3 mld. Kč, tj. 10,3 %. Pokles zaznamenala především hospodářská opatření pro krizové stavy - o 1,1 mld. Kč při absolutní výši 10,7 mld. Kč (z toho výdaje na zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb. vzrostly o 4,3 mld. Kč a výdaje na civilní připravenost na krizové stavy klesly o 5,4 mld. Kč). Prostředky byly použity zejména v souvislosti s pořizováním, obměňováním a ochraňováním státních hmotných rezerv (4,0 mld. Kč s poklesem o 5,4 mld. Kč souvisejícím s mimořádným pořizováním zemního plynu v roce 2022), na státní správu v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy (0,4 mld. Kč s růstem o 0,1 mld. Kč) a na podporu krizového řízení a nouzového plánování.

9.5 Výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby

Celkové výdaje této rozpočtové skupiny dosáhly v roce 2023 hodnoty **187,5 mld. Kč** a byly tak o 20,2 mld. Kč, tj. o 12,0 %, vyšší než v předchozím roce (v roce 2022 byly meziročně vyšší o 3,0 %). Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 8,5 % (v roce 2022 to bylo 8,4 %).

Na státní moc, státní správu, územní samosprávu a politické strany (rozpočtový oddíl 61) bylo vynaloženo celkem **96,7 mld. Kč**, tj. o 2,5 mld. Kč (o 2,7 %) více než v roce 2022. Z toho 84,7 mld. Kč (v roce 2022 to bylo 82,5 mld. Kč) se čerpalo v pododdíle 614 „Všeobecná vnitřní státní správa“. Zde se nejvíce promítly odvody vlastních zdrojů EU do rozpočtu EU podle DPH, HNP a objemu nerecyklovaných plastových obalů, které dosáhly 58,5 mld. Kč (o 1,8 mld. Kč více než v roce 2022). Další výdaje byly použity na činnost orgánů Finanční správy ČR (12,9 mld. Kč s růstem o 0,2 mld. Kč) a na činnost Celní správy ČR (5,5 mld. Kč, pokles o 0,9 mld. Kč). Na činnost Českého statistického úřadu směřovalo 1,5 mld. Kč (zvýšení o 0,3 mld. Kč), na činnost Úřadu vlády ČR 0,9 mld. Kč (pokles o 0,4 mld. Kč). V rámci jiných pododdílů směřovaly na zastupitelství a stálé mise ČR v zahraničí prostředky ve výši 3,9 mld. Kč (nárůst o 0,2 mld. Kč), na činnost Ministerstva zahraničních věcí 2,3 mld. Kč (nárůst o 0,4 mld. Kč), Parlamentu ČR 2,3 mld. Kč (nárůst o 0,1 mld. Kč), Nejvyššího kontrolního úřadu 0,8 mld. Kč (pokles o 0,3 mld. Kč) a na činnost politických stran a hnutí celkem 0,5 mld. Kč (pokles o 0,1 mld. Kč). Výdaje na volby klesly o 0,2 mld. Kč a dosáhly výše 0,8 mld. Kč. Většinu tvořily výdaje na volbu prezidenta ČR ve výši 0,7 mld. Kč (v předchozím roce 0,2 mld. Kč) a na volby do zastupitelstev územních samosprávných celků 23 mil. Kč (v roce 2022 to bylo 0,7 mld. Kč), když volby do Parlamentu ČR dosáhly pouze 1 mil. Kč (v roce 2022 to bylo 66 mil. Kč).

Další součástí výdajů této skupiny tvořily tzv. **finanční operace** (rozpočtový oddíl 63). Dosáhly **69,1 mld. Kč**, což bylo o 18,7 mld. Kč, tj. o 37,2 %, více než v roce 2022. Na této částce se nejvíce podílely výdaje na obsluhu státního dluhu ve výši 67,5 mld. Kč s meziročním nárůstem o 18,0 mld. Kč. Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu dosáhly 0,8 mld. Kč (růst o 0,6 mld. Kč). Výdaje na náhrady škod způsobených nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem při výkonu veřejné moci (soudní a mimosoudní rehabilitace) dosáhly 0,5 mld. Kč (růst o 0,1 mld. Kč). Za služby peněžních ústavů bylo v rámci tohoto oddílu vyplaceno 0,2 mld. Kč (nárůst o 3 mil. Kč).

Na jiné veřejné služby a činnosti (rozpočtový oddíl 62) bylo vynaloženo celkem **7,6 mld. Kč** při meziročním poklesu o 0,3 mld. Kč, tj. o 3,2 %. Na humanitární zahraniční pomoc bylo vynaloženo 3,9 mld. Kč (pokles o 0,3 mld. Kč) a na rozvojovou zahraniční pomoc 0,7 mld. Kč (růst o 0,1 mld. Kč). Členské příspěvky mezinárodním vládním organizacím dosáhly 1,2 mld. Kč (o 55 mil. Kč méně než v roce 2022) a neinvestiční transfery nadnárodním orgánům 0,2 mld. Kč (o 0,3 mld. Kč méně než v předchozím roce). Patří sem i archivní činnost s objemem vyčerpaných prostředků 1,1 mld. Kč (meziroční růst o 43 mil. Kč).

Výdaje na ostatní činnosti (rozpočtový oddíl 64) dosáhly v roce 2023 částky **14,2 mld. Kč** a meziročně klesly o 0,8 mld. Kč, tj. o 5,5 %. Pokles byl ovlivněn nižšími (o 0,5 mld. Kč) transfery územním rozpočtům vyplaceným v celkové výši 14,0 mld. Kč a nižšími výdaji na náhrady za nezpůsobenou újmu a výdaji na náhrady škod způsobených nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem při výkonu veřejné moci (o 0,4 mld. Kč), které byly vyplaceny ve výši 83 mil. Kč. Pokles transferů územním samosprávným celkům byl způsoben vyšší základnou předchozího roku 2022, kdy byl dle zákona č. 519/2021 Sb., o kompenzačním

bonusu pro rok 2022, vyplacen z důvodu výpadku příjmů ze sdílených daní příspěvek ve výši 1,2 mld. Kč, který v roce 2023 již nebyl vyplacen. V rámci tohoto oddílu byly, v souladu se zákonem o státním rozpočtu na rok 2023, poskytnuty neinvestiční transfery v rámci souhrnného dotačního vztahu, a to obcím vč. hl. m. Praha ve výši 12,1 mld. Kč (růst o 0,6 mld. Kč) a krajům 1,9 mld. Kč (růst o 0,2 mld. Kč).

Součástí výdajů státního rozpočtu jsou i **výdaje na podporu výzkumu, vývoje a inovací**, které jsou v rozpočtové skladbě z hlediska jejího odvětvového třídění obsaženy v podstatě v každém výše uvedeném oddílu – jde o tzv. vědní paragraf (v rozpočtové skladbě zpravidla vymezen koncovým dvojitým číslem 80). Výdaje na podporu výzkumu, vývoje a inovací jsou dále samostatně sledovány na § 3801 (Akademie věd ČR), § 3802 (Grantová agentura ČR), § 3803 (Technologická agentura ČR), § 3809 (Ostatní výzkum a vývoj odvětvově nespécifikovaný) a na § 3212 (Výzkum a vývoj na vysokých školách).

Celkem byly ze státního rozpočtu na podporu výzkumu, vývoje a inovací (včetně výdajů krytých příjmy z EU a FM) **vynaloženy v roce 2023 prostředky ve výši 49,0 mld. Kč** (plnění na 97,8 % rozpočtu po změnách) a proti roku 2022 vzrostly o 2,7 mld. Kč, tj. o 5,9 %. Meziroční nárůst ovlivnily výrazněji výdaje kryté příjmy z EU a FM, celkem vzrostly o 2,5 mld. Kč, zatímco výdaje čerpané z národních zdrojů byly meziročně vyšší jen o 0,2 mld. Kč. Podíl výdajů na podporu výzkumu, vývoje a inovací na výdajích státního rozpočtu v roce 2023 představoval 2,2 % (v roce 2022 to bylo 2,3 %).

Podrobnější informace o výdajích na podporu výzkumu, vývoje a inovací jsou uvedeny v následující části této zprávy.

10 Výdaje státního rozpočtu na podporu výzkumu, vývoje a inovací

Výdaje na podporu výzkumu, vývoje a inovací byly zákonem č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2023, stanoveny ve výši 40,2 mld. Kč při očištění o výdaje kryté příjmy ze zahraničních programů. Proti roku 2022 se jednalo o zvýšení o 1,1 mld. Kč, tj. o 2,9 %.

V roce 2023 byly za oblast podpory výzkumu, vývoje a inovací (dále také VVI) rozpočtovány výdaje na programy spolufinancované z rozpočtu EU a výdaje kryté z FM v kapitolách Ministerstvo průmyslu a obchodu (4,4 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (4,2 mld. Kč), a Technologická agentura ČR (734 mil. Kč). **Včetně výdajů krytých příjmy** z rozpočtu EU a EHP/Norsko činily **schválené výdaje na tuto oblast celkem 49,5 mld. Kč (+1,2 mld. Kč, tj. +2,6 %)**.

Podíl schválených celkových výdajů 2023 z národních zdrojů na podporu výzkumu, vývoje a inovací v přepočtu na odhad vývoje HDP, činil 0,55 % HDP, včetně výdajů krytých z rozpočtu EU a FM činil podíl 0,67 % HDP.

Jako každým rokem byla provedena řada rozpočtových opatření, běžné přesuny výdajů ve smyslu rozpočtových pravidel mezi kapitolami a v rámci rozpočtů kapitol poskytujících nebo realizujících podporu výzkumu, vývoje a inovací. Upravený rozpočet národní části podpory zaznamenal snížení o 0,2 mld. Kč, z důvodu zajištění posílení dávek důchodového pojištění v kapitole Ministerstva práce a sociálních věcí dle usnesení vlády č. 698/2023. V kapitole Ministerstva průmyslu a obchodu pak došlo k navýšení předfinancování zahraničních zdrojů o částku 0,7 mld. Kč. Následující tabulka podrobněji ukazuje čerpání prostředků na výzkum, vývoj a inovace podle jednotlivých kapitol.

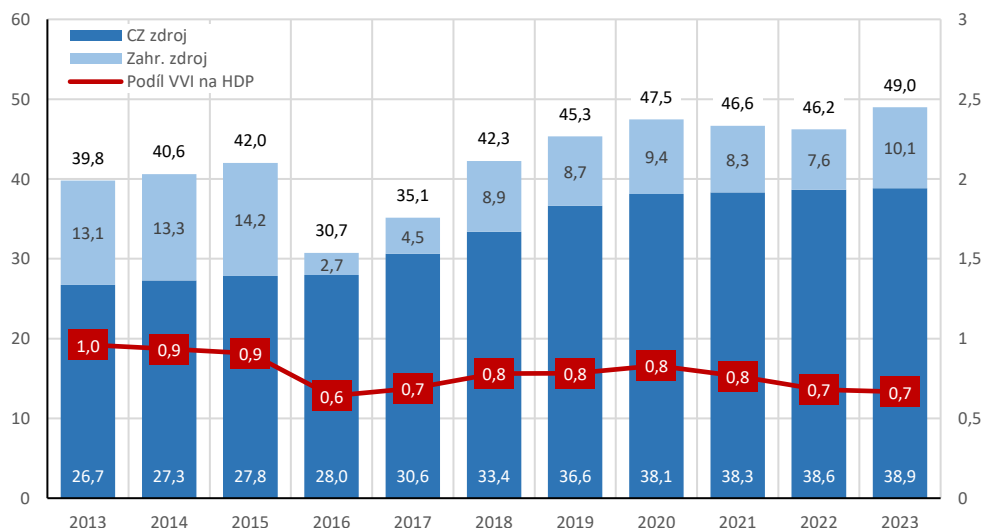
Tabulka č. 90: Výdaje státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace podle kapitol (mil. Kč)

	Schválený rozpočet 2023				Rozpočet po změnách 2023				Konečný rozpočet 2023				Skutečnost 2023				Plnění (%) k RpZ
	Tuzemské zdroje		Zahr. zdroje	Celkem	Tuzemské zdroje		Zahr. zdroje	Celkem	Tuzemské zdroje		Zahr. zdroje	Celkem	Tuzemské zdroje		Zahr. zdroje	Celkem	
	Instituc. výdaje	Účelové výdaje			Instituc. výdaje	Účelové výdaje			Instituc. výdaje	Účelové výdaje			Instituc. výdaje	Účelové výdaje			
Úřad vlády ČR	70	0	0	70	0	0	70	89	0	0	89	79	0	0	79	112,4	
Ministerstvo zahraničních věcí	35	0	0	35	35	0	35	35	0	0	35	35	0	0	35	100,0	
Ministerstvo obrany	110	333	3	447	119	386	9	515	137	416	13	566	126	305	8	440	85,4
Ministerstvo práce a sociálních věcí	85	0	0	85	85	0	85	85	0	0	85	84	0	0	84	99,4	
Ministerstvo vnitra	155	698	0	853	144	680	0	824	189	748	0	937	152	641	1	793	96,2
Ministerstvo životního prostředí	296	0	0	296	296	10	0	306	298	17	0	315	298	10	0	308	100,6
Grantová agentura ČR	126	4 531	0	4 657	126	4 524	0	4 650	140	4 740	0	4 880	134	4 607	0	4 741	102,0
Ministerstvo průmyslu a obchodu	547	742	4 350	5 639	547	622	5 050	6 219	652	841	7 504	8 997	521	246	5 401	6 167	99,2
Ministerstvo dopravy	98	0	0	98	98	0	0	98	98	0	0	98	98	0	0	98	100,0
Ministerstvo zemědělství	575	600	0	1 175	571	600	0	1 171	596	608	0	1 205	582	570	0	1 152	98,3
MŠMT	11 923	4 163	4 220	20 305	11 955	4 083	4 220	20 258	12 552	4 414	5 274	22 240	11 756	3 896	3 832	19 485	96,2
Ministerstvo kultury	168	338	0	506	168	327	0	496	170	327	0	497	168	291	0	458	92,5
Ministerstvo zdravotnictví	783	1 043	0	1 826	783	1 038	0	1 822	810	1 206	0	2 016	771	1 162	0	1 934	106,2
Ministerstvo spravedlnosti	0	0	0	0	8	0	0	9	13	0	0	13	6	0	0	6	75,8
Český úřad zeměměřický a katastrální	0	0	0	0	13	0	0	13	13	0	0	13	13	0	0	13	100,0
Ústav pro studium totalitních režimů	0	0	0	0	0	6	0	6	6	6	0	6	6	6	0	6	101,2
Akademie věd ČR	7 177	0	0	7 178	7 031	0	0	7 032	7 034	0	0	7 034	6 993	0	0	6 994	99,5
Technologická agentura ČR	223	5 370	734	6 328	230	5 474	734	6 438	260	6 061	927	7 248	227	5 075	874	6 175	95,9
Celkem	22 372	17 818	9 307	49 497	22 281	17 751	10 014	50 046	23 170	19 386	13 717	56 274	22 044	16 808	10 116	48 968	97,8

Zdroj: MF

Skutečné čerpání výdajů státního rozpočtu na podporu výzkumu, vývoje a inovací, **bez výdajů krytých příjmy z EU a FM**, dosáhlo **38,9 mld. Kč**, tj. 97,1 % rozpočtu po změnách. Proti roku 2022 došlo ke zvýšení skutečných výdajů o 0,2 mld. Kč, tj. o 0,6 %. V této částce je zapojeno využití nároků z nespoteřebovaných výdajů kapitol ve výši 2,2 mld. Kč. Následující graf znázorňuje výdaje na VVI a jejich podíl na HDP v letech 2013 až 2023.

Graf č. 47: Výdaje státního rozpočtu na VVI a jejich podíl k HDP (mld. Kč, pravá osa %)

Zdroj: MF, ČSÚ (stav HDP k 28. 3. 2024)

Skutečné čerpání celkového objemu podpory výzkumu, vývoje a inovací, **včetně výdajů krytých příjmy z EU a FM**, činilo téměř **49,0 mld. Kč**, což je o 2,7 mld. Kč, tj. o 5,9 %, více než v roce 2022. Do této částky byly **zapojeny nároky** z nespoteřebovaných výdajů předchozích let včetně zahraničních zdrojů celkem ve výši **5,6 mld. Kč**. Výdaje kryté příjmy ze zahraničních zdrojů vykázaly kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu (5,4 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (3,8 mld. Kč), Technologická agentura ČR (874 mil. Kč). Výdaje na podporu výzkumu, vývoje a inovací dále vykázaly kapitoly Ministerstvo obrany ve výši (8,4 mil. Kč), Akademie věd ČR (0,4 mil. Kč), Ministerstvo vnitra (0,8 mil. Kč) jako příjemci podpory pro organizace v jejich působnosti, které jsou řešiteli projektů spolufinancovaných ze zahraničních zdrojů.

Podíl skutečných celkových výdajů z národních zdrojů, v přepočtu na odhad vývoje HDP z ledna 2023, činil **0,53 % HDP**, včetně výdajů krytých příjmy z EU a FM činil podíl skutečných výdajů **0,67 % HDP**.

Jako **nároky z nespoteřebovaných výdajů za předchozí období** k využití do dalších let ve smyslu rozpočtových pravidel zůstávají kapitolám na podporu této oblasti celkem, včetně roku 2023, **nevyčerpané výdaje** v celkové výši **9,5 mld. Kč**. Z toho národní zdroje činí 4,7 mld. Kč, včetně národní části spolufinancování prostředků ze zahraničních zdrojů. Po odečtení nároků z výdajů na spolufinancování programů EU a FM činí výše nároků z národních zdrojů 3,7 mld. Kč. Nároky z nespoteřebovaných výdajů krytých ze zahraničních zdrojů

činí 4,8 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem byly úspory do dalších let zvýšeny u národních zdrojů o 1,1 mld. Kč, u výdajů krytých příjmy ze zahraničních zdrojů došlo ke snížení o 1,2 mld. Kč.

Největší podíl výdajů na výzkum, vývoj a inovace z národních zdrojů připadl jako každý rok **Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy**, které čerpalo celkem **15,7 mld. Kč**, což představuje 97,6 % rozpočtu po změnách výdajů kapitoly na podporu výzkumu, vývoje a inovací a 40,3 % skutečného celkového objemu podpory z národních zdrojů. Poměr výdajů kapitoly na celkové výši podpory se meziročně zvýšil o 1,0 procentních bodů. Institucionální podpora byla z rozpočtu této kapitoly uvolněna ve výši 11,8 mld. Kč, ve srovnání s rokem 2022 o 0,6 mld. Kč více. Účelová podpora byla uvolněna ve výši 3,9 mld. Kč, o 0,2 mld. Kč méně než v roce 2022.

Druhé nejvyšší čerpání výdajů na podporu výzkumu, vývoje a inovací z národních zdrojů vykázala kapitola **Akademie věd ČR**, a to ve výši **7,0 mld. Kč**, tj. o 0,1 mld. Kč více než v roce 2022. Od roku 2014 je z kapitoly uvolňována pouze institucionální podpora pro veřejné výzkumné instituce v její působnosti.

Dalšími významnými poskytovateli podpory VVI jsou Grantová agentura ČR a Technologická agentura ČR, které jsou zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací určeny výhradně pro poskytování účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací.

Grantová agentura ČR v rámci účelové podpory základního výzkumu uvolnila celkem 4,6 mld. Kč, tj. o 0,3 mld. Kč více než roce 2022.

Technologická agentura ČR uvolnila v rámci účelové podpory celkem 5,1 mld. Kč, o 0,3 mld. Kč více než v roce 2022.

Ministerstvo průmyslu a obchodu vynaložilo na výzkum, vývoj a inovace z národních zdrojů celkem 0,8 mld. Kč, tj. 65,6 % rozpočtu po změnách. Ve srovnání s rokem 2022 se jednalo o snížení o 0,9 mld. Kč. Účelová podpora průmyslového výzkumu z této kapitoly činila 0,2 mld. Kč, proti roku 2022 méně o 0,6 mld. Kč. Je třeba dodat, že část podpory průmyslového výzkumu je uvolňována také z kapitoly Technologická agentura ČR za úzké spolupráce obou resortů.

V rámci institucionální **podpory výzkumných organizací** přidělované dle hodnocení Metodiky 2017+ bylo uvolněno 17,1 mld. Kč, ve srovnání s rokem 2022 o 0,1 mld. Kč méně.

Z celkových výdajů, bez výdajů krytých příjmy z EU, ve výši 38,9 mld. Kč, vynaložených na podporu výzkumu, vývoje a inovací v roce 2023, připadlo na účelové výdaje 16,8 mld. Kč, tj. 43,2 % z celkového objemu podpory, a na institucionální výdaje 22,1 mld. Kč, tj. 56,8 % celku. Vzájemný poměr institucionální a účelové podpory se nadále zvyšuje ve prospěch institucionální podpory, což je v souladu se záměrem zajistit udržitelnost vybudovaných výzkumných infrastruktur za spoluúčasti evropských zdrojů a systému VVI jako celku.

Podrobnosti o využití prostředků na podporu výzkumu, vývoje a inovací jsou uvedeny v jednotlivých kapitolních sešitech resortů realizujících podporu výzkumu, vývoje a inovací.

11 Vyhodnocení projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru

V roce 2023 vydalo Ministerstvo financí stanovisko ke smlouvám územních samosprávných celků na koncese podle části osmé zákona č. 134/2016 Sb., o celkové předpokládané hodnotě **2,1 mld. Kč (-16,4 mld. Kč)**. Struktura těchto smluv dle odvětví je uvedena v následující tabulce. Oproti předchozím obdobím jde o výrazný pokles, který vyplývá mimo jiné ze zákona č. 166/2023 Sb., jímž byl novelizován zákon č. 134/2016 Sb. Podle této novely s účinností od 16. 7. 2023 již územní samosprávy nepodávají žádost o předchozí stanovisko Ministerstva financí k návrhu smlouvy.

Nebyly identifikovány žádné smlouvy typu PPP, z nichž by vyplývaly výdaje státního rozpočtu za rok 2023.

Tabulka č. 91: Přehled koncesních smluv územních samospráv podle předmětu smlouvy

Koncesní smlouvy územních samosprávných celků, k nimž bylo vydáno stanovisko Ministerstva financí v roce 2023		
Předmět koncesní smlouvy	Předpokládaná hodnota (mil. Kč)	Podíl na celkové hodnotě koncesních smluv (%)
Vodohospodářství	1 542	72,8
Energie	44	2,1
Sociální služby	0	0,0
Doprava	6	0,3
Volnočasová infrastruktura	249	11,8
Ostatní	278	13,1
CELKEM	2 118	100,0

Zdroj: MF

12 Vyčíslení salda systému důchodového pojištění

Dle ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, je součástí státních finančních aktiv také zvláštní účet rezervy důchodového pojištění, na který ministerstvo za každý rok, ve kterém byly příjmy pojistného na důchodové pojištění včetně příjmů z penále a pokut připadajících na důchodové pojištění vyšší než výdaje na dávky důchodového pojištění včetně výdajů spojených s výběrem pojistného na důchodové pojištění a výplatou dávek důchodového pojištění, převádí ze státního rozpočtu částku ve výši rozdílu těchto příjmů a výdajů.

Způsob výpočtu rozdílu těchto příjmů a výdajů je stanoven vyhláškou č. 76/2005 Sb., o stanovení způsobu výpočtu rozdílu mezi příjmy pojistného na důchodové pojištění a výdaji na dávky důchodového pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Příjmy z pojistného na důchodové pojištění, které plátcí platí povinně, včetně příjmů z penále a pokut činily 619,2 mld. Kč. Příjmy z dobrovolného důchodového pojištění činily 381,3 mil. Kč. **Příjmy z pojistného na důchodové pojištění včetně pokut a penále a příjmy z dobrovolného důchodového pojištění dosáhly za všechny kapitoly státního rozpočtu, které pojistné vybírají, v úhrnu částky 619,5 mld. Kč.** Tato částka tak představuje celkové příjmy pro účely výpočtu rozdílu důchodového účtu.

Výdaje na dávky důchodového pojištění činily za všechny kapitoly státního rozpočtu, ze kterých jsou vypláceny, v úhrnu 685,3 mld. Kč.

Výše výdajů spojených s výběrem pojistného na důchodové pojištění a výplatou dávek důchodového pojištění („výdaje na správu“) v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí se vypočítá jako součin koeficientu 0,9302 a výdajů České správy sociálního zabezpečení snížených o:

- výdaje na dávky důchodového pojištění,
- výdaje na dávky nemocenského pojištění,
- výdaje na další dávky sociálního zabezpečení,
- výdaje na výplaty, které podle zvláštních právních předpisů provádí Česká správa sociálního zabezpečení,
- výdaje na společné programy Evropské unie a České republiky s výjimkou programů, které se týkají důchodového pojištění.

Výdaje na správu v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí byly vypočteny ve výši 6,9 mld. Kč.

Výše výdajů na správu necivilních správ sociálního zabezpečení Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Vězeňské služby Ministerstva spravedlnosti se vypočítá jako součin výdajů na dávky důchodového pojištění v příslušné rozpočtové kapitole a čísla vypočteného jako podíl výdajů na správu v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí k výdajům na dávky důchodového pojištění v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Výdaje na správu necivilních správ sociálního zabezpečení Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Vězeňské služby Ministerstva spravedlnosti byly vypočteny ve výši 152,7 mil. Kč.

U kapitoly Ministerstvo financí a Generální inspekce bezpečnostních sborů nejsou výdaje na správu propočítávány, jelikož z této kapitoly nejsou vypláceny dávky důchodového pojištění; z této kapitoly jsou vypláceny dávky nemocenského pojištění a zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil – celníků při skončení služebního poměru.

Celkové výdaje na správu byly vypočteny za všechny kapitoly ve výši 7,0 mld. Kč.

Výdaje na dávky důchodového pojištění a výdaje na správu tak dosáhly v úhrnu 692,3 mld. Kč.

Celkové příjmy jsou tedy nižší o **72,8 mld. Kč**, což představuje **schodek hospodaření systému důchodového pojištění v roce 2023**.

Výsledek hospodaření systému důchodového pojištění dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 92: Výpočet salda systému důchodového pojištění v roce 2023 (tis. Kč)

	MPSV	MO	MV	MS	MF	GIBS	Celkem
Příjmy z pojistného na důchodové pojištění celkem	602 900 221	5 306 496	9 372 346	1 180 577	711 240	63 441	619 534 321
v tom: Příjmy z pojistného na důchodové pojištění	602 518 945	5 306 496	9 372 346	1 180 577	711 240	63 441	619 153 045
Příjmy z dobrovolného pojistného na důchodové pojištění	381 276						381 276
Výdaje na dávky důchodového pojištění včetně výdajů na správu	677 202 318	5 770 829	8 203 183	1 150 207	0	0	692 326 537
v tom: Výdaje na dávky důchodového pojištění	670 350 999	5 712 561	8 120 355	1 138 593	0	0	685 322 508
Výdaje na správu *	6 851 319	58 268	82 828	11 614	0	0	7 004 029
Saldo systému důchodového pojištění	-74 302 097	-464 333	1 169 163	30 370	711 240	63 441	-72 792 216

* Výdaje spojené s výběrem pojistného na důchodové pojištění a výplatou dávek důchodového pojištění. U kapitoly MPSV se jedná o součin správních výdajů ČSSZ (7 365 426 tis. Kč) a koeficientu stanoveného vyhláškou č. 76/2005 Sb. (0,9302). U ostatních kapitol jde o součin výdajů na dávky důchodového pojištění a koeficientu vypočteného jako podíl výdajů na správu v kapitole MPSV k výdajům na dávky důchodového pojištění v kapitole MPSV (v roce 2023 koeficient ve výši 0,0102).

Zdroj: MF

Saldo systému důchodového pojištění je součástí celkového výsledku hospodaření státního rozpočtu.

13 Výdaje spojené s výkonem českého předsednictví v Radě Evropské unie

Ve druhé polovině roku 2022 se Česká republika ujala po 13 letech svého druhého předsednictví v Radě EU (dále jen „CZ PRES“). Veškeré přípravy spojené s předsednickou rolí byly úzce navázány na státní rozpočet a jeho plánované čerpání, ať už se jednalo o centrální rozpočet CZ PRES, nebo o jednotlivé kapitoly ústředních orgánů státní správy (dále jen „ÚOSS“).

Na přípravu a výkon CZ PRES bylo prostřednictvím

- přijatých usnesení vlády (dále jen „UV“) č. 729/2019, 721/2021 a 659/2022,
- v rámci vyjednávání o státním rozpočtu na příslušné roky, či
- vnitřním přesunem z ostatních výdajů dotčeného ÚOSS

vyčleněno celkem 2,4 mld. Kč. Tyto prostředky byly v rámci státního rozpočtu vedeny na specifickém ukazateli „Výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě EU“ a sloužily k úhradě veškerých nákladů spojených s CZ PRES. Kritériem pro úhradu daného výdaje z prostředků CZ PRES bylo, že by tento výdaj nevznikl v případě, že by se ČR neujala předsednické role.

Od zahájení příprav na CZ PRES v letech 2020 a 2021, přes jeho výkon v roce 2022, až po rok 2023, v němž byly hrazeny dobíhající náklady s PRES spojené, bylo **skutečně vynaloženo téměř 2,0 mld. Kč**.

Struktura výdajů se během jednotlivých let lišila. V roce 2023 byla značná část prostředků vynaložena na odměny zaměstnanců podílejících se na úspěšném CZ PRES v návaznosti na UV č. 32/2023, jímž byl schválen materiál „Návrh na vyplacení mimořádných odměn pro zaměstnance, kteří se podíleli na výkonu předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022“ s finanční alokací 100 mil. Kč. Další prostředky byly vynaloženy na platy včetně příslušenství související s personálním posílením resortů a faktury za služby spojené se zajištěním oficiálních akcí CZ PRES na konci roku 2022, které bylo vzhledem k pozdějšímu obdržení dodavatelských faktur možné uhradit až z rozpočtu pro rok 2023.

Tabulka č. 93: Výdaje státního rozpočtu spojené s výkonem českého předsednictví v Radě Evropské unie (tis. Kč)

Kapitola	2020			2021			2022			2023		
	SR	RpZ	SK	SR	RpZ	SK	SR	RpZ	SK	SR	RpZ	SK
302 Poslanecká sněmovna Parlamentu	0	0	0	0	0	0	0	8 000	52 080	0	0	0
304 Úřad vlády České republiky	0	0	5 467	47 528	66 678	14 846	533 947	522 665	418 212	3 933	13 933	24 091
306 Ministerstvo zahraničních věcí	0	0	0	206 293	208 143	100 260	303 682	304 127	243 520	83 815	103 854	107 290
307 Ministerstvo obrany	2 141	2 141	10	8 027	8 027	4 388	47 492	48 327	21 983	3 975	6 390	7 156
308 Národní bezpečnostní úřad	0	0	0	326	326	326	652	652	395	0	222	222
312 Ministerstvo financí	355	355	103	5 241	5 241	1 104	18 955	18 955	9 769	1 314	9 607	9 818
313 Ministerstvo práce a sociálních věcí	0	0	0	1 630	1 630	895	3 259	3 259	15 261	652	3 036	3 409
314 Ministerstvo vnitra	0	0	0	124 060	133 060	70 748	564 362	509 650	446 572	1 630	7 793	59 316
315 Ministerstvo životního prostředí	0	0	0	4 889	5 378	2 860	11 081	71 081	97 881	0	5 590	5 817
317 Ministerstvo pro místní rozvoj	0	0	175	1 630	1 630	2 432	34 833	34 787	23 845	3 282	5 189	1 884
322 Ministerstvo průmyslu a obchodu	0	0	0	5 215	5 215	5 215	12 385	12 557	10 980	0	15 605	16 132
327 Ministerstvo dopravy	0	1 368	856	3 420	3 420	2 065	23 189	23 173	9 934	3 152	7 663	5 434
329 Ministerstvo zemědělství	0	0	0	3 107	3 107	1 804	5 215	15 630	14 993	978	10 160	10 806
333 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	0	0	756	1 956	1 956	3 263	7 369	7 769	40 330	652	3 609	5 094
334 Ministerstvo kultury	0	0	0	652	652	52	4 604	17 945	16 365	326	1 534	1 417
335 Ministerstvo zdravotnictví	0	0	0	1 630	1 630	349	3 259	3 259	7 728	652	3 131	5 091
336 Ministerstvo spravedlnosti	0	0	0	3 585	3 585	2 066	34 804	37 095	23 866	1 304	6 323	6 749
344 Úřad průmyslového vlastnictví	0	0	0	326	326	287	652	652	652	0	349	349
345 Český statistický úřad	0	0	0	1 326	1 393	167	3 206	3 206	1 827	0	190	190
349 Energetický regulační úřad	0	0	0	0	0	0	0	0	423	0	0	3
353 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	0	0	0	326	326	326	3 296	3 296	3 200	0	127	127
375 Státní úřad pro jadernou bezpečnost	0	0	0	0	0	0	3 098	3 098	2 013	0	159	173
378 Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost	0	0	0	326	326	320	652	652	658	0	1 047	1 047
398 Všeobecná pokladní správa	0	0	0	30 000	0	0	70 000	70 000	0	0	0	0
Celkem	2 496	3 864	7 367	451 491	452 047	213 770	1 689 992	1 719 835	1 462 488	105 663	205 510	271 615

Zdroj: MF

Detailnější zhodnocení čerpání finančních prostředků určených na přípravu a výkon CZ PRES je součástí materiálu „*Vyhodnocení čerpání finančních prostředků vyčleněných na předsednictví České republiky v Radě EU za období 2021-2023*“, který byl vládou schválen dne 3. května 2023.

Příloha: Zpráva o opatřeních cenových orgánů v oblasti cen

1 Cenová regulace

Stát může v případě naplnění podmínek stanovených v § 1 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o cenách“), zasahovat do oblasti cen. Zásahy by přitom měly být přiměřené cíli a intenzitě regulace.

K regulaci cen je možné přistoupit tehdy, je-li a) ohrožen trh účinky omezení hospodářské soutěže, které by se mohly negativně projevit v úrovni cen, b) vyžaduje-li to mimořádná tržní situace, c) pro účely odvodu spotřební daně z cigaret, d) vyžadují-li to předpisy Evropských společenství nebo e) veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků veřejných rozpočtů.

1.1 Cenové regulační orgány

Cenovou regulaci v ČR provádějí orgány k tomu vymezené zákonem č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů.

Obrázek č. 1: Schéma cenové regulace v ČR

ENERGETIKA	<ul style="list-style-type: none">Elektrická energie – přenos a distribucePlyn – přeprava a distribuceTepelná energieSilová elektřina a plyn	ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD VLÁDA
VODÁRENSTVÍ	<ul style="list-style-type: none">Povrchová vodaVodné a stočné	MINISTERSTVO FINANCÍ
DOPRAVA	<ul style="list-style-type: none">Mezinárodní dopravaJízdné v železniční, linkové dopravě, integrované dopravě a MHD, TaxislužbaSlužby souv. s železniční infrastr., Komunální dopr. služby	MINISTERSTVO DOPRAVY MINISTERSTVO FINANCÍ KRAJE A OBCE
TELEKOMUNIKAČNÍ A POŠTOVNÍ SLUŽBY	<ul style="list-style-type: none">Elektronické komunikacePoštovní služby	ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD
ZDRAVOTNICTVÍ	<ul style="list-style-type: none">Zdrav. sl. hrazené pacientem, Zdrav. sl., léčivé přípravky a zdravotnické prostředky hrazené z veřejných rozpočtůZdrav. prostředky a diagnostické zdr. prostředky in vitroStomatologické výrobky	MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ STÁTNÍ ÚSTAV PRO KONTROLU LÉČIV
POHŘEBNICTVÍ	<ul style="list-style-type: none">Služby pohřebníSlužby hřbitovníSociální pohřbySlužby krematorií	MINISTERSTVO FINANCÍ KRAJE A OBCE
TABÁKOVÉ VÝROBKY	<ul style="list-style-type: none">Cigarety	CELNÍ ÚŘAD PRO STŘEDOČESKÝ KRAJ
NUCENÉ VÝKONY	<ul style="list-style-type: none">Kontrola a revize spalinové cestyZpracování průkazů energetické náročnosti budov	KRAJE A OBCE
NÁJEMNÉ Z POZEMKŮ VEŘEJNÉ INFRASTRUKTURY	<ul style="list-style-type: none">Nájemné z pozemků veřejné infrastruktury	MINISTERSTVO FINANCÍ

Zdroj: MF

1.2 Způsoby cenové regulace

V současné době jsou zákonem o cenách umožněny a upraveny 3 způsoby cenové regulace, přičemž se připouští i jejich kombinace, pokud je proveditelná a účelná.

Obrázek č. 2: Způsoby cenové regulace

Zdroj: MF

1.2.1 Úředně stanovené ceny

Úředně stanovené ceny označují souhrnně maximální, minimální nebo pevné ceny. Jedná se o stanovení konkrétní peněžní částky, která je závazná pro účastníky trhu daného zboží.

Maximální cena

- stanovená cena nesmí být překročena a funguje jako cenový strop,
- účastníci na trhu si ale mohou sjednat cenu nižší, než je stanovený strop,
- důvodem pro tento druh cenové regulace je obvykle ochrana kupujících.

Minimální cena

- sjednaná cena nesmí být pod úrovní stanovené ceny,
- účastníci na trhu se ale mohou dohodnout na ceně vyšší,
- důvodem pro tento druh cenové regulace je obvykle ochrana prodávajících.

Pevná cena

- stanovení přesné peněžní částky,
- účastníci na trhu musí sjednat výhradně tuto cenu, není možné, aby se dohodli na částce jiné,
- důvodem pro tento typ regulace je např. monopolní postavení obou smluvních stran a problematické dosažení dohody na ceně.

1.2.2 Věcně usměřované ceny

Věcně usměřované ceny znamenají stanovení pravidel pro sestavení kalkulace ceny, která potom nesmí být překročena. Podle zákona o cenách se uplatňuje ve třech možných variantách.

Maximální rozsah zvýšení cen daného druhu zboží ve vymezeném časovém intervalu

- regulátor ovlivní tempo cenového vývoje v určitém období,
- např. cena určitého zboží se v průběhu roku může zvýšit pouze o určité procento proti ceně tohoto zboží platné k 1. 1. tohoto roku.

Podíl, v jakém je maximálně možné do ceny regulovaného zboží promítnout zvýšení cen určitých vstupů

- cílem regulace je omezení přenosu cenových dopadů mezi jednotlivými obory,
- např. ve stanoveném období je možno do ceny tepla promítnout zvýšení cen těžkých topných olejů, k němuž dojde v tomto období, pouze z 50 %.

Závazný postup při tvorbě ceny

- umožňuje prodávajícímu, aby cenu kalkuloval pouze se zahrnutím ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku,
- tato forma regulace umožňuje promítnout individuální podmínky prodávajícího do ceny.

1.2.3 Cenové moratorium

Cenové moratorium je výjimečným způsobem cenové regulace, který může uplatnit pouze vláda České republiky svým nařízením, a to na omezené časové období, které nesmí být delší než 12 měsíců. Vyhlášení cenového moratoria věcně znamená zákaz zvýšení ceny nad úroveň, která platila ke dni vyhlášení cenového moratoria.

2 Vývoj regulace cen v České republice v roce 2023

V roce 2023 byla cenová regulace ovlivněná válečným konfliktem na Ukrajině a s tím spojeným růstem cen některých, zejména energetických komodit a vysoké průměrné roční míry inflace.

V oblasti **energetiky** reagovala vláda na bezprecedentní růst cen standardně neregulované složky dodávek plynu a elektřiny a stala se regulátorem této „neregulované“ složky ceny. Vláda svým nařízením rozhodla, že ceny bez daně z přidané hodnoty budou pro domácnosti od 1. 1. 2023 zastropovány na maximální hranici 5 000 Kč za MWh silové elektřiny a 2 500 Kč za MWh plynu. V regulovaných složkách elektřiny a plynu na rok 2023 se neprojevil nárůst cen z důvodu částečné kompenzace nákladů na krytí technických ztrát v soustavě.

V oblasti **vodárenství** byla v roce 2022 vydána pravidla pro období 2022–2026, čímž došlo k posílení stability a zefektivnění prostředí pro provozování vodohospodářské infrastruktury v ČR, a také v konečném důsledku zkvalitnění služby pro odběratele. Rok 2023 byl druhým rokem 5 letého regulačního období.

V oblasti **dopravy** vzrostla regulovaná cena s ohledem na růst všeobecné cenové hladiny, u Systému jednotného tarifu (SJT) to bylo o 15,6 %.

V oblasti **telekomunikačních a poštovních služeb** nabyla účinnosti novela Zákona o elektronických komunikacích a novela nařízení vlády č. 500/2021 Sb., o podmínkách poskytování zvláštních cen hlasové komunikační služby a služby přístupu k internetu osobám se zvláštními sociálními potřebami. Novelami byly upraveny podmínky vymezující okruh osob oprávněných k využívání tzv. zvláštních cen.

V oblasti **zdravotnictví** byl pro rok 2023 vydán Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví, který specifikoval, jaké zdravotní služby jsou regulovány věcně usměrněnou cenou, která je kalkulována na základě ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku prostřednictvím tzv. minutové kalkulace, která se následně násobí časem trvání konkrétní zdravotní služby (výkonu).

V oblasti **pohřebnictví** bylo přistoupeno ke zrušení samostatné regulace u služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi, uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením včetně ceny urny, protože regulace prostřednictvím věcně usměrňované ceny pozbyla nutnosti.

V oblasti **tabákových výrobků** byl schválen harmonogram postupného navýšování sazeb spotřební daně z tabákových výrobků, zahříváných tabákových výrobků a surového tabáku pro období let 2021 – 2023. Po navýšení sazeb spotřební daně o 10 % v roce 2021 byly od 1. ledna 2022 a od 1. ledna 2023 sazby spotřební daně u těchto výrobků navýšeny o dalších 5 % v každém ze zmiňovaných let.

3 Energetika

V oblasti energetiky podléhají cenové regulaci některé oblasti elektroenergetiky a plynárenství související s přenosem a distribucí a tepelná energie. Nově došlo v roce 2023 k regulaci standardně „neregulované“ složky silové elektřiny a plynu, kterou z důvodu mimořádné situace na trhu v roce 2022 vláda pro rok 2023 zastropovala, jak je popsáno v kapitole 3.4.

3.1 Elektrická energie – přenos a distribuce

Regulované ceny elektřiny a plynu pro rok 2023 byly stanoveny v souladu se Zásadami cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující.

V regulovaných složkách elektřiny na rok 2023 se nárůst ceny neprojevil z důvodu částečné kompenzace nákladů na krytí technických ztrát v soustavě. Regulované ceny elektřiny byly dále sníženy díky částečné

kompenzaci nákladů na služby výkonové rovnováhy ze státního rozpočtu a úplné úhradě nákladů na podporu podporovaných zdrojů energie ze státního rozpočtu.

Regulované složky jsou stanovovány ERÚ do konce listopadu s účinností zpravidla na celý následující kalendářní rok.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none">• Přenos elektřiny• Systémové služby• Distribuce elektřiny• Podpora elektřiny• Operátor trhu• Ostatní regulované ceny (např. cena za registraci subjektu, cena za činnost zúčtování, cena za činnost organizace)
Legislativa	<ul style="list-style-type: none">• Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)• Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů• Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU• Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none">• „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách)• Pro celé území České republiky jsou vydávány jako výlučné:• licence na přenos elektřiny – existuje pouze jeden provozovatel přenosové soustavy (ČEPS, a.s.), který může poskytovat služby přenosové soustavy.• licence na činnosti operátora trhu (OTE) elektřiny a plynu – existuje pouze jeden operátor trhu, který vykonává zákonem stanovené činnosti.• Na úrovni distribuce elektřiny existuje na daném území také pouze 1 provozovatel regionální distribuční soustavy (ČEZ Distribuce, EG.D, PREDistribuce).• Trh není s ohledem na nízký počet poskytovatelů konkurenční.
Regulátor	<ul style="list-style-type: none">• Energetický regulační úřad
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none">• Pevné ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none">• Cenové rozhodnutí č. 9/2022, 13/2022, 14/2022, 7/2022• Nařízení vlády č. 298/2022 Sb. o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci a o stanovení s tím souvisejícího nejvyššího přípustného rozsahu majetkového prospěchu zákazníka
Regulované období	<ul style="list-style-type: none">• 2023

Celkové plánované regulované ceny elektřiny v průměru na rok 2023 klesly oproti roku 2022, a to zejména z důvodu částečné kompenzace nákladů na krytí technických ztrát v soustavě a služeb výkonové rovnováhy ze státního rozpočtu. Zároveň byly ze státního rozpočtu hrazeny veškeré náklady na podporu podporovaných zdrojů energie, a proto byla složka ceny na podporu elektřiny v roce 2023 nulová. Pro zákazníky připojené na hladině velmi vysokého napětí se regulované ceny elektřiny v průměru snížily o 21,25 %, pro zákazníky

připojené na hladině vysokého napětí klesly o 16,57 %. Pro zákazníky připojené na hladině nízkého napětí v průměru plánované regulované ceny na rok 2023 poklesly o 16,68 %, viz následující tabulka.

Tabulka č. 94: Výše celkových plánovaných regulovaných cen pro rok 2023 v Kč/MWh bez daní (zajišťování distribuce elektřiny, složka ceny na podporu elektřiny, systémové služby a činnosti operátoru trhu)

	Průměrná cena za všechny operátory 2022	Průměrná cena za všechny operátory 2023	Změna ceny v %
Velmi vysoké napětí	449,93	354,32	-21,25%
Vysoké napětí	901,20	751,89	-16,57%
Nízké napětí – domácnosti	1 861,12	1 535,60	-17,49%
Nízké napětí – podnikatelé	2 183,69	1 853,15	-15,14%

Zdroj: ERÚ

Podle typu odběru tvořila v roce 2023 regulovaná část v případě zákazníků připojených na hladině nízkého napětí 24 % celkové ceny elektřiny bez daní, na hladině vysokého napětí necelých 13 % a na hladině velmi vysokého napětí tvořila regulovaná část přibližně 7 % z výsledné celkové ceny elektřiny bez daní.

3.2 Plyn – přeprava a distribuce

Regulované ceny elektřiny a plynu pro rok 2023 byly stanoveny v souladu se Zásadami cenové regulace pro regulační období 2021-2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Přeprava plynu • Distribuce plynu • Operátor plynu • Ostatní regulované ceny (např. ceny dodavatele poslední instance, ceny za službu přeshraničního využití zásobníku plynu, ceny související se zúčtováním odchylek v případě mimořádného stavu nouze v plynárenství)
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) • Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES • Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn • Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující • Rozhodnutí podle článku 27 odst. 4 Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách) • Pro celé území České republiky jsou vydávány jako výlučné: • Licence na činnosti přepravy plynu existuje pouze jeden provozovatel přepravní soustavy (NET4GAS, s.r.o.), který má výlučnou licenci na přepravu plynu. • Licence na činnosti operátora trhu (OTE) elektřiny a plynu – existuje pouze jeden operátor trhu, který vykonává zákonem stanovené činnosti. • Licence na činnost distribuce plynu je vydána pro tři provozovatele distribučních soustav (EG.D, a.s., Pražská plynárenská Distribuce, a.s., GasNet,

s.r.o.), které jsou přímo připojené k přepravní soustavě, a desítky distribučních soustav, které nejsou přímo připojené k přepravní soustavě. Jejich činnost je provozována na vymezeném distribučním území a není zde tedy možná konkurence.

Regulátor	• Energetický regulační úřad
Způsob regulace	• Pevné ceny
Právní předpis	• Cenové rozhodnutí č. 3/2022, 12/2022
Regulované období	• 2023

Regulovanou složku tvoří cena za služby distribuční soustavy (včetně ceny služby přepravy plynu) a cena za zúčtování OTE. Tyto ceny jsou uvedeny v cenových rozhodnutích Energetického regulačního úřadu.

V průběhu roku 2022 byla vydána dvě cenová rozhodnutí, v nichž jsou uvedeny regulované ceny a podmínky jejich uplatnění pro rok 2023.

Prvním bylo cenové rozhodnutí č. 3/2022 ze dne 30. května 2022 o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu, které stanovilo ceny služby přepravy plynu pro hraniční body přepravní soustavy a podmínky jejich uplatnění pro rok 2023. Druhým cenovým rozhodnutím vydaným v roce 2022 bylo cenové rozhodnutí č. 12/2022 ze dne 14. listopadu 2022 o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu, kde jsou uvedeny všechny regulované ceny pro rok 2023 s výjimkou ceny služby přepravy plynu pro hraniční body přepravní soustavy a podmínky jejich uplatnění.

Regulovaná složka ceny pro zákazníky kategorie velkooběr a střední odběr se průměrně zvýšila o 1,8 % a pro zákazníky kategorie malooběr a domácnost vzrostly průměrně o 1,7 %, viz následující tabulka. Z důvodu poskytnuté kompenzace na krytí technických ztrát v distribuční soustavě ze státního rozpočtu nedošlo k razantnímu meziročnímu zvýšení regulovaných cen.

Tabulka č. 95: Výše celkových plánovaných regulovaných cen pro rok 2023 v Kč/MWh bez daní (distribuce plynu a operátor trhu)

	Průměrná cena za všechny operátory 2022	Průměrná cena za všechny operátory 2023	ČR
Velkooběratel a střední odběr	143,54	146,05	1,75%
Malooběratel a domácnost	316,95	322,18	1,65%

Zdroj: ERÚ

Podle typu odběru tvořila v roce 2023 regulovaná část ceny v případě velkooběru a středního odběru přibližně 6 % celkové ceny (v předchozích letech to byla zhruba jedna pětina), u malooběru a domácností tvořila regulovaná část přibližně 11 % (v předchozích letech přibližně jedna čtvrtina) celkové ceny plynu. Snížení podílu regulované části ceny je způsobeno především růstem cen plynu na velkoobchodním trhu.

3.3 Tepelná energie

Předmět regulace	• Dodávka tepelné energie
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách) • Dodávka tepelné energie se uskutečňuje na základě licence na výrobu nebo rozvod tepelné energie nebo na výrobu tepelné energie pro jeden objekt jednoho zákazníka nad 50 kW tepelného výkonu na základě koncese nebo

volné živnosti do 50 kW tepelného výkonu včetně. Počet licencí na výrobu nebo rozvod tepelné energie je cca 750.

Regulátor	<ul style="list-style-type: none">• Energetický regulační úřad
Způsob a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none">• Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none">• Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 10/2022 ze dne 30. září 2022, kterým se mění cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 4/2021 ze dne 16. září 2021, k cenám tepelné energie
Regulované období	<ul style="list-style-type: none">• 2023

Teplárenství se vyznačuje výraznou různorodostí dodavatelů, velikostí společnosti, rozsahem a velikostí dodávek, technologií využívaných pro výrobu a rozvod tepelné energie, jejich stářím apod. Tato diverzita je patrná ve výši stálých nákladů, tepelném výkonu, pořizovací ceně majetku potřebného pro výrobu a rozvod tepelné energie, zůstatkové ceně provozních aktiv, účinnost výroby. Tyto faktory mají přímý dopad na nákladovou strukturu jednotlivých dodavatelů tepelné energie a v důsledku toho i na ceny tepelné energie, které se mezi jednotlivými dodavateli mohou i výrazně lišit.

Podmínky regulace se nevztahují na ceny tepelné energie nižší, než je limitní cena, která byla stanovena pro rok 2023 ve výši 155,61 Kč/GJ bez DPH.

Do cen tepelné energie se v roce 2023 mimo jiné promítl vliv nařízení vlády, kterým byly stanoveny maximální ceny za dodávky elektřiny a plynu. Pozitivní vývoj cen obou energií v průběhu roku 2023 způsobil u výrobců tepelné energie, jejichž náklady na palivo byly vázány na aktuální vývoj spotových cen, zahrnutí do cen tepelné energie dokonce nižších nákladů na palivo, než odpovídalo vládou stanoveným maximálním cenám elektřiny a plynu.

V roce 2023 pokračoval vliv situace na energetických trzích na ceny tepelné energie trendem změn cen během kalendářního roku. V roce 2023 měl však tento trend klesající tendenci u tepelné energie vyráběné z biomasy a uhlí.

Energetický regulační úřad získává data o cenách od regulovaných subjektů prostřednictvím regulačních výkazů, přičemž se jedná o kalkulace předběžných cen a následně výsledných cen za daný kalendářní rok. Data z těchto výkazů se dále verifikují. Vzhledem k této skutečnosti má ERÚ k dispozici informace o cenách tepelné energie se zpožděním. V případě výše průměrných cen, uvedených v následující tabulce a grafu, se jedná o kalkulace předběžných cen na rok 2023 a výsledných cen na rok 2022. Vzhledem ke skutečnosti, že v průběhu roku docházelo k poklesu vývoje cen vstupních paliv pro výrobu tepelné energie, zejména zemního plynu, lze oproti roku 2022 předpokládat za rok 2023 mírně nižší hodnoty výsledných cen tepelné energie ve srovnání s předběžnými, převážně u tepelné energie vyráběné z plynu.

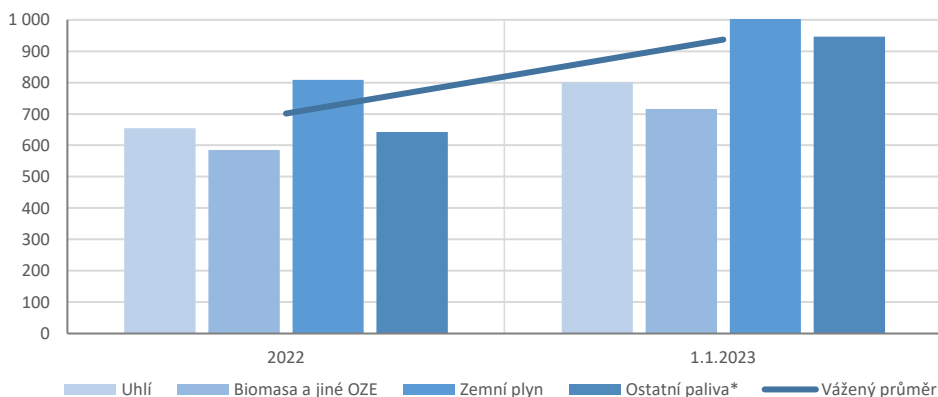
Následující tabulka a graf uvádí srovnání průměrných předběžných cen tepelné energie (bez DPH) pro konečné odběratele k 1. 1. 2023 a výsledných cen tepelné energie za rok 2022. Z uvedených dat je zřejmý dopad nárůstu cen tepelné energie v návaznosti na rostoucí ceny paliv v roce 2022. Nejmarkantněji se nárůst projevil v případě tepelné energie vyrobené z ostatních paliv, cca 47,33 %, nicméně podíl na výrobě tepelné energie z těchto paliv je nejmenší, méně než 15 %. Pokud budeme zohledňovat vliv jednoho paliva, nejvyšší nárůst v roce 2023 zaznamenala průměrná cena tepelné energie vyrobené ze zemního plynu, a to o cca 46,92 %. Nejnižší nárůst cen je v případě tepelné energie vyrobené z biomasy a uhlí, shodně cca 22,34 %.

Tabulka č. 96: Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v Kč/GJ k 1. 1. 2023 (bez DPH) včetně meziroční změny 2023/2022

	Předběžná cena 2022	Předběžná cena 2023	Meziroční změna
Uhlí	656,27 Kč	800,41 Kč	22,34 %
Biomasa a jiné obnovitelné zdroje	594,74 Kč	715,62 Kč	22,34 %
Zemní plyn	895,04 Kč	1 188,56 Kč	46,92 %
Ostatní paliva (odpady, topné oleje a jiná paliva)	833,52 Kč	946,03 Kč	47,33 %
Vážený průměr	747,81 Kč	937,09 Kč	33,63 %

Zdroj: ERÚ

Graf č. 48: Průměrné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v Kč/GJ (bez DPH) uplatňované k 1. 1. 2023 (předběžné) a v roce 2022 (výsledné)

Zdroj: ERÚ

3.4 Silová elektřina a plyn

Ceny plynu i elektřiny jsou tradičně rozdělovány na regulovanou a neregulovanou složku. V roce 2022 došlo k bezprecedentnímu růstu cen za „neregulovanou složku“. Vláda svým nařízením reagovala na tuto mimořádnou situaci na trhu s energiemi a jako regulátor zastropovala cenu silové elektřiny a plynu. Vzhledem k tomu, že zastropování maximální cenou bylo realizováno pod úroveň tržní ceny, byly rovněž vládou schváleny kompenzace pro obchodníky s těmito komoditami, tj. s úhradou prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku v případech, kdy stanovená cena nepokryla náklady na zajištění dodávky.

Pro tento účel byla provedena legislativní změna spočívající v ustanovení vlády ČR jako kompetentního regulátora pro tuto oblast. Tzv. neregulovaná složka byla regulována nařízením vlády č. 298/2022 Sb. ze dne 5. října 2022 o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci a o stanovení s tím souvisejícího nejvyššího přípustného rozsahu majetkového prospěchu zákazníka, ve znění pozdějších předpisů. Vláda svým nařízením rozhodla, že ceny bez daně z přidané hodnoty budou od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 zastropovány na maximální hranici 5 000 Kč za MWh silové elektřiny a 2 500 Kč za MWh plynu. Stálý měsíční plat za dodávku elektřiny i plynu se stanoví ve výši 130 Kč/odběrné místo za měsíc bez daně z přidané hodnoty.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Silová elektřina • Zemní plyn • Měsíční plat
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 287/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „mimořádná tržní situace“ (§ 1 odst. 6 písm. b) zákona o cenách) • Zajištění fungování trhu s energiemi a zamezení následnému promítání vysokých cen do ostatních odvětví ekonomiky • Maximální cena stanovena pod tržní úrovní, proto byla upravena i úhrada prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku v případech, kdy stanovená cena v mimořádné tržní situaci nepokrývala náklady na zajištění dodávky
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Vláda ČR
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny • (v úrovni pod tržní cenou – byla zároveň využita kompenzace)
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Nařízení vlády č. 298/2022 Sb. o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci a o stanovení s tím souvisejícího nejvyššího přípustného rozsahu majetkového prospěchu zákazníka, ve znění pozdějších předpisů
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

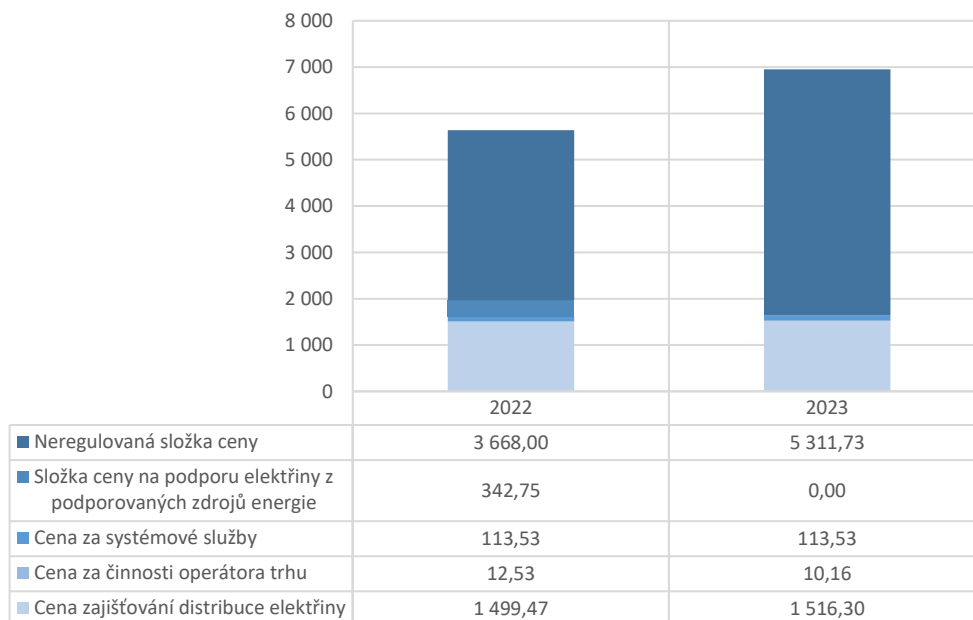
Tabulka č. 97: Výše odhadovaných celkových cen elektřiny pro rok 2023 v Kč/MWh bez daní a odhadovaná meziroční změna celkové ceny elektřiny bez daní 2023/2022

	Ceny 2022	Ceny 2023	ČR
Velmi vysoké napětí	5 837,93	5 354,32	-8,28%
Vysoké napětí	6 289,20	5 751,89	-8,54%
Nízké napětí – domácnosti	5 529,12	6 847,33	23,84%
Nízké napětí – podnikatelé	5 851,69	7 164,88	22,44%

Zdroj: ERÚ

Následující graf uvádí odhad výše celkové průměrné ceny dodávky bez daní na hladině nízkého napětí pro roky 2022 a 2023.

Graf č. 49: Průměrné ceny dodávky elektřiny v letech 2022–2023 pro zákazníky v ČR na hladině nízkého napětí v Kč/MWh bez daní

Zdroj: ERÚ

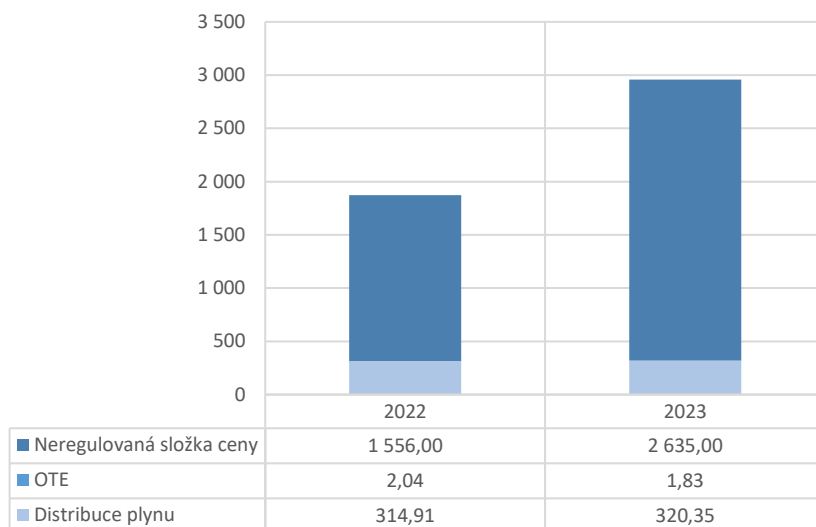
Tabulka č. 98: Výše odhadovaných celkových cen plynu pro rok 2023 v Kč/MWh bez daní

	ČR 2022	ČR 2023	ČR
Velkoobtěratel a střední odběr	2 519,54	2 647,05	5,06%
Malooobtěratel a domácnost	1 872,95	2 957,18	57,89%

Zdroj: ERÚ

Celková průměrná cena dodávky plynu bez daní pro kategorii zákazníků maloobtěř a domácnost v letech 2022 a 2023 uvádí následující graf.

Graf č. 50: Průměrné ceny služeb dodávky plynu v roce 2022–2023 pro zákazníky kategorie maloobtěř a domácnost v ČR v Kč/MWh bez daní

Zdroj: ERÚ

4 Vodárenství

V oblasti vodárenství podléhá cenové regulaci odběr povrchových vod a obor vodovodů a kanalizací.

4.1 Povrchová voda

Povrchová voda odebraná z vodních toků a ostatních povrchových vod slouží např. pro výrobu pitné vody, pro průmyslové účely, zemědělské závlahy, průtočné chlazení parních turbín. Její odběr je zpoplatněn a cena je regulována věcným usměřováním.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> Povrchová voda
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> „vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákon o cenách) Přirozený monopol Regulace ceny pro účely výpočtu platby k úhradě správy vodních toků
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> Ministerstvo financí
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> Věcně usměřované ceny (dle § 101 odst. 1 až 3 vodního zákona)
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> Výměr MF č. 01/2023
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> 2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.

4.2 Vodné a stočné

Vodné a stočné je souhrnným označením platby za dodávku pitné vody z vodovodu a za službu odvádění a čištění odpadní vody podle zákona o vodovodech a kanalizacích. Reguluje se cena vody pitné dodávané odběratelům, cena vody odpadní nečištěné a čištěné, cena vody dodávané jiné osobě, než je odběratel (tzv. voda předaná) a cena vody převzaté od jiného vodohospodářského subjektu (tzv. voda převzatá). Cena všech výše uvedených typů vod se reguluje prostřednictvím věcného usměrňování.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none">• Voda pitná• Voda odpadní• Voda pitná dodávaná jiné osobě, než je odběratel („voda předaná“)• Voda odpadní převzatá od jiného vodohospodářského subjektu („voda převzatá“)
Legislativa	<ul style="list-style-type: none">• Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů• Výměr MF č. 01/VODA/2022 o regulaci cen v oboru vodovodů a kanalizací, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)• Vyhláška č. 428/2001 Sb. Ministerstva zemědělství, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none">• „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách)• Přirozený monopol
Regulátor	<ul style="list-style-type: none">• Ministerstvo financí
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none">• Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none">• Výměr MF č. 01/VODA/2022 o regulaci cen v oboru vodovodů a kanalizací, ve znění pozdějších předpisů
Regulované období	<ul style="list-style-type: none">• 2022–2026

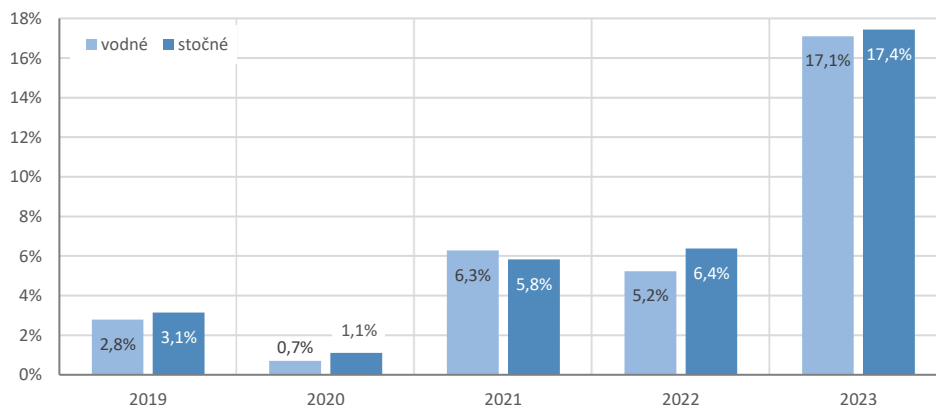
S účinností od 1. 1. 2022 byla vydána revidovaná pravidla cenové regulace (výměr MF č. 01/VODA/2022 o regulaci cen v oboru vodovodů a kanalizací). Tímto právním předpisem byla vydána pravidla pro období let 2022–2026, čímž se posílí stabilita a zefektivní prostředí pro provozování vodohospodářské infrastruktury v ČR, a také v konečném důsledku zkvalitní služby pro odběratele. V roce 2023 tedy běží druhý rok 5 letého regulačního období.

V roce 2023 byla vydána 1 novela výměru MF č. 01/VODA/2022, která obsahovala legislativně technické změny (např. jednoznačné používání slova „prodávající“ místo „provozovatel“) a úpravy v souvislosti s novelou vyhlášky č. 428/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, ze dne 25. srpna 2023. Vlivem výše uvedené novely vyhlášky č. 428/2001 Sb. jsou ve formuláři pro kalkulaci cen pro vodné a stočné přečíslovány řádky pro výpočet přiměřeného zisku, vložen nový řádek „voda vyrobená“ a vložena nová tabulka sledující tvorbu a čerpání peněžních prostředků na obnovu infrastrukturního majetku.

Tyto změny povedou k připravovanému sjednocení formulářů a způsobu odevzdávání prostřednictvím systému IS VaK na Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“), což povede k administrativním úsporám na straně státní správy i na straně provozovatelů a vlastníků vodárenské infrastruktury, protože kalkulace cen pro vodné a stočné se budou odevzdávat pouze 1x prostřednictvím systému IS VaK na MZe a MF bude mít k těmto datům přístup a bude je nadále využívat pro své účely spojené s cenovou regulací, popř. kontrolou.

V roce 2023 došlo k nárůstu cen pro vodné o 17,10 % a pro stočné o 17,43 %, zejména vlivem enormního růstu nákladů na energie.

Graf č. 51: Vývoj průměrného nárůstu cen pro vodné a stočné

Zdroj: MZe a MF; data za top 50 provozovatelů dle objemu

5 Doprava

V oboru dopravy je předmětem regulace jednak doprava mezinárodní, jednak doprava na úrovni vnitrostátní. Vnitrostátní úroveň zahrnuje mj. oblasti dopravy železniční a silniční, včetně služeb taxi.

5.1 Mezinárodní doprava

Cenová regulace v mezinárodní dopravě (tarify) nebyla uplatňována. V roce 2023 tedy není mezinárodní jízdné cenově regulováno.

5.2 Služby související s železniční infrastrukturou

Služby související s železniční infrastrukturou jsou regulovány prostřednictvím věcně usměrňovaných cen. Cenová regulace platí pro celostátní i regionální dráhy a i pro veřejně užívané vlečky a zařízení.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Užití železniční infrastruktury celostátních a regionálních drah a veřejně přístupných vleček • Užití zařízení služeb a poskytování služby pro účely bezprostředně související s provozováním drážní dopravy • Veřejné užití jinak veřejně nepřístupné vlečky
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Směrnice 2012/34/EU, o vytvoření jednotného železničního prostoru
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách) • Přirozený monopol • Umožnění přístupu k veřejné infrastruktuře • Naplnění evropské legislativy pro vytvoření jednotného železničního prostoru
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo financí
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Výměr MF č. 01/2023
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.

5.3 Jízdné v železniční dopravě

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je dlouhodobě regulováno věcným usměrňováním ceny. Dopravci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících, které odpovídají zejména potřebě sociálně citlivých skupin cestujících, a umožnit tak dostupnost tohoto druhu veřejné dopravy.

5.3.1 Jízdné

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none">Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě
Legislativa	<ul style="list-style-type: none">Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisůZákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisůZákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisůZákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"><i>„vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákon o cenách)</i>
Regulátor	<ul style="list-style-type: none">Ministerstvo financí
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none">Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none">Výměr MF č. 01/2023
Regulované období	<ul style="list-style-type: none">2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.

5.3.2 Systém jednotného tarifu (SJT)

Systém umožňuje cestujícímu přepravu na síti české železnice na „jednu jízdenku“ u více dopravců. V současnosti dopravce, který provozuje veřejnou drážní osobní dopravu na dráze celostátní nebo regionální na základě smlouvy o veřejných službách, je v přepravě cestujících povinen umožnit využití jím poskytovaných přepravních služeb na základě jednotného jízdního dokladu. Dopravci, poskytující přepravu na komerční bázi, se mohou do Systému jednotného tarifu zapojit dobrovolně.

Postupně by se měl systém rozvíjet i na ostatní druhy veřejné dopravy v ČR.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none">Přeprava na síti české železnice na „jednu jízdenku“ u více dopravců
Legislativa	<ul style="list-style-type: none">Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisůZákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů§ 7a, zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně souvisejících zákonů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"><i>„vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákon o cenách)</i>
Regulátor	<ul style="list-style-type: none">Ministerstvo financí
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none">Pevné ceny

Právní předpis • Výměr MF č. 01/2023

Regulované období • dle platnosti jízdních řádů 2022/2023

V roce 2023 vzrostla regulovaná cena s ohledem na růst všeobecné cenové hladiny, u systému jednotného tarifu činil nárůst 15,6 %.

5.3.3 Slevy z jízdného

Slevy z jízdného jsou uplatňovány pro žáky, studenty a seniory, osoby se zdravotním postižením (držitelé průkazu ZTP a ZTP/P), pro osoby invalidní ve 3. stupni.

Tyto slevy se aplikují obdobně také pro jízdné autobusové linkové dopravy a integrované dopravy.

Předmět regulace • Sleva z jízdného po předložení daného druhu průkazu

Legislativa

- Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení vlády ČR ze dne 26. ledna 2022 č. 62
- Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zdůvodnění a cíl regulace • „vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákona o cenách)

Regulátor • Ministerstvo financí

Způsob regulace • Věcně usměrňované ceny

Právní předpis • Výměr MF č. 01/2023

Regulované období • 2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.

5.3.4 Bezplatná přeprava pro osoby, které opustily Ukrajinu v souvislosti s probíhající vojenskou invazí Ruské federace na Ukrajinu

V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině byla ve spolupráci s Ministerstvem dopravy zavedena bezplatná přeprava ve 2. vozové třídě zdarma pro osoby, kterým byl Policií České republiky vydán výjezdní příkaz po vyslovení nepřijatelnosti žádosti o udělení dočasné ochrany.

5.4 Jízdné v linkové autobusové dopravě

Jízdné v osobní vnitrostátní silniční linkové dopravě je regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci jsou povinni poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících (např. pro žáky, studenty a seniory, osoby se zdravotním postižením (držitelé průkazu ZTP a ZTP/P), invalidní osoby ve 3. stupni).

Předmět regulace • Jízdné v osobní vnitrostátní silniční linkové dopravě

Legislativa

- Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> „vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákon o cenách)
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> Ministerstvo financí
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> Výměr MF č. 01/2023
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> 2023

V rámci pravidel pro výpočet věcně usměrňované ceny jízdného se změnila pro rok 2023 výše koeficientů ve vzorcích pro výpočet přiměřeného zisku a oprávněných jednotkových nákladů:

- koeficient „n“ zohledňující roční růst provozních nákladů se zvýšil z 1,19 na 1,29 a
- koeficient CA (cena vozidla) se změnil z hodnoty 4,7 mil. Kč na 5,2 mil. Kč.

V oblasti jízdného pro vnitrostátní linkovou silniční dopravu platí stejné podmínky pro slevy na jízdném jako v železniční dopravě, které jsou popsány v podkapitole Slevy z jízdného.

5.5 Jízdné v integrované dopravě

Jízdné integrované dopravy je regulováno v ČR ze strany krajů a obcí formou stanovení maximálních cen. Slevy z jízdného jsou uplatňovány pro žáky, studenty a seniory, osoby se zdravotním postižením (držitelé průkazu ZTP a ZTP/P), pro osoby invalidní ve 3. stupni.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> Jízdné v osobní integrované dopravě
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> „vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákon o cenách)
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> Ministerstvo financí Kraje a obce
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> Maximální ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> Výměr MF č. 01/2023 Nařízení krajů a obcí
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> 2023

V roce 2023 bylo jízdné regulováno ve většině krajů ČR. V oblasti jízdného platí stejné podmínky pro slevy na jízdném jako v železniční dopravě a v linkové autobusové dopravě, které jsou popsány v podkapitole Slevy z jízdného.

5.6 Jízdné v MHD

Jízdné v MHD může být regulováno v ČR ze strany krajů a obcí. Nárok na bezplatnou přepravu občanů, kteří mají průkazy ZTP a ZTP/P, a to včetně průvodce nebo vodícího psa, upravuje zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> Jízdné v MHD
-------------------------	--

Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákona o cenách)
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo financí • Kraje a obce
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Výměr MF č. 01/2023 • Nařízení krajů a obcí
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.

5.7 Taxislužba

Kraje a obce mohou stanovit obecně závaznou vyhláškou maximální ceny pro osobní taxislužbu provozovanou na území obce (tj. s výchozím i cílovým místem cesty v téže obci).

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Taxislužba osobní na území obce
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách) • Účinky trhu zde jsou omezeny s ohledem na existenci informační asymetrie mezi prodávajícím a kupujícím.
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo financí • Obce
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Výměr MF č. 01/2023 • Nařízení obcí
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V roce 2023 byla možnost stanovit maximální ceny osobní taxislužby využita v Praze a Brně. Ostatní obce této možnosti dlouhodobě nevyužívají.

5.8 Komunální dopravní služby

Umožňuje obcím a krajům cenově regulovat i některé další dopravní služby vztažené ke konkrétní obci nebo kraji – odtahová služba, služby parkovišť, přiložení a odstranění technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla („botičky“), anebo příjezdové a odjezdové stání k výstupu a nástupu osob (např. regulace cen za využití autobusových nádraží dopravci).

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Odtahová služba • Služby parkovišť • Přiložení a odstranění technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla • Příjezdové a odjezdové stání k výstupu a nástupu osob
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách) • Např. zabránit zneužití výhodnějšího postavení provozovatele odtahové služby či odstavného parkoviště vůči majiteli automobilu.
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo financí • Kraje a obce
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Výměr MF č. 01/2023 • Nařízení krajů a obcí
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

Pro tyto služby jsou v některých obcích nebo krajích stanoveny maximální ceny. Využití cenové regulace je spíše výjimečné a v roce 2023 nebyl zaznamenán nárůst nebo pokles tohoto využití.

6 Telekomunikační a poštovní služby

V oblasti telekomunikačních služeb podléhají cenové regulaci elektronické komunikace, v rámci kterých jsou regulovány velkoobchodní služby, univerzální služby, elektronické komunikace v EU a přenositelnost čísla. Dále jsou regulovány poštovní služby.

6.1 Elektronické komunikace – Přístup k síti nebo službám na velkoobchodní úrovni

Uložená cenová regulace služeb elektronických komunikací se zaměřuje na umožnění velkoobchodním partnerům podniku s významnou tržní silou získat za přiměřených cenových podmínek přístup k síti, příp. službám tohoto podniku a s jeho využitím dál poskytovat služby svým vlastním zákazníkům. Za tímto účelem pak služba kolokace umožňuje velkoobchodním partnerům umístit jejich zařízení v prostorách, ke kterým má operátor s významnou tržní silou vlastnické nebo užívací právo. Ceny za služby kolokace jsou stanoveny jako maximální. Ceny přístupu k nenasvícenému vláknu jsou stanovené na základě nákladové orientace.

ČTÚ průběžně sleduje vývoj tržních podmínek na trzích služeb elektronických komunikací a dle situace provádí v odpovídajících intervalech analýzu relevantních trhů, aby zjistil, zda trhy jsou efektivně konkurenční. Na základě zjištěných skutečností pak může rozhodnout o stanovení podniků s významnou tržní silou a o uložení nápravných opatření.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Velkoobchodní služby u podnikatelů s významnou tržní silou na základě výsledků analýz relevantních trhů.
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991, o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále také „ZEK“)

Zdůvodnění a cíl regulace

- ČTÚ je oprávněn uplatnit regulaci cen na relevantním trhu, jestliže analýza tohoto trhu prokáže, že tento trh není efektivně konkurenční zejména tím, že
 - by mohlo docházet k uplatňování nepřiměřeně vysoké nebo nepřiměřeně nízké ceny v neprospěch koncových uživatelů, a
 - jestliže by jiné (necenové) formy regulace (průhlednost, nediskriminace, přístup k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům aj.) nevedly k nápravě.
- Cílem je
 - podpora hospodářské soutěže a zlepšení podmínek pro investice,
 - napomoci alternativním operátorům nabízet konkurenceschopné maloobchodní služby koncovým uživatelům na základě regulovaných velkoobchodních služeb podniku s významnou tržní silou

Regulátor

- Český telekomunikační úřad

Způsob regulace

- Dle způsobů uvedených v § 58 ZEK, nejčastěji:
- Maximální ceny
- Věcné usměrňování cen – nákladová orientace cen

Právní předpis

- Rozhodnutí o ceně – rozhodnutí o ceně č. CEN/3a/05.2018-2

Regulované období

- 2023

V roce 2023 ČTÚ nevydal žádné nové rozhodnutí o ceně a rozsah cenové regulace se tudíž nezměnil. V platnosti nadále zůstávalo jedno rozhodnutí o ceně č. [CEN/3a/05.2018-2](#), vydané na základě výsledků analýzy relevantního trhu 3a – velkoobchodní služby s místním přístupem poskytovaným v pevném místě vydané opatřením obecné povahy č. [A/3a/07.2017-3](#). Tímto rozhodnutím o ceně byla uložena povinnost sjednávat jednorázové a měsíční ceny služeb kolokace ve stanovené maximální výši a dále povinnost sjednávat ceny služeb poskytovaných v rámci vysunutí kolokace a přístupu k nenasvícenému vláknu tak, aby byly stanoveny na základě nákladové orientace.

ČTÚ vydal nad rámec zákonných povinností pomocnou metodiku pro stanovení cen za přístup do optické infrastruktury. Model pro stanovení velkoobchodních cen za přístup do optické infrastruktury, včetně doprovodné metodiky, který ČTÚ zveřejnil 2. listopadu 2023 na svých internetových [stránkách](#).

6.2 Univerzální služba

Univerzální služba je soubor služeb stanovený ZEK, které mají být dostupné ve stanovené kvalitě všem spotřebitelům na celém území státu za dostupnou cenu. U těch je možné přistoupit k regulaci, zjistí-li ČTÚ, že jejich dostupnost není zajištěna. Mezi tzv. dílčí služby univerzální služby patří (dle zákona § 38 ZEK):

- a) dílčí služba přiměřený přístup k internetu v pevném místě, včetně připojení potřebného pro využívání služby (v současnosti tato služba je poskytována na komerčním základě),
- b) dílčí služba přístup k hlasové komunikační službě v pevném místě, včetně připojení potřebného pro využívání služby (v současnosti tato služba je poskytována na komerčním základě),
- c) dílčí služba přístup zdravotně postižených osob k dílčím službám podle písmene a) a b) poskytovaných nejen v pevném místě, rovnocenný s přístupem, který využívají ostatní spotřebitelé, zejména prostřednictvím speciálně vybavených koncových zařízení (poskytování této dílčí služby bylo v roce 2023 uloženo s danými podmínkami),
- d) doplňkové služby k dílčím službám podle písmen a) a b) vymezené v rámci univerzální služby (podrobný rozpis účtů, bezplatné selektivní blokování odchozích volání, textových zpráv nebo multimediálních zpráv, nebo, je-li to technicky proveditelné, jiných podobných aplikací se zvýšenou

sazbou, systémy předplatného, postupné splácení ceny za připojení, zvláštní opatření při neplacení účtů, poradenství ohledně sazeb, kontrola nákladů, deaktivace vyúčtování třetích stran.

ČTÚ pravidelně přezkoumává, zda je nutné uložit povinnost poskytovat jednotlivé dílčí služby v rámci univerzální služby, či zda jsou dostupné na komerčním základě. V případě, že zjistí, že služba není komerčně dostupná, vyhlásí výběrové řízení na poskytovatele dané služby a na jeho základě povinnost poskytovat dílčí službu rozhodnutím uloží.

A v roce 2023 byly regulovány pouze služby dle bodu c).

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> dílčí služba přístup zdravotně postižených osob k dílčím službám podle písmene a) a b) poskytovaných nejen v pevném místě, rovnocenný s přístupem, který využívají ostatní spotřebitelé, zejména prostřednictvím speciálně vybavených koncových zařízení
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů Nařízení vlády č. 500/2021 Sb., o podmínkách poskytování zvláštních cen hlasové komunikační služby a služby přístupu internetu osobám se zvláštními sociálními potřebami, ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> Univerzální služba nebo dílčí služby nejsou cenově dostupné pro spotřebitele nebo pro vymezený okruh osob se zvláštními sociálními potřebami Trh není s ohledem na nízký počet poskytovatelů služby konkurenční Cílem je zajištění cenově dostupné univerzální služby nebo dílčích služeb pro spotřebitele a pro vymezený okruh osob se zvláštními sociálními potřebami ve stanovené kvalitě, které uspokojí jejich přiměřené potřeby
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> Český telekomunikační úřad
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> Pevné ceny – cenové zvýhodnění při pronájmu nebo prodeji speciálního koncového telekomunikačního zařízení pro vymezený okruh osob se zdravotním postižením, Cenové zvýhodnění služeb přístupu k internetu nebo hlasových komunikačních služeb. Věcné usměrňování – nákladová orientace cen kromě služeb poskytovaných zdravotně postiženým osobám (§ 43 ZEK)
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> Rozhodnutí
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> 2023

V roce 2023 ČTÚ v oblasti poskytování univerzální služby nevydal žádné nové rozhodnutí. Od 1. ledna 2023 nabyla vykonatelnosti čtyři rozhodnutí, vydaná v prosinci 2022, kterými ČTÚ uložil společnostem [T-Mobile Czech Republic a.s.](#), [Vodafone Czech Republic a.s.](#), [O2 Czech Republic a.s.](#) a [PODA a.s.](#) povinnost poskytovat službu tzv. zvláštních cen. Jde o povinnost poskytovat cenově zvýhodněné služby formou slevy ve výši maximálně 200 Kč včetně DPH/měsíc, které lze, oproti předchozí (dříve) uložené povinnosti vztahující se pouze na poskytování hlasových služeb v pevném místě, nově čerpat na mobilní či pevný internet, mobilní hlasové služby, případně na balíček obsahující některou z těchto služeb. Cenové zvýhodnění je určeno vymezenému okruhu osob se zvláštními sociálními potřebami (zdravotně postižených osob a vymezenému okruhu osob s nízkými příjmy) a jeho využití se vztahuje na všechny služby, tarify a balíčky služeb poskytované

uvedenými společnostmi a u společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. i na jednu nabídku poskytovanou prostřednictvím předplacených služeb.

Od 1. ledna 2023 je vykonatelné [rozhodnutí](#) vydané dne 20. prosince 2022, kterým ČTÚ nově uložil společnosti O2 Czech Republic a.s. povinnost poskytovat vymezenému okruhu zdravotně postižených osob přístup k dílčím službám vymezeným v § 38 odst. 2 písm. a) a b) ZEK poskytovaných nejen v pevném místě, rovnocenný s přístupem, který využívají ostatní spotřebitelé, zejména prostřednictvím speciálně vybavených koncových zařízení podle § 38 odst. 2 písm. c) ZEK. V rozhodnutí ČTÚ nově stanovil cenu za pronájem speciálních mobilních koncových zařízení ve výši 96,04 Kč bez DPH/měsíc a cenu za jejich prodej ve výši 2 304,96 Kč bez DPH. Cena za pronájem speciálních pevných koncových zařízení (24,38 Kč bez DPH/měsíc) a jejich prodej (376,03 Kč bez DPH) stanovená tímto rozhodnutím se oproti původní ceně stanovené předchozím rozhodnutím z roku 2021 nezměnila.

Určení poskytovatelé musí zajišťovat plnění povinností uložených v rámci univerzální služby od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2025.

Z hlediska metodického došlo v roce 2023 v rámci univerzální služby ke změnám, které se dotkly potencionální regulace v oblasti cen.

Od 1. července 2023 nabyla účinnosti novela ZEK a novela nařízení vlády č. 500/2021 Sb., o podmínkách poskytování zvláštních cen hlasové komunikační služby a služby přístupu k internetu osobám se zvláštními sociálními potřebami. Novelami byly upraveny podmínky vymezující okruh osob oprávněných k využívání tzv. zvláštních cen, tj. aby tyto osoby mohly čerpat cenové zvýhodnění ve výši 200 Kč vč. DPH/měsíc na služby přiměřeného přístupu k internetu a přístup k hlasové komunikační službě, včetně připojení potřebného pro využívání těchto služeb. Cenové zvýhodnění mohou od uvedeného data nově čerpat osoby s nízkými příjmy na základě potvrzení o pobírání příspěvku na živobytí, které vydávají úřady práce.

6.3 Elektronické komunikace na jednotném trhu EU

Jedná se o regulaci plynoucí z předpisů Evropské unie s cílem podpory fungování jednotného evropského trhu a dosažení vysoké ochrany spotřebitele na maloobchodním trhu, a to pro služby mezinárodního roamingu v EHP a mezinárodní komunikace (hlasová volání, SMS) v rámci EHP. Tuto maloobchodní regulaci umožňuje cenová regulace na souvisejících velkoobchodních trzích terminace hlasového volání a mezinárodního roamingu.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none">• Služba mezinárodního roamingu• Služba ukončení hlasového volání v mobilní a pevné síti• Služba mezinárodního volání, SMS a data pro spotřebitele
Legislativa	<ul style="list-style-type: none">• Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů• Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/612 o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii (přepracované znění)• Nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/654, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 stanovením jednotné maximální sazby za ukončení hlasového volání v mobilní síti po celé Unii a jednotné maximální sazby za ukončení hlasového volání v pevné síti po celé Unii• Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu a maloobchodní ceny za regulovanou komunikaci v rámci Unie a mění směrnice 2002/22/ES a nařízení (EU) č. 531/2012
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none">• Posílení principů jednotného evropského trhu• Dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele na maloobchodním trhu

	<ul style="list-style-type: none"> • Posílení vnitřního trhu odstraněním rozdílu mezi vnitrostátními cenami mobilních komunikačních služeb a cenami roamingu • Snížení regulační zátěže při řešení problémů v oblasti hospodářské soutěže souvisejících s velkoobchodním ukončením hlasového volání v EU
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • EU / Český telekomunikační úřad
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny za roamingové služby • Jednotné maximální velkoobchodní ceny za ukončení hlasového volání v EHP • Jednotné maximální maloobchodní ceny za regulovanou komunikaci
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Nařízení orgánů EU
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V roce 2023 ČTÚ vykonával, stejně jako v předchozím období, dohled nad dodržováním regulace v oblasti cen na českém trhu elektronických komunikací, stanovenou v předpisech Evropské unie.

Na základě nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci [2021/654](#), kterým byla s účinností od 1. července 2021 zavedena regulace maximálních terminačních sazeb za ukončení hlasového volání v mobilních a pevných sítích (MTR a FTR) v souladu s článkem 75 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace, se každoročně provádí přepočtení cen na základě nejaktuálnějšího průměru referenčních směnných kurzů zveřejněných 1. září, 1. října a 1. listopadu předchozího roku Evropskou centrální bankou v Úředním věstníku Evropské unie. Pro rok 2023 byli operátoři působící v České republice povinni účtovat regulované ceny za ukončení hlasového volání v pevné síti ve výši 0,01717 Kč bez DPH/minutu a za ukončení hlasového volání v mobilní síti cenu 0,0981 Kč bez DPH/minutu.

V souladu s nařízením EU o roamingu [2022/612](#) byly od 1. ledna 2023 sníženy maximální velkoobchodní ceny za GB dat v roamingu v zemích Evropské unie z 2 EUR na 1,8 EUR. Po přepočtu průměrem referenčních směnných kurzů zveřejněných Evropskou centrální bankou 15. ledna, 15. února a 15. března 2022 (ve výši 24,637 Kč/EUR) byl tento strop od 1. ledna 2023 ve výši 44,346 Kč bez DPH za 1 GB. Od 15. května 2023 byly v souladu s tímto nařízením EU aktualizovány maximální velkoobchodní roamingové ceny, které si tuzemští mobilní operátoři mohli účtovat za regulovaný roamingový provoz. Po přepočtu průměrem referenčních směnných kurzů zveřejněných Evropskou centrální bankou 15. ledna, 15. února a 15. března 2023 (ve výši 23,850 Kč/EUR) byly tyto stropy od 15. května 2023 ve výši 0,5247 Kč bez DPH za minutu volání, 0,0954 Kč bez DPH za SMS a 42,9306 Kč bez DPH za 1 GB dat.

Od 15. května 2023 došlo k mírnému snížení maximálních cen mezinárodního volání a SMS do zemí Evropského hospodářského prostoru, které jsou regulovány novelizovaným [nařízením Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2015/2120](#). Po přepočtu průměrem referenčních směnných kurzů zveřejněných Evropskou centrální bankou v Úředním věstníku Evropské unie k 15. lednu, 15. únoru a 15. březnu 2023 nesměli od uvedeného data dotčení operátoři účtovat svým zákazníkům za minutu volání z ČR do zemí Evropské unie, Lichtenštejnska, Norska a na Island vyšší jednotkovou cenu než 4,531 Kč bez DPH (0,19 eura), tj. 5,483 Kč s DPH a za odeslání jedné SMS částku vyšší než 1,431 Kč bez DPH (0,06 eura), tj. 1,731 Kč s DPH.

6.4 Přenositelnost čísla a prokazatelné upozornění na důsledky při neplacení účtu

Podle ZEK má podnikatel v elektronických komunikacích povinnost zajistit, aby každý, kdo o to požádá, si mohl ponechat bezplatně své číslo pro služby u jiného operátora. Podnikatel, který má dle ZEK povinnost poskytovat službu přenositelnosti, sjedná za službu propojení v souvislosti se službou přenositelnosti (tj. na velkoobchodní úrovni) cenu, která zahrnuje efektivně a účelně vynaložené náklady a přiměřený zisk.

Doba, po kterou není v rámci přenosu čísla poskytována služba, nesmí v den aktivace telefonního čísla u „nového“ operátora přesáhnout 6 hodin. Povinnost podnikatelů poskytovat službu přenesení čísla

a prokazatelné upozornění na důsledky neplacení nebo opožděného placení účtu za nákladově orientované ceny je uložena přímo v ZEK.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Přenositelnost čísla • Prokazatelné upozornění na důsledky neplacení účtu
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů – § 34 a § 65 • Vyhláška č. 58/2022 Sb., o podmínkách přenositelnosti čísel a změny poskytovatele služby přístupu k internetu
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Přenositelnost čísel: <ul style="list-style-type: none"> ○ Vytváření předpokladů pro řádné fungování hospodářské soutěže a ochranu účastníků na konkurenčních trzích ○ Posílení konkurenceschopnosti mezi poskytovateli služeb • Prokazatelné upozornění: <ul style="list-style-type: none"> ○ Zajištění vyšší míry ochrany spotřebitelů ○ Předcházení bezdůvodného přerušení nebo odpojování služeb například při sporech o výši účtů
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Český telekomunikační úřad
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Věcné usměrňování – nákladová orientace cen
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Povinnosti plynoucí přímo ze ZEK
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

Technické podmínky přenositelnosti mezi operátory určuje ČTÚ ve vyhlášce č. 58/2022 Sb.

6.5 Poštovní služby

Poskytování poštovních služeb je přesně definováno zákonem o poštovních službách. Poštovní službou je činnost, která zpravidla zahrnuje poštovní podání, třídění a přepravu poštovní zásilky prostřednictvím poštovní sítě a je prováděna za účelem dodání poštovní zásilky příjemci. Za poštovní službu se považuje i dodání poukázané peněžní částky.

Základní služby představují minimální soubor služeb, které musí být poskytovány trvale na celém území České republiky všem uživatelům, za dostupnou cenu a ve stanovené kvalitě. Základními službami se rozumí poštovní služby a zahraniční poštovní služby, které jsou vzhledem k potřebám veřejnosti pod ochranou státu. Jedná se o tyto nejdůležitější služby – obyčejné zásilky a balíky, doporučené zásilky, cenné zásilky a poštovní poukázky.

ČTÚ pravidelně přezkoumává úroveň kvality a způsob poskytování a zajišťování základních služeb a jejich všeobecnou dostupnost na celém území České republiky. ČTÚ rovněž pravidelně přezkoumává povinnost držitele poštovní licence a předkládá k veřejné konzultaci záměr uložit případně neuložit povinnost poskytovat a zajišťovat jednotlivé základní služby.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Služba dodání poštovních zásilek do 2 kg • Služba dodání poštovních balíků do 10 kg • Služba dodání peněžité částky poštovním poukazem • Služba dodání doporučených zásilek
-------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Služba dodání cenných zásilek • Služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby • Služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách) ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Základní služby nejsou pro veřejnost cenově dostupné • Trh není s ohledem na nízký počet poskytovatelů služby konkurenční • Cílem je zajištění cenově dostupné základní služby umožňující využívání základních služeb v rozsahu dopovídajícím běžné potřebě osob
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Český telekomunikační úřad
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Věcné usměrňování – nákladová orientace cen
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Regulace plynoucí přímo ze zákona o poštovních službách
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V oblasti poštovních služeb ČTÚ v roce 2023 nevydal žádné rozhodnutí o ceně.

Na základě navrhovaného zvýšení cen Českou poštou, s.p. ověřoval ČTÚ v roce 2023 dvakrát dodržování povinnosti držitele poštovní licence (tj. České pošty, s.p.) uplatňovat nákladově orientované ceny základních poštovních služeb a jejich cenovou dostupnost. ČTÚ při svém hodnocení úrovně cen základních služeb dle ustanovení § 34a odst. 1 zákona o poštovních službách nezjistil, že by ceny základních služeb byly cenově nedostupnými pro uživatele.

ČTÚ neprokázal, že by Česká pošta s.p. v roce 2023 nestanovila ceny základních služeb v souladu s ustanovením § 33 odst. 5 zákona o poštovních službách, tj. za nákladově orientované ceny.

V roce 2023 Česká pošta, s.p. zvýšila ceny svých základních služeb oproti cenám platným k 31. prosinci 2022.

Od 1. února 2023 zvýšila základní ceny většiny vnitrostátních základních služeb:

- U obyčejného ekonomického psaní a obyčejného prioritního psaní zvýšila základní ceny o 2 Kč,
- U doporučeného psaní ekonomického, doporučeného psaní prioritního a u cenného psaní zvýšila základní ceny o 10 Kč,
- základní ceny poštovních poukázek v nejnižším stupni dle zasílané částky zvýšily o 3 Kč.
- Od 1. července 2023 Česká pošta, s.p. zdražila základní ceny některých základních vnitrostátních poštovních služeb a základních poštovních služeb do zahraničí.
- U vnitrostátních základních služeb došlo k těmto plošným navýšením základních cen:
 - u obyčejného ekonomického psaní a u obyčejného prioritního psaní se cena zvýšila o 4 Kč,
 - u doporučeného psaní ekonomického, u doporučeného psaní prioritního a u cenného psaní se cena zvýšila o 10 Kč.
- U základních poštovních služeb do zahraničí došlo k těmto plošným navýšením základních cen:
 - u obyčejné zásilky do zahraničí došlo ke zvýšení ceny o 5 Kč,
 - u doporučené zásilky do zahraničí a u cenného psaní do zahraničí se cena zvýšila o 15 Kč.

V oblasti regulace cen poštovních služeb došlo v roce 2023 k metodickým změnám. ČTÚ vydal v roce 2023 nové metodiky pro hodnocení cen základních poštovních služeb, a to [metodiku](#) pro hodnocení nákladové orientace cen základních poštovních služeb a [metodiku](#) pro hodnocení cenové dostupnosti základních poštovních služeb. Tyto metodiky popisují způsob, jakým bude ČTÚ počínaje rokem 2024 ověřovat plnění povinností držitele poštovní licence poskytovat základní služby za nákladově orientované ceny a vyhodnocovat cenovou dostupnost základních služeb.

7 Zdravotnictví

Ve zdravotnictví jsou regulovány zdravotní služby hrazené pacientem, hrazené z veřejných rozpočtů, zdravotnické a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro, stomatologické výrobky.

7.1 Zdravotní služby hrazené pacientem

Mezi zdravotní služby hrazené pacientem patří například konzultační služby, které nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. Jedná se například o služby, jejichž účelem je posouzení individuálního léčebného postupu, zdravotnická dopravní služba, tzv. záchytná služba, umělé přerušování těhotenství, asistovaná reprodukce. Poskytovatel těchto služeb může zneužívat svého postavení vůči důvěřujícímu pacientovi. Cenová regulace může, alespoň v oblasti cenové, narovnat postavení prodávajícího a kupujícího.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> Zdravotní služby hrazené pacientem
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (zákon o zdravotních službách) Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách) Informační asymetrie Na straně poptávky zajistit dostupnost zdravotní péče, zmírnit důsledky informační asymetrie (ochrana slabší strany, tzn. pacienta) Na straně nabídky umožnit uplatnění ekonomicky oprávněných nákladů a dosahování přiměřeného zisku (tržně konformním způsobem zachovat ekonomickou motivaci poskytovatele)
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> Ministerstvo zdravotnictví
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2023/CAU Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 2/2023/CAU
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> 2023

V oblasti regulace cen zdravotních služeb byl pro rok 2023 vydán Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2023/CAU ze dne 11. listopadu 2022, o regulaci cen poskytovaných zdravotních služeb, stanovení maximálních cen zdravotních služeb poskytovaných zubními lékaři hrazených z veřejného zdravotního pojištění a specifických zdravotních výkonů (dále jen „Předpis 1/2023/CAU“).

Předpis 1/2023/CAU specifikoval v Oddíle D, jaké zdravotní služby jsou regulovány věcně usměrňovanou cenou, která je kalkulována na základě ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku prostřednictvím tzv. minutové kalkulace, která se následně násobí časem trvání konkrétní zdravotní služby (výkonu). Ke zdravotní službě lze dále účtovat tzv. zvlášť účtované položky, což jsou léčivé přípravky, potraviny

pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a stomatologické výrobky, jejichž použití je specifické pro konkrétní zdravotní službu nebo pacienta, a které se nezahrnují do minutové kalkulace.

V Oddíle E byla stanovena maximální cena testování metodou PCR a antigenními testy na onemocnění COVID-19 pro samoplátce, která byla následně s účinností od 16. června 2023 zrušena Cenovým předpisem MZ 2/2023/CAU z důvodu pomínutí akutní fáze epidemie onemocnění COVID-19.

V oddílu D byly také zachovány dvě výjimky z věcného usměrnění ceny minutovou kalkulací:

- Možnost poskytovatelů zdravotnické dopravní služby kalkulovat věcně usměrněnou cenu na kilometr přepravy namísto minuty poskytování zdravotních služeb, což je pro tyto poskytovatele věcně vhodnější řešení.
- Možnost pro všechny poskytovatele zdravotních služeb stanovit cenu zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění podle úhradových předpisů veřejného zdravotního pojištění, tzn. seznamu zdravotních výkonů a úhradové vyhlášky. Tato možnost umožňuje poskytovatelům, kteří poskytují minimální objem nehrazených služeb nebo kteří z jiného důvodu nejsou motivováni kalkulovat minutovou kalkulaci, významně snížit administrativní náklady na cenotvorbu v oblasti nehrazených služeb.

7.2 Zdravotní služby, léčivé přípravky a zdravotnické prostředky hrazené z veřejných rozpočtů

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none">• Zdravotní služby hrazené z veřejného zdravotního pojištění nebo z jiných veřejných rozpočtů• Hromadně vyráběné léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely• Individuálně připravované léčivé přípravky• Individuálně připravované léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití• Zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro• Stomatologické výrobky
Legislativa	<ul style="list-style-type: none">• Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů• Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů• Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (zákon o zdravotních službách)• Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 375/2022 Sb., o zdravotnických prostředcích a diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro• Vyhláška č. 236/2015 Sb., o stanovení podmínek pro předepisování, přípravu, distribuci, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití• Vyhláška č. 376/2011 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o veřejném zdravotním pojištění• Vyhláška č. 384/2007 Sb., o seznamu referenčních skupin• Vyhláška č. 385/2007 Sb., o stanovení seznamu léčivých látek určených k podpůrné nebo doplňkové léčbě
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none">• „vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků

	<p><i>státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákona o cenách)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ • informační asymetrie
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo zdravotnictví • Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL)
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny • Pevné ceny • Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2023/CAU • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 2/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 3/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 4/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 5/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 6/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 7/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 8/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 9/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 11/2023/OLZP • Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 5/2020/CAU • Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 10/2023/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 3/2022/OLZP • Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2023/OLZP • Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 1/2023/OLZP
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

7.2.1 Zdravotní služby hrazené z veřejných rozpočtů

Zdravotní služby hrazené z veřejných rozpočtů jsou poskytovány zdravotnickými pracovníky v zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb na základě smlouvy mezi poskytovatelem zdravotních služeb a zdravotní pojišťovnou pojištěnce. Jedná se např. o zdravotní péči preventivní, dispenzární, diagnostickou, rehabilitační, odběr krve, tkání a buněk (vč. jejich uchovávání, skladování, zpracování, vyšetření), přepravu pojištěnců, prohlídku zemřelého pojištěnce a pitvu.

V oblasti regulace cen zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo jiných veřejných rozpočtů byl pro rok 2023 účinný Předpis 1/2023/CAU.

Předpis 1/2021/CAU specifikoval v Oddíle A, jaké zdravotní služby jsou regulovány maximální cenou, v Oddíle B stanovil pevnou cenu neodkladné zdravotní péče poskytované nesmluvními poskytovateli zdravotních služeb a v Oddíle C pevnou cenu pro účely vyplácení náhrad nákladů zdravotními pojišťovnami při čerpání neodkladné zdravotní péče mimo území ČR, v členských státech EU a při čerpání hrazených přeshraničních služeb. V Oddílu F stanovil Předpis 1/2023/CAU pevnou cenou výši náhrady za indikovanou přepravu pojištěnce soukromým vozidlem podle § 37 odst. 2 zákona o veřejném zdravotním pojištění.

V souladu s kapitolou 7 odst. 1 vyhlášky č. 313/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů, byla v příloze č. 1 Předpisu 1/2023/CAU stanovena maximální cena specifických zdravotních výkonů v návaznosti na 15 % navýšení nositelů výkonů a minutové režijní sazby. Maximální cena bodu pro rok 2023 byla navýšena z 1,52 Kč na 1,58 Kč.

V souladu s navýšením cen úhradovou vyhláškou pro rok 2023 (č. 315/2022 Sb.) došlo u všech stomatologických výkonů k aktualizaci výše maximální ceny těchto výkonů. Rozdíl mezi cenou dle vyhlášky a vyšší maximální ceny činil 30 %.

Došlo k úpravě názvů některých výkonů, zařazení nových a zrušení některých výkonů.

7.2.2 Hromadně vyráběné léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely

S účinností od 1. ledna 2023 byl pro tento rok vydán Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 2/2023/OLZP, ze dne 30. listopadu 2022, o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Cenové regulaci nadále podléhá cena původce stanovením maximální ceny Státním ústavem pro kontrolu léčiv nebo věcným usměrňováním ceny postupem podle Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2023/OLZP a obchodní přírážka stanovením výše maximální obchodní přírážky. U léčivých přípravků uvedených v článku II. odst. 7 Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2023/OLZP, je nadále regulována pouze obchodní přírážka. Nově je upraveno, aby léčivé přípravky pro moderní terapii, jež lze používat kromě lůžkové i při ambulantní péči, a které pro ambulantní péči nemají stanovenou úhradu, podléhaly vždy regulaci ceny původce a regulaci maximální obchodní přírážkou. U léčivých přípravků regulovaných věcným usměrňováním ceny došlo k úpravě limitu pro navýšení takové ceny v kalendářním roce, a to nejvýše o 4 % k ceně platné k 31. prosinci roku předcházejícího.

I nadále pro rok 2023 platilo Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 5/2020/CAU, ze dne 21. ledna 2020, kterým se stanoví seznam ATC skupin, které v konkrétní lékové formě nepodléhají cenové regulaci stanovením maximální ceny. Na základě Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2023/OLZP pak došlo ke změně mechanismu zařazování potravin pro zvláštní lékařské účely do cenového rozhodnutí.

S účinností od 1. října 2023, pak byl vydán změnový Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 9/2023/OLZP, ze dne 1. září 2023, kterým se mění cenový předpis č. 2/2023/OLZP, o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely a změnové Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 10/2023/OLZP, ze dne 1. září 2023, kterým se mění cenové rozhodnutí č. 5/2020/CAU, kterým se stanoví seznam ATC skupin s příslušnou cestou podání, jejichž cena původce nepodléhá cenové regulaci. Od 1. října 2023 tímto došlo k dílčí změně v podobě nově stanovených podmínek pro vyjmutí léčivého přípravku z cenové regulace. Změna se týká konkrétních skupin léčivých přípravků významných při poskytování zdravotních služeb, u nichž je ohrožena dostupnost z důvodu stanovené nepřiměřeně nízké maximální ceny výrobce.

V průběhu roku 2023 dále došlo nabytí účinnosti řady cenových předpisů vydaných na základě § 32c odst. 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, a to pro účely vydání mimořádných opatření pro zajištění dostupnosti léčiv významných z hlediska ochrany veřejného zdraví formou opatření obecné povahy, kterými byly stanoveny výše a podmínky úhrady z veřejného zdravotního pojištění. Tento postup se pak uplatňuje v rámci stanovení ceny pro konečného spotřebitele léčivého přípravku ve veřejném zájmu, nelze-li postupovat postupem stanovení ceny a výše a podmínek úhrady podle části šesté zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Cenovými předpisy pak za tímto účelem byly stanoveny nominální výše obchodní přírážky k ceně výrobce za distribuci příslušného léčivého přípravku a výše obchodní přírážky k ceně výrobce za výdej příslušného léčivého přípravku, přičemž se jednalo o antivirotika působící proti SARS-CoV-2 a antibiotické léčivé přípravky.

Z pohledu typu cenové regulace hrazených léčivých přípravků v roce 2023 pak nedošlo k zásadní změně u počtu přípravků regulovaných maximální cenou, tj. 5 413 přípravků (k 1. 1. 2024), v případě regulace obchodní přírážkou pak došlo k lehkému poklesu o 233 na 3 397 přípravků.

V průběhu roku 2023 nedošlo ke změně sazeb maximálních obchodních přírážek, nicméně v posledním čtvrtletí roku 2023 došlo ke zvýšení celkové průměrné ceny zhruba o 19,3 % (typ regulace maximální cenou) ve srovnání s posledním čtvrtletím roku 2022. K největšímu nárůstu maximálních cen došlo v cenovém pásmu nad 5 000 až 10 000 Kč. K největšímu snížení došlo v pásmu nad 2 500 až 5 000 Kč, k poklesu došlo také v pásmech nad 150–300 Kč a nad 300–500 Kč, v ostatních pásmech došlo k nevýznamnému zvýšení průměrných cen.

V případě léčivých přípravků regulovaných pouze obchodní přírážkou jsou při srovnání období posledních čtvrtletí roků 2022 a 2023 patrné nevýznamné rozdíly průměrné obchodované ceny za balení v cenových pásmech do 5 000 Kč. Průměrná cena za balení léčivého přípravku v roce 2023 činila 291,76 Kč (meziročně nárůst o 2,31 %). Průměrná cena za poslední čtvrtletí 2023 dosahovala 293,53 Kč.

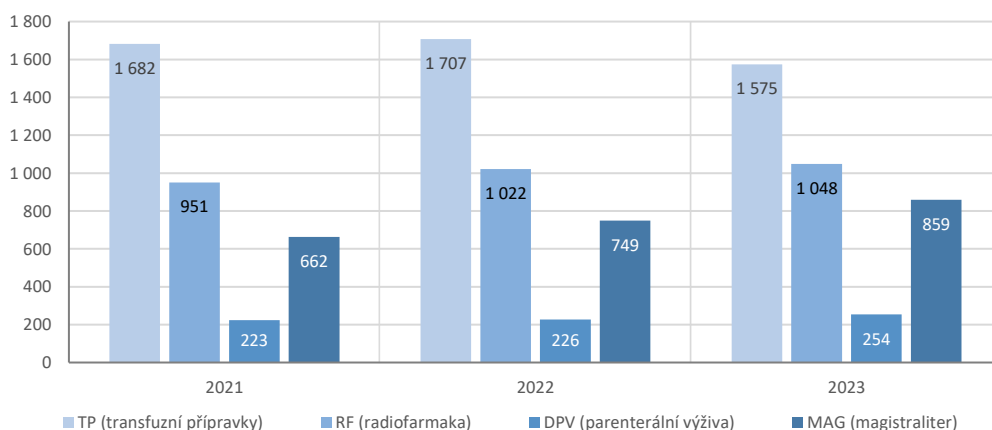
Největší nárůst průměrné ceny byl v pásmu nad 10 000 Kč (15,86 %) s poklesem počtu balení o 4,74 %. V cenovém pásmu nad 300 až 500 Kč došlo k největšímu snížení průměrné ceny (o 3,15 %), při poklesu počtu balení o 1,36 %.

7.2.3 Individuálně připravované léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely

Pro individuálně připravované léčivé přípravky platí podmínky cenové regulace věcným usměrněním ceny postupem podle Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2023/OLZP, ze dne 30. listopadu 2022, o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Do této regulace spadají: individuálně připravovaná radiofarmaka, individuálně vyráběné transfuzní přípravky a autologní transfuzní přípravky, parenterální výživy pro domácí terapii, přípravky moderní terapie, které mají povolenou výjimku umožňující použití neregistrovaného léčivého přípravku pro moderní terapii ve zdravotnickém zařízení poskytujícím ústavní péči a individuálně připravované léčivé přípravky v zařízení lékárenské péče, tzv. magistraliter přípravky.

V rámci závazného postupu při tvorbě a kalkulaci ceny u výše uvedených individuálně připravovaných léčivých přípravků se neuplatňuje regulovaná výše obchodní přírážky, nicméně do těchto cen lze započít účelně vynaložené náklady spojené s výdejem. Pouze u magistraliter přípravků odměnu za přípravu pak představuje tzv. taxa laborum, stanovená v nominální výši pro jednotlivý typ přípravy uvedený v příloze tohoto cenového předpisu, přičemž nominální výše taxy laborum byly pro rok 2023 zvýšeny o 7,12 % oproti roku předchozímu.

Graf č. 52: Výdaje na skupiny individuálně připravovaných léčivých přípravků v letech 2021–2023 (mil. Kč)

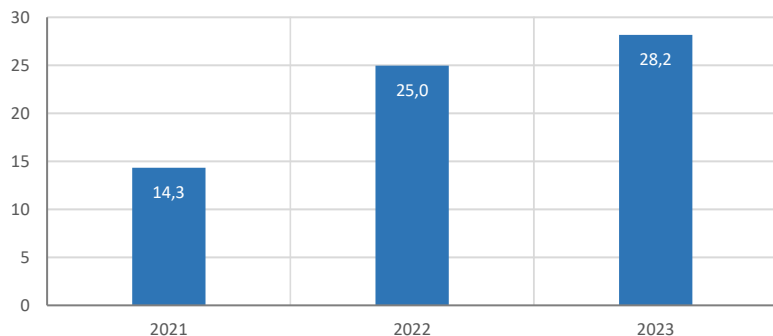
Zdroj: SÚKL

7.2.4 Individuálně připravované léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití

V roce 2023 nadále platil Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 3/2022/OLZP, ze dne 12. května 2022, o regulaci cen individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití, který nabyl účinnosti ke dni 1. července 2022.

Cenovým předpisem č. 3/2022/OLZP tak byla i pro rok 2023 zachována maximální cena konopí pro léčebné použití ve výši 143,75 Kč za 1 gram navážky a maximální cena extraktu z konopí pro léčebné použití ve výši 1 006,25 Kč za 1 gram navážky, kterou lze zahrnout do konečné maximální ceny původce (tj. lékárny) bez DPH. U individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití se pak v rámci kalkulace konečné ceny pro spotřebitele uplatňuje regulace věcným usměrňováním ceny, přičemž odměnu za přípravu taktéž představuje taxa laborum, stanovená v nominální výši pro jednotlivý typ přípravy uvedený v příloze Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2023/OLZP, ze dne 30. listopadu 2022, o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Nominální výše taxy laborum byly pro rok 2023 zvýšeny o 7,12 % oproti roku předchozímu.

Graf č. 53: Výdaje na individuálně připravované léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití v letech 2021-2023 (mil. Kč)

Zdroj: SÚKL

7.3 Zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro

Zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro hrají zásadní úlohu při záchraně lidských životů, protože zajišťují inovativní řešení v oblasti zdravotní péče, a to pro diagnostiku, prevenci, sledování, prognostiku, léčbu nebo zmírnění onemocnění.

V roce 2023 platil Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2023/OLZP ze dne 30. listopadu 2022. Tento cenový předpis nabyl účinnosti od 1. ledna 2023. V rámci kalkulace konečné ceny pro spotřebitele se uplatňuje regulace věcným usměrňováním ceny a cena původce sériově vyráběného prostředku nesměla být v roce 2023 navýšena o více než 8 % oproti nejvyšší ceně, za kterou původce uvedl nebo dodal daný prostředek na trh v České republice v předchozím kalendářním roce.

Cenové regulaci podléhá zdravotnický prostředek hrazený plně nebo částečně z veřejného zdravotního pojištění (bez ohledu na skutečnost, zda je v konkrétním případě skutečně hrazen z veřejného zdravotního pojištění nebo jej plně hradí pacient) na základě předepsání na poukaz a dále zvláště účtovaný zdravotnický materiál. Zrušena byla cenová regulace pro přímo spotřebovaný zdravotnický materiál.

7.4 Stomatologické výrobky

Dne 1. ledna 2023 vešlo v účinnost Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 1/2023/OLZP ze dne 19. prosince 2022, kterým se stanoví maximální ceny stomatologických výrobků plně hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Nové cenové rozhodnutí č. 1/2023/OLZP ve své příloze stanovuje maximální konečné ceny stomatologických výrobků plně hrazených podle přílohy č. 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění.

8 Pohřebnictví

8.1 Služby pohřební

„Obce a kraje mohou „Služby pohřební“ regulovat svými nařízeními, a to formou maximálních cen.

Součástí této položky jsou rovněž dříve samostatně regulované položky „Služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi, uložení popele do pevně uzavíratelné urny včetně ceny urny“ a „Pronájem obřadních místností pro smuteční obřady“.

Předmět regulace • Služby pohřební

Legislativa

- Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách)
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo financí • Kraje a obce
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Výměr MF č. 01/2023 • Nařízení krajů a obcí
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.

8.2 Služby hřbitovní

Obec může stanovit maximální cenu nájmu pozemků pro hrobová místa, nájmu hrobových míst pro vyhrazené místo v úložišti jednotlivých uren (např. v tzv. kolumbáriích) a souvisejících služeb.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Služby hřbitovní
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřbnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách)
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo financí • Obce
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Výměr MF č. 01/2023 • Nařízení obcí
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.

8.3 Sociální pohřby

Služby spojené s pohřbením, které zajišťuje obec na základě ustanovení zákona o pohřbnictví (tzv. sociální pohřby), jsou regulovány věcným usměrňováním cen. Obec má povinnost postarat se o zemřelé, o které se nezajímají pozůstalí, popř. o zemřelé s neznámou totožností, a musí za veřejné prostředky zajistit jejich pohřbení. Jedná se o výkon obce ve veřejném zájmu. Ve výměru MF č. 01/2023 je uveden výčet nákladů, které lze do ceny sociálního pohřbu zahrnout.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Služby spojené s pohřbením, které zajišťuje obec na základě ustanovení zákona o pohřbnictví
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřbnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákona o cenách) • Výkon obce ve veřejném zájmu
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo financí
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Výměr MF č. 01/2023
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.

8.4 Služby krematorií

Od 1. 1. 2023 (výměr MF č. 06/2022) bylo přistoupeno ke zrušení samostatné regulace u této služby (služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi, uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením včetně ceny urny), protože nutnost regulace prostřednictvím věcně usměrňované ceny pozbyla u služeb krematorií nutnosti.

Vyplynulo tak z analýzy, kterou provedlo MF ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj v roce 2022. V rámci tohoto šetření bylo osloveno všech 28 krematorií v ČR. Po vyhodnocení dat bylo testem proporcionality ověřeno splnění kritéria vhodnosti, potřebnosti a přiměřenost regulace v této oblasti.

Vzhledem k potřebnosti chránit spotřebitele, který je v nelehké životní situaci, nadále zůstává možnost regulace formou stanovení maximálních cen, které mohou nařízením stanovit kraje a obce v rámci položky č. 7 oddíl B část I výměru MF „Služby pohřební“. Takto je od 1. 1. 2023 regulace plně převedena do kompetencí krajů a obcí.

9 Tabákové výrobky

9.1 Cigarety

Zákonem č. 609/2020 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, došlo ke schválení harmonogramu postupného navýšování sazeb spotřební daně z tabákových výrobků, zahříváných tabákových výrobků a surového tabáku pro období let 2021–2023.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Cigarety
Legislativa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů • Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „pro účely odvodu spotřební daně z cigaret podle zvláštního právního předpisu“ (§ 1 odst. 6 písm. c) zákona o cenách)
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Celní úřad pro Středočeský kraj
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Pevné ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Cenové rozhodnutí
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

Po navýšení sazeb spotřební daně o 10 % v roce 2021 byly od 1. ledna 2022 a od 1. ledna 2023 sazby spotřební daně u těchto výrobků navýšeny o dalších 5 % v každém ze zmiňovaných let. Od stejného data začalo běžet

tříměsíční období pro doprodej cigaret s tabákovou nálepkou odpovídající sazbě daně bezprostředně předcházející nové sazbě daně.

10 Nucené výkony

Mezi nucené výkony patří služby zpracování průkazů energetické náročnosti budov, energetických auditů a energetických posudků a kontrola a revize spalinové cesty, tedy takové služby, které jsou na základě jiných právních předpisů po kupujících vyžadované.

Obce a kraje mohou stanovit svými nařízeními maximální ceny těchto výkonů.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none">• Služby zpracování průkazů energetické náročnosti budov, energetických auditů a energetických posudků• Kontrola a revize spalinové cesty
Legislativa	<ul style="list-style-type: none">• Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů• Vyhláška Ministerstva vnitra č. 34/2016 Sb., o čištění, kontrole a revizi spalinové cesty
Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none">• „je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže“ (§ 1 odst. 6 písm. a) zákona o cenách)• Zajištění dostupnosti účinné ochrany občanů a majetku před požáry, a opatření proti vzniku požárů v odvodech spalin
Regulátor	<ul style="list-style-type: none">• Ministerstvo financí• Kraje a obce
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none">• Maximální ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none">• Výměr MF č. 01/2023• Nařízení obcí a krajů
Regulované období	<ul style="list-style-type: none">• 2023

Pro rok 2023 nedošlo k žádné změně cenové regulace.

11 Nájemné z pozemků veřejné infrastruktury

Nájemné z pozemků veřejné infrastruktury je regulováno formou maximálních cen stanovených MF ve výměru MF (výměr MF č. 01/2023). Této regulaci podléhá nájemné z pozemků, pro které platí současně následující podmínky:

- pozemky jsou klasifikovány jako pozemky veřejné infrastruktury,
- není na nich provozována podnikatelská činnost,
- jedná se o pronájem ve veřejném zájmu a
- nájemné je hrazeno z veřejných prostředků.

Nájemné je rozděleno do 7 kategorií dle lokality obce, popřípadě podle počtu obyvatel a umístění v obci.

Předmět regulace	<ul style="list-style-type: none">• Nájemné z pozemků, které splňují určené podmínky (stanovené Výměrem MF)
Legislativa	<ul style="list-style-type: none">• Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů• Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

Zdůvodnění a cíl regulace	<ul style="list-style-type: none"> • „vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů“ (§ 1 odst. 6 písm. e) zákona o cenách)
Regulátor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo financí
Způsob regulace	<ul style="list-style-type: none"> • Maximální ceny
Právní předpis	<ul style="list-style-type: none"> • Výměr MF č. 01/2023
Regulované období	<ul style="list-style-type: none"> • 2023

V této oblasti pro rok 2023 nedošlo ke změně cenové regulace.